Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Super prima parte Digesti veteris

Baldus <de Ubaldis>

[Mailand], 17. Nov. 1488

Incipit [liber] tertius de postulando Rubrica

urn:nbn:de:bsz:31-298565

Visual Library

Explicit liber ſecundus. Incipit tertius de poſtulando Rubrica.

Hunc titulum. Moꝛe ſuo vulpianus premittit quoddã ꝓhemium in quo cõmendat edictuꝫ ipſumq; edictũ diuidit b in tres partes ⁊ hoc facit vſq; ad. §. initium autẽ. ¶ In tex. i. vel amici ſui. ſ. qui poſtulatur ꝑ alio. ¶ In tex. i. facte. ſ. ꝑtoꝛ in edicto. ¶ Nõ primo ꝙ dignitas ⁊ auctoꝛitas cõſeruanda eſt facit. ſ. de officio preſi. obſeruandum. ¶ Secũdo nõ ꝙ pretoꝛ fecit tres oꝛdines ⁊ beatus Franciſc⁹ fecit tres oꝛdines in primo oꝛdine poſuit fr̃es minoꝛes quos in totuꝫ ꝓhibuit poſſidere. ⁊ iuſſit eos in totuꝫ eſſe mẽdicantes. In ſcdo oꝛdine poſuit ſoꝛoꝛes minoꝛes oꝛdĩs ſancte clare que nõ ſunt mendicantes in totũ. In tertio poſuit fr̃es penitẽtie quoꝝ oꝛdo non eſt ꝓprie oꝛdo clericalis ſed quidam modus viuendi eo ꝙ hñt ꝓpꝛium vxoꝛes ⁊c. ¶ Tertio nõ ꝙ eſt poſtulare ⁊ facit ad ſtatutũ dicẽs ꝙ donatõ ſemper poſſit inſinuari niſi ſit petitũ vel poſtulatum caſſare. nã ſola libelli oblatõ coꝛam iudice etiã non emanata citatione vr̃ includi ſub iſto verbo poſtulatum ⁊ ex tunc inſinuatõ nõ poſſit fieri. ar. cõtra. C. in integrum. reſt. poſtu. i. rubeo ⁊ nigro ⁊. ſ. de in ius vo. l. libertus aduerſus vbi nihil opatur ꝓductio libelli contra abſentem niſi citet̃. Aduocati cõiter in iſta ciuitate cõſueuerunt tenere primã ptẽ ꝑ hũc tex. q: iſtud verbum poſtulare large ponit̃ vt hic. ſꝫ interdum ponat̃ ſtricte vt in dicta l. in integrum reſti. po. Nõ ob. l. libertus. §. pretoꝛ. i. poſuit vocationem i ius ⁊ verba pꝛetoꝛis ꝯcernunt vocationẽ in ius nõ ſimplicem poſtulationem facit ꝙ bꝛida eſt cõſideratõ ⁊ diſtinctio verboꝛum. inſti. de ac. §. itẽ mixta eſt actio. ⁊ ꝙ nõ. ſ. man. l. qui fidem. ¶ 4° ⁊ vltimo nõ verbum in iure ꝓ libellis q: in prin⁹ libelloꝝ conſueuimus ita dicere. narro ⁊ in iure ꝓpono. ¶ In glo. que incipit melius ibi poſtulat̃. ſꝫ cum arbiter poſſit ee infamis. vt. j. de arbi. l. pedius ceſſat rõ ꝓhibitionis poſtulandi coꝛam arbitro q: non opꝫ tueri arbitri dignitatem que nulla eſt bal.

Initium. Minoꝛ. xvij. annis vel ſurdus non põt ꝑ ſe vel ꝑ alio poſtulare. h. d. vſq; ad. §. ait pretoꝛ. ¶ In tex. i. ratus. i. arbitratus nõ. ꝙ minoꝛ xvij. an. non poteſt eſſe de collegio aduocatoꝝ. ¶ Sõ. nõ i illo. ꝟ. q: moderatã. ꝙ lex dr̃ eſſe rationabil' eo ipſo ꝙ legiſlatoꝛ putat eam eſſe rationabilẽ ⁊ idẽ dicendũ eſt in ſtatutis ⁊ in conſuetudine vnde. d. federicus de ſenis in quadã ſua diſputatione allegat iſtum tex. ꝙ i ſtatutis ſufficit pro rõne ꝙ ſtatuentes ita ſunt arbitrati ⁊ in glo. nõbiliter. h. d. q: iam ſola rõ reddi poteſt in oĩbus que ſunt de iuſticia poſitiua. exemplum in preſcript. ⁊ vſucapione. iſta ſunt verba glo. quam nõ alibi tamẽ ratio ſtrictius ſumit̃. vt nõ. ſ. de legi. l. non oĩuꝫ. ¶ Tercio nõ de ſurdo ꝙ ſi ei fiat preceptũ per iudicẽ ꝙ iõ iſtud preceptũ non ligat. q: pꝛohibetur a iudicio ſed ſi non pꝛohiberet̃ a iudicio lr̃a innuit ꝙ iſtud ꝑceptũ ligaret quamuiſq; non audierit. nec intellexerit ipm ⁊ ẽ argumentum ꝙ ſecũdus ꝯtuitens mallũ poſt tertiuꝫ ſonũ cãpane. quis ſonũ audire non poſſit. tamen teneat̃ pena dupli ex foꝛma ſtatutoꝝ. nõ ob. j. ad ſileni. l. i. §. occiſoꝛũ q: ibi loquit̃ in delicto omiſſionis ⁊ negligẽtie que nõ cadit i ignorantem ſecus in delicto cõmiſſionis ⁊ facti q: ſufficit ꝙ ſciat ſe delinquere. lꝫ non ſit certus de genere pene. ⁊ h verũ videtur. lꝫ iſta lr̃a poſſit induci ꝓ ⁊ contra. ⁊ facit. j. de in inte. reſti. l. diuus in vbo parum exaudita voce. ¶ In glo. que incipit. l. maritus. ⁊. j. de excu. tu. l. i. hoc intellige in gnãli curatoꝛe ad lites vel ad vnum actũ. vt nõ in ſpec. de cur. §. vt autem. ꝟ. ſed nunqd vir. ¶ In glo. ſup verbo cõplexit i. nõ timet dãnum. q: aduocatus nõ obligatur ex ꝓceſſu cãe nec ſecum fundat̃ iudicium. adde quod nõ de interro. act. l. ſi deſenſoꝛ. ¶ In e. i. §. eadem. l. imo ⁊ minoꝛ. xvij. an. ſi aduerſarius in eum cõſenſit. q: tꝫ actio. ſed in ꝯdictoꝛio vt in ꝓteſtatione extraiudiciali. ꝓteſtatio fcã a ꝓcuratoꝛe minoꝛe. xvij. an. cum fiat inuito aduerſario. non artat aduerſariũ q: non intelligit̃ eſſe legiptimus ꝓcur̃ rõne etatis ⁊ glo. cõtꝛa tenet h ꝙ ꝓcuratoꝛium ad negotia requirat maioꝛẽ etateꝫ. xvij. an. in. §. eadem. l. hoc nõ ꝓbat q: non dr̃ i. ꝙ nõ poſſit eſſe ꝓcuratoꝛ ſed ꝙ nõ eſt iuſta cã manumiſſionis vt ſit procur̃. ⁊ facit. j. de exercit. l. i. §. cuius autẽ. ⁊ de inſti. l. ſed ⁊ ſi quis. §. pupillus. de hoc hic ꝑ lamber. de ſal. ¶ In e. ibi teſtamentum. i. fine. ¶ In glo. j. cogitatũ i. ⁊ de preſcrip. nõ preſcriptiões eẽ de iuſticia poſitiua. hoc intelligo ꝙ ſunt de iuſticia niſi faueant ꝑdoni vel improbo debitoꝛi hñti malam conſcientiam q: tunc eũ inducãt ad peccãdum. nõ pñt dici vere eẽ de iuſticia. ⁊ ꝓpterea ſepe fiunt ꝓceſſus renũciationũ in curia epi. ꝯtra utentes ex ꝑſcriptione ſtatuti eo ꝙ dicit̃ ꝙ epi poſſunt mẽdo ſe ex ꝑſcriptione ſtatutaria cum hẽat malã fidem nõ ergo omnes ꝑſcriptiões ſunt iuſte adde quod nõ Inno. extra de immuni. eccle. c. q: pleriq;. ⁊ extra de iudi. c. nouit. quedã glo. dicit ꝙ rõne peccati eccleſia nõ cognoſcit de factis laycoꝝ niſi in criminibus eccleſiaſticis. vt nõ bar. C. de par. ca. c. nos inter alios. illa eſt ſingularis glo. ⁊ menti tenenda ⁊ adde etiã iuxta iſtum. §. ꝙ nõ. cy. C. de ſecundis nup. autẽ. ſꝫ ⁊ ſi quis.

Ait pretor. Nõ inuenienti aduocatũ pretoꝛ dat. h. d. ¶ In glo. que incipit. i. hr̃e non potuerunt in prin⁹ nõ ꝓ noſtro ſtatuto dicente ſi qs habuerit inſtrm̃ teſtamenti inſinuet. q: intelligit̃. i. potuerit hr̃e intellige. ſ. de facili. vt. j. de fideicõ. li. l. thais ancilla. §. i. ¶ In e. i. in honoꝛarijs. adde quod nõ Inno. extra vt lite non conte. c. i.

Secundo loco. Per ſexum. In tex. i. ⁊ eſt rõ. ſ. finalis ⁊ generalis adde h⁹ ꝙ nõ Ja. ⁊ Ol. in. l. i. ſo. ma. ⁊ glo. i. l. cum tale. j. de cõdi. ⁊ demon. ¶ In glo. que icipit rõnibus. i. a ꝓcuratoꝛe. i. i iudicijs. ſed ad negotia pñt eſſe ꝓcuratrices. vt. j. de inſti. l. ſed ⁊ ſi quis. §. pu. Item pñt eſſe executrices teſtamentoꝛum quo ad actus extraiudiciales exercẽdos. vt nõ. j. de teſtis. l. tutella. ar. ꝯ. j. de cur. furio. l. cuius bonis. ¶ In e. i. executoꝛ vr̃ eſſe quidam ꝓcuratoꝛ cõſtitutus poſt moꝛtẽ teſt. j. manda. l. ſi vero nõ remu. §. ſi. ¶ In e. i. ⁊ eiſdem rõnibus. q: nõ debent fungi ſecularib⁹ officijs. ¶ In e. i. militꝭ adde ꝙ nõ. Inno. extra de re iudi. c. cũ. J. ⁊. A. de Rep. cum dilecti. de obli. ad ratio. c. i. de iur̃. cal. c. i. ⁊ in ſpecu. de adno. §. obijcere. ꝟ. item ꝙ ẽ clericus. vbi oĩo vide. ¶ In e. i. ⁊ nõ alibi. vnde videt̃ ꝙ preſbiter non poſſit eſſe ꝓcuratoꝛ in foꝛo ſeculari. Bal.

Caſum. Nõ inſignia debere haberi i reuerentia. ¶ Nota ꝙ cecus retinet magiſtratum iam ſuſceptum. ſꝫ nõ aſpirat ad nouũ. ¶ In glo. nõ recipiendas i. nõ redimendos vt eſſet inq: iniciũ aut vincere aut moꝛi vt reffert tullius in 4° li° de officijs vltimo c° bal.

Remouet. In tex. ibi ſi quis tamen nõ illõ ꝟbum. ꝙ dicit pla. in prologo inſti. tolle inquid voluntatem de medio ⁊ oĩs actus erit indifferens allegatur iſte tex. ꝙ ſponſa per vim cognita a ſponſo tamen poſſet ingredi monaſteriuꝫ. de hoc per archi. lxv. diſtin. ſi euangelica ⁊ vide ꝙ nõ per eum xxiij. q. iiij. c. vaſis ratione.

Beſtias. Allegat̃ iſte tex. ꝙ potius debet inſpici ꝯſuetudo ꝙ ipa natura Nam vt ait ariſtoteles ꝯſuetudo ẽ altera nã ⁊ ẽ ar. ad repſalias ꝯceſſas puſinis ꝯ florentinos ꝙ ñ trahãt̃ ꝯ florẽtios hic habitare cõſuetoſ ⁊ habitantes q: iſta qualitas importata per iſtã dictionẽ floꝛẽtinos eſt ſubmota per diuerſã conſuetudinẽ ar. hui⁹ lr̃e videlicet ia. de arc. de verb. ſign. l. prouinciales ⁊ cy. ſ. de offõ aſeſ. l. ſi eadem. ¶ In tex. ibi ſiue non q: delictũ iſtud ipo fcõ traxit ſecum executionẽ infamie ⁊ poſt executiõem non habet locũ pñia ar. j. de ꝯdict. indebi. l. qui ob rem non defẽſaꝫ ⁊

alleg.ſpec.hunc tex.ꝙ ſi quis produxit teſtez tamē nō vſus fuit eo nec fecit eum iurare ꝙ non poſſit opponere ī pſonā eius ſi altera ps euʒ producat qꝛ eo ipſo ꝙ eum ꝓduxit vr̄ approbaſſe vt nō in ſpec.de teſte.§.ſepe.ver.ſʒ quid ſi euʒ. ¶ In tex.ibi non tenebit̄ qꝛ quādo lex circūſcribit delictū certo modo ſi aliter fit non punit̄. Idem ſi circūſcribit per certum locū vt.l.pr̄.§.in verbo extra arenam vnde ſi ſtatutum dicit ꝙ piʒicarelli nō poſſūt vendere ante nonas ſupra muꝝ poterunt vendere in alijs locis qꝛ iſtud delictum eſt circūſcriptum per certum locum .ꝛ per certum tps ꝛ opʒ ipſum probari ſicut circūſcriptum eſt ſtatuto ꝛ nō alr̄ quod nō. ¶ In tex.ibi honorari ar.ꝙ ita dicat̄ vſarius ille qui ſine pactōe accipit vſas pro ſeruitio facto ſicut ille qui pepigit a principio ꝛ non habes in hoc meliorem tex. ¶ In. glo.ſi hr̄s ibi corona immo intelligo pecuniario queſtu. ¶ In .c.ibi videtur velle ꝛ quotidie allegatur ꝙ ille qui delinqt in penam conſentit exquo conſenſu dicunt quidā ꝙ in, delictis naſcitur obꝰ naturalis ꝛ videtur tex.de infa.l.ſeruus aliter tamen nō glo.inſti.de iure na.§.ius autē gen̄.nec enim ē hic cōſenſꝰ vtriꝰqʒ partis qui requirit̄ ad nālē obligationeʒ. Item nec delicti ſpecies de qua glo.loqtur ſumpſit originē a iure ꝑtorio non a iure gen̄ ꝛ iō nō poteſt argui ex iſta ꝙ ſit obꝰ naturalis .de hͦ nō doc.i.l.ex hoc iure gen̄ ꝛ ibi vid. ¶ In tex.ibi que regioni nota ad ſtatutum ꝙ dat pretiū capienti lupos ꝙ ille qui in ſilua pugnat cū lupo ꝛ pugnat ꝓpꝫ premium non eſt infamis. ¶ Nota in ver. ſʒ eſt eꝗſſimū ꝙ infamis pōt eſſe tutoꝛ adde glo.or.bonaʒ in.l.v.C.de infa. libro.xº.bal.

Qui aduerſus .Nota ꝙ vbi lex.ꝓhibʒ aliquid quod eſt cōtra bonos mores licet penam non apponat intelligitur de pena arbitraria ſʒ guil.de hoc no.C.de ſacroſan.eccle.l.nemo martires ꝛ fac.l.ij.C.ſi ſuus aut liberꝰ ad ō eu.aſpi.ꝛ ī autē.de ar.in fine.bal.

Et i initio .Repetit hic aliqua ex ꝑdictiſ.vt in initiō fecit pretoꝛ treſ ordīes. ¶ In tex.ibi ne pro alijs ſupple ꝙ̄ pro perſonis exceptis. ¶ In tex.ibi nimis delinquerit nota ꝙ minus delinquentes minꝰ debēt puniri ꝙ̄ magis delinquentes. Item nota ꝙ vna infamia eſt maioꝛ altera. Itē nota ꝙ vna inhabilitas eſt maioꝛ altera. Item collige ꝙ gradus penaꝝ dat intelligere gradꝰ delictorum.ꝛ econ̄ꝰ facit.l.ij.ꝟ.de pu.in.ꝛ.ꝟ.de ma.te.l.teſtamento centurio bal.

Ait pretor .Prohibitus poſtulare ſimplr̄ videt̄ pr ohibitus poſtulat̄ pro omnibus preterꝗ̄ ꝓ perſonis exceptis.h.d. ¶ In glo.ij.iʼ de edicto dicas.nota ex iſta glo.ꝙ infamia pōt irrogari taʒ per ius ciuile vt in ꝑcedentibus exemplis ꝙ̄ in ius ꝑtoriuʒ vt hic vn̄ ēt per ſtatutum ſiue ꝑ conſtōnem epi videt̄ ꝙ alicui poſſit infamia irrogari vltra ius cōē.tu potes reſpondere ad hoc ꝙ iſta glo.non loquit̄ ꝓprie de infamia.ſʒ magis de quadā ꝓhibitione poſtulandi ſʒ tn̄.l.glo. loquit̄ de infamia ꝛ eius executiuum eſt ꝓhibitio poſtulādi. ¶ In glo. ibi.ſ.iudicis nota equiparari.l.ꝛ iudicis decretum ꝛ ꝙ ita recipit interpretatiōnē vnū ſicut reliquū.vt.ꝟ.ꝟ.ſed quomodo quod tene mēti. ¶ In.c.ibi intelligit̄ eſſe conceſſuʒ.nota ꝙ lʒ lex loquat̄ indiffinite.tn̄ per aliam legē recipit interpretationem ꝛ receptionem facit ꝙ nota.C.de adulter. ita pudoꝛ ꝛ.ꝟ.ꝙ vi aut clam.l.i.in prin.cum ſi. ¶ In.c.ibi ſʒ cum alia.ſ.infamia.nota ex ꝑdictis ꝙ illud ꝙ reſeruatum ē vna lege intelligit̄ reſeruatū per quācunqʒ aliā legem nʼ ſpecialr̄ derogetr̄. ¶ In glo.primis ibi in ꝓcuratore ꝛ eſt ratio diuerſi qꝛ officium ꝓcuratoris eſt viliſſimū ꝛ.vbi agit̄ de vili officio pſone.dignitas non eſtimat̄.vt.C.de decur.li.x.ꝛ nota.c.li.l.i.de infami.ſed offm̄ aduocati eſt officiū honorabile. ꝛ ideo ab eo infamis repellit̄ ar.ad iſtam rōnem .C.de digni.l.iudices.li.xijº.ſed guil.ō eu.dicit hic ꝙ lʒ infamis poſſit eſſe ꝓcuratoꝛ.iſtud eſt veꝝ niſi infamia eſſet ꝯcta per ſententiaʒ latam de publico crimīe qꝛ dicit ꝙ condēnati ſ publico crimine nō poſſunt eſſe ꝓcuratores ad iudicia ꝛ ego ſepe vidi iſtam exceptionē opponi ꝛ eſt rō qꝛ nō magis operat̄ iudicium predictum ꝙ̄ ſn̄ia nec maioris potentie ē id quod eſt in ſpe ꝙ̄ id quod eſt i re.ꝟ.de excu.tu.dixīmꝰ de liberali cauſa q de libertate de mu.ꝛ hone.l.dellarꝰ de except.l.fundi titianū ꝛ.l.fundi.ſed rōne iudicij pendētis de publico crimine repellit̄ ꝓcuratoꝛ.vt.C.de procur.l.ream criminis.ergo multo fortius repellit̄ rōne iam facte condēnationis ꝛ iſtaʒ opi.tʒ hic cy.in addi.adde ꝙ in curia dn̄i pape vel domini imperatoris vel alicuius regis nullꝰ infamis dʒ eſſe ꝓcuratō qꝛ talis curia ab infamibus nō debet fedari nec lʒ eis eam ingredi vt.ꝟ.de excu.tu.ſʒ ꝛ milites.§.ſʒ ignominia tu dicet̄ ꝙ ibi loquit̄ in curia romana.ſed ego reſpondeo ex dcō Inno.qui dicit ꝙ vbicunqʒ eſt ꝑnceps romanus ibi eſt roma. adde ꝙ nō. Inno.extra de except.cum eccleſiaſtice. ꝛ de ſimo.c.accuſatum. ¶ Querit hic guil.ſi ꝓcuratoꝛ qui non dʒ admitti ꝓpter infamiā eſt admiſſus.verum ſit ꝓceſſus nullus.ꝛ dicit ipſe ꝙ non.qꝛ dicit ꝙ inhabilitas vel ineptitudo ꝓcuratoris non reddit iudicium nullū.ar.C. de adulteri.l.ꝗuis in dubitari.ꝛ in.c.i.de iudi.li.vi.cum ſi. ꝙ nō.

Eum qui .Nota hic ꝙ generalis clā non ꝛ̄ſert̄ niſi ad ea ad que poteſt a pte referri ꝛ ſalua rōne recti ſmonis.ar.ꝟ.ō auro.ꝛ ar.le.l.plautius. quod hic dic.vt.ſ.de iur.o.iudi.l.idem.§.fi. ¶ Scdo nota ꝙ difficillimū eſt impetrare reſtitutionem fame illis q ſunt cōdemnati de publico vl̄ enormi crimine.fac illud dictū virgilij.facilis deſcenſus auerni.Sʒ reuocare gradū ſupaſqʒ euadere ad arces.hic labor hoc opꝰ. In tex.iʼ dat̄.gratioſe. ¶ In tex.iʼ iuriſdictōis ſue,ꝓcedēdo iudicialr̄ ꝛ cā cogʼta. ¶ In tex.iʼ eximi ſic amodo,ꝑ q̄lībʒ potit poſtulat̄ frāc.ac. ¶ Nō ꝙ duplex eſt reſtitutio .ſ.gratioſa ꝛ iudicial̄ gratioſa reſtitutio ad famam non poteſt fieri niſi per principē vl̄ ſenatum nō autē ꝑ inferiores .ita apparet hic patet ergo ꝙ papa ꝛ imperatoꝛ reſtituūt fame. Item ꝛ cetus cardinalium qui equiparant̄ ſenatorio ordini vt nō Inno.extra de reg. iur̄.c.cum te .ꝛ nō in ſpec.de dele.§.nunc oſtēdendū.ꝟ.nono reſtituit non ob.quod nō.lʼ.diſtinct.domino ſcto vbi nō ꝙ̄ epus poteſt reſtituere ad famā qꝛ iʼ loquit̄ magis ō purgatio .ꝙ̄ de reſtitutio .apparet ergo ex predictis ꝙ ciuitates non poſſūt reſtituere ad famam qꝛ hoc eſt de reſeruatꝭ principi.ꝛ ſenatui ꝛ vide ꝛ adde ꝙ nota.cy.C.iup.ipenalis in fi.ꝛ ꝙ nota. Inno.de fide iſtru.c.cum.p.tabellio ꝛ ō teſti.cogen̄.c.preterea.ꝛ quod nota.arch.vi.q.i.ſi quis.ꝛ. vij.q.i.cos.ꝛ.ij.q.iij.lutenū ꝛ.lº.di.cōtumaces. ¶ Secūdo nota minorem ō publico crimine ꝯdemnatū effici infameʒ, nā penas capitales patiunt̄ minores.vt.ꝟ.ad ſil.l.excipiūt .§.fi.ꝛ.ꝟ.de tutellis.l.ſi arrogati. ¶ 3º nota ꝙ minoꝛ lſ̄ cā criminali ꝛ ꝑ criminalem ſn̄iam poteſt petere in integ. reſti. ſicut in ciuili cā. ¶ 4º ꝛ vltimo nota ꝙ eiuſdem potentie ē reſtitutio iudicialis cuiꝰ eſt reſtitutio indulta per ꝓuilegiuʒ principis.vnde ſn̄ia ꝛ priuilegium iudicant̄ ad paria.tex.ē hic nota. Reuoco in dubium vtrum qn̄ petit̄ reſtitutio ad ſn̄iam maxime criminalem exigat̄ conteſtꝰ litis glo.notabiliter dicit hic.ꝙ ſic ꝓ glo.ꝟ.de mino.l.pampi.exuli in verbo conteſtatio ꝛ.C.de tempo.ꝛ in integrum reſti.l.fina. ¶ In cōtrarium ꝙ non requiratur litis conteſtatio ꝓbatur quia talis reſtō videt̄ incidenter peti vt extra de reſti.in integrū .c.ſuſcitata ergo non requirit̄ litis conteſtꝰ per regulam que dicit ꝙ vbi officium iudicis incidenter implorat̄ nō requiritur litis cōteſtatio vt in.c.ij. de offō iu.preterea reſtꝰ ꝛ appellatio equiparātur vt .ꝟ.de mino.l.preſeſ ſed in cā appellationis maxime in criminalibus non requirit̄ litis cōteſtatio vt .C.de tempo .preſ.l.fi.§.illud ergo vꝛ̄ dicit ſpec. ꝙ quando procedit̄ vtraqʒ parte preſente. debet lis cōteſtari.ſed vbi altera abſente non requirit̄ cōteſtꝰ ꝛ reddit rōnē quia reſtitutō in integrū eſt magis decretū ꝙ diffinitiua ſententia .vt hic in verbo decretū ita nō in ſpec.de reſti. in inte

gruū in prima parte .§.ſi quis autē ⁊ quādo .ꝟ.ſi. licet cō
tra cum faciat ꝙ nota in .c.ij.extra vt lite .nō cōte. pro ſua
tamen diſtinctōe facit glo.que eſt in .c.per venerabilē extra
q filij ſint legipti .⁊ ꝙ nota iaco.de are.⁊ cy.C.ne li. i vna
eademq; cā ⁊c̄.l.i.adde quod nota cy.C.de reſti.milli.l.ꝙ
tempore.in.viij.q.⁊ ꝙ nota.in.l.ab hoſtibus.§.fi.in magna
glo.⁊ facit.j.de aucto.cu.l.defendentem.⁊ ꝙ nota.j.de in
terro.act.in rubrica.¶ Sed quero vtrū iſta reſtitutio poſſit
peti per ꝓcuratorem.ſpec.dicit ꝙ pōt peti reſtitutio ad fa
mam p ꝓcuratorem.q2 iſta cā non eſt criminalis . vt nō .in
ſpec.de in integrū reſti.§.quis autē in principio.ꝟ.quid de
ea reſti.que a pricipe.ego dico ꝙ reſti° gratioſa pōt fieri q
cunq; impetrante.q2 ſupplicatio nō eſt actus iudicialis. vt
in.l.i.de pre.impera.offe.ſed plena reſtō contra ſententiam
criminalē.eiuſdem ē qualitatis cuius eſt prima cā.ar.contꝫ
que le.⁊ nota.j.de ꝓcu.l.qui ꝓprio.§.item queritur.

Deinde addicit. Hic declarantur excep
te pſone ꝓ quibus pōt
poſtulari nota iſtū tex ad.q.que dicanī coniuncte perſone.
vꝫ ad illud verbū pupillo.⁊ adde.j.e.l.cui.§.pe.⁊ alibi di
citur ꝙ cōiuncte pſone dicuntur vꝫ ad quartū gradum .vt
.C.de aduoca.diuc.iudi.l.petitione.§. egredientes. ⁊ alibi
dicī ꝙ ille dicunī coniuncte perſone que non cogunī inuite
dicere teſtimoniū.vt.C.ad turpil.l.ſi femine.facit.j.de pu.
iudi.l.ij.adde ꝙ nō.in ſpec.de aduo.§.obicitur.§.cōiunctaſ
autem pſonas.⁊ in ſpec.de accu.§.iij.ver.i.⁊ in ſpec. de re
ſcript.pñtari.§. rōne autem impetrantis vbi omnino vide
⁊ quod nota.cy.in.l.fi.C.de pigno.⁊.C.ſi rec.proui.l.i.in
vltima.q.per cy.bal.

c **Vi eorum**. Nota qō licꝫ ſint tria
genera tutellaꝝ teſtam
taria lima ⁊ datiua non ē ita in cura q2 non ē
teſtamentaria nec lima.ſed datiua tamen ex
cepta cura furioſi ⁊ ꝓdigi ita ſentit glo.hic ⁊ inſti .de cura.
.§.furioſi.de quo alibi dicam.¶ Item iſte tex.eſt ar.quod
cōiuncta pſona admittatur ꝓ coniuncta minore de hoc habe
tis gloſam.j.de auc.tu.l.tutoī.qui poſt.§.i.⁊ de hoc p cy .
.C.de ꝓcurat.l.exigendi.⁊ in ſpe.de cōiuncta pſona.ꝟ.itēꝫ
quod is ꝓ quo facit.j.rem ra.ha.l.cum minor in prin° ⁊ ō
mino.l.patri.ꝓ filio cum ſi.¶ In glo. magna ibi ſicut iudi
ci nō ꝙ iſta glo.ar quod idem operaī monitio conſtitutōiſ
ꝑpiſa.que mouet executores teſtamentoꝝ quod operatur
monitio iudicis q2 equipararī factum iudicis ⁊ factū legis.
⁊ ita eſt verum bal .

Affinitates. Nota hic duplex argumentū .
p° quod lꝫ quis ꝓ vxore fratris
viuentis nō poſſit teſtificari.tamen ſecus ſi ē vidua. q2 abſo
luta ē affinitas ſm gui. Item ⁊ amoris vinculum.vt nō.j.
de re iu.ſed hoc ita.vbi ē glo.nō.¶ 2° ē ar.ad ſtatutum de
cōpromiſſis inter affines quod relicta fris non dicī affinis
licet quedā reliquie remaneant ſecundū aduocatos.⁊ ita vi
di de facto bal.

Affinitates. Nota ꝙ v' de affinitate loquiī
intelligiī de affinitate priſti.⁊ facit
ad ſtatuta de cōpromiſſis fiendis inter cōſanguineos ⁊ affi
nes que non vendicant ſibi locū finito vinculo affinitatis ⁊
eſt glo.i.de re iudi.l.ſed hoc ita.quaꝫ tene menti ⁊ facit.C.
de adulte.l.ſi mulier.⁊c̄.

Item pomponius. Nota ꝙ diſpoſi
tō i vno gradu pō
rigitur ad gradum vlteriorēꝫ in quo ē eadem ratio .¶ Itē
nota hic quaſdam ꝑpoſitiones ꝓ .ad.⁊ ſi ⁊ adde quod nō.
.j.de condic.⁊ demon.cas cauſas bal.

Item pomponius. Per hunc.ver.di
cit bar.ꝙ aut' ma
tei.⁊ nōie hꝫ locum in ꝓuīa ⁊ abauia per iſtum tex .⁊ dic̄
ſe ita cōſuluiſſe.¶ In glo.l.i.quorum ibi ſi ab.vel ad.nō ꝙ
iſte ꝑpoſitiones equiparanī.adde ꝙ nō.j.de condic . ⁊ de

mon.l.has cauſas.baldus.

c **Et qui nego**. Nota infirmitatem
animi corporis eq̄pa
rari ⁊ adde quod notaī in .l.ab hoſtibus in
prin.j.ex qui.cau.maio .

p **Uto autem**. Nō aliquid licere
ōnī officij neceſſarij
ꝙ alias non lꝫ.⁊ vide Inno.extra de eta.⁊
qualita.cuꝫ bone.⁊ de officio lega.quod traſ
lationem.bal.

Si quis. Nō ꝙ iſta verba apud ſe ſunt reſtric
tiua.vnde non reprehendunt ſucceſſo
rem ⁊ eſt ar.ꝙ ſi iudex dicit ita reſeruo mihi taxaī expenſa
rum ⁊ nō dixit mihi ⁊ ſucceſſori meo ꝙ nō poſſit taxar ſuc
ceſſor.cōtrariū tamen videtur.q2 ſpeciale eſt in ſñia expen.
ꝯdemnatoria iudicij ꝙ valet in certa ſñia vt nō.in.l.termi
nato.C.de fruc.⁊ lit.expen.vnde illa verba que inſeruntur
reſuata taxatione nō ſunt de neceſſitate.pōt ergo ſucceſſor
taxare non vi reſeruationis facte.ſed vi iuī cōis.⁊ adde hic
quod nō archi.iij.di.c.regula.⁊.l'.di.c.ſi lapſis.¶ Nō hic
ꝙ ꝓhibitio nō tranſit ad ſucceſſorem in offō.¶ Querit hic
glo.vtrum ꝓhibitio in dubio cenſeaī perpetua ⁊ diſtinguit
aut fit extra ordinem.aut p viam iudicij ⁊ cauſa cognita p̄
mo cāu preſumiī temporalis.ſcdo perpetua. Idem nō i.l.
.i.C.de poſtu.adde ꝙ hoc eſt verum vbi ꝓhibitio eſſet pp
maliū ſeu ꝓpter crimen.ſed vbi fit ꝓpter contumaciā ſemp
preſumiī temporalis.ſ.ꝙdiu durat in cōtumacia ⁊ ſi vltra
vt extra de conſti.c.ex literis vbi eſt cāus.⁊ per hoc dico
ꝙ ſi ſtatutum dicit ꝙ ille non ſoluit collectam non audiatur
vel ille qui nō ponit in cataſtro rem quā poſſidet non redda
tur ius cum iſta pena rōne contumacie vel negligentie ſtatꝫ
cum quis ſoluit poſtea.vel rem in extremo ponit. venit au
diendus.vt.j.de colla.bo.l.i.§.ſi patet.⁊ ꝙ ibi nō.per Ia.
de are.⁊ adde quod nō.j.ex qui.cau.maio.l.ſed ⁊ ſi per p̄
torem.§.ſi dum decreto.baldus leg.doctor.

q **Uos prohibet**. Officio iudi
cis prohibitō
debet repelli .lꝫ non opponaī exceptio.h.d.
iſta.l.vel ſic inhabilitas etiam nemine oppo
nente inhabilem repellit .h.d .iſtud tamen non eſt veꝝ de i
habilitate iudicis q2 hanc inhabilitatē non poteſt nec debet
iudex opponere ſibiipſi vt extra de reſcrip. c.ſuſcitatus per
Inno.non ob.l.ij.C.ſi ſeruus aut li.ad decuī .aſpi.li°r° q2
ibi loquitur cum inhabilis impetrat . Inno. loquiī cum ab
alio impetraī .¶ In tex.ibi pretor.ſ.mortuus in edicto.nō
hic ꝙ ꝯſtitutioni prohibenti non poteſt renunciari.de hoc p
cy.C.ad veley.ſi mulier ⁊.C.ne fiduiuſſor.doti dētur .l. i.
¶ Item nō ex iſta.l.ar. ꝙ iudex ex offō poteſt opponere
teſti infamiā licet aduerſarius non opponat ita tenet Inno.
per hunc tex.extra de teſti.c.intimauit ad hoc facit glo. or
dinaria in.l.i.j.de magi.ꝯue.que dicit ꝙ iudex ex offō ha
bet inquirere de ꝯdict.teſtis ⁊ eſt glo.ſingularis.¶ Itē iſte
tex.eſt ar.ꝙ ſi per ſtatutum prohibentur audiri querelle bā
nitorum ꝙ licet aduerſari° nō oppōat de bano.tamē iudex
ex offō debet bānitum repellere ⁊ hoc tꝫ Ia.de are.j.de in
iur.l.i.§.itapō labeonē ⁊.§.ꝙ ait ptor ⁊.l.ꝑtō edixit.§.ij.⁊
maxime cum bānum eſt notoriūꝫ q2 id ꝙ eſt notoriū pertꝫ
ad offm̄ iudicis nemīe opponēte vt nō in.l.ij.ā.de ferijs ⁊
.l.i.qui ⁊ aduerſus quos vbi eſt gl.nō.⁊ hoc tꝫ.cy.C.ō ac
cu.l.reos.¶ Item eſt ar.iſta .l.ꝙ inhabiles ab honoribus
⁊ dignitatibus repellantur ex officio ſuperioris ⁊ adde qō
nō Inno.extra de pe.c.dilectus de accu.c.nulli epoꝝ ⁊ qō
nō archi.iij.q.i.c.indicet . Idem dico de inſtrumēto facto a
notario prohibito artem exercere vel caſſo de matricula q2
hec ē regula p hāc .l.q2 ꝓhibitio cū fiat i odiū pōt a iudice
ſupplēte opponi bal.

i **Imperatores**. Sñia temporalis non curat poſt tẽpus nec effectus ſententie.h.d. ¶ Nõ. q id quod eſt prohibitũ ad temp' videt permiſſũ poſt tempus ⁊ q illud quod eſt temporale non debet trahi ad perpetuitatem ⁊ eſt argumentum ad ſtatutum quod repellit filiaz dotatã ſuperſtite maſculo. q2 deficiente maſculo filia admittat. l. maſculus diu poſſederit bona. q2 iſte ẽ magis quidam ordo ſuccedendi. q ſit inhabilitas quod nõ. ¶ 2° nõ q ſuanda eſt mens pnunciantis. nec eſt faciẽdi cõtra mentem pnunciantis in illo verbo contra ſuiẽ fidẽ. ⁊c. ¶ 3° nõ q interdictum appellat ſilentium. In glo. ad verum q3 ibi cõſecutiuum. Nõ q pena infamie non eſt pprie pẽa delicti. ſed quoddam ↄſecutiuũ eius quod tene menti. ⁊ adde ad. l. noſtram quod nõ cy. C. de penis. l. ſeruus. ⁊. j. de peri. l. fuius. ⁊. j. de peri. l. ſine pſũntione ⁊ quod nõ Inn. i. c. ſiẽ de cohabitatione clericorum ⁊ mulierum.

c **Ex ea cauſa**. Prohibitio que infamiam non irrogat non porrigit extra territorium pħibentis. h. d. Nõ hic a contrario ſenſu q qñ ſñia afficit pſonam porrigit effectum ſuũ vbiq3 locoꝝ. vnde infamis eſt infamis vbiq3. ⁊ excõmunicatus eſt excõicatus vbiq3. ſed quando nõ afficit pſonam. q2 tunc nõ porrigit effectuz ſuuz extra territorium iudicis. que diſtinctio eſt valde nõ. ⁊ alibi melius non reperit. dicit enim gl. q quando pſona eſt affecta illa eſt ſicut lepra que ſequit leproſum vbicunq3 vadat q2 eſt ãnexa ⁊ affixa oſſib'. ¶ In gl. maxime. in fi. intellige quando extra territorium ⁊ nõ intra litigat. ¶ In glo. arg. Illud argumentum ſumit ex equiparatione ſñie ⁊ cõſuetudinis quam equiparationẽ nõ. q2 ex quo pcedit vbiq3 intra territorium. ergo porrigit ad caſtra ⁊ villas illi' territorij. facit. j. de iudi. inſule. Ibi ẽps ſerua nõ q ẽpus ſeruare debet inter laycos in foro ſuo litigantes conſuetudinẽ laycorum. l3 conſuetudo nõ porrigatur ad aliud territoriuz diuerſum tamẽ porrigit ad aliud forum in eodem territorio. tamẽ iſta glo. d3 intelligi quãtum ad deciſionem cãe non quãtum ad ordinationem iudicij ar° eorum que nõ. in. l. i. que ſit lon. conſue. p doc. ſed qd ſi litigant clericus ⁊ laycus. dicit bar. q ſi clericus ↄuenit laycum in foro ſeculari ſuabit ſtatutuz populi. ſi autem laycus cõuenit clericũ in foro ẽpi ſeruabit ſtatutum ſ. d conſtitutio ẽpi ita nõ bar. extra de foro cõpe. q clericus quod ſimili eſt intelligendum q̃tum ad ordinez pceſſus. nam q̃tuz ad ſubſtantiã obligationis nunq̃ poteſt non ſubditus litigare. facit quod nõ. Ja. de are. de priuile. credi. antiocenſium ⁊ quod nõ. cy. in. l. ij. circa fi. que ſit lõ. cõſuetudo. ⁊ quod nõ abbas. ⁊ Jo. an. in. c. i. extra de ope. no. nun. ⁊ vide q nõ. Inno. in. c. i. extra de officio ordi. Ibi q̃ poteſtas ciuitatis. Nõ q ẽps eſt maior q̃ poteſtas ciuitatis. de iſtis poteſtatib' ciuitatis. vide q nõ. Ja. de are. i. l. ad cognit. j. qui. ex cau. in poſſeſ. eat glo. tangit in. l. ij. C. de ſen. ex pericu. recitan. Ibi inducit nec ligat minor maiorez. ſed ius cõmune ligat eum.

e **Ex ea cauſa**. prohibitus poſtulare videtur prohibit' i ea prouincia non in alia poſtulare per iſtã. l. ap p3 eum bãnitũ ſine pħibiti q bãnitus a poteſtate iſtius ciuitatis intelligit poſitus in bãno de iſta ciuitate ⁊ ſuo proprio comitatu nõ de alio loco. vnde bãnitus hic nõ eſt ppea bãnitus caſtri plebis q2 illud caſtꝝ habz territoriũ per ſe. caſus eſt hic vbi dicit q prohibitio iudicis intelligit de tota ſua iuriſdictione nõ de iuriſdcõe alterius. ¶ In tex. i' eiuſdem nominis. vide hic q nõ. j. de reg. iuris. l. ſemper i ſtipulationib'. ¶ Nõ in hac. l. a cõtrario ſenſu q infamia vbicũq3 repellit q2 tãq̃ lepra ſequit leproſum vnde licet bãnitus de iſta ciuitate nõ ſit bãnitus de ciuitate florentie. tamẽ hoc preſuppoſitõ q ſit infamis. ita eſt infamis ibi exiſtens ſicut hic q2 ifamia eſt macula oſſibus inherens. Idez in excõmunicatiõe naz eccleſia ſe nõ diuidit vnde excõicatus hic eſt excõicatus vbiq3. ⁊ ita dicit gl. quaz nõ. ¶ Scdo nõ hic q prohibitio extendit ad totã prouinciã prohibẽtis. i. ad totam ſuam iuriſdicõem ſeu totũ ſuum territoriũ porrigit ergo ad caſtra ⁊ villas que ſunt ſub eodẽ imperio ⁊ hoc tangit hic glo. ⁊ pro hoc in aũt. qui. mo. na. effi. legi. §. ſi quis ⁊. j. ad municipa. l. qui ex vico. ¶ Querit hic glo. vtrũ prohibitio vel bãnitum facta per pt̃atem habeat vires in curia ẽpi ſicut in curia ſeculari. dicit glo. q ẽps maior eſt q̃ poteſtas tamen ſñiaz poteſtatis ſeruare tenet. iſta ſũt verba glo. valde nõ. vnde ſi ſtatutũ dicit q querelle bãnitoꝝ non audiat bãniti non debent audiri nec in curia eccleſiaſtica nec i curia ſeculari ſed alterius ciuitatis ſic facit quod nõ Inno. in. c. i. de offi. ordi. Item ſi ſtatutũ dicit q non ſoluẽs collectã non audiatur iſte debet repelli tam in curia ſeculari q̃ in curia ẽpi. ſi ei ſit p' ſubiecta. p iſta glo. facit quod nõ. extra de fo. compe. q clericus vt vide hic q nõ. Jo. an. in. c. i. de op. no. nun. in nouella. ſi iſta ſtatuta exorbitarent a canonica equitate. ẽps non teneret ipſa obſeruare. vt ibi per io. an. ⁊ facit. c. vltimo de excep. li. vi. ¶ In glo. ar. ibi ẽps ſeruat. vid cy. C. que ſit longa conſue. l. ij. in fi. ⁊ vide quod nõ in ſimili i. l. ij. in fi. C. de coſtitu. pecu. ⁊ ſi dicis quõ minõ ligat maiorem. reſpondeo nõ ligat ipe. ſed ius cõe quod factum minoris cõfirmat ⁊ iſta glo. eſt vera niſi i hiis que reſpiciunt ordinem iudiciorum q2 i illis ẽ ſuanda conſuetudo pprij fori non fori alieni vt in. l. ij. C. quẽad. teſta. ap. ⁊ nõ in. l. i. C. q ſit lon. con. ſu. cum. l. ſe. ¶ In. c. ibi maior ⁊ ideo ẽps in hijs que ptinent ad ſuũ officium poteſt inhibere poteſtati tanq̃ inferiori ⁊ eum excõicare ⁊ adde q nõ. j. de manu. l. ap. eũ quod tene bene menti.

b **Si qui fiſci**. Aduocatus fiſci poteſt eſſe ↄ fiſcum i cauſa ſua ⁊ ſuoꝝ. h. d. Nõ ex hac lege de aduocato fiſci. q hoc eſt ſpeciale offm̃ in eccleſia romana. ¶ Nõ hic p prioribus atrium q debent operari p cõi ordinata in caritas incipit a ſe ⁊ ſuis. ⁊ eſt in hac. l. argumentũ quod debet quis magis iuuare patrem q̃ patriam.

a **Principe**. Nõ q rõne officij ſibi pertinentis admittit narratio. ¶ In glo. ſed nõ ne i' iudicantium. Nõ ergo quod l3 quis cõſuluerit in cameram potest eſſe aduocatus alteri' partis. niſi cõtrarium pmiſiſſet. Gul. dicit q nudatis ſecretis improbus ẽ qui diuerſam partem adiuuat quod eſt verum ſi ſibi tanquam cõſultori fuit ſibi ſolutum condigno ſalario p conſilio quia nõ debet ↄtrarijs partibus conſulere. ſecus aũt ſi ſit tentat' clienculo q2 obuiandũ ẽ maleficijs coꝝ. Ibi video ſic illud ẽ falſum q2 lis nõdum ẽ finita q2 cã appellationis eſt eadem. i. idem negocium cum prima cauſa dicit. S. q licet aduocat' mereatur nouũ ſalariũ pp nouum laborem q nõ poteſt ſe trãſferre ad diuerſam ptem ⁊ eſt. ⁊ trãſgreſſator q2 non debet primã fidem irritã facere quod dic vt in ſpec. in ti. de locato. §. nunc tractemus. v. ſed nunquid poſtquam. et. ver. ſe. Baldus.

De his qui notant infamia. Rubrica.

Cõtinuatio hui' rubrice naſcit ex. l. pcedẽti i fi. hic enim iuriſcõſult' exequit quod ibi pollicitus eſt.

p **Retoris verba**. Iſta lex tractat de duplici genere infamie. ſ. de eo genere infamie que irrogat ipſo facto ⁊ de eo genere infamie que irrogatur p ſñiam ⁊ pmittit. nunc tractat de vno nũc o reliquo. vt. j. patebit ⁊ q2 ponũtur hic verba edicti pretoris que ſũt valde breuia non poſt poni caſus ſumari'. ¶ In tex. ibi poteſtas ergo

a cõtrario ſenſu factũ incõpetenti non irrogat infamiã .etiã
ſi iſte icõpetens eſſ3 papa qui aliquid faceret in non ſuũ ſub
ditum vel econtra impr qui aliqd attentaret in clericũ .vt
nõ Inno.extra de fo.cõpe.c.licet .vbi vide ⁊ vide extra de
reſti.ſpo.c.in lris per eundem ⁊ facit .C. ne de ſtatu deffũ.
.l. ſi pr cuiuſ ſi .⁊ extra de accu.c.ad petitionẽ ⁊ qd nõ archi.
.ij.q i.c.multi .¶ Nõ q duplex eſt infamia .quedã iure ⁊
quedam facti .l. noſtra tractat de infamia iuris. ¶ Secũdo
nõ q infamia iuris eſt duplex quedam ẽ que irrogaẽ ex ge
nere facti ipſo facto ⁊ hec põt appellari infamia iuris ⁊ de
iure.eo quod nõ eſt opus iudicis miniſterio. ⁊ hec ẽ vbicũ
q3 lex factum notat.q2 tũc.l.ipſo facto pnunciat.vt.ĩ.õ ritu
nup.l.palliam.§.fi.⁊ hec põt dici canon late ſñie.vt nõ.ĩ.de
capi.di.l.amiſſione.§.i.de iſto genere infamie ponĩ exẽplũ
hic in.ṽ.qui artis ludicre.⁊ in.ṽ.qui eam vſq3 ad fi.⁊.ñ.ti°
.i.l.i.§.beſtias ¶ 2° modo irrogaẽ infamia iuris per ſñiaz
latam cã cognita a iudice nõ ab arbitro. Idẽ d3 eẽ ſñia diffi
nitiua nõ interlocutoria.vt.ĩ.e.l.quid ergo. §.ex cõpromiſ
ſo.⁊.§.ſtatim hinc eſt quod dñt doc .quod bãniti nõ ſunt in
fames infamia iuris.q2 bãnum eſt ſñia interlocutoria ⁊ iter
locutoria nõ infamat.⁊ allegaẽ glo.or.in.l.i.C.de modo mĩ
cta.⁊ cy.in.l.fi.C.de requir .re. vbi vide adde q iſamia
iuris irrogaẽ duobus alijs modis primo modo p cõfeſſio
nem veram.vt nõ.ĩ.e.l.quoniam . quod ẽ verum ſi fiat co
ram iudice.ſecus ſi fiat corã arbitro a quo lata ſñia non iſa
mat nec cõfeſſio facta corã eo vt ſingulariter nõ in dicto .§.
ex cõpromiſſo .nõ etiam hic q nullum genus pbibitionis
infamat.n' pbatio que fit p confeſſionem.vt.ĩ.e.l.lutius.⁊ ẽ
glo.or.multum ſingularis.ĩ.de iniur.ſed ⁊ ſi poſt ri.§.pe.
in glo.que incipit ſubaudi quã tene bene menti.alius.⁊ q̃x°
modus ẽ ex genere pene pcedente iterlocutoria tamẽ cauſa
cognita.vnde hic requiruntẽ tria.p° requiriẽ cauſaz famoſã
ſubſiſtere.ſo requiriẽ interlocutoriam vel pceptum iudicis.
3° requiriẽ ipa facti executio famoſa. vt ſuffragatõ vel alia
pena ignominioſa.de hac ſingulariter nõ.ĩ.e.l.ictus fuſtium
⁊ iſta tene menti p euidentia dicendoꝝ in hoc ti°. ¶ Poſſ3
hic dubitari de vno.qñ infamia ẽbitur ipo facto vtrũ opor
teat aliqd per iudicẽ declarari.⁊ vr q ſic.vt.ĩ . de iur fiſci
.l.eis qui delatorẽ vbi dicit q d3 prius liquere õ ipo facto
⁊ hoc declarari p iudicem cõtra dico hic q non requiriẽ iu
dicis miniſteriũ.vt ar.ĩ.de cõdic.inſtitu.l. que ſub cõdictiõe
.§.fi.⁊.C.locati.l.fi.nõ ob.l.ei° qui.q2 loquiẽ in hijs q̃ mi
niſterium iudicis deſiderãt.ſ3 hic nõ deſideraẽ miniſterium
iudicis nec pceſſus aliqs ⁊ ĩ multis caſibus in qbus iſamia
ipo facto irrogaẽ non eſſ3 reperire pſonam aduerſarij cum
quo pceſſus poſſ3 fundari nec etiam ẽ reperire accuſationẽ
vel ius aliqd intẽtabile.vt ẽ exemplum ĩ illo.ver. q artis lu
dicre ⁊ ĩ illo ver.q eã que ⁊ in dcã.l.i.§.beſtias. ¶ In gl.i.
que icrepauit nõ calore iracundie.ſ3 iuſta rõne mot° .vt.ĩ.
de reg.iuris.l.q calore. ¶ In.e.i' cuius.ſ.infamie .ſ.facti'.
¶ In.e.ibi.l.fratres ⁊ eſt rõ q2 infamis etiam ſola iſamia
facti dẽ turpis pſona vnde contra eum intentaẽ querella p
ſrem exhẽdatũ ſi autem ſr hẽret quartã excluderetẽ ab iſta
querella.vt nõ in auten.de hẽdi .⁊ fal.§.primũ itaq3. ¶ In
.e.i' .in adde quod nõ.§.de ſena.l.caſſius ⁊.C.de ſum.tri.
.l.i. ¶ In glo.que incipit.x.vel.xi.in fi.adde q nõ.ñ.ti.i.l.
.i.§.ait pto2. ¶ Poſſet queri vtrũ ſtatutũ poſſet imponere
penam iſamie in alijs caſibus q nõ continentẽ iure cõi.credo
q ſic.tamen infamia ẽcra p formam ſtatuti poſſ3 remitti ⁊
tolli per populũ q haberet hoc cãn ius reſtituẽdi ad famã
⁊ ita tz bar.ñ.ti°.i.l.i.§.de qua q ſatis credo ver. licz non
poſſit hoc p aliquam ſpecialẽ.l. pbari.ſufficit ad hoc rgula
iur.q i ſpõt abſoluere q condẽnare ⁊ econtra. Et idẽ dico
in rebãnitione exbãnitoꝝ q2 l3 textus.de pen. l.relegati .di
cat q hoc ptinet ad pncipem.tñ cõdẽnati vigore legum mũi
cipalium p ipſum populũ pñt rebãniri ⁊ reſtitui in itegrũ
per regulã ſuperius allegatam.⁊ ita videmuẽ de fcõ frari.
¶ In tex.ibi matrimonio collocauerit multo fortius ſi in con

cubinatu.vt.C.de reno.dona.l.fi.⁊.C.de ſcõis nup . aũt.
hijſdem penis.⁊ in aũt.de reſti.ea que pa.§.fin. ſcõm alber
tum papienſem.

q Uod ait pretor.

In text .ibi dimiſſidẽt ignominioſe remiſſus ſeu expulſ°. ¶ In tex. ibi ſ3 hic.a.in hoc edicto. In tex.ibi miſſus ſi
ignomie cauſa. In tex.ibi ſic accipieri.vt ſit infamis nõ qua
tuor nomina.ſ.ala.cohors.legio.exercit°.⁊ glo.declarat iſta
vocabula. ¶ Nõ q ita irrogaẽ infamia maioribus ſicut mi
noribus nec habeẽ diſtinctio pſonaꝝ.nam reatus omnẽ ho
norẽ excludit.vt in.l.i.C.vbi ſena.vel clariſſ. ¶ Nõ ĩ ver.
ſed hic cum q ẽ in materia penali verba ſunt amplianda
nõ reſtringenda quod nõ bal.

Ignominie.

In tex.ibi detraxerit vt puta õ cinxit ſibi enſem ⁊ calcaria remo
uit fran.ac.ſimili modo fit degradatõ actualis.vt ĩ.c.degra
datio de pe.li.vi°. ¶ Nõ hic q multa dicitur tria .vñ ſi ac
cuſo tituũ q me pcuſſit multis vicib°.⁊ pbo de trib° vicib°
de tribus venit cõdemnãdus.ſecus ſi dixi plurib°.q2 plura
lis locutõ duoꝝ eſt cõtenta numero vnde nõ vr cgiſſe.niſi õ
duobus ⁊ ſic non põt fieri cõdemnatõ niſi de duab° vicib°.
¶ 2° nõ cãm inſendã qñ aliquid fit quod põt fieri ex plu
ribus cauſis nõ ad eundẽ finem.ſed ad diuerſum tendentib°.
¶ 3° nõ q paria ſunt aliqd ipſo facto declarare.⁊ declaraẽ
verbis expreſſis.vnde omnis exauctoratus ⁊ degradatus
eſt infamis.q2 cã famoſa iniſſe vr ex ipſo genere pene ſeu
ex ipſa facti qualitate ſic alibi dicimus q pro facto daẽ vo
luntas intelligi.vt.C.de inſti.⁊ ſubſti.l.reprehendenda.
¶ Item collige hic ar.q paria ſunt aliquẽ grauari ipo fcõ.
⁊ per ſñiam facit .C.de ap.l.ſi quis prouocatõe ſecundũ v
nam lec.⁊ extra de ap.c.°ex parte . ¶ In gl.argumẽtũ.ibi õ
bili epo vide .c.grandi . de ſupplen.negli.pla' lib.vj. ¶ In
glo.nõ ibi aliqd quicqd enĩ fit quod habz fundamẽtum cãe
op3 q reguleẽ ſecũdũ naturã ſue cãe. ¶ In.e. ibi ſic vbi dẽ
q in ſñia non eſt exprimenda cauſa ſed ibi ideo q2 tacite in
eſt illa cauſa que ex actis collegij põt verũ autẽ hoc ſit gene
raliẽ vex q in ſñia non oporteat exprimi cãm . dic vt nõ in
.l. pperandũ.§.illo. C.de iudic.per guil.de cu .⁊ cy. adde
quod nõ guil.de cu.ĩ.l.ſed ſi ex vtriuſq3.ĩ.de iudic. In hoc
poteſt etiam breui° dici q quotiens ſumuẽ certi ſine expreſ
ſione cãe nõ opõtet inſi cãm. ſed cum non ſum° certi tunc
cã non eſt exprimenda ⁊ hoc in diffinitiua ſed in pcepto iu
dicis requiriẽ iſtio cãe vt nõ dy.in.l.filius .§.diui.de le. i.
cy. C.de fidei°.l.quoẽ.ſ3 qd ſi cõcurrebãt ſe cãe . vna ſuffi
ciẽs alia iſufficieẽ vel vna va.altera falſa ⁊ index ẽ iuſ° cãe
falſe vel inſufficiẽti.⁊ non v ere cãe.vtrum iſta ſñia poſſ.t iu
ſtificari per verã cãm dic vt ſic vt.ĩ.q cũ co. l.titia° ⁊ ar.
.ĩ.de ap.l.ſcio.vbi autẽ nulla cauſa vera ſubeſt ⁊ iudex ex
falſa cauſa motus eſt tunc habet locũ quod legiẽ ⁊ nõ.ĩ. de
acqui .hẽdi . l.ſi is ad quẽ in glo.or.⁊ adde ad predicta q
hẽs.ĩ.de ver.obli.l.q rome .§.duo fratres . ¶ Quid ĩ ſñia
excõicationis vel abſolutõis ab excõicatione an i' requiriẽ
appoſitio cãe.dic vt nõ innoc.extra de fide inſtru.c.ſup hijſ.
⁊ ibi vide . In.e.ibi.l.omniũ dic vt ibi nõ. ¶ In glo.inno.i'
degradat ⁊ quãdoq3 tradit eum iudici ſeculari quod dic vt
nõ Inno.extra de verb.ſig.c.nouimus . ¶ In e.in fi.adde
quod nõ Inno.de priuile.cum olim. ¶ In glo.nõ aliquãdo
nam ſicut factum declarat animũ ita cauſa facti declarat fac
tum vide ibi per eum ⁊ an degradatõ de qua loquiẽ glo.eq
pareẽ morti ⁊ ſit meri ipeij .vide p Inno. ex̃ õ accu.qliẽ .
Itẽ vide quod nõ archi.xj.q.i.c.epo iniuſte .

Miles qui.

Infamiẽ miliciã pdit ⁊ vbi ẽ impr ibi prohibeẽ adeſſe .h.o. Nõ.q iſa
mis pdit miliciam .⁊ ſtatim cũ eſt cõdemnatus de crimine
famoſo cõſecutiue ſequiẽ q ipe perdit beneficia ⁊ honoreẽ
licet ad hoc non fuerit actũ q2 iſta eſt pena cõſecutiua nõ ãt
eſt proprie pena criminis vt dixi .ñ.ti.i.impr ⁊ nõ in .c. cũ

victorienſis .extra de elec. per Inno. ex quo ꝙ appꝫ preſbiter de adulterio damnatus perdit beneficia vbicuqꝫ poſita. quod dic vt nõ Inno. extra de fo. compe. c. poſtulaſti. ¶ Scdo nõ quod roma ⁊ impr equiparanť. vnde verum eſt quod nõ innocen. vbi eſt iperator ibi eſt roma. ſ. intellectualr̃ .q꞉ idem iuris eſt de imperatore ⁊ de vrbe ita notabiliter dicit iſta lr̃a ⁊ facit ad id quod dixi. ſ. de poſtul .l. i. §. hoc edicto. ¶ In glo. ij. ibi ab eccleſiaſtica nõ intelligas ꝙ deſinat eſſe cleric' q꞉ non perdit carracterẽ. ſed perdit beneficia que habꝫ tanqꝫ cleric⁹. ⁊ hꝰ poſt ſnĩam vt probat noſter. §. ſed ante ſnĩam licite retinet beñficia. ⁊ ſi ſit homicida vt nõ Innoc. extra de conceſſ. preben. cum nr̃is. ⁊ ibi vide. ¶ In. c. i' omni publico offõ. ergo condemnatus de adulterio vel homicidio pdit officium tabellionat⁹ .ſi erat tabellio q꞉ iſta glo. hic aperte dicit quod pdit omne publicũ officiũ ſiue iſtud officiũ habeat dignitatẽ ãnexam. ſiue non. nec ob. quod nõ innocen. in. c. ſ͠ nuitatis de bñficis. q꞉ innoc. loquiť ante ꝙ̃ eſſet lata ſnĩa. nam publicum officium non perdiť ꝑ malũ. niſi ſecuta condẽnatione. d. bar. cõſuluit contrarium ĩ tabellione. n' ſit ꝯdemnatus de maleficio quod ꝑpꝛie tãgit ſuum offĩm. vt de falſa ſcriptura. q꞉ tunc nõ poſſet conficere inſtrumẽta. vt. C. de ſuſcep. ⁊ archa. l. ſi aliqd lr̃x⁹. ſecus ſi ñ delinquit in ſuo offõ. ⁊ ad hec facit quod nõ. innocẽ. extra de reſcrip. c. ſciſcitatus vbi dicit quod lꝫ quis ſit infamis tñ põt fungi officio iudicandi ergo ⁊ offĩm tabellionatuſ donec ipſo offõ nominatim priueť ⁊ intellige ipſe hoc verum in tabellionatu ſimplici. ſecus ſi haberet ãnexam dignitatẽ. q꞉ nũc eſt inhabilis oĩo. vt. C. de digni. l. iudices. ⁊ adde quod nõ .ſ. de eden. ſi qs ex argen. §. ij. ⁊ verũ iudicis refutatõ poſſet aliquid opari. dic vt per dy. de iniur. diuus. ⁊ ꝑ archi. l'. di. ſi quis d miniſtris ⁊ ibi vide de notario excõicato an cõficiat inſtr̃a. dic vt nõ. in. c. pia. de excep. li⁰ vi⁰ ⁊ an excõmunicatus. ⁊ exauctorat⁹ equipareñť. dic vt nõ innocen. extra de teſti. c. teſtimoniũ. veritatis eſt quod nõ equiparanť per .c. ex lr̃is de conſtõibus. ¶ Vltimo ex iſto. §. habeť ꝙ poſtquam notarius pdit offĩm tabellionatus. nõ eſt amplius ſub cõſulibus tabellionum q꞉ ẽ liberatus a iuramẽto quod eis fecit. ⁊ ẽ ipo iure caſſus de maťicula quod tene menti.

Ait pretor qui: In tex. i' pdicerit .i. pceſſerit poniť aliquando prodere. i. oſtendere ⁊ ſic etiam. põt hic accipi. ¶ In textu ibi paſſim. i. indifferenter vel cõter. ¶ In tex. i' deſcendunt tãquã homines deſperati. ¶ In textu i' famoſas. i. infames. nam verba deſiñẽtia in oſus deſignant plenitudinẽ. vñ famoſos. i. plenos infamia. ¶ In glo. ij. ibi ꝙ ioculatores. ſꝫ Iaco. de ra. dicit ꝙ ſolũ ioculatores ſunt infames qui ludunt in ſcenã vt hic. ſed alij qui alibi ludunt etiã ĩ turpiter .i. per pecuniam ludant iſti nõ ſunt infames .q꞉ non tm̃ delinquũt nec adeo publice deriſioni ſe exponunt ſm iaco. ⁊ idem tꝫ guil. ioculatores vero q ludunt honeſto mõ cã recreatõnis vel ſolatij nihil cõtra bonos mores faciunt imo ariſtotelles ponit in quarto retoricoꝝ ꝙ ludi ⁊ cant⁹ ptinent ad mores ideo iſti nõ ſunt infames ⁊ hoc ẽt tenet glo. ⁊ exẽplificat de dauid ⁊ adde ꝙ nõ. j. e. athletas in gl. i. cãtares hoc expedit ſcire ꝑpter teſtimoniũ. ⁊ ꝑp eccleſiaſtica bñficia vt nõ. innoc. extra de vi. ⁊ ho. clericorum. c. cum decorẽ. ⁊ habes .c. ai' c⁰. i. li⁰ vi⁰. baldus.

q **Vi autem**: Iſta lex in rõne ſui eſt notabilis ⁊ ex ea colligiť ratio diẽ quare in qbuſdã iudicijs puniť affectus ſine effectu ⁊ in qbuſdam requiritur factum cõſumatũ. Nã hoc contingit ex diuerſitate delictorum. q꞉ in atrocioribus puniť affectus in leuioribus puniť effectus ita colligitur ex rõe huius. l. ⁊ nõ. C. d epi. ⁊ cle. l. ſiqs non dicã rapere. ⁊. j. de extraor. cri. l. i. ſi tu veles ſubtilius ꝯſiderare iſta. l. non loquiť niſi in delictis cõſumatis delictum eſt dr̃ conſumari qñ eſt factum. id ꝑ quod .l. circumſcribit ipm delictum ẽ bene verum ꝙ facilius intelliguntur ꝯſumari atrociõa ꝙ̃ leuiora ⁊ hoc bñ dicit hec lex hoc dico ꝓ tanto q꞉ pene que irroganť ipſo facto ſicut ẽ infamia de qua hic loquiť ſemꝑ requiriť factum conſumatũ. ⁊ nunquã imponunť rõne intentati vt ſingulariter nõ in. c. ꝑpetua de elec. li⁰ vi⁰ in nouella. nã diſtinctio que fit in. l. ſi qs nõ dicaꝫ rapere nõ vendicat ſibi locũ in penis infligendis per ſnĩaꝫ iudicis. ſed in hijs que ipſo facto infliguntť. ſemꝑ requiritur factum eſſe cõſumatum. ⁊ hoc etiã iſta verba ipo facto d ſe ſonant tene menti. ¶ In tex. i' cõſiliũ ſolũ ſine affectu ⁊ vide quod nõ. innoc. per hanc. l'. extra de elec. c. q apparet in magna glo. ⁊ extra de ſymo. c. tua nos in fi. ⁊ adde qd dixi .ſ. ai. i. l. i. §. beſtias. bal.

a **Athletas**: .i. pugiles ſicut ſunt illi q armant ſe ĩ campo bataliẽ peruſij vel in ludo gladiatorio neapoli.

Nõ ꝙ id quod cã virtutẽ fit vt ioſtra vl' tornamentũ non irrogat infamiã. ¶ Secundo nõ in textu ibi opinanť. non eſſe recedeñ ab opinione gnāli ⁊ cõi ⁊ ꝙ cõis ⁊ generalis opinio facit cenſeri aliqd eſſe licitum ⁊ ſic nõ ꝙ deſeruiendũ eſt opinioni. in eo ꝙ ẽ poſſibile. ⁊ ꝙ vulgaſ nõ dꝫ decipi. ¶ Item nõ in. §. deſignatores quod locũ ſeu officium quod alicui daſ in honorem non dꝫ in ĩfamiam retorqueri. ¶ Item nõ ꝙ aliud eſt deſſignare locũ duelli aliud d ſcendere in duellũ ⁊ eſt argumentũ ꝓ clerico ſtatuente locũ duelli vt nõ fiat irregularis lꝫ tandem mors ſequaſ. ¶ Iteꝫ nõ ꝙ nõ refferť vtrũ delinquaſ principalr̃ vel acceſſorie ſeu incidenter vt in. §. ſiue aũt. ⁊ facit contra eos qui tñc vxorẽ alienam ſub nomine familie eũ exercent vitas libidinis.

¶ Itẽ nõ in. §. pamp. ꝙ infamia iuř cadit in ſuum. ¶ Itẽ nõ ex glo. illius. §. ꝙ maius ẽ delictum quod cõmittiť in ſe ⁊ in aliũ ꝙ̃ ꝙ in ſe tm̃. q꞉ atrocius reputaſ ꝙ in plures cõmittiť. Item ꝙ a pluribus. vt. l. ſi plures fui. j. de iniuř. ⁊ ex hac glo. apparet ꝙ plus delinquit lena ꝙ̃ meretrix. ⁊ fac ꝙ delictum carius cõmittiť in ſe ipum ⁊ facit quod nõ. j. de adulteř ſuꝑ rubrica ſeu ſuꝑ pꝛincipio. l. i. ⁊ facit ad hoc. l. .i. §. deieciſſe. j. de vi ⁊ vi ar. quod nõ. bal.

Ait pretor: In tex. ibi principalr̃ nõ hic de iſta dictione principalr̃. Nam hic apparet eius interpretatio. nam illud quod dr̃ principalr̃ fieri dr̃ fieri ꝑp ſe. Id autẽ quod ꝑp aliud non dr̃ fieri pꝛincipalr̃ tamẽ in delictis ⁊ maleficijſ factũ principalr̃ ⁊ factũ incidenter iudicanť ad paria tex. hic eſt quẽ nõ. nõ verba. l. ſimplr̃ prolata intelligi non ſolum ꝑ prius. i. principalr̃ ſed etiam per poſterius. i. incidenter ⁊ acceſſorie. ⁊ hoc dicit.

¶ 2⁰ nõ ꝙ excuſatur illicitũ lꝫ ſit acceſſoriũ licite vñ licet ſit licitũ tenere tabernam tamen eius acceſſoriũ hic reprobatur ⁊ punitur. facit iſte tex. ꝙ licet qs cõducat vxorẽ alien⁹ in familiam. ſi tamen incidenter poſtea cuꝫ ea peccꝫ titulus ⁊ color cõdcõis nihil ſibi patrocinaſ. tu ex igenio tuo poteris ad aptare ad plura alia q꞉ virtus leg. ꝯſiſtit in aptando eas vt. j. de excu. tu. l. nõ ſolũ. §. qui princip. illũ quod nõ ⁊ tene menti. bal.

Pomponius: Infamia contracta ſuiure durat in libertate. h. d. ⁊ eſt ar. ꝙ infidelis licet baptiꝫetur tamen ĩfamia preterita non amoueť per baptiſmũ ⁊ idem vř in monachatu. ꝙ d ẽ vt nõ in aũt. de mona. in prin col. i. ¶ Nõ etiã in ſeruũ infamiam cadere. ¶ In glo. ſua ibi quod plus nõ ꝙ plus delinquit leno ꝙ̃ meretrix ⁊ hoc etiã apparet in aũt. de leno. circa mediũ. Nam illud eſt maius delictum quod dinumeratur in plures perſonas facientes vel patientes vt. j. de iniurijs. l. ſi plures fui. ⁊ per iſtam glo. quotidie dicimus ꝙ magis delinquit fieri faciens ſeu mandans q facĩens ⁊ ido non debet minus agi cum mãdãte ꝙ̃ cũ ipo principali delinquente nec in penam iuř cõis nec etiã in penã ſtatutoꝝ qꝛ illud argumentũ ſi id de quo vř minus in eſſe ⁊ ieſt vř habere locum etiã in ſtatutis ⁊ ĩ cõſuetudĩbus locoꝝ. Quidaꝫ moderni dic cõtrariũ ꝙ ſi verba ſtatuti ſunt in perſonã fa

cientis non trahũtur ad mandantẽ qꝛ hoc eſſet per ĩterpre
tatiõem extenſiuaꝫ vt nõ in.l.i.§.deieciſſe de vi ⁊ vi ar. que
interpretatõ extenſiua non habet locũ in ſtatutiſ ſecũdũ eos
allegauit .ſ.quod vi aut clam.l.aut qualr̃ in fi.de hac mate
ria dici .ſ.ne quis eum qui.l.ſi per aliũ ⁊ ibi per cy.q tenet
quod mẽs ſtatuti porrigat̃ ad vtrũqꝫ ⁊ alibi dicit̃ ꝙ delic
tũ mandãtis ⁊ mandatarij eſt vnũ ĩ ſubſtãtia licet diuide
retur in plureſ perſonas .vñ cum ſit vnũ delictũ ĩ ſubſtãtia
vno vinculo ⁊ eadẽ.l.ligat̃ vterqꝫ accedat ad hoc qð nõ cy. ĩ
.l.i.C.ſi re⁹ vl' accuſator mor.fue.v'.vide bal.

Calumniator Dictũ eſt ſupra de hijs qui infamãtur ipo facto hic tra
ctat de calũniatore ⁊ preuaricatore ⁊ dr̃ ꝙ nõ ſunt infames
ipo facto ſed requiritur ſñia ⁊ hoc dicit .⁊ eſt hic regula ge
neralis ꝙ de quocũqꝫ crĩe ſperatur ſñia ibi infamia irroga
tur per ſñiam ſeu ſñia mediante.iſtam regulã ponit tex.ſ.õ
pen.l.ꝙ ad ſtatutũ exponit hic illa verba qui iudicio publi
co rẽ que ſunt .ſ.l.i.¶ In tex.ibi calumniatũ eſſe niſi ſit cõ
dẽnatus facit.ſ.de iure fiſci.l.eius q' delatorem.ſic clericus
homicida nõ perdit beneficiũ n' poſtꝙ eſt condẽnatus de
homicidio vt nõ Inno.in.c.cum nr̃is de conceſ.preben.
¶ Nõ h' ꝙ crimina non trahant ſecum ſuũ officiũ n' la
ta ſñia.⁊ adde quod nõ.ſ.ꝙ quiſqꝫ int̃.l.iij.§.ꝙ autẽ ait.
¶ Scđo nõ ꝙ ꝓditor dr̃ ille qui cum dꝫ adiuuare vnaꝫ ꝑ
tem cum dictis ⁊ factis ſecrete tꝫ cum altera parte . ¶ Ter
tio nõ ꝙ ille dr̃ eſſe partialiſ ſeu de illa parte ad quam hẽt
animũ lꝫ cum alia conſiſtat corpore.nã corpus animũ imita
tur.⁊ ad ipm trahitur.vt.ſ.de cap.l.nihil.¶ Quero quid ẽ
calũniator.Reſpondeo q falſa crimina ſcienter intẽdit. vnð
q facit falſam accuſationem iſte ẽ calũniator.qui tamen nõ
tenetur.l.cor.de fal.ſed tenet̃.l.remia vt in.l.p'.C.de calũ.
¶ Quero quis ẽ preuaricator.Reſpondeo ꝑuaricator qui ĩ
tendit vera crimina ſed in ꝑiudicium fiſci.colludit cuꝫ accu
ſato ⁊ ipſum abſolui patitur.vt.ſ.de accu.l.ſi cui .§.i. vnde
ſi ſindicus qui denunciaret maleficiũ non appoſitis teſtib⁹
q factum ſciunt ſed alij qui neſciunt.⁊ hoc facit ideo vt de
nunciatus abſoluat̃ dicitur ꝑuaricator.qꝛ cum ex ſuo offõ
teneat̃ fauere fiſco.nũc fauet reo ſi ergo de hoc delicto ſin
dicus condemnat̃ efficitur infamis vt hic aduocatus etiam
dr̃ preuaricator qñ clientulum ſuũ ꝓdit vt.C.de aduo .
diuer.iudi.l.i. cum ſi.¶ 3⁹ quero nunqđ eo ipo ꝙ qs non ꝓ
bat accuſat̃ .preſumat̃ ꝙ accuſatio fuerit calumnioſa glo.di
cit hic ꝙ ſic iſta eſt regula ꝙ non probãs preſumit̃ calũnia
ri tamen iſta regula fallit in.vj.caſibus hic per glo.anõt.pri
mus caſus eſt ratione officij vt.C.qui accu.non poſ.l.ij.nã
officium velat maliũ vt.ſ.de puber.l.ſi multi. Ex hoc coli
gi ꝙ licet inquiſitio non probetur iudex tamẽ qui proceſſit
ad inquiſitiõem ex officio non preſumit̃ in dolo nec in calum
nia nec preſumit̃ ꝙ falſo proceſſerit ad inquirẽ. facit ad hoc
ꝙ nõ cy.C.de epi.⁊ cleri.autem.generalr̃ in.v.q.opꝫ ergo
ꝙ falſitas inquirentis alr̃ probet̃ facit.C.de execu.rei.l.ſene
riter.¶ 2⁹ dicit glo.ꝙ regula fallit ꝓpter nimiã perſonarũ
ꝓpinquitatem exemplum .C.de calumn.l.mater .¶ 3⁹ fallit
propter teſtatoris auctoritatem vnde ſi aliquis moriturus
vulneratus in articulo mortis dicit ꝙ hoc ſibi fecit ticius lꝫ
iſta verba non probent delictũ vt.ſ.ad ſille.l.ſi quis ĩ graui
in prin⁹ tamen excuſant accuſatorem a calumnia . ⁊ a pena
falſe accuſationis vt.ſ.de bo.li.l.qui cum maior .§.fi. vbi ẽ
tex.nõ ⁊ hunc caſum tene menti.¶ 4⁹ fallit regula predcã
imminẽ damnũ enorme circa ipſum patrimoniũ vt dicta.l. q
cum maior.§.ſi patris .5⁹ fallit in crĩe adulterij in quib⁹ daꝫ
perſonis tantũ vt .C.de adul.l ꝗuis adulterij .¶ 6⁹ fallit
in crĩe falſe monete .vt.C.de falſa moneta.l.i. iſta ſunt ver
ba glo.Conclude ergo ꝙ regula eſt iſta ꝙ ille qui non pro
bat accuſationem preſumit̃ falſo accuſaſſe fallit tamẽ in caſi
bus in iur̃ expreſſis in quibus illa preſumptõ calumnie pre
ſumptiõnem tolit.pe.⁊ cy.dicunt ꝙ lꝫ accuſator non probet
non ꝓpterea cenſet̃ falſo accuſaſſe cum poſſit eſſe oppoſitũ
nam multotiens vera delicta probari non pñt non eſt preſu
menda falſitas.lꝫ nõ poſſit excuſari temeritas.qꝛ non debꝫ
quis ꝓcedere ad accuſandũ n' ſit ſuffultus ꝓbationib⁹ iſta
ꝓbant̃.C.de calumnia.l.q non ꝓbaſſe in rõne ſui.⁊ l.nĩs
.C.ti.in fi.hoc tꝫ cy.C.de aduo.diuerſo.iudi.l.i.⁊ ita õ ſcõ
videmus fuari ꝙ ſi accuſator de falſo accuſat̃ .non ꝓpterea
ſuccumbit in cã falſi.qꝛ non ꝓbauerit in accuſatione prima
imo ẽ opus alijs ꝓbationibus vel ſaltẽ indicijs ſufficientib⁹
ad torturam.ſola enĩ inopia ꝓba tionum nõ eſt ſufficiens ĩu
dicium.nedũ ꝙ ſit ꝑſumptõ iuris ⁊ hoc credo ꝙ ſit ipſa ve
ritas.⁊ ſic practicamus. Negatiua illa ꝙ nõ delinquerit que
directe redarguit accuſatorem meum.qualr̃ probet̃ habes
in.l.pamonius.§.aci.ſ.de acqui.heredi.⁊ nõ in .l.i .C. qui
accu.non pñt.¶ Sed preſumptio ꝙ glo.ſit vera ꝙ calũnia
preſumatur in non ꝓbante quero vtrũ ꝓbatõ vnius teſt ſ
excuſet ab iſta preſumpta calũnia vr̃ ꝙ non qꝛ iſta eſt pre
ſumptio iure que nõ elidit̃ per vnum teſtem.nã preſumptõ
iuris facit plenam ꝓbationem ſed ꝑſumptõ hominis.i.vni⁹
teſtis non vt nõ dy.ſ.de pen.abſentem ꝯtrium tꝫ ſpecu .ĩ ti.
de accu.in fi.⁊ de calũniatoribus in fine . ⁊ ſecundũ hoc ꝙ
ille q non ꝓbat preſumat̃ calũniari non eſt preſumptio .l.ſꝫ
hominis vnde eſt ꝑſumptio leuis que de leui amouet̃ ꝑ cõ
trariam ꝑſumptionem. Iuxta nõ.ſ.de in integrum reſti .l.
diuus.¶ Iuxta hoc addit bar.ꝙ accuſans de facto alieno
excuſet̃ a preſumpta falſitate rõne publice fame.vel ex eo
ꝙ audiuit a ꝑſonis honeſtis alle.C.de calum.l.mater.⁊ de
adulter.l.miles.§.pe.⁊ facit.C.de repud.aũt.hodie ⁊ dicit
ꝙ hoc eſt menti tenendũ ꝓ accuſationib⁹ de falſo que fiunt
quotidie ꝯ accuſantes vel denunciãtes. Nam in facto alie
no publica fama excuſat ſm eum facit.l.iiij.ſ.ad macedo.
⁊.ſ.c.l.v.⁊ generalr̃ cum ſi.⁊ adde an iſufficiens probatio
excuſet a ꝑſumpta calumnia.quod nõ per archidiac.ij qõ.
iij.calũniator ibi vide . ¶ Vlterius quero vtrum ꝑſone que
excuſant̃ a ꝑſumpta calũnia excuſent̃ ſi ꝓbet̃ vera calũnia
contra ipas certe non ⁊ hoc vult glo.hic facit.ſ.ad turpil.l.
ꝙ ſenatuſ.§.eos ⁊.l.polla.C.de hijs qui vt indig.facit iſti.
in ꝓhemio in verbo calũniatum iniquitates.⁊.ſ.ad.l.iul.re
pe.l.lege.§.fi.vbi iudex punit̃ criminalr̃ de vera calumnia
quã cõmittit ⁊ tñ eſt de perſonis exceptis rõne officij idem
dicimus ĩ alia materia ꝙ iuramentuꝫ calũnie excuſat a pre
ſumpta calũnia.ſed non a calũnia vera ⁊ de hoc nõ.in aũt.õ
iudicibus.§.oꝫ.⁊ in illud in ciuili eſt intelligendum. Nam ĩ
criminali iuramentũ calũnie nullã affert excuſa tionem ſicut
patet ex iſta glo.in.v.item nõ.¶ Vlterius quero que eſt pe
na calũniatoris.reſpondeo ſimilitudo ſupplicij quid ergo ĩ
penis arbitrarijs.mideo ꝙ dꝫ inſpici id quod conſuetum ẽ
fieri ita tꝫ glo.hic.⁊.ſ.c.l.quid ergo.§.pena grauior .⁊ ẽ il
lud nõ dignũ.⁊ facit ad.q.vtrũ qñ pena ẽ arbitraria admit
tatur ꝓcurator.ꝙ recurrit̃ ad ꝯſuetudinẽ que pena ꝯſueue
rit imponi nã ſi eſt talis pena que regrat ꝑſonã principalis
ꝑſone nõ admitit̃ ꝓcurator nec ẽt admitteret̃ fideiuſſor ꝓ
reo accuſato.ſꝫ detineret̃.ſi autẽ conſueuit imponi pẽa mer̃
pecuniaria tunc admitterentur procurator ⁊ fideiuſſor quod
dicit glo.de cõſuetudine intelligo de preſcripta ⁊ extra de
elec.c⁹ cumana .ſi enĩꝫ ꝯſuetudo non eſſet preſcripta adhuc
tunc eſſet arbitraria pena ita calumniatoris ſicut aduerſarij
⁊ in iſto dubio quãdo pena poteſt trahi ad pecuniariã ⁊ ꝑ
ſonalem non admittitur procurator niſi pro perſonis illuſtri
bus vt.C.de iniur̃.l.fi.¶ Vlterius quero vtrũ ſiñ nouo ꝓ
ceſſu poſſit quis puniri de calũnia vel falſitate accuſationis
vel alia pena que forte imponeret̃ ꝑ ſtatutũ non probãti ri
deo ſic.nam ex eadem inſtantia poteſt hoc fieri incidenter .
antequã iudex deſinat eſſe iudex in accuſatione principa
liter inſtituta vt.ſ.ad turpil.l.i.§. calũniatoribus ſed poſtꝙ
iudex deſinit eſſe iudex requireret̃ proceſſus õ nouo ⁊ hoc
tenet hic glo .per.l.i.C.de calumnia .⁊ nõ ⁊ tene mẽti ꝙ lꝫ
officio iudicis quis ꝯdemnet̃ per inquiſitionẽ incidẽter fac
tam .⁊ extra ordinem tamẽ efficitur infamis vt in tex. nõ

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

iuncto cum glo. ⁊ hoc in inquiſitionibus que fiunt ſecūdum
formam iuris cōmunis. ſed quādo īquiſitō deſcēdit a ſtatu
to ⁊ non a iure cōi dampnat⁹ per inquiſitōem non efficitur ī
famis vt. ʒ. de acc. ⁊ ob. l. ceſſat ignominia. Jta tenuerūt ad
uocati antiqui ⁊ gandin⁹. ſed bar. dicit cōtrarium quia ſuffi
cit ad infamiā ꝙ qs ſit ꝯdemnatus de publico crimīe nec
reffert quo ordine vtrū per accuſationē vel inquiſitionē dū
modo ſnīa lata ſit diffinitiua. vt. ʒ. de publ. iudi. ordo. ⁊. ʒ. e.
quid ergo. §. quantum ⁊ in iſta gl. ⁊ C. de calum. l. i. nam v̾
ba edicti pretoris non requirūt aliud n̄ condemnationē. nec
fit mentio qualr̄ ad eam veniat. nam habito effectu. non ē
curandum de modo ſm bar. ¶ Ex ꝑdictis habes ꝙ ſi per
formam ſtatuti non ꝓbans accuſationem dʒ puniri in. xxv.
lib̄ dēri. ꝙ actor non ꝓbans condemnabit̄ fiſco in eadem
ſnīa in qua reus abſoluit̄. ⁊ hoc fit officio iudicis ꝙ in cri
minali ē nemine petente exercet̄. ſicut alibi dr̄. C. de abo. l.
ij. ſi aūt iudex omiſit facere iſtam condēnationem ex illa
ſnīa nō poſſet poſtea ex interuallo condēnare. n̄ formaret
nouum ꝓceſſum. qꝛ officiū iudicis mercenarium nō ſtat per
ſe. vt. ʒ. de excep. rei iudi. l. ſi in iudicio. ¶ Extra quero iux
ta hoc ſi accuſator ſoluit. xxv. lib̄. verum nihilominuſ poſſit
redargui de falſo qꝛ in criminalibus vna pena tollit aliaʒ ē
maiorem. vt. ʒ. de iniurijs. l. pretor edi. §. ſi dicatur ⁊. l. ꝑ
ſenatus cōtrarium credo qꝛ iſ. ꝓbā extraordinaria nō tollit
penam ordinariam falſi ar. C. de ſponſ. l. ij. ⁊. C. de teſti. l.
nullum. Jtē non imponunt̄ eodem reſpectu. qꝛ vna venit ra
tione non ꝓbationis. alia venit rōne calumnie ⁊ iſta ſunt di
uerſa non ꝓbare. ⁊ calūniari vt. ſ. dixi. vnde cum nō vēiunt
eodem reſpectu. ſed ex diuerſis cāis vna non tollit̄ ꝑ alterā.
Vltimo format hic quandā. q. gul. qdam nobilis accuſauit
quādam villem pſonam de homicidio. vnde dʒ condemnari
ad penā talionis. q̄ro vtrū iſta pena mitiget̄ ſi n̄ eo ꝙ nobi
lis dixit Ja. de ra. ꝙ ſic. qꝛ ē in pena dʒ haberi diſtinctio ꝑ
ſonarum ar. C. de accu. l. fi. de incen. rui. nau. l. pedius ad. l.
iul. pecul. l. ſacrileg j ⁊ eſt textus expreſſus in ꝑuaricatore
. ʒ. de ꝑuari. l. a preuaricatore ꝯtrium determinauit gul. qꝛ
. l. cauet̄ ꝙ puniat̄ eadem pena. ⁊ vbi iſta verba ⁊ eadē pe
na reperiunt̄ in. l. vel in ſtatuto. nō eſt fienda diſtinctio ex q̄
litate pſone. ita probat̄ ex tex. ⁊ glo. C. de cuſto. reo. l. ad cō
mentarienſem. nō ob. l. ab imperatore. qꝛ ibi punit̄ eadem. l.
ſed non eadem pena. aliud enim eſt dicere eadem. l. aliud
eſt dicere eadem pena. pena enim talionis eſt eadem pena
⁊ non ſuſcipit plus vel minus quam pena que veniret
imponenda ex iō crimine. iſta ſunt verba gul. que ſunt nōn
da que ipē ponit hic. ⁊ aliq̄ ꝑtulum latius in. l. ij. C. de fide ī
ſtru. ⁊ tene hoc valde menti. Ex h̄ apparet ꝯuerſo. qꝛ lʒ
magnatus debeat puniri in q̄druplo q̄ popularis ſi magna
tus facit falſam accuſationē contra popularē. ita ꝙ vēit pu
niendus pena talionis nō punit̄ in quadruplo ſed punit̄ ī
ſimplo ſicut deberet puniri popularis crimine ꝓbato cōtra
eum. ⁊ hoc facit pene identitas. vnde ſtatutū loquēs ō pe
na q̄drupli. dʒ intelligi. vbi pena īponit̄ nō h̄ito aliq̄ aᵒ reſpe
ctu. ſed ſimplr̄. non aūt in penis correlatiuis.

Jtem ſi quis. Dampnatus iniuriaʒ vel furti. Jtem trāſigens efficit̄ īfamis.

qꝛ quo ad infamiā tranſactio h̄etur loco confeſſionis. h. d.

¶ Jn tex. n̄ ſuo nomine. i. non ꝓcuratorio noīe. nec tanquā
heres. vt. ʒ. eo. l. furti. §. ſi quis alieno. ſed ex ꝓprio dolo ⁊
malicia. ⁊ prout loquit̄ hic de iniuria nō intelligas de iniuria
leuiſſima. ſed de iniuria graui. vt. ʒ. de iniurijs diu⁹. ⁊ extra
de re iudi. c. cum te. bal.

q Uoniam intelligitur

Jn tex. ibi nec manifeſti ſubaudi cōdemnat⁹
vel pactus vt dixi. Nō hic cōdemnatū in ac
tione famoſa effici infamem. nulla tamen actō eſt famoſa.
niſi quando dolus obicitur ⁊ intētatur. ⁊ hoc eſt ꝙ lr̄a dīc
de dolo malo nam ſnīa lata ex culpa non irrogat infamiam

vt nō. ʒ. de in litē iurañ. l. in actionib⁹ ⁊ inſti. de ſuſpec. tu.
. §. ſuſpectus ⁊ h̄ ē verum. quādo ex lata culpa fertur ſnīa
per hominem ſed ſnīa. l. que fertur ex lata culpa infamat ⁊
in hoc durius agit̄ cum. l. q̄ cum homine ſeu eius miniſtro
vt nō. ʒ. e. l. l. libellor. §. pe. ¶ 2ᵒ nō ꝙ ille qui dat pecuniaʒ
vel aliam rem vt intentans actionē famoſam cedat liti vl̄ fa
ciat cōcordiam ipō facto efficit̄ infamis ⁊ per hoc ē multum
aduertēdaʒ ꝑpter materiā. l. tranſigere. C. de tranſct. ꝙ lʒ
valeat tranſactō vel cōcordia per pecuniā facta tamen reus
qui trāſegit pena infamie vt hic ꝙ dic vt ibi nō Ja. de are.
¶ 3ᵒ nō ꝙ ille q tranſigit intelligitur ꝯfiteri delictum intelligo
ꝓut intētatū erat vnde ſi erat intētatus dolus vr̄ ꝯfiteri do
lum alias non tam interpretatiua vel imaginaria ꝯfeſſio ta
cite reffertur ad factum prout qualificatū eſt vt nō. C. de
iur̄ cal. l. fi. §. ſin autem reus. ¶ 4ᵒ nō ꝙ ficta cōfeſſio infa
mat. ¶ 5ᵒ nō ꝙ ficta confeſſio habetur ac ſi legiptime eſſet
facta in iudicio ita eſt textuſ hic ⁊. C. de īterdic. ma. l. ſi tu
tor. vbi h̄ ſingulariter nō per cy. ⁊ ideo ſi ſtatutū dicit ꝙ cō
tumax habeatur pro cōfeſſo. intelligit̄ ꝙ habeatur ac ſi ī iu
dicio ſponte ⁊ ſolenniter eſſet confeſſus quod tene menti.
¶ 6ᵒ nō h̄ de verbo intelligat̄ quod ſignificat ꝑtatem. vnde
ſi ſtatutū dicit quicūqʒ ciuis nō ſoluerit collectā intelligitur
ē de comitatu tm̄ eſt dicere. q̄tum in iſto cāu ciuis ⁊ comi
tatenſis equiparent̄. ⁊ ſic amodo oīa. l. loquentes de comi
tatenſe intelligent̄ de iſto nō ſoluente collectā. vt. ʒ. ad l. fal.
. l. i. §. lex falci. nam cū ꝓcedat per eandem rōnem quod de
vno dr̄ ad alteruʒ trahit̄. vt. C. de diuerſ. reſcrip. l. ſi libell⁹.
Poſſes etiā allegare iſto tex. ꝙ verbum h̄eatur ⁊ intelligit̄
ſignificāt fictionem qñ rōne materie non pōt deſignari vitaſ
⁊ facit. ʒ. de iur̄ fiſci. l. eius q dellatorem. ¶ 7ᵒ ⁊ vltimo nō
ꝙ de īpertinenti q̄litate non ē curādum vnde q̄litas ⁊ mani
feſti vel non māfeſti non curat̄ quo ad infamiā. ¶ Dr̄ hic
ꝙ cōdemnatus de furto efficit̄ infamis. reuoco in dubiuʒ
vtruʒ hoc ſit verum ſiue fecerit furtū ſiue non dicit mar. ſi.
ꝙ hic dʒ intelligi. qñ veritas facti cum ſnīa concurrit. ſecus
ſi reus ſe innocentem probaret ⁊ dicit ꝙ eſt cāus. C. ea. l.
furti ſi cōdemnata in fi. ad idem. qꝛ cum ſit grauatus onere
condēnatōnis dʒ intelligi. releuatus reſpectu infamie. ʒ. l. qd
ergo. §. pena grauior. Jtem ꝓ mar. facit. qꝛ aut volo exten
dere ius ſnīe ſolum ꝯdemnatū ⁊ actorem. tunc ſnīa h̄etur ꝓ
veritate. vt. ʒ. de re. iur̄. l. res iudicata aut quo ad alium ex̄
litigātem ⁊ tunc non h̄etur ꝓ veritate vt. C. qui res iu. nō
no. ꝓ totum. ſi ergo tractarem⁹ de pena infamie eſt certū ō
eo quod pertinet ad quemlibʒ ē ex̄ litigātes. ſic ergo duo
ſunt neceſſaria ad infamiā ſcdm̄ mar. ſ. ſnīa ⁊ veritas delicti
ego probo alr̄ hoc dictuʒ qꝛ cū infamia veniat ex diſpoſitō
ne legali lʒ de ea nihil dicat ſnīa ſequit̄ ꝙ debeamus attēde
re veritatē qꝛ in diſpoſitione legali ſemꝑ v̾itas dʒ attendi. vt
. ʒ. de cōdi. ob. cām. l. ſi pecuniā. §. ſi ſuū. ⁊. ʒ. de cōdic. ⁊ de.
. l. multū intereſt ꝯtrium lʒ glo. qꝛ tex. ē hic ꝙ ipſa ſnīa infa
mat. vnde cum ſnīa ſit ꝓxima ⁊ īmediata cā infamie ſtatim
conſumat ſuum effectum. nec requirit aliā cauſam extrīſecā
ad hoc. ʒ. de penis. l. quod ad ſtatum. ꝓbo ē hoc alia ra
tiōe qꝛ ſi requireretur ſnīa ⁊ facti veritas ſic īfamia ex dua
bus cauſis inſgeret vnde non deberet tolli īfamia per ap
pellat̄. ar. ʒ. de li. ⁊ poſth. l. ſi ita. §. regula quod eſt ꝯtra tex
tum in. l. furti. §. i. ʒ. e. tamē iſta eſt veritas ꝙ ſola ſnīa infa
mat ⁊ ſi tu dicas īfamia eſt pena generalis quo ad omnes
factos ſed quādocunqʒ ſententia afficit perſonā alicuius. fa
cit ius apud oēs vt. ʒ. t. i. l. ſi ex ea Jdem ī ademptione ciui
tatis ⁊ libertatis vt. l. ſi qſ exheredato. §. verū de inuſto te.
de penis. l. in ſeruoꝝ. §. qui ex cauſa. ⁊. l. q vltimo. ⁊ ita nō
procedit opinio. mar. ſecūdū glo. ⁊ iaco. butri. ex quo dico
ꝙ etiā notorie innocens eſt infamiſ ex ſnīa famoſa qꝛ notoriū
ſnīe quo ad diſpoſitionē legalem ꝯfundit notoriū facti non
ob. dicta. l. ſi pecunia. §. ſi ſeruū qꝛ ibi loquit̄ quādo lex diſ
ponit aliquid īmediate ſed hic loquimur quādo lex diſpōit
aliquid miniſterio hoīs mediāte. vnde cum lex fundet ſe ſu

per facto iudicis qui eſt miniſter.l.ſecūdū ipſm factū regula
tur legalis diſpoſitio ad .l.nullā .C. e.reſpondeo vt ibi nō.
¶2° quero verum ille qui trāſigit ſuper iſtātia non ſup cri
mine vt litem euitet .nunquid ille eſt infamis .glo.dicit hic
ꝙ ſi tranſegit vt redimat vexationem non efficit infamis.ſe
cus in eo cui verum delictū impingebaẜ.Aud. ꝙ ſm hoc ī
tranſactione requirūẜ duo.ſ.tranſactio.⁊ veritas delicti.nā ſi
vero delictum nō ꝓbetur.intelligiẜ iſte vexationē redemiſſe
nec efficereẜ per hoc iſte īfamis ꝓ hoc allego.C.ꝺ adulteẜ.
.l.ſui ob violatum facit ꝙ nō Innocen.extra de ſimo.c.ad
aures ⁊ archi.i.q.iij.c.queſiti. Ja.bu.tꝫ contra ⁊ arguit ſic.
vbi ē dare effectus cāe.qꝛ quelibet vera cā ⁊ finalis preſup
ponit ſuū effectum.vt .ff.man.l.ſi vero remunerādi .§ i.ſ.d
iſta trāſactio includit in ſe cōfeſſionem fictā maleficij . ergo
nullo alio extrinſec⁹ apparente.iſte dꝫ infamis cenſeri. nam
tex.hic nō videẜ aliud requirere quā ipſam tranſactionem.
Ja.de are.dicit ꝙ vbi apparet de inocentia trāſactio rei nō
redderet eū infamē rō qꝛ cum actor eſſet in calūnia trāſactiō
extorta p calūniam nō nocet reo.vt in.l.in ſūma in prin° de
cōdic.indebi.ſi ergo ē inefficax tranſactō confeſſio tacita nō
reſultat ex ea.⁊ p conſequēs nec infamia.ita tꝫ Jaco.ꝺ are.
in.l.trāſigere vel paciſci.C.de tranſ.quod credo verū. In
dubio nō preſumo contra tranſigentē qꝛ .l. nr̄a non requirit
nī nudā tranſactionem ꝓ qua preſumiẜ nī calūnia actoris ꝓ
betur.vt.C.de trāſactionibus.l.ſub ꝓtextu.Ex predictꝭ ap
paret an ficta ꝯfeſſio ſit ex vera fictione que non ꝓbat reci
piat ꝓbationem in ꝯtrium vel ſit preſumptio iuris ⁊ de iur.
nam ſm glo.⁊ ſcōm Ja.bu.ſic.ſed tu tene opinionē Jaco .
de are.vt dixi ex ꝓdictis hēs de duobus.ſ.de ſnīa ⁊ ꝺ trāſ.
¶Nunc quero de tertio .ſ.de cōfeſſione.⁊ primo de ficta
confeſſione an infamat videẜ hic cāus ꝙ ſic.vt.C.de inter
dic.ma.l.ſi tutor ꝓ hoc.qꝛ fictō ⁊ veritas equiparanẜ.vt.ff.
loca.l.qui ad certū ſed vera cōfeſſio infamat ſecundū glo.
ergo ⁊ ficta ꝯfeſſio debet infamare. In cōtrarium ꝙ ficta
cōfeſſio nō infamat ſic ꝓbo non dꝫ plus operari ficta cōfeſ
ſio.ꝙ̄ ficta ſnīa.ſed ita eſt in ſnīa ꝙ ſnīa que ad alium porri
gitur p fictionem vt ſnīa lata contra ꝓcuẜ que fingiẜ lata ꝯ
domnū.⁊ tūc nō infamat.vt.ff.e.l.furti.§ .ſi qs alieno ergo
nec ficta cōfeſſio infamabit.ꝓterea infamia non irrogaẜ niſi
in cāibus expreſſis in iur.vt.ꝺ.ca.l.i.⁊.ff.de pu.iudi.l.infa
mem ſꝫ hoc nullo iure caueẜ ꝙ ficta confeſſio infamet niſi ī
duobus cāibus.vnus ē in trāſigente odio ſimonie ſeu corru
ptionis pecunie.alius ē in dicta.l.ſi tutor cū iſtud non repia
tur.l.cautum gͦ nō eſt dicendum vt in aūr.de trie.⁊ ſemiſ.§.
cōſideremus.⁊.C.de colla.l.illā.Quidam tn̄ ſimpliciter ꝙ
ficta cōfeſſio infamet p iſtas duas.l.quoniam ⁊.l.ſi tutor ⁊
ſecundū hoc ſi ſtatutum fingit contumacē eſſe confeſſū iſta
ficta ꝯfeſſio infamat.vnde bānīti nō ſunt infames ut banni .
qꝛ ē interlocutoria.vt.ff.e.l.quid ergo.§. ꝙ̄uis ſed vi ficte
cōfeſſionis.qꝛ ſtatutū fingit eos eſſe cōfeſſos . Item ſequiẜ
ex hoc ꝙ ille qui non rn̄der poſitioni crimnoſe eo cāu.quo
dꝫ reſpondere puta.qꝛ hoc dictat ſtatutū vel conſuetudo.ꝓ
hoc habeẜ ꝓ confeſſo ꝙ iſta ficta cōfeſſio eum infamet .ego
credo potius ꝯtrium qꝛ hoc nō reperiẜ .l.cautum .⁊ ſi tu di
cas .imo qꝛ rō iſtius.l.eſt generalis.ego dico quod imo non
dꝫ generaliẜ intelligi.ſed tn̄ ad ſuum cāum adaptari.⁊ ita
intelligit etiā Ja.bu.ꝙ iſta rō non ſit generaliẜ. In hoc tamē
puncto cogitabis.¶Quarto quero qd de vera confeſſione
an vera cōfeſſio ī actione famoſa īfamet glo.dicit ꝙ ſic qꝛ ſi
interpretatiua cōfeſſio infamat.multo fortius dꝫ infamaẜ ⁊
vera cōfeſſio.⁊ hoc ē tꝫ glo.ff.e.l.ictus fuſtium.intelligo ꝙ̄
do confeſſio fit in iudicio . loquor de iudicio vero non
de iudicio īterpretatiuo.quod ē corā arbitro.vt.ff.e.l. quid
ergo.§.ex cōpromiſſo.dicit Ja.bu.ꝯtrium ꝙ vera confeſſio
in iudicio nō infamat ⁊ hoc ꝓbat ipſe ſic.nulla.l.caueẜ ꝙ cō
feſſio infamet.gͦ confeſſio ī iudicio nō infamat.¶2° ꝓbatur
ſic poſt cōfeſſionem ſꝑaẜ ſnīa.⁊ ex tūc infamia infligit vt
.ff.e.l.furti.§.i.ergo nō prius nā fruſtra induceret ſnīa infa

miā ſi eēt inducta a priori.i.per cōfeſſionem.vt.C. vt ītra
cer.tē.l.ij.¶3° ꝓbatur hoc qꝛ ille q reſtituit rem furtiuā ta
cite confiteẜ.vt.ff.de tabu.exi.l.locum.§.ſi qs dolo.ſed.l.ca
uetur ꝙ iſte nō efficiẜ infamis.vt.ff.de procur.l.ſi reus pa
ratus.⁊ in gl.hic ſola ergo cōfeſſio nō infamat.preterea qñ
ſunt plures cāe quaꝝ quelibet per ſe poteſt cōſumare effec
tum.effectus conſumaẜ a priori cā.non autem conſumaẜ po
ſtea a poſteriori.vt.ff.de acqui.poſ.l.iij.§.ex plurimis.⁊.ff.
de vſuc.l.ſequiẜ.§.lana.⁊ nō.C.de f.fu.l.i.ſi ergo cōfeſſio
infamaret ſequereẜ ꝙ non infamaret ſnīa. Item ꝙ app°nō
tolleret infamiā qꝛ nec tollit confeſſionē hāc opinionē tenet
D.Bar.ſi.⁊ Jaco.butri.nō ꝺ.l.quoniā qꝛ loquiẜ in ꝯfeſſio
ne poſtꝙ̄ non ſperatur ſnīa.ſed vbi ſnīa ſꝑaẜ ibi effectus
venit per ſententiam conſumandus.Bar.in.l.infamem ꝺ pu
bli.iudi.diſtinguit inter iudicia ciuilia ⁊ criminalia.dicit eniꝫ
ꝙ in ciuili iudicio confeſſio ſtatim trahit ſecum ſuum effec
tum ⁊ non requiritur ſententia . vnde confeſſio infamat ſe
cus in criminali quia ibi poſt confeſſionem requiritur ſen
tētia diffinitiua.vt in.l.ij.C.de cuſto. reo .aduerte in ciuili
cauſa ſi quis cōfitetur extraordinem non oblato libello . ve
rum eſt ꝙ ibi non deſideraẜ ſnīa tamen illa cōfeſſio extraor
dinem facta non infamat vt nō glo.ff.e.l.ictus fuſtium.ſi āt
confeſſio emanat in ordinario iudicio tunc ſentētia deſidera
tur vt.ff.de iudi.l.de qͦ re ergo ⁊ tunc nō debet infamare.pē
det enim ſtatus rei quo ad famam donec pronūcietur nam
adhuc abſolui poteſt vt.ff.de pecu.lega.l.eo tpē in prin° ⁊
abſurdum eſſet dicere ꝙ abſolutuſ nihilomin⁹ remaneret in
faīs vigore cōfeſſionis de iure credo ꝙ iſta pars ſit verior
tamen ſi quis vellet tenere glo.poſſet reſpondere ad.l.ſi re⁹
paratus ꝙ ibi loquiẜ ex confeſſione que oritur ex ſolutione
debiti ex qua confeſſiōe non oriẜ obligatio ſed liberatio vnī
merito actus liberator⁹ non infamat ⁊ ita loquiẜ ibi . ſꝫ hic
loquimur in cōfeſſione ad obligādum ⁊ facit quod nō in ſi
mili .ff.de iuris.l.nā poſtea .§.ſi.cum.l.ſe.¶Ex ꝓdictis qꝛ
dixi ſecundū bar.ꝙ in criminali cōfeſſio nō infamat appaꝫ
magis verificatū id quod .ꝺ.tetigi ꝙ bānitus rōe ficte con
feſſionis non ſit īfamis qꝛ ſumus in crīali iudicio nō dꝫ pl⁹
operari fictio ꝙ̄ veritas .vt.ff de li. ⁊ po.l.filio ꝙ̄ patri.
¶Quinto ⁊ vltimo quero qd de cōfeſſione extra iudiciali
breuiter iſta cōfeſſio non infamat ſecūdū oēs dicit hic guil .
de cu.ꝙ ſi aliquis cōfitetur in genere verbi gratia cōfitetur
aliquiſ ſe feciſſe furtum vel occidiſſe quēdā hominē nec alr̄
factum ſpecificat.iſta cōfeſſio nihil operaẜ .ſi autē cōfitetur
in ſpē tunc iſta confeſſio facit iudicium vt.ff.de edili.edic.l.
vex in fi.⁊ dicit vex ſi ex iſta cōfeſſione quis vellet vti ⁊ eā
allegare in criminali iudicio .¶Et aduerte qꝛ in criminali
bus iudicijs confeſſio extra iudicium non operaẜ pl⁹ ſi ſit
facta preſente parte ꝙ̄ ſi abſente qꝛ vtrobiqꝫ valet ad indici
um tantū vt dicta.l.quero ⁊ de adulte.l.capite quinto ſed ī
ciuilibus cāis etiā ſi oritur ex crimine ex quo ciuiliẜ agatur
cōfeſſio fcā preſente aduerſario facit plenā fidem abſente
aduerſario facit ſimplex iudicium.adde ꝙ alie ꝓbationes ꝓ
ter confeſſionem nō infamāt ſcōm omnes vt dixi in.l.i.ꝺ.e.
⁊ ē gl.or.in.l.ſed ⁊ ſi poſſeſſori.§.pe.ff.ꝺ iuriiẜ.deinde vīd
in iſta mā quod nō Inno.de accu.c.cū oporteat de colluſio
ne.c.crimina de offi.dele.c.ſtatuimus ⁊ ꝙ nō archi. ij.q.i.
.c.ſi ꝙ̄ ⁊.v.q.i.c.ſi primates.⁊ ꝙ nō Inno.de offi.or.c.ex
parte.⁊ de exceſſi.prelato.c.ꝙ̄ ſit graue.¶In iſta etiā mā
dicit Innoc.ꝙ quādo quis confiteẜ delictum ſi cōfeſſio ex
cedit libellum pōt etiā condemnatio excedere formā libelli.
qꝛ dicit ipſe ꝙ nō refferet qͣliẜ ſit actum qñ maleficiū ꝓbaẜ p
cōfeſſionē. Ita punit ipſe ex ꝺ elec.c.ꝑ ingͥſitionē tn̄ iſtud ē
expeditum imo glo.noſtre refferunt ſe ad libellū.ꝺ.e.l.ij.§.
ignominie in glo.nō caſum ⁊ ibi dedi concordātias.Bald⁹.

f Arti· In tex.ibi nec māifeſti.nō ꝙ ſim
plicitẜ dictū porrigitur ad factū
ſimplex equalificatiuū. Itēꝫ cū dixim⁹ māi
feſtum ⁊ nō qualitatē facti denotauim⁹ nō āt

declarationē eius per probationē .ſic ⁊ cum dicimus vſura
rius manifeſtus q2 debet eē māifeſtum extra naturā facti
non ex vi probationū .facit.ꝭ.de furtis ſi quis in ſeruitute.
alias omne furtū ex quo ſequit̄ cōdemnatio diceretur māi
feſtū.⁊ oīs vſurari⁹ ꝯuict⁹ diceret̄ māifeſt⁹ ꝙ ē falſū q2 vīia
māifeſti refferunt ad cōuictos nā nō cōuict⁹ nō ē māifeſt⁹ nec
nō māifeſtus.ſed reputatur nec fur nec vſurarius q2 ꝙ non
ꝓbatur non eē cenſet̄.ꝭ.de contrahen.emp.rapulia proba
tiones ergo faciunt manifeſtum.tñ non q̄lificāt ipſum factū
a prin⁹.h.d.

Sed ſi furti. Appellatō reſcīdit ꝓnūciatū q̄
ad infamiam.ſʒ ſi nō appellat̄
vel deſeritur appellatio retro infamia trahit̄. ſed ſi fert̄ diſ
finitiua in cā appellationis ex ſecunda ſñia non ex p̄ dicitur
quis infamis vel ſic app⁹ interpoſita famā illibatā ꝯſeruat
ſʒ omiſſa vel deſerta nō ꝓſeq̄nt̄.⁊ vbi late ſūt due diffiniti
ue ſñie vna ex cā principali.alia ex cā appellationis omnis
effectus tribuit̄ ſcd̄e ſñie.⁊ vt ex tunc.h.d. Diuidit̄ in tres
ptes.primo loquit̄ in appellatione pēdēte.ſo in appellatōe
nō interpoſita ſm vnam lec.vel deſertam ſm aliā.3⁹ loquit̄ i
appellatōe reprobata per diffinitiuam ſñiam iudicis appel
lationis.ſa ibi ſi aūt tēpora.3⁹ ı̄ ꝙuis. In tex.ibi ꝓuocatio
nis interponēde ſcđm vnā lec.vel īterpoſite ꝓ ſequēdaꝫ
ſcđm aliā. ¶ In tex.ibi eſt.iſtud verbum ē ſignificatiuū
veritatꝭ ⁊ ꝓpterea. Jo.intelligit ı̄ nō appellāte.q2 ſtatī a pri⁹
eſt infamis q2 ſñia quo ad infamiā trahit ſecum executionē
īmediate.⁊ in virtute iſtius verbi eſt fundat̄ ſic Jo.h.ſed alij
exponunt eſt.i.eē intelligit̄ q2 iſtum verbum intelligit̄ eſt
aptum ad fictionem.vnde deſēs appellationem fingitur re
tro infamis tamen re vera pendēte appellatione nō fuit īfa
mis. ¶ Et nō ꝙ iſta verba intelligātur eē ⁊ ſic quotidie ap
ponuntur in reformationibus ⁊ ſtatutis terraꝝ.⁊ iſtud vbū
ſi ſic eſt aptū ad veritatem denotādam verbum autē intelli
gitur eſt aptū ad fictionem bar.tñ in.l.ſi is qui ꝓ emptore.
de vſuc.dicit ꝙ omne verbū importat veritatē ſi ꝑ leg. ſeu
diſpoſitionem pōt introduci veritas ſi autē non pōt īrodu
ci veritas.tunc denotat̄ fictio ⁊ ad hoc facit iſte.§.ex cōiun
ctione ambaꝝ lecturaꝝ.⁊.ꝭ.de li.⁊ poſtu.l.filio ꝙ pater in
rōne ſui verbi gr̄a ſi ſtatutum dicit ꝙ aliquis intelligatur cē
ciuis importat veritatē quo ad ciuilitatem ciuilē ſed non q̄
ad ciuilitatem originis que requirit verum nālē principium
vt.ꝭ.ad municip.l.aſſumptio.vnde dato ꝙ ſtatutū diceret
ita ꝙ intelligat̄ eē ⁊ ſit originarius ciuis.tñ quo ad nālem
⁊ originalem ciuilitatem iſta verba nō importāt niſi fictōeꝫ
q2 non habent tantā poteſtatem lex vel ſtatutū ꝙ poſſit tol
lere facti veritatem.vt.ꝭ.de ca.l.in bello.§.facte vbi ergo v̄
ba poſſunt adaptari ad veritatē importāt veritatē vbi non
poſſunt adaptari ad veritatē importent fictionē. ¶ In tex.
ibi viſa ſic ⁊ ſuper hoc ſit ꝓnunciatum diffinitiue. ¶ In
tex.ibi hodie.i.ex nunc a tpr̄e ſcd̄e ſñie. ¶ In tex.ibi notari
.i.infamem eē. ¶ Nō p⁹ ꝙ appellatio extinguit ꝓnuncia
tum nam lʒ ſententia trahat ſecum executionē quo ad īfami
am ita ꝙ nullū eſt mediuꝫ inter ſñiam ⁊ īfamiā tñ appella
tione interpoſita īfamia ē ſublata ⁊ ſic appellatō trahit ſecū
executionē in reſcindendo ſicut ſñia ſecum traxerat executō
nem in infamādo ⁊ inducendo. ¶ Scđo nō ꝙ app⁹ deſerta
fingit̄ nō interpoſita ⁊ ſñia remanet firma vt ex tunc nō vt
ex nunc.⁊ cadit hic fictio ſuper tpr̄e. ¶ 3⁹ nō ꝙ diffinitiua la
ta ı̄ cā appellationis nō fingit retro. ¶ 4⁹ ⁊ vltimo nō ex ꝯ
iunctione iſtoꝝ duoꝝ.v̄.quod magis nocet deſertio appella
tionis quam diffinitiua q2 deſertio appellationis fingit retro
ſed ſñia diffinitiua nō fingit retro quod tene menti. ¶ Ex p̄
dictis collige ꝙ per ſcđam ſñiam fit nouatio ꝑnie ⁊ tranſit ī
dimus prima ſñia in ſecundā nā due diffinitiue ſñie iungitur
ſup eodem iuxta nō.ꝭ.ꝙ me.cā.l.ſi cum except.§.hec autē
actio.preterea ſola ſcđa ſñia imponit finem liti g⁹ iſta ꝓprie
dʒ dici diffinitiua ⁊ ab ipa omnis effectus denominari etiaꝫ
ex hoc collige ꝙ ſicut executō facti dʒ fieri vi ſcđe ſententie

ita executio iuris ⁊ de iure ſicut ē reſpectu infamie. ¶ Juxta
iſtum.§. quero p̄mo vtrū ſñia condēnatoria lata ſuper fur
to ſtatim infamet an vero ſit neceſſe ꝙ tranſeat in rem iudi
catā ⁊ vr̄ ꝙ ſic neceſſe ꝙ trāſeat in rem iudicatā. ⁊ iſta opi
nio pōt ſic ꝓbari q2 iſta ſunt paria ꝙ ſit appellatū ⁊ ꝙ poſ
ſit appellari vt.ā.de trāſac.l.⁊ poſt rem in pri.ſed interpo
ſita appellatione reus nō eſt infamis ergo nec ı̄ tempore inter
ponende.preterea ſicut nihil inouat̄ appellatōne pēdēte ita
nil poteſt inouari.ꝭ.tempus appellādi.vt nō.ꝭ.nil no.app.
pen.l.i.ſed ſi efficeret̄ īfamis aliquid interim inouaret̄ g⁹ ⁊c.
preterea tempus ad appellandum eſt quedā dillatō.vt.C.
de ap.aūt hodie ſed pēdente dillatōe nō fit executio etiaꝫ le
galis.ar.ꝭ.de vſufruc.lega.l.ſempronius atalus.ergo ⁊c.
¶ 4⁹ facit ad idem q̄ı̄ egit̄ ⁊ nō.ꝭ.de accu.iudicioꝝ.vbi
nō ꝙ ſicut bona appellatōe pēdente nō ꝯfiſcantur.ita nec.ꝭ.
tempus appellādi.⁊ eſt illa glo.multum notāda ſcđm dy.
⁊ iſta fuit opī quondā. ¶ 2⁹ opi.eſt ꝙ ſñia ſtatim īfamet
⁊ hoc probatur ꝑ.l.qui vltimo.ꝭ.de pēis.vbi dicitur ꝙ con
demnatus ad mortē lʒ poſſit appellare tamē eſt īfamis ⁊ ſ
tus pene.vnde ſñia ledit ſtatim ipſo facto ad idem.C.de
ap.l.addictos ⁊.C.de epi.audi.addictos .que idem dīt.pre
tea de hoc vr̄ tex.hic nam ſi ſñia nō infamaret niſi poſt tpa
appellandi ſtim diceret lfa.retro īfamis eſt ⁊ hec opinio eſt
ipa veritas.q2 quo ad infamiā ſñia ſtatim trahit ſecum ſuū
effectum.nō ob.q.ꝭ.tempus appellādi nihil pōt inouari.
q2 verum ē facto hominis ſed ꝑ executionem iure ſic ſecun
dum gul.de cu.Jac.butri.⁊ alios. ¶ Habes ergo vnam li
mitationē ꝙ tempus appellandi ⁊ app⁹ pēdēs nō parifica
tur ad ea in q̄bus ꝓnunciatio trahit ſecum executioneꝫ.ſed
in his que requirunt executionem iudicis ſic hoc in diffini
tiua in interloquutoria dic .vt .ꝭ. de mi .l.itera vtile. ad
de ꝙ iura que dīt ꝙ nihil poteſt inouari appellatione pen
dente intelligunt̄ vbi ſicut tale qd quod poterat nouari pē
dente p̄ inſtantia.vt.ꝭ.ſi lega.no.caue.l.poſtq̄ .§.impe vbi
eſt caſus nobilis . Item ꝑ dolum appellantis ⁊ ſic ꝑ eq
tatem caſus ſuperuenientis aliquid innouatur appel.pende
te.vt.ꝭ.de ap.impr .in fi.⁊.ꝭ.de admi.tu.l.cirographus.§.
fi.nam ibi videt̄ alienāo dellapidare ⁊ ideo merito fit reuo
catio in primū ſtatū officio iudicis appellationis vel dic ꝙ
illa reuocatio in priſtinum ſtatum non eſt inouatio ſed eſt ī
nouati per partem in veterū ſtatum reductio.⁊ hec va ⁊ ſ
p⁹.q. ¶ Adde ꝙ triplex eſt genus ſñiaꝝ q̄dam ſunt ſenten
tie que nunq̄ trāſeunt in rem iudicatā ſi late ſint cōtra facti
veritatem vt ſñia lata ſuper mr̄imonio ⁊ tamen iſte ſñie me
rentur executionē ſuo tpr̄e hec dicunt canoniſte quedā ſunt
ſñie que ſtatim trahūt ſecū executionē ⁊ iſte ſubdiuiduntur
q2 quedā ſunt quaꝝ executio per appel.non reſcindit̄ ſi ſcā
eſt vt in ſñia excōica tionis ſuſpenſionis ⁊ interdicti vt extra
de ap.c.pterea.quedā ſunt quaꝝ executio reſcindit̄ per ap
pellatione vt in nr̄o .§.⁊ in .l.qui vltimo .tertiū genus ē ea
rum que non trahūt ſecum executionē tamen tranſeūt in reꝫ
iudicatā.⁊ iſtud ē gnāle vt.ꝭ.de pigno.l.ſi fund⁹.§.ı̄ pſrcl.
¶ Juxta iſtud primū tpa appellationis interponēde.quero
vtrum interim iſti poſſint teſtificari hec ex pre.l.ne ꝙ non
q2 infamis.⁊ hoc tenet gul. Sed q̄d ſi poſt teſtimoniū ap
pellat ⁊ obiꝫ verum conualeſcit poſtea teſtimoniū ſuū vide
tur ꝙ non q2 tpr̄e teſtimonij eſt infamis temp⁹ teſtificatio
nis inſpicitur vt.ꝭ.ad carbo.l.iij.§.cauſe. ¶ In cōtrariū vi
detur q2 cum ſñia p⁹ ſit in totum ſublata caſſata eā caſſatur
effectus ar.ꝭ.de except.rei iudi.l.qui cū hr̄de .p⁹ pe videt̄
verius q2 ſñia lata inter ptes nec firmare nec infirmare vide
tur id quod inter alios eſt actum ar. ꝭ.c.lucius iſte paſſus
non eſt ſine dubio . ¶ Venio ad ſecūdum temp⁹ quādo ap
p⁹ eſt interpoſita ⁊ pendet ⁊ in iſto tpr̄e eſt certum ꝙ reus
non eſt infamis .ſed iuſta hoc quero ſi interim producat̄ in
teſtem ⁊ teſtificetur ⁊ poſtea appellationē deſerat vel ſubcū
bat .an infringatur teſtimoniū interim .⁊ videt̄ diſtinguēdū
aut appel.deſerit .tunc q2 retro fingit̄ infamis ⁊ nō valꝫ te

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

ſtinẽtiam aut nõ deſerit ſed per ſecũdam ſẽtẽtiam ſubcũbit
q: nõ cadit hic fictio .nam cõfirmatio iducta ex tpe fingit
retro ſed nõ cõfirmatio ſentẽtie vt hic dicit tex.ↄtrariã opi.
tʒ guil.de cu.ꝙ dictũ ſuũ nõ infringatur q: cum dictũ ſuũ
ꝑ prĩnᵒ valuerit nõ debet infringi rõne cãus ſupuenientꝭ.vt
.ĩ.de ↄtrata.l.ſi poſt mortem.§.fi.iſtaʒ opi.tʒ bar.q: quod
interiʒ fit ex neceſſitate ſicut ẽ teſtificari.iſtud nõ reuocatur
ꝑ cãum ſupuenientẽ.vt.ĩ.de pactis dotalibus.l.quotiens.
¶ Venio ad tertium tps.appellatõ fuit interpoſita ⁊ deſer
ta.ↄ nõ eſt adhuc pnũciatum eam eſſe deſertã. Modo que
ro vtrũ reus ſit infamis ⁊ dico ꝙ ſic.q: ſuper deſertõne ap
pellationis ñ eſt neceſſe ꝙ pnũcietur vt nõ glo.C.de ap.l.
eos in pricipio ⁊ poſito ꝙ eſſʒ neceſſaria pronũciatio iſta p
nũciatio eſſet ĩterlocutoria vt nõ in.c.fi.ð ap.in cle.vñ nihil
attinet ad ĩfamiã.vt.ĩ.e.l.quid ergo.§.quintum appaʒ igi
tur ꝙ licet ñ ſit pnũciatum appellationẽ eſſe deſertã tamen
lapſis fatalibus eſt ĩhabilis ad teſtificãdum. ¶ Quartum ẽ
poſtq̃ eſt ſnĩa pͥma cõfirmata per ſecũdam tũc ñ ẽ aliquod
dubium ꝙ iſta ſa ſnĩa trahit ſecũ executionem ⁊ infamiam
vt ex tunc irrogat ⁊ reddit infamẽ inhabilem ad teſtimoniũ
vt.ſ.de ſena.l.caſſius. ¶ Quintum ⁊ vltimum tps eſt ſi ſa
ſnĩa eſſet infirmatoria prime. nã tunc rei ſtatus integrat ⁊
ad omnia apparet habilis.modo vide glo. ¶ In glo.ij.ibi
ꝑ totum quod dic vt nõ Innocen.extra de elec.c. cũ nobis
⁊.c.auditis ⁊ vide ꝑ eundem ex̃ de excep.c.dilecte ⁊ ð ap
pel.dilecti. ¶ In eadem ibi que ẽ contra. q: ibi appellatio
non vꝭ ex toto reſcindere pnunciatum cum pcãs alienãdi
competens reo ani cõdẽnationem.vt.ĩ.de donat.l.poſt con
tractum nõ competat pendẽte appellatione. ¶ In.c. in fi.
ſ facti fuit.i.dicere nõ eſt ĩnouatio ſed ĩnouati in pͥncipium
ſtatum reductio. ¶ In glo.penalis ibi ſuũ effectum hoc eſt
quod dicimus ſnĩam trahere ſecum executionem.i.ſuũ effec
tum ⁊ idem nõ.C.ſi a non compe.iudi.l.fi. ¶ In.eo.ibi.§.
duo facit quod habes in ſimili.ĩ.rem ra.ha.l. cum indebitũ
.§.fi.⁊ de ſolut.l.cum dotẽ in fi.⁊.ſ.de ſta.ho.l.paulus.
¶ In gl fi.i.§.poſteriore.⁊.ĩ.iudi.ſol.l.cum apud ſempro
nium ⁊ ſic ſecunda ſnĩa meretur executionẽ non pͥma ſcðm
gui.quod dic vt dixi.ſ.de pac.l. tale pactum.§.qui prouo
cauit. ¶ In.c.i ar.contra.ſ. q: pͥma ſnĩa meret executio
nem. ¶ Extra quero vtrũ pendentia nullitatis operat idem
ꝙ pendentia appellationis nõ Inno.extra de offõ delega.
.c.cum in iure de ſnĩa exco.ſolet.de acqui.poſſeſſi .l.iij.§.ſi
fuus per vy.⁊ habes tex.nõ.in.l.fina.C.de ordi.cogni.
¶ Vltimo ĩ materia noſtri.§.adde ſecundũ Iac.bu.ꝙ ea q̃
ĩnouant appellatione pendẽte nõ reuocant vi prime ſnĩe.vꝭ
vi ſecunde.ſed ꝑ viam attemptati.diſtinguendo tamen .aut
eſt attẽptatum a iure ⁊ non reuocat. aut ab homine ⁊ tunc
reuocat ſecundũ eum.ſed hoc quod dicĩ de attemptatõ a iure
non pcedit poſt appellationẽ interpoſitam ſed.ĩ.tempus ap
pellandi.nã interpoſita appellatõe a iure nihil ĩnouatur vt
in pᵒ reſponſo iſtius.§.adde ꝙ lʒ ſit lata ſecunda ſnĩa tamẽ
iudex q̃tum ad reuocationes attẽptatoꝝ nõ eſt officio ſuo
functus vnde adhuc põt officium ſuũ impartiri circa reuo
cationeʒ attẽptatoꝝ cãus eſt in.l.cirographus.§.fi.ð admi.
tu.quod eſt nõ. In iſta materia formo quãdam queſtioneʒ
extrauagantẽ vtrũ appellatõe pendente in capitali cã reus
debeat retineri in carcere iudicis a quo an iudicis ad quem
⁊ vꝭ ꝙ in carcere iudicis a quo ẽ appellatũ q: pendẽte ap
pellatione nil eſt ĩnouandũ vt hic ⁊.ĩ.nil no.pen.ap.ĩ rubro
⁊ nigro ⁊.c.nõ ſolum ð appel.liᵒ viᵒ. ¶ Preterea poſſibile
eſt ꝙ appellãs deſerat app.⁊ ſic executõ pertinebit ad pͥmuʒ
iudicem.ergo interim pſona rei ſibi auferenda nõ ẽ ar .ĩ.ð
exer.ca.dicimus de except.fundũ titianum.⁊.l.fundi.⁊.ĩ.
de nota.l.ſi ad libertatem. In ↄtrium vꝭ ꝙ lʒ in cã capitali
appellatio poſſit interponi ꝑ alium.vt.ĩ.de ap.l.non tantuʒ
tñ pſecutio dʒ fieri perſonalꝭ ꝑ ipſum reum.vt.ĩ.an ꝑ aliũ
ca.ap.l.quod nõ poſſet eſſe niſi remitteret ad iudicem ad
quẽ pone enim ꝙ ex pͥuincia ꝑ appellationem cã transferat

ad vrbem nᵗ pſona rei tranſmittat non poterit pſonalꝭ ite
eſſe.ergo vꝭ ꝙ pᵗ trãſmittẽda ſit ad hoc.C.de app.l.eos.§.
ſup hijs.⁊ adde quod nõ Inno.in ſimili extra de ſen.exco.
.c.vt fame.cogita ⁊ tene menti.

Si quis.alieno nomine condẽnatus de iniuria
vel furto nõ efficit infamis nec etiam
is cuiᵘ nomine condemnat hoc dicit notabilꝭ. ¶ In tex.ibi
nec ego.ſ.dominᵘ ⁊ principalis pᵘ. ¶ Nõ ꝙ ille qui alieno
nomine trahit ad iudicium nõ infamat per condẽnatoriaʒ.
¶ 2ᵒ nõ ꝙ pcurator defenſor ⁊ curator ⁊ heres ⁊ tutor di
cunt trahi in cã nomine alieno.q: titulus cãe vel criminis ñ
habʒ originem in pſonis ipſorum hic appʒ ꝙ pena infamie
nõ trãſmittitur ad hẽdem q: infamia ẽ inſeparabilis a pᵗ vt
.ſ.ti.i.l.ex ea. ¶ 3ᵒ nõ ꝙ ex pceſſu pcuratoris non ĩfamat
dominus nec ex ſnĩa ↄdemnatoria lata in pcuratorem pcu
ratorio nomine pͥma rõ eſt.q: dñus nõ eſt condemnatᵘ ve
ſed ficte ⁊ interpretatiue. vnde ficta condẽnatio non infamat
quod eſt nõ.ſcða ratio eſt.q: opʒ ꝙ obligatio deſcendat a p
curatore in dominũ dʒ enim primo fundari in perſona pcu
ratoris. vt.ĩ.de act.⁊ ob.l.quecũqʒ gerimus.ſʒ infamia nõ
fundat in perſona pcuratoris ergo non põt per mediam p
ſonam pcuratoris trãſire in dominum ⁊ intellige iſtum tex.
in ciuili iudicio ſed in criali ſnĩa ñ format ĩ pſona pcurato
ris.ſʒ format in pſona dñi vnde tũc dñus infamatur.vt.C.
de iniur.l.fi.⁊ ꝑ tex.noſtrum reprobat opi.que ponit .C.
de ſen.⁊ interlo.o.iudi.l.i.q dicit eadẽ ſnĩa dãnri dominũ ⁊
procuratorẽ ⁊ vtriuſqʒ ſaluet opinio. nam tex. hic vult ꝙ
damnetur ſolus procurator alias fruſtratorẽ eſſet cõſiliũ iſti
us.§.ꝙ in cauſa famoſa dominᵘ cõpeat per procuratorẽ ſi
nihilominᵘ dominus veniret ↄdemnãdus ⁊ per ↄñs infa
mandus tu potes ſaluare illam glo.vt intelligat in alijs cau
ſis q̃ ĩ cãis famoſis vt ex̃ de elec.c.qrelã.ſed in cã famoſa
ſnĩa eſt formãda in perſona procuratoris procuratorio no
mine ⁊ non in pſona dñi abſentis ⁊ hoc vult iſte.§. vt fama
abſentis domini non ledat ꝙ eſt nõ. ¶ In glo.i.ibi in pͥuatꝭ
imo idem in publicis .ſi ex tali publico crimine orit ciuilis
actio quod eſt quãdo cõcernit damnũ rei familiaris vt.ĩ.
ð fal .l.qui nomine ⁊ nõ.ĩ.ð priua.delic.l.fi vbi vide ⁊ ꝙ
nõ.in.l.pe.ſi ex noxa .cauſa agat. ¶ In.c.ibi pp alienum
factum nõ ꝙ fideiuſ.dicit ↄueniri propter alienũ factũ gᵒ
eʒ ꝙ in liᵒ foſando cõtra fideiuſ.⁊ eniã inſtro fideiuſſ. fiat ĩ
ſuo principalis debiti ⁊ facit ꝙ nõ.ĩ.de vb.ob.l.ſcĩedũ.
¶ In.c.ibi ex ſua obligatõe vt.ĩ.mã.l.papa.ſed hẽs non te
netur ex ſuo cõtractu vero ſed ex interpretatiuo.i.ex quaſi
cõtractu quo mediante obᵒ defũcti tranſit in hẽdem vt in.l.
apud iul.ĩ qui .ex cau.in poſſeſſ.ea. ¶ In.c.ibi.l.i.vnde in
ſtantia tranſit in heredẽ ⁊ facit.ĩ.c.ſeruᵘ ⁊.ĩ.de fideiuſſ. l.
cum hominẽ. ¶ In.c.ibi.ex ſuo .ſ.facto damnatꝭ hẽs.
¶ In glo.ſe.ibi.l.liberto in fi.poſito ergo ꝙ dominus fue
rit perſonalꝭ in toto proceſſu ſi videat ſe ſubcumbere cõſti
tuat procurꝭ ad ſnĩam audiendaʒ ⁊ iſte pcurꝭ cõpareat vt p
curator ⁊ ſic iſte dominus euitabit infamiã ẽ ⁊ mirabile cõ
ſilium ſecũdũ bar.ar.cõtra .C.de adul.l. q̃uis indubitat.
ſo.ibi.victõ non victᵘ aberat a iudicio vnde nil facit. ¶ Ex
tra quero verum vniuerſitas cõdemnata de furto efficiatur
infamis ⁊ videt ꝙ non.pᵒ q: vniuerſitas non eſt in iudicio
per ſe.ſed per actoreʒ vel ſindicũ vt.C.de re mi.l.tam col
latores .§.fi.2ᵒ q: pena infamie perſonã deſiderat .ſed vni
uerſitas proprie loquẽdo non eſt perſona nec animatũ cor
pus ſed eſt quoddam corpus intellectuale vt in .capitulo ro
mana .§.in vniuerſitatem de ſen.exco.lᵒ vjᵒ ⁊ ꝙ nõ Inno.ð
ſen.exco.c.grauem . In cõtrarium videt q: vniuerſitas eſt
perſona vt.ĩ.ꝙ me.cã .l.metũ.§. aiaduertendum .⁊.ĩ . de fi
deiuſſ.l.mortuo . Item cõtra vniuerſitatẽ inquiritur pꝑter
infamiam vt in.c.per inquiſitionẽ de elec. Item vniuerſitas
hʒ aiam ⁊ in aiaʒ vniuerſitatꝭ iurat vt in.c.pͥmũ de eſti.liᵒ
vjᵒ. Item vniuerſitas delinquit ⁊ punit vt.ĩ.de penis .l.aut
facta .§.fi. Poteſt dici per primas rationes ꝙ vniuerſitas

ciuiliter ꝯdemnata de furto vel dolo non infamis per nr̄uꝫ tex. ⁊ q̄ꝛ iſta eſt pena perſonalis que in vniuerſitatē nō cadit ſub ſuo nomine .vt nō Innoc.in.c. dilectus de ſimonia .nō ob.c.per inquiſitionem vbi dicitur ꝙ cōtra vniuerſitatē inquiritur ꝓpter infamiam q̄ꝛ infamia pōt conſiderari duobus modis.primo enim modo dr̄ infamia alicuius.i. ſtatꝰ eius maculatus.2ꝰmodo dr̄ infamia de aliquo.i.publica vox ⁊ fama cōtra aliquē dico ꝙ primo modo vniuerſitas nō eſt infamis.ſed ſcḋo modo bñ eſt infamata ap̄ bonos ⁊ graues. ⁊ vt intelligas clarius ſicut hec vox petrus aliud eſt ab ipſo petro.i.ab ipſa perſona petri ita publica vox ⁊ fama cōtra petrum.alius ē ab infamia ipius petri.q̄ꝛ infamia conſideratur ꝓut ineſt parti.ſed publica vox ⁊ fama conſideraṫ ꝓut ineſt pṫibus.hoc 2ꝰmodo vniuerſitas pōt laborare infamia ex qua vr̄ ad inquiſitionē que appellaṫ infamia de homine nō infamia hominis ⁊ fuerūt verba oldr.que nō.

Pactus

·Verbum ſimplr̄ prolatum reſtringiṫ vt abſurditas euiteṫ hoc dicit ſm bar .nā lꝫ pretor fecerit mentionē pacti ſimplr̄ tamen dꝫ intelligi ⁊ reſtringi iſtud verbū ad tranſac. ⁊ non habet locū in pacto gratuito.¶ In tex.i' quādocunqꝫ.ita ergo cōmitṫ ſimōia p vnum minimū ſicut p multos.¶ In tex.i' nec venie.i.miſerationis ⁊ idulgentie.¶ Nō ex iſto.§.ꝙ fauorabilior eſt cōcordia que fit gratis ꝙ̄ illa que fit accepta pecunia.¶ 2ꝰ nō hic argumētum ꝙ nō valet iſta ꝓmiſſio facta alicui promitto ꝙ nō faciā pacem vel concordiā cum inimico meo q̄ꝛ iſtud pactum eſt ꝯ euāgelium ⁊ ꝯ ſcriptas leges. ¶ Extra quero hic verū ille qui ꝓduxit inſtrm̄ cōcordie videaṫ cōfiteri delictum ⁊ vr̄ diſtinguendū.aut eſt cōcordia fcā gratꝫ. aut nō gratis.primo cāu nō videtur quis cōfiteri.ſcḋo ſic vt.ſ̄.c.qm̄.ꝯtrium dico ꝙ nunꝙ̄ videatur ꝯfiteri.quo ad ꝯdemnationē quod ſic ꝓbo iſta cōcordia producitur ad condēnationem excludendā vnde n̄ debet ꝯtrium operari.vt.j.ꝺ procur.ſi reus paratus.Non ob.l.qm̄.q̄ꝛ fictio illius legis ſuis terminis eſt cōtenta.ſ.quo ad infamiā tantum .nō quo ad fiſcalem cōdemnationē.nam fictiones ſunt reſtringende vt nō operentr̄ n' in illo effectu ad quem ſunt inducte vt in.l.ij.§.i.j.de iur̄ fiſci.⁊ facit ꝙ nō.in.l.iij.C.de fide inſtru.⁊ tene menti.¶ Querit hic bar .vtrum ſit dr̄a an pecunia interueniat in inſtro ꝓmiſſionis vel extra ⁊ dicit ipſe ꝙ nō quia tacite videṫ repetita in ipo facto.vt.ſ̄.de pac.l.item q̄ꝛ ſm bar.⁊ idem.j.de ma.l.iiij.§.ab ignoto.⁊.j.de ꝓbationibus .l.cum tacitum bal.

Qui iuſſu

·Pretoris auctoritas delicti preſumptionem excludit.h.d.¶ Nota hic iuſſum magr̄atus fictionem iuris excludeṫ ita probaṫ contrario.l.qm̄.ſ̄.c.¶ In glo.ſua i' neceſſitatem nec obēnis nec honeſtatis.¶ In.c.ibi lꝫ ꝯtrari.nō ex iſta glo.ꝙ iudex non pōt compellere ptes ad trāſigendum.ergo nec ad compromitteri cām in arbitratorem ſm bar.¶ In.c.i' delegaꝰ pōt nō eſt bona ſimilitudo q̄ꝛ ordinarius hꝫ ptāte n plenariam delegatus hꝫ poteſtatem coartatā ſcḋm Jo.¶ In.c.i' facit licitum namqꝫ requiraṫ in tali iuſſu cāe cognitio dic ꝙ non q̄ꝛ nō eſt ius neceſſarius ſed ordinarius.⁊ adde ꝙ nō inno. de tempo.or.c.ad aures ⁊ nō aliquid preſumi honeſtū ꝓpt iudicis auctoritatem quod tene menti.bal.

Sed et ſi iure

·Juramentū non irrogat infamiam ſed purgat.h.d.

¶ Nō inocentiam ꝓbari per iuramentū.¶ Item nō ꝙ ſuſpicio purgaṫ p iuramentū ſm glo.canon tractauit de iſto iuramento purgationis valde late.ij.q.v.inciſiua.⁊.c. omnibꝰ vide ibi plene per archi.

Mandati

·Actō mandati tāꝫ directa ꝙ̄ ꝯtraria infamat.hoc pmo ex cōtractu q tranſit ad hr̄dem pōt heres infamari ex ꝓprio dolo. ſecus ſi ſit ꝯtus vel quaſi ꝯtus qui ex pſona defuncti nō deſcēdat in heredem hoc 2ꝰ.Item actiones ꝯrie regulr̄ nō infamant h tertio.⁊ vltimo vſqꝫ ad.l.in actionibꝰ.¶ In textu .i' ſuſcepit q tn̄ mādati directa.¶ In tex.i' is q teneṫ mādati ꝯria vt nō de ac.⁊ ob .cōſēſu ⁊ per dy.in arbore actionū.lꝫ Jo. de ra.dicit ꝙ actio que daṫ mandatario ē directa ſi intentatur ſcḋm conſenſum vtriuſqꝫ partis.ſed ſi intentaṫ ex accidēti extra id de quo fuit cogitatū a prinꝰ tunc ē cōtraria ⁊ tūc nō infamat ſcḋm Jo.de ra.ꝙ non placet guil. nec eſt verūꝫ q̄ꝛ omnis actio que daṫ mandatario eſt ꝯria ⁊ nō directa ⁊ eſt iſta opi.glo.n̄rarum ⁊ dy.⁊c̄.¶ In tex.ibi nō de pfidia ſed qd ſi ageret de perfidia dicit glo.ꝙ efficereṫ infamis.vt .j.de pigꝰ.act.l.ſi pignore.§.pe.ſed glo.hic tꝫ ꝙ nulla ꝯria infamet n' contraria mādati ⁊ hoc cōiter approbatur.

¶ Nō in.§.mādati ꝙ recipiens mādatū de fideiubēdo.vr̄ recipiſſe mandatū de ſoluendo facit.j.de condic.indebi.l.ſi debitum.⁊.j.de vſufruc ea.re.l.tribus.opi.iſta eſt glo.licet aliqui dicāt ꝯtrariūꝫ.¶ 2ꝰ nō ꝙ principalis qui nō ꝯſeruat fideiuſſorem indēnē pfide agit ⁊ condēnatus infamaṫ nunquid ergo ſunt infames illi ꝯtra quos fit pceptum in cā cōſeruationis idēpnitatis dico ꝙ non q̄ꝛ illud pceptum ē interlocutoria ergo ⁊c̄.vt.j.e.l.qd ergo.§.quātum ⁊ ꝙ pceptū ſit interlocutoria nō glo.in aut.de hr̄di.⁊ falcidia .§.ſi quis autem nō in plures.¶ 3ꝰ nō in.§. illud dr̄iam inter mandatum ⁊ depoſitū ex vna pte.⁊ tutellam ⁊ ſocietatē ex altera in depoſito ⁊ mādato heres ſuo nomine cōdemnatus infamaṫ i tutella ⁊ ſocietate nō.⁊ reddit tex.tacitā rōnem diuerſitatis.q̄ꝛ tutella ⁊ ſocietas nō deſcendunt ad hr̄dem nec recipit trāſmiſſionem.nā tutella eſt offm̄ pſonale quod cum pſona ſiniṫ.vt.j.de tutel.l.tutella.Societas eſt ꝯtractus ꝓpter induſtriam pſone celebratus īō nō trāſit ad heredem q̄ꝛ cōcernit induſtriā pſone ⁊ facit.j.de cur̄.furio.l.cuius bonis q̄ꝛ ergo iſta nō deſcendūt in hr̄dem ex pſona defuncti merito mitius agiṫ cum herede.lꝫ in hijs que deſcendūt i hr̄deꝫ ex pſona defuncti ſicut ſunt regulr̄ alij cōtractus.merito cū herede duriꝰ agiṫ accedat ꝙ le.⁊ nō.j.ꝺ preca.l.qſitū.§.ſi.

¶ Apparet ex pdictis ꝙ interdum in hr̄dem deſcendit contractus ⁊ oblꝰ.interdū oblꝰ nō cōtractus ⁊ hoc tangiṫ hic i glo.interdū ꝯtus n̄ oblꝰvt.C.de ac.ab hr̄de ⁊ ꝯ heredem .l.i.¶ In glo.que incipit n' ibi eodem modo imo ea ratōne quia ipſe contractus in eum deſcendit nam mandatum re non integra deſcendit in heredem ⁊ adde quod nō.j.de acqui.poſſeſ.l.prima.§.veteres.¶ In.c.i' diligentiſſimus. nō bene hanc glo. in quibus caſibus heres tenetur aliter ꝙ defūctus ⁊ qr̄ ⁊ qualr̄ altereṫ obligatio i perſōa hr̄dis. ¶ In glo.ſe ibi .Jo.contra nō bonam glo .ꝙ ꝙ̄tum ad penam īfamie n̄ eſt procedēduꝫ de ſimilibus ad ſimilia .quod tene mēti aliquē fuſtigari nota īfamie eſt ſi qs gꝰ vēit fuſtigādus vel ballandus ꝓ furto n̄ ſequiṫ ergo idem ſit in robaria .baldus.

i In actionibus

·Nō in hac.l. ꝙ fictio iuris non extenditur de ſimilibus ad ſimilia vt ꝓbatur hic cōiuncta .l.quoniā.ſ̄.c.ꝫ in poteſt dicere ꝙ non ſunt ſimilia cōtractus ⁊ delicta imo diſſimilia ⁊ tunc collige iſtud notabile ꝙ quādo aliqua ſunt diſſimilia de vno non īfertur ad alterum ⁊ h bene ꝓbat hec.l.¶ 2ꝰ nō ꝙ cum eo qui minus delinquerit mitius eſt agendū.

¶ 3ꝰ ⁊ vltimo ꝙ dictum in vno capꝰ .l.non intelligiṫ repetitum in alio capꝰ in quo non eſt eadem ratio ⁊ hec omnia ꝓbat hec.l.ſi omnia capitula in vno cōtex. ponātur vnde illa clauſula pactus n̄ appoſita in delictis nō intelligiṫ repetita in ꝯtcibꝰ q̄ꝛ cū differāt i mā ꝯcꝰ ⁊ dlicti dr̄ia ē q ad diſpoſitionē legalem.alibi tn̄ argumꝰ de ꝯtcibꝰ ad delicta vt.j.ꝺ iudicijs omne.ſed illud quo ad forū nō quo ad penā quod tene menti.

g Genero

·Ignorantia ignoranti patrocinatur .non autē officit e.h.d. ⁊ i hac .l.ponunṫ duo effc̄s ignorātie .primꝰ eſt quo ad dilectum excuſandum ſs quo ad curſum certi temporis conſumādū 2ꝰ ibi ſed cuꝫ tempus ⁊

eſt nō.l.¶ Nō p° ꝙ ignorantia non debet puniri ⁊ facit hꝫ
ad excuſationem ſindicoꝝ qui per ignorantiam facti nō de
nunciauerūt malleficiū ſuper hoc dic quod triplex ignoran
tia eſt facti.ſ.publica quādo cōiter omnes ignorāt iſta excu
ſat ignorātem vt in.l.ſemper.§.ī hoc edicto.quod vi aut
clam. Item priuata ꝓbabilis vt quādo cōiter factū ſcit͛ ſed
ſi vnus pretendit ſingularē ignorātiam ratiōe abſētie iſte ſi
mil͛ excuſatur vt.ſ.de decre. ab or.fa.l.fi.3ª ignorātia ē ꝓ
uata ſed temeraria vt qꝛ cōiter oēs ſciūt ⁊ vnus ex illis ti al
legando iſtam excuſatiōem dicit ſe ignorare nam iſta ignorā
tia ſibi non patrocinat͛ preſertim vbi ratione officij tenebat͛
inquirere vt.ſ.de iur͛ ⁊ facti ig͛.l.regula.§.quid enim ſi ocs
⁊ nō in.l.penul.C.de periculo tu.⁊ probatur in.c.i. extra de
poſtula.prela.2° nō ꝙ tempus continuū currit ignorāti.
¶ 3 nō ꝙ ſcia ſuperueniens poſt terminū non ſigat ſcietes
ad expectandū terminum.¶ 4° ⁊ vltimo nō duo contraria
in vno inſtāti cedere.qꝛ in vna ⁊ eadem die lugubria ſumū
tur ⁊ deponunt͛ ⁊ eſt argu.iſta lr͂a ꝙ eadem die qua ſepl͛
eſt prelatus poſſit fieri electio noui prelati. Item eſt ar.ꝙ
ſi ſindicus tenet͛ denunciare maleficium.ſ.quartā diē a die
maleficij ⁊ ipſe neſciuit.ſ.quartam diē.ſed poſtea ꝙ nō te
neat͛ a modo denunciare.ſecus ſi iſtud temp° currat a die
ſcie.ſed contra credo p.l.cum ancillis.C.de inceſt.nup.iſta
.l.bene probaret in cāu tali ſcindicus ſciuit poſtquam reus
preſcripſerat certe non tenetur amodo denunciare. ⁊
illud bene probatur hic ⁊ facit.ſ.ſi te.liber.ee iuſ.fue.l.fi.
¶ Extra op.dicitur hic ꝙ ſocer punit͛ cum ſcit generꝫ mor
tuum non cum ignorat..contra plus delinquit ille ꝗ credit
generꝫ viuere ⁊ remaritat filiam ꝙ ille qui ſcit eū mortuum
eſſe nec dꝫ minus puniri luxuria ꝙ verꝫ mr͂imonium vt in
nō.de reſi.⁊ ea que pari.§.fi.timore iſtius contrarij eſt fcā
hic quedā.glo.parua ſup verbo ſciret que dicit de proximo
vult dicere glo.ꝙ ſi ſocer diu ſleuit ꝙ ignorauit ⁊ ignorans
poſt ānum filiam maritauit non punit͛.idem ſi primo ſciuit
poſtea maritauit.⁊ iſti ſunt duo cāus iſtius.l.⁊ ceſſat obiec
tio.gul.de cu.dicit alr͂.qꝛ dicit qū ſcit eum generꝫ viuere re
maritando filiā vr͂ repudiū mittere ſed nō credo ꝙ bene di
cat in hoc qū nō interuenit libellus repudij.ſicut dꝫ īteruenīr͛
vt.ſ.de diuor.l.ſi penituit ⁊.l.nullum.¶ 2° op. dicitur hic
ꝙ iſtud tempus eſt cōtinuum ꝯtra temp° quod ſtatuitur a
pretore in dubio cenſet͛ vtile tempus vt nō.inſti.de perpe.
⁊ tempo.act.in prin.ſed hic tp͂us ſtatuit͛ a pretore ergo īter
pretatur vtile tempus.¶ Solutio.l. contraria loquitur in
tempore ſtatuto ad agendū hic loquitur in tempore ſtatuto
ad quoddā factum quod nāliter labit͛ vt.ſ.de li. ⁊ poſtu.l.
filius in prin.⁊.ſ.ō libe.ag°.l.i.§.elleganter.¶ 3° op.ꝙ tē
pus nō cedat ignoranti.vr͂ videt͛ obſtare.ſ.de edili.edic.l.
cum ſex.⁊.C.ō excu.tu.l.quinquaginta glo.nō ſoluit alr͂ n°
qꝛ dicit ſ͛ eſt tp͂us vtile hic cōtinuū ⁊ dimittit nos in q̄ſtione
qd in dubio qū dubitat͛ verum tempus ſit vtile vel ꝯtinuꝫ
dicit Jo.bu.ꝙ aut curſus temporis ꝓdeſt ignoranti tunc ī
terpretat͛ cōtinuum vt hic.aut curſus tp̄ris nocet ignoranti
tunc interpretat͛ vtile vt in ꝯrijs bart. aliquantulum latius
dicit ꝙ aut allegat͛ lapſus temporis ad hoc vt ignorās dā
nū curret vel penā ⁊ tunc tp̄s cedit ignoranti vt hic aut alle
gatur ad excludendū ignorantem a iure ſuo puta ab actiōe
vel defenſione quam hꝫ ⁊ nō cedit ignorāti.vt in.l.cum ſex
⁊.l.q̄quaginta aut ad excludendā eūꝫ ab aliquo offō.⁊ ad
hoc nō currit ignoranti vnde dicit ipſe quod tempus ſtatu
tum p conſtitutionē epi executoribus teſtamenti nō currit
eis ignorātibus.⁊ alle.ſ.de ſta.li.l.iij.§.ſi quis hꝫ.contra eū
videt͛ cāus ad lr͂am in.l.fi.§.i.C.cōia de lega.Ego tamē cō
ſulendo idē tenui.qꝛ monitō iuris nō ligat ignorātem vt in
dc.l.fi.de decre.ab or.fa.interdū allegat͛ ignorātia ad fac
tum agrauādū ⁊ iſtud non pōt fieri.qꝛ ignorātia aut exclu
dit aut minuit delictum non aūt agrauat vt.l.inter omēs.§.
recte de cri.expil.heredi.de adul.l.pe.vnde occidēs bānitū
quē ignorabat bānitum.tamen meret͛ veniā interdūꝫ allega

tur ignorātia ad primum excludenū verbi grā dicit ſtatutꝫ
ſi quis ceperit exbānitum habeat.x.de camera cōit͛ perūſij.
modo quidā cepit exbānitum quem ignorabat eſſe bānitū.
petit iſte premiū opponit͛ ei ꝙ factū fecit nō eo ꝓpoſito vt
haberet ꝑmium querit͛ qd iur͛ dicit bar. ꝙ non dꝫ cōſequi
ꝑmium p.l.ij.de condic.⁊ demō.⁊ per.l.ſi qs in graui.§.⁊
eum ad ſille.⁊ ita fuit conſultum in iſta ciuitate ſm ꝯſilium
ſuum.⁊ forte male.qꝛ hec cōdictio ſi ceperit exbānitum nō
eſt conditiō poteſtatiua ſed mixta ex inſidijs fortune ī quā
ſufficit quoquo modo impleta ſit ē facto. vt in dcā.l.ij.de
ꝯdic.⁊ demon.vnde ī.l.quā allegat ꝓ ſe videt͛ cāus expreſ
ſus ꝯ ipſum.¶ Vltimo adde hāc.l.q nō.ſ.ꝙ me.cā.l.ſi cū
excep.§.ſatis clementer.¶ Ad plura ē alia facit hec.l.dic
ſtatutū ſi qs nō īſinuauerit teſtamētū.ſ.ſex menſes cadat a
iure ſuo.vel dic ita.ſi qs nō inſinuauerit ī cataſtro iura ſua
perdat ea.querit͛ vtrum tp̄s cedat ignorāti ex predictis col
ligitur ꝙ nō cedat n° ignorātia eſſet temeraria ⁊ ſupina.
¶ Item facit ad aliā.q.dicit ſtatutū ſi qs non petierit debi
tum.ſ.x.annos a die quo peti potuit cū effectu.poſtea non
audiat͛.vtrꝫ iſta preſcriptio currat ignorāti.⁊ vr͂ ꝙ ſic qꝛ iſ
ē pſcriptio ſtatutaria ⁊ ſtatutū populi eſt ius ciuile.ſecus vr͂
in conſtōne epi que eſt ius ꝓtorium ⁊ hec dr͂ia videt͛ ꝓbari
per glo.or.inſti.de ppe.⁊ tempo.act.in prin.quā gl.ſemper
notabat bar.ꝓterea lex expreſſa eſt ꝙ pſcriptiones currunt
ignorātibus ſiue ſint reales ſiue pſonales.vt.ſ.quē admo.ſ
ui.amit.l.ſi ꝑem.§.i.⁊.C.de pſcrip.lon.tē.l.fi.ꝓterea ipe
dimentū ignorantie eſt ipedimentū facti non iuris.⁊.l.cauet
ꝙ ipedito ipedimento facti currat pſcriptiō ⁊ opus eſt in i
tegrum reſtitui iſte ē tex.nō.ſ.de ſerui.ru.pre.l.aulicinus.
⁊ plene nō p cy.C.de preci.impera.offe.l.quotiens.dūꝫ fa
cerem iſtas allegationes.reſpondebat͛ m° per aduerſarios
ꝙ illa verba a die quo peti potuit requirunt tempus vtile
quo ad principium.qꝛ verbum potuit ſimplr͂ prolatū intel
ligit͛ de vtraqꝫ potentia iure ⁊ facti.C.de tem.in integrum
reſti.l.ſupuacuā facit quod nō de in ite.reſti.l.i.⁊.ſ.ō ſi
dcicō.li.l.ſi ais ancillā.§.i.⁊ quod nō.ſ.de cōdi.ob cāu.l.
ꝙ ſuus naꝫ vt elleganter dicit bar.in quodā ſuo cōſilio iſtō
verbum poteſt ſic limitatur.ſ.de natura de iure de facto ⁊
ſecūdum bonos mores vt.ſ.de ver.ſi.l.nepos proculo.⁊ de
cōdic.inſti.l.filius iſta qō fuit de facto qꝛ.d.Jo.de piſcina
fecit quādam donationē magne qūtitatis pecunie cuidā frī
recipienti ꝓ quibuſdam hoſpitalibus pro pte quoꝝ hoſpita
lium petebatur executio iſtri poſt decēniū ⁊ dicebat͛ quod
hoſpitale ignorauit vnde querebatur quid iuris incidebat
etiam in illa.q. vtrum ſcientia ſtippulātis noceat ei pro
quo ſtippulabatur.ſ.de edi edic.cum mācipiū.incidebat
etiā alia qō.cum hoſpitalia gaudeāt pſcrip.xl.an.ſicut eccle
ſie vt in autē.de eccleſia.ti.§.pro temporalibus coll.viij.
vtrū preſcriptio ſtatuti cōprehēdat hoſpitalia ſe fundantia
vigore ſtatuti preter ius cōmune erāt alia pulcra pūcta ō q
bus nunc non dico.

e Xores. Nō ꝙ vir ⁊ vxor non iudicā
tur ad paria ⁊ plus eſt permiſ
ſum viro ꝙ vxori.¶ 2° nō ꝙ ſponſa mortuo
ſponſo poteſt in cōtinenti nubere nec tenetur
expectare per ānūꝫ lex hoc nō iura loquētia de viro ⁊ vxo
re vel de mr͂imonio cōſumato non habent locum in ſponſo
vel ſponſa.⁊ facit ad ſtatutum de lucro tcie partis dotis ⁊
ſolutio colligitur per.l.an in p̄cem ꝙ fal.m.aut.ꝙ ſingula
riter allegat bar.ꝙ etiā in ſponſa tranſducta ad domū que
non poteſt eſſe vxor forte propt͛ puerilē etatē n̄ hꝫ locū ſta
tuti preciū hꝫ ī ꝯriū faciat quod nō.ſ.ſo.ma.l.ſi ante.C.de
bo.qꝫ li.non ſunt.

ſ Olet. Nō ꝙ princeps diſpenſat ſuper
tempore. Item nō ꝙ non videt͛
fieri contra bonos mores quod fit principe
diſpenſante.

Que virum. No. q̄ pmittunt̄ ſponſalia vbi mr̄imoniū ꝓhibetur ad tp̄s.

¶ Item nō q̄ ſtatutū in vxore nō trahitur ad ſponſam. Et eſt argumentū q̄ licet maritus lucretur tertiā partē dotis vxoris. tamen ſecus in ſponſa. ſimilis tamen caſus non ē q2 in. l. noſtra agitur de odio in. q. noſtra de fauore. item glo. i telligit tex. in diſponſata per verba ð futuro. vbi ſine dubio nullum ius cōtrahitur. ſed vbi verba ⁊ cōſenſus mr̄imonia lia interueniſſent nōdū tamen eſſet tranſducta ad domū ma riti queſtio noſtra procedit. tamē credo q̄ ſi nō appꝫ de mē te ſtatuentiū q̄ cum iſta proprie ſit vxō . vir debeat lucrari dotem facit. C. de do. q3 liber. l. non ſue. ¶ Item facit iſte tex. ad. q. q̄ mater non pdat tutellam ex ſolis ſponſalibus ð futuro quod dic in ſpec. de tutel. anomalis. §. nūc dicedū. v. qd ſi nondū ⁊ adde quod nō. Inno. ð reſti. ſpo. ex pte. tē. Item nō ar. ad ſtatutum q̄ vxores bānitorum non poſſit morari in ciuitate nā non porrigitur ad ſpōſas p hūc tex. ⁊ glo. hic poſitā bal.

l **Iberorum** § **et ſi talis**

Quādo aliquid ꝓhibet̄ ꝑ plures rōnes ſuf ficit q̄ vna rō ꝓhibens vigeat lꝫ alie ceſſent q2 illa ſola reſeruat ꝓhibitōnis effectū ad hoc allegat̄ ſecūdū Ia. bu. ⁊ alios ſed Ol. allegat ad hoc. ff. de here. inſti. l. ſi nō lege cleſcentia in prin. que optime. h. d. ¶ In. tex. i' ſolet. ꝯmuc allegat̄ iſte tex. q̄ ſi dicat ſtatutum q̄ pene duplicen tur poſt tertium ſonum campane. ⁊ quodam ſero non fuit campana pulſata ſicut ꝯtingit i die veneris ſancta q̄ tūc de bemus ꝯſiderare horam qua ꝯſueuit pulſari q2 ſtatutū ad idē temp⁹ ſe reffert quo fieri ſolet vt hic. ¶ No. hic q̄ due ſunt rōes q̄r mulier non dꝫ nubere. ff. annum luctus. vna eſt rō cuiuſdam reuerētie ⁊ honeſtatis. alia eſt rō timoris ꝑtur bationis ſanguinis. ⁊ eſt alia rō. ſ. preſumptionis q2 que ni mis feſtinat ſuſpecta reddit̄ q̄ prius ſi delinquerit. ⁊ ſi fuit per adulteriū polluta. Modo in viro nō lugendo ceſſat rō reuerentie rō preſumptie fornicationis ſeu ſuſpicionis ſꝫ nō ceſſat rō perturbationis ſanguinis n' poſtq̄ peperit vel cer tum eſt ex prior viro parere nō poſſe. ¶ Hic formant̄ due. q. prima ē ſi vidua ſtatim nupſit ⁊ naſcit̄ filius ⁊ dubitatur cuius fili⁹ ſit primi mariti vel ſecundi. cuius preſumet̄ glo. dicit q̄ hoc ē incertum. ergo rōne incertitudinis nemini ſuc cedit. de hoc nō extra de preſum. c. afferte. quid iur̄ ſit eſt q̄ ſtio diſputata p Ia. de bel. ¶ 2⁹ querit̄ vtrū vidua que pe perit in primo menſe poſt mortē viri poſſit poſtea legiptie nubere. ff. ānum mar. dicit q̄ ſic per. §. pōponius. Io. dicit ꝯtrarium. vnde vir ē lugendus ⁊ intelligit. §. pomponi⁹ i vi ro qui nō meruit lugeri. vt. ff. de relig. l. minime ⁊ hec vera. ¶ Tertio querit̄ vtrum mulier hodie poſſit licite nubere. ff. ānum glo. dicit q̄ ſic de iure cāi. ſed nō de iure ciuili. nam apoſtolus dic̄ q̄ mortuo viro nubat in domino. Inno. dicit q̄ mere pene que imponunt̄ per l. i. C. de ſcdis nup. ſunt ſublate. i. pene que imponunt̄ rōne feſtinationis ſed pene q̄ imponunt̄ fauore liberorum prioris mr̄imonij etiā nubenti bus poſt ānum luctus ille nō ſunt ſublate nec intelligitur no luiſſe ꝑiudicare liberis prioris mr̄imonij imo indifinita per miſſio apoſtoli ē intelligēda ſine preiudicatione alterius ita nō Innoc. extra de ſecun. nup. c. fi. ⁊ idem ē ad penā per dende tutelle. nā hec eſt potius ꝓuiſio liberoꝝ q̄ pena mrīſ vt in aūt. de nup. §. ſin autem tutella. ⁊. C. de admi. tu. l. lex q3 tutor. ⁊ eſt iſta opinio hoſti. ⁊ ipſa veritas. Adde quod etiam meram pēam interdū pat̄. ſ. quādo delinquit. non tantum ratione preſumptionis quantū ratione veritatis vt puta pregnans ex primo ꝯuolat ad ſecundū vbi ſanguis p turbatio ⁊ partus depoſitio timeri pōt in iſta muliere remanꝫ pena infamie ⁊ alie pene ⁊ ita de facto ꝯſulueruut. d. paul⁹ de liaꝫ. ⁊ ray. quod credo ver̄. ¶ In glo. cum vir ibi poſt quattuor menſes hoc faciunt domine florentie. ⁊ eſt earum conſuetudo. ¶ In. c. ibi in fi. adde quod nō. C. e. l. decreto.

l **Non ſolent**. No. de mala conſcia quo duck ad mortem. bal.

Notatur etiam. Infra annum luctus nō q̄ iuris ignorātia malic tem non excuſat illud eſt ver̄ quantū ad penam que impo nit̄ ipſo iure. ſecus quo ad penā imponendā per ſn̄iam iudi cis ſm glo. quod eſt malum nō ergo nō q̄ in penis legi li bus mitius agit̄ cum lege q̄ cum iudice alibi nos habemꝰ q̄ ignorantia iuris excuſat. vt. ff. vi. bo. rap. l. ij. §. ſi publica nus. ſed i' vt ſpeciale rōne officij. q2 pretex. officij facile er rat ⁊ adde q̄ habes. ff. de li. cā igit̄ ⁊. ff. de ambige. l. i. i fi. ⁊. C. ad l. fauiam de plagia. l. plagij ⁊ adde q̄ dixi de legi. l. i. ¶ In glo. ſua i' §. tres ſres adde quod nō. C. de i ius vocā. venia. ¶ In. c. i' dicimus. ff. de in lit. iur̄. l. in actiōib⁹. ¶ In. c. i' ⁊ ſine ſn̄ia nō q̄ ſn̄ia. l. non eſt ꝓprie ſn̄ia nec dici tur res iudicata. ¶ Item nō ar. q̄ excōicatio iur̄ facilius ligat quā excōicatio hominis. q2 gloſa in lege in actionibus dicit q̄ infamia ⁊ excōicatio iudicant̄ ad paria. bal.

Excuſatur. In tex. ibi excuſat̄ nō q̄ quādo q3 punit̄ ille qui mandat manda tum ⁊ eſt ar. q̄ ſi poteſtas mādat aliquid berronarijs ſuis puta q̄ aliquem tormentet in cāu non licito. lꝫ tenetur man dans nō tenet̄ iſti exequentes mādatū facit quod nō. dy. in. c. q̄ quis mādato. ⁊ per hoc fuit laceratus libellus quidā ꝓductꝰ ꝯ ſocium executorem ciuitatis florētie q de māda to eius fecerat quādā executionem ñ del itā. tū libellus fuit reiectus cū non ꝯcluderet contra eum. q2 dicebat q̄ fecerat de mādato ſuperioris. ſ. executoris.

Excuſatur. Punit̄ iubens ⁊ non punit̄ obe diens. h. d. In tex. ibi paſſus. Et hoc dicit bar. q̄ ſi filia mea filio ſuo nō petit tutorem q̄ ſic ipſa priuat̄ ſucceſſione. ita ⁊ ego. q2 mihi imputat̄ q̄ paſſus ſum. facit. ff. e. quid ergo. §. certe. quod falſum credo. q2 pe na nō petiti tutoris nō tranſit ad ſm ſucceſſorem. vt nō. C. qui pe. tu. l. nepotibus. ⁊. ff. ad turpil. l. i. §. nunc videndū. In glo. non ſolum in fi. ex hoc nō. q̄ aliud eſt aliquem tene ri ad aliquid aliud aliquem teneri vt aliquis.

Qui iuſſu. quod fuit a principio licitum ⁊ pe miſſum ex ſuperueniēti caſu nō dꝫ illicitum reputari. h. d. vel ſic. Quando principiū fuit hone ſtum perſeuerantia nō punitur. ¶ In tex. i' duxit. ſ. viduā. ff. ānum luctus. ¶ In tex. ibi retinuit. ſ. ſponte ⁊ iſtō facie bat dubitationem. baldus.

q **Vid ergo**. Ratihabitio non trahit̄ retro. h. d. ¶ In tex. i' paſſus eſt. ſ. pater filium. ¶ In tex. ibi talē. i. ff. ānum luctus. ¶ In tex. i' non nōbitur. hic reſpondet. ¶ No. ratiōe ratihibitionis querit̄ non punit dicit Ia. bu. q̄ hoc eſt ideo q2 non fuit geſtum nomine rati ficantis nec potuit geri ſuo nomine ergo eſt hic expreſſ⁹ ca ſus de eo quod nō. glo. in adulterio. ff. de vi ⁊ vi ar. l. i. §. deiceſſe vbi dicit quod in ceteris maleficijs ratihitio eqpa ratur mandato fallit in crīe adulterij ⁊ ratio pꝫ per hanc. l. q2 iſtud maleficium non poteſt geri nomine alieno ⁊ hoc ipſa natura manifeſtū eſt q2 ñ poteſt explicari per inſtrumē corpore ſeparatum ſecundū bar. qui ita nō. ff. de iniur̄. l. non ſolū. §. ſi mandato. ¶ 2⁹ nō q̄ quando certum tempus eſt ð ſubſtantia pene vel ſubſtantia delicti alio tempore factū vel ratum habitum non punit̄ vt hic in. §. pretor ergo quando lex de certo tempore loquit̄ illud tempus eſt de ſubſtantia probatiōis vt hic nō. C. de peti. here. l. ſi poſt mortem ⁊. ff. de nego. ge. cum actum. etiam probatur per hūc tex. q̄ ſi concordia debet fieri alicui. ff. octo dies ⁊ alius fecit nomīe meo ⁊ ego poſtea ratifico q̄ iſta cōcordia non patrocinat̄ reo q2 ſtatutum reſpicit certū tempus vt hic ⁊. ff. rem ra. hē. l. honor. ⁊ iſta eſt veritas ⁊ facit ad. l. tutam. ff. de auct. tu. l. obligari. §. fi. ⁊ de execu. tu. l. ꝫ ⁊ reꝓbari i fi. ⁊ q̄ verōtāꝫ nō. per ia. de are. bal.

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

q

Vid ergo. Nō ꝙ in eo quod non fit nec fieri poteſt meo nomine. ratihabitio nō ĕparaꝛ mandato ſm iaco. ¶ Item nō ꝙ ſuperueniens ſcia ri obligat. ¶ Item ꝙ ꝓhibitio ad vnum tempus relata nō includit aliud tēpus. ¶ Item nō ꝙ debemus cōſiderare illō tēps quod conſiderant verba leg. ¶ Extra induco ad vnam. q. ſtum. §. Quidam ē vſus falſo inſtrumēto bona fide. poſtea ſuperuenit ei in notitiam ꝙ īſtrumentū ē adulterinū. queriꝛ an poſſit perſiſtere in eo an teneatur renunciare. ⁊ ꝙ non teneatur perſiſtere videꝛ probari per hanc. l. ſed tu dic contrarium per. l. iij. C. de fide. inſtru. ⁊. l. ſi falſos. C. de falſ. de inceſtu nup. cum ancillam de adulteꝛ. ſi adulterium cū inceſtu. §. ij. non ob. l. nr̄a q2 hic loquitur in hijs que nō habebant ſpecialem cām ꝓhibitionis. ¶ Item facit iſte tex. ī ar. ꝙ pr̄ ratificando ꝓceſſum filij. nō cōfirmet ꝓceſſum q2 ñ trahiꝛ retro. iſta eſt veritas. q2 cōſenſus auctoritatis dʒ ab initio interuenire. vt. ſ. ō aucto. tu. l. obligari. §. fi. ⁊ ibi p la. ō iac. iaco. but. declarat hic aliq̄ſtulum. l. i. §. perſuadere de ſeruo corrupto quod nō.

Si quis alieno. In hijs que nō ſunt de genere maleficioꝝ ꝑcuꝛ non puniꝛ. ſed bene puniꝛ ille qui preſtat auctorizabilem cōſenſum vel patientiam. h. d. ⁊ eſt nō ⁊ concor. ſ. e. l. non alia. §. ideoqʒ ¶ Nō hic puniri patientiam ⁊ loco fcī haberi. ¶ 2° nō ꝙ ille q patitur ꝙ ꝓhibere pōt ipſe facere vr̄. ſ. perfitionem ⁊ interpretat leg. ⁊ hoc eſt quod lr̄a vult dum dicit ꝙ quomodo. ¶ Aliud nō colligitur. ſ. e. nō alia. §. fi. vbi gl. dicit nō patientiam habeꝛ ꝓ precepto. ¶ Ex hoc ſume ar. ꝙ ſi aliquis dominus patiꝛ gentem ſuam aliqd facere ꝙ poteſt ꝓhibere ꝙ ita teneꝛ de patientia ſicut de pcepto tene menti ⁊ adde ꝙ nō. ſ. quod quiſqʒ iuꝛ. l. iij. §. ſi procuꝛ ⁊ iſta additio reſpicit p̄mum reſponſum huius. §. in quo nō ꝙ mitius agitur cum eo q aliquid celebrat nomine alieno. ¶ Ex quo nō ꝙ ille qui ꝓducit falſos teſtes nomine alieno non puniꝛ iſtud ñ eſt verum. q2 iſtud eſt ꝓprie malleficium quod eſt p iudicem puniendum. ⁊ in quo teneꝛ ⁊ principalis ⁊ ꝑcuꝛ vt. ſ. de iniurijs. l. non ſolum. §. ſi mandato. ⁊. C. de accu. l. non eo minus. ⁊c̄.

Quod ait. Nō paria ſunt plura ſimul fieri vel ſucceſſiue. quoꝝ tamen effect⁹ ī idē tempus cōcurrat. ⁊ eſt ar. ad illam. q. de teſtibus q ſucceſſiue viderunt p quoddā foramē adulterantes vt perinde ſit ac ſi ſimul vidiſſent q2 de eodē facto teſtificāꝛ. ¶ Item eſt argumentū ad ſtatutum dicens ꝙ ſi qs occiderit plures capite puniaꝛ intelligaꝛ ſiue ſimul occiderit ſiue diuerſis temporibus ⁊ ſic ſm maleficium aggrauat primū euiſdeʒ generis. ¶ Item ē ar. ad ſtatutū dicens ꝙ debeat intelligi latro publicus ⁊ famoſus eo ipſo ꝙ fecerit tria furta vt hoc ītelligatur ſiue ſimul ſiue ſucceſſiue dum tñ furta ſint diſtincta ſufficit ergo ſiue ſint diſtincta re tm̄ ſiue re ⁊ tp̄re ſed doct. cōmuniter tenent ꝯrium ꝙ requiratur diſtinctio temporis. vt. ſ. de fur. l. eum q. §. idem pomp. nā hic puniꝛ cōſuetudo furandi ar. in. l. 3ª C. de epi. au. que cōſuetudo non inducitur in inſtanti tp̄e. ¶ Item ex hoc. §. nō aliud ar. ꝙ ille dicitur tenere plura beneficia ſimul q ea diuerſis temporib⁹ impetrauit ſicut q impetrauit eodem tempore. Item dꝛ tenere ī pluribus gabellis ille q durante prima icidit in ſecundaʒ ſicut ſi a principio in plurib⁹ gabellis tenuiſſ. ⁊. habeꝛ enim reſpectus ad cōcurrentiam tp̄is in effectu non ad initium tēporis. vt hic ⁊ vide ꝙ nō archi. diſtinctō. xxxiij. c. cognoſcantes. baldus.

Cum autem. Nullitas actus nō excuſat a pena legali. vbi lex nō requirit n̄ nudum factum. h. d. ⁊ ſemper allegaꝛ ⁊ eſt tex. multū nō. ⁊ concordat ad lr̄as. C. de adul. l. eum q duas. ¶ In tex. ꝰ uxoꝛ. i. notanter puniaꝛ pena īfamie. ¶ In tex. ibi ducere ēt ſi aliam nō haberet vt quia eſt cōſanguinea vel affinis.

¶ Nō ex impoſſibili facto penam incurri. ¶ 2° nō ꝙ non debemus requirere n̄ quatenus. l. vel ſtatutū requirit ⁊ illiſ finibus debemus eē contenti vnde dicebat qdam ꝓbus aſſeſſoꝛ p iſtum tex. ꝙ ſi ſtatutum dicit ꝙ ſi quis ꝑcuſſerit aliquem puniaꝛ tali pena ⁊ nō fecerit doli mentione cum ſtatutum nō requirat n̄ nudum factū ꝙ illa pena dʒ imponi nō ſolum ꝓ dolo ſed ꝓ culpa. alij diſtinguūt ex generꝛ pene. aut eſt talis pena que nō conſueuit imponi n̄ rōne doli. tunc requirit dolus. aut eſt talis pena que conſueuit imponi rōe culpe vt pena pecuniaria tunc non requiritur dolus. tamen requiritur culpa dolo proxima. ſcilʒ lata culpa. non leuis. ⁊ leuiſſima non punitur criminali iudicio vt nō. cyn⁹. C. de epi. ⁊ cle. l. ſi quis non dicam rapere ⁊ eſt nota. dictum. ⁊ dic vt dixi ⁊ in. l. i. ō. de legi. ¶ In glo. i. in fi. ſo. ꝰ fuit cogitatum de effectu. hic autem. l. non cogitauit de effectu ſed ō ſimplici fcō. Et ideo ſimplex ⁊ factū non puniꝛ dummō habeat formā facti vt. ſ. de falſ. l. ſi quis legatum ⁊. ſ. de pēis. l. ſi quis aliquid. §. teſtamentū ⁊ adde hic quod nō. C. de tranſac. l. vbi pām ⁊ ꝙ nō Innocen. extra ō ap. c. preterea requiſiti. ⁊ quod nō archi. ij. q. iij. cēterum ⁊ vbi vide. ⁊ facit ad ſtatutum dicens ſi quis ceſſerit iura magnati puniaꝛ in. x. ꝙ punitur lʒ ceſſio de iure non valeat dūmodo prima facie habeat figurā ceſſionis vt dicta. l. ſi quis legatū. ⁊ nō iſtas leges que loquunꝛ de binis ſponſalibus ꝙ non pōt quis eligi ad plures eccleſias. cum electus fiat ſponſus illius eccleſie quod nō.

Ex compromiſſo. Snīa arbitri non infamat. h. d. ¶ Querit hic glo. quid de ꝯfeſſione fcā coram arbitro. an infamet. dicit glo. ꝙ non q2 a q lata ſnīa nō infamat ſꝛ nō infamat ꝯfeſſio fcā coram eo. iſta ſunt verba glo. que ſunt valde nōbilia. nō ob. ꝙ confeſſio fcā corā arbitro valeat coram iudice. vt. C. de arbi. l. pe. q2 illud eſt veꝛ ꝙ valet ꝗtum ad ꝓbandū ſʒ nō quantū ad inducendū aliquid de nouo vnde nō inducit infamiā ꝙ eſt nō. ¶ Item ex quo glo. dicit ꝙ ſnīa ⁊ ꝯfeſſio ambulāt pari paſſu appʒ ꝙ ſicut ſnīa lata a iudice īcompetenti non infamat ita nec confeſſio facta coraʒ iudice icōpetenti de hoc habeꝛ tex. extra de iudicijs. c. at ſi clerici. ⁊ eſt tex. nō. ¶ Item ſm eos q dicunt ꝙ ſnīa inquiſitoris non infamat ita ē dicendum ꝙ ꝯfeſſio fcā coraʒ inquiſitore ꝙ nō illud eſt certū ꝙ ꝓbatio teſtium vel inſtrōrum nō infamat vt. ſ. de iniurian. l. ſed ⁊ ſi poſſeſſori ad fi. nec etiā reprobatio teſtium infamat. vt. ſ. e. l. lucius. ¶ Quero quid de arbitris qui eliguꝛ p formam ſtatutoꝝ in locū iudicis vtrum eorum ſnīa infamet. dicit bar. ꝙ ſic. q2 ſunt iudices. vt. C. ō iudicijs. l. pe. Ego dico ꝙ ſi ꝓceſſerant extra ordinē ⁊ de fcō vel tanꝙ arbitratores quod eorum ſnīa nō infamat q2 requiritur ad infamiā ꝙ ſit ꝓceſſum ſeruato ordine iuꝛ. vt. ſ. e. l. §. ꝯtrum ⁊ facit quod nō cy. in. l. nulla. C. e. Item laudū arbitratoris nō eſt ꝓprie ſnīa nec eſt ꝓprie iudicium corā arbitratore vt nō. in aūt. vt differē. iu. §. i. ⁊ per. Inno. extra ō iureiuran. c. quintauallis. quod tene menti. bal.

Quantum. Interlocutoria nō īfamat. h. d. ⁊ ſemper allegatur ꝙ bāniti non ſūt infames q2 bānum eſt interlocutoria quod patet bānuʒ poteſt reuocari ſi cōtumacia purgeꝛ vt nō in. l. i. ſ. de requiꝛ reis ⁊ q2 nō excludit defenſionē vt. ſ. de cuſto. reoꝝ diu⁹. iſta concludūt ꝗdo ſtatum eſt in finibus bāni ſed quando ꝓceſſum eſt ex forma ſtatuti ad diffinitiuā cōtra abſenteʒ iſta rō de īterlocutoria nō cōcludit. ¶ Nō ꝙ in edicto ꝑtorio pōebatur verbum damnaꝛ. quod verbum interpretaꝛ hoc nō. ſ. p. ⁊ diffinitiuā nam interlocutoria ſnīa proprie nō dicitur cōdēnatio vt hic iteʒ nec proprie dꝛ ſnīa vt nō in. l. i. §. quod in ſnīs. ſ. quādo ap. ſit. In glo. ij. ibi ⁊ hec eſt īfamia facti glo. indeterminate dicit ꝙ magis dicitur proprie infamatio ꝗ infamia. In. e. ibi neqʒ vnde vi q2 natura ſui non ſūt penalia ⁊ q2 ꝓtoꝛ ō hijs ñ loqꝛ. In. e. ibi īfamia. ſ. facti. ¶ In. e. i. ꝑ iopiā hoīū. i. hoīb⁹ deficientib⁹. In. e. ſꝛ que deli

berate ſiunt magnū ſortiūtur effectū qꝛ pſumunꝰ facta ex
certa ſcīa vnde qui deliberate reſpondet poſitiōibus nō po
teſt poſtea allegare errorē qꝛ pſumiꝰ ex certa ſcīa reſpon
diſſe niſi inopinatum quid emergat vt. ꝫ.de re.iud.l. qui in
alterius ⁊.ꝫ.de interrogā.act.l.de etate.§.ex cā.bal.

Pena grauior. Diuidiꝰ ſm glo. in duas
partes.qꝛ primo ponit re
gulam.2° eam reſtringit.2° ibi ſed ſi in cā.ſecundum odof.
diuidiꝰ in quattuor partes pˀmo ponit regulam.2° exempli
ficat.3°.reſtringit eam.4° dictum ſiue regulā ſic reſtrictam
repillogat.ſecūda ibi vt puta 3° ibi in cā.4° ibi quamuis ⁊
hanc diuiſionem ſequiꝰ cy.Ja.bu.diuidit in tres partes qꝛ
in pˀma parte loquiꝰ quādo loco pene pecuniarie applican
de fiſco fuit pena corporalis impoſita.in 2° loquiꝰ quando
loco pecuniarie applicāde parti fuit alia pena pecuniaria ī
poſita ſimilꝰ ⁊ parti applicāda.in tertia parte qñ loco pecu
niarie applicāde parti fuit corporalis impoſita 2° ibi ſed ſi
in cauſa.3° ibi qͣuis ⁊ hāc diuiſionem ſequit glo.pe pˀa.⁊ ē
ſatis bona diuiſio.¶ Et in ſūma hoc intendit corporali pēa
ꝓ pecuniaria impoſita vꝰ ſuper infamia diſpenſā.ū.ſecus ſi
ꝓ pecuniaria.alia ſimilꝰ pecuniaria irrogeꝰ.h.d.¶ Ad eui
dentiam pˀmittatis ꝙ illa pena dꝰ pecuniaria que continet
aliquam qͣtitatem vel pˀimonij diminutionem.illa autē cor
poralis dꝰ que afficit ipſum corpus.⁊ iſta eſt duplex qdaꝫ
eſt pena afflictiua vt quecūqꝫ coherctio in corpus.quedam
pˀuatiua vt infamia.¶ 2° ad euidentiam pˀmittatis ꝙ omne
iudiciū criminale dꝰ de iure cōmuni arbitrarium cauſa ſub
ſiſtente que ſubgetat arbitriū boni viri.vt.ꝫ.de penis.l.ho
die.¶ In tex.ibi relegauerit.ſ.ad tempus. ¶ Nō primo
regulā ꝙ ſeueritas pene ſubrogaꝰ ⁊ ſuccedit loco infamie.
⁊ eſt rō qꝛ qui in vno grauaꝰ dꝫ in alio alleuiari.facit.C.e.
ſi poſſidonetum in cāu ⁊ rōne lrē.¶ 2° nō ꝙ loco pene pecu
niarie iudex pōt imponere penā corporalem.¶ Item nota
ꝙ tranſactio que fit per.l.vel eius miniſtriū conſeruat famā
ſꝫ ſecus eſſet in tranſact.que fieret p reum.vt.ꝫ.e.ad.licebaꝰ
.§.fi.¶ Item nō ꝙ dānandus in duplū iudex pōt condem
nare in qͣdruplum ⁊ valet ſnīa nō expreſſo errore. ¶ Item
nō ꝙ pena pecuniaria non ꝓportionaꝰ infamie. qꝛ infamia
maior eſt qͣ quelibet pecuniaria pena.vnde tex.vocat famā
penā atrocem.ꝫ.de iniurijs.l.ſi qs iniuriam.¶ Item nō ꝙ
loco pene pecuniarie parti inferende.iudex pōt imponeꝰ pe
nam corporalem guil.nī hic dicit ꝙ iudex hic ꝓceſſit cumu
lando non p modū ſubrogationis ſm euꝫ.Ex hoc nō ꝙ ex
eodem ꝓceſſu ciuiliter intētatō pōt addi pena criminalis in
cidenter ꝙ vꝰ mirum. ¶ Item nō ꝙ iſte.§.vꝰ pˀſupponere
ꝙ quis poſſit ad aliud cōdemnari qͣ ad id de quo actum ē
ſiue conſideres regulaꝫ ſiue reſtrictionem regule ſm vtrumꝗ
cāum nam vtrobiqꝫ probatur ꝙ eſt mirum dicit glo.
¶ Op. ⁊ vꝰ ꝙ vna pena impoſita alia nō videtur ſublata
ſed potius tacite ſubintellecta vt.C.ō epi.audi.nemo la fa
licet ergo iudex non ꝓnunciet de īfamia.l.debet ſupplere
id quod iudici deeſt vt.ꝫ.de re iudi.l.iiij.§.ſi quis cōdem
natus.ſoluit glo.cōtrarium ⁊ ex ea collige duplicem ſo.pˀ
ꝙ hic loquitur quando pena fuit appoſita per modū ſubro
gationis loco infamie.ſecus ſi non eſſet per modū ſubroga
tionis loco infamie.ecce vnā ſolutionē.ſed tu dic ꝙ tacite
intelligitur hic per modum ſubrogationis quādo iudex ex
cedit modum circa penam corporalē ne addatur afflictō af
flicto quod eſſe non debet vt.l.tam dementis de epi.audi.
ideo ſoluiꝰ aliter.ſ.ꝙ in.l.nemo.vētebat imponēda duplex
pena nec impediebāt ſe concurſu.hic altera tm̄.ſed hoc non
vꝰ verum.qꝛ pena īfamie bene cōcurrit cum alia pena.nam
pēa pˀuatiua ſtat cū pena afflictiua.vt.ꝫ.ad municip.ordie.
⁊ ideo ſoluit Jnnū ꝙ hic iudex exceſſit modū ibi nō.¶ 2°
op.⁊ vꝰ ꝙ non poſſit aliqs condēnari ad aliud qͣ actum ē.
qꝛ ſnīa dꝫ eſſe conformis libello.vt.l.fi.C.de fideicō.li.⁊.ꝫ.
cōi diuidū.l.vt fundus.ꝫ.de penis.l.hebius marcellus di
xerunt io.⁊ azo.ꝙ hoc erat hic miſericordiabile quaſi dicant

ꝙ eſt hꝰ ſpeciale.⁊ eſt rō ꝓpter naturā iudicij criminalis ꝙ
iudex habet arbitriū cōmutādi ⁊ grauandi cā cognita vt.ꝫ.
de penis.hodie.⁊ ideo hoc procedit ſecūdum naturā iudicij
iudicis officiō non vi libelli quod eſt nō. ¶ Itē op.dꝰ hic ꝙ
tranſactio cōſeruat famam.cōtra īmo ledit vt.ꝫ.e.ad.licebaꝰ
in fi.ſo.hic per iudicem tranſigitur ſeu per.l.ibi per parte ꝫ
abſqꝫ auctoritate iudicis ita ſoluit glo.⁊ odo.⁊ eſt vera ſo.
¶ Item op.ad.ꝟ.ſed ſi in cauſa de.l.furti.C.e.hic enim dꝰ
ꝙ grauatus ſupramodū remanet infamis ibi dicitur cōtra
rium dicit mar.ꝙ hic ſnīa cōcurrebat cuꝫ facti veritate ibi
non.iſta ſo.eſt falſa ⁊ contra iſtū tex.qꝛ non poteſt eſſe ſm
facti veritatem ꝙ fur nō manifeſtꝰ cōdemneꝰ in quadruplū
ergo hic ſnīa erat cōtra veritatem qualitatis facti primi. cō
tra mar.ē ꝫ.de ver.ſig.probꝝ ⁊ obprobriū. ⁊ ideo veritas
eſt ꝙ i.l.ꝯtra nō fuit electa via famoſa ſed alia.nā eſt iſpi
ciendum qua via ꝓcedaꝰ ar.l.interdum.§.qui furē.de fur.
ideo in illa.l.ꝯtra ſnīa lata fuit in rei vendic.⁊ ad exhibēdū
que nō ſunt actiones famoſe.¶ Deinde dꝰ hic ꝙ iudex po
teſt augere penā.contra.qꝛ penaꝝ impoſitiones conſiſtunt ī
auctoritate nō in arbitrio iudicanꝰ.vt.ꝫ.ad municip.ordine
⁊.ꝫ.ad tur.l.i.§.calūniatoribus.non ergo vꝰ hoc cōmiſſum
iudici ſꝫ per ipam.l.determinarī iuxta illud ariſtotelis ī pˀ
ethicoꝝ cōuenit rectas poſitas leg.omnia determinare ipſaſ.
⁊ qͣ pauciſſima cōmittere iudicantis.ſolue ꝙ illa iura intel
ligunꝰ nˀ iudex cā cognita ante qͣ pronunciet velit augmen
tare vel diminuere pōt enim hoc ex pˀtate ſibi data per.l.ho
die.ꝫ.de penis ſecundū glo.⁊ alios.¶ Vltimo op. ⁊ vidꝰ
ꝙ in delictis extraordinarijs non poſſit dici modꝰ excedi qꝛ
nec ē taxatus.ſolue ꝙ tunc dꝰ modus excedi quando ñ ſer
uaꝰ id quod ſolitum ē fieri ita dicit glo.nō hꝰ ⁊.ꝫ.de penis
.l.reſpiciēdū in prin.facit quod nō.C.ad.licebas.§.calumnia
tor cum ſimili.¶ Deinde glo ponit hic duas diſtinctiōes ſꝫ
pꝫ hic glo.magna.pˀ diſtinctō eſt verum pena aucta vꝰ di
minuta videaꝰ trāſactum de infamia vbi eſt adhibendū du
plex diſtinctio.vna ex genere pene.vtꝝ pena ſit corporaꝰ vꝰ
pecuniaria alia ex cā vbi aduertē ꝙ qñ pena augmentatur
nō eſt vtꝝ verum cū cā vel ſine cā. ſed vbi minoratur tunc
iſta diſtinctio ē fienda ꝙ aut eſt fcā mitigatio cum cauſa vel
ſine vt.ꝫ.ad munic.l.ordine.⁊ nō. ꝫ.de penis. in ſeruorum
.§.fi.⁊.C.e.⁊ ſi ſeuerior.¶ Deinde diſtinguit glo.vtruꝫ re
legatus vel ab ordine motus recuperet ſtatum ſuū vel hono
rem dic.vt in ea.⁊ eſt extractꝰ de.l.ij.de decur.¶ Quero q̄
liter intelligaꝰ exemplum hic poſitum iuxta regulā de relega
to ad tempus an erit interim infamis.lra videꝰ innuere ꝙ
non.in cōtrarium eſt veritas.qꝛ interim eſt infamis.ſꝫ elap
ſo tempore non ē.us eſt.C.e.l.⁊ ſeuerior.⁊ in.l.ſi poſſidōe
um.ſed ꝯ hoc op.ꝙ nunqͣ ſit infamis.vt.ꝫ.de penis.l.i ſer
uorum.§.fi.ſoꝰ imponebaꝰ pena inſtantanea hic pena ſuc
ceſſiua in tempore ſecundum guil. ⁊ bene quia non debet
quis in eodem inſtanti eſſe infamis ⁊ non infamis.⁊ eſt ad
hoc ar.ꝫ.e.l.genero.nam de inſtanti non eſt curandū vt.C.
de bo.qꝫ li.l.fi.in fi.¶ 2°.reuoco in dubium qualꝰ intelliga
tur iſte.ꝟ.ſed ſi in cauſa.non enim videꝰ ꝙ recipiat intelle
ctum qꝛ ſi actuꝫ eſt actione furti non manifeſti ſuper talia ac
tione alterius generiſ forme ⁊ non potuit ꝓnūciari ex eadē
inſtantia ⁊ ſi fuit ꝓnunciatum ſententia eſt nulla ergo nō in
famat qñō ergo ꝓcedit lrā cōfirmatur oppo per.l.habebat
.ꝫ.de inſtito.reſpondeo dupliciter vno mō ſecundū gui. ꝙ
hic libellus erat formatus ſuper actione furti manifeſti tm̄
non potuit actor probare qualitatē hanc ſi ergo iudex cōdē
nat in quadruplū ledit reū tamē valet ſnīa qꝛ eſt conformis
libello licet non probet.iſte intellectus ē valō bonus.Scdō
intelligitur per cy.ꝙ hic fuit generaꝰ actum ⁊ reus nō op
poſuit de generalitate libelli nam libellus generaꝰ concludit
in qualibet ſpecie ⁊ ideo iudex debebat cōdemnare ſecūdū
probata tamen non fecit ſed durius cōdemnauit tamen valꝫ
ſnīa licet contra ius partis ad hoc facit qꝛ dicit Jnnoc. ꝙ il
le qui deducit factū intelligitur generaꝰ agere ⁊ poteſt pro

ſequi factum qualificatum vt ſpe nō in.c.i.de libelli oblō. preſtat argumentū.ff.de penis.l.ſi preſes ſed nos cōiter tenemus oppoſitum q̄ ille qui ſimpliciter factū deducit non videtur agere generalr̄ ſed ſpecialr̄ iuxta naturaꝫ ſimplicis facti multum tn̄ facit iſte .§.pro dicto Inno .intelligēdo ſecundum cy. ¶ Iuxta predicta quero hic vnū egi actōe furti manifeſti ad quadruplū non potui probare qualitatē ſed probaui factū ſimplex vtrū poſſit fieri cōdēnatio ad duplū ex ordine ꝓceſſu.guil.ſentit q̄ ſic ꝑ iſtum.§.alle.ad ideꝫ.ff.de edili.edic.l.boues.§.aliqñ.doc.cōiter tenēt cōtrarium ⁊ melius q2 cum ſit intētata vna actio ñ poteſt ſnīa ferri ſup alia actione diuerſi generis ⁊ forme ⁊ facit quod nō in.l.ij.C.de proba.i.per ia.⁊ cy. Iſta eſt veritas.nō ob.§.aliquādo q2 ibi erat generalis actio. Item non ob.ff.de noxa. in ō lict.§.ſi detracta.q2 ibi qualitas nō reſpiciebat formale iudicium agendi ſʒ ſolum beneficiū rei.vt.l.miles.§.x.de re.iudi. ¶ Venio ad.v.q̄ſtio.⁊ reuoco in dubiū vtrū pro pēa pecuniaria parti applicāda iudex poſſit infligere penā corporalem.dicit guil.q̄ nō inuito actore.q2 iudex non pōt ꝰ auferre ius ſuū vt q2 in ciuili debʒ iudicare ſʒ petita ⁊ hoc verum nᵒ ex cā puta ꝓpter inopiam ⁊ ꝯſentiente actore facit.ff.de iniurijs.l.ſi vnus.§.ſi ante quō ergo intelligit̄ littera iſta dicit guil.q̄ hic pena corporalis fuit addita extra ordinem non aūt ſubrogata loco pecuniarie iſtud cōcludit q̄ ex eodem ꝓceſſu poſſit imponi pena corporalis ⁊ pecuniaria quod alibi cōcedit Guilielmus in criminalibꝰ ⁊ ꝓceſſibꝰ extraordinarijs.ſecus in ordinarijs ita notat ipſe i.l.i.C.ſi qs aliquem teſtari ꝓhibue. Innoc.extra de accuſa.cū oporteat dicit q̄ ex ꝓceſſu inquiſitionis intētato criminal' ſimul imponitur pena corporalis ⁊ condemnat̄ reus in refectione damni ex eadem inſtātia ⁊ dicit ipſe eſſe nō dignum ⁊ eſt cāus cōꝰ ad ciūm noſtrum.ia.bu.dicit q̄ qn̄ pena ciuilis ⁊ criminal' veniunt ex eadem.l.ſufficit vnica inſtātia.ſi autē ex diuerſis legibus exigunt̄ due inſtantie ⁊ tāgit ipſe in.l.i.C.qn̄ ciuilis actio.⁊ facit nemo.la fa.C.de epi. audi.⁊ gl.nr̄a breuiter quicquid ſit ō iſtis opi.q2 omnes ſunt nō.tamē ad tex.nr̄um dico q̄ pena corporalis pōt poni loco alterꝰ pene ꝓ motu ⁊ arbitrio iudicātis.ſed nō loco reſtitutionis rei q2 illa nō dʒ in iure denegari.vt.ff.de fur.interdū.§.qui furem ⁊.ff.de calum.in.l.pe. Vlterius circa noſtrā materiam nō quaſdam regulas pᵃ eſt q̄ pena inflicta ipo facto p.l.ñ pōt ꝑ iudicē commutari vt infra de ritu nuptiarū.l.palam in fi.ſecunda q̄ pena inflicta per diffinitiuam non poteſt per iudicem commutari.etiam ſi iudex erraſſet vt.ff.de qōni.l.i.§.i.⁊.l.diui fr̄es.ff.de pē.⁊.c.nᵒ.l.relegati. ¶ Sed qd ſi iudex condēnauit in minus q̄ deberet.poſtea videns ſe erraſſe ñ punat̄ in ſindicatu.petit remediuꝫ ꝯſuluit bar.q̄ ſindicꝰ cōis petat reſtitutionem in integrū.cuius vigore poterit addi in pena fiſcali.facit.l.i.§.de qua.ō.nᵒ.i.quod nō bene. ¶ Vlterius querit̄ hʼ quid ſi iudex ꝓnunciauit aliquem inhabilem ex infamia ꝯtra poſſe eſſe priorem nunqd hec ſnīa valebit in religs officijs dic q̄ non cāus eſt.ff.de iniurijs.diuus .facit.ō.c.l.ij.§.miles.3ᵃ regula eſt q̄ iudex in formanda ꝑnūtiatione hʒ arbitrium vt.ff.de penis hodie. Ex hoc ſequitur q̄ lʒ libellus criminalis hēat cōcluſionem ānexam hec ꝯcluſio nō artat iudicem quin poſſit exercere ſuū arbitriuꝫ. per.l.hodie.nam ēt inuito actore iudex vtit̄ iure ſuo in diſpēſādo ex cā ⁊ in alterando penā ita nō in ſpe.de abolit̄.§.i.v. ſed cū ſupra hic tamen nō q̄ lʒ liberum arbitriū deſ iudici ꝑ conſuetudinem vel ſtatutū.tn̄ nunq̄ dʒ ipſum exercere nᵒ cā cognita ⁊ differre vſqʒ in finem cāe vt de cā ſibi liqueat tēt .eſt nō.ff.de effrac.⁊ expilla.l.i.§.expillatores.hic q̄ro vtrum qn̄ pena ē limitata ꝑ ſtatutū iudex habeat arbitrium ꝑ.l.hodie dicunt qdā q̄ non q2 ſtatutum ē tenaciter obſuādum arg.hoc piſtat.l.ſi qs reum.ff.de cuſto .reo.nam ꝑ tale ſtatutum ſpāle vr̄ eſſe derogatum illi generali.l.hodie.ar.ff.de pē.l.ſancio legum quod credo verꝰ q2 in nouis legibus ñ hʒ locum regʼ.l.hodie. ¶ Item ſcias q̄ Inno.dicit q̄ tres ſunt pene capitales.ſ.mortis metalli ⁊ deportatōis ñ capitales autē ſunt relegatio infamia dignitatis amiſſio ⁊ verberꝫ exprimentū.vt ſpe nō in.c.qualiter extra de accu. vbi etiaꝫ dicit q̄ in penis ꝓceditur de ſilibus ad ſimilia ſi pena nō inueniat̄ determinata.demū ponit iᵒ q̄ ſunt quedā pene canonice q̄ ſunt ſimiles morti.vt traditō curie ſeculari. Item cōdēnatio ad perpetuū carcerem que redigit ꝯdemnatum in ſeruitute pene.quedā ſunt alie pene que ſunt ſ.l'es relegationi ⁊ mortioni ab ordi e. Item ponit iᵒ quod ſunt qdā pene ſpirituales.⁊ dič q̄ inter omnes maior ē excōicatio iſtud prodeſt ſatis ꝑ materiā noſtri.§.ſed tu adde q̄ntum ad excommunicationē id quod habes inſti.ō capi.di.§.minor. Item adde quod eſt quedā pena.ſ.bāni.⁊ eſt duplex bānum .ſ.iperiale ⁊ tali bānito ius ciuile non ꝓſocinat̄ .vt.C.de epi.⁊ cle.aūt.item nulla cōitas ⁊ eſt bānū ciuitatis vel preſulis ⁊ tali bānito non ꝓſocinat̄ iura municipalia. Item pōt ſtatui in eo ne audiat̄ in ciuilibus vel criminalibꝰ.vt nō in.l. ſed ⁊ ſi ꝑ ꝓtorē.§.ſed ſi qui.ex cau.ma.facit quod nō Iac.ō are. in.l.ex fcō ad tre.cy.C.de accu.l.reos.⁊ eſt alia pēa ſimil predictis que vocat̄ poſitio ex̄ protectionem cōmunis que viget florētī.per ſtatutū ciuitatis cuiꝰ effectus ſic nō cy.i.l.i.C.de natu.liberi.ſ.⁊ dicit Ia.q̄ iſta pena pōt inferri etiā clericis.puta q̄ ſi declinent iuriſdictionē ſint ex̄ ꝓtectionem ita nō in.l.aſſiduis.C.q po.in pigno.ha.in lec.noua. ¶ Vltimo nō circa iſtū.§.⁊ vide arch.xviij.di.ꝓpter ⁊.l.di.ſi qs de miniſtris ⁊.ij.q.iij.ſi quē ad fi. ¶ In glo.ſed qūo iᵒ autē maior ad tempus frā.accur.q2 ex pena temporali ꝯtrahit̄ infamia temporalis ex ꝑpetua ꝯtrahitur perpetua.vt nō.vi.di.ōeſ leges. ¶ Et ibi q̄ntum.⁊ dcā.l.ordine frā. ac. ⁊ eſt tunc nō dignum q̄ pena acceſſoria non dinumerat̄ ex tempore principalis pene ſecundum an.de py. Et ibi ad certum tps .q.d. ſi exprimitur tempus ſed non q̄ntitas temporis. dic vt in.l. preſinito.ff.de penis .baldus.

Repetitio.

1 Pena grauior. Cōmutatio pene pecūiarie in corpolalē inducit tacitam diſpenſationem ſuper infamia.ſecus ſi pecuniaria pena pro pecuniaria imponit̄ hoc.d.vel ſic.exceſſus modi vltra diſpoſitionē legalem a pena pecuniaria in corporaleꝫ famam conſeruat ſecus ſi modus excedatur de pena pecūiaria in penam pecuniariam q2 non ꝓpterea receditur a diſpoſitione legali que infamiam irrogat .h.d.⁊ eſt .§.ſingularis valde. ¶ Glo.diuidit in duas partes. q2 pᵒ ponitur quedam regl'a .2ᵒ ponitur eius reſtrictio 2ᵃ iᵒ ſed ſi in cauſa ſed tu diuide i quattuor partes q2 in pᵃ parte ponitur quoddā dictū i genere .in 2ᵃ parte illud dictū exemplificatur .in 3ᵃ parte modificatur .in 4ᵃ parte ampliatur .2ᵃ iᵒ vt puta tertia iᵒ ſed ſi in cauſa. 4ᵃ ibi q̄uiſ.caſus .Queſitum fuit .vtrū ſi iudex imponit grauiorem penā per hoc intelligatur diſpenſatū cū reo ſuper infamia.reſpondet̄ q̄ ſic. Inſtat querēs vbi ē exēplum reſpondet iuriſꝯſultus.exemplum eſt vbi pena crīalis pecuniaria puta publicatio bonoꝝ cōmutat̄ in penāꝫ corporalem puta relegationis .nam qui grauat̄ a pena pecuniaria in penam corporalem releuat̄ a pena infamie .ſed inſtat querens quid ſi imponatur ꝓ minori pecuniaria maior pena pecuniaria vt puta pro furto nō manifeſto imponit̄ pena quadrupli .reſpondet iuriſcōſultus q̄ per hoc nō diſpenſat̄ ſuper infamia .ſed inſtat querenſ quid ſi pro ciuili pena pecuniaria puta furti imponit̄ pena corporalis .vtrū intelligatur tranſactum aut diſpenſatū ſeu ꝓuiſū ſuper infamia rn̄det̄ ſic q2 ceſſat infamia .h.d.tex.nō loquit̄ per verbū diſpenſationis.ſed tranſactio idem eſt dicere q̄ diſpenſatio q2 nil eſt aliud q̄ iuris cōis relaxatō ⁊ mitigatio rigoris . ¶ Nō primo q̄ ſi iudex grauat reum imponēdo ſibi maiorē penā videtur eidem remittere infamiā.ex hoc habes q̄ qui in vno grauatur in alio releuatur facit .ff.de iureiuran.l. cum qui i

prin.¶2° nō q̄ illud generale dictum exēplificat̄ quan
do iudex facit tranſgreſſionem ō pena pecuniaria ſeu bono
rum ad penā corporalē que relegatō eſt pena que corpori
ineſt ⁊ quelibet pena corporalis ē maior qualibet pecunia
ria.vt.ff.de penis.l.in fuoꝝ.§.fi.¶3° nō q̄ quando iudex
grauat reum ī maiori pena pecuniaria p̄ hoc non tollitur in
famia.ex quo collige q̄ ad hoc vt tollat̄ infamia grauamē
debet ineſſe perſone q2 grauamen circa patrimonium non cō
ſeruat famā ita dicit hic tex.nō.¶Quarto nō q̄ quando iu
dex loco pene pecuniarie applicāde parti diſgreditur ad pe
nam corporalem q̄ tūc infamia ceſſat.¶5° ex hijs omnib⁹
collige q̄ in criminalibus.⁊ etiā in ciuilib⁹ penis que ſumūt
originem ex maleficio iudex hꝫ poteſtatem mirabilē.q2 cā
cognita pōt.l.tranſgredi.vt pꝫ in verbo vltra legē.⁊ poteſt
vnam penā fiſcalē cōmutare in aliā penam fiſcalē alteri⁹ ge
neris.Item pōt priuatā penam cōmutare in penā fiſcalem
vt penā dupli in ictū fuſtium vt hic in fine.Item pōt mutа
re penā pecuniariā in aliā pecuniariā ut vꝫ q̄ facit ex arbi
trio ſibi cōceſſo p̄ hunc.§.⁊ per legem hodie.ff.de penis.⁊
.C.e.l.ſi poſſidonium.⁊ q̄ factū valeat iudicis legē tranſ
gredientis patꝫ hic ex verbo onerauit.⁊ ex verbo onerat̄.
¶Iuxta hoc nō q̄ triplex eſt exceſſus modi ī iſta materia
primo modo exceditur de pena pecuniaria ad corporalē.2°
ō pena pecuniaria ad pecuniariā.3° modo ō pena corpora
li ad corporalem ⁊ q̄tum ad famā idem operat̄ deceſſus
⁊ exceſſus.q2 vtrobiqꝫ iudex videt̄ potius ꝓcedere ex ſuo
officio q̄ ex diſpoſitōne legali ⁊ vr̄ potius elegiſſe viam ar
bitrij quā viam iuris ⁊ ideo ſnīa ſua non īfamat quod ē nō
dignum.¶In vno tn̄ differentia eſt vtꝝ iudex augeat vel
minuat.q2 vbi iudex augꝫ fama conſeruatur illeſa ſiue iudex
hoc fecerit cum cā ſiue nō ſed vbi iudex minuit oꝫ q̄ iudex
hoc fecerit cum cā.puta rōne qualitatis que hēat minuere
delictum vel rōne perſone miſeratione digne vt pꝫ per ratō
nem glo.⁊ hanc differentiā ponit glo.ff.de penis.l.in fuorū
.§.qui ex cā.⁊ in.l.⁊ ſi ſeuerior.⁊ iſte videt̄ verus intellect⁹
huius materie.¶Op.dicit̄ hic q̄ iudex q debuit imponere
penā pecuniariā imponendo penā corporalem fecit vltra le
gem certe lex videtur velle ꝯtrarium.ſ.q̄ plures pene debeant
imponi.vnde videt̄ obſtare.C.de epi.audi.l.nemo ſecūda.
ſo.in illa.l.nemo delicti qualitas ⁊ legis diſpoſitō regrebat
ꝯcurſum pluriū penarum hic aūt erat determinata p̄ legem
ſolum vna pena.⁊ ſic nō obſtat.¶Iuxta hoc venit exami
nandum incidenter quādo plures pene imponant̄ p̄.l.rōe
eiuſdem delicti.verum iſte pene concurrāt in origine tātum
an vero in condēnatione ⁊ executione videt̄ q̄ concurrant
tm̄ in origine.vt.ff.de accuſa.l.ſenatus cēſuit.Econtra q̄ cō
currant in executōe videt̄ tex.in dicta.l.nemo ⁊.C.de ſac.
ſan.ec.l.nemo martires.⁊.C.de ſepul.viol.l.qui ſepulcra.
breuiter dicit hic iaco.bu.q̄ quādoqꝫ p̄ crimine nō inuenit̄
n⁹ vna pena taxata tunc ſolum vna pena eſt imponēda.⁊ ſi
iudex imponit aliā illa alia pena non accumulat̄ prime ſed
ſubrogat̄ in locum eius vt ī noſtro.§ q2 vnica tm̄ pena debe
mus eſſe cōtenti ar.ff.de verb.ob.l.huiuſmodi ſtip⁹ibi dum
dicit tex.q̄ debemus eſſe cōtenti pena legali Interdū aūt
imponunt̄ plures pene tunc dicit Iaco.q̄ ſi qdem iponūt̄
p̄ eandem.l.omnes concurrūt in origine ⁊ effectu n⁹.l.loqt̄
alternatiue.vt dicta.l.nemo aut imponunt̄ p̄ diuerſas leges
tūc vna tm̄ pena debemus eſſe cōtenti.vt dcā.l.ſenatus.⁊
h̄ in penis criminalib⁹.In ciuilibus autē refert aut ciuil⁹ pe
na redacta ē ad inſtar criminalis vt q2 tendit ad vindictam
⁊ idem q̄ in criminali.vt ff.de iniurijs.l.q̄ ſenatus.⁊ tunc
nō eſt dubiū de concurſu ī origine ſed etiā in effectu concur
runt q̄tenus eſt plus ī vna q̄ in altera vt plene nō inſti.ſi q̄
dru.pau.fe.di.§.fi.diſtinctio i⁹ de pluri ⁊ pauciori hꝫ locum
in mere ciuilibus penis nō in criminalibus vel q̄ſi criminali
bus quod ē nō.⁊ facit ad nō.C.de teſti.l.nullum p̄ cy.Adv
te dominus bar.addit vnum verbū q2 dicit q̄ tunc plures
pene criminales non cōcurrant in exactione reſpectu eiuſdē

delicti quando vtraque venit imponenda per iudicem ſed
quando vna venit imponenda per iudicem alia per.l.tunc
concurrūt vt nō in dcā.l.nemo martires.⁊ eſt bonū dictū.
Tu adde alia duo p⁹ q̄ dictum.d.Ia.in diuerſis legibus eſt
verum quādo vtraqꝫ lex eſt ſpālis.ſed quādo vna ē gnālis
altera ſpālis an ī penis pena ſpālis deroget ſpāli dic vt nō.
cy.in dicta.l.q ſepulchra ⁊ p̄ modernos.ff.de penis.l.ſanctō
legum.Item adde q̄ rōne plurium q̄litatum.interdū auge
tur effectus ⁊ fit duplicatō ⁊ replicatō penaꝝ ſecundū nu
merum q̄litatū habito ſemp̄ reſpectu ad fēm principalē q2
pena pͥncipalis dinumerat acceſſorias.ſed vna acceſſoria nō
dinumerat aliā acceſſoriā.q2 acceſſorium regulat̄ a pͥncipa
li nō acceſſorium ab acceſſorio ⁊ hoc tāgit etiā cy.in dcā.l.
q ſepulchra.¶Iuxta hoc īcidēter quero quādo reperiunt̄
plures pene vtrum ſit ī arbitrio rei eligere an ſit in arbitrio
iudicis imponere.⁊ video vbi nulla ſpecificat̄ nō eſt dubiū
q̄ iudex hꝫ arbitrium vt in.l.i.§.expillatores.ff.de effrac.⁊
expilla.⁊ de pen.di.i.c.menſurā.ſed vbi inueniunt̄ plures
pene ſpecificate tunc refert q2 quādoqꝫ non cadit electō ſꝫ
ꝯiunctio q2 iponunt̄ copulatiue tunc qō non ꝓcedit q2 non
eſt altera eligenda ſed vtraqꝫ imponēda vt dcā.l.nemo de
epi.au.quādoqꝫ reperit̄ alternatiua in penis tūc in criminali
eligit iudex in ciuili eligit reus.C.de ſuis fugi.l.ſi fugitiui
de iure do.l.plerūqꝫ.§.fi.interdum nō ē alternatiua ſed ſo
luta tunc ſi ābe pene veniunt ex eadem.l.tūc ſoluta accipit̄
q̄ coniuncta.vt.ff.de verbo.ſig.l.ſepe ſi vero ſunt diuerſe le
ges tunc non accipit̄ ſoluta ꝓ coniuncta q2 pene nō veniūt
eadem.l.⁊ ideo vna tātum eſt imponēda.vt dcā.l.ſenat⁹.ſ.
illa que magis eſt cōformis proceſſui.ar.ff.de penis.l.ſi pre
ſes ⁊ hoc quo ad primum ꝯtrarium.¶2° opp.dr̄ hic q̄ iudex
trāſgreditur leges.ꝯ q2 hoc iudex non poſſet facere ſic ꝓbo
iudex nō poteſt cōdemnare ī alio quā ſit petitum ⁊ ſi ī alio
condemnat ipo iure non valet cōdemnatō.vt.C.de fideiꝯ.
li.l.fi.ff.cōi diui.l.vt fundus.ff.ſi pars here.pe.l.non poſſu
mus.cum ergo petitio ⁊ libellus debeat eſſe formatus ſcd̄ꝫ
dum legem alias eſſet ineptus.vt in.l.i.ꝯ.de officio aſſ.ff.
ergo iudex non poteſt tranſgredi legem.quia tranſgrede
retur libellum ⁊ petitionem apte conceptam gloſa non re
ſpondet ſed exclamat ⁊ dicit quod illud eſt mirabile.qui
dam dixerunt fatendo contrarium.ſcilicet q̄ ſententia ē nul
la ſed iſti falſū dixit q2 ſi ſententia eſſet nulla nullū pareret ef
fectum nec induceret tacitam diſpenſationē ſuper fama qō
eſt contra tex.iſtum vt.ff.ō iniuſto re.l.ſi quis filio.§.ſed ⁊
ſi quis.⁊ ar.C.ne de ſta.defunc.l.ſi pater.preterea lra ex
preſſe dicit hic q̄ ſnīa valet in verbo onerauit ⁊ in v̄bo one
raſſet ſententia enim que nulla eſt ipo iure non dicet̄ conti
nere grauamen vt nō in.l.ſi iudex.ff.de var.⁊ extraor.co.
⁊ ideo hec ſo.eſt falſa qualit̄ ergo reſpondebim⁹ ad contra
riū adverte ꝓ intellectu huius puncti īcidenter formo tres
queſtiones p⁹ eſt vtrum in criminali iudex poſſit egredi na
turam libelli recte cōcepti ⁊ breuiter iſte tex.dicit q̄ ſic ⁊ ē
ratio q2 habet arbitrium per.l.hodie de penis.⁊ hoc patet
q̄ ratiōe caſuū emergentium iudex poteſt.l.trāſgredi in hijs
in quibus ſuū arbitrium verſat̄ ſed cōtra hoc op.iudex iu
rat ſeruare leges.vt extra de iureiur.c.venientes ⁊ in auten.
iuſiur.quod preſta.ab hijs per totū ergo ſi trāſgreditur le
gem eſt periurus ⁊ ſic infamis vnde nō debet ſentētia ſua va
lere ipo iure.vt nō ꝯ.c.l.ij.miles reſpondet Innoc.q̄ non
videt̄ periurus ille qui auctoritate legis vtit̄ arbitrio ſibi cō
ceſſo ita nō Innoc.extra de cōſti.ii.c.cognoſcētes.vbi om
nino vide.preterea licet eſſet periurus ⁊ infamis tamen va
let ſententia ſua q2 per hoc nō deponit officiū donec ſnīalit̄
priuetur.ita nō Innoc.extra de accu.c.qualit̄ ⁊ quādo in
3⁹ columna quod eſt nō.¶Iuxta hoc īcidenter quero vtrū
hoc habeat locum in penis ſtatutoꝝ quod iudex poſſit ſtatu
ta egredi dicit bar.q̄ ſic cauſa ſubſiſtente tamen nihil allegat
ſed ego allego hāc rationē q2 ſicut miniſter alteri⁹ ex cā po
teſt recedere a mandato dn̄i.Ita iudex qui eſt miniſter .l.

ex cauſa poteſt recedere a mandato legis ar. ff. nam .l. ſi ho
minem. Quidã dicunt cõtrariũ q2 ſtatutũ eſt tenacite2 obſer
uandum ⁊ verbis eius inherẽdum. ⁊ q2 potes iurant ſua
re ſtatutũ non debet ab eo recedere lʒ dux ſit vt i.l. pſper.
qui ⁊ a qui. ſatis videtur dici poſſe q2 ſentẽtia valet. tamen
iudex tenebitur eo q2 exceſſit formam ſtatuti q2 cũ ſtatutuʒ
ſit preciſum .l. hodie de penis non vendicat ſibi locũ in ma
teria ſtatuto2. aliud eſt tutius ⁊ ita conſulo aſſeſſori q2 faci
at. ¶ Vlterius quero quando iudex procedit per inquiſitio
nem q2 procedit ex officio iſte. §. ſatis bene procedit. ſed
quid ſi pceditur p accuſationem nam ibi vr̃ iudex aſtringi
ſm formam accuſationis. videõ q2 idem eſt ⁊ hoc apparet
expꝛe h' q2 iſte. §. habet locum ẽt vbi augendo pcedebat
vt hic de hoc nõ in ſpec. de abolit. §. i. v. ſed cum ibi vide.
¶ Concludamus ex pdictis q2 in criminalibus iudex põt
egredi intentionẽ agentis ⁊ ſuo motu pcedere vltra naturã
libelli vt hic. ⁊ econtra. ff. naturã libelli. vt in .l. ⁊ ſi ſeuerior.
⁊ eſt rõ duplex. prima q2 i criminali nõ requirit̃ concluſio
in libello. vt nõ cy. C. de fal. nec exemplũ de ſy. no. c. lʒ cly.
⁊ q2 nõ .i. q. iiij. q2 preſullat. ſcõa q2 concluſio partis in crĩa
li nõ poſſet auferre poteſtatem iudicis in criminali ſecundũ
bar. cum talis poteſtas ſit publici iuris ar. ff. de pac. l. iiª pu
blicum ergo ſi accuſato2 diceret ita. q2 peto ſibi talem penã
imponi ſpecificãdo iudex tñ poteſt cõmutare penam. nec
vr̃ recedere a libello. q2 hoc eſt de appendiciis. ⁊ q2 prima
pena ſubrogat̃ loco pene que petebat̃ imponi ⁊ i° rõ ſoluit
õrium. ¶ Iuxta hoc quero ꝺ iſta qõne accuſatus eſt titius
de homicidio ſtudioſe facto tñ non pbat̃ dolus ſed culpa
modo querit̃ vtrum reus veniat oĩno abſoluendus ã vero
minus puniend' ex eadem inſtãtia. Et q2 vĩat abſolu̇end'
pbatur ſic. q2 vr̃ intemptata .l. cor. de ſicar. ſed pbatio fcã
non cõcludit in illa .l. q2 homicidium factũ per culpaʒ punit̃
vt extraordinarium non aũt per .l. cornel. de ſicar. vt. ff. de
ſicar. l. in lege. Item .l. in criminali idem ẽ q2 actio in ciuili.
ar. ff. de penis .l. abſentem vnde dicimus ſicut in ciuili nõ cu
mulant̃ plures actiones. ita i criminali nõ cumulant̃ effectu
aliter plures leges. vt dicta .l. ſenatus. ſed certũ ẽ in ciuili q2
ſi pbatio non cõcludit ſup actione intẽptata. ſequit̃ abſolutõ
vt. ff. de pac. dota .l. bebius marcel. ⁊. ff. de inſti. l. habebat.
q2 ex pbatione non appʒ q2 fuit actõ apte intemptata vt ex̃
de iudic. c. examinata. preterea de hoc glo. or. in .l. i. §. diuus
ff. ad .l. cor. de ſicar. ¶ In cõtrarium q2 qñ qualitas minuit
delictũ iudex ex eadem inſtãtia minuit condẽnationem. vt
nõ hic ⁊ i. l. ⁊ ſi ſeuerior. ergo culpa que eſt q̃litas mino2 q̃
dolus infert ad minorem ꝯdemnationẽ. ſed nõ ad abſolutio
nem. preterea ꝯriorum eadem ẽ diſciplina. vt. ff. de vul. ſubſti.
.l. ⁊ ſi contra ſed v' qualitas auget delictũ iudex imponit ſe
ueriorem penã ex eadem inſtãtia vt h' ergo econtra faciet
vbi minuit. in hoc dicunt q̃dam q2 aut pbatõ fcã incidit in
aliã ſpeciem delicti tunc oĩno deberet ſequi abſolutõ. q2 cri
men q2 obieciſti non pbaſti. ad hoc. ff. de adulter. l. denũciat̃
ſe. §. qd tamen idem ſi pbatõ nõ incidat in aliquam ſpecieʒ
delicti. vt in falſo ceſſet dolus vt .l. nec exẽplum. C. de fal. lʒ
quãdo non variat̃ delictum. ſed eſt variatõ qualitatis circa
idem delictum. tunc aut loquimur ꝺ neceſſitate. aut de pmiſ
ſione iur̃. ſi loquimur de neceſſitate. tunc iudex non hʒ neceſſe
condẽnare quando qualitas intẽptata que nõ pbatur punie
bat̃ diuerſa .l. ⁊ ita loquit̃. §. diuus. ſed de pmiſſione iur̃ iu
dex poſſet ex eadẽ inſtantia condẽnare mitigãdo penam ex
arbitrio ſibi dato p hunc. §. econtra vero ex q̃litate nõ icluſa
in iudicio q̃uis eſſet pbata nõ poſſet augere cõdemnatõeʒ
q2 talis pbatio videtur fcã lite ñ conteſtata cum de illa q̃li
tate nõ ſit actum ⁊ hoc credo ve2 in pbatione teſtium ſed i
pbatione p cõfeſſionem ptis q2 valeret illa pbatio etiam lite
nõ ꝯteſtata vt nõ in .l. ictus. ff. co. crederem q2 iudex poſſet
augere cõdemnationẽ rõne iſtius ꝯfeſſionis. q2 ibi delictum
per cõfeſſionem apparet dicit Innoc. q2 nõ refert ad qd ſit
actum vt ipe nõ in. c. p inquiſitionẽ de elec. adde hic q2 nõ

cy. C. de probat̃ .l. poſſeſſiones. ⁊ p dy. ff. vi bo. rap .l. ptor
. §. docere. ¶ Subſequẽter reuoco in dubium quomodo in
ciuili cã iudex poſſit egredi formã libelli ſic̃ videt̃ pſupponi
h' in. v. ſed ſi in cã. vbi videt̃ dici q2 erat pppoſita actõ dupli
⁊ tʒ condẽnatio quadrupli. iſtud enim ẽ impoſſibile q2 iudex
in plus cõdemnet q̃ ſit petitũ vt inſtit. de act. §. ſi minus. ff.
de iuriſ. o. iudi. l. cum q̃dam. §. fi. ſo. h' dicit guil. de cu. q2 iu
dex in ciuili nõ recedit a forma libelli augendo cõdemnatõ
nem hoc ẽ verum quãdo libellus ẽ formis lʒ hic fuit libell'
iformis ⁊ generalis. q2 fuit hic intemptata actõ furti ⁊ facta
mentõ furti indiffinite ſine adiectione q̃litatis augentis vel
minuentis delictum vnde licitũ eſt informem libellum gene
raliter pſequi. vt. C. de anna. excep. l. fi. i hoc ergo iudex ꝯ
demnauit. q2 forte putabat fuiſſe pbatuʒ ꝺ furto manifeſto
cum iſta q̃litas nõ eſſet pbata ⁊ iſta ſolutõ eſt ipa veritas q2
fuit hic informit̃ actum vel ſi dicã q2 fuit actũ formiter fuit
intẽptata qualitas mãifeſti. vnde ſñia nõ exceſſit petitũ ſed
exceſſit pbatuʒ ex vtroqʒ intellectu hẽs q2 erro2 iudicis cir
ca pbationem nõ reddit ſñiam nullã plus dicit Innocẽ. q2
ſi iſte erro2 exprimat̃ in ſñia hoc modo q2 cõſtat nobis pba
tum p petrum ⁊ martinũ ideo condẽnatus q2 lʒ illi nõ pba
uerint tamen valet ſñia. q2 hic nõ fuit expreſſus erro2 iuris
ſed facti. ita dicit Inno in. c. qñ contra falſam ex̃ de proba
tion. quod ẽ menti tenẽdum. ¶ Ex iſta aũt lec. q2 hic fuit in
formiter actum. nõ q2 ille qui ſimplr̃ agit non vr̃ agere de
tracta q̃litate nec adiuncta qualitate ſed generalr̃ ⁊ eſt iſtud
ſingulare verbum Inno. i. c. i. de libelli oblatione. defectus ẽ
iſte. q2 aliud ẽ dicere accuſo titiũ q2 me pcuſſit de die. aliud
ẽ dicer̃ q2 me pcuſſit ꝺ nocte. nã vno pbato non põt fieri ꝯ
demnatõ in reliquo. q2 diuerſa tẽpora diſtinguũt factuʒ ⁊ ñ
ẽ idem ſcḿ pbatum vt. ff. quẽadmodum ſui. amit. l. ſi com
munẽ. §. i. aliud ẽ dicer̃ accuſo Titium q2 me pcuſſit de tali
mẽſe non exprimẽdo ꝺ die vl' ꝺ nocte q2 tunc ſi pbo ꝺ noc
te augebit̃ condẽnatio rõne noctis q2 videt̃ libellus gñalis
vt h' ⁊. ff. de peri. l. ſi pſes. quod ẽ nõ. lʒ practica aduocato2
alr̃ ſe habeat. q2 credunt q2 ſimplr̃ agẽs videat̃ ager̃ ꝺ tem
ptationum qualitate p .l. in delictis. §. ſi detracta. ff. ꝺ noxa.
vñ ſm eos lʒ ſit pbata vox tñ. q2 fuit ſimplr̃ actũ ẽ iponen
da pena ſimpla nõ pena dupla q̃ alr̃ iponeret̃ rõne noctis
ex forma ſtatuti. ⁊ ita fuat practica lʒ pcedẽs opinio ꝺ ſb
tilitate ſit verio2. ¶ Iuxta hoc quero egi tanquam de furto
manifeſto probaui ſimpliciter furtum ſine qualitate quero
vtrum ex eadem inſtantia reus debet damnari de ſimplici
furto ad penam duplicãdam pri. in hoc ſunt opiniones.
Guil. dicit q2 ſic vt hic in ver. nam ex furto q dicit eſſe caſũ
expreſſum. preterea quotiens de actiones ſic ſe habent q2 i
vna actione includit̃ effectus alterius intemptata vna reliq̃
vr̃ incluſa iſte eſt tex. ff. de edili. edic. l. bouem. §. aliquãdo.
⁊ glo. or. que allegat illã. xxx. q. vltima. c. iudicãtem. ſed ita
eſt q2 pena quadrupli includit ſub ſe penam dupli vt in .l. ſi
hijs qui ducenta. §. i. de rebus dubijs. de ar. l. dicim pro̕ter
te. §. ſi plures ergo ex eadeʒ inſtantia poteſt fieri cõdẽnatõ
in duplo nec videt̃ fieri in alia actione intemptata iuſ̃ fictio
ne licet re vera ſint diuerſe actiones. vt i. §. aliquando ⁊ iſta
eſt opi. guil. q2 actio furti manifeſti eſt pretoria actio furti ñ
manifeſti eſt ciuilis. vt inſti. de act. §. ſic itaqʒ. vnde ſi vna ẽ
intemptata ſuper reliqua nõ poteſt ferri ſñia. q2 non eſt lis
cõteſtata ſuper ea vt in dicta .l. beb ius marcellus. preterea
ille qui egit de furto tanq̃ manifeſto videt̃ ſe aſtrinxiſſe ad
probãdam qualitatẽ manifeſti q2 rõe iſtius qualitatis aug
tur effectus ⁊ forma augendi variat̃ ergo eſt de ſubſtantia
probationis vt. ff. de iſtito. l. habebat. ⁊ hoc tenet cy. ⁊ dic̃
q2 eſt caſus hic in. v. nam ex furto. ita enim dicit cõuentũ ꝺ
hut. ſ. per nouũ libelluʒ ⁊ abſolui a veteri aũt dicit ꝯdemna
ri ſecũdũ cy. quod ve2 credo q2 licet iſta qualitas non ſit ꝺ
eſſentia delicti eſt tamen de eſſentia actionis pppoſite. ⁊ ſunt
actiones diuerſe ſpẽi ita q2 vna non ſubalternatur alteri hat.
tamen intelligit q2 in. §. aliquãdo nõ ſit actio diuerſa ab int

prata quia redibitio tenetur ſub natura actionis quãto mi
noris ſecũdum bar. ⁊ hãc opi. teneas in ciuili q: qualitas in
tẽptata aſtringit actorem ⁊ iudicẽ. ſed in criminali licet qua
litas aſtringat cãm non tamen aſtringit iudicem quo ad of
ficium ⁊ impium iſtius. §. quod eſt nõ dignũ. ¶ 3° reſtat
videre quõ iudex pro pena pecuniaria que debeᷣ pri poſſit
tranſgredi ad penam corporalem per hoc enĩ videtur aufer
re ius ptis quod eſt impoſſibile niſi de ptis voluntate proce
dat vt. ỹ. de furtis. l. interdum. §. qui furem. factum enim
pretoris iuri derogare non debet vt. ſ. de tranſ. l. cum hij. §.
ſi pretor ⁊. l. i. §. i. ſ. de ferijs. reſpondẽt doc. ꝙ iſtud debet
intelligi cauſa ſuggerẽte. puta q: fur non erat ſoluendo vñ
iudex ex officio ſuo cõmutat penam. vt. ỹ. de iniurijs. ſed ſi
vnus. §. ſed ſi an̄. ⁊. ỹ. de admini. tu. l. actus de ſepul. uio. l.
fi. cum ſi. ⁊ poterit pnunciare hoc modo ꝯdemno te in tan
ta pena pecuniaria. ⁊ ſi. ỹ. talem diem tu non ſolueris iubeo
te fuſtigari. ⁊ ꝙ ſic poſſit fieri preſupponit tex. ỹ. de termio
ãnuo. l. agraria ſm gui. ⁊ ſcõm hoc ſña iudicis eſt cõformiſ
libello in pmum cõdemnat in petitis. ſed excedit libellum in
quãtum imponit aliã penã in defectum ſolutionis quod eſt
notandũ adde iuxta predicta quod nõ. archid. xviij. di. pp
ter. ⁊. l'. diſt. c. ſi quis de miniſtris. ¶ Quero iuxta predicta
quãdo iudex mitigat penam. vtrũ debeat apponere cauſam
mitigatõis ⁊ ſi nõ apponit vt ſuppleaᷣ per. l. ꝙ ſnĩe iudicis
abeſt. Et idem quero ſi iudex nõ mitigat penam rõne quali
tatis. ſed rõne alterius cãe ſeu accidentis puta ratõne nimie
iuuentutis vel nimie ſenectutis. q: nimis ſenes reuertuntur
quodãmodo ad ſenſum puerilẽ ſicut dicit odofredus de
bul. qui adeo ſenuit ꝙ ludebat ad puluerẽ cum pueris. ⁊ ẽt
q: in penis corporalib⁹ mitius ẽ agendum cum ſenibus ſiue
ſint pene inſtãtanee ſiue ſucceſſiue de peni. di. i. miſericordiã
cum ſimi. Circa hoc dicit. d. Ia. bu. in. l. ij. §. ignominie. ſ. e.
ſic ꝙ interdũ iudex vult minuere penam vltra q̃ eſſet effe
ctus ſnĩe ſimplr̃ prolate. tunc dꝫ annectere cãm vt. l. in ſena
tus. §. i. de iure fi. C. de iudi. l. pperandum. §. illo interduꝫ
vult aggrauare penã vel condemnationẽ vltra q̃ eſſet effec
tus ſnĩe ſimplr̃ plate ⁊ tũc idem q: debꝫ inſeri cã ad aggra
uandũ vt in dcõ. §. ignominie. nam vbi cã ñ inſeritur leuior
cã electa videᷣ. vt nõ. ỹ. de ſuſpec. tu. l. enim. interdũ eniꝫ iu
dex nõ intendit vltra q̃ importet effectus ſnĩe ſimpliciter p
late tunc nõ eſt neceſſe ꝙ exprimaᷣ cauſa nec vitiaᷣ iudex ſa
no cõſilio ſi ſe reſtringit ad vnaꝫ cãm. vt extra de re iudi. c.
ſicut nobis ⁊ de excu. tu. l. q teſtamento. Tu adde ꝙ lꝫ iudex
aſtringat ſe ad vnã rõnem. tamen ſña põt iuſtificari ex alia
dũmodo conſtet ex geſtis. vt. ỹ. ꝙ cum eo. l. fi. ⁊ ar. ỹ. õ ap.
l. ſcio. Alij dicũt ꝙ in abſolutoria ſententia requiriᷣ cauſa ñ
i: cõdemnatoria. vt. ỹ. de excep. rei iudi. l. ſi ad exhiberi ⁊. l.
ſi teſtõ de vbo. ob. l. q rome. §. duo fratres. rõ q: cõdemna
toria non põt ferri vbi ex vna cã. ſ. intemptata. ſed abſoluto
ria põt ferri ex pluribus cãis. q: non pbatum vel q: ñ verꝫ
quod eſt petitũ. vt. ỹ. de condict. inde. l. iulianus. Similiter
in reali poſſunt eẽ plures cãe vel q: reus nõ poſſidet vel q:
actor nõ eſt dominuſ. ⁊ ideo opꝫ ꝙ iudex in abſoluẽdo aſſi
mat certam cãm alias ſña vr̃ incerta ⁊ ſine cã. ita nec iudi
cium. alſs ſña videᷣ incerta ⁊ ſine cã ⁊ ſicut ſtip⁹ nõ valꝫ cũ
effectu ſine cã ita nec iudicium vel ſña. vt. ỹ. de excep. doli
l. ij. §. circa. ¶ Iſtorum opi⁹ non eſt vera per. c. ſicut nobis
de re iudi. ⁊ ideo tu dic ꝙ aut loquimur an ſit neceſſaria iuſti
ficatio per cãm quo ad eſſentiã ſnĩe ⁊ dico ꝙ nõ eſt neceſſa
ria cã. q: vꝫ ſña diffinitiua etiam ſine cauſe inſertione preſu
mitur enim p ſña diffinitiua ꝙ ſit lata ex iuſta cã. vt extra õ
renun. c. in pñtia ⁊ nõ. ỹ. de eui. l. herenius. §. gaya. per In
no. de eo q fur. or. ſucce. c. inotuit aut loquimur quo ad rle
uandũ reum cui ẽ mitigata pena ⁊ dico ſi cã ſubeſt q̃ ſub
eſſe preſumiᷣ lꝫ non ſit expreſſa in ſña ꝙ releuaᷣ a pena le
gali p penã arbitrariã vt nõ. C. de teſti. l. nullum. ⁊ ar. q: p
uiſio hominis facit ceſſare puiſionem legalem. C. de pac. ꝯ
uen. l. fi. ⁊ glo. ỹ. de ver. ob. l. qui rome. §. flauius hermes. ſi

ob. ỹ. de re iudi. l. iiij. §. ſi qs condemnatus. q: ibi loquiᷣ in
beneficio dato a. l. nõ in pena. Item ſuppletᷣ lex circa acceſ
ſorium. ſ. tempus nõ circa principale. vnde bene faterer p:
illum tex. ſi ſtatutũ dicit ſic ꝙ ſi homicida nõ ſoluerit mille
. ỹ. menſem decapiteᷣ. ⁊ iudex dixit in ſña ſi nõ ſoluerit. ỹ. õ
cem dies decapiteᷣ. nec infuit cãm quare reformauit dilatõ
nem legalem nõ dꝫ decapitari n' demum ellapſo menſe. q:
bñficium temporis ſuppleᷣ a. l. ⁊ iſte eſt cãus in. §. ſi quis
cõdemnatus. aut loquimur quo ad ipſum iudicem vtrũ faciat
litem ſuã augendo vel minuẽdo. dico ꝙ ſi cã eſt inſerta vel
nõ inſerta. tñ ex actis patẽs iudex nõ facit litem ſuã. q: vti
tur arbitrio in cãu conceſſo. ſi autem ex actis non apparet
cã tunc ñ preſumitur p iudice. quo ad ipſum iudicem excu
ſandũ. vnde dicit glo. or. ꝙ qñ iudex ſupplet ex officio icũ
bit ei pbatio cãe iſta eſt glo. or. xxx. q. vltima. c. iudicantẽ. ⁊
hec dcã ſunt de ẜo contrario. ¶ Venio ad tertium. dicitur
hic ꝙ iudex imponit penã vltra legem. cõtra hoc op. q: pe
ne impoſitio nõ eſt ĩ iudicis poteſtate ſed facti examinatio
ſic ita dicit tex. ỹ. ad turpil. l. i. §. calumniatoribus. nam ex q
lex diffinit penam nõ eſt recedendum a diffinitõe legali. vñ
dicit ariſto. in primo rethoricaꝫ ꝙ expedit recte poſitas le
ges omnia determinare ipſas ⁊ pauciſſimaꝫ cõmittere iudicã
tibus. quod ergo ẽ a lege determinatum nõ eſt iudici com
miſſum ſed pceptum. ad illud quod dr̃ ꝙ impoſitõ pene ñ
eſt in poteſtate iudicis. reſpõdet gl. ꝙ dꝫ intelligi niſi iudex
in ipa ſña cõmutet penam legalẽ in aliã penã. nam hoc põt
⁊ debet cã ſuggerente. vnde lex ꝯria limitaᷣ per hunc. §. vr̃
aliter reſponde ad formã argumenti ſic pene impoſitõ non
eſt in ptãte iudicis verum ẽ conſiderata mera nña accuſatio
nis intemptate. ſed conſiderato offõ iudicis tunc eſt cõmu
tatio pene in ei⁹ arbitrio ⁊ ita loquiᷣ. hoc tamen dꝫ faceᷣ tẽ
pore ſnĩe non poſt ſñiam. q: ſña ſimplr̃ plata includeret pe
nam legalẽ. ⁊ nõ poſſet poſtea mutari dcõ. §. calũniatoribus
iſta ẽ mens glo. ¶ Iuxta hoc quero pmo pone ꝙ iudex cõ
dẽnauit in centum v' ex forma ſtatuti debebat condẽnare ĩ
ducentis. tamen in fine ſnĩe appoſuit illaꝫ clauſulã. ꝙ ſi ſua
ſña eſſet lata preter vel ꝯ formã ſtatuti ꝙ intelligaᷣ reduc
ta ad formã ſtatuti. quero nũquid iſta clã aliquid operetur
⁊ vr̃ ſic q: reſeruatio que fit in ſña multum operaᷣ. vt nõ.
in. l. item labeo. §. i. ỹ. famil. herc. ẜo q: vbi iudex appoſuit
iſta verba apparet ꝙ de mẽte eius nõ fuit velle augere vel
minuere imo fuit de mẽte eius ſe refferre ad ſtatutuꝫ ⁊ ſña
non dꝫ plus operari q̃ ſit de mente iudicãtis. vt. ỹ. de arbi.
l. qualeꝫ in prin. ẽt poſito ꝙ iudex errauerit ĩ ſpecificatõe
minoris pene tñ errorẽ ſuũ ſtatĩ correxit qḋ potuit faceᷣ tã
p verba ſpẽalia vt extra de accu. qualr̃ el primo q̃ p verba
implicita ⁊ gñalia ar. ex. de ſum t'. c. damnamus. §. fi. ⁊ ſi
dicaᷣ ſpẽs derogat generi. vnde verba ſpecialia derogant
generalibus. reſpondeo nõ eſt verꝫ q: quãdo genus venit
derogatiue ad ſpeciẽ generalis locutio ſpecialib⁹ derogat de
le. i. l. ſi ita ſcriptum ⁊. l. ita ſcriptum ⁊. l. talis ſcriptura. d.
ta. de hel. diſputauit hanc. q. ⁊ tenuit ꝙ iſta clauſula nihil ope
ratur. Bar. ĩ. l. preſes. ỹ. de pacᷣ. diſtiguit quod aut iſta clau
ſula apponiᷣ in fine vel in pri. ⁊ ſi in fine nil operaᷣ. ſi in pn
cipio operatur q: pena prima iam ſpecificata iam tranſiue
rat in cõdemnationẽ ſecũdũ euꝫ ꝙ nil eſt q: idem debꝫ ope
rari clauſula appoſita in principio ⁊ appoſita in fine vt ex
tra de ap. c. ij. requiris. item non eſt verũ ꝙ prius tranſeat
in ſña vna clauſula q̃ altera q: oẽs clauſule in fine cõcludũ
tur ⁊ in eodem inſtanti temporis. vt. C. de fide inſtru. l. cõ
tractus ⁊ de le. iij. l. fideico⁹. §. i. Ego teneo Ia. opinionem
q: pdicta clã ñ ſolũ ẽ gñalis ſꝫ icerta ⁊ gñalis proteſtatõ ñ
tollit factum ſpeciale vt extra de cõſtitu. c. cum. M. ferrari
enĩ ⁊. ỹ. loca. l. cum in plures. §. locatõ operi. ⁊ ita ſeruaᷣ vl'
iudicioꝝ. ¶ 2° quero quid ſi pena non augeᷣ vel minuiᷣ p
iudicem ſed per ſtatutum vtrũ per hoc videaᷣ receſſũ a pe
na infamie loquor pſuppoſito ꝙ cõdemnat⁹ ex ſtatuto poſ
ſit eſſe infamis. Quidam enĩ dicunt ꝙ cõdemnati p. l. aut

nicipalem nō ſūt in fames alij dicunt ꝙ imo ſunt infames ſi
cōdemnantur ex famoſa cā. iſta ergo opinione aſſupra ,pce
du qō mea. Bar. tangit hic hoc dubium Ego dico ꝙ ꝓ hoc
non videt̄ ſuper infamia diſpenſatum q̄a pena nō imponit̄
vltra vel preter legem ſed ſecūdū legē municipalem vt i. l.
omnes populi. vnde verbū vltra legem ē poſitum cum ma
gno miniſterio hoc vez in generali ſtatuto. ſed in ſpāli ſtatu
to facto contra certā pſonam ꝙ valet ex cā dicere tūc idez
in diſpoſitōe ſtatuti ꝙ in ſnīa iudicis. q2 par rō eſt vtrobiqz
ꝛ. l. equiparat factum iudicis ꝛ diſpoſitionē legalē. ꝗ. de ma
numiſ. l. is cui. §. in illis. Ideo dixi ex cā. q2 odioſum ſtatu
tum ſine cā non teneret cōtra ſingularem perſonam. fauora
bile tñ bene teneret. vt. ꝗ. de pollicit. totens. qui ꝛ qui. l. ſi ꝓ
patris. ꝗ. de excep. doli. l. i. in fine fauorabile intelligo ꝙ aliū
nō ledit. vt. C. de preci. impera. offe. l. quotiens. ¶ 3° quero
circa iſtud contrarium que ſunt iſte cāe ex quibus iudex po
teſt penam augere vel minuere. reſpondet glo. ꝙ iſte cauſe
ſunt quedā accidentia extrinſeca verbi grā admunuēdam pe
nam corporalē. puerilis ꝛ ſenilis etas. ad augendā frequen
tatio delictoꝝ. q2 multis delinquētibus opus erat exemplo
ideo inde aggrauauit penā in pſonam vnius vt multi emen
darent̄. vt. ꝗ. de penis. l. aut fcā. §. fi. ꝛ in hoc gl. dicit optīe.
dicit ēt glo. ꝙ rō minuende pene eſt ceſſatio doli. certe ego
dico ꝙ hic ceſſat infamia nō ex diſpenſatione ſed ex regula
iuris q2 ad infamiā requirit̄ dolus. vt. ꝗ. de in litem iur. l. in
actionibus. dico ergo ꝙ vbi iudex ex qualitate penā auget
vel minuit. ꝛ tunc nō ſumus ,pprie in materia iſtius. §. quia
tunc iudex nō facit vltra legem. nam q̄litas factum aggrauat
vel atenuat. vt. ꝗ. de penis. l. aut fcā. §. qualitas. ꝛ hoc circa
tertium ꝯrium. ¶ 4° op. dicit̄ hic ꝙ iudex quādoqz auget
penam ꝙ intelligo tam ordinariā quā arbitrariam. cōtra pe
na arbitraria non hꝫ certam metā. ergo nō pōt dici iudicem
trāſgredi terminos. ar. ꝗ. de ꝯdic. ꝛ demo. l. in teſtamento la
prima. q2 vᵃ nō eſt terminus nō cadit terminatum. ꝛ vbi nō
eſt exemplar nō cadit exemplatum. vt iᵃ dr̄. reſpōdet gl. ꝙ
in pena arbitraria debemus ꝯſiderare cōſuetudinem ꝛ ille
qui trāſgredit̄ conſuetudinē. dr̄ tranſgredi modum ita dicit
glo. hic. ꝛ. ſ. e. l. athletas. §. calūniator ꝙ eſt nō. Ego dico ꝙ
ꝛ ſine vlla cōſuetudine pōt apparere trangreſſio modi quā
do. ſ. offendit̄ arbitrium boni viri. vt. ꝗ. famil. herc. l. cetere
. §. i. ꝛ. ꝗ. de le. iij. l. ſi pater. ¶ Iuxta hoc reuoco in dubium
vtrum reus poſſit petere mitigationem pene vbi ſubeſt cau
ſa equitatis ad mitigandum ꝛ videtur ꝙ non. quia cum hic
cadat diſpenſatio. ergo non poteſt peti. licet iudex ex officio
poſſit tamen petitio cum non cogit. quia diſpenſatio eſt ius
quod peti nō poteſt vt nō. lᵃ di. minoꝝ. effcūs eſt iſte q2 ſi po
teſt peti ꝛ iudex non facit. facit litem ſuam ꝛ poteſt appel
lari. ſi autem non poteſt peti ſecus vt. ꝗ. de aqua coti. l. i. §.
permitit̄ ꝛ quod nō in ſpec. de officio. iudicis. §. ipedit. v.
quid ſi iudex. ar. ꝙ poſſit peti ē. ꝗ. de mino. l. auxilium. §. i
delictis. de hoc non hēmus legez clare loquētem an hoc ius
ſit in petitione nec ne hēmus tamē regulam generalem ꝙ id
quod pertinet ad officium iudicis poteſt implorari per partē
. ꝗ. de damno infeᵒ. l. iiij. §. hoc autē iudiciuꝫ quandoqz tam̄
videmꝰ ꝙ non pōt implorari vt extra de fide inſtru. c. cum
Iohānes heremita. Illud ꝯcedo ꝙ lꝫ nō imploret̄ aperte
iudex ſuo motu pōt impendere ſuum offm̄. q2 in criminali
iudicis offm̄ non reſtringit̄ ad petita ſicut pꝫ per noſtrum
. §. ꝛ per materiā ſuam. ꝛ hoc circa quartum ꝯrium. ¶ 5°
op. dr̄ hic ꝙ tranſactio liberat ab infamia. contra imo tranſ
actio inducit infamiā. vt. l. quoniā. ſ. e. ſo. hic improprie pōi
tur nomen trāſactionis cum cadat hic ſuꝑ certo. Itē hic de
crimie ibi de fama. Itē hic iudex trāſigit ibi ps. Nō ergo
ꝙ factū iudicis appellat̄ trāſactio ſicut ꝛ factū arbitratoꝝ.
vt in aūt. vt diffe. iudi. in principio col. ix. ¶ 6° ꝛ vltimo op.
de. l. furti. C. e. breuiter hic non fuit ſētatum ſuꝑ actione fa
moſa. ꝛ ideo nō irrogat̄ infamia. q2 titulus actionis conſide
randus ē ꝛ diuerſe actiones habēt diuerſum mediū ꝛ diuer

ſum modum cōcludendi. vt. ꝗ. de dolo. non dꝫ. ¶ Extra q̄
ro ſi iudex nō grauat in genere pene. ſed i modo ,pcedendi
vtrum videat̄ ſuꝑ fama diſpenſare ꝛ dic de hoc. vt. ꝗ. e. l. ic
tus fuſtium. ¶ Vltimo diſtingue i materia vt in glo. magna
ibi ꝛ vt hoc plene tādē glo. hic vult tractare aliam materiaꝫ
de recuperatōe loci ꝛ honoris. ꝛ eſt gl. valde magna quam
vide. ¶ In glo. vltima in prin. quattuor genera puniendoꝝ
que ſeptē modis conſiderant̄ habes. ꝗ. de penis aut fcā. que
eſt can. de peni. di. i. aut fcā illis ſeptē modis addice q̄tuor
nam delictum aggrauat̄ rōne numeri. vt de iniurijs. l. ſi plu
res. Item aggrauat̄ ex pluribus cōcurrentibus. vt. ꝗ. ad ſil
le. excipiunt̄. §. vltimo. Item ex diuturnitate temporis. ꝛ ꝯ
ſuetudine delinquendi. vt. ꝗ. de penis. l. ſi diuturno. ꝛ. C. de
epi. audi. l. iij. Item etas quandoqz mitigat delictum quan
doqz nō. vt. ꝗ. de mino. l. auxilium. §. in delictis. ſeptem aūt
genera penaꝝ vide extenſe. per Inno. de accuſat. c. qualiter
ꝛ quando. ¶ In. e. glo. ibi remittit̄ infamia omnis tam ex
genere ſnīe ꝙ ex genere pene. ¶ In. e. gl. ibi ſine dolo. Nō
hic ,p intellectu. l. omnes. §. i. ad. l. cor. de ſica. q2 glo. iſta vult
ꝙ ex eadem inſtantia poſſit fieri diminutio ꝛ cōiunge cum
hoc glo. que incipit pene. v. ꝛ ita eſt mirabile. q2 quod dixi
apparet ex iſtaꝝ ambaꝝ gloſarum ꝯiunctione. ¶ In. e. gl.
ibi. §. delinquūt iᵃ ēt tex. ponit de eo q̄ delinquit ꝑ ebrieta. ē
nam rōe nimie ebrietatis pena mitigat̄. dicit Seneca ꝙ ebri
etas ē voluntaria iſania. ¶ In. e. glo. iᵃ. l. iiij. §. nimia etiam
multitudo delinquentiū eſt cā minuendi penā ne ſtrages mlᵗ
toꝝ fiat. vt. ꝗ. de peni. aut fcā. §. fi. glo. decreti dicit ꝙ non di
cit̄ iſta multitudo nᵃ excedat numeꝝ. xl. perſonaꝝ. ¶ In. e.
glo. iᵃ certa. ſ. pſona. ¶ In. e. glo. iᵃ ex cōſuetudine. ¶ Nō
ꝙ ꝯſuetudo hꝫ vim ſtatuti in penis īponendis. vñ licitum ē
iudicibꝰ formā ſtatutorum trāſgredi ,pter conſuetudinem
facit. ꝗ. ō extraor. cri. l. ſacularij. §. aut quedā. vnde ſi ſtatutū
dicit ꝙ latro ſuſpēdat̄ ꝛ cōſuetudo ſit ꝙ traginet̄. iudex po
terit eū facere traginari vſqꝫ ad furcas ꝛ idē in ſiſibꝰ quod
tene menti. ¶ In. e. glo. iᵃ ſi finita. §. i. adde vtrum iudex ha
bens arbitriū poſſit īponere penam mortis ex arbitrio idif
finito quod legit̄ v nō inſti. de iniur. §. pena. item de pena
heris dic vt nota. in autentico de armis circa medium.
¶ In. e. glo. ibi non abolctur. reſpondeo q2 iſta abolitō nō
fit a minori ſed a maiori. ſed pēa pecuniaria minor eſt quā
infamia. item nullam habet ſimilitudinem cū infamia vnde
non poteſt eius loco ſubrogāri vel ſuccedere. ¶ In eadem
glo. ibi ſine diſtinctione. i. non diſtinguimꝰ cā cognita nec ne
q2 ſeueritas ſententie cōpenſatur cuꝫ damno infamie. ne ad
dat̄ afflictio afflicto vt. C. e. ſi poſſidonū. In. e. gl. ibi ſi cā
cognita tolli. q2 delictum minuat ſecūdū bar. Ego credo ꝙ
ſi alicui eſt minuta pena ex alia rōe iuſta. vt puta q2 multi
ſeruiuit rei publice vel q2 cōiurationē detex. ꝙ iſta ſit iuſta
cā procedēdi ar. ꝗ. ad ſille. l. ſi quis in graui. §. hic quoqꝫ.
idem ſi pena corporalis minor imponit̄ rōe dignitatis iuxta
nō per cy. in. l. ij. de ſūma tri. vel ratiōe etatis ſenilis licet iſ
etas delictum non minuat tamen penam corporalem ſaltem
ratione tpris diminui permittit q2 nō eſt tā lōga penitentia in
iungenda ſeni ꝙ iuueni. de peni. di. i. menſuram vnde intelli
go glo. generalit̄ quecūqꝫ ratio iudicez moueri ſiue ſit ratio
inferens in minuēda qualitate delicti ſiue in minuenda ſpē
vel qualitate pene. ¶ In. e. glo. ibi nō remittit̄ vnde lꝫ pēa
principalis ſit ad tempus puta relegatio ad quinquenium.
tñ infamia erit perpetua ꝛ ſic eſt notādum ꝙ pena acceſſo
ria non dinumerat̄ ex tempore pricipalis pene vt. ꝗ. ad mu
nicip. l. ordine ſecūdū an. de piſſ. ꝛ eſt pulcꝛ verbuꝫ. ¶ In
. e. glo. ibi ad certū tpꝰ ꝛ ſic eſt pena ſucceſſiua. In. e. glo. iᵃ
fuſtigetur. ꝛ ſic eſt pena inſtātanea. vnde. l. nulli irrogat in
famiam iſtantaneā vel momētū q2 de momētis nō eſt curan
dum vt. C. de bo. qꝫ li. l. cum nō ſolū. §. fi. ꝛ nō hic ꝙ vbi
procedit diſpenſatio nō oritur infamia ex genere pene. ¶ In
eadem glo. ibi honorē ad hoc. C. de digni. l. iudices li. xij. ꝛ
. ſ. co. l. ij. §. milleſ. Adde tamen ꝙ aut quis delinquit i offō

vel honore quē gerit ⁊ iſte cōdemnatus ſtatim deponit offi
cium aut dānaſ̄ de alio crimine ⁊ tunc nō ꝓpterea depōit of
ficium vel dignitatem ſed alia ſnīa opus eſt ꝑ quā priuetur
vt nō. Jnno. extra de accuſ. c. qualiť ⁊ quādo. Et ꝑ hoc
ꝯſuluit. Bar. ꝙ notari⁹ cōdēnatus de crīe famoſo puta d̄ ho
micidio eſto ꝙ eſſet infamis poſſet exercere tabellionatum
ſec⁹ ſi eēt dānatus de maleficio cōmiſſo in officio tabelliōa
tus vt puta de falſa ſcriptura vt. C. de ſuſpec. ⁊ archa. l. ſi
aliquid ſcḋm bar. ⁊ idem ſi notari⁹ cōtraxerit infamiā ipo
fcō vt q: leno vt. ff. de ritu nup. l. palā vel ex genere vt q: fu
ſtigatus pro leui furto nā ꝓpterea eſt depoſitus a tabellionatu
ſed deponēdus vnde interim valent inſtrā ſua licet nō tāta
fides adhibeatur eis quāta adhiberet̄ inſtrumentis integri
tabellionis vt. ſ. de eden. l. ſi quis ex argentarijs. §. i. tene mē
ti. ¶ Jn. e. glo. ibi veterē nō recuperat. ⁊ ſic nō ꝙ caſſatio
pene nō operatur idē quo ad recupādū honorē quod ope
ratur ī integrum reſtitutio d̄ quo dic vt ī. e. ꝗbus d̄ reſcrip.
li⁹ 6⁹ ⁊ nō in. l. gallus. §. ⁊ quid ſi tātū. ff. d̄ lib. ⁊ poſtu.
¶ Extra quero quidā fuit īſaculatus īter officiales cōmūis
poſtea fuit relegatus vel cōfinatus ex cā famoſa ad ānum
ellapſo āno reuert̄ ⁊ extrahit̄ de ſaculo. querit̄ nūqd poſ
ſit eē officialis. Ex iſta glo. appꝫ ſolutō nā ſi eſt officiū cuꝫ
iuriſdcōe vel dignitate nō poteſt ipſo fungi ſi ē īfamis ꝓpe
tuus ſed ſi eſt īfamis ad tēpus. ⁊ illud tēpus ē trāſactū tūc
q: illud eſt officium nouū. vt. ff. de cōdic. ⁊ demo. publius
tāto tēpore dꝫ ab offō abſtineri ꝗto fuit ī relegatōe. ¶ Jteꝫ
extra quero vtrū ſolutō bāni habeat vim reſtitutō is ī integrū
⁊ tollat infamiam. ⁊ videtur ꝙ ſic vt. ff. de penī. l. ſi re⁹ pa
ratus. preterea idem operatur ſolutio ꝙ ſententia abſolutō
rij vt nō. ff. de excep. rei iudi. l. ſi quis cum totum. §. plane ⁊
videtur tex. expreſſus. ff. de iure pa. l. diuus veſpaſianus
. §. fi. cōtrarium eſt verum q: iſte tenebatur duplici pena ⁊
licet vnam ſoluat remanet alia vt. ff. ad municip. l. ordine ⁊
ar. in. l. ſi domus de ſerui. vr. predio. item ipa ſo. magis tēt
git crīen vt. ff. de tabul. exhi. l. locum. §. ſi quis dolo. ¶ Jteꝫ
quero quid de eo cuius cōdemnatio eſt cāzellata ⁊ videtur
ꝙ huic ſit remiſſa infamia q: ſi quidem iſta canzellatō ē gra
tuita habet vim pacti ſi aliquo dato hꝫ vim trāſactionis. ⁊
pactum vel tranſactio ſup infamia tollit infamiā. ergo iſte ñ
eſt infamis. Tu diſtingue ꝙ reffert ex qua cā ſit fcā camzella
tio ſicut diſtinguit tex. ff. de his q in teſtō delen. l. canzellaue
rat. nā aut eſt fcā rōne ſolutionis totius vel ptis ⁊ durat in
famia. non ob. nr̄. §. q: loquit̄ v̄ infamia erat ꝯtrahēda non
ꝯtracta. tm̄. ſi autem ideo qꝫ canzellat̄ q: ſit in integrū reſtitu
tus rōne eī: augetur effectus. vt. ſ. de poſtul. l. i. §. de qua.
¶ Jtem quero vtꝫ rebā vel intelligat̄ in integrū reſtituti
⁊ vr̄ ꝙ ſic cum res publica eis pepcerit ⁊ denuo eos quaſi
filios adoptauerit. vnde omne maculā abſterxiſſ: videtur.
ar. C. famil. her. l. in ꝑmis. ⁊. ff. de addim. leg. l. iij. §. fi. ⁊ ar.
. ff. de adul. l. ſi vxor. §. iudex. ꝯtrium credo. q: in dubio ꝑſu
mitur indulgentia non reſtitutō in integruꝫ. vt nō cy. in. l. i.
. C. de ſen. paſſ. nemo enim pr̄ſumit̄ reſtitutus niſi probet.
¶ Vltimo quero vtrum excōicatus ſit interim īfamis. ⁊ vr̄
ꝙ ſic. q: excōicatō. ⁊ deportatō equiparant̄. vt nō inſti. d̄ ca
pi. di. §. minor. itē excōicat⁹ nō eſt mēbꝝ eccl̄ie vt in aūt. d̄
priuil. dot. circa medium. ergo eſt infamis vt. l. ꝯctos popu
los. C. de ſumma t̄. in ꝯtrium vr̄ q: rōe ꝯtumacie nemo ſit
infamis. vt nō. l. i. C. de modo mul. ſed excōicatio infligit̄
propter contumaciā. iſta pars eſt vera vt nō ino. extra d̄ te
ſti. c. teſtimoniū. ¶ Ex hoc apparet ꝙ ſtatim ꝙ excōicatus
eſt abſolutus ē habilis ad omnia officia ⁊ honores ⁊ ad no
ua aſpirat ſine vlla tꝑis intercapedie. facit extra de cōſti.
. c. ex lrīs. ¶ Dominus cy. l. i. ⁊ ſi ſeuerior circa fi. induc̄ ma
teriam noſtri. §. ad qōem ſtatuti ꝙ domus homicide debe
ant diſcarcari ⁊ bona deſtrui. ꝙ ſi hoc fieri non poteſt pro
pter aliqō impedimētum iur̄ vel facti ꝙ iudex hāc penam
diſcarcatōis poteſt in aliā penam cōmutare habem⁹ in alia
materia ꝙ ſit cōmutatio in aliud propť impedimētū vt. ff.

de ānu. leg. l. legatum. item dicit ſtatutū ꝙ facienti vulnus ī
facie amputetur manus dextera naꝫ ſi nō habet dexterā am
putatur ſiniſtra vel poterit iudex cōmutare in penā pecūia
riam. ad hoc facit. l. ij. C. vt. ff. cer. ꝑſa. ¶ Et retento eodē
ſtatuto ſi quis feciſſet duo vulnera non tamē amputaretur
niſi manus dextera q: vna ſolutō ſufficit ⁊ in ſe vtriuſqꝫ de
licti penā includit. hoc enī pena nō pōt duplicari. cum ſit in
ſpē vt in. l. lucius. §. impuberē de le. ij. Secus ſi ſtatutum ñ
diceret manus dextera ſed diceret manus ſimplr̄ ⁊ indiffini
te. q: tunc ꝓ duobus vulnerib⁹ poſſet amputari ambe ma
nus. nā tunc pluralitas delictoꝝ requirit pluralitatē penaꝝ
vt. C. de ſer. fug. l. quicunqꝫ. ⁊. ff. de termi. moto. l. agraria
⁊ hoc fuit practicatū aſſiſij. illa tn̄ practica nō fuit laudata.
q: lꝫ ſtatutū nō loqueret̄ de qua manu intelligit̄ de ſiniſtra.
vt. C. de ſer. fug. aūt. quicunqꝫ. ⁊ ibi glo. alij intelligunt de
dextera q: cum ea de iꝗt vnde cuꝫ ea puniat̄. vt tangit ibidē.
¶ Quicqd dicāt aduocati ſatis pōt ſuſtineri. quod ſuperius
dictum ē. ⁊ vide bar. in. l. meuius. §. duobus. d̄ le. ij. vbi etiā
dicit ꝙ fiſcus ī penis hꝫ cām lucratiuam. vt nō. ff. d̄ excep.
doli. l. apud celſum. §. de autoris ⁊ vnica ſatiſfactō ſuffic̄ ad
liberandū a pluribus cāis lucratiuis. vt in dicto. §. duobus.
⁊ hec ſufficiant in noſtro. §. Baldus.

¶ Repetitus fuit dictus. § pena grauior. ꝑ dn̄m Baldum d̄
vbaldis de Peruſio iur̄ vtriuſqꝫ doctorem excellentiſſimū.

r Eruus cuius. Ex ꝓprio facto alieno noīe cōdē
natus nō fit īfamis. h. d. ¶ Ex hoc nō ꝙ pl⁹
ponderat̄ forma iudicij ⁊ modus agendi ꝙ
ſubſtantia fci quod tene menti. ¶ Nō hic ꝙ hr̄s ſuccedit ī
inſtantia iudicij ⁊ hoc ē ſemꝑ verum in iudicijs ꝑſonalibus
vt. ff. de fideiuſ. l. cū hominꝫ lꝫ in reali iudicio non ſuccedit
hr̄s in inſtantia n̄ lite cont. cū defuncto. vt. ff. de pro ſtip. l.
. ij. §. fi. ¶ Jtem nō hic ꝙ obligatō ſtaria non cōfundit̄ licet
principalis ſuccedat ei qui ſtario tenebat̄. ¶ Jtem nō ꝙ lꝫ
in cāu. l. nr̄e actio nox. fiat directa vt inſti. de noxa. §. omnis
tn̄ iſta variatō accidentis ſiue q̄litatis nō requirit nouam ī
ſtantiam ad idē. ff. de rei ven. l. ſi poſt acceptū ⁊ nō per oy.
⁊ ia. bu. inſti. de act. §. omniū vbi vide ergo nō ꝙ nō debet
mutari libellus lꝫ mutetur qualitas actionis. ¶ Op. ⁊ vr̄ ꝙ
iudicium ceptum extinguatur. quod ſic probo ſeru⁹ tenetur
tanꝗ principalis ex ſuo delicto dominus tenet̄ tanquaꝫ ac
ceſſorius. ergo ſi vnus ſuccedit alteri obligatio acceſſoria ex
tinguit̄ ⁊ per ꝯñs iudicium fundatum ſuper ea. vnde vide
tur ob. ff. de fideiuſ. l. generaliter. iſtud contrarium ſoluitur
duobus modis in glo. 3⁹ modo ſoluitur per cy. in addicōe.
P⁹ ſo. eſt iſta ꝙ ex delicto ſerui domin⁹ tenet̄ principalr̄ ñ
acceſſorie. licet enim primū principiū non ſumat obligatio
in pſona domini ſed ſecūdario extendatur in ipꝫ tamē iſta
obligatio extenſa non eſt acceſſoria ſed principalis vt. ff. vi
bo. rap. l. ſi ſeruus que ſo. videtur m̄ ꝙ ſit ipſa veritas.
¶ 2⁹ modo ſoluitur iſtud cōtrarium q: nūc eſt veꝝ ꝙ acceſ
ſoria obl° cōfunditur quādo principalis obl° erat ciuilis ⁊
naturalis ſed hic in pſona ſerui erat naturalis tantū vt. ff.
de fideiuſ. l. hr̄s a debitore. §. ꝙ ſi ſeruus. iſta ſo. ponit ag
te ꝙ ex delictis oritur natural̄ obl° cuius cōtrariū nō glo.
inſti. de iure natur. li. §. ius autē gen̄ poſſet tamē dici ꝙ que
dam ſunt delicta de iur̄ gen̄ ⁊ ex illis orit̄ obl° naturalis q:
is naturalis debet q de iure gen̄ tenetur vt. ff. de reg. iur̄. l.
cum amplius. §. is natura debet. Quedā ſunt delicta de iur̄
ciuili. ⁊ ex illis non orit̄ obl° naturalis ſimilis diſtinctio ha
betur. ff. de adul. l. ſi adulterium cum inceſtu in prin. ⁊ adde
ꝙ dixi. ſ. de poſtul. l. i. §. beſtias. ⁊ facit in aūt⁹. de non al.
. §. q: vero ⁊ quod ibi per Ja. de b. l. q: quid ſit de iſto pūc
to iſta ſo. non placet cy. q: dato ꝙ ſeruus non teneret̄ n̄ na
turalr̄ dum eſt ſeru⁹ poſtea liber factus tenet̄ naturalr̄ ⁊ ci
uilr̄ ergo obl° acceſſoria debet cōfundi vt. ff. de act. ⁊ ob. l.

ſeru°.ꝛ ideo reſpondet ipõ 3° modo ꝛ dicit ꝙ obl° acceſſo
ria cõfunditur verũ ē niſi ſuper ea ſit lis cõteſtata . q2 tũc
propter vigorẽ iudicij non confũditur ꝛ iſte eſt caſus ſingu
laris iſtius .l.ſecũdum eum quod tene mẽti .ꝛ adde quod
nõ.j.man.l.ſi ei cui.¶ Querit hic glo.ſi actor vult renũciarẽ
inſtantie incohate cum dño ꝛ denuo agere ꝯ ipſum deliquẽ
tem nomine ꝓprio vtrum hoc poſſit fieri reſpondet glo. ꝙ
ſic ſimul enim nõ põt vtraqꝫ via agi.q2 peteret bis idem.ſꝫ
ſi renunciaret prime inſtãtie.põt agi denuo q2 variat modꝰ
agendi.ita dicit glo.ex qua nõ ꝙ renunciatõ inſtantie non ꝑ
iudicat variãdi modũ agendi ſimile nõ.j.de acq . poſſ.l.
naturalr.§.nihil cõmune.ꝛ de vi ꝛ vi.ar.l.cũ fundum.§.fi.
Ego dico ꝙ iſte non põt renunciare inuito reo.vt nõ i ſili
.j.de rei ven.l.vtiqꝫ nõ enim vult renunciare ꝓpter aliõ n'
ꝓpter infamandũ reum certe hoc ñ debet ſibi permitti nec
eſt hoc ꝓbabile intereſſe.vt nõ doc.in.l.edita.C.de edẽn .ꝛ
nõ.j.de ſerui.expo.l.fuus ea.l.in rõne ſui.In glo.ibi.§. ꝙ
ſib' fuus vel eſt hic ſpãle in obligationibus ex maleficio.l.
contraria loquiẽ quãdo obl° deſcendit ex contractu contra
iſtam ſolutionẽ facit.j.de fur.l.q ſeruo.§.fi.vbi dẽ ꝙ prop
ter idem delictum non põt quis teneri tanquãꝫ principalis
ꝛ acceſſorius ſed ſolummodo tanquam principalis tãtum .
¶ In.e.gl.ibi dimittere.i.renunciare inſtantie.

d **Ebuit enim**. Nõ ꝙ dꝫ puniri il
le q obrepit pretori
ꝛ videtis h' ꝙ punit pena infamie . ¶ Sed
quero vtrum teneaẽ pena falſi ꝛ videẽ ꝙ ſic
vt.j.de falſis.l.ſi qs obrepſerit ſo.aut obrepit pretori faciẽ
do aliquid quod eſt ꝓhibitum p.l cor.de fal.puta ꝓducẽ
do falſos teſtes.vel falſa inſtra vel corrũpendo acta tunc te
netur.l.cor.ꝛ ita intelligiẽ.l.ſi quis obrepſerit aut obripit a
lici ꝛ tunc nõ eadem lege cornelia ſed in ciuili cã punitur i
expenſis ille qui obripit . In criminali puniẽ pena talionis
vt nõ in ꝓhemio inſti.in verbo callũniãtium iniquitates vñ
eciã qui falſam actionẽ inſtituit non teneẽ . l.cor .tanquã ob
repens ſed tenetur.l.renua.vt.j.ad tur.l.i.§.callũniatoribꝰ
ꝛ ſ.e.l.ablectas.§.calũniator vel dic clarius ꝙ triplex eſt
obreptõ.prima eſt petitionis ciuilis.ꝛ iſta non puniẽ criãli
ter vt nõ in dicto ꝓhemio inſtitutionũ ibi quãdoqꝫ pena in
famie ꝛ h'.Secũda eſt obreptõ accuſationis i criminali ꝛ
ſ' obreptio ꝛ ꝓceſſus ſup ea non puniẽ pena falſi ſed debe
mus ſequi in hoc legem primã.§.calũniatoribus ad turp.ꝛ
.l.i.C.de calumn.3' eſt obreptio nõ petitionis ſed ꝓbatõis
ſ' obreptio bene puniẽ per.l.cor.vt dicta.l.ſi qs obrepſerit.
¶ Quero de vno accuſo Titiũ ꝙ occidit ſeium iſte ſei' erat
bãnitus ꝛ poterat impune occidi vtrum ego qui ſimpliciẽ
accuſo nõ faciendo mentionẽ de bãno dicar obrepere ꝑtori
ꝛ videẽ ꝙ ſic.vt.j.mã.l.ſi fideiuſſor.§.in omnibus. nãꝫ eſt
obreptio i tacendi fraude cũ ꝛ hoc modo falſum cõmittiẽ .
vt nõ.C.de epi.ꝛ cle.l.preſbiteri.Contrariũ dico ꝙ ſi accu
ſator non teneẽ facere mentionem de exceptõe accuſati.nec
teneẽ ipſum inſtruere.vt in.l.i.§.i.de liber.ag°.ꝛ ꝙ ibi per
Iaco.de are.Itẽꝫ q2 accuſatõ ẽſt vera in facto ꝛ ſufficit ac
cuſanti veritas facti.q2 tex.dicit facti veritas a calũnia te de
fendit.vt.C.de iniurijs.l.ſi non conuicij.Baldus.

e **A que falſa**. Nõ ꝙ pena infamie
imponiẽ ratõne calũnie
non rõne erroris quod tene menti.bal.

n **On uel autem**. Nõ in ṽbo idẽ
qꝫ ꝙ quando fi
liusfamil.eſt in iudicio per calũniam pater de
bet ſe ei imponere ꝛ reſiſtere.ꝛ facit.j.ſo.ma
tri.l.titia.vltimo nõ ꝙ pater intelligitur conſentire filio i iu
dicio ſi ſit ꝛ non contra dicit ꝙ tene menti.

o **Bhec uerba**. Interlocutoria la
ta cõtra improbuꝫ
inſtigatorẽ non infamat.h.d.¶ In tex.i' ver
ba vel incidenter prolata per modum repel

lendi eum .puta q2 producebatur in teſtem ꝛ iudex repellit
eum tanꝙ improbũ inſtigatorẽ vel qualitercũqꝫ fuerũt ver
ba prolata non eſt vis ex quo nõ fuit ad hoc proceſſũ ſua
to ordine iuẽ vt.j.e.l.luctus .ꝛ.l.actus fuſtiũ. ¶ In tex.i'
pudor .i.honeſtas vel honor. ¶ In tex. ibi onera apud bo
nos ꝛ grauês.¶ Nõ ꝙ interlocutoria nõ infamat ſecũdũ
iſtam lec concor.ſupra eodem. l.quid ergo .§.quantũ.
¶ Secũdo nõ ꝙ aliud eſt inſtigare vel ortari .aliud eſt mã
dare .Op.contra iſtam.l.ꝛ videtur ꝙ damnatus de inſtiga
tione efficiatur infamis vnde videtur obſtare .j.ad turpil.
.l.i.§.incidit ſo.hic in interlocutoria .l.cõtraria loquiẽ tãtũ
in diffinitiua ex hoc hẽs primam lec.huiũ.l.ꝙ hic loquitur
in interlocutoria ꝛ iſta lec.eſt plana in ſe ꝛ vera tamen non
videtur eſſe de mente lr̃e lr̃a enim facit driam inter inſtiga
torẽ ꝛ mandatorem.ſed in iterlocutoria non ē dr̃ia ſup quo
genere delicti feratur q2 ſtans in ſuis finibus nũ ꝑ infamat
ꝛ tunc demũꝫ iſamat quando eſt vltra proceſſum ad execu
tionẽ famoſam vt.j.e.l.ict°.ꝛ nõ legiẽ ſo mõ q.l. nr̃a loq̃
i ſnĩa diffinitiua ꝛ ſꝫ hãc lec h.d.diffinitiua lata ꝯ inſtigatorẽ
non infamat ſed cõtra iſtam lec.obſtare videẽ ad lr̃am. l.i.
.§.incidit vbi apte dicitur ꝙ ſnĩa lata cõtra iſtigatoreꝫ infa
mat .ſo.reſpondet glo.ꝙ eſt duplex inſtigator quidã enĩ eſt
inſtigator per actuꝫ verbi ſicut ſunt illi qui ſuſurrãt ꝛ loquũ
tur ad aurem alicuius ꝛ ortantur ꝙ accuſet. iſti tales iſtiga
tores per ſnĩam non fiunt infames ita loquiẽ hic 2° modo
dicitur inſtigator qui non ſtat in finibus verbi ſed procedit
ad pticipationẽ delicti aſſiſtendo cãe monẽdo teſtes ꝛ actã
iudicij ſolicitando iſti eſt inſtigator verbo ꝛ opere vnde qi
opem fert improbo accuſatori cõdemnatus efficitur iſamiẽ
ꝛ ita loquiẽ .l.contraria ꝑma eſt ſo.gloſe quam tenet eciã ia.
bu.ꝛ bar.ꝛ nõ iſtam ſolutionẽ.Ego dubito q2 ille qui com
mittit dolum inſtigando p actum verbi licꝫ non ſit cãe coad
iutor tamen teneẽ crimine ſtellionatus quod crimẽ deſcẽdit
ex dolo ꝛ irrogat infamiã condẽnato.vt.ſ.e.l.quid ergo.§.
fi.ꝛ ideo tutius ē tenere ꝙ hec lex loquaẽ in interlocutoria.
¶ Procedamus vlteriꝰ ꝛ venio ad ſecundũ nõ ex quo col
lige ꝙ ſi aliqs eſt accuſatus de mãdato ꝛ ꝓbatur contra ip
ſum iſtigatio ꝙ ipe non eſſet cõdemnandus.q2 crimen intẽ
ptatum non ē ꝓbatum aliud enim delictũ eſt inſtigare aliud
eſt mãdare vt dicit lr̃a.vnde q2 ꝓbatio nõ eſt cõformis mõ
agendi talis ꝓbatio nõ releuat ꝓbantem.vt nõ in.l .i.§. di
uus.j.ad.l.cor.de ſicar.¶ Glo.vltra ꝓcedit ꝛ dicit ꝙ ille q
ortatur nõ mãdat.vt hic.qui monet non mãdat.vt.j.mãda
ti.l.idemqꝫ.§.ſi qs qui cõmendat non mãdat.vt.j.man .l.ſi
vero remu.§.cum qdam.vnde ſi tu volebas occidere homi
nem ꝛ dixiſti mihi ꝛ ego laudaui ꝙ erat bene factum iſtud
non ē mandare vnde quãdo teſtes inducuntẽ ad ꝓbandum
mãdatum iudex dꝫ interrogare teſtes qbus verbis fuit vſ'
ille qui accuſaẽ nam ex ſerie ꝛ qualitate verboꝝ apparebit
vtrũ fuerit mãdatũ nec ne. Itẽꝫ ꝛ aliud dꝫ apparere ꝙ mã
datum pceſſerit factũ ꝛ ſic dꝫ probari ordo temporis alias
nõ poſſet quis ꝯdemnari de mandato iſta ē glo.ſingulariẽ .j.
mãdati.ſi vero nõ remunerãdi.§. i poſt credidũ quã ſingula
riter nõ.ad hoc Ia.de are.Itẽ dicit glo. qui ſuadet nõ mã
dat.vt.j.de po.l.i.§.idẽ pompo. Itẽm qui ꝯſulit vel pmit
tit non mãdat.j.de le.ij.l.cũpater.§.mãdato .Adde ꝙ dr̃ia
eſt inter ꝯſiliũ ꝛ mãdatũ. Nã in ꝯſilio diſtinguiẽ aut ille cui
conſiliũ impartiẽ erat alias facturus.tũc cõſulens ñ tenetur
aut non erat alias facturus.tũc conſulens teneẽ.vt.j.d ṽb.
ſig.l.ſepe ꝛ nõ inſti.ii.de obliga.ex maleficio.§.ope . ſed in
mandato videtur ꝙ mandãs indiſtincte teneaẽ q2 ipe feciſ
ſe vr̃.vt in .l.i.§.deiceiſſe.j.de vi ꝛ vi arma.ꝛ q2 videẽ plꝰ
delinquere mãdãs ꝙ exequẽs mandatũ vt nõ.ſ.e.l. able
ctas .§.pamp.alibi glo.dicit alr̃ q2 dicit ꝙ aut delinquitur
circa res aut circa perſonas.primo cãu vt i furto diſtingui
tur vtrum exequens eſſet alias facturus nec ne.ſecũdo cãu
vt iniuria indiſtincte teneẽ vt nõ in glo.j.de iniurijs.l.nõ ſo
lum .§.proculus ſunt quedam delicta que cõcernũt mixtim

rem ⁊ perſonã vt rapina tunc talia delicta parificãtur delic
tis que in perſonã cõmittũtur vt nõ.ĵ.de fur.l.itaqz fullo ĩ
prin° vbi habeſ glo.nõ quaz nõ.Bar.¶ Quid in dubio quã
do dubitaſ vtrum qs eſſet alias facturus nec ne.reſpondet
gl.ꝙ recurrendũ eſt ad indicia.vt nõ.ĵ.de excep.doli.l.apõ
celſum in principio ſi nõ apparent aliqua indicia qđ dices.
reſpondeo in dubio pſumo ꝯ mãdantem vel cõſulentẽ qꝛ
cum conſtet de facto in delictis ſemꝑ pſumiſ contra delin
quentem.vt nõ dy.in.c.in obſcuris in fi.de regulis iuris in
vi°.vbi eleganter tradit hanc regulã.¶ Reuoco in dubium
vtrũ ſit vera pdicta differentia inter cõſulentẽ ⁊ mãdãtẽ.
Reſpondeo ſic vbi mandãs mãdat fieri nomine mãdantis.
nam cũ ratihabitio obliget vt in.c.cum qs de ſen.exco.⁊ ti
ille qui fecit alias erat facturus.qꝛ tñ fecerat multo magis
obligat mandãtem.ſi autem aliqs mãdat delinqui nomĩe ip
ſius mãdatarij verbi grã mãdo tibi ꝙ occidas inimicũ tuũ
non meũ.certe in iſto cãu dico eodem modo diſtinguendũ
in mãdato ⁊ in cõſilio.vnde ſecundũ eos qui tenet glo.que
eſt in.§.ope.in maleficijs que cõcernunt res vel pſonas dcã
diſtinctio eſt adhibenda cũz exequẽs factur° nec ne.¶ Sed
ſecundũ aliam glo.que ẽ in.§.proculus in pſonalibus male
ficijs.diſtinctio illa nõ adhiberetur.¶ Iuxta hoc quero qd
eſt dicere in maleficijs nomine ſuo vel noĩe alieno numquid
oportet ꝙ ille qui ꝑcutit loquaſ ⁊ dicat percutio te nomine
Titij.iſtud vĩ ridiculum.⁊ ideo dico ꝙ ĩ maleficijs idem ẽ
dicere nomine alterius.⁊ cõtemplatione alterius.vñ ſi occi
do capitalem inimicũ tuũ.iſta cõtẽplatio vice nominis ha
betur.ar.ĵ.de le.iij.l.fideicõmiſſa.§.plerũqz.Ex hoc repro
bo quoddã dictum Iaco de are.quod ponit.C.de accu.l.
nõ eo minus.qui dicit ꝙ ĩ maleficijs tũc ratihabitiõ obligat
quando aliquid põt acqri ratificanti.puta poſſeſſio rei ĩ va
ſe.ſecus ſi nihil poſſit acqri vt in homicidio.ego dico ꝙ ſatiſ
acquiritur ei qui vltus eſt.ar.ĵ.de condicť.ob cãm.l.pe.vbi
habes nõ glo.¶ Quero vtrũ conſenſus in delictis puniaſ eo
modo quo mãdatũ aut eo modo quo cõſilium breuiter ex
qualitate ꝯſentientis diſtingue.qꝛ cõſenſus ſuperioris habet
vim mãdati.vt.ĵ.c.nõ alias.§.fi.Cõſenſus paris vel iferio
ris habet vim cõſilij.⁊ adde quod nõ in.c.i.extra de officio
delega.¶ Deinde dicit glo.ꝙ ille q demonſtrat nõ mandat.
⁊ ponit exemplũ in pſonera.ſed tu potes ponere aliud exẽ
plum.qdam volebat ſuũ inimicũ occidere q latebat in qdã
domo.interrogauit me ⁊ ego demõſtraui eum vnde ſi ſtatu
tum punit pena dupli fieri facientem magis ꝙ facientẽ ego
nõ teneor ad duplum tñ teneor ad ſimplum.qꝛ delinqui de
monſtrando.⁊ opẽ tuli.⁊ nõ de ope.qꝛ ille qui teneſ ꝺ ope
teneſ de facto ſimplici.nec aggrauaſ pena ſibi rõne loci vel
temporis vel alterius qualitatis.vt.ĵ.de furtis.l.is qui opem
ſim dy.qui inducit illã legem.Bar.tñ aliter dicit ĩ vide per
eum.¶ Adde vltimo ꝙ opem ⁊ auxiliũ dicitur qs preſtaſ
corpore ꝙ ſtat cum alio armatus nec expedit aliud probare
niſi ꝙ ſtat armatus cum eo qꝛ vĩ ſtare ad hoc vt ille ſecurius
⁊ habilius cõmittat maliũ.ſed ſi ſtaret a remotis eſſet ſecus
ita nõ dicit Innoc.extra de cler.pcu.c.continentiã ille ergo
q ſtat ſimul cum eo vel ita ꝓpe ꝙ põt ſibi auxiliari.videtur
ferre opem pximam facto quod tñ ſi pbet ꝙ ad illum locũ
incidenter venerat nõ ex ꝓpoſito dic vt nõ Inno.extra de
homicidio.c.petitõ.⁊ adde ⁊ omnino vide quod nõ in.c.i.
de peñ.in clem.in glo.or.quã perpetuo nõ.¶ In glo.que
incipit imo ĩ ſidet i.inſtruat non enim hz inſtigator ius pdu
cendi teſtes in pceſſu alieno.ar.cõr que nõ.ĵ.de inoffi.te.l.
ſi ſuſpecta.¶ In.c.ĩ ⁊ pmoueat.qs dicatur pmotõ ⁊ hẽat
aliquod ius in pceſſu cãe.dic vt nõ Innoc.extra de teſti.
cũ clamor.⁊ de accuſa.c.cũ oporteat.In glo.que incipit nõ
in fi.adde ꝙ nõ.Innoc.extra de homicidio.c.ad audientiã
vtrum mandatũ in delictis poſſit reuocari ĩ vide.¶ Extra
in tex.nõ de verbo videris quod ẽ aptum ad interlocutoriã
⁊ diffinitiuã in criminali.In ciuili habes.ĵ.de arbi.l.qd ni
.§.ſi arbiter vnde non poniſ tanꝙ nota dubitationis ſz tãꝙ

expreſſiuum veritatis ⁊ iſta.l.optime pbat ꝙ iſtud verbũ
videt.in ſe includat declarationem veritatis qõ tene menti.

1 **Ucinstitius** Sñtentia lata ſit
per incidens vel
emergenti non infamat ⁊ nõ citatus ad ſñiaz
non poteſt ex ea infamari.h.d.⁊ nõ notabiľ
legem.¶ Nõ ſñiam abſolutoriam ferri verbiſ negatiuis ⁊
ille videtur abſolutus qui non feciſſe declaraſ fact.ĵ.de le.
.ij.l.lucius.§.ſi quis ⁊ in.l.i.ĵ.de re iudi.⁊ vtrobiqz p Ia.
de are.¶ Ex hoc colligo aliud ꝙ licet quando teſtiſ aſſerit
negatiuam ſit ſuſpectus.vt in.c.cum ecc' de cauſa poſſeſſio
nis.tamen ſecus eſt in iudice ſñiante vt hic preterea non eſt
verum ꝙ teſtis ſemper ſit ſuſpectus qꝛ ſi negatiua eque ca
dit in ſenſũ teſtis ſicut affirmatiua per coartationẽ loci ⁊ tẽ
poris tũc teſtis non eſt ſuſpectus vt nõ.ĵ.de acq.hẽdi.l.pã
ponius.§.rei perduellionis.⁊.C.de cõtrahẽ.⁊ cõmit.ſtip.l.
optimam in fi.ſed tunc teſtis eſt ſuſpectus.quãdo negatiua
eſt vaga vt nõ dy.in.l.i.§.i.de iti.actuqz priua.ſi autẽ nega
tiua nudũ ꝙ ſit vaga ſed eſt ĩ cõprehenſibiľ per ſenſuz teſtiſ
tunc nõdũ teſtis eſt ſuſpectus ſed nullus qꝛ nullum inducit
adminiculũ vt nõ.ĵ.de arbi.l.diem proferre.§.ſi plures.
¶ 2° nõ ꝙ licet teſtis probet factum inſpecto tenore actita
tiõum tamen iudex ex cã poteſt nõ adhibere ſibi fidem dic
tamen Inno.ꝙ de iſta cauſa debet liquere per acta vt pu
ta qꝛ teſtis trepidabat vel vacillabat nam hoc debet ſcribi ꝺ
madanto iudicis vt nõ.Inno.extra de probaſ.c.quoniã cõ
tra falſam.¶ 3° nõ ꝙ iudex poteſt reprobare dictũ teſtiſ ſe
cũſam interloquẽdo.⁊ indiffinitiua per modũ cauſe iſerẽdo
ꝙ nõ adhibet teſti fidẽ vt hic.¶ 4° nõ ꝙ poteſt repꝛoba
ri dictũ teſtis eo nõ citato tex.eſt hic ⁊ eſt nõ ſecũdũ.Inno.
qꝛ licet agatur de facto teſtis nõ tamen eſt qõ cum teſte ſed
cum parte ita dicit Inno.in.c.verum ad finẽ extra de foro
cõpe.⁊ eſt nõ verbum ⁊ idẽ nõ ſpec.in tĩ° de teſte.§.ij.v.ſz
pone ꝙ repellantur ⁊ hoc probat .l.nñ melius ꝙ aliq alia
⁊ ex hoc ſume ar.ꝙ licet inter partes agaſ de retractanda
ſentẽtia iudicis ⁊ licet iudex poſſit deffendere ſuũ proceſſũ
tamen nõ eſt ad hoc citandus qꝛ cauſa nõ eſt ſecũ hoc nota
biľ dicit Innoc.extra de trãſac.c.decetero.¶ 5° nõ ꝙ cri
men falſi vẽtilatũ cum pte non nocet teſti nec tabellioni nec
extra ventilatũ cum teſte vel tabellione nõ officit parti vñ
dicit doc.ꝙ licet teſtis accuſeſ de falſo nõ ſuſpenditur per h
pceſſus prime cãe.qꝛ iſta accuſatõ teſtis non ẽ preiudiciatiſ
partibuſ.ſecus ſi accuſeſ pars ⁊ teſtis qꝛ iſta ꝗõ eſſet preiu
dicialis.quod dic vt nõ cy.in.l.i.C.qui.accu.nõ poſ.
¶ Sexto colligunt hic qdam ꝙ ſñia lata ſuper exceptione
falſi.penã non irrogat vñ aliud eſt excipere.aliud accuſare.
⁊ de hoc habes gl.or.nõ.ĵ.de adulter.l.ij.§.ſi publico.⁊ ad
de quod nõ dy.ĵ.de excep.l.qui agnitis Innoc.ex̄ de fide
inſ.c.peruenit extra q filij ſint legip.c.cãm que.vbi nõt In
noc.an ſñia lata in cã falſi ſit de illis ſñijs que faciunt ius a
pud omnes.Item adde quod nõ Iaco.de are.C.de fuis
fugi.l.quicunqz in fi.⁊ facit.ĵ.l.prima.¶ In glo.magna ĩ
plene factum.Nõ ꝙ teſtis qui nõ plene narrat factum nõ
plene pbat factum vnde ſi qd de ſubſtantialibus deeſt totũ
dictum teſtis nõ valet vnde qñ locus ⁊ tps ẽ de ſubſtantia
pbationis ſi teſtis depõit de fcõ nõ de loco vel tempore ni
hil pbat.ſecus ſi nõ eſſz de ſubſtãtia probationis ſed de cir
cũſtantijs vt ſingulariter legitur ⁊ nõ.ĵ.de teſti.l.ob.carmẽ
vbi vide.Adde ꝙ officiũ teſtis eſt factũ plene narrare vt
extra de accu.cum dilecti.⁊ nõ.C.de epi.⁊ cle.l.preſbiteri
interdum teſtis deponit plene ſed non cõgnae.i.obſcure tũc
reffert aut eſt productus ſuper obſcuro capitulo tunc nihil
probat qꝛ eſt quid parti producẽti imputeſ.iſte eſt tex.nõ.
extra de probaſ.c.i.preſentia ⁊ iſto caſu teſtis nõ debet re
peti vt declararet dictũ vt ĩ pz.interduz teſtis eſt produc
tus ſuper certo capitulo.tamen ipſe teſtis loquiſ obſcure tẽ
reffert aut loquitur adeo obſcure ꝙ verba nullũ habent intel
lectum.⁊ tunc nil probat nec debet repeti qꝛ obſcure dictũ

ꝑ non dicto hebeť .ar. ȷ̃. de iure fiſci. l. ita fidei. aut dictum teſtis eſt obſcurum ꝓpter varios intellectus. tunc teſtis d3 repeti vt declaret dictū ſuum. ⁊ ſi nō ſit repertus iudex in terpretabiť in meliorē partem vt nō ȷ̃ ino. extra de teſti. c. cum clamor ⁊ facit quod nō in aūt. de teſti. §. q2 vero. ⁊ .ȷ̃. de ap. l. ab executore. interdū dictum teſtis ē dubium ꝓpter ꝯtrariam ꝓbationem tunc vna ꝓbatō excludit alteram ipo iu re. ⁊ pares ꝓbationes inuicē ſe concludūt. vnde teſtes iſto cāu non iuuanť ad ꝓbandum ſed interdū iuuanť ad excla dendum ꝑſumptionē criminis. vt non puniant vt extra de teſti. c. cum tu fili ⁊ nō per ia. de are. ȷ̃ ſo. ma. l. i. inſulam te ne ment. ¶ Jn. c. iᵒ vt hic. q2 nō fuit citatus idem ſi eſſ3 cita tus vel fuiſſet. pſens ſnīe. q2 non agebať directe ꝯ teſte. vt .ſ̃. c. ob hec verba. nam iᵒ verba fuerunt ꝓlata in facie ⁊ in pñtia vt iudicat verbum videris quod eſt ſe perſone ⁊ non cadit niſi inter pſentes ⁊ ꝓnomina ſcđe pſone ſunt demō ſtratiua ad occulū. ¶ Jn. c. iᵒ de preto. iſtud dť iuramentu3 aſſertorium. ¶ Jn. c. iᵒ non notať. q2 ſolum deū h3 vltorem. vt. C. de re. cre. l. ij. vnde ſiue piurium vergat in detrimentū alicuius ſiue nō. ſed ſponte ꝯſcientis a ſolo deo puniť. vt ibi dť alij dicūt φ iſto cāu puniť etiam ꝑ viā iudicij. quod dic vt. ȷ̃. de iure iurando. l. ſi duo. §. fi. ¶ Jn. c. iᵒ ſi qs maior iᵒ infamia ꝯtrahitur ipo facto. ¶ Jn. c. iᵒ nō ita. i. non erit in famis l3 non cōmendat. ¶ Jn. c. iᵒ dico φ ſic q2 periurus re pelliť a iuramento honoris. vt extra de teſti. c. teſtimonium. ſed nō a iuramēto oneris puta a iuramēto fidelitatis vľ ca lumnie. vt. ȷ̃. de iuř iuř. l. alias autem. ⁊ intelligo iſtam glo. in iuramēto ſolēni preſtito corporalr manibus tactis ſcrip turis. vt in aūt. vt hij qui oblig. §. fi. ⁊ qualr probeť ꝑiuriu3 dic vt nō inno. extra ꝺ accuſa. c. ſuper hijs. ⁊ de clerico ex cōicato mini. ſtrante. c. ꝓpoſuit. ⁊ an periurus peracta peni tentia poſſit eſſe teſtis. dic vt habes in glo. et. ȷ̃. de re mili. l. qui cum vno. §. ignominia. ⁊ adde quod nō archi. vi. q. i. c. quicunq3.

i

Ctus fuſtium.

Jnfamem non facit pena ſ3 cā .h. d. vel ſic l3 interlocutoria nō infamet tamē eius executio famoſa ex cā famoſa ꝓcedens infamat. h. d. vel ſic infamať q ex genere pene cuᵒ eſt facta executio ſi cā in qua fundať ſit famoſa alias nō. h. d. Diuidi tur in duas partes q2 primo poniť quoddā dictum in ſpe. 2ᵒ poniť in quoddam dictū in genere 2ᵒ iᵒ in ceteris. ¶ Jn tex. ibi fuſtium. ſ. ꝑ ſe. ¶ Jn tex. ibi ſ3 cā. ſ. iuncta cū ictu. ¶ Jn tex. iᵒ damnato. ſ. alias ꝑ ſniam diffinitiua3 ⁊ iſta duo equiparanť. ſ. diffinitiua ⁊ interlocutoria trahēs ſecum facti executionē. ⁊ ſic executō ⁊ interlocutoria equiparanť diffini tiue ſm ia. bu. facit ad h quod nō in alia materia. ȷ̃. de pro. ſtip. l. i. in fi. ¶ Jn tex. iᵒ ſtatuta eſt. i. idem iuř ē φ in ictu fuſtium et puta ſi aliquis belleť ⁊ ſiᵒ. ¶ Op. contra iſtam .l. ſic aut ꝯ reum fuit lata diffinitiua aut fuit lata interlocu toria aut nec diffinitiua nec interlocutoria ſi qdem fuit lata diffinitiua iſta ſtatim īfamat nec o3 φ fuerit facta eius exe cutio. vt. ſ̃. e. l. furti. §. i. aut fuit lata interlocutoria ⁊ iſta nō infamat. vt. ſ̃. e. l. qd ergo. §. ꝑti3. aut nec interlocutoria nec diffinitiua. ⁊ tunc ſolum delictū non infamat. vt. ſ̃. ea. l. athle tas §. calumniator. timore huius ꝯrij lex nrā habet duas lec. prima ē φ hic fuit lata interlocutoria ⁊ dum tu dicis in terlocutoria nō infamat reſpondeo verū eſt ante executionē ſed poſt φ fcā eſt executio corporalis iſtius interlocutorie tunc efficiť quis infamis ex genere pene. ita loquiť hic ⁊ in hoc. l. iſta ē peregrina ſiue ſola ⁊ ſingularis multum. ex hac ſo. fundanť due opi. vna eſt φ l3 bānū nō infamet q2 ē inter locutoria tñ ſi ſecuta ſit executō corporalis reus erit īfamis ex genere. 2ᵒ eſt φ l3 ſm quoſdā ſnīa inqſitoria nō infamet ti ſi ſit fcā executō corporalis reus erit īfamis ex generť pe ne. ⁊ hoc eſt nōbile ſm bar. cy. tñ in. l. nulli. C. e. dicit φ nľ lo iure hoc caueť φ ſit infamia aliq̃ ex genere pene ſed inte ta ex genere pene ⁊ cāe ⁊ ideo intellige nrām. l. ſm ſecundā lec. ſ. quod hic loquať in diffinitiua ⁊ vult dicere lrā iſta qō diffinitiua infamat nō eius executio iſta eſt ſecunda lec. quā glo. hic tangit. Ratō eſt iſta. q2 ex quo diffinitiua infamat ī famis nō pōt vlterius infamari ꝑ executione3 ſecutam ar. ī .l. ij. C. vt intra certum tempᵒ tu dic φ vtraq3 lec. ē vera ⁊ ſic ſm primam lec. ex pluribᵒ concurrentibᵒ augeť effectus ſm ſecundam lec. ex pluribᵒ cōcurrentibus augeť effectus q2 alter3 traxerat ſecum plenū effectū ar. ȷ̃. de reſcin. ven. l. ſi id quod in prin. ¶ 2ᵒ op. φ iſta. l. nō poſſit loqui ī interlocu toria quod p3. q2 ſuper crimine principalr intemptato deb3 ferri diffinitiua non interlocutoria. vt. ȷ̃. de penis. l. abſente3 ⁊ .ȷ̃. de cuſto. reo. l. ſi confeſſus. So. dicit glo. φ hic non fue rat ordinarie proceſſum ſed extraordinarie ⁊ ideo fecit pre ceptum iudex non autem tulit diffinitiuā iſtud eſt mul tum notabile quod iuſſus ſiue preceptum iudicis extra ordinem emanans teneat ſed iſtud eſt ideo quia agebatur de leui pena imponenda vt. ȷ̃. de accu. l. leuia ⁊ quod iᵒ per dy. ¶ 3ᵒ ad idem opponitur ſic iudex cui nl eſt probatū ni hil mandare poteſt vt. ȷ̃. de re iudi. l. pōpo. ⁊ .ȷ̃. de arbi. l. ſi de meis. §. fi. ſed hic nihil erat probatū iudici quod ſic ꝓ bo q2 nihil poterat probari lite non ꝯteſtata vt. ȷ̃. ad. l. acql. .l. in. l. aquil. ſi delectum ergo fuit temere ⁊ perperam pro ceſſum ⁊ ſic non valet proceſſus. Timore huius cōtrarij. reſ pondet glo. φ hic fuit extra ordinem proceſſum3 nō in forma iudiciorum eo φ reus fuit deprehēſus in crimine per officia lem ex hoc habes argumētum optimū φ ſi familia inuenit aliquem cum armis ⁊ facit relationē pōtati ⁊ facit hoc pōe re in actis φ per iſtam relationē poſitā in actis poteſt faceť preceptum φ ſoluatur pena maſſario cōis nec eſt ordo ali us neceſſarius vel dicit glo. hic crimen erat notorium vnō in notorijs nō deſideratur ordo iudicioꝝ hoc eſt multu3 nō. φ ꝓpter notorietatē criminis poſſit iudex .l. tranſgredi in modo procedendi. ¶ 3ᵒ dicit glo. φ poteſt eſſe φ reus cōfi tebatur extra iudicium nō intelligať extra iudiciū. i. nō corā iudice q2 talis cōfeſſio non valet niſi ad iudiciū vt nō. ȷ̃. de adulter. l. capite quinto. ¶ Sed expone extra iudicium. i. non in figura iudicij nec ſeruato ordine iudicioꝝ nec forte in loco iudicij ſed in camera iudicis. ex hoc ergo. nō φ iſta cōfeſſio facta extra ordinē ex ſe non īfamat tamen valet q2 iudex poteſt extraordin: precipere ⁊ ſi ſit facta executio ſe quitur infamia φ eſt nō. ¶ Confeſſio autē ſolēniť debet fie ri apud acta vt. C. de cuſto. reo. l. ij. ⁊ illa ſolemnis ꝯfeſſio infamat ex ſe nec indiget adminiculo executionis ſecūdum opi. glo. ⁊ adde φ vbi iudex procedit ita extra ordinē dici tur ꝓcedere de facto vt nō. C. quādo ciuilis actio. ꝓre. cri. in rubrica ⁊ facit. ȷ̃. de furtis. l. interdu3. §. qui furem.

¶ Extra predicta op. ſi fuit proceſſū de facto ergo fuit gra uatus reus in modo procedendi ergo videť ſecū diſpēſatū ſuper infamia. vnde videť obſtare. ſ̃. e. l. quid ergo. §. ꝓcā grauior. ſo. ibi loquiť in grauamie in genere pene hic loqui tur in grauamie in procedēdi ordine. ⁊ ſic nō obſtat. ⁊ ſic nō φ licet ſit omiſſa forma vel modus procedēdi quod tñ dum poteſt fieri in maleficijſ ex cauſa vt in iſta glo. per hoc non intelligiť diſpenſatū in infamia ⁊ adde quod habes. C. de teſti. l. nullū. ⁊ . C. de ſpor. l. ij. ¶ Dicimus op. glo. de. l. nullam. C. e. reliqua dic ſuper glo. quam vide. ¶ Jn glo. pᵒ ibi ab officialibus verum ille qui deprehēditur in facino re poſſit a quolibet capi ⁊ impune ad iudicē duci. l. dicit φ ſic in fure vt. ȷ̃. de fur. l. ſi qs in ſeruitute. Jnno. dicit φ idē in quolibet crimine extra de ſen. exco. c. vt fame ergo excu ſati ſunt illi de cōtrata q capiunt malefactorē quod nō. Et dicitur capi in crīe ille qui poſt crimen capiť in fuga vt. ȷ̃. ꝺ adul. l. φ ait lex. §. fi. vbi eſt tex. nō. ¶ Jn. c. ibi notoriū ſed cum notoriū habeat vim ſnīe. vt nō in. l. emptorem. de act. empti videť φ ipm notoriū infamet ſicut diffinitiua ſenten tia. reſpondeo φ notoriū non equiperať ſnīe ſed probatiōi que nō infamat vt. ȷ̃. de iuř iuran. l. ſed ⁊ ſi poſſeſſori. §. fi. vel equiperať interlocutorie nō diffinitiue vel ſubtilius equi

pḗratur q̃tum ad effectū declaratiuū nõ aũt quãtū ad offi induĉtiuū de nouo vnde notorius criminoſus nõ efficit̃ pro pterea infamis niſi in caſibus in quib⁹ lex factum notat vt .ĩ. de ritu nup .l.palam .§.fi. et tene menti. ſic notori⁹ crimi noſus non eſt propterea depoſitus a dignitate vel officio ſ3 exigitur ſententia vt nõ Inno. in. c. qualit̃ extra de accu. in ter tia columna vbi vide. ¶ In. c. .i' confitebat̃ vide hic .l. pe. .ĩ. de condic. ob cãm. .ĩ. de edil. edic. .l. quero in fi. õ cuſto. reo. diuus. et quod nõ Innoc. extra de elec. c. p inquiſitionem et eſt iſta glo. ar. ex quo contra cõfeſſum nõ requirit̃ ordinari⁹ pceſſus q̄ iudex poſſit punire cõfeſſum ſ3 ad aliud agere quod dic vt nõ. ar. ij q. i. c. multi et. c. in primis. et ẽ gl. or. iij .q. vj. c. hoc qpp̄. ¶ Itẽ ẽ ar. iſta glo. q̄ ſ3 pceſſus nõ teneat rõne ordinis nõ ſeruati. confeſſio tamen t3 q̄ nõ requirit or dinem iudicioꝝ. de hoc habes tex. nõ. in. c. piſanis extra de reſti. ſpo. ¶ In. c. ibi vt ĩ furto ſecus ſi qs fuſtigaretur quia ludebat ad azarrum q̄ iſta cã non eſt famoſa. et effectus di iudicat̃ ſecundum nãm cãe. vt in text. .nẽ. l. et eſt ſilẽ quod dicit beatus Auguſtin⁹ in ɔ̃ria materia dicit enim q̄ marti rem nõ facit pena ſed cã et eſt pulchra auctoritas et menti te nenda. ¶ In. c. ibi vel accuſatus bar. dicit q̄ in criminali ɔ feſſio ſola nõ infamat q̄ non h3 vim rei iudicate. ſed iſta gl. dicit contrarium q̄ cõfeſſio cui ſtandũ eſt infamat ſi emana uit ſolẽniter ſeruato ordine iudicioꝝ. alias nõ quam glo. biñ nõ. Ex hoc quod dicit ſuato ordine iudicioꝝ. videt̃ q̄ con feſſio facta ſup inquiſitõe non infamat q̄ in inq̃ſitione non ſuatur ordo iudicioꝝ ſicut dicit glo. nõ inſti. de publi. iudi. in prin. ar. contra. .ĩ. de pu. iudi. .l. ordo. ¶ In. c. ibi ex gener̃ pene q̄ pena ẽ imediata cã infamie l3 requirat fomentum cãe preexiſtentis vnde ſine cã fuſtigatus nõ eſt infamis. et ſic nõ magis cãm q̃ factum cõſiderari. et adde quod nõ. C. de app. .l. ſi qs .pũocatione. ¶ In. c. ibi vel accuſatus ibi nõ inſpicit̃ cã q̃tum ad infamiã extendendam. hic aũt inſpicit̃ cauſa quantum ad infamiã repellendã vel inducendam.

¶ Vltimo vide hic quod nõ Innoc. extra de teſti. c. teſtimo nium. Baldus.

i **Mperator**. Infamia ɔ̃tra in fui tute abolet̃ per liberta tem. h. d. et vide hic quod nõ innocen. extra õ diuor. c. gaudemus. ¶ Item nõ hic q̄ nõ om ne licitum punitur. Bal.

e **Xheredatum**. Nõ q̄ more patris eſt colõ fi lij etiam exheredati. vnde l3 exheredatus ſit filius. nõ ideo minus poteſt accuſare occiſorẽ patris q̄ pprium dolorẽ et luctū pſequitur nec etiã min⁹ poſſet facere pacem de morte patris q̄ eadem ẽ ratõ ɔ̃tra riorum. et q̄ hoc cõpetit ſibi iure ſanguinis nõ iure ſucceſſio nis. vt infra õ ſepul. violato. .l. queſitũ. et lege ſepulcri. ¶ In tex. .i' nõ compareat nõ q̄ preſumit̃ mortuus ille qui fuit in bello et poſtea non reperit̃ nec viuus nec mortuus ſm bar. ¶ Item nõ q̄ ad pbandum aliquẽ mortuum non ẽ neceſſe q̄ iudici oſtendat̃ corpus adde q̄ ex luctu propinquorum preſumit̃ quis mortu⁹ vt hic. et ff. e. .l. vxores cum. .l. ſe. et ibi per bar. Bal.

De pcuratoribus et defenſoribus Rica.

¶ In glo. rubrice in fi. breuiter dic q̄ titulus noſter loquit̃ de pcur̃ quo ad officium exequendũ titulus mandati loq̄t̃ quo ad rõnem reddendã actus exerciti vel neglecti.

p **Rocurator eſt**. Primo iuriſcon ſultus ponit nominis diffinitionẽ. ſo po nit õ ipſa conſtõne pcuratoris. ſcõa ibi pcur̃. ¶ In tex. ibi corã. .i. inter pñtes. ¶ In tex. .i' q̃uis quidã venit aduerſa

tiue ad id quod dixerat q̄ pcur̃ põt conſtitui ad vnam re3 ſeu ad vnum actũ. ¶ Nõ pmo diffinitionẽ pcur̃ in q̃ ſubſtã tialit̃ tria ſunt ponderanda. pmo dum dic̃ aliena negotia. ſo dum dic̃ mandato 3⁹ dum dicit dñi. ¶ Item nõ q̄ pcur̃ põt conſtitui tam vniuerſalit̃ q̃ indiffinite. Itẽ ſingulit̃ etiam ad vnã rem vel ad vnum actũ l3 qdam quorum opi. reprobat̃ putauerint illum qui ɔſtituit̃ ad vnum actũ non eẽ pprie p cur̃. ſed nuncium. ¶ Item nõ q̄ pcurator põt conſtitui inter pñtes. item inter abſentes p nunciũ vel epiſtolã. ¶ Item nõ q̄ ſicut pcurator vel nuncius h3 diuerſa nomina. ita h3 diuer ſa officia. et pptẽ vnus nõ eſt alius ſ3 diuerſus. ¶ In glo. ſ3 nomine ibi caute dr̃ q̄ pcurator appellat̃ ſcdã relatione ad directas que remãſerunt penes dñm. ſed in rem ſuam dici tur ſcdã relatione ad vtiles que trãſlate ſunt in ipm pcur̃. et ideo ſi vnus ceſſionari⁹ cederet alteri. ſecũdus ceſſionarius diceret̃ pcur̃ in rem ſuã non reſpectu pmi cedentis ſ3 re ſpectu pmi q̄ vtiles actiones p ceſſionem penitus transfe runt̃. vt. .ĩ. ad tre. ex aſſe q̄ ergo iſte pcurator in rem ſuam h3 ius vtilium actionũ irreuocabilis eſt et ſup hijs vtilibus poteſt pcurator ordinare ãt lite non ɔteſtata cum poſſit ced̃ re eas q̄ plus eſt. vt. C. õ dona. .l. illam et facit. .ĩ. famil. her. .l. plane. et. C. de pcur. .l. q ſtipendia. ¶ Ibi. .ĩ. ti. ij. Itez dicit mãdato pptẽr pſonas que admittunt̃ ſine mandato q̄ non ſunt pptẽrea pcuratores q̄ mãdatum non hñt. vt. .ĩ. iudi. ſo. .l. iij. §. ſed et ſi forte. ¶ Ibi et prelatos eccliarum. doc. di cunt ɔ̃rium. ſ. q̄ prelati eccliarum etiam ſi ſint regulares q non habẽt ſolum niſi ſimplicẽ vſum facti. vltra adminiſtratõẽ3 poſſunt facere pcuratorẽ ante litem ɔteſtatã in hijs que pti nent ad ſuam adminiſtrationẽ. vt ex̃ de reſcript. edoceri de iure ca. c. pe. et fi. extra de pcur̃. c. fi. in clem. l3 enim equipa rant̃ tutoribus q̃tum ad alienationẽ pꝛohibitam. vt extra de dona. c. ij. tamẽ ſecus eſt q̃tum ad actiones mouendas p ſe vel per pcuratorẽ. q̄ non ſunt ſimplices et meri adminiſtrato res ſ3 habẽt adminiſtrationẽ cũ cõmodo. Item hñt titulũ et ɔ̃tendũt ius pprĩ ipius prelature quod ẽ ius reale incor porale. quale ius nõ ɔ̃tendunt tutores et curatores. idẽ dico in hoſpitalarijs. ar. .l. orphanotrophoſ. C. de epiſco. et cleri. et in preceptoribus et magiſtris templorum. vt extra de iudi. cum deputati. ſed dubito de priore fr̃nitatis et priore ſancte marie miſericordie q̄ habẽt merã adminiſtrationẽ ſine com modo. Itẽ et preſunt collegijs laycoꝝ l3 ſint ad piu3 vſũ. g⁹ non videt̃ q̄ poſſint procur. facere ante litem cõteſtatã q̄ q̃tum ad laycos ſeruãdu3 eſt ius ciuile ad hoc facit iſta gl. dum loquitur in adminiſtratorib⁹ ciuitatis qui nõ min⁹ poſ ſunt quam adminiſtratores collegiorũ pro hoc etiã .ĩ. rem ra. ha. actor. cogitabis ĩ hoc. ¶ Ibi et ſimiles quid õ patre qui rõne vſuſf. quem habet vel ſperat habere poteſt moue re actionẽ cõmuni nomine ſuo et filij tanquã legiptim⁹ admi niſtrator an poterit ante litẽ cõte. facere procur̃ ad iudicia glo. dicit q̄ nõ. C. de bo. ma. .l. i. pro qua facit tex. nã eu3 di cit domini. pater enĩ3 nõ eſt domin⁹ q̄ nec pprietari⁹ doc. dicunt cõtrariũ q̄ pater nõ eſt merus miniſter ſed iure ſuo agit ar. ad hoc. .ĩ. vſufr. quemadmo. ca. .l. i. in fi. ergo quãdo cunq3 procuratorẽ cõſtituit vt. .ĩ. de mino. ſed ſi vnius. §. idẽ ait et ſi nepoti. g o. aute n poſſet eſſe vera ibi nõ ageret̃ cõi nomine. ſed nomine filij tantũ. exemplũ q̄ pr̃ naturalit̃ poſ ſidet iuũ vſumfr. filius vero ciuiliter a ciuili poſſeſſionẽ quã do pater vendicat tunc eſt vera glo. q̄ nõ venit vendicãdum in iſto iudicio de iure pr̃is ita ſentit ſpec. in ti. de pcur̃. §. ſi. vſi. actiõe quoq3. et. v. nõ q̄ in rebus et. v. ſe. et de hoc per cy. C. e. .l. neq3. et per in. de are. in dicta .l. i. de bo. mater.

¶ Extra cõtra predicta op. pater non poteſt alienare ergo nec actionẽ mouere q̄ iſta ſunt paria vt. .ĩ. de iure deli. ar. p̄ tor ſo. quidã non poſſunt alienare pptẽr defectũ adminiſtra tionis et in hijs procedit cõtrariũ quidã propter defectũ cãe que non ſubeſt ad alienãdũ. et in iſtis iſta nõ ſũt paria alie re et exercere actiões et ita intelligit lex noſtra ſecũdũ Guil. qui ita nõ. C. de epi. et cleri. omnes. .l' in fi. cõtra intellige n'

in cauſis in quibus proprie non conteſtatur lis hoc ponitur. C.
e.l.nihil glo.i.c.i.de elec.li° vj° ¶ Habeo vnū dubiū vtrū
hoc ſit ver in criminalibus in quibus interueniunt procurator.
puta in relegat. vtrū lit.cōte. poterit ſubſtituere ⁊ forte non
q2 per litem cōteſta. nō efficitur domin⁹ litis criminal' cum i
cum poſtea non formetur ſentētia vt.C.ō iniurijs.l.fi.Co
gita q2 eſt paſſus nouus. ¶ Ibi aliū ad hunc articulū tā
tum vel dic ad cām ⁊ etiā ad hunc articulū in iſto ſo habe
mus hodie cāum ꝙ nō requirit ſpecificatō perſonarum vt
extra de ꝓcur.c.i.li°.vi. ¶ Ibi.l.ij vbi vide ⁊ adde quod
nō per Bal.extra de exer.l.i.§.magiſtrum.io.an. in addit.
ſpec.c.ii.dicit ꝙ ſi dico ſic conſtituo ꝓcur. illum quem fece
ris nō valet.ſecus ſi do poteſtatem ſubſtituendi q2 confero tibi
ius non autē factum incertū. Adde ꝓcur. ad iudicia non vi
data poteſtas ſubſtituendi ſed ꝓcuratori ad negocia ſic. vt
.j.man.ſi procur.§.i.n' ſit cōſtitutus procur. ad alienandū
q2 tunc non pōt ſubſtituere.vt.l.in vſucapione.§.ꝙ ſi is. de
diuer.⁊ tempo.p̄. ¶ Item adde an quādo ſubſtituit debeat
ſubſtituere nomine domini an ſuo dic ſi hanc poteſtatem re
cipit ex forma literar ſeu procur. tunc nomine dñi. Si āt
a lege tūc ſuo nomine ar.de nego.ge.l.ſi qs mandato.⁊.j.ō
cu.bo.dan.l.ij.§.ij. ¶ Vltimo circa hoc quero vtrum ſicut
dominus pōt dare poteſtatem ſubſtituendi ita poſſit adimere i
cāu quo p.l.conceditur dic ꝙ ſic.vt ē glo.or.in dicta.l.i vſuca
pione.§.ꝙ ſi is. ¶ Adde vtr poſtq̄ ſubſtituit procur. po
terit ipſum reuocare.⁊ dic ꝙ nō ſi ſubſtituit nomine domi
ni.ſecus ſi iure ſuo puta poſt litē conteſtatam. vel ad nego
tia rō primi eſt q2 ſubſtitutus repellit inſtitutū. ⁊ q2 ſecūdū
ꝓcuratorum repellit ꝑimum.j.e.l.pluribus.⁊.e.ii°.c. is q
li.vi.rō ſecundi eſt q2 nō facit ꝓcur. vt meus miniſter. ſed
ſuo nomine.ar.l.more maior.C.de iuri.o iudi. ¶ Quarto
qd de executoribus vltimar voluntatū vtrum poſſunt ſub
ſtituere vide in.l.q venditione.§.fi.de bo.auc.iudi.poſſi. ⁊
ibi per dy. ¶ Ibi ꝓ ſcindicato poni.dicit J no.ꝙ imo pro
prie ponitur q2 nomen dñi accipitur hic ꝓ eo qui ꝓprio iure
fungitur lz non ſit ꝓprietarius. Item dicit Innoc.nō facio vi
in nomine ſed i qualitate cōſtituentis vt extra.c. petitio ita
ſicut hic.Bal.⁊ cy.⁊ ꝓbatur p.l.pater ſeuerinam.§. cōdic
tionum.j.de condict.⁊ demō.vbi nomen vni⁹ officij ponitur
ꝓ nomine alterius officij ex mēte loquentis quod nō ⁊ fac
ad hoc.l.inſulam.j.de preſcri.ver.⁊ ꝙ nō archi.xvi.q.vij.
c.in noua act. ¶ Ibi ſuſcepit lz mandatum ceperit exercere di
cit tamen ſpec.ꝙ lz iſte ſit ꝓcur. tamen ex quo nunquā opa
tus in iudicio non pōt cogi ꝙ ꝓducat mandatū in ſpec.ō p
cura.§.vt autem ver.qd ſi procur.ſecus ſi feciſſet aliquem
actum in cā ꝙ eſt nō.⁊ ſine dubio verum in ꝓcuratore ac
tore.ſed in ꝓcuratore rei vr oppoſitum.vt.C.e.l. cum qui
res.⁊ in.l.iij.j.de ali.lega. ¶ Ibi interueniente ꝑ conuentō
non ab initio. Nam ex poſtfacto nō transfert mandatum i
aliam ꝯtum.vt.j.man.l.illarū. ¶ Ibi.l.i.⁊.j.de pre. ver.
naturalis.§.at cum do.ſed hoc cōceſſo.nō tñ repellitur iſte ab
agendo.vt in ocā.l.nāles.§.pe.nec ob.l.i.nū.q2 ibi quo ad
actorem mādati.hic quo ad executionē officij ſcdm Bal.
¶ Extra quero vtrū ad iudicia poſſit interuenire nuncius ſi
cut procur.cy.dicit hic ꝙ nō quia iudicia nō cōſenſu lz ver
bis agitur.⁊ requiritur preſentia ꝑſonarum.ſed illud quod fit
ꝑ nuncium dr fieri inter abſentes.ergo ⁊c.quod credo ver
ꝙtum ad actus ꝑ quos ſubſtanciatur iudicium ſed ꝙtum ad
excuſationē abſentis pōt bene interuenire nuncius.vt extra
de dolo cū dilecti.q2 nō eſt actus obligatorius. Itē credo
ꝙ ꝑ nuncium poſſit ꝓponi exceptiō ⁊ fieri teſtium ꝓductio
q2 iſti actus nō requirunt ſolēnitatem verbor.vt.l.excuſat.
ſ.j.de excuſa.tu. ¶ In gl.⁊ facit.ſed nunquid procur. ſim
pliciter conſtitutus intelligitur ꝯſtitutus ad lites futuras dic
ꝙ non niſi p̄ntibus ſint cōnexe.vt nō dy.j.de iure.l.ꝙ dicitur
q2 de alijs non videtur cogitatum ⁊ hoc et tenet Io.an.i ad
di.ſpec.ſuper iſto ti. ¶ In glo.i' vtrū differūt de hoc dic.
vt nō in.l.multum.ſi qs alteri vel ſibi vnde. l. quecūq ger

mus de act.⁊ ob.debet intelligi in procuratore non in nun
cio.Baldus.

P Rocurator eſt. Iſta lex pīo
pōit diffinitio
nem procur.ſo ponit qualiter conſtituatur.⁊
ad quid. Tertio ponitur ad quid ſit vtilis con ſti
tutio procur. 2ª ibi conſtituitur. 3ª ibi vſus autem vſq ad.§.
dari. ¶ Et nō ꝙ ſeneca dicit ꝙ ille qui dz diuidere text. ali
cuius ſcripture non dz ipſum diuidere in fruſtra.ſed i mem
bris ⁊ ita feci hic. ¶ Nota hic diffinitionē procur. in qua
tria pondera. Primo enim pondera verbū aliena.ergo rei
ꝓprie nemo eſt ꝓcur. Scdo pondera verbū mandato ergo
ſi qui ſine mandato expediunt.tñ lex non vocat eos ꝓcura.
vt.j.iud.ſol.l.iij.§.ſi forte.3° pondera verbū domini. vnde
alius q̄ dñus non cōſtituit procuratorem. ¶ 2° nō.ꝙ pro
cur.poteſt conſtitui generalr ⁊ ſpecialr.generale mandatū
ſufficit regulr.ſpeciale autem requiritur in cāibus expreſſis i
iure ⁊ adde h' quod habes in.c.ij.de procur.in clemē. ¶ 3°
nō ꝙ in cōſtitutione procur.non eſt neceſſaria preſentia pro
cur.q2 etiam abſenti offm̄ procur.pōt cōmitti per nuncium
vel epiſtolam. Item ⁊ licz non dirigatur nuncius vel epiſto
la tamen tenet mandatum.vt.j.ea.l.§.dari.non tamen pro
cur.acquirit exercitium niſi recepto procuratorio ſeu inſtru
mento mandati.vel literis vel nuncio domini.vt nō hoſtiē.
in.c.ex conqueſtione de reſti.ſpolia.⁊ nota.archidia.in.c.is
cui.de procur.li°.vi°.⁊ hoc ſatis innuit litera.dū dicit per
nuncium vel epiſtolam. Ego cōcedo hoc vbi procur.habet
cōtradictorem qui petat ſibi doceri de mandato.ſed in actu
exercito inter cōſtituentes non video ꝙ non teneat eo ꝙ ꝓ
cur.nondū ſuſcepit lrās vel nunciū domini q2 cōſtitutio fac
ta in abſentia ſtatim fecit eum procur.vt.j.e.l.§.dari nam ⁊
ratihabitio retro trahitur ⁊ facit actum valere ante q̄ preſen
tia fuerit vnde cum ratihabitiō ſit fictum mandatum non dz
plus operari q̄ mandatū verū ⁊ expreſſum ar.j.ſi cer.pe.
.l.ſingularia. ¶ 4° nō hic ar.ꝙ mandatū poteſt probari ꝑ
teſtes puta per nūcium. hoc ponit Azo in ſūma. C.de mā.
princi.ꝙ ſufficit ad probādum mandatū probatō teſtiū. It
⁊ reuocatio mandati probatur per teſtes vt extra de procu
ratoribus.c.ex inſinuatione.cy.tractat de h in.l.i. C.e. io.
an.in addit.ſpec.tenet.ꝙ ſi opponitur ꝓcuratori ꝙ nō habz
mandatū liquide debet probare per inſtrm̄ vel debet caue
re de rato ſi nō vult pati moram litis ſed ſi iam fuit admiſ
ſus vt procur. ad iuſtificādum actum exercitum ſufficit pro
batio teſtiū q2 ſibi imputet qui talem procuratorē admiſit
ar.j.iudi.ſol.l.iam tamen.§.nūc videamus dicit enim ipſe
ꝙ i actu exercēdo probō teſtiū pōt eē captioſa adu'ſario ſz
ñ probatio inſtror q2 ꝓbatio inſtror ē probatio ꝓbata ⁊ ſi
domin⁹ negat mandatū de facili poteſt cōuinci per eadem i
ſtrumēta.ſed non per eaſdem atteſtatiōes receptas eo non
citato ſecundū io.an.ꝙ credo ver. ¶ 5° nō ꝙ procurator ñ
eſt nūcius nec econtra nūcius nō eſt procurator ſicut nō po
teſt dici ꝙ procurator ſit epiſtola vel epiſtola ſit procurator
nihilomin⁹ tamē ad vnū actum poteſt cōſtitui procur. q2 in
perſona procur.venit actus formād⁹ ſed vbi formatur direc
to in perſona domini.ibi nō eſt procur.ſed eſt picha ⁊ orga
num vt nō. C.ſi quis alteri vel ſibi.l.multū. ¶ 6° nō ꝙ ci
tatus in iudicio non habet neceſſe cōparere perſonalr.ſed ſi
ue nolit ſiue non poſſit poteſt mittere procuratorē ⁊ idem ē
ex parte actoris ⁊ rei q2 in hoc iudicātur ad paria.vt in.§.
vſus.j.eo. Ex hoc videtur ꝙ licet citatus dixerit nolo venire.
non tamen dicatur verus cōtumax quin ſit vlterius citād⁹ q2
non dixit nollo mittere ꝓcuratorē.cōtrariū cōtra dicim⁹ q2
ille qui dicit nollo venire videtur dicere ꝙ nō vult venire ꝑ ſe
nec per alium ⁊ ideo ver⁹ cōtumax eſt vt nō.j.de in integrū
reſti.l.diuus.quod dic vt nō in.c.venerabilibus.§.ſecus de
ſen.exco.libro.vj. Expedit is ſ'alib⁹ veniam⁹ ad apparatū.
¶ In glo.magna ibi improprie dicitur.nō ꝙ nomē procur
ſimplr prolatum nō intelligitur de procur.in rem ſuam.quia

iſte non eſt merus ſed mixtus procur. nam rõne fundamen ti eſt procur. q: ex perſona alterius fundat ſe ſ; rõne finalis cõmodi eſt dominus. vt. C. c. q ſtipendia. ⁊ h facit ad ſtatu tum florentie dicens q non valeat ꝓceſſus niſi procur. ante omnia ꝓduxerit inſtrumentũ ꝓcurationis. q: iſtud ſtatutũ non intelligit in ꝓcuratore qui habet iura ceſſa quod ẽ nõ. ¶ In. c. ibi nã in iuribus fit ꝓfatus procurator in rem ſuã. ¶ In c. ibi ꝓlatos eccleſiarum. hoc falſum ẽ q: ſi quidẽ ꝓ latus habet bona diuiſa a c° ipſe ſolus cõſtituet procuratorẽ q: ſolus adminiſtrat. ſi autẽ hab; bona vnita cum c° tunc ip ſe ⁊ capitulum ꝓcuratorem cõſtituũt. vt extra de reſcrip. c. edoceri. ⁊ certum eſt q prelatus ⁊ caplm eſt dñs. Item ꝓlatus ſolus eſt dñs ſue prelature ⁊ quaſi dñs rerũ eccle vnde merito ꝯſtituit ꝓcur. ẽt lite non conteſtata. vt nõ. ij. q. vij. c° ſi quis regio. ergo inter prelatũ ⁊ tutorem quantum ad conſtitutionẽ ꝓcur. nulla eſt ſimilitudo. Item nec inter tu torem ⁊ pñem nam pr ꝓpter dominium vſuſfructus. vt. j. ſi vſuſfructus. pe. l. iij. etiam lite non conteſtata conſtituit ꝓ curatorem q: eſt dominus ſecundũ quid lic; non ſimpliciter ⁊ q: eſt adminiſtrator mixtus non merus. vt. C. de bo. ma ter. l. i. licet glo. ibi dicat contra ⁊ male in patre qui eſt le gittimus adminiſtrator ratione vſufruc. ⁊ ita tenet ibi. G. cy. ⁊ omnes. ¶ In. c. ibi q faceret certum imo idem ſi ge neraliter ſit ſibi data poteſtas eligẽdi quem velit vt. j. q cu iuſq; vniuer. no. l. item eorum. §. ſi decuriones. ⁊ infra de ex er. l. prima. §. magiſtrum. ipſe tamen debet certũ nominare ⁊ ſic intelligitur glo. ⁊ facit. j. de rebus dubijs. l. vtrum. §. cum quidã ⁊ dic vt in. c. i. de procura. li. vj. ¶ In. c. ibi. §. ſi quis ⁊ eſt ratio dñe q: in iuribus que in iudi ijs exercen tur cadit dominium. Sed in factis nullum cadit dominium q: dominiũ in iure nõ in facto poſitum ẽ vt inſtit. de rebus corpo. ⁊ in corpor. vnde ſi non poſſet in factis cõſtitui pro cur. niſi a domino nũq aliquis poſſet cõſtitui procur. q: ſiẽ di nemo dominus eſt cum etiã nõ ſit in rerũ natura illud qð futurum eſt vnde nec etiã in dominio alicui° q: nõ entiũ nul lum eſt dñium. ¶ In. c. ibi pro ſindico poni. facit. j. c. l. fili us. §. milites in fi. ⁊ adde q nõ archi. xvj. q. vi. c. quoniam ⁊ . c. in noua actiõe. ¶ In. c. ſ vel adminiſtrandi nõ enim ẽ ꝓcurator ſolum dñ eſt in actu ꝓcurationis ſed etiam dũ dũ eſt in potentia ꝓcedente mãdato. ¶ In eo. ſ locatõ quicun q; ꝯtetus ſit ſufficit q hẽat mãdatum ꝯtrum ad aduerſariũ ⁊ põt fundari ſecum iudiciũ. vt. j. de preſcrip. ver. l. natura lis. §. pe. ⁊ dña iſtius glo. nõ reſpicit executionẽ mandati ſ; actionem mãdati que ẽ inter dñm ⁊ ꝓcuratorem ſecundũ Guil. Bar. ⁊ alios. ¶ Extra queritur vtrum ꝓcurator inhabil' poſſit habilẽ ſubſtituere ex arbitrio ſibi dato ad ſubſtituẽdũ. verbi gr̃a. conſtitui mulierẽ vel minorẽ vel excõmunicatum ꝓcuratorẽ ad iudicia cum poteſtate ſubſtituendi iſte procu rator videns ſe ad iudicia inhabilem vult ſubſtituere ꝓcura torem habilem queritur nunqd poſſit pe in. l. q quis. ¶ Et vi et q ſic. q: cũ iudicia poſſint exerceri ꝑ miniſtrũ iſte ſubſti tutus vr̃ a dño conſtitutus. ⁊ vt ita dixerim incipit ꝓcuratõ a ſo gradu. ar. in. l. itẽ eorum. §. ſi decurion. ſ. q cui ſq; vni uer. no. ⁊. j. de ma. vin. l. pr ex prouincia in fi. que eſt ad hoc ſingularis. nã media pſona nõ inſpicitur nec eius capacitas ſ; pſona in quam confertur effectus. vt. l. ad legem falci. l. cũ do tem. in ꝯtrium q: ille qui eſt inhabilis non põt aliũ habilitare vt in. c. religioſus de procur. in cleñ. ſo. aut ꝓcurator primo cõſtitutus eſt inhabilis ex defectu cõſenſus. vt q: infans furi oſus vel monach°. tunc ẽ inhabilis. ⁊ non põt aliũ cõſtituere vt in decõ. c. religioſus aut ẽ inhabilis aliar vt q: miles minõ mulier. reus crĩs. tunc dico q põt alium ſubſtituere auctori tate mandati ar. ſ. de iuriſ. o. iudi. l. ꝑ ex in fi. ꝑ cetera iſti ſubſtitutõ ꝓcur. eſt potius ꝯtetus q iudiciũ q: cadit in con tractum mãdati ⁊ quelibet dicitur pſona vr̃ habilis ad cõ trahẽdũ. vt. j. ð exercito. l. i. §. cui°. ⁊. l. ſi qs. §. pni aũt. ⁊ hoc teneo. ¶ Scdo quero nunqd ad iudicia admittatur nuncius ſicut procur. ⁊ vr̃ q ſic cum largo modo nuncius procur.

appelletur ad idem extra de ꝓcur. c. querelã ⁊ de dolo ⁊ ꝯtu. c. cũ dilecti. ¶ In ꝯtrium vr̃ q: q cum nũcio fit diciſſet fieri i ter abſentes. vt. j. de ꝯtrahen. emp. l. i. in fi. ſed liẽ. ꝯtra° nõ põt fieri inter abſentes imo requirit pñtiam prius. vt. j. ð tẽpo. ap. l. fi. §. illud. ⁊ iſta ẽ veritas ſm cy. hic ⁊ in addit. quod ſi admittitur nũcius ex p̃te actoris vel rei ad cãs cãe reddẽdas ſed opus eſt ꝓcur. ⁊ hoc t; ſpe. in ti. de procur. §. vt autem. v. ⁊ nõ q large. ⁊. v. ſe. Ad allegãdas autem cãs abſẽtie nũ cius ẽ legitimus cõparator. q: nõ ſuſcipit in ſe iudiciũ vt. j. de negocijs geſtis. l. liberto. §. fi. ⁊ adde quod nõ. j. de excu. tu. l. excuſare ſe.

Uſus autem.

Habes hic q vſus procura toris ẽ neceſſarius ⁊ vtilis. ⁊ q ille qui nõ poteſt cõparere ꝑ ſe debet mittere ꝓcuratorẽ vnde ſi reus principalis ẽ in carcere vel eſt in bãno nõ põt comparere ꝑ ſe. ſ; d; mittere ꝓcuratorẽ. vt hic ⁊. j. de mio. l. paup. exuli. ⁊ nõ extra. e. ti. c. querellã ꝑ Inno. Item ſi il le q comparuit ⁊ illicentiat° receſſit nõ dimiſſo ꝓcuratorẽ ẽ verus cõtumax. ſecus ſi dimiſit ⁊ in hoc ẽ vtile dimittere ꝓ cur. vt poſſit dominus illicentiat° recedere vt extra e. c. au dius. q: qui ꝓcur. dimittit ñ debet ꝯtumax reputari. vt. C. qui pe. tuto. l. cum a matribus. ¶ Sed reuoco in dubiũ vtrũ ſicut in iudicijs qs tenetur mittere vl' dimittere procur. ita in negocijs ⁊ dic q nõ ſi negotium eſt arduũ. iſte eſt tex. j. ꝓ ſocio. l. idemq;. v. quãuis quem tex. nõ vnde in negocijs nẽo cogitur alteri cõmittere vices ſuas. ¶ Et qro q ſi reus cita tur vt ꝑſonali͛ cõpareat. vtrũ ſufficit ei ſi mittit ꝓcuratorẽ ⁊ videtur q ſic q: bñficiũ iſtius §. ẽ beneficium iur. quod per iudicem auferri non põt. arg. in. l. i. §. i. ſupra de ferijs. ¶ In contrariũ q: precepto iudicis eſt obediẽdum vt. j. ð re. iur. l. non videtur dolo carere. ſo. aut hoc mandat iuſta ra tione motus tunc eſt ei obediendũ. vt. C. e. l. fi. aut preceptũ facit ſine cauſa tunc iſtud preceptũ iuri nõ derogat nec va let ar° eoꝝ que nõ per dy. de le. i. quotiens. ⁊ cauſa iſta de bet in citatorio exprimi q: vt eleganter ait Inno. ad hoc vt citatio arcet vltra vl' ꝓter ius cõmune op; q ſit iuſtificata ꝑ cãm vt nõ Inno i. c. ꝓterea eẽ de dilat. adde q nõ i. c. i. eẽ ð iudic. li. vj.

Dari autem.

Nõ q procur. poteſt cõſtitui in abſentia ⁊ inſtrumẽta dicunt cõſtituo talem procuratorem abſentẽ tanq preſentem. ſ; iſta verba tanq pñtem nihil ſunt dicere ⁊ nihil relenãt ſed ꝓceſ ſerunt ab imperitia. ¶ 2° nõ q mirabile ẽ in iſto mandato quod non eſt in aliquo alio cõtractu q: nõ requiritur hic ad eſſentiam mandati nuncius vel epiſtola quod nõ eſt in alijs cõtractibus vt nõ. j. de act. ⁊ ob. l. cõſenſu. ¶ 3° nõ in. l. tñ nõ q procur. debet eſſe certus dicitur autem certus qui in telligitur vnde ad hoc vt aliquis dicatur certum eſt opus in telligentie. vt infra de iure fiſci. l. ita fidei ⁊ in. l. prima de hijs que in te. delen. ¶ Quarto nõ q procur. in abſẽtia cõ ſtitutus debet ratificare mandatũ ſi vult uti eo iſta ratifica tio nõ poteſt fieri niſi ſciat mandatũ. ⁊ idõ ſi quid ſcõ geſſit non videtur vt a procuratore geſtũ vt. j. de eo qui pro tu. l. ij ro. ¶ Extra quero qd in procuratorẽ ad litẽ verti poſſit dari in abſentia dicit Iaco. de are. q non. j. de in. l. quibus. ⁊ ibi vide per cum. ¶ 2° quero ſi procuratoriũ apportatur ð lõ ginquis partibus. ⁊ ille qui portat procuratoriũ op. nõ ẽ perſonã cõſtitutam. queritur quid iuris cui in. ibat probatõ dic vt nõ cy. C. de epi. ⁊ cleri. l. ſi qua per calũniam nã pre ſumitur ꝑ eo qui habet inſtrumẽtũ penes ſe vt nõtur in. l. fi. C. de pac. conuen. ⁊ per Guil. in. l. poſtquam ſupra de pac tis. ¶ 3° quero vtrũ procur. videatur ratificare eo ipo q re cipit inſtrumẽtũ mandati ⁊ dic q ſic vt. j. ad macedo. l. ſi fi lius ⁊ hẽs hodie caſu; in. c. i. de procur. in clemen. ¶ 4° ⁊ vltimo quero quid ſi procur. renũciauit mandato ⁊ noluit acceptare. an poſſit poſtea penitere ⁊ acceptare ⁊ videtur q non vt. j. de negocijs geſtis poni. verſiculo. ſed eo dicto ⁊ infra de ſo. l. diſpenſatores in fine. In cõtrarium ẽ veritas

⁊ eſt hodie caſus in capitulo licet de procur li. vi. ⁊ ē rō q2 in mandato habet locum penitentia vt infra man. l. ſi qs ali cui. §. q mādatū ⁊ l. ſi mādauero. §. ſic. ⁊ idez vid. ī i exe cutore vltime volūtatis q renūciauit vt re integra poſſit ac ceptare ⁊ exequi quod nō.

v **Vammodo certus.** Quero vbi p curator cōſtituitur in abſētia vtrum poſſit ali quid exercere ante receptionē ⁊ ratificationē procur. dicit archi. q non in. c. ſi. qui de procur. li. vj. de h eſt glo. or. hodie in. c. i. de procur. in clemen. Quidam dicūt q dy. cōſuluit cōtrariū q2 nuncius ⁊ epiſtola nō ſūt de ſub ſtantia procurationis ſed ſola cōſtitutiōe a pūn°. hz robur ꝑīna opi approbat in ſimili. ſ. i mādato iuriſdcōis. c. ē ō re ſti. ſpo. cōqueſtiōe fac. j. ō acquir. poſſe. q abſēti ⁊ ō iure iu rādo. l. labeo. quod tene mēti. Bal.

Furioſus. Nō hic q furioſus ñ habet loco p ſentis nec loco abſētis potius ha betur loco mortui ⁊ ideo non poteſt conſtitui procur. nec tā q preſens nec tanq abſens. Baldus.

i **Tem et ad litem.** Nō q p curator pōt conſtitui etiam ſuper lite futura. Querit hic guil. vtz procur. ſimpliciter cōſtitutus videa tur conſtitutus ad futura ⁊ videtur ſic vt. j. de ſerui. vr. pre dio. l. ſi ſuitus. ⁊ quod nō. j. e. l. omnium. In contrariū vē pe. l. ſi ita. de auro ⁊ ar. lega. dicit dy. q non videt conſtitu tus ſuper futuris. n° ſint cōnexa preſentibus. ita nō dy. j. ō tutelis. l. qui habes in fi. cum. l. ſequen. ad hoc. j. de dam. in fec. l. damni. §. ſi ts idem tenet guil. ſi mille eſſent lites preſen tes. qui tunc porrigitur ad futuras ne mandatum ſit inutile arg. infra de fundo inſtruc. l. fundus qui locatus ſecundum Guil. ſed q vniuerſale mandatum porrigatur ad futura. fa cit in argu. l. lucius cum gloſa. infra de fundo inſtruc. pre terea probo per rōnem mandati reſpicit gratiam mandātis non ꝑiudicium principal's. ſed v' non agit de preiudicio vl' de modico preiudicio tractat verba vniuerſalia includunt futura. vt in. l. fi. C. que res pigno. obliga. poſ. ergo iſtud mandatū incluſit futura. lz vnde ſit de appendicijs ꝑſentiū ⁊ iſtud ſatis videtur equum. maxime q2 ille qui ſic mandat ſubrogat ꝑcuratorez loco ſui. vt. j. man. l. ſi creditor. §. luci°. ❡ 2° nō hic q ꝑcurator poteſt conſtitui hoc modo. vt eius officium incipiat poſt certā diem ⁊ non añ. q2 fines mandā ti voluntas cōſtituentis deſignat. vt. j. man. l. diligenter. ❡ 3° nō q procurator pōt conſtitui ſub ꝯditione. vbi gr̄a conſtituo te ꝑcuratorem ⁊ ſi nolueris eſſe ꝑcurator ꝯſtituo ſeium. Nam in ꝑcuratorio poſſunt fieri plures gradus ⁊ idē dico in executoribus vltime voluntatis. q2 ſunt quaſi ꝑ curatores poſt mortem cōſtituti. vt. j. man. l. ſi vero non re mu. §. fi. ❡ 4° nō q ꝑcurator vſqz ad certam diē vel vſqz ad certum actū puta vſqz ad lit. cont. deinceps non erit ꝑ cur. facit. j. e. l. q procuratorem dat. ❡ 5° ⁊ vltimo nota q pōt quis conſtitui ꝑcur. ad vitam ⁊ facit pro procurat. ⁊ advocat. monaſteriorum qui eligunt ad vitā. ❡ In glo. i' vel ſindico imo de ſindico dic vt nō i ꝯtio ⁊ per inno. extra e. accedens quod tene menti. bal.

c **T in perpetuum.** Quero vtrum poſ ſim facere ꝑcur. irreuocabilem iſta. l. ē ar. q ſic. dic q tz mandatum tñ poteſt reuocari q2 ex hoc nō querit ius ꝑcuratori vt nō in glo. in. c. fi. extra ō procur. ❡ Quero vtrum poſſit quis facere ꝑcuratorez du raturum poſt mortem conſtituentis cōiter tenemus q ſic. arbitus. l. q2 mandatum collatū poſt mortē nō finitur mor te. vt. l. ſi vero non remunerādi. §. vltimo. j. man. ⁊ l. cuz pe §. menio. de le. ij. Guil in. l. nulli. C. de epi. ⁊ cleri. videt ſen tire q ad iudicia non. ſed ad negotia ſic tenemus primam o pi. ⁊ multa ꝑcuratoria vidi ſub hac forma.

p **Reſens.** Nō q ille qui prope eſt co ram eſſe videt. Itez nō argu mentum. q lz in cāis vniuerſitatum abſētes non ſint citandi vt nō Inno. extra de mato. ⁊ obe. c. in nullis. ñ illi qui ꝑpe ſunt debēt requiri. vt. C. ō decur. l. obſuare ⁊ l. nominationum forma. vt hic quia quo dammodo dicunt preſentes. vt h'. ❡ Nō glo. ❡ Quot mo dis dicat quis abſens ⁊ variat interpretatio eiuſdem voca buli ſm diuerſas materias. ⁊ ſm diuerſos effectus. ❡ I i glo. ⁊ qui. vt. C. de fundis rei priua. l. cum. li° x°. ⁊ burgus eſt pars ciuitatis. Itē ⁊ ſubburg° de le. i. l. ſi heres. §. vicis. de verbo. ſign. l. ij. inno. de exceſſibus prela. c. dilecta fac. c. ſi ciuitas de ſen. exco. li. vi

c **T qui in foro.** Nō in hac. l. de burgis ⁊ q burgi dicunt pars coherens ciuitatis licz ſint extra muros ⁊ habitans in eo dicit habitare in ciui tate nō in comitatu ⁊ facit. l. cum. C. de fund. rei priua. lib. x. ❡ Item facit hec. l. nos habemus quoſdā actus in qbus citantur abſentes ⁊ quoſdā in qbus citant pñtes modo rō huius legis determinat qui dicant preſentes ⁊ qui dicāt ab ſentes quod tene menti.

f **Filiusfamilias.** Filius fāilias po teſt ꝑcuratorez conſtituere vbi nomine ſuo pōt actionē exer cere ſiue ō re familiari ſiue ad vindictā. item poteſt cōſtitui ꝑcurator. h. d. ❡ Nota hāc regulam q vbi cunqz filiusfamilias hz exercitium actionis ſuo nomine pōt procur. conſtituere. ❡ Quid ſi filiusfamilias eſt bñficiatus vtrum poterit ꝑcuratorem ꝯſtituere dic q ſic. vt in. c. fi. de iudi. li. vi. maxime ſi ſit prelatus facit quod nō inno. de re iudi. c. cum. I. ⁊ A. ⁊ ō eta. ⁊ quali. in decorem. ❡ 2° nō q pater agit ō iniuria filij q2 per mediū ⁊ ꝑ mediam perſonā ipſius filij patri fit iniuria vt hic. ❡ Quid ſi fit iniuria vaſal lo vtrum dñs poſſit agere dic vt nō inno. in. c. cōtingit ō ſe. exco. ⁊ adde ad hunc tex. quod nō in ſpec. de libel. concep. §. nam nūc ad fi. ❡ In tex. ibi nā quod ad dotiſ. ſ. ꝑſecutie que eſt cōmunis patris ⁊ filie vt in. l. ij'. j. ſo. ma. ❡ In tex tu ibi quo cāu adde h' ⁊ vide auten. q locum. C. de loca. ❡ Nō in. v. nam quod ad dotis q actio ō dote profectitia poteſt exerceri per procuratorem ſuum conſtitutum a pr̄e ⁊ filia. ⁊ iſta eſt vna forma q ſit procur. vtriuſqz. Item per procuratorem conſtitutum a patre cum conſenſu filie iſta eſt vna alia forma. quia iſto caſu non eſt procurator filie. ſed patris tantū nam aliud eſt cōtrahere aliud eſt conſentire vt. j. de ma. vindic. l. ſi pater. §. fi. dicit tamen iſta lr̄a q idē eſt effectus vtriuſqz mandati ſeu forme mandādi. ⁊ hoc fac ad queſtionē dicit ſtatutum q tres ſuper guerra poſſūt fa cere precepta cum prioribus artiū. Modo queritur vtruz ſit neceſſe q fiat preceptū per tres ⁊ per priores artiuz ita q vtrūqz oīm precipiat an vero ſufficiat ſi tres precipiāt. ⁊ priores cōſentiant ⁊ videtur conſenſus ſufficere q2 conſen ſus habetur pro precepto vt. ō. e. non alia. §. fi. ❡ Itez iſte tex. facit contra quoſdam canoniſtas qui dicūt q aut ꝑcura tor eſt cōſtitutus a prelato ⁊ cap° ⁊ tunc nō finitur morte ꝑ lati aut a prelato cum conſenſu capituli ⁊ tūc finit morte ꝑ lati q2 ſolius prelati eſt procurator nam iſte tex. videt hanc dr̄iam tollere. niſi dicas q hic loquit quo ad valentiā man dati. ⁊ non quo ad modum extinguēdi mandatū quod verꝫ credo de hoc nō in. c. fi. de procur. in clem. Item Iaco. de are. dicit q iſte tex. declarat qualis eſt cōio actionis de dote inter prēm ⁊ filiam q2 vna eſt actio in ſubſtātia cui° exercitium reſidet ī pr̄e ñ liber ſz cū adminiclo ꝯſenſ° filie ⁊ fac. j. famil. hercil. l. pomp. philadelphus.

Ipſe quoque. Querit Guil. vtrū ſi filius eſt ꝑcur. ad iudicia valeat iudici um cōtra dicente patre glo. que eſt in. l. cum non ſolum. §. ne ceſſitate. C. de bo. que libe. ſentit q non ad hoc. j. ſo. ma. l.

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

ttria. vbi dicit ꝙ pater poteſt impedire proceſſū filij probibendo ne procedatur. Itē filius tenet̄ obedire patri ergo ſi mandat ſibi ne ſuſcipiat mandatū non poterit mandatum ſuſcipe cōtrarium eſt verū vt. ſ. de inius voc. l. queſitū nec pater habet ius prohibēdi in proceſſu alieno vt. ī. man. l. ſi aliās quintus hoc hēs hodie expeditum in. c. qui generaliter. §. nedum vero de procur. li. vj. ⁊ adde quod nō archi. xxj. q. iij. c. cipriarius.

Inuitus. Officium procur. ē voluntariū nec redditur in inuitum ⁊ patientia nō habet̄ ꝓ acceptatione. h. d. ¶ Nō hic ꝙ nemo cogit̄ a principio acceptare offm̄ procura. ⁊ ſic eſt officium voluntatis nō neceſſitatis. ſecus ē in ſindico vniuerſitatis q᷑ ſindicatus eſt officium neceſſarium. vt. ī. de mu. ⁊ ho. l. namq᷑. §. defēſores. ¶ Secundo nō ꝙ inuiti reputant̄ qui cōſenſiſſe non ꝓbat̄. ¶ 3° nō ꝙ q dicit aliquem cōſenſiſſe vel acceptaſſe tenet̄ ꝓbare. q᷑ non preſumit̄ conſenſus vel acceptatio niſi probetur ita notabilr̄ dicit tex. iſte. ¶ 4° ⁊ vltimo nō ꝙ ſola ſcientia ⁊ patientia nō refert conſenſum nec verū nec interpretatiuum. ſic. ī. de tribu. l. i. §. ſciam cum ſimilibus hoc tamen fallit in vno cāu quando procur. ꝯſtituit̄ apud acta ⁊ ſe aſcribi patitur q᷑ tunc acceptaſſe videt̄. vt. ī. de fideiuſſ. tu. l. cū ordinatus. §. fi. ⁊ nō hic. ¶ In glo. i. ibi auctoritate ex hoc nota regulam talem ꝙ omne offm̄ auctoritate ⁊ vtilitate ꝓuatū ē voluntarium facit. C. de nego. ge. l. tutori. illud autē ꝙ auctoritate publicum ⁊ vtilitate ꝓuatum vel vtroq; mō publicum dr̄ officium neceſſariū quod iniungit̄ etiam inuito. vt ī. l. namq᷑ per totam. l. ī. de mu. ⁊ hono. ⁊ hoc dicit hec glo. quam nō. ¶ In. c. i. §. pe. verū hoc ſit verū in curatore q datur ad litem vel in actore tutoris cuius offm̄ eſt publicum auctoritate ⁊ rōne decreti qui per decretū iudicis conſtituitur dic vt nō. Ja. de are. ī. de tutelis. l. qui habz. §. ſi pupillus vbi dicit ꝙ illud officium eſt voluntariū. ⁊ dicit ꝙ ſi cōſtituatur in abſentia ⁊ ratificet ꝙ ratificatō non valet qđ nō. ¶ In glo. ij. ibi immo illud non ē verum. q᷑ lz l. ꝑſonaz aliquas legitimet ſine mādato non tamē eſt ꝓprie ꝓcur̄. nec in cā ciuili nec in cā criminali. q᷑ non eſt ordinatus a domino. vt. ī. iudica. ſol. l. iij. §. ſi forte tene menti glo. iſtaz que tenuit contrarium ⁊ ſentit ꝙ procur. poſſit alicui dari a lege vel ſtatuto ſic ſit florentie quia fallitis dantur procur. per ſtatutum. ¶ In glo. tertia ibi erubeſcit. hic nō ꝙ meticuloſa reuerentia ⁊ taciturnitas habentur pro diſſenſu ⁊ contradictione ⁊ idem dicit glo. in. l. prima. §. primo quarum rerum actio non datur vbi vide. ¶ In. c. ibi ſequentia. i. dicere aut tractatur de obligatione cōtrahenda aut de excludenda. i. de excluſione generanda. primo caſu ſilentiū habetur ꝓ cōtradictione. ſecūdo caſu habetur pro cōſenſu ſed iſta theorica ſine diſtinctio falſiſſima eſt ī quolibet membro vt. ī. patebit ⁊ ideo tu dic ꝙ aut loquimur quātum ad verum cōſenſum vel diſſenſum. Aut quantū ad interpretatiuū ⁊ fictum ſi quātum ad verum dico quod patientia ſeu ſilentiū nō eſt aliqđ predictorū q᷑ qui tacet vere non cōſentit nec vere diſſentit ſz tenet medium vt in regula iuris qui tacet conſentire videt̄ aut loquimur ꝗ̄tum ad interpretatiuū ⁊ tunc reffert q᷑ aut inter cōſenſum ⁊ diſſenſum eſt reperire medium ſecūdū diſpoſitionem legalē tunc ille qui tacet diſponit̄ ſm illud medium nec iudicat̄ ſcđm aliquod extremoꝝ. vt. ī. de tributo. l. i. §. ſciam. aut non ē reperire tale mediū ⁊ tunc reffert. aut ē patientia ſenſati. aut īſenſati. ſi inſenſati non habet̄ ꝓ conſenſu. vt. ī. locati. l. q ad certū. ⁊. ī. de preca. l. certe. q᷑ iuris ꝓſumptio non adaptat̄ ad cāum vbi non pōt veritas adaptari fallit in cāu quem habes. ī. ſo. ma. l. ij. §. voluntatē in ver. ⁊ italianus. ſi autem loquimur in patientia ſenſati aut ignorat ꝙ agitur ⁊ non intelligit̄ cōſentire vt dēo. §. voluntatem in fi. aut ſcit quod agit̄ ⁊ tunc reffert aut tenet̄ ꝯdicere ſaltē ex debito honeſtatis ⁊ tunc patientia habet̄ pro ꝯſenſu. vt dēo. §. voluntatem. ⁊ de ſponſa. l. in ſponſalibus cū ſe. ⁊ multo fortius vbi tenet̄ ꝯſentire rōe obligatōis vt. ī. ſi ſerui vendi. ſi a te. ⁊. C. de acq. poſ. l. minus iſtructus. ſi vero nō tenebat̄ ꝯſentire etiam ex debito honeſtatis tunc reffert aut eſt nuda patientia. aut eſt iuncta alteri rei indicatiue ꝯſenſus. primo caſu non habet̄ pro ꝯſenſu vt hic ⁊. ī. de ſerui. vr. ꝑdi. l. vinū. ⁊. ī. de fur. l. qui vas. §. vetare. fallit fauore libertatis vt. C. de remiſſ. pigno. l. prima. Itē fallit fauore pacis vt eodem ti. l. ſi ipothecas. ⁊ ad municip. l. ij. Itē fraudolenti odio. vt. C. ſi res aliēa pigno. da. ſit. l. ij. ⁊. C. ad velley. l. ſi ſine. ¶ Itē nimio ⁊ ꝓiudiciali ſilentio vt. ī. de re iudi. l. ſepe. §. nam ſcientibus. Itē in pignore vendito ī q diſtinguit̄ vt. ī. qui. mo. pi. vel ypo ſol. l. ſicut. §. non vr̄. Item fallit affinitatis merito. vt. ī. de donat̄. inter vi. ⁊ vxo. l. ſi ſuus communis ſm Ja. de are. Item nunc amicicie vinculo vnde dicit cy. C. c. l. inuitus in prima qōne ꝙ ſi ſcolaris ponit in domo alterius ſcolaris q eſt ſocius in ſcolis librū eo ſciente ꝙ ille vr̄ depoſitum tacite ſuſcepiſſe ⁊ tu allega ad hoc. ī. ſ iure doſ. l. ſi ego. §. fi. v. quid enim intereſt. ſi vero taciturnitas eſt iuncta alteri rei indicatiue conſenſus tunc dr̄ cōſentire. vt. ī. de pigno. l. fideiuſſor. §. pri. ī. locati. l. item quero. §. que impleto. ī. de euict. l. qdam ſecundū Ja. de are. ī dicto. §. voluntatē. adde ꝙ ille q erubeſcit loq vel timet loqui ſi habet iuſtam cām ꝯdicendi tacendo nō intelligit̄ conſentire. vt. ī. nō in glo. ⁊ in dicta. l. prima. ī. quaꝝ rerum actō ñ da. ⁊. ī. ſo. ma. l. dotē cum ſi. ⁊ facit ad hanc materiā quod nō. ī. rem ra. ha. l. quo enim. §. i. vbi vide glo. paruam nobilē. Item vide cy. C. de nupt. l. ſi vt ꝓponis. in. de tu. ⁊ cu. da. ab hijs. l. illud. innocē. de ſimo. c. ſicut tuis archi. iiij. di. c. ſi ſeruus. Bal.

Veterani. Veteranus pōt eſſe ꝓcur. miles ñ. niſi in duobus cāibus. tamen lz iudicium ſi nō fuit repulſus a principio. h. d. ¶ In tex. ibi excepto. excipit ab eo ꝙ dicit militem nō poſſe eſſe ꝓcuratorem. ¶ In tex. ibi dotus. vt. C. c. qui ſtipendia. nō hic diſtinctōz inter militem ⁊ veteranū. nam hoc nomen miles actū ſignificat ⁊ ideo dicit Bal. de cu. ꝙ milites noſtri temporis qui nō ſunt in actu vel ī expeditione militari comparant̄ veteranis nec ſunt milites ꝓprie quo ad ꝓuilegia iuris de hoc nō in ſpec. de ꝓcu. § i. v. ſed pone ꝙ iudex. ¶ Secundo nō ꝙ cōſenſus partium nō legitimat ꝑſonam ꝓcur. inuito iudice. vnde iudex ex offō repellit militem a ꝓcuratione. rō eſt q᷑ miles ꝓhibetur eſſe ꝓcur. ꝓpter publicā vtilitatem ex hoc nō ꝙ in eo ꝙ reſpicit publicā vtilitatem iudex pōt ſupplere de facto. ¶ 3° nō ꝙ lz quis nō poſſit eſſe ꝓcurator. tamē ſi ſit admiſſus ad litem conteſtatā tenet iudiciū nec amodo pōt repelli rōne perſone. ſimilr̄ vr̄ ꝙ nec rōne cāe. vt. C. de adulter. l. quāuis. indubitati. quod dic vt ibi nō. quod dicitur ꝗ̄do rōne perſone intellige dum tñ teneat mandatū lz poſſit elidi. ſecus ſi mandatum eſſet nullum. vt. ſ. e. l. ij. §. furioſ. q᷑ quando mādatum eſt ipſo iure nullum perſona procur. nō legitimat̄ per proceſſum cāe. ſed quando eſt aliquod ſz poteſt elidi. tunc bene poteſt perſona legitimari. ⁊ facit. ī. de iudi. l. non idcirco. §. cum poſtea. ⁊ quod nō. ī. ꝙ falſo tu. aucto. l. i. §. dicm pomp. per Ja. de are. ¶ Quarto nō ꝙ quando officiū iudicis ſuccedit loco exceptionis non poteſt iudex ſupplere vltra tp̄s excipiēdi vnde ſicut exceptō declinatoria excludit̄ per cōteſtationē litis ita off cū iudicis q᷑ pari paſſu ambulant cum ipſa exceptiōe vt h. c i. v. niſi hoc quod tene menti. ¶ Quinto nō plus operari proceſſū ꝗ̄ renūtiationem expreſſam. ¶ Sexto nō aliquid permitti ī fauorē proprij collegij quod alias non permitteret̄. ¶ Nō vltimo hic vocari procuratorē eū qui cōſtitutus eſt ī cauſa collegij vel numeri vt patet hic verbo procuratio ſecundū. Dy. ſa. ſil. ⁊ ia. bu. vnde quādo collegia cōſtituūt procuratores non eſt neceſſarium decretū ſuperioris. q᷑ ipſi cōſtituentes ſunt domini. ⁊ iſte eſt verus procurator. ſecūdū iſtos ſed vbi procurator non cōſtituitur a collegio ſed ab vniuerſitate ciuitatis caſtri vl̄ ville quia iſte conſtituit̄ per adminiſtratores opus eſt decreto ſuperioris. i. iudicis qui ꝑeſt loco ⁊

ralis cõstitutus non appellatur pcurator sed sendicus .vt
nõ.j.quod cuiusq3 vni.l.plane .in collegijs etiam diceret
q vbi nõ tota cõgregatio sed administratores cõstituũt pcu
ratores q iste non esset procurator sed scindi.⁹ de hoc dicaȝ
in.d.l.nulli.In glo.pᵃ .j.de ferijs .l.i.fo.ibi nõ cõstitutiõs
respiciebat fauorem priuatũ h'c publicum hinc appȝ q fe
rijs inductis ob messes renũciatur sed non ob guerrã iduc
tis seu repẽtinis q2 in primis cõsideratur vtilitas priuatoꝝ
in alijs vtilitas publica cui renũciari non potest .vt nõ in.c.
sepe.de verbo.signi.in clemen.¶ In glo.ij.ibi.tacite .proces
su temporis .¶ In.c. ibi eueniit .l.emergit ⁊ nõ hoc q ista
glo.sentit q in incidenti ⁊ emergenti iudex possit supplere
non in principali facit.j.de edili.edic.l.edile .§. item sciẽ
dum vel dic in latius q ex gestis semper iudex potest sup
plere.q2 dȝ gesta rimari.vt.C.de iudicijs.l.pperandũȝ .§.
sin aũt ex gestis.⁊.C.de ap .l.ampliorẽ.⁊.xxx.q.vi.c. indi
cantem. Item põt supplere allegando.ll.scriptas vel noto
riam cõsuetudinem.q2 dicit ista allegatõ iur' nõ facit que
appȝ in primo cãu p aperturam libroꝝ.in sõ p ipsam noto
rietatem facit ad hoc quod dico de notorio quod nõ in.l.ij.
.ȝ.de fer.C.q ⁊ aduersus quo i.l.i.vbi hẽs bonã gl . vnde
notoriũ equiparaᵗ gestis.interdum iudex vult supplere ex
gerendis tunc qdã sunt que respiciunt offm̃ iudicis residẽs
in iudice ⁊ in istis põt supplere.⁊ exbi grã ppter publicam
vtilitatẽ vt hic,ppter pretoris dignitatẽ.ȝ.de postulando.l.
quos pbibet ppter iudicij accidentiaȝ ⁊ substantialitatẽ vt
in.l.i.ȝ assessoribus pp actionis nullitatẽ. vt nõ.C.de trans
ac.l.vbi pactũ. Iteȝ supplet suam sniam deffendendo ⁊ dã
do appostolos p quos superior informeᵗ de ai sui motu.vt
.C.de ap.l.eos in fi. Iteȝ supplet interrogãdo.vt.j.ȝ iter.
act.l.vbicunq3.⁊ extra de fide instru.c.cum Iohãnes here
mita. Itẽ supplet ne agens improbrũ lucrũ facciat cũ iactu
ra alterius.vt.j.de pe.hᵉ.l.fi.item supplet vbi iurisdictio ẽ
offensa.vt.C.ȝ testi.l.nullũ ⁊ in.l.ij.C.de spor.itẽ supplet ĩ
arbitrarijs vt dixi in pena.§.grauior.Quedã autem sunt q
nõ residẽt in iudice sed respiciunt offm̃ partis. tunc iudex
nõ dȝ supplere vt nõ de pac.l.si vnus i.§. pactus in glo. in
opponendo.⁊ probaᵗ expresse insti.ȝ excep.in prin.in cõia
libus vbicunq3 iudex põt ingrere põt supplere tã ex gestis
q ex gerendis.vt.C.ȝ aboli.l.ij.⁊ nõ in.l.idemq3.§.si t'ia
dictum.j.de condict.ob tur.cãm v' vide.¶ Extra ĩ fine hᵒ
.§.queso vtr capl'in possit facere abbatem suũ pcuratoreȝ
seu sindicũ in cã ipsi⁹ capituli vel in cã cõi prelati ⁊ capituli
⁊ vĩ q non q2 cũ in sindicatu reqraᵗ auctoritas superioris
prelaᵗ nõ potest auctorizare sibipi vt in.l.i.de acto.tu.Cõ
trariũ est verũ.⁊ est nõ q prelat⁹ potest esse scindic⁹ ⁊ pcu
rator sui collegij.quod dic vt plene nõ in.c.presentiũ de te
sti.li.vi.per archi.¶ In tex.ibi tempore litis conte.adde h
quod nõ.C.q accu.non pos.l.nõ ignorat nam omnis excep
tio.que opponiᵗ ad qualitatem psone agentis vel accusantᵹ
excluditᵗ per conte.lit.⁊ sic conte⁹litis firmat psonam ⁊ est
rõ q2 excep⁹ declinatoria respicit pparatoria iudiciorum ȝ
post litem cont.sumus extra pparatoria.vt.j.e.l.pon.§.ra
ti.quod tene menti.Bal.

Procuratorem: In tex.ibi suscipiẽdã per ista verba totus p
cessus significatur vt hic ⁊.j.e.l.qui procuratoreȝ dat .
¶ In tex.ibi ver nõ verba pcisa determinationẽ ⁊ exceptõ
non recipeᵗ.sic.j.de ver.ob.l.stipullatus sum damã .⁊ ȝ.ȝ
in ius voc.l.quãuis ¶ In tex.i' actionẽ nõ neminẽ cogi sui
inimici negocia pcurare facit.j.de execu.tu.l.ab hebe.§.dat
remissionem.

v **El hereditas**: In tex.ibi.occu per. Nõ q qs nõ
tenetur dimittere facta sua pro factis alienis
facit infra de fideio.liber .l. thays ancilla.§.
primo .Baldus.

r **Itamen**: Nõ ar.in hac.l.a cõtrario
sensu q clericus qui vendit
layco rem de qua mouetur lis emptori.n̄ ad
mittaᵗ ad suscipiendũ in se iudiciũ in foro se
culari q2 nõ potest cogi facit q nõ .ȝ.si quis in ius voca.n̄
ie.l.pᵃ ⁊ vide quod nõ in spec.de p⁹ ⁊ 2⁹ decreto.§.rest it.
ver.quid si dñs clericus ⁊.ṽ.sc.⁊ facit.j.de iudi.l.venditoꝝ
tene menti.Baldus.

r **Eo etiam**: Nõ q quando res est
tempore peritura compel
litur ille qui alias non compelleretᵗ.

r **Eo hic neq3**: Nõ q iudicis est
causas examinare.
Baldus.

r **Ed etiam**: In tex.ibi pcat nõ q v'
est res tpre pitura dila
torie exceptiones nõ curãtur ⁊ tunc ẽ ampu
tanda materia omnis dillationis .¶ In.l.se.
ibi causa cognita . Nõ q in arbitrio pretoris est causaȝ ex
timare.Baldus.

r **I post datum**: In. tex.ibi no
ua causa nota q
v' est noua causa ibi est nouus effectus Iteȝ
nõ q nunq̃ a deo quis se astringit q per h
tollatur sibi superueniẽs defensio.Bal.

r **I defunctus sit**: Si dñus p
suo procuᵗ.vo
lente satisdedit etiam mortuo domino pcur .
iudicium suscipe precise compelliᵗ .si auteȝ p
curatore ignorante non ẽ abstrictus pcurator ad necessitatẽ
suscipiendi iudicij sed eo non suscipiente iudiciũ cõmittitur
stippulatio ob rem non defensã hoc dicit ⁊ loquitur ista lex
in procuratore rei . In tex.ibi data q2 releuauit domin⁹ pro
curatorem a satisdando promittẽdo p eo iudi.sol.vt insti.ȝ
satisda.§.si vero aliquis aliter eni pcuᵗ.rei ad deffensioneȝ
non admittitur nisi aut ipse satisdederit iudi.sol.aut domin⁹
pro eo vt.j.e.l.minor.§ .fi. ¶ In tex.ibi cõpellendus offõ
iudicis vt.ȝ.e.l.filius.§.procuratorẽ quod officium iudiciᵗ
est pcisum nec nouatur lȝ cõmittaᵗ stip⁹ ad interesse. q2 ac
tio ⁊ non offm̃ nouari cõsueuit vt.j.de op.no.nun.l.stip⁹ ȝ
operis.§.fine. In tex.ibi ita tamen .s.cogiᵗ pcurator pcise.
¶ In tex.ibi sciente ab initio vel postea ratificante ⁊ videᵗ
ratificare ⁊ acceptare recipiendo instrum mandati vel lras
vt in.c.i.de procuᵗ.in clemen.¶ In tex.i' actũ est.l.quia ĩ
scio pcuratore nec ratificante dñs satisdedit.¶ In tex. ibi
in ciuile q2 ignorãs non est arctandus . nã non vĩ astrinxisse
se qui ignorat.¶ Nõ per satisdationẽ iudi . sol.perpetuari
mandatum pcur.rei vt nõ finiatur morte dñi decedenᵹ añ
litem conte.q est nõ.¶ Contra hoc op.⁊ videᵗ q primo p
cur.nõ compellaᵗ q2 morte mãdantis re integra finitum est
mandatũ.vt insti.man.§.itẽ si adhuc .⁊ diciᵗ res integra ex
quo nõ erat adhuc lis conte.vt in aũ.de litigio.§ omẽs fal
sum ergo vĩ pmum dcm̃ istius.l.q pcurator cõpellaᵗ .nam
non vĩ compelli ȝ repelli.q2 amodo non habȝ mandatũ .re
spondet glo.⁊ dicit fateor q vbi ẽ res integra finiᵗ manda
tum.sed hic res nõ erat integra.q2 procur.fuit in iudicio ⁊
cõfirmauit psonam suam pmittendo iudi.sol.⁊ domin⁹ satis
dedit fideiubendo vl' dãdo fideiussores p eo.vnde q2 legip
timata erat p⁹ ⁊ fideiussiȝ p eo ergo res nõ erat integra q
tum ad a'pirationẽ mandati.vnde secus si p' nõ esset firma
ta in iudicio lȝ appareret in instrumento pcuratõ ⁊ satisda
tio iudi.sol.quia res est integra cum non sit ad iudicem ven
tum.nec pcuratio pducta in actis.vnde colligamus tale no
tabile q postquam procur.rei est legiptimatus ap acta.mã
datum non finiᵗ morte dñi lȝ lis non sit contesta.secus si de
mandato non sit discussum nec psona legiptimata in iudicio
Sed contra h videtur lra nostra non facit mentionẽ nisi de
satisdatõe .vnde videtur q sola satisda⁹ reddat mãdatũ ir

reuocabile per mortem .ad h.ȷ.c.titius .vbi dicit̃ ꝙ ꝓcur.
poſtꝙ ſatiſdedit loco domini habet̃ ergo mandatū eſt ꝑpe
tuum .Preterea ego video in filij ꝙ querela inofficioſi ꝑ
petuatur ꝗ ad tranſmiſſionē per ꝑparatoria. ȷ. de inoffō.
te.l.poſthumus .§.fi.ergo a ſimili .idem dicam⁹ in mandato
ſecūdum Guil.ꝑterea licet domin⁹ moriat̃ tamen preſumit̃
eius voluntas durare p⁹ mortem eo ꝙ ſe obligauit ar.ȷ.de
iur̃ do.l.ſi ego .§.i.ſed vbi volūtas poſt mortem differtur
vel cōfertur mandatū non finit̃ morte vt.ȷ.man.l.ſi vero ſi
re.§.fi.ꝛ nō de le.ij.l.cum pr̃.§.nemo ſecūdū mar.ſy.ꝛ ia.
bu.Preterea ego dico ꝙ ex quo domin⁹ ſatiſdedit defenſio
eſt neceſſaria ne cōmittat̃ ſtip⁹ vt hic ꝛ mandatū neceſſariū
non finitur morte vt.ȷ.de acq po.l.fundum ꝛ per iſtā rōnē
videtur ꝙ cū hodie in inſtrumentis procurōnū oēs ꝓcur.
releuent̃ ꝙ talia mandata nō finiant̃ morte mandant̃.ꝙ eſt
mirabile ꝛ menti teneri.¶2⁹ op.ad idem de.l.ſi procedēte
.ȷ.man.vbi dicitur ꝙ ſatiſdatō nō īpedit reuocationē p mō
tem .ſo.hic ſatiſdedit dominus vnde non erat res integra ꝗ
ad ipm̄ qꝛ dominus tranſiuerat ad ſtippulationē iudi.ſol.
ibi autē ſatiſdederat ipſe ꝓcur.vnde quo ad dominum erat
nudū mandatū.ꝛ res erat integra.ꝛ ſic non ob.¶3⁹ .op.cꝫ
ꝙ ante li.conte.ꝓcur .libere reuocari pōt.vt.ȷ c.l.an litē
R⁹ ibi loquit̃ in reuocatōe expreſſa.expreſſe enim pōt do
minus ꝓcuratorem reuocare .h' autem loquit̃ in reuocatō
ne tacita que fit morte.ꝛ ſic non ob.vt i' nō.Adde exponen
do glo.dum dicit ꝙ hic loquit̃ in tacita reuocatione que per
mortem fit expone.i.fieri conſueuit alias . nam in cāu.l.ante
non hȝ locum reuocatō.idem enim operaret̃ tacita quantū
expreſſa.vt.ȷ.ſi cer.pe.l.cum qd.vnde glo.loquitur impro
prie lȝ habuerit bonum intellectū.¶Ex predictis nō ꝙ mi
nus operat̃ mors ꝙ expreſſa reuoca.io.ꝛ ratō differentie ē
qꝛ mors facit voluntatem ceſſare.vt.ȷ.loca.l.ꝗ ad certū ſȝ
reuocatio facit plus qꝛ inducit ꝯriam voluntatem .vt.ȷ .de
ſolut̃.l.diſpenſatorem.vel melius reuocatio que fit p mortē
eſt preſumpta qꝛ preſumitur ceſſare voluntas que tollit̃ per
contrariā preſumptionem.ſꝫ qn̄do voluntas preſumit̃ durat̃
vt hic.ſed expreſſa reuocatō non tollit̃ per ꝑſumptionē ali
quam qꝛ in ꝯcertis nō certis locus eſt coniecturis.vt.ȷ.de v
bo.ob.l.continu⁹.§.cum ita.¶Extra quero quare dicit̃ ꝓ
cura.releuari quādo domin⁹ fideiubet ꝓ eo.ꝛ in quo ē iſta
releuatio.Reſpondeo dicunt qdam ꝙ eſt in duobus primo
qꝛ ipſe ꝓcurator.nō habꝫ neceſſe ſe obligare ꝑſonaliter.ſc̄do
qꝛ non hȝ neceſſe dare fideiuſſores.alij dicunt ꝙ nō releuat̃
niſi ī vno.ſ.ꝙ non hȝ neceſſe dare fideiuſſ.tamen ꝑſonaliter
ipſe procur.habet ꝓmittere iudi.ſol.quod ſic ꝓbatur .i iſta
ꝓmiſſione procur.dȝ eſſe principalis ꝑſona.vnde ſi non ſe
obligaret principalr̃ nemo poſſet fideiubere ꝓ eo.qꝛ nunꝙ
eſt reperire fideiuſſoria n oblōnem ſine principali.vt nō.ȷ .
ad trebel.l.ſi heres pecuniā.preterea.l.vr̃ expreſſa in ſimili
ꝙ releuatus ꝑ teſtatorem a ſatiſdando. tn̄ debet perſonalr̃
ꝓmittere.vt.ȷ.de vſufr.ac.ca.re.l.tribus.In contrarium vi
detur.qꝛ dominus ſatiſdat ꝓ ſuo ꝓcuratore ꝛ eſt fideiuſſor
in rem ſuam.vt infra.ea .l.licet.§.ea obligatio ꝛ fideiuſſor
in rem ſuā pōt eſſe obligatus ſine principali.vt.ȷ .de pac.l.
fideiſſ.¶Item tex.videt̃ expreſſus hic in.ṽ.ꝙ ſi aliter vbi
dicit ignorantem ꝓcuratorem releuari.ſecus aūt ſi promiſiſ
ſet ipſemet ꝓcur.preterea hoc videt̃ expreſſum inſti.de ſa
tiſdat.§.ſi vero aliquis.nam ex quo.l.dicit ꝓcur.releuari i
telligo ꝙ in totū ꝛ plene releuet̃.Item in hoc cāu dominus
eſt magis ꝓprie expromiſſor ꝙ fideiuſſor.vt.ȷ.de dolo.l.e
leganter.§.fuus pactionis ꝛ ita fuit practica iudiciorū cy.
de hoc diſputat in.l.i.C.de ſatiſdan.¶2⁹ quero cꝫ ſi plac⁹
vel pater faciant ꝓcur.vtrum finiat̃ ꝓcuratio eorum mōte
ꝛ vr̃ ꝙ ſic.vt.ȷ.de acquir.hr̃.l.ſi epiſtolam.ꝛ.l.ſi qs alicui.
ꝛ.C.de admi.tu.l.fi.§.pri no.ſo.in prelato.dic vt nō inno.
de reſti.in integrum.c.cū veniſſet.ꝛ ō foro comp.c. dilecti.
ꝛ in c.fi.de procur.in cle.¶Et a ſimili idem vr̃ dicendum ī
prē qꝛ ius prie poteſtatis morte finit̃ ꝛ ſic ceſſat mandatū

ex defectu cāe efficientis.nā ceſſante cā efficienti ceſſat effe
ctus.q non eſt cōſumatus.ſed ē conſumand⁹ de futuro. vt
nō in.l.pr̃e furioſo.de his qui ſunt ſui vel alieni iuris ꝑ
Jaco.bu.ꝛ alios.Baldus.

Qui ad communi di· Procuratō ī duplicibus iu
dicijs ordinatus vr̃ habere expreſſum mandatū agendi ꝛ
defendendi ꝛ debet ſatiſdare iudi.ſol.vt procur.rei ꝛ ſi du
bitetur de mandato dȝ cauere de rato vt ꝓcur.agent̃ .h.d.
¶Nō ꝙ procuratoriū interpretatur ſecūdum naturā iudi
cij eſſe ſimplex vel duplex ꝛ ꝙ in implicitis iudicijs īplici
tum videtur eſſe mandatū .¶Op.cōtra hūc .§.qꝛ hic vide
tur dici ꝙ hic ſit ſpeciale in duplicibus iudicijs ꝙ procura
tor cōſtitutus ad agendum videatur cōſtitutus etiam ad de
fendendum.ꝯ.imo iſtud eſt generale qꝛ ille qui agit cogit̃ ꝺ
fendere.vt.ȷ.c.ſuum.§.ait pretor.ſo.dicit glo.hic multū no
tabiliter ꝙ in duplicibus iudicijs mandatū ad agendū inclu
dit mandatū ad defendēdū.qꝛ actio ꝛ defenſio ī iſtis iudicijs
ſunt inſeparabilia.vt.ȷ.famil.hercīſ.l.in hoc iudicio.ſed ī a
lijs iudicijs ē ſecus.qꝛ aliud eſt mandatū agendi .aliud de
fendendi.nec vnum includit̃ ſub reliquo.nō ob.§.ait pretō
qꝛ illud nō eſt vigore mandati ſed ex diſpoſitōe.l.ꝓpter be
neficium reconuentionis quod hȝ reus .nā vt non diſtingat̃
in plures procur.eſt ſtatutū ꝙ ille qui agit teneat̃ defendere
non ꝙ mandatū extendat̃ ad hoc.ſed vltra mandatū fit ex
diſpoſitione legis.ita nōbiliter tenet hic gloſa.ꝛ cy.C.codē
.l.inuitus.¶Juxta hoc reuoco in dubiū quidaȝ fuit conſti
tutus procur.ſolum ad agendū ꝛ reconuentus ſuccubuit .
quero vtrum ſnīa mandabit̃ executioni ꝯ dominum.ꝛ vide
tur ꝙ non qꝛ iſte procur.non hȝ mandatū ad defendendū
ergo nō fit executō contra dnm̄.vt.ȷ.c.l.plautius. In con
trarium.qꝛ lȝ hoc non cōprehendat̃ ſub mandato principa
liter tn̄ videt̃ venire iuxta mandatū.vt.ȷ.iudi.ſol.iam tn̄.§.
in hac ſtippulatione.breuiter ī' ē veritas ꝙ in ſimplicib⁹ iu
dicijs nō fit executio contra dnm̄ per dictū .§. in hac.circa
fi.ꝛ ꝑ notata.ȷ.c.l.ꝗ proprio.§.litis ſȝ in duplicib⁹ iudicijs
fit executio contra dnm̄.vt hic ꝙ nō.¶In glo.vltima ī fi.
iu dic vt inſti.de ſatiſda.§.ſi vero aliqd.ꝛ quod dicit glo.in
prin.quod ē cauendū de rato intellige cum dubitat̃ de man
dato.vt.C.de ſatiſdā.l.i.vel refferas hoc ad dominū ꝙ ſi
dn̄s vult talem ꝓcuratorē legiptime releuare.de rato debꝫ
ꝓmittere.ꝛ iudi.ſol.nā ꝓmiſſio de rato mandatū nō auget
firmat tn̄.vt.ȷ.c.l.ꝓcuratorem abſentē.ꝛ ſm hoc iſte.§.ꝯti
nuatur cum prin.l.v' tractat̃ de releuatione ꝓcur.pōt et ī
telligi tex.de illa ſatiſdatione de ꝗ loquit̃ aūt.de exhiben.rei
.§.ſuſceptum.ꝛ.C.de epi.ꝛ cle.aūt.gnāliter primus ꝛ ſus
intellectus placent.Baldus.

a **Ante litem·** In iſta.l.cum ſequenti
bus ponūtur due regu
le.p⁹ eſt ꝙ ante litem cōte.procur.libere re
uocatur.ſecūda regula eſt ꝙ poſt litem ꝯte.
procurator non reuocat̃ tamē iſta regula ſecūda fallit in ca
ſibus in quib⁹ emergit iuſta ratio reuocādi .h.d.vſqȝ ad .l.
mutari ¶J tex.ibi libera .i.non exigens cauſe ſubſiſtentiā
vel cognitionē ſed ex libero aīi motu pendēs.¶Nō p⁹ ꝙ
ante litem cōte.poteſt mutari plures procur.vel plres mu
tari poſſunt ꝛ ſic ante litē conte.poteſt quis diſtinguere ī va
rios ꝛ diuerſos procu.qꝛ libera ē variatō vt hic ſed poſt li
tem conte.videtur diſtinguendū inter reum ꝛ actorē nam
actor poteſt diſtinguere reū in plures procur.ſed non reus
actorem qꝛ in proceſſu cāe magis fauem⁹ actori ꝙ reo vt
.ȷ.iudi.ſol.l.iam tamē.§.pe.vel ī' intelligitur cum ſimul plu
res veniūt hic cum ſucceſſiue ſicut nos dicim⁹ ꝙ ad diuſos
actus pñt cōſtitui ſinguli procur.vn⁹ ad vnū actū. alter ad
alium vt .ſ.c.l.3⁹ nec per hoc dicitur diuidi inſtantia vel di
ſtingui aduerſus in plures .¶2⁹ nō ꝙ dominus iudicium
ſuſcipiēdo vr̃ reuocare ꝓcuratorē ꝙ ē verū an̄ litē ꝯte.ſȝ p⁹
litē conte.diſtingue aut dnus cōpet ad vnū actum .aut ad

totam cām in ſe trāſſerendā ſi quidē compet ad vnū actuȝ.
tunc reffert aut compet ex neceſſitate aut ex volūtate ſi ex
neceſſitate puta ad reſpondendū poſitionibus vel ad iuran
dum de calumnia q: magis nouit factū tunc magis videtur
procuratorem firmare ꝙ̄ reuocare vt. C. de iur cal. aut ē. ꝑn
cipales ⁊ hoc ꝙ̄do cōparet ex neceſſitate preciſſa impoſita
ſibi per iudicem. idem ſi cōpareat ex neceſſitate cāuſa puta
q: procurator eſt infamis vel ad purgandam cōtumaciā ꝑ
cur. vt in .c. i quez ſub ca. §. i. de procur. li° vj° ⁊ in. c. i. vt li
te non conte. aut dominus comparet voluntarie. tunc aut ꝯ
ſentit ꝓcur. ⁊ aduerſarius. ⁊ mandatum tacite reuocaꝛ̄ quia
dn̄s reduxit cām ad ſe vt in dicto. c. ſi quem. §. i. in fi. n̄ do
minus cōparuerit ⁊ dixerit nō reuocando ꝓcuratorem vt
ſibi pȝ. aut ꝓcurator vel aduerſarius contradixit ⁊ tunc non
ē inducta reuocatio ꝑ hunc tex. q: non hȝ dominus ꝑtātem
reuocandi. aut dominus cōparet ad totā cām tunc refert. a
ut comparet vt aſſiſtat. ne colludaꝛ̄ ⁊ non intelligiꝛ̄ reuocaꝛ̄
mandatū. vt. ī. e. l. plautius aut vt iudiciū in ſe transferat tē
intelligiꝛ̄ reuocare mandatum ꝙ̄tum in ſe ē vtruȝ aūt poſſit
reuocare mandatū. nec ne. hoc eſt in diſpoſitōe iudicis qui
habȝ cognoſcere de cā reuocationis expreſſa ſicut de cā re
uocationis tacita vt in hac. l. poſt litē cum ſe. ⁊ conclude ꝙ
tacita reuocatō per comparitionē dn̄i eſt reuocatio ꝑſump
tiua ⁊ duo faciunt eam ceſſare. ſ. ꝑſumptio contraria. ⁊ ipo
tentia reuocandi. Adde tn̄ ꝙ ꝓcura. aduerſario ꝯſentiente
ſemp adeſt reuocandi poteſtas. vtroqȝ aūt preſente ⁊ cōtra
dicente nō adeſt reuocādi poteſtas n̄ cā cognita. ❡ Sȝ h̄
occurrit querere de duobus ꝑmo vtȝ abſente procur. dn̄ſ
comparens videaꝛ̄ ꝓcuratorem reuocare dicit bar. ꝙ nō q:
ꝓcur. ignorans habeꝛ̄ ꝓ contradicente. vt. s̄. e. l. filius. §. inui
tus. Item hȝ ius ꝯdicendi. vt. ī. e. l. que omnia. §. i. hoc intel
lige n̄ procur. eſſet contumax. q: ꝑpter iſtam culpā dn̄s ſi
vult pōt ipſum reuocare tacite ⁊ expreſſe. vt in. l. auxilio. ī.
. e. ⁊. C. de procur. l. cum q res agit hēdum. ❡ 2ª queſtio ē
ſi dominus facit alium actū ꝓcuratore abſente. vtrum per
h̄ inducaꝛ̄ tacita reuocatō ꝓcuratoris dicit bar. ꝙ nō q: ab
ſens habeꝛ̄ ꝓ contradicente. ⁊ habet iuſtam cām contradicē
di. vt. ī. e. l. que omnia. §. mutari. Ego dico ꝙ hoc eſt veruȝ
poſt lit. conte. cā reuocandi nō ſubſiſtente ſed ante litē cōte.
non requiriꝛ̄ pñtia aduerſarij q: nec hȝ ius vel cām ꝯtra
dicendi. vt in. l. ante litem. ❡ Extra quero quid in cāis in q
bus non conteſtaꝛ̄ lis. rn̄deo in illis cāis fit tacita cōteſtat o
litis ſtati ꝙ incipit principale negocium diſcuti ⁊ illa tacita
ꝯteſtatō operatur idem quod expreſſa ita dicit glo. or. i. c°.
. de elec. li. vi. ⁊. C. e. l. nihil. §. arbitramur vbi vide ⁊ nō
ꝑdicta ⁊ adde ad hanc. l. quod nō archi. vj ͣ. q iij. c. q: vni
uerſi. ❡ 3° nō ꝙ ſucceſſor pōt reuocare factū predeceſſoris
vt. l. poſt litē. §. non ſolum. ī. co. ❡ Quarto nō ꝙ ſi procur.
ſit factus religioſus finitū eſt mandatū idem ſi irreligioſus
puta excōicatus vt nō archi. xi. q. i. c. ſi inimicus. ⁊ ar. ī. de
ſolu. l. cum quis in prin. ❡ Quinto nō rōne amicicie vere l̄
preſumpte ex aīcia aduerſarij. vt. l. i. §. cum pꝛ̄omis induci
ſuſpicionē. ⁊ reuocari pōt mandatū ⁊ adde quod nō. Inn.
extra de offi de le. c. inſinuāte. ❡ In glo. que incipit ſȝ quaꝛ̄
in fi. eſt ⁊ alia rō q: lis conteſtaꝛ̄ cum parte nō cum iudice
vnde ius litigatorꝫ roboraꝛ̄ non autē iur. dictō Item nō effi
citur iudex ꝓcur. litis. ſȝ ꝓcur. ſic ſecūdū Gul. ❡ In glo. q
incipit ſed an ibi. h° ſic nō ꝙ non ſufficit aliquid dicere ni
ſi probetur. facit infra de priuil. credi. l. ſi creditores quod
nota. Baldus.

p **Oſt litem**. In glo. ſed quaꝛ̄ hoc cū in fine. item q: iudex de
legatus non efficitur domin9 litis per conte.
ſed procur. ſic. q: ex iſtantia nullū ius q̄riꝛ̄ iu
dici ſm̄ Gul. ⁊ alios ⁊ iſta glo. dicit veri9 ꝙ̄ illa q̄ eſt in. l. ⁊
q: de iur. o. iudi. Baldus.

s **Ut**. In glo. vt ſi monachꝰs hoc caſu cre
do ꝙ non ſit neceſſaria reuocatio mā
dati ſȝ ipo iur finiꝛ̄ mādatū tāꝙ̄ morte ꝓcur.
idem credo in deportato ⁊ ſi qui hitur pro
mortuis vt in. l. ſi tutor rei publice. §. fi. de tu. ⁊ ratio di
ſtra Baldus.

t **Tem**. In glo. ſed an. nō ar. ꝙ ille q dic
debitorem ſuſpectū debeat ꝓbaꝛ̄
q: ſuſpicio nō preſumiꝛ̄ facit. ī. de p̄uille. cre
di. l. ſi creditores. Baldus.

v **El exilio**. Nota ꝙ hic dicit de exi
lio ⁊ idem credo in excō
municato ar. eius ꝙ nō inſti. de capi. dimi. §.
minor ꝙ ſi nō eſt excōicatus procur. ſed dn̄s
vtȝ excōicatio inducat reuocationē mandati dic vt in. c. ſi.
extra. c. in clemen. ⁊ quod nō archi. xj. q. i. ſi inimicus.
❡ Item nō ꝙ licitatio eſt cauſa remotionis cōcor. C. e. l. cū
qui res. Baldus.

m **Utari debebit**. Iſta. l. ⁊ ſe. ꝯ
tinuaꝛ̄. In. l.
mutari. nō ꝙ n̄ ſolū dn̄s ſȝ et ipe ꝓcur. pt pe
teꝛ̄ ſe reuocari vbi ſubeſt cā. ❡ 2° nō ꝙ ꝓcuratō actōis ⁊ rei
ambulant pari paſſu quo ad reuocationē mandati. ❡ 3° nō
ꝙ quando dominus vult reuocare ꝓcur. ex cā ſuſpicionis
vel que afficiat ipſum procur. quo ad famam ipſius ꝓcur.
procurator hȝ ius contradicendi. ⁊ pōt dicere dn̄o tu menti
ris. ❡ 4° nō ꝙ vbi dominus vult reuocare procur. in caſu
non ꝑmiſſo. aduerſarius habȝ ius contradicendi mō reuoco
in dubium qūo aduerſarius poſſet contradicere. cum ſua n̄
interſit. nō enim refert cū quo litigeꝛ̄. ſed de quo vnde non
intereſt ſua vtrum litiget cum procur. veteri vel cū domino
vel cum nouo ꝓcur. ſi non intereſt. ergo non hȝ cām contra
dicendi. vt. ī. de ap. acci. l. i. in princ. Nos ſumus tunc in q̄
dam puncto valde notabili quod alibi nō examinaꝛ̄ ꝙ̄ hic.
reſpondet gl. ꝙ imo intereſt aduerſarij q: facta tali mutatō
ne de procur. in dn̄m vel de domino in alium ꝓcuratorem
omnia de nouo narrari oportebit ecce verba glo. iſta vba
poſſunt in elligi duplici modo. p° ꝙ omnia acta cāe debeāt
a principio fieri ⁊ ſic erit opus nouo libello nouis dilatōni
bus nouis exceptiōibus. ⁊ noua lit. conſ. ⁊ ꝙ iſta opi ſic va
ꝓbatur ſic per lit. cont. procur. fuit effectus dominus liſ vt
. C. de procur. l. nulla de ap. l. ab executore. §. fi. Si g° tranſ
ferreꝛ̄ inſtantia ſiue nona litis ꝯte° in dn̄m ſequereꝛ̄ ꝙ dn̄s
ageret vt procur. ſui procur. ⁊ per conſequens ſequereꝛ̄ ꝙ
eſſet ꝓcurator ſui ipſius quod eſſet impoſſibile. opȝ ergo ꝙ
confundanꝛ̄ prima acta ⁊ de nouo fiant ⁊ formenꝛ̄ in pſona
ipſius domini ſimile. ī. ſo. ma. l. ſi conſtāte. §. fi. ſimile habe
mus in vſufru. formali qui confundiꝛ̄ cum viuꝛ̄ ꝓprieta
ri. vt. ī. qui. mo. vſuſfruc. amit. l. fi. de ſerui. vr. predio. l. ſi q̄ſ
edes. Item ⁊ alibi fit confuſio. ī. de fideiuſſ. l. generaliter.
Item etiam. l. dicit aperte ꝙ quando ius directum ⁊ vul
ſe ꝯuenit in vnam ⁊ eandē perſonam neceſſe eſt ꝙ alteruȝ
confundatur. ſ. vule vt. ī. ad trebel. l. ſi heres ab eo. ſed iſta
opi9 non eſt vera q: abſurdum eſt cū acta ſint legiptime fcā
ꝙ pereant naȝ per hoc ſi procur. eſſet cōfeſſus periret confeſſio
ſi eſſent facte probationes perirent ꝓbatiōes. ⁊ generaliꝛ̄ oīa
acta etiā in factū reſpiciētia ꝙ eſt ridiculū q: non plus ope
ratur reuocatio ꝙ̄ mors procur. quo tamē mortuo acta n̄
pereunt ſed in eodem ſtatu q̄ erant permanēt ar. ī. de iudi. l.
tam ex cōtractibus ⁊. s̄. de infami. l. furius. ꝑterea. l. dicit ꝙ
agens debet ꝑſiſtere in eodē libello vt ī aūt. q ſemel. C. quō
⁊ quando iudex ſed nunc nō perſiſteret in eodē libello. vn̄
illa autem poſſet circūueniri reuocato procur. quod ē falſū
ꝑterea licet fiat cōmutatio de procuratore in dominū vel ꝺ
procuratore in procuratorē iudiciales ſatiſdationes remanēt
firme vt. ī. e. l. in cāe. §. ſi ex ꝑte ergo inſtantia remāet firma
vt. ī. iudi. ſol. l. cum lite mortua. ❡ 2° modo exponiꝛ̄ glo. ſe
cūdū Gul. de cu. q intelligit ꝙ acta denuo fiant in vno mo

mēto ⁊ interrogabiť dominꝰ an velit litem cōte.eſſe ⁊ ſic de
alijs actis ⁊ ſi dicerit ſe velle rata eſſe tunc pmitteref tranſ
latio inſtantie ⁊ reuocat̄ .procur.ſecundum eum .Ego veri
credo vel cōcedo ꝙ geſta in multo tpre poſſunt vno momē
to ratificari ⁊ per hoc etiā ſi alias valerent recipiūt robur
vt nō Inno.de atteſtationibus extra de teſti.c.cum cām ta
men ego dico ꝙ iſte modus nulla.l.ꝓbatur nec etiam habꝫ
in ſe veritatē. qđ enim ſi dominus diceret nō ratifico. quia
videt ꝙ acta ſunt contra ſe ergo erit in poteſtate ſua im
tare proceſſum contra .l. ſi idem cū eodem.§.i.ſ.ď iur .o.
iudi.⁊ ꝓpterea iſta opi.⁊ expoſitio.Bal.nō placet.Et ideo
ego expono 3º modo.⁊ premitto vt intelligas quando noua
pˢ interuenit in iudicio requiranť noue dilatōnes ad hoc vt
iſta noua pſona inſtruať de geſtis cāe.vt.j.de ferijs.l.oratiō
ne.modo dico ꝙ cum reus tanꝙ noua perſona venit ad iu
dicium oportebit ꝙ aduerſarius eū inſtruat narrando ⁊ ꝓ
ducendo geſta.vnde nō dicit glo. ꝙ denuo fiat ſed dicit ꝙ
oꝫ narrari ad inſtructionē rei.ergo intereſt potius litigaſſe
cum ꝓcuratore inſtructo ꝙ cum dn̄o inſtruendo.q2 oporte
bit ꝙ in iſta inſtructione interueniāt dilationes temporis ⁊
reus fatigabiť in expēſi.⁊ patieť moram lit . quam alias nō
pateref ⁊ ita intelligit iſtam gl.archi.in.c.ij.de procur.liᵒ vi.
Concludendo ergo in iſto pacto apparet ꝙ retro geſta re
manent firma nec opporteret repeti nˢ ad inſtructionem ad
uerſarij ⁊ iſta ē veritas.¶ Intereſt etiā rei ne iſta fiat mu
tatio ad hoc vt non diſtringaſ in plures aduerſarios vt nō
.ſ.e.l.poſt litem in glo.ſed quare.¶ In glo.vel vtrunqꝫ in
fi.⁊ iſta eſt veritas ⁊ facit.j.rem ra.ha.l.paulus.¶ In gl.
que incipit in eo iˢ nec interim nō ꝙ interdum agiť de ſuſpe
cto cōtra tutorem tunc an. interim adminiſtrat.habes de ſu
ſpec.tu.l.cum.j.de ſolut.l.ꝙ ſi forte.Interdum agiť de ſu
ſpecto contra prelatū ⁊ habes extra de accu .c.olim.Inter
dum contra prem q2 vř dillapidare ⁊ habes.j.ad trebel.l.
imperator.¶ Interdum agiť de ſuſpecto contra ꝓcuratorē
ad iudicia.q2 ad negotia nō eſt opus.cū poſſit liberē reuoca
ri ⁊ ita loquiť hic. ¶ Sed eſt notandū ꝙ interdum contra
ꝓcuratorem de ſuſpecto agiť q2 hic non requiriť libellꝰ nec
petitō.ſed incidenter offm̄ iudicis imploratur .vt nō.j.e..i
cāe.§.hec aūt cognitio vbi eſt gl.ſingularis ⁊ menti tenēda .
¶ In tex.ibi finiri.nō ꝙ queſtio emergens debet termina
ri ante ꝙ procedatur ad reliquos actus.facit.C.de dillat .
.l.a procedente.

Nec ferendus. Nō ꝙ quando dominus
allegat ꝓcuratorem eſſe ſu
ſpectum.eo ipo ꝙ ꝓcurator in diſcuſſa iſta allegatōe vult
ꝓcedere in cā probať ſuſpitio ꝯ eum q2 ſuſpectus eſt q offi
cium ſuū domino inuito vult exercere quod eſt nō . ⁊ allˢ
hunc tex.Inno.extra de ſimo.c.ꝫ eli.in glo.hic nō.¶ Secū
do nō ꝙ quando dn̄s allegat ꝓcuratorem ſuſpectum ⁊ pro
cuř.allegat dominum mentiri ꝙ procur.dꝫ preſtari ꝙ hoc
nō dicit.q2 ꝓcuratorem afficeret ꝫ dicit ꝙ vult ꝙ fama ſua
ꝯſeruer illeſa ⁊ ſic nō magnum eſſe intereſſe bone fame cō
ſeruande ⁊ decretū dicit ꝙ crudelis eſt qui negligit famam
ſuā.¶ Ex qro pone ꝙ in cōi cā plres dn̄i conſtituūt ꝓcur.
modo vnus iſtoꝝ vult ꝓcuratorem reuocare vt ſuſpectum
alij non.queriť quid iuř.vos habetis in ſimili hanc.q.l.ij.C.
de liber.⁊ eo.li.ſed formalř ponit.Inno.in.c.bone el fo.de
poſtu.prela.vbi vide ⁊ tene menti.bal.

Plane. Nō hic ꝙ procur.in rem ſuam ē procur.
irreuocabilis.⁊ hoc poſt litem cōt. ¶ Sꝫ
quero nunqđ ante litem ꝯte.poſſit reuocari dicit glo.hˢ nō.
ꝙ ſic.q2 dn̄s eſt preferendus ex quo lis nō eſt conte.vt.C.
de nouā.l.iij.iſta ſunt verba glo.⁊ eam nō.¶ Sed ego dico
ꝙ procur.in rem ſuam fit tribus modis pmo modo mādā
do ſibi exercitium directaꝝ ad ipius procuratoris vtilita
tem.non tn̄ cedendo ſibi iura nūc dico eē veram hanc gl. ꝙ
an̄ litem conte.illud mandatū poteſt reuocari nō poſtea ⁊
iſta talis ꝓcuratio in rem ſuam pōt fieri abſente ꝓcuratore
ſicut ꝓcuratio ſimplex ſeu nuda.vt nō.j.e.in cāe.§.ſi ex pte
in glo.ſed quaſi.2º modo fit procur.in rem ſuā cedendo iu
ra non tn̄ mandando actiones directas.tunc dico ꝙ ceſſio
iurium eſt irreuocabilis.vt.j.de excep.doli.l.apud celſum
.§.ꝙ ſi is cui.nō ob.l.iij.C.de nouat. q2 ibi lꝫ dn̄s non pſe
ratur ceſſio tn̄ non reuocať imo durat effectus ceſſionis q2
ꝙ dn̄s exiget ceſſionario reſtituet.vt dicto.§. ꝙ ſi is cui ali
ud eſt ergo querere de platione aliud de ceſſionis reuocatō
ne.3º modo fit ꝓcur.i rem ſuam vtroqꝫ cōcurrente.ſ.ceſſio
ne ⁊ mādato directaꝝ.tunc qͣtum ad mandatum directa
rum .dic idem vt.in pº mēbro.qͣtum ad ceſſionem dic idꝫ
quod in 2º mēbro dixi.Adde ꝙ ꝓcur.in rem ſuā interdum
fit ab hoīe.interdum a lege.quod eſt vbicunqꝫ trāſeunt iu
ra ſine ceſſione.vt.C.ad tre.l.pe.⁊ nō in.l.i.⁊.ij.C.de act.
⁊ ob.Ité adď ꝙ ille q alicui cedit iura itelligiť ēt mādaſ ſˢ
exercitium directaꝝ.vt.j.man.l.ꝓcuratorem.§.fi.ꝑ quem
tex.ita determinat ſpec.in ti.de excep.§.fi.v̄.⁊ nō.ꝙ eſt in
forˢ.¶ Ulterius nō ex nr̄o tex.ꝙ mandatum nunꝙ preſu
mitur in rem ſuam nˢ ꝓbetur vt hic in verbo ꝓbauerit qď
eſt contra ſpec.in ti.de ceſſione actionis.§.i.v̄.ſed qđ ſi is.
¶ 3º quero vtꝝ ille q conſtituit ꝓcur.in rē ſuā poſſit poſtea
conſtituere alium in rē ſuā.⁊ vř hic cāus ꝙ non q2 ꝯſtitué
do ſm videreť reuocare pmum.vt.j.e.ſi qs eum ꝓcurato
rio.§.fi.ſed ꝓcurator in rem ſuā eſt ꝓcur.irreuocabilis .te
nendo gl.iſtius.§.eſꝫ diſtinguendū tpꝰ.ſ.aut ante lit.conte .
aut poſt ad idē facit id quod nō.j.qui.mo.pi.vel ypo.ſol .
.l.ſicut.§.ſi procur.ſed ex pdictis appꝫ ꝙ aut loquimur q
ad mandatū directaꝝ.⁊ eſt vera glo.quo ad ceſſioné iuriū
⁊ tunc v̄itas eſt ꝙ iura ceſſa vni.non pūt poſtea per eūdem
alteri cedi.iſte ē tex.nō.in.l.non quocūqꝫ.§.qui gnō.j.ele.
.l.⁊ ibi habes hunc paſſum examinatū ſingulř per la.ď ar.
¶ In glo.ſua iˢ remoueri poſſe pe.tꝫ qď procur.in rem ſuā
nunꝙ poſſit remoueri ad hoc.C.de ꝓcur.l.q2 abſente.⁊.l.
q ſtipendia.⁊ hoc.v̄.plane.q2 ꝓcuratō ſua eſt coniuncta cū
effectu dn̄i.vt nō.in.l.i.ſ.e.⁊ hoc in reuocatione expſſa .n̄
cita aūt reuocatō ꝑ mortem nunꝙ intelligiť fieri de procur.
in rem ſuā.vt.C.de dona.l.illam.vbi eſt tex.nō.qď nō.bal.

Item ſi retentione. Nō ꝙ procur.q
fecit expenſas nō
debet reuocari niſi ſibi reſtituantur .⁊ declara. j.e.l .actoris
ꝓcur.⁊ idē vř i executore vltīe volūtatiſ ꝙ ſi qs expendit
debeat ei reſtitui ⁊ facit .C.de dona.l.ſi quis ꝓ redemptiōe
quod tene menti.

A cāe cognitione. Nō ꝙ
quiſ nō
poteſt perſonā pro parte impugnare ⁊ pro
parte approbaſ ⁊ eſt ar.ꝙ ille qui approbat
teſtem in vna cauſa videatur in omnibus approbaſſe.¶ Itē
nō de reuocatione quod non poteſt diuidi vt pro parte fiat
reuocatio ⁊ pro parte approbatio . ¶ Itēꝫ nō hic argum.
ꝙ non valet illud procuratorium ꝙ promitto ratum ⁊ gra
tum hr̄e quidqđ legitptime procu.fecerit q2 per hoc ptꝫ re
probo ⁊ ptem approbo quod non licet vt hic ⁊ tangiť i. c.
.i.de procur.in clemen ſecūdum Bar.de hoc in hoc glo. di.
xxj.q.i.c.relatio ⁊ ibi vide. ¶ Ultimo nō icōſtātiā re ꝓba
ri quādo qs ē incōſtās circa factū ꝓpriū ⁊ ď hoc dic.vt in
glo.quam nō.Baldus.

Sed hoc ita. In falſo ꝓcuratore nō ē neceſ
ſaria reuocatio q2 ipo iure ſi te
nent geſta ꝑ eum .h.d.

Sed hoc ita. Que diſſinita ſunt ante litem
cōte.⁊ poſt .Item ⁊ que diſſic
ta ſunt cā cognita nec ne .interuentu falſi procuratoris dn̄o
non nocent .h.d.¶ Nō hic ꝙ litis cōtᵒ nil cōfert falſo pro
curatori.¶ Nō ꝙ quis non debet grauari propter factuꝫ
alterius.¶ Quero hic vtruꝫ ſi falſus procurator litigauit ſci
ente domino vtꝝ iſta ſcīa habeaſ pro mandato .dicit Inno.
ꝙ ſic extra de reſcriptiſ.c.ex parte decani.⁊ glo.ei.dicit ꝙ

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

ſi ꝯdicere ratihabitioni par eſt .j. rē ra. ha. l. quo enim .§. .2° et hoc eſt verū in procuratore actoris q2 patientia domini fundat in iudicio perſonā falſi procuratoris quod ē nō. Sed in procuratore rei hēs tex. ꝙ patientia non habetur omnino pro mandato q2 etiam inuitus qs defendi poteſt tamen hoc operatur quod licet prima executio fiat in defenſorem vt infra .c. l. plautius tamen executio ſaria in ſubſidiū rōe patiētie fiet ī dn̄z ita habes tex. nō. C. vbi ō cau. agi. opoꝛ ā qua in ꝓuincia quod nō. Bal.

Hoc autem. Nō ꝙ in arbitrio ꝓcuratoris ē eam approbare vel reprobare. ¶ Querit hic glo. verū quando dominus vult reuocare procur. et ſuſpectum habeat offerre libellū de ſuſpicione dicit glo. elegante ꝙ non q2 hoc expeditur officio iudicis emergenti. ¶ Ex quo nō ꝙ triplex eſt officium iudicis .ſ. emergēs incidens et principale. in emergenti et in incidenti nō requirit libellus vt hic q2 quelibet allegatio eſt pro libello vt nō. j. ō inter. act. in rubrica. In officio iudicis principali regulariter requirit libell⁹ vt ex. de offō iudicis .c. ij. ¶ In glo. ſua ibi idē a quolibz iudice. idē puto ī arbitro nā par viſus ē ꝓcurator corā iudicib⁹ et arbitris. l. ſi diſtinguem⁹ .§. ſi dn̄i. j. de arbi. quod tene menti.

Si ex parte. Si inſtantia trāſfertur de dn̄o in ꝓcuratorē vel ō ꝓcuratore in dn̄z vel ō ꝓcur. ī procuratorē ſtippullationes in iudicio interpoſite durant in ſuo vigore ſtipulatio cōmiſſa procuratori videtur cōmitti domino cum effectu .h. d. et habet quattuor reſponſa. ¶ Nō inſtantiam eſſe ambullatoriam et transferri ō perſona in perſonam. ¶ 2° nō triplex genus tranſlatione .ſ. de domino in ꝓcuratorem et de procuratore in dominum. Item de ꝓcuratore in alium procuratorē. Eſt et quartū genus tranſlationis .ſ. de dn̄o in dominum .i. vniuerſalem ſucceſſorē. vt. ō. e. l. poſt litē. §. non ſolū. et .j. de fideiuſſ. l. ſi cū hominem. Inno. de iudi. c. q2. n. ¶ 3° nō ꝙ ſicut ambulat inſtantia ita et ſtip⁹ ſe extendit. ¶ 4° et vltimo nō ꝙ licet nulla ſit fcā tranſlatio inſtantie tamen ſtippulatō procuratoris cōmittit domino. et vtilis que competit dn̄o preferetur directe que cōpetit ꝓcuratori et hec eſt intentio iſtius .§. ¶ Querit hic glo. de duobus primo qualr inſtantia transfertur. et dicit ꝙ transfertur q2 dz cedi ius inſtātie. iſtud non ꝓbatur ꝑ aliquem tex. imo ſicut ſtippullatō non requirit ceſſionem in iudicijs ita nec inſtātia q2 non ē fortius ius inſtantie nec magis radicatum perſone ꝙ ius ſtippulationis. et ideo dico ꝙ iſta tranſlatō fit per ipam ꝓſecutionem iudicij. vt. j. rem ra. ha. l. paulus reſpondit. ¶ 2° querit glo. nunqd ceſſio inſtantie vel actionis poſſit fieri inter abſentes. et determinat glo. ꝙ ſic. et ꝙ hoc ſit verum ſic ꝓbo inſtantia transfertur de ꝓcuratore in dominum ēt abſente ꝓcuratore. vt. ō. e. l. ex illo. et .l. aut longa. ſed iſtud nō fit niſi per ceſſionē ergo ceſſio pōt fieri abſenti. et ab abſenti. ꝓterea ceſſio nō eſt contractus vel quaſi ſed eſt quedā itellectualis quaſi traditō. ita nō. j. ō dona. l. ad eum. ſed traditō pōt fieri abſenti patiendo eum. vt .j. de rei ven. l. quedā mulier ergo et ceſſio. qdam dicunt ꝙ ceſſio non pōt fieri inter abſentes. n' interueniente nūcio vel epiſtola. et ita intelligunt glo. ꝙ requirat medium organum ſicut vbi ꝯſenſu ꝯhibetur iuxta. nō. j. de act. et ob. l. ꝯſenſu. vn̄ ſi dico ſic cede talem actionē titio quieſt floꝛentie et nemo recipiat ꝓ titio nec mitto nunciū vel epiſtolam nō valet ceſſio ſm iſtos iuxta nō in ſimili. C. de ſacro. ſan. eccle. l. illud preterea ꝙ hoc ſic vez probat. q2 ceſſio requirit titulū. vt. C. ne lice. poten. l. i. Sed titulus inter viuos nunquā cadit inter abſentes niſi mediante nūcio vel epiſtola. vt. C. de dona. l. nec ambigi ergo etc. Subſtinendo glo. dicam ꝙ ceſſio fiet inter abſentes precedente tit⁹ inter pn̄tes. vel qui ꝓ preſentibus habent. breuiter ego ſum iſti⁹ opinionis ꝙ mandatum directaz poſſit fieri abſenti ſicut mandatū ſimplex. vt. ō. e. l. i. in fi. ſed re vera ceſſio et trāſlatio iurium non. ſicut nec reſtitutō ex trebelliano. vnde opz quod aliquis pro abſente recipiat ceſſionē vel ꝙ mittat nuncius vel epiſtola ad eum facit quod nō. j. ad trebel. l. qui ita. §. etiam. et. j. de iure do. l. ſi mulier. §. ex aiſſe. ¶ Modo reuoco in dubiū. vez ceſſio facta titio recipienti ꝓ ſeio requirat aliam ceſſionē. ſ. ꝙ titi⁹ cedat ſeio an vero ſufficit ſola ſei ratificatō et dico ꝙ de hoc eſt hic gl. or. ꝙ ſufficit ſola ratificatō q2 ceſſio poteſt fieri abſenti ſm iſtam glo. et recta via tranſeunt vtiles actiones qō eſt nō. De mandato directaz non dubito. q2 non reqrit preſentiam partium. vt ſuperius dixi tene menti. ¶ 2° extra q̄ro vtrum ꝓcur. qui poſt lit. cont. factus ē poſſit immediate ſubſtituere alium ꝓcuratorem. et ex iſta glo. vr̄ diſtinguēdū ꝙ aut huic ꝓcuratori eſt ceſſum ſ⁹ inſtantie tunc poſſit ſubſtituere. aut nō eſt ſibi ius inſtātie ceſſum et tūc non poſſit ſbſtituere lz enim hēat mandatum quo ad reliquū proceſſum tn̄ ꝓcedens inſtantia nō eſt in eum trāſlata ſine ceſſione. vn̄ cum ipe non fuerit litē conte. non eſt dn̄s litis effectus. et ſic non hz ius ſubſtituendi. n' hoc haberet ex forma mandati. vt. ō. e. l. i. Ego dico ꝙ nō eſt neceſſaria ceſſio inſtantie. ſz ipſo ꝓceſſu transfertur inſtantia in eū. ergo poſtꝙ incepit procedere poterit aliū ſubſtituere. ſed ante ꝙ incipiat ꝓcedere. et ante aliquem actū in iudicio nō poterit ſubſtituere. q2 nōdū eſt tranſlata inſtantia in ipm. De ꝓcuratore ad vnum actuz tn̄ certum eſt ꝙ non pōt ſubſtituere in iudicijs. loquor n' ſit factus ad ſubſtituendū. quod ſic ꝓbo. aut vult ſubſtituer ān actum. aut poſt actū non ante q2 ri dominus nō. poſt q2 explicitum et finitum ē mandatū ar° eorum que nō. j. de acq. heredi. l. paulus. ¶ In gl. que incipit ſed qualr ibi cedat ſz iſtam glo. vitium litigioſi nō impedit ceſſionem inſtantie. et de iſta ceſſione inſtantie non habemus alibi ꝙ hic quod nō et tene menti.

r **I procurator**. Ex ſtipulatione ꝓcurator in iudicio qt dn̄o vtilis que prefert directe ſed ex ſatiſdatione defenſoris ſine mandato. h. d. et prima pars loquit in ſatis accipiente et ſic actiue ſ̄a in ſatiſdante et ſic paſſiue. ſcōa ibi per ꝯtrium. ¶ Nō in iudicijs ꝑ ꝓcuratorem acqri vtilem actionem ſine ceſſione. ſecus in ꝯtractibus q non accedunt ad naturā iudiciorum. vt. j. de acq. poſ. l. poſſeſſio. l. quoqz. §. et ſi poſſeſſio. ¶ Scdo nō ꝙ vtilis prefert directe ſuper quo dicit Iaco. C. de noua. in. l. iij. in lectura. et. ō. l. prox in. § fi. et diſtinguit. aut vtilis ꝯtriat directe. et tunc ꝑfert vtilis. C. de preſ. xxx. an. l. ſi quis emptionis. aut nō ꝯtriat et tunc refert aut vtilis et directa deſcendunt ex eadem cā. et prefert directa. vt. C. de noua. l. tertia fallit ex trebelliano vt nō. in. l. ſi cum emptore ſupra de pactis. aut deſcendunt ex diuerſa cauſa. vt in directa que datur domino et vtili que datur emphiteote et tunc non eſt ponere ius prelationis q2 non dantur ad idem et ideo quilibet in iure ſuo tuendus eſt altero non excluſo a iure proprio facit. l. fi. j. vti poſſi. et quod nō. j. de acq. poſſe. l. 3°. §. ex ꝯtrario et bene hoc probatur in ratiōe ſui. j. de vſufr. l. cuiuſcumqz. §. ſi fundus. ¶ Item nō ꝓ procur. cui eſt iniunctum litis exercitiū ſicut ri agit iudicati ita non agit ex ſtipulatione iudi. ſol. et eſt ratio quia litis exercitatio terminat per ſentētiā diffinitiuam vnde non videt durare mandatum vt. j. de ſol. hoc iur et ar. j. de fide .l. grece. §. poſt litē. et hoc vez niſi eſſet procur. in rem ſuam vel niſi hēret mandatū ad exigendum facit ad hoc ſecundum cy. C. de noua. non abſtulit. et .j. de verbo. ſigni. verbum exacte et infra de pignoratitia act. l. ſolutum. §. ſolutam. ¶ Nam vt dicunt Ia. de are. et ol. v' iſtō mandatum ad exigendū addicit in mandato procur. poteſt petere executionez ſentētie et exigere ab inuito et multo fortius recipe a ſponte ſoluēte licet glo. nō cōtrariū in .l. nō ſolum. j. ſo. mat. tetigi in. l. ſed ſi tātum. ō. de pactis ſpec. in ti. de ꝓcur. §. vt autem. v. nō autem vbi cōcor. cum glo. l. non ſolum. tu tene dictū. Ia. et ol. ¶ Item nō ꝙ ex promiſſione procur. non obligatur domin⁹ licet obliget ex ſn̄ia et eſt ratō q2 non promittebat procuratorio nomie cum dn̄o ri incōbe

ret ſed ſibi vt.ĩ.e.ſed hec .§.offenderet.ꝛ ſic nõ ob.ĩ.de act. emp.l.iulianus .§.ſi procur.q꜡ formabat̃ promiſſio nomĩe domini ꝛ eodem modo rñde ad.l.i.ĩ.de inſtito. ¶ Itez nõ ꝙ ſine mandato qs ñ põt alium obligare nec ꝑ viã ꝯtr᷒ nec ꝑ viã iudicij quod intelligatis niſi dñs ſciret ꝛ pateret̃ q꜡ tũc bene obligaretur ex iudicio licet non ex cõtractu ꝛ eſt ratio q꜡ patientia hꝫ vim mandati vt nõ inno.extra de reſcrip.c. ex pte decani .quod intelligo ver̃ ſi deffenſor veniebat tanꝙ habens mandatum .ſecus ſi tanꝙ ſine mandato vt.l.ſolutionem ad iudicium .ĩ.de ſolu.ꝛ adde quod nõ.ĩ.de iudi. venditor ꝛ in aũt .qua in prouincia in .ṽ.eo autem abſente .C.vbi de crimine agi opor. ¶ In glo.nõ ibi iudicioꝝ ad de.ĩ.de dam.infec᷒.l.dãni infecti ſtip᷒ . ¶ In glo.non valet ibi ipſo iure.adde quod nõ.C.de except.l.i.vbi dño vide.
¶ In glo.ſe.ibi ꝛ nõ grauiõ.hec eſt vera ſo . vt nõ.Guil.in dicta.l.ſi quis mancipijs.nam hic onus incombebat dño.ꝛ ideo non põt obligare dñm.ſed in.l.contraria ꝓcurator non tenebatur ad ſe obligandum.ſed ad obligandum dominũ.ꝛ ideo dominus tenetur vtili.ꝛ facit.ĩ.e.ꝓcurator.§.qui pro empt.baldus.

I procurator

Iſta lex hꝫ ſex reſponſa.ꝛ.h.d.
¶ Ex perſona ꝓcuratoris dño competit actio iudicati ꝛ vtilis ex ſtippulatione iudi.ſol. ipſi autem ꝓcuratori exercitium actõis iudicati.vel directe actionis ex ſtippulatõe non competunt.ecõtra vero ex ꝓmiſſione ꝓcuratoris vel defenſoris dñs cõueniri non põt .h.d. ꝛ hꝫ duas partes principales.p᷒ loquit̃ in ꝓcuratore ex ꝑte rei.ſa ibi per ꝯtrarium. ¶ In tex.ibi que res.i.nõ iſta q꜡ nihil dño preiudicare non põt. ¶ In tex.ĩ ad eandem rez .i.ad executionem. ¶ In tex.ibi iudicati.in iſto cãu quãdo ſine mãdato defendit ſed ſi cum mãdato teneretur iudicati licet nõ in contractu ſtippulationis . ¶ Nõ ex ſtippullationibus iudicioꝝ acquiri vtilem dño ſine ceſſione.ꝛ adde quod nõ in.l.damni infecti ſtipp᷒.ĩ.de damno infec.in glo.mag᷒. ꝛ adde ꝙ nõ in.l.huiuſmodi in prin᷒ de le.i.ꝛ ibi ẽ glo.nõ. ¶ 2᷒ nõ vtilem actionẽ ex ſtippulatione iudi.ſol.ꝛ act.iudicati ex ſñia ꝑibus paſſib᷒ ambulat̃. ¶ 3᷒ nõ ꝙ ṽba directa que acqrit ꝓcur.litis cõpetunt ſibi tñ ſine exercitio.q꜡ ñ põt petere ea exeq. ¶ Ex hoc nõ ꝙ qñqꝫ actio directa naſcitur ſine interpelat̃.ꝛ vtilis que ex ea cauſat̃ cõpetit cũ interpretatõe ꝛ cum effectu ꝛ ſic merito tunc actio vtilis prefertur directe q꜡ directa eſt ſine exercitio executiuo .ꝛ cõcor. .ſ.l.prox.§.fi.alibi tamen hẽmus oppoſitum ꝙ actio directa preferatur vtili niſi in tribus caſibus vt.C.de noua .l. iij. ꝙ dic vt dixi.ſ.de pac.l.ſi cum emptore.ꝛ adde quod nõ i .l.quotiens.õ admi.tu.ꝛ in.l.in ꝓuinciali.§.ſi ego õ no op. nunc.ꝑ ſa.de arc. ¶ Quarto nõ ꝙ ꝓcuratori iudicij ñ datur actõ in factum cõcor.ſ.de pac.l.ſꝫ ſi tñ. Fallit ſi eſt procurator in rem ſuã. Itez ſi hꝫ mandatum ad petendã executionem vt hic. Itẽ fallit in tertõ caſu.ĩ.e.l. actoris procur.
¶ 5᷒ nõ ex contractu ꝓcuratoris dñm non teneri.ſꝫ ergo cõdicio dñi per ꝓcuratorem fiat melior in acqrendo.tamẽ nõ põt fieri deterior in onerando dñm.vt hic ꝛ eſt ratõ dũe q꜡ in acquirendo inſpicit̃ ꝑſona domini.vt.ſ.ſi quis caut.l.pe. ſed in ꝓnunciando inſpicit̃ perſona ꝓcuratoris.q꜡ eſt offĩm ꝓcuratoris promittere non domini.vt.ĩ.e.l.ſed ꝛ hec. § ꝑter.ita dicit notabilr̃ hic glo.quam multum nõ.guil.de cu.i .l.ſi quis mancipijs in principio.ĩ.de inſti. ¶ Quinto nõ ꝙ nec ꝯtens nec iudicium defenſoris ſine mandato preiudicat domino ꝛ ꝙ de ꝯtu ad ſñiam eſt bonum ar.ꝛ ita argumentat̃ lr̃a hic.ꝛ.ĩ.de pecul.l.iij.§.idem ſcribit.reliqua dic vt in glo. ¶ In glo.que incipit.ſ.directa.ĩ negat̃ .ſ.quando procur.hꝫ mandatum.qd ſi hꝫ quaſi mandatum.i.patientiã dñi dic vt in aũt.qua in ꝓuincia.C.vbi de crimine agi opꝫ.ꝛ ſic ſunt tres cãus quando hꝫ mãdatum ver̃ quandoqꝫ q̃ſi mãdatum qñqꝫ nec verum nec quaſi. ¶ In.e.glo. ibi per procur.ſatis accipientẽ. ¶ In.e.glo.ibi ꝓmiſſione.ſ.quãdo ſatiſdat.ꝛ ſic non ẽ eadem rõ ꝯtrariorum. ¶ In.e.glo.ĩ cum ſuperior eſt.ſ.dominus ꝑ ſe ipſum. ¶ In.e.glo.ĩ promiſiſſet q꜡ ſuo nomine conuẽtus nõ ſatiſdat iudicatum ſolui. ¶ In.e.ĩ eandem cautellam hec rõ eſt vera.q꜡ ꝓcurator in ſatiſaccipiendo gerit negotium dñi ꝛ contẽplatione domini fit.ſed ĩ ſatiſdando nõ gerit negotium dñi.ſed firmat ꝑſonam ſuã in iudicio .ꝛ ea contẽplatione ꝓmittit vt reddat ſe habilem.hec neceſſitas nõ incumbat dño q꜡ eo ipſo ẽ habilis ꝙ ẽ re᷒ principalis ad iudiciũ vocatus iuxta nõta ꝑ inno.ex̃ de excep. c. cum inter ꝓor. ¶ In ꝯtibus extraiudicialibus dic vt.ĩ.de inſtit.l.i.in fi.ꝛ de act̃.emp.i.l.iulia.§.ſi ꝓcur.nã in illis acquiſitio ꝛ obl᷒ cenſet̃ ad paria q꜡ eſt eadem rõ in vtroqꝫ.

I actor

Iſta.l.hꝫ quinqꝫ lec .quatuõ in glo.magna.ꝛ quintã in gl. que incipit.q꜡ ꝛ iſta quinta ẽ verior ꝛ hoc dicit.ſꝫ procur.in rem ſuam cõpareat in iudicio ad rei deffenſionẽ tñ petente actore reus principalit̃ cogitur comparere ſi ẽ legalior.vel nouit melius veritatẽ ſeu factuz .h.d.ſm veram lec. ¶ Pone cãum in nube hoc modo.Ego agebam ꝯ titiũ,ꝑ iſto titio qdam volebat cõparere ad ei᷒ deffenſionem tanꝙ ꝓcurator in rem ſuã.Ego vero petebaꝫ ꝙ veniret ꝑncip.lis.querit̃ vtrum hoc petere poſſum ſimple puta ſi re᷒ fugerit vt puta.q꜡ legalior vel inſtructior de facto.h.d.hec.l.ſupplet ꝑ glo. ¶ In tex.ĩ dñm.i.reuz principalem. ¶ In tex.ĩ ei.ſ.actori. ¶ Quero ꝑmo,ꝑ intellectu iſtius.l.quod eſt eius exẽpluz gl.magna ponit quattuor ex᷒ ex qbus inferunt̃ quattuor lec.glo.parua ponit quintũ exẽplum ex quo infert̃ quinta lec. Reddeo ad ꝑmum exẽpluz dixerunt antiqui ꝙ in iſta.l.debebat poni exemplũ per.l.õ illo.ĩ.de nox.ꝛ.ĩ.de pen.hẽdi.l.etiam.§.item ſi qs dolo i qbus.ll.dr̃ ꝙ quando conuenit̃ ille q dolo deſijt poſſidere.põ poſſeſſor ſe lĩti offerre ꝛ deffendere reum.Modo dꝫ intelligi niſi ipſe reus ſit ꝑſona legalior ꝛ magis inſtructa ĩ facto cã q꜡ tunc petente actore ipſe conuentus dꝫ reſpondere. ꝛ cogitur cõparere ita dixit aldericus ꝛ ſic ille.ll.loquunt̃ ꝛ litat̃ per iſtam glo.hoc reprobat.q꜡ poſſeſſor non dꝫ dici ꝓcurator in rem ſuã imo eſt dominus ver᷒ litis q꜡ comparet pro ſuo intereſſe.vnde non põt a iudicio expelli.ſꝫ principal̃r᷒ eſt magis legalis.ita dicit glo. hoc eſt multũ notabile ſcḋm Bar.qñ aliqs comparet ꝓ ſuo iure.ꝛ ſuo principali intereſſe non ꝓcedit allegatõ actoris.compareat reus principalis q꜡ eſt legalior.nam ꝛ iſte loco principalis rei habet̃.licet a principio non ſit in eum directa petitio ſecundum Barto. ¶ 2᷒ modo ponitur exemplum per.l.i.C.de alie .iudi.vbi dicit̃ ꝙ ille qui alienauit cauſa mutandi iudicij tenetur .itẽ ꝛ poſſeſſor .modo ſi actor agit cõtra alienantem ꝛ poſſeſſor ſe offert lĩti poteſt actor eum repellet̃ ſi ille qui alienauit eſt perſona legalior q꜡ non cogit̃ incidere in duriorẽ aduerſarium ꝛ durior aduerſius intelligitur ille qui eſt minus legalis ꝛ magis cauſſiatur ar.in.l.i.in prin᷒.ſ.ſi ex noxali cauſa agit̃ hanc lec.reprobat glo.q꜡ poſſeſſor qui cõparet pro ſuo intereſſe non dicit̃ procur.ſed dicitur reus ꝛ habetur pro principali perſona vt dixi .ſ.in alio exemplo ꝛ ideo tertij ponit exemplum in emptore hereditatis nam ſi agit volens actionibus vt procurator in rem ſuam ꝛ recõuenit̃ in cauſa recõuentõis poteſt petere actor ꝙ cõpareat venditor hereditatꝭ tanꝙ reus principalis .ꝛ illud ſit exemplum iſtius .l. illud exemplum preſupponit ꝙ emptor hereditatis poſſit recõueniri ex perſona vendentis ſed hoc eſt falſuꝫ niſi in vno caſu vt.ĩ.e.l.ſi qs in rem ideo glo.recedit ab hoc exẽplo 4᷒ modo exemplificat glo .in eo cui ſunt ceſſa iura titulo lucratiuo qui poteſt recõueniri ex perſona cedẽtis quo caſu ſi cedens eſt p᷒ legalior poteſt actor petere vt ipſe cedẽs cõpareat ad cauſam recõuentionis ꝛ eſt exemplũ io.ꝛ habes illud exemplũ .ĩ.e.l.ſeruũ quoqꝫ .§.fi . ¶ Ex predictis habes exẽpla que ponit glo.magna ꝛ primum ꝛ ſecũdum exemplum ſũt in cauſa conuentionis . tertium ꝛ quartum ſunt in cauſa reconuentionis . iſta exempla vltima non placent quia

respectu cause recōuentiōis ne dum ꝙ sit procurator ī rem
suam imo non habet mandatum aliquod vt nō .ſ.e.l.ſi dñ
cuiꝰ.§.q2.¶Et ideo venio ad quintum exemplū quod est ta
le.petebam a tito centum pro isto titio cōparuit seius susci
piendo in se iudicium ⁊ periculū litis propter quod efficit
ꝓcur.in rem suam tamē ego actor volo ꝙ ad respōdendū
cōpareat reus principalis tāquā persona legalior queritur
nunqd possum respondet ꝙ sic. ista est vera lec.huius.l.
¶Potest etiā exemplificari sexto modo p.l.plane.ſ.famil.
hrī. Nam ex parte rei fit ibi procur.in rem suā nō cedēdo
q2 istud non potest fieri nisi ex pte actoris Sed promittēdo
quod potest fieri ex pte rei verbi gratia si hrēdes diuidēdo
hēditatē dicūt debita ⁊ vnꝰ ꝓmittit alti ꝙ soluet titiō alī alti
ꝙ soluet seio.isto cāu si ille q ꝓmisit ꝯparet vt ꝓcurator in rē
suam vt.ſ.de pactis .l.tale pactum .§.post diuisionē. habē
locum hec.l.vt possit ei dici facias cōparere reum principa
lem ad respōdēdum q2 est pꝰ legalior ⁊ melius nouit factū
⁊ istud est etiā bonum exemplū .¶Modo cōtra ista exem
pla op.sic reus potest facere ꝓcur. inuito actore nec cogit
personalr̄ comparere.vt.ſ.e.l.i.§.visus ergo hec lec.ē falsa.
so.verum est ꝙ ꝗ constitutio procur.tamen in rn̄dendo ꝙ
ꝙ principalis reus cōpareat in duobus cāibus supradictiſ
qn̄ est magis legalis.⁊ quādo est magis instructus in quus
cāibus regula fallit.vt.C.de ꝓcur.l.fi.⁊ sic non obstat.
¶2ᵒ op q2 si actor semp potest petere ꝙ compareat princi
palis.ergo frustra constituit ꝓcur.in rem suam.sed istud est
ridiculum gꝰ male loquit hec.l.respondet hec glo. ꝙ ista.l.
non dꝫ simplr̄ intelligi.sed tn̄ in dictis duobus cāibus. Itē
lꝫ dominus rn̄deat tamen ipe procur. ꝓsequitur reliquū ꝓ
cessum ⁊ sic non erit ꝓcuratō frustra. ¶3ᵒ op.de.l.ꝓcura
tore in rem suam que vr̄ istam.l.destruere naꝫ ibi dicitur ꝙ
non pōt repelli ꝓcurator in rem suam lꝫ nō compareat pri
cipalis persona.So .ibi loquit in procurato . in rem suam
ex pte actoris hic in procuratore .in rem suam ex parte rei
vt ibi nō.⁊ ita tꝫ cy. Sed quero de rōne diuersitatis ex pte
actoris principalis non cogit agere si nō vult sed ex parte
rei iudicium redditr̄ in inuitum.vt.ſ.de.v.ob.l.inter stipulā
tem.§.primo rō est.q2 fortior est ꝓcuratio in rem suam ex
parte actoris.quam rei.q2 ex parte actoris transferunt iura
vtilia.sed ex parte rei nō transferunt iura.vt.ſ.ō heredi.vē
di.l.venditor ex hereditate. ¶Item quero actor dicit ꝙ re
us est legalior. ꝓcurator dicit ꝙ ipe mentit.querit cui incō
bit ꝓbatio rn̄deo ille qui hoc dicit allegat suspicionē ꝓcura
toris ideo dꝫ illam ꝓbare.vt.l.item si suspectus.ſ.co.⁊.l.in
cāe.§.hoc autem.ſ.e.¶Extra quero nunqd requirant hec
duo copulatiue.ꝙ dn̄s sit legalior ⁊ melius factū nouerit an
vero sufficiat quodlibet istoꝝ per se vt dn̄s teneat p̄sonalr̄
comparere.glo.hic loquit copulatiue ⁊ sic facit tn̄ vnū ca
sum.sed doc.loquunt alternatiue.⁊ faciunt duos cāus vt si
ue dn̄s sit legaliō siue magis instructꝰ habeat comparet ipe
met ad respondendum.q2 non debꝫ fieri deterior condictio
aduersarij p interuentum procur.¶Sꝫ quid si ꝓcurator di
cit velle consulere dn̄m.⁊ venire cum spālī mādato. nunqd
hoc sufficit. Rᵒ sic.vt extra de ꝓcur.c.dilectus. Ja.bu.C.
de ꝓcur.l.fi.in lec.¶Quero qd in cā criminali vbi admitti
tur ꝓcur.si iudex dicat cōpareat reus principalis q2 melꝰ
nouit factum vtꝝ teneat comparere.cy.dicit ꝙ sic.C.de ac
cu.l.reos in.vij.qōne.quod nō.¶Vlterius quero dic reus
ꝙ cōpareat actor principalis.rn̄det procur.si tu vis ꝙ cō
pareat facias eū citari replicat reus ꝙ ipe procurator noti
ficet ⁊ mitat suis expensis querit quid iur.rn̄det dy.ꝙ pro
cur.tꝫ noti fcare suis expensis nō sumptibus actoris ita tꝫ
.ſ.ad treb.l.sed sciendū ⁊ hic Guil.de cu.⁊ est glo.ordina.
.ſ.qui.ex cau.in poss.eat in.l.ij.§.defēndi ⁊ ratō est.q2 cū
ꝓcur.ille non sit instructus non vr̄ sufficienter cōparet nisi
repntet dominum ⁊ hēs glo.nō.ſ.de iniurijs.l.lꝫ si vnus.§.
ꝓcuratorem ⁊ tene mēti . ¶Vlterius quero vtrū confessio
dn̄i noceat ꝓcuratori in rem suā dicunt doc. ꝙ est cāus hic
ꝙ sic vnde si nō noceret ad qd teneret dn̄s respondere istā
rōnem ponit glo.in.l.nō solum in prin.ſ.e.dy.dicit ꝙ cōfes
sio dn̄i nō nocet ꝓcuratori in rem suā nꝭ vꝭ nocet.⁊ pactū.
facit ꝙ nō.ſ.de pac.l.si cū empt. Jaco.butri. dicit ꝙ post
lit.conte.ꝯfessio dn̄i nō nocet ꝓcuratori in rem suā. lꝫ an lit .
conte.vel in ipa ꝯtestatione litis sic ⁊ ita loquit hic per hoc
facit.l.que omnia.§.plane.ſ.e.que dic ꝙ ante litem cont. ꝓ
curator in rem suam pōt reuocari ergo ⁊ sibi ꝑiudicari per
ꝯfessionem.Ego dico ꝙ aut loquimur in ꝓcuratore in rem
suam ex pte actoris aut ex parte rei.pᵒcāu.aut sua directa
prefert vtili ⁊ nocet cōfessio.aut vtilis que cōpetit procura
tori prefert directe que competit dn̄o ⁊ nō nocet cōfessio
dn̄i ipi ꝓcuratori q2 nō est maioris potētie confessio ꝙ aliꝰ
actꝰ preiudicialis.vt.l.i.§.ꝙ si in lite.ſ.si quid in frau.pro.
⁊ ideo in illis tribꝰ cāibus de quibus loquit.l.iij.C.de noua.
confessio dn̄i nō nocet ꝓcuratori.non ob.l.fi.a q2 loquit in
ꝓcuratore ex parte rei cui nocet ꝯfessio dn̄i. q2 nō est ꝓcu
rator per viam cessionis nec hꝫ iura in se trāslata.lꝫ nudū
exercitiū.ex hoc appꝫ scḋm mebrum de ꝓcuratore ī rē suā
ex parte rei ꝙ cōfessio dn̄i sibi nocet ī quacunqꝫ parte iudi
cij ⁊ ita intelligo legem nr̄am .¶Vltimo quero hic vtꝝ inui
to actore admittat deffensor tanꝙ in rem suam ex pte rei .
verbi grā ad deffensionem actoris cōparet venditor ⁊ tāꝙ
ꝓcurator in rem suā ⁊ vult ī se transferre instantiā ⁊ ꝓcessū
⁊ exhonerare emptorem a processu cause . qr̄ nunquid pos
sit ⁊ vr̄ ꝙ sic.vt nō.ſ.de nego.ge.l.liberto.§.fi.in contrariū
quia inuito actore non fit nouatio actionis nec instantie . vt
nō.ſ.de solu.l.absolutionem vel iudicium ad hoc .ſ.man.l.
si mandato meo.§.aut si nolit.⁊.ſ.solu.ma.l.ij.versicu . nec
cogitur.Quidam dicunt ꝙ cum venditor sit deffensor necef
sarius ꝙ admittitur inuito actore.vt infra de peti.heredi.l.
sed si lege.§.item si rem distraxerit veritas est ista quod vē
ditor potest cōparere tribus modis .pᵒ vt simplex defensō
sicut quilibet alius tunc potest sine dubio .vt infra .de iudi.
.l .venditor .C.vbi in rem actio .l.i. 2ᵒ modo potest cōpa
rere pro suo interesse vt procurator in rem suam q2 ad eum
pertinet damnū litis ⁊ adhuc dico ꝙ potest hoc modo com
pere tamen illa compitio non eximit emptorem ab instantia
⁊ bene verum ꝙ venditor ex sua persona habet ius excipi
endi ⁊ prodesse emptori vt liberet emptorē per sententiam
vl cōparitiōis ⁊ ita intelligitur .ſ.de peti.heredi.l.sed si lege
.§.item si rem distraxerit .¶3ᵒmodo potest cōpere animo
nouandi ⁊ liberādi emptorē ab instantia ⁊ actione ⁊ istud ñ
potest fieri inuito actore .nō ob.ſ.de peti.heredi .l.etiā .§.
pe.q2 ibi possessor cōpebat ad defensionē possidentis hic e
cōtra nō possessor ad defensionē possidentis sed magis facit
in cōtrariū .ſ.de alie.iudi.l.3ᵒ.§.fi.sed tu dic vt ibi nō.Ex
predictis appꝫ ꝙ si venditor emptore cōuēto petit causam
cōpromitti emptor vero non vult ꝙ cōpromittat nec actor
ꝙ venditor non habet ius ꝯ petendi vigore statuti de cāis
cōpromittendis q2 non potest totalr̄ eximere actorem ab in
stantia quod tene menti.facit ad predicta ꝙ nō Ja. bu.ī di
cta.l.liberto.§.fi.⁊ cy.in dicta.l.i.vbi in rem actio ⁊ in spec.
de defen.§.i.ver.sed pone vendidisti ⁊ de procur.§.i. ver.
nunquid .⁊ ibi vide . Item vide Innocen.extra de iure ca
lum.c.in pertractandis .⁊ de iureiurando.c.ex literis per
eundem.Baldus.

a **Ctoris**. Actio in factū datur procura
tori litis propter expensas su
as quas fecit in litē.h.d.vide cy.C.mā.l. ēt
⁊.l.si contra licitum ⁊ nota hanc legem quia
singularis est ꝙ ex accidenti mandatū extenditur vltra na
turam mandati.

f **Si quis**. Actio iudicati intenditur ꝯtra
procur.si successit domino litꝭ
vel quatenus successit ⁊ si quid vltra soluit re
petit .h.d.⁊ habꝫ istud principiū quinqꝫ re
ponsa .¶In tex.ibi domino.s.principali.¶In tex.ibi ex

aſſe.ſ.ſucceſſit. ¶ Nõ hic ꝙ licet executio ſniẽ non fiat in verũ
ꝓcuratorẽ vt.ĩ.de re iudi.l.ſi ſe .iſtud eſt verũ niſi ꝓcurator
ſucceſſerit domino.q2 quatenꝰ ſucceſſit patitur executionẽ
vt hic. ¶ Sed hic quero vtrũ patiatur executionẽ directe
actiõis qua tenebatᷣ ipſe ꝓcur.an vtilis qua tenebatᷣ dominꝰ
r͂ideo videtur ꝙ illa directa roboretur ⁊ illa vtilis cõfun
datur q2 vtilis ⁊ directa ſub ſuis nominibꝰ non cadũt in eã
dem perſonam ⁊ hoc videtᷣ ꝓbari.ĩ.ad trebel.l.ſi heres .⁊
ar.ĩ.de ſolut.l.ſtichum.§.aliq̃do argumẽtũ cõtra .ſ.ꝙ ipſiꝰ
vtilis fiat executio nõ directe.ĩ.de inſa.l.ſeruus . ¶ 2ᵒ nõ
ꝙ procur.litis ex parte rei non videtᷣ habere mandatũ ad
ſoluẽdũ. vnde ſicut nos dicimus in procuratore actoris ad li
tem ꝙ non vᷣ habere mandatũ ad recipiendũ ſolutionẽ .vt
.ĩ.de pac.l.ſed ſi tñ.⁊.ĩ.de ſolut.l.vero procurᷣ.ita ex pte
rei ꝓcurator litis non vᷣ habere mandatũ ad ſoluendum.⁊
hoc eſt ꝙ hic probat lr̃a.nam ſi videretᷣ habere mandatum
ad ſoluendũ non cõpeteret actio negotioꝝ geſtorum ſꝫ man
dati.quod eſt contra tex.⁊ hoc bene nõ. ¶ 3ᵒ nõ ꝙ manda
tum ſoluendi non finitᷣ morte mandantis vt hic ſcđm vnam
lec.prout intelligitur in mãdato facto a defuncto ad hoc.ĩ.
de acqui.poſſeſſione.l.fundi ⁊ nõ in.l.cum pr̃.§.mento de
le.3ᵒ ¶ 4ᵒ ⁊ vltimo nõ ꝙ ille qui ſoluit condemnationem de
functi põt eam repetere ab heredibꝰ. ¶ Sed quero vtrum
iſta repetitio habeat executionem paratã.vᷣ ꝙ ſic vt.C.vᷓ
cãc fiſca.l.cũ vendente.⁊ arᵒ.C.de ſen.⁊ interlo.l.cũ coꝝ
¶ In contrarium hic vᷣ cãus.ꝙ iure ordinario ſit agendũ
.ſ.per actionẽ mandati vel nego.geſto.Extraordinaria enim
executiõ regulᷣr eſt ꝓhibita.vt dicit nõ tex.C.de pac.l.ſi pa
cto quo penã ad finem.⁊.C.õ probi.ſequeſtra.l.i.breuiter
iſta ẽ veritas ꝙ iſta repetitiõ non hꝫ paratam executionem.
fallit in vno cãu quando fideiuſſor iudicij ſoluit .q2 tunc re
petitio habet executionẽ paratam ⁊ iſte ẽ cãus ſingularis in
dicta.l.cum vendẽte.⁊.l.cum coꝝ ⁊ ibi per Ja.butri.in lec.
quod tene menti.

Unius· Plures rei eiuſdem litiſ poſſunt dare plu
res ꝓcuratores.h.d. ¶ Nõ hic ꝙ in vno
libello poſſunt plures rei conueniri ⁊ hoc ẽ quod dicit litera
vnius litis plurium pſonarum ⁊c̃.hoc intelligo in cõmũi cã
ſiue in cõi negotio.vt.ĩ.de q.re.ad eundẽ in .catur.l.i.ĩ.de
ap.l.ſi qs ſeparatim.§.i.item reus ⁊ fideiuſſor cõueniri põt
eodem libello.qñ fideiuſſor non hꝫ beneficium ordinis .vel
hꝫ ⁊ nõ opponit iſte eſt cãus nõ.C.de fideiuſ.tu.l.i. Item
plures poſſunt agere eodẽ libello contra vnũ in facto cõmu
ni vt hic q2 iſta lr̃a põt intelligi in pluribꝰ agentibus ⁊ ĩ plu
ribus cõuentis.⁊ ſic actiue ⁊ paſſiue. Itẽ eodem inſtrõ vl
eadem carta põt contineri oblᵒ diuerſoꝝ.vt.ĩ.ſi cer.pe.l.eo
ꝙ a multis. Item in criminali eodẽ libello plures accuſant
vnũ ſi nõ opponatᷣ exceptio pluralitatis.vt.C.de accuſat.
⁊ econtra vnꝰ accuſat plures de crimine cõi.vel de cõmuni
bus criminibꝰ.vt.C.ſi reus vel accu.mor.fue.l.i.⁊.C.õ ac
cu.l.ſi quis homicidij.⁊ ad hoc.ĩ.de fal.l.athletas. ¶ Se
cundo nõ ꝙ qñ ſunt plures litigatores quilibet cõſtituere po
teſt ſuum procuratorem . nec artantur ad conſtituendum
vnum ꝓcuratorem tñ. ¶ Sed contra hoc oppon.q2.l.caue
tur ꝙ ex parte actoris poſſunt cõſtitui diuerſi ꝓcuratores.
q2 voluntariũ eſt agere ſiue p ſe ſiue p alium ſed ex pte reo
rum oportet ꝙ in eundẽ vel in eoſdem ꝓcuratores cõſenti
ant vnde non põt vnus facere ꝓcuratorẽ titium. alter ſeiũ
q2 iudicium redditᷣ in inuitum ⁊ nõ poſſunt facere difficilio
rem cõditionem actoris.iſte eſt tex.nõ.ĩ.iudi.ſol.l.iam tam
.§.pe.ſo.lr̃a nr̃a poſſet intelligi in ꝓcuratoribus actorum ſꝫ
hoc ẽ diuinare.q2 loquitᷣ indiſtincte ⁊ ideo gl.reſpondet aliᷓ
ꝙ aut origo debiti ſumpſit originem in pſonam vnius tunc
plures in vnius locũ ſuccedentes vnum ⁊ eundẽ ꝓcuratorẽ
debent cõſtituere.vt plures hr̃des vnius debitoris.ita loqui
tur cõtrarium.ſed vbi ab initiõ ſunt plures debitores.tunc quili
bet põt conſtituere ſuũ ꝓcuratorem vt hᵒ quod eſt nõ.ratiõ
dr̃ie eſt q2 omnis numerus eoꝝ qui in locũ vnius ſuccedunt
p vna perſona reputantᷣ.vt nõ dicit tex.ĩ.õ cõdic.⁊ demõ.
.l.cui fundus in fi.⁊ facit.ĩ.c.l.pluribus.⁊ nõ Innoc.in.c.
in noſtra.⁊ in.c.ſi duo de procuratoribus li.vi.

Julianus· Per cõſtitutionem noui ꝓcuratoriſ
primus ꝓcur.reuocari vᷣ hoc di
cit. ¶ Nõ de tacita reuocatione mãdati.q2 mandatũ poſte
rius tacite derogat priori.⁊ adde ꝙ nõ.ĩ.man.l.q mutuã
.§.ſi ideo. Illud ẽ intelligendũ q̃do ambo ꝓcuratoria ſunt
ad idem.ſed q̃do vnus procur.eſſet ad vnum actũ alius ſe
cundus eſſꝫ ad aliũ actum.tunc nõ intelligitᷣ primus reuoca
ri q2 nõ dꝫ dici primus.ſed ſolᵒ.iſta verba ſunt ĩ ſimili infra
qui po.in pigno.ha.l.ij in fine. ¶ Op.glo.de.l.⁊ ſi a patre ĩ
fi.C.de teſta.tute.vbi per dationem ſi tutoris non intelligi
tur primus reuocatᵒ.reſpondent qdam aliud in tutorᷣ.aliud
in ꝓcuratore.ſed glo.r͂idet ſubtilius ꝙ iᵒ fuit diuerſitas te
poris q̃tum ad ordinationẽ teſtamenti ⁊ codicilloꝝ.ſed q̃
tum ad confirmationẽ non fuit iᵒ diuerſitas temporis. quia
ſimul cõfirmantᷣ teſtm̃ ⁊ codicilli per mortẽ teſtatoris de le.
.i.l.talis ſcriptura.in fi.vnde q2 idem eſt tpus confirmatõiſ
non derogatᷣ vni tutori per alterum.⁊ ſic nõ ob.⁊ adde qđ
ibi nõ per cy. ¶ Secundo op.de.l.cum ſemel.ĩ.de tutel.vᷓ
dᷣ ꝙ ſi ſunt duo curatores dati ad litẽ diuerſis temporibus
prior prefertᷣ poſteriori.q2 poſterior dari nõ potuit hic autẽ
dᷣ totum cõtrarium in ꝓcuratoribus quare male.reſpondent q
dam aliud in curatore q datur liti p decretum iudicis aliud
in ſimplici ꝓcuratore.nam decretum iudicis vᷣ facere curã
irreuocabilem.vᵒ aũt decretum iudicis apponitᷣ ibi repro
batur variatio argumento.C.de nõ mulctandi.l.eos.Glo.
ſoluit aliᷓ.dicit enim ꝙ idem eſt in ꝓcuratore ⁊ curatore ad
litem.nõ ob.l.cũ ſemel q2 dꝫ intelligi lite conteᷓ nam ſicut li
tis conteᷓ facit ꝓcuratorẽ irreuocabilem. ita ⁊ curatorẽ hec
iſta eſt opinio glo.quã tꝫ cy.ante litem ergo cõte.curator litꝫ
poteſt libere reuocari directe ⁊ indirecte. exemplum quã
do directe.quia minor qui petijt curatorem ad litem adi
bit iudicem ⁊ petet eum contrario decreto reuocari ⁊ iu
dex reuocabit . exemplum quando indirecte eſt per cõſti
tutionem noui curatoris ad eandem litem . non enim intelli
gas quod propria auctoritate poſſit minor reuocare ſed o
portet quod interueniat decretum iudicis in reuocando ſi
cut in cõſtituendo argumentũ.C.de nup.l.ſi vt proponis .
iſtam opi.tenet Bar .⁊ dicit ꝙ hic colligitur ratio diuerſita
tis quare maritus nõ poteſt eẽ generalis curator vxoris ſed
bene poteſt eſſe curator ad litem nam ratio eſt q2 curatõ ge
neralis nõ poteſt reuocari cõtrario decreto niſi ex cã ſuſpici
onis ſed curator ad litem poteſt reuocari libere ⁊ ſic habet
inſtar ꝓcuratoris .ergo ⁊c̃ vt. C. de ꝓcura.l.maritus.qđ
tene menti . Jaco.bu.⁊ ray.ſentiunt cõtrariũ ꝙ per dationẽ
ſecũdi curatoris ad litem non reuocatur primus q2 vbi de
cretum ẽ appoſitum non fit nouatio ita de facili vnde dicit
lex ꝙ in pretoris ſtipulatiõibus fit nouatio ope exceptionis
q2 pretor auctoritatem interpoſuit que in alijs ſtipulatiõibus
fieret ipſo iurᷣ.vt.ĩ.de pro .ſtip.l.valerianus.Ego nõ recedo
ab opi.glo.⁊ cy.q2 cõfirmatio ſuperioris actum de ſui natu
ra reuocabilem non reddit irreuocabilẽ nam confirmatio
imitatur naturam cõfirmati vt.C.de teſta.l.omniũ ¶ Que
ro hic ſi ſcđs procurator non acceptat mandatũ vtrũ primus
procur.remaneat ꝓcur.breuiter dico ꝙ q2 eſt cãus hic ĩ lr̃a
dum dicit poſteriorẽ dando non requirit iſta lr̃a niſi factum
domini nõ autem requirit acceptationẽ procuratoris hoc tꝫ
ſpec.in tiᵒ de ꝓcur .§.ratione autẽ forme .v.ſed cum dato
quod tene menti . ¶ Ultimo quero video diuerſis perſonis
ſecũda procuratio tollit primã quero quid in eadẽ perſona.
pone titius fecit ſeyum procuratorem iam eſt ãnus hodie fe
cit eũ de nouo quero quo inſtrõ eſt vtẽdũ breuiter dico ꝙ
eſt vtẽdum ſcđo inſtrumẽto nõ primo q2 quod ĩ diuſis pſõis
recipitur etiam in eadem perſona recipiendum eſt vt dicit
tex.in ſimili.ĩ.ſi cer.pe.l.ſingularia ⁊ iſta eſt etiam ſententia
ſpeculatoris .

p **Pluribus** .Quando plures ꝓcurãſ ſunt ſimul inſolidum cõſti
tuti.melior eſt cõditio occupantis .h.d.
¶ Nõ ꝙ cum quo procuratore ceptum eſt iudici
um cum eo debet finiri .¶ Secũdo nõ ꝙ in pari offõ meliõ
eſt cõditio preoccupantis.¶ 3º nõ ꝙ occupõ operatur īcluſio
nem vnius ⁊ excluſionem alteri⁹ ĩ hoc lr̃a ſic loquiť quaſi ꝑ
occupationem vni⁹ finiať mandatũ alterius .¶ Quero hic
qualiter dicať occupari r̃ndet glo.per cõteſtationẽ litis ꝑ
quam occupans fit dominus litis hec eſt ipa veritas in pro
curatore actoris. In procuratore vero rei videtur ꝙ ꝓcura
tor qui ſatiſdedit videtur preocupaſſe hoc ipõ vt.ĵ.e.l.nči⁹
breuiter ergo nõ recedo a glo.ꝙ tam in procurẽ actoris ꝙ̃
in ꝓcuratore rei ad occupandum ⁊ conſolidandum ſibi offi
cium requiraťlitis conte⁹. Sed ꝯ hoc op.nam.l.dicit ꝙ ille
occupare videť .qui primo venit ad ſñiam.vnde vř obſtare
.ĵ.de peculio.l.ſi vero.⁊.ĵ.de noxa.l.ſi quis a multis.ſo.d'
loquiť de occupatõe officij.cõtraria loquunť de occupatõe
alterius cõmodi.vnde dicit Ja.de are.⁊ Ol.ꝙ interdum q̃
rimus ð iure nouiter querendo.⁊ tunc loquiť.ĵ.de le.ꝑmo
.l.ſi pluribus nõ quo ad ius ð nouo querenduʒ ſeu quo ad
excluſionem noui iuris querendi ſufficit occupatõ per litis
conteſtationẽ vt ibi.interdum querimus de iuř queſito ꝓſe
rendo.tunc aut loquimur reſpectu officij iudicis ⁊ fit occupa
tio ꝑ citationem.vt.ĵ.de re iudi.l.ſi qs poſtea. Item per ꝓ
nam iudicis additionẽ.vt.š.de offõ conſulis.l.prima aut re
ſpectu officij ꝓcuratoris ⁊ fit occupatio ꝑ litis conteſtatõeʒ
vt hic aut reſpectu alicuius cõmodi applicationis ⁊ ꝑfectõ
de executionis tũc occupatio intelligiť per ſñiam.vt.ĵ.ð no
xa.l.ſi qs a multis. Iſta eſt itentio. Ja.⁊ ol. Ratio dr̃ie īter
iudicem ⁊ ꝓcuratorem eſt.qꝛ in iudice querimus de occupa
tione circa iudicij ordinationem. In ꝓcuratore vero q̃rimuſ
de occupatione circa iudicij ꝑfectionem. Item quero vtruʒ
plures ꝓcurãs ſimpliciter conſtituti videanť conſtitui inſo
lidum ⁊ vř ꝙ ſic.vt.ĵ.ð exercitor.l.prima.§.ſi plures.⁊.ĵ.
mandati.l.creditor.§.duobus.nam idẽ videmus ĩ tutorib⁹
⁊ curatoribus.vt.ĵ.de adminiſtra.tu.l.decretũ.Cõtrarium
determinat glo.ꝙ qlibet vř conſtitutus ꝓ parte .hoc probo
ꝑ rationem.mandatũ eſt ꝯctus.vt.ĵ.manda.l.i.Sed l.caue
tur ꝙ quotiens in eodẽ acto plures concludunť perſone.q̃
libet ꝓ parte videť includi.iſte eſt tex.nõ.ĵ.de duob⁹ reis
.l.reos.§.cũ in tabulis. Idem ẽt in vltima voluntate.vt.ĵ.ð
condic.⁊ demon.l.cui fundus.iſta eſt opinio glo. ſed aduẽe
quid eſt dicere ꝓ parte quo ad officium ꝓcurãs. non intelli
gis ꝙ ſi titius cui debenť decem conſtituit duos procurãs
ſimplr̃ ꝙ vnus petat quinqʒ.⁊ alius alia quinqʒ.ſed ẽ dicer
ꝓ parte hoc qꝛ vnus ꝓcurator non põt agere ſine alio.nec
admittiť ad agendum n' contuncta pſona alterius. ⁊ ita ex
ponit hoc Innoc.extra de ꝓcuřibus.c.in noſtra.⁊ probaťĩ
.c.ſi duo.de procur.li.vi.nõ ob.ĵ.mã.l.creditor.§.duobus.
qꝛ ibi fuit appoſita dictõ vtrqʒ que eſt diſtributiua ſicut di
cto qlibet.vnde rem cuilibet inſolidũ attribuere ſolet.vt no
tatur de le.ſecundo.l.ſi pluribus. Item nõ ob.de exerci.l.i.
.§.ſi plures.qꝛ ibi loquiť ĩ mandato ad vniuerſitatem alicu
ius adminiſtrationis.hic aũt loquiť in mãdato ad lites. vni
uerſale autẽ mandatum vř directum ad quẽlibet inſoliduʒ
ſed nõ mandatũ ad lites ſm Guil.hic.⁊ hanc opi.tenʒ Bar.
⁊ eſt nõ dictum ad executores vltime voluntatis ꝙ ſi ſunt
executores generales qlibet videať habere poteſtatem inſo
lidum. Tu tamẽ in executoribus dic vt in.c.ſi.de teſta.li.vi.
vbi diciť ꝙ vnus ſine altero non põt executionẽ facere niſi
in tribus caſibus i' poſitis ⁊ adde ꝙ nõ cy.C.de epi.⁊ cle.
.l.id ꝙ pauperibus in.xij.q.⁊ dy.in.l.lucius.§.quiſqs ð le.
.ij.¶ Extra quero de duobus .ꝑmo qñ ſunt plures procu
ratores inſolidum vtrũ vnus poterit experiri contra alterũ
⁊ dic.vt.ĵ.e.l.qui ꝓprio.§.fi.⁊.l.q duos.¶ Scdo quero ꝙ̃
do ſunt plures ꝓcuratores ſimplr̃ conſtituti.vtꝛ ſit neceſſe
ꝙ ambo agãt ſimul.an ſufficiat ſi vn⁹ agat altero permittẽte
illud dubiũ mouet. Innoc.extra.e.c.in noſtra.⁊ ꝙ ſufficiat
vnus.videť ꝓbari.š.e.l.filius.ver.nam quo ad dotis.imo
cõtra.tamen videť oppoſitum propter formã mandati. ad h
.ĵ.de manu.te.l.ſi ita fuerit circa mediũ. ¶ In glo .ſua ibi
nec alteri ꝓdeſt occupare tunc differť quando alias reſulta
ret perplexitas.vel incõueniẽtia ſed vbi nõ eſt ꝑplexitas l'
incõueniẽtia.ſed ẽ datus certus ordo a iure.ibi nihil op; iť
occupatio.vt.ĵ.qui po.in pign.h.l.l.claudius felus .¶ In
.e.ibi ad nũq̃ agentis nam dicit noſtra intereſſe ne ab eo nõ
repellamur licʒ nullum cõmodum ſentiamus ab eo.vt.ĵ.de
ma.te.l.teſtõ centurio.per quã.l.dixi ꝙ dicit intereſſe eo ũ
miſſarij ne expellať a cõmiſſaria ⁊ probať per iſtam glo. ⁊
tex.noſtre.l.⁊ facit quod habes ĩ ſimili ꝙ ſola ſatiſfactio vo
luntatis habetur loco intereſſe.vt ĵ.de condic.ob cauſam.l.
pe.vbi nõ.¶ In.eo.ibi. §.curatores.⁊ vide.l.i.C.quando
tutor vel cu.

f **Seruum quoque** .Filius ⁊ ſuus pñt
conſtituere ꝓcuratorem ad negotia. Item or
dinata cũ liberali ſuus põt conſtituere ꝓcur.
⁊ etiaʒ ipẽ ab alio conſtitui procur.h.d.¶ In tex.ibi pecul
liaria idem intelligo de monacho cui ẽ cõmiſſa gubernatio
ꝓdiorum. Nam monachus ⁊ ſuus equiparanť vt nõ In
nocen.extra de priuile.c.cum olim.

Eum vero .¶ Nota ꝙ pendentia litis habili
tat aliquem q alias eſtʒ inhabilis.
Econtra quãqʒ ihabilitat.vt.ĵ.de mu.⁊ ho.l.reus delatus.

Publice .Iſte.§.diuiditur in tres partes qꝛ pri
mo loquitur in cauſis pecuniarijs ſo.
loquiť in cauſis criminalibus capitalibus .3º loquitur ĩ cau
ſis criminalibus nõ capitalib⁹ 2' ibi nam .3' ibi qnqʒ ⁊ hoc
dicit ĩ cãis pecuniarijs interuenit procurator ad totaʒ cãm
In criminalibus capitalibus interuenit tantũ ad allegadas
cauſas abſentie.in criminalib⁹ vero nõ capitalibus in qbus
abſens damnari poteſt ĩteruenit .ſ.ad plenã defenſionẽ.h.d.
¶ In tex.ibi de eodẽ.ſ.plenarie .¶ In tex ibi appʒ ſi quis
imitatur reſcriptũ tamen verba reſcripti nõ habemus.
¶ Nõ ꝙ ad publicam vtilitatẽ dicitur pertinere vſus ꝓcurã
tum .¶ 2º nõ ꝙ in cauſa ciuili ⁊ pecuniaria nõ ſolũ ad ab
ſentiam excuſãdam ſed etiã ad totam liteʒ.¶ 3º nõ ꝙ ĩ cãis
criminalib⁹ capitalib⁹ admittiť defenſor ad allegandas cau
ſas abſentie .¶ Quarto nõ ꝙ in cãis criminalib⁹ nõ capita
libus admittitur ad plenam defenſionẽ .¶ 4º ⁊ vltimo nõ
quandã regulaʒ ꝙ vbicũqʒ ſententia poteſt fieri cõtra abſen
tem ibi ꝓ abſente poteſt īteruenire ꝓcurator ⁊ defẽſor.
¶ Nos habemus hic glo.magiſtram ⁊ clarã opponẽtẽ ⁊ diſti
guentẽ tria genera cauſaꝝ ⁊ ego eũdẽ ordinẽ ſuo dť hic ꝙ
in cãis capitalib⁹ admittitur defenſor .cõtra.imo ipẽ re⁹ hʒ
perſonalr̃ cõparere ⁊ ꝓcurator nõ debet admitti vnde vide
tur obſtať .ĵ.de publicis iudicijs .l.pe.§.ad crimen Timoť
hu⁹ cõtrarij glo.ria gnã cãꝝ diſtinguit ⁊ d.ẽ ꝙ.§.nř tractat
de iſtis tribus generibus ⁊ ſic iſte .§.eſt magřalis .dič ergo
ꝙ quedam ſunt capitales que trib⁹ mõis dicũtur .pº modo
q̃do amittiť vita.2º modo quando amittitur libertas ⁊ ci
uitas.3º modo q̃do amittiť ciuitas tantũ vt per deportatio
nem vt.ĵ.de bo.poſ.l.edicto .§.rei capitalis ⁊ nõ.š.ð iuř.
.o.iudi.l.imperiũ ⁊ in iſtis cauſis talis datur regula.ſ. ꝙ ñ
admittiť ꝓcur.nec ex pte rei nec ex pte actoris nam in facl'
tate ꝓcu.dandi vel non dandi eadẽ eſt regula circa actoreʒ
⁊ reuʒ tex.eſt nõ.ĵ.an per aliũ cauſa appellatõis .l.i.in fi.
¶ Modo cõtra iſtam regulã .op.glo.tribus modis . pº qꝛ
.l.caueť ꝙ in cauſa capitali admittiť defenſor ꝓ accuſato vľ
inquiſito vnde videť ꝯ.ĵ.de ap.l.lucius .C.de accuſa.l. ſi
cuiuſdam .r̃ndet glo.nõ ꝙ in.l.lucius .defenſor nõ eſt pro
curator ſed domin⁹ pro ꝓprio intereſſe cõparẽs .⁊ hanc ſo.
omnes doc.tenẽt cõiter .Ex hac ſo.infero ad talem.q.ſtatu
to cauetur ꝙ pater teneať ſoluere cõdemnationẽ filij vel ꝙ
fiat eidem aſſignatio per patrẽ legiptime portionis ĩ qua ſi

at fiſcalis executio ꝙ ſtatutū valet vt nō glo. expreſſe. C.
de decre. decu. li. x. Rica que glo. non eſt alibi licet negari non
poſſit ꝙ illud ſtatutū ſit iniquum vt. ſ. de hijs qui ſūt ſui vel
alieni iuris. l. ſi qua pena. ⁊ in ſpec. de execu. ſententie. §. ſe
tur. v. quid ſi filiusfamil. nec ob. glo. ordinaria que eſt. ī. de
noxa. l. ⁊ ſi cōdemnatus que dicit ꝙ filio cōdemnato patiṫ
executionem de hoc etiam nō in. l. pe. C. qui bo. ce. po. quia
illud eſt verū in ciuili nō in criminali ꝯdemnatione. preſup
poſito tn̄ ꝙ ſtatutum valeat vt dixi. dico ꝙ pater admitteretur
ꝓ filio ad plenam defenſionē. etiam in homicidio. cōpa
ret enim ꝓ ſuo ſingulari iṅtereſſe rōne cuius intereſſe pote
rit ſe conſtituere ꝓcur. vt dicta. l. lucius. ad hoc facit quod
nō in. l. ij. ſ. ſi ex noxali cā aga. ad idem facit ꝙ nō. ī. de iof
fi. te. l. ſi ſuſpecta in prin. illud intelligas. niſi verba ſtatuti re
fragenṫ ſicut ē in ſtatuto habemus hic in peruſio quod req
rit accuſatum ꝑ ſe ipſum perſonalr̄ cōparere alias mādat iu
dici ꝙ ꝓcedat ad condēnationem ſi filius non cōparuerit il
lo cāu bene admitteretur pr̄ ſed ſi filius non cōparuit ſequen
da eſt forma ſtatuti in ꝯdemnando. vt. ī. ad muni. l. ꝯſtitutō
nibus ⁊. l. proſpexit qui ⁊ a q. de exercito. l. i. §. ſi is quauis
nam a for. ſtatuti non eſt recedendū. facit extra de priuile.
c. porro. ⁊ hec ſo. ꝓcedit quantū ad. l. lucius. ⁊ etiam q̄uū
ad. l. ſi cuiuſdam. ſed bar. ad legē ſi cuiuſdam. reſpondet aliṫ
⁊ dicit ꝙ aut ꝑncipalis eſt detentus. ⁊ eſt ī forma magiſtra
tus ⁊ tunc admittiṫ ꝓcurator q² proceſſus nō poteſt eſſe lu
dibrio. nā ſnīa ferreṫ ī prīcꝫ ⁊ in eū fiet executio aut dñs ñ
eſt detentus tunc ꝓcur. non admittiṫ in cāis capitalibus ſꝫ
cum. Gui. de cu. dicit ſimilia verba. ſed loquiṫ in cā appella
tionis in. l. eos. §. ſuper hijs. C. de appel. Ego dico ꝙ ī pri
cipali cauſa iſta opi. bar. eſt falſa quod ſic probo. in cā prin
cipali ſemꝑ reus debet perſonalr̄ detineri ex quo cā eſt ca
pitalꝭ. vt. ī. de cuſto. reo. l. ij. C. de accu. l. ſi. ⁊. C. de exhibē.
re. l. ij. C. de cuſto. reo. l. i. xxiij. q. v. c. circūcilliones. ergo ſeq
tur ꝙ ſemper in cā principali capitali ꝓcurator admittereṫ
quod eſt falſum. ⁊ idem dico in cā appellationis. vt. ī. an ꝑ
alium cā ap. l. i. fallit in vno cāu quando ꝑ appellationē cā
deuoluitur ad iudicem alteri⁹ territorij. q² tunc cū reus de
tineaṫ in carcere iudicis a quo vt nō Innoc. de ſen. exco. c.
vt fame ſequiṫ de neceſſitate ꝙ coram iudice ad quē admit
teṫ procurator cum ꝑncipalis detentus nō poſſit compareṫ
ipſa enim natura manifeſtum eſt ꝙ detenuiṫ ī vno loco. alibi
ꝑſonalr̄ intereſſe nō pōt. vt. ī. de cuſt. reo. l. ij. §. fi. ⁊ hoc intel
ligo quādo ꝓcurator detenti vult cōparere ad totam deffen
ſionem. vel ad litis cont. vel ad ſnīam hoc enim regulariter
non pōt in cā capitali. ¶ Sed iuxta hoc quero nunquid ad
media cāe poſſit procur. conſtitui media cāe ſunt queciīqꝫ
poſt ꝯteſtationem litis ⁊ ante ſnīam contingunt ſicut ē ꝓpo
nere exceptiones peremptorias. Item ꝓducere teſtes vel in
ſtrumenta ad ꝓbandum vel reprobandū. Item excipere cō
tra teſtes vel inſtrā queriṫ igitur vtrum ꝓcurator ad hꝰ ſpāl
liter conſtitutus ſit ad admittend̄ nec ne de ꝓcurē generali
certum ē ꝙ non. q² vbi de crimine ſpāli diſputaṫ mandatū
ſpeciale requiriṫ. vt. ī. e. l. nō ſolum. §. fi. Queſtio ergo ꝓce
dit tm̄ in habente ſpāle mandatū. glo. tangit iſtam q̄ſtionem
in dicto. §. ad crimen. ſpec. tangit in ti. de ꝓcur. §. i. v. ſed nū
quid ad media cāe. ⁊ videṫ dicere ꝙ procurator admittaṫ
q̄dam doc. tenent ꝯtrium q² a quo remoueṫ genus remoueṫ
quelibet eius ſpecies. vt nō. C. de tranſac. l. ſi cā cognita. ſꝫ
hic remoueṫ genus. i. deffenſio que per ꝓcur. non pōt fieri
ergo remoueṫ quelibet eius ſpecies ⁊ q̄libet articulus defē
ſionis. ego ſic dico ꝙ quedam ē mera defenſio. quedam eſt
defenſio cum īpugnatione agentis. ad merā defenſionē pōt
veniri duobus modis. p⁹ modo opponendo exceptionē pe
remptoriam criminis ⁊ cū excipiens fingaṫ agere forte ꝓcur.
non admitteṫ de iure lꝫ de conſuetudine ſerueṫ ꝯtrium q̄daꝫ
eſt defenſio que īducit plenam ꝓbationem vt ꝓduceṙ capi
tula ſup nocentia ⁊ ꝓducere teſtes. tūc iſta defenſio videtur
ꝙ recipiaṫ per ꝓcuratorē. q² non ꝯꝫ inſtar agendi. ⁊ ſic di

ſtinguēdo poteſt ſaluari vtraqꝫ opi⁹. ſi autē eſt defenſio nō
mera. ſed hꝫ ānexam impugnationē. tūc ſine dubio repelliṫ
exēplum in exceptione lenocinij. vt. ī. de adulter. l. ij. §. qui
hoc dicit. ⁊. §. ſi publico ⁊ vbicunqꝫ exceptio ꝯꝫ retorſu
tionem criminis in accuſatorem. vt extra de except. c. i. dixi ꝺ
fundamento medio ⁊ fine cāe. ¶ Modo reſtat q̄rere quid
in ꝑparatorijs cāe. ⁊ quid in hijs que poſt ſnīam contingūt.
p⁹ ergo q̄ro nūqd in cāis capitalibus ad preparatoria cāe
admittaṫ procurator. ꝑparatoria autem cāe ſunt libelli obla
tio partis citatio. ⁊ reliqua que ante litis cōteſtatōnē exami
nanṫ ſi ꝓcedant de iure nec ne ſic ut eſt an iudex ſit ꝯpeteṅ
an accuſator ſit legiptimus ⁊ ſilia vt extra de accu. c. i. ⁊. C.
q̄ accu. non po. l. nō ignorat. de iſtis ergo videamus. ¶ Prio
quero de ꝓductione libelli. vtꝝ ſola productō libelli poſſit
fieri per ꝓcurēm accuſatoris ⁊ videṫ ꝙ ſic. ſicut cetera pre
paratoria. vt ſtatim dicā. Contrariū eſt verum. Nā cum ꝺ
beat fieri inſcriptio expſſa vel tacita ad penā talionis debet
iſta inſcriptō fieri ꝑ principalem nō per ꝓcurēm ad hoc fa
cit quod nō. C. de hijs qui accu. nō po. l. i. ⁊. C. de hijs qui
vt indig. l. pola. ¶ 2⁹ quero quid de exceptione iudicis non
cōpetentis vtrum poſſit in cā capitali opponi per ꝓcurēm
in hoc dicit Inno. ꝙ ſic. q² iſta exceptō non tangit crimen ī
temptatum quo ad defenſionē criminis ita nō. Innocen. ex
tra de accu. c. veniens. quod tene menti. Idem dico ſi oppo
natur accuſatori ꝙ non ſit accuſator legiptimus ꝙ poſſit
opponi per procuratorem. quia ille potius excipit quo
ad defenſionē nō veniēdi q̄ꝫ ad defenſionem facti vnde ille
appellaṫ excuſatō vt dicto. c⁹ veniens. Item dico ſi oppo
natur excep⁹ ineptitudinis libelli naꝫ cuꝫ ipſe iudex dꝫ ineptū
libellū repellere vt nō cy. C. de accu. l. reos probaṫ in. l. i. ꝺ
officio aſeſſo. ⁊. C. ne quis vela regia. l. ij. ⁊. C. de hijs qui
ad eccle. cōfugi. l. ſi quis cum ſi. ¶ Modo iuxta predicta
queritur quid de exceptione bāni premitto vnū verbuꝫ q̄ꝺ
dic̄ cy. i dcā. l. reos q² idē ē dicere bānit⁹ ꝙ ē diceṫ ꝙ īpune
poſſit offendi fac̄ ꝓ eo q² q̄lꝫ bānit⁹ vt diffidatus ⁊ hoſtꝭ
nō. C. de epi. ⁊ cle. autē. item nulla cōmunitas de capi. ti.
l. amiſſione. §. i. ſed hoc nō eſt verū q² bānuꝫ eſt extraordina
ria ſententia ⁊ debet effectuſ bāni reſtringi. vt nō idem cy. de
heredi. inſti. l. i. vnde dici ꝙ nullus bānitus poteſt īpune of
fendi niſi ille de quo nominatī ſtatuto cauet ꝙ impūe poſ
ſit offendi. illud enīꝫ ſtatuto valꝫ vt. ī. de aleator. l. i. §. quod
autēꝫ vel dic ꝙ aut eſt offenſio que puniṫ per ius ciuile tūc
offendēs bānitum puniṫ vt dixi aut puniṫ ſolū per ius mu
nicipale tunc refert aut eſt tale bānum quod equiparatur de
portationi tunc bānitus eſt extra ꝓtectionē ciuitatis vñ ius
municipale ei non patrociṅaṫ hoc tangit cy. in. l. i. C. de na
turali. li. iſte enim ꝑdit iura ciuitatis ſue vnde exulat vt nō
ſa. de ace. in. l. ex facto. §. ex facto. ad trebel. aut non equipa
tur deportato tunc nō licet eum offendere. ⁊ iura dicunt ꝙ
ſibi ius redditur vt. ī. de in. l. pampi. exuli. ⁊. ī. man. l. ſi ti
bi mandauero. §. is cuius bona. Quando autē equipareṫ ꝺ
portato ⁊ quādo nō dic vt nō inſti. qui mo. iuſ pa. po. ſo. v⁹
eſt glo. vulgaṫ ⁊ nō. Hoc pmiſſo dico ꝙ excep⁹ bāni que ī
troduciṫ per ſtatutum eſt illius generis ⁊ forme ſicut ſtatu
tum diſponit vnde quādo bānito ſtatutū denegat iuriſdcōēꝫ
iudicis q̄ñdoqꝫ denegat ꝓceſſum cāe quādoqꝫ rōne bāni in
troducit exceptōem peremptoriā crīs. ſi ergo ſtatutū auffert
iudici iuriſdcōem ē videndum vtꝝ procurator poſſit oppo
nere exceptionem bāni ad hunc finē excludende iuriſdictio
nis. Item ſi ſtatutū excludit ꝓceſſum cāe ſimilr̄ eſt vidēdū
an admittaṫ procurator. ⁊ ī iſtis duobus dicit Jaco. bu. ꝙ
ſic q² exceptō banni examinaṫ ſeorſum a principali. q. vnde
ipſe dat talem regulam ꝙ in qualibet emergenti que exami
natur ante liṫ. cont. ⁊ ſic examinatur ſeorſum a principali
delicto admittitur procurator probat ipſe hoc per. l. pre
ſes. C. ad. l. flaui. de plagi. dicet aliquis groſſi capitis quod
illa. l. nihil dicit de ꝓcur. ſed certe ſubtilr̄ intuendo imo dicit
q² dicit ꝙ cauſa capitalis nō incipit ventillari niſi exceptiōe

ſopita ergo iſta exceptio nõ dicit̃ cauſa capitalis t ſic admit titur ꝓcurator per primã regulam noſtri .§.t pro domino Ja.facit dictũ Inno.in dicto .c.veniẽs q: per procurat̃ez pt̃ allegari coram iudice ꝙ domin⁹ nõ tenetur cõparere q: eſt iudex incõpetens vt excuſet ꝓcuris abſentiã per allegatio nes cauſe iuris .Pari rõne poterit procurator excipere ſic ꝙ dominus non tenetur comparet̃ q: nõ poteſt procedi vt .ff.iudi.ſol.l.vir bonus.t.ff.nequis eũ.l.i.§.offilius.d.cy.di cit ꝙ excep⁹ banni ſiquidem eſt excep⁹ clara t ꝓbata poteſt opponi per ꝓcuratorez q: cũ appareat aperta calumnia ac cuſatoris idem operat̃ ac ſi libellus eẽt ineptus vt ſingul'r nõ Innoc.in.c.i.de offõ vica.t facit quod nõ.ff.õ bon .lib. in.l.qui cũ maior.§.ſi p̃ris.ſi autem iſta excep⁹ non eſt ꝓba ta ſed ꝓbanda q: eſt dubia t petit̃ terminus ad ꝓbandum vel ẽ dubia q: illud bãnum reperit̃ cancellatũ ſed dicitur ꝙ cancellatõ non tenuit tũc non admittit̃ procur.t ita diſputã do tenuit.d.iaco.de bel.in.q.de rauageri.t.d.bar.tenet i.§. ad crimen.ſed.d.Jaco.bu.nõ facit vim vtrum exceptio ſit liquida vel nõ.q: non eſt qõ de victoria ſup exceptione .ſed de ipõ obiectu vtꝝ obiectus exceptionis poſſit fieri per ꝓ curatorem vel non.t dicit ipſe ꝙ ſic.q: venit potius ad excu ſandum cõtumaciã rei non cõparentis quam ad excluſionez criminis.q: non opponit̃ eo modo ad crimen excludenduz ſm Jaco.inſpiciendus ẽ ergo modus opponẽdi ſicut dicit Innocen.in pleriſq3 locis. Si tu tenes opi. Jaco.de bel. vi de ad.l.preſes ꝙ i' ciuilis qõ dominij incidebat in crimĩali vnde in hoc ſto cũ Jaco.butri.ꝙ in cãu illius.l.admittatur ꝓcurator ſed in cãu nr̃o criminalis incidit ĩ criminali vt nõ in.l.vltima.C.de ordi.iudi.vnde bene fateor opi. Ja.bu.in alio exemplo dicit ſtatutũ ꝙ non ſoluens collectã poſſit im pune occidi nec ius reddat̃ dico ꝙ illa excep⁹ põt opponi per procuratorẽ.q: ciuilis hic incidit in criminali nam nõ ſol uere collectam ẽ ciuilis obligatio non autẽ eſt crimen de ſui natura quod tene menti.¶ Reuerten⁹ ad.q.de rauageri. dico ꝙ illa qõ habet aliam cõſiderationem debemus eñ cõ ſiderare qñ exceptio opponit̃ non ſolum qd operet̃ ſi exci piens vincit. Sed quid operet̃ ſi excipiens ſuccumbit nam ſi ſñia lata ꝯtra excipientem excludit plenã deffenſionez rei tunc ꝓcurator dz admitti.q: non repugnat regula. propter quod ſciendũ quero oppoſita eſt exceptõ bãni ad ꝓceſſum t reiecta p iudicem lite cont̃.opponit̃ in forma ꝑemptorie querit̃ nunquid poſſit t vi̅ ꝙ non q: ob exceptio.rei iudica te.vt.ff.de pe.l.quod iudicem.§.ſi rõne . intelligo quando iu dex diſcuſſit de except̃.ſed ſi iudex nõ recipit exceptionem a principio.non ob.exceptõ rei iudi.vt ibi patet.¶ In cõtra rium ꝙ eadem excep⁹ bãni poſſit poſtea referri videtur ꝓ bari per.c.veniens.extra de teſti.per ea que nõ Innocẽ.de ꝛ̃ptis ſuper lr̃is.t cy.in.l.preſcriptionem mendaciorũ. C. ſi contra ius.vel vti pu.nam ad diuerſum finẽ opponit̃ nũc ꝙ retro fuerit obiecta.hoc probo per rõnem exceptõ bãni non admittit̃ niſi ſit liquida vel ſũmarim poſſit liquidari.vt nõ.ff.de iuriur.l.nam t poſtea.in prin. Sed poſt litez cont. dz plenarie diſcuti. Hunc arguo.l.cauet̃ ꝙ ſñia lata ex ſũ maria cognitione nõ preiudicat ĩ ordiaria.vt.ff. de re iudi. .l.a diuo pio.§.ſi ſup rebus ergo iſta excep⁹ poterit iterato opponi.Breuiter dico diſtinguẽdũ.aut fuit in diſcuſſa l'ſum marim diſcuſſa tũc poſſit opponi denuo aut fuit ventillata t plenarie diſcuſſa t nõ poſſit iterato opponi.ar.eorũ que nõ.ff.de his qui ſunt ſui vel alieni iuris.l.ſi iudex.¶ Juxta predicta quero vtꝝ excep⁹ bãni excludat ꝓceſſum lz ſtatu tum nihil dicat de ꝓceſſu ſed ſolum de crimine. t videt̃ ꝙ non.q: peremptoria. In ꝯtrarium q: deſcendit ex re iudica ta cum bãnum ex forma ſtatuti habeat vim ſñie.ergo impe dit lit.conte.vt extra de lit.cont.c.exceptionis obiectus.di cas tu vez eſt ꝙ deſcendit ex re iudicata ſed nõ ſuper hoc maleficio ſed ſup alio.ergo non ĩpedit ꝓceſſum. Sed ego video.ꝙ licet ſuper alio tamẽ ſuper ꝓiudiciali vnde peride impedit ꝓceſſum ac ſi ſup eodem eẽt iudicatum.ar.ff.õ ex

cept̃.l.fundi.t.l.fundũ. Preterea hoc ꝓbo ſic excep⁹ banni põt opponi poſt ſñiam.q: eſt mero odio introducta.vt.ff.ad mace.l.tam t ſi.ergo multo fortius põt opponi ante ſñiam in qualibet parte ꝓceſſus.tutius eſt tenere ꝙ nõ impediat ꝓceſſum.n' ſtatim hoc dicet . Item t ꝙ nõ poſſit opponi poſt ſñiam.n' in cãu ſpeciali.vt.l.i.C.de iur.t facti igno.v' vide n' per formã ſtatuti ꝓceſſus eſſet nullus ipo iur̃ quia exceptõ nullitatis inſtantie ſemp põt opponi vt nõ.C.de p bat̃.l.exceptionem.facit.ff.de iudicijs.l.nõ idcirco.§.cũ po ſtea cum ſimilibus.¶ Juxta predicta quero lata eſt ſñia ca pitalis contra titũ abſentem.iſte vult dicere iſtam ſñiam nul lam ipo iure quare vtꝝ ꝓcurator admittat̃ ad cãm nullitat̃ de cã enim appellationis certum ẽ ꝙ nõ.vt.ff.an per alium cã ap.l.i.ſed certum ẽ ꝙ cã appellationis includit ĩ ſe cãm nullitatis.vt.ff.famil.her.l.qdã mulier.de iure pat̃.l. carme lia pin.t nõ in.l.i.C.quando ꝓuo.nõ eſt ne.ergo in cã nulli tatis non admittit̃ procur.glo.tamen ĩ decretis dicit cõtra rium.q: non diſputat̃ in ea de crimine.ſed de proceſſu tñ. vnde iſta cã non eſt capitalis ſm glo. Ego credo cõtrariuz q: cum excluſio ſñie contineat plenã deffenſionem a cõdem natione t eius repulſa ꝯtineat plenum iudiciũ t capitale di co ꝙ procur.nõ dz admitti.q: omnes rõnes que vrgent in cã prima vrgent in cã nullitatis.t inter ceteras rõnes quare non admittit̃ procur.ẽ q: fidelius re⁹ pro ſe exequet̃ vt tan git̃.ff.e.l.non ſolum.§.fi.t q: pñtia rei opus ẽ vt in.l.ij.C. de cuſto.reo.in verbo ad acta deductus q text .eſt multum nõ.¶ Et circa iſtud ꝑmum genus cãrum capitaliũ formo tibi vnam queſtionẽ qd ſi pena capitalis p ſtatutũ redacta ẽ ad penã pecuniariam iſta queſtio põt habere duas partes primo qñ ex mera pecuniaria.ſo qñdo in deffectum pene pecuniarie ſubrogari dz pena corporalis ſup primo paſſi ſunt opi.diuerſe.nam dñus cy.dicit ꝙ procur. admittit̃ q: dz conſiderari effectus iudicij nõ titulus criminis.ar.ff.õ iu re do.l.cum in fundo.§.ſi fundus.d. Ja.bu .diſtinxit inter accuſatorem t accuſatum. nam dicit ipſe ſi titulus criminis cadit in publicum crimen ex parte accuſatoris non admitti tur procurator per.§.ad crimen.ſed ex parte rei admittitur procur.p regulã q̃ tradit̃ in ver.vbicũq3.t ita tãgit Ja.bu. ſuper hoc .§ .alibi dicit indiſtincte ꝙ non admittit̃ procur. q: licet ſit alterata pena qlitas criminis non mutat̃ nec deſi nit iniuria eſſe publica vel minus atrox naz minoratio pene nihil infert in minoratiõe delicti.t arguit ex.l.mãichęos.C. de heretic tu tene ſimpliciter opi.cy.q: nõ genus criminis ſed ſententia eſt ſpectãda ar.ff.de pen.l.ꝙ ad ſtatum t ita cõ muniter praticat̃ õ hoc nõ per cy.C.de accuſa.l.reos t.C. de tranſact.l.trãſigere vel paciſci ad finem . ¶ Super ſo quando ſubroganda venit pena corporalis in deffectũ .cy.i dicta .l.reos.dy.in.l.ij.de pu.iudi.t ibi Bar.t omnes doc. cõmuniter ſũt iſtius opi.ꝙ non admittat̃ ꝓcurator inſpecta t exire poteſt t q: ipſa pena corporalis ẽ ꝓprie pena delic ti ar.ff.ad.l.fal.l.i.§.item ſi ita .ꝟ.ego didici t̃c̃ .t in.l.i.de penu.lega. Sed hoc eſt intelligendũ quando illa pena cõpo ralis venit ex propria natura maleficij .ſec⁹ ſi veniret ex ſu plectõe iudicis ex ſuo officio vt quãdo ꝓpter inopiam caſti gat corpus vt.l.ſi quis id quod.§.in fuos ergo de iur.o.iu. iſtud eñ q: extraneũ eſt natura litis mote nõ cõſideratur vt in.l.qui cum maior.§.i.de bo.liber.ff de in litẽ iur.l.i .t qõ nõ.ff.ſi cer.pe.l.certi cõditio in prin.alias ſequeret̃ ꝙ ĩ nul lo crimine admitteret̃ ꝓcurator cum per.§.pena grauior.t per.l.hodie de penis poſſit iudex trãſmittere penã pecunia riam in corporalẽ cauſa cognita quod falſũ eſt vt hic in. ꝟ. vbicũq3 ergo regule que tradũtur in hac materia debẽt itel ligi pena nõ trãſmutata t ſcđm naturam primi delicti qõ tene menti .¶ Vlterius quero ponam⁹ ꝙ ꝓcurator admiſ ſus eſt per iudicẽ t aduerſariũ per iudicẽ eſt in tantũ inuito aduerſario nõ poſſet admitti nec per aduerſariũ tantũ inuito iudice ar.ff.e.l.filius .§.miles.¶ Modo quero vtrũ ꝓceſ ſus teneat nec ne t quod ꝓceſſus non teneat ſic probo regu

la non admittit ꝓcurſatorem in cauſa capitali eſt regula iuris ꝓ
hibitoria ſed iuri prohibitorio nō poteſt derogari p iudicez
vt. C. ne fideiuſ. do. de. l. i. ꝛ. C. ad vel. y. a. aut. ſi qua mulier
Preterea licet illa excep° ſit excep° procuratoria tamē reſ
picit nullitatem mandati. qꝛ mandatū eſt ipo iure nullum ꝛ
iſta ſunt paria eſſe falſum procuratorem ꝛ mandatū nullū ar. ff.
de ver. ſign. l. paulus. Preterea l. obuiat proceſſui vt. ff. d
pu. iudi. l. pe. ad crimen in verbo fruſtra ergo proceſſus nō
tz. ¶ In contrarium videtur l. caueſ ꝙ quidam viator accu
ſauerat vxorem d adulterio ꝛ cā fuerat agitata per procura
torem tempore ſnīe vxor conuicta allegabat ꝯ proceſſuz ex
ceptionem ꝓcuratoriam. dicit l. ꝙ illa excep° non procedit
imo dz accuſator condēnari ut eſt caus. C. de adulter. l. ꝙ
uis indubitari ſecundū vnam lec. Preterea non eſt verū ꝙ
mandatum ſit nullū. imo eſt aliquod n° opponatur ꝛ hoc dbz
opponi ſuo tpre. i. ante liť. conteſt. vt in. c. iuſt ambiguū. d iu
dic. li. vi. vbi de hoc. Breuiter in hac. q. ego ſic diſtinguo aut
nos loquimur d iſta exceptione ꝗtum ad actū exercitū. aut
ꝗtum ad actum exercendū de futuro. primo cāu dico ꝙ il
la exceptō nō impugnat retro geſta. qꝛ imputet ſibi ps que
talem ꝓcuratorem admiſit. ar. ff. iudi. ſol. l. iij. §. nunc videamus
aut loquimur ꝗtum ad actum exercendum. tūc refert. aut n
reſtat n° ſola ꝓnunciatō iudicis tunc iſta exceptō nō poteſt
opponi qꝛ videtur opponi poſt ꝯcluſionem cāe ꝛ dicit inno
cen. ꝙ poſtꝗ eſt concluſum in cā nihil pōt opponi ita nō ip
ſe extra de cauſa poſſ. c. paſtoralis. aut reſtāt alia actitanda
vel ꝓbanda. tunc dico ꝙ i° exceptō pōt opponi. qꝛ natura
cāe refragatur ꝓcuratori ꝛ in quolibet actu iudicij natura cāe
debz ſeruari. non ob. §. rati. qꝛ ibi loquitur quādo cā de ſui na
tura erat tractabilis p procuratorem ꝯtra ac. tenuit opi. ꝙ ꝓ
ceſſus eſt nullus ꝛ dicit ꝙ verus intellect° l. ꝗuis indubita
ti ē ꝙ accuſator fuit i iudicio vſqz ad ſnīam perſonaliter nō
p ꝓcuratorem. tpre vero ſnīe non erat pñs nec ipſe nec ali°
ꝓ eo ꝛ tamen vallet ſnīa cōdemnatoria accuſatore nō pñte
nec citato ꝛ eſt ſpeciale in cā criminali. ꝛ eſt iſtud multū no
tabile ꝙ condemnatoria poſſit fieri abſte ꝛ nō citato accu
ſatore ſecus tamen in abſolutoria. qꝛ ad cā dz accuſator cita
ri vt nō. Inno. extra de accuſa. c. lz in beato petro vbi vid.
appz ergo ꝙ l. ꝗuis indubitari non loquitur d: geſtis factis
cum procuratore. ſed cū principali perſona ſecundū frā. ac
cu. Cōmuniter nos tenemus ꝙ valeāt acta p procuratorē
ſi eſt admiſſus licet admitti non debuerat ꝛ ſic ꝙ fieri non
debuit factū tamen tenet vnde ꝓbationes facte per talē ꝓ
curatorē non ſunt nulle ſimiliter ea que reſpiciūt ſolēnitatē iu
dicij vt liť. cōteſtat. iſta ſunt valida ꝛ iſta opy. p omnes ca
noniſtas approbatur in dicto. c. iuſt. ambiguū quod tene mē
ti. Eſt verū ꝙ de ſnīa pōt hodie eē dubiū vtrū poſſit forma
ri quando ꝓcurator fuit in cā capitali ꝛ dico ꝙ nō pōt for
mari in ipſum ꝓcuratorem. qꝛ ſi ꝓcurator vincit tunc eſt ca
ſus in. l. ꝗuis indubitari. non enim fertur in ipſum ſed ꝓ ipſo
ſi autem ſubcumbit ē caſus in. l. fi. C. de iniurijs qꝛ vba ſen
tentie criminalis formanda ſunt. i. dirrigenda i ipſum domi
num ꝛ i hoc illa. l. vltima. C. de iniurijs. lz ſit vulgaris ē mi
tum nō. ¶ Vlterius quero quid in cā collegij. vtru n in cā
capitali admittatur ꝓcur. pro collegio accuſato vel accuſante.
Quidam dicunt ꝙ ſic per tex. in. l. ta n collatores. §. i. C. de
re milita. alij dicunt aut nos loquimur in collegio accuſato tūc
pena nō poteſt eſſe capitalis. quo ad ipſam vniuerſitatē licet
pōt eſſe capitalis quo ad ſingulos delinquētes ꝛ ſingulariter
accuſatos vt nō Innoc. i. c. ſicut de ſimo. ꝛ de ſen. excom. c.
grauem ꝛ in. c. pñtium de teſtibus libro. vi° merito g° ꝓ col
legio accuſato admittitur procur. ſiue ſindic°. Aut collegium
non accuſatur ſed accuſat alium ad penam capitalē tunc verū
eſt ꝙ admittitur ſindicus ad accuſandū hoc modo. qꝛ licz di
cat accuſo nomine collegij nō tamen dicet accuſo ſindicato
rio noīe collegij. imo dz accuſare ꝓprio nomine ꝛ ſubſcribe
re. vt. C. de hijs q vt indig. l. i. C. q accu. non po. l. ij. ꝛ hoc i
crimine publico. ſed ſi crimen ē priuatum ita ꝙ ſuo nomine

nō habz ius accuſandi hic deficiunt antiqui doc. dz enim di
no dici ꝙ ſindicatorio noīe poſſit accuſatō formari cum enī
vniuerſitas in qua ſunt īfantes ꝛ īſenſati nō poſſit accuſare
p ſe ipſam ſequeretur ꝙ ſi tu repelleres ſindicū impune eſſe
deretur vniuerſitas quod n eſt dicendū. vt. ff. de iudi. l. ſi lō
gius. §. i. ꝛ hec dicta ſunt quo ad primum contrariū de. §. ad
crimen. ꝛ quo ad primam partē iſtius materie. ¶ 2° op. glo.
de. l. fi. C. de iniurijs. v° i cā que poteſt eſſe capitalis ad mit
titur ꝓcurator. rñdet glo. ꝙ ibi eſt ſpeciale in pſonis illuſtri
bus illa. l. loquitur in pena arbitraria. vt pz inſti. de iniurijs. §.
pena. Dicendo ſi eſt ſpāle in dicta. l. fi. ſequitur ꝙ vbicunqz eſt
pena arbitraria non admittitur ꝓcurator. ꝛ hoc tz Ia. de are.
ff. de iniurijs. l. fi. ꝛ hoc facit ꝓ ſtatutis que dant arbitrium
iudici circa impoſitionē pena vt in illa cā non debet ꝓcur.
recipi. ego in hoc diſtinguo aut cōſueuit imponi pena pecu
niaria aut corporalis. aut interdū vna interdum altera primo
cāu admittitur procura. 2° ꝛ 3° caſu repellitur. ꝛ hoc p id quod
habuiſtis notatum in dcā. l. qd ergo. §. pena grauior. vbi di
cit glo. ꝙ in penis arbitrarijs recurrendū eſt ad conſuetudi
nem per quod etiā dico ſi furi imponitur pena. c. librarū. ſz vl
tra hoc ē conſuetudo ꝙ hulletur vel notetur publica ignominia
que pena requirit pſone preſentiā ꝙ non admittatur procura
tor quod tene menti. ¶ 3° op. contra predictā regulā q dicit
ꝙ in cāis capitalibus non admittitur procurator de illo tex.
nā in capitalibus reſpondet glo. ꝙ h° non loquitur in ꝓcura
tore cōparente ad plenā deffenſionem ſed in excuſatore qui
excuſat abſentem a contumacia allegando cās abſentie. Ex
hoc tamē nō ꝙ allegatō cauſarū abſentie dicitur defenſio. ꝛ ſic
facit ad ſtatutū quod dicit ꝙ non ſoluens collectā nō audia
tur in agendo vel defendendo ꝙ huic nō cōpetat allegatio
cauſarū abſentie nec poſſet ſua cōtumacia excuſari quod nō
credo verū qꝛ defenſio eſt de iure naturali ꝛ nō poteſt tolli
etiam per principē nedum per ſtatutū municipale vt. in. c.
paſtoralis. §. fi. de re iudi. in clemen. facit. ff. de re mili. l. iij.
§. ſi ad diem. Per h etiam dico ꝙ ſi ſtatutū dicit ꝙ lapſo
termino bāni non recipiatur aliqua defenſio quod tamen pōt
allegari neceſſaria ꝛ probabilis cauſa abſentie ſaltē ope reſtitu
tōis in integrum implorāde vt. ff. de i integrū. re. l. fi. hoc ta
men non ſeruant aſſeſſor qꝛ ſtatuta loquūtur nimiſ preciſe ꝛ
in iſta ciuitate perutij ſtatutū vult ꝙ nulla defenſio admit
tatur ꝛ fingit eum cōfeſſum. cōtra quam fictionē regula dic
ꝙ non recipitur ꝓbatio qꝛ fictiones nō recipiūt probatōeſ.
In contrariū vt. C. de probat. l. fine poſſidētis. ꝛ ita cōtet
obſeruatur ꝛ dy. dixit ꝙ iſta ſtatuta valēt ꝙ cōtumax habea
tur ꝓ cōfeſſo vt. l. diu° de cu. reo. per dy. ſed de iure cōmu
ni licet cōtumax interdū habeatur ꝓ cōfeſſo in delicto omiſ
ſionis vt. ff. de ſuſpec. tu. l. impuberibus. ꝛ ar. C. de ꝓcura.
l. eum qui res agit heredum. ſecus tamen eſt in delicto cō
miſſionis vt dicta. l. diu° niſi in crimine hereſis vbi ille q cō
tumaciter ſtat per ānum i excōicatione hētur ꝓ cōfeſſo vt
patet. xj. q. iij. c. rurſus vbi de hoc vide. ¶ Rñdeo in dubi
um verū ad allegandum cās abſentie requiratur mandatū. hī
dicit Inno. aut quis allegat cām abſentie facti vt in firmitatē
tunc non requiritur mandatū aut allegat cās ut ſ. de iuris pa
ta allegat priuillegiū abſentis vel icōpetentiam iudicis vel
ſimilia tunc ſiquidē allegatio fundatur ex geſtis tunc requi
ritur mandatuz ita elleganter nō Inno. extra de accu. c. vei
ens quod tene menti. ¶ Queto verū requiratur habilitas per
ſone. dicit hic glo. ꝙ non vnde femīa admittitur ꝛ minor. Et
hoc per tex. qui dicit ꝗuiſ nec etiā debet cauere de rato vt
nō. ff. de regulis iuris. l. in eo. §. nemo. Breuiter iſtud eſt ve
rum in excuſatore qui allegat cām abſentie facti. Sed in eo
q allegat cām iuriſ requiritur habilitas pſone qꝛ regritur māda
tum quod eſt habili debet fundari. vnde iſta verba quānis
vē recipiunt hoc cāu reſtrictionem de habilitate iuxta nō. i
l. i. §. Item nunciatio. de no. ope. nun. per Iaco. de are.
¶ 3° quero in iſta pte quid operetur allegatur cās abſentie. R°
qꝛ ſi allegata ꝛ probata cauſa abſentie index procedit ad vl

terioꝝ processus ē nullus ꝓpter dolum iudicis .vt nō .C. de re iudi.l.quesitū. Judex ergo cui allegaꝛ cā absentie nō debet festinare ⁊ sic retardaꝛ processus .Et an idem sic in ciuili causa quod in criminali hbes.ꝭ.de nego.ge.l. liberto ꝭ.fi.⁊ extra de dolo .⁊ cōtu.c.cum dilecti ⁊ h̄ dictū sit ī tertio cōtrario ⁊ de offi.excusatoris in cā capitali ⁊ sic habemus de primo genere cāꝝ. ¶ Venio ad secundā prem.⁊ dico ꝙ quedam sunt cāe medie que non sunt cāe capitales nec ēt sunt simplices pecuniarie.⁊ sub isto scdo genere cāꝝ glo.ponit relegationem. Item amotionē ab ordine ⁊ canōistē ponunt amotionem a bñficio ecclīastico vt nō Jnno.de accu.in.c.qualiter ⁊ quādo el scdo.sunt ⁊ alie plures pene que sub isto genere possunt īcludi de quibus hēs in .l. moris.ꝭ.de penis dicit ergo glo.ꝙ in isto genere cāꝝ nō admittiꝛ procur.per tex.in.l.i.ꝭ.i.ꝭ.an ꝑ alium cā apel.reci.ꝙ hoc sit verum glo probat sic snīa relegationis pōt ferri ī absentem.vt.ꝭ.de pe.l.absentem.ꝭ.si sepius.sed regula istius.ꝭ. dicit ꝙ ista sunt paria aliquādo posse cōdēnare absentem.⁊ posse per procuratorem deffendi.vt hic in ver .vbicunqʒ.⁊ si h̄ nō diceret lr̄a per vnā rōnem appʒ.nam vbi comparet ꝓcurator ibi dominus abest vere.lʒ sit presens interptatione .si ergo snīa pōt ferri in absentem nihil repugnat ꝙ ⁊ ꝓcuratō admittaꝛ cum domino veniat condēnandus vt absens. ⁊ h̄ possit esse ex qualitate pene.vera est ergo glo.regˀ vbicūqʒ pōt procurator admitti.Quidā doc.vltramon.tenent cōtrarium ⁊ dicunt ꝙ vbi dʒ imponi pena relegationis non admittiꝛ ꝓcurator ⁊ retorquent text.infra an per alium cause ap.l.i.ꝭ.i.cōtra gl.secundū Azo .Sed ego hoc ꝓbo alr̄ pēa relegationis est pena corporalis vt nō in.ꝭ.pena grauioꝛ.sed in penis corporalibus regulariter nō admittiꝛ ꝓcurator vt .C.de iniur.l.fi. Preterea pena relegationis maior est ꝙ̄ verberum experimentū.vt pʒ ex ordine lr̄e in.l.capitalium. in prin.ꝭ.de penis sed vbi īminet pena verbeꝝ seu fustium nō admittiꝛ procurator.vt dicta.l.fi.C.de iniuꝛ . ergo multo minus.vˀ īminet maior pena.pena relegationis.nec ob.regula que ē hic in ver.vˀcunqʒ.qꝛ dico ꝙ ista regula fallit ī pena relegationis.⁊ in quacūqʒ pena corporali.G.de cu.tenet glo.⁊ dicit ꝙ quedā sunt pene afflictiue in istis non recipiꝛ ꝓcurator.quedā sunt pene priuatiue tunc qꝛ priuatio eque cadit in absentem sicut in psītem admittiꝛ procur.⁊ ista est in pena relegationis secundū Guil.Tenendo istam opy .Guil. possumus arguere ad talem.q.Statuto caueꝛ ꝙ ꝯtrahens matrimonium cum guelfa nō audiaꝛ in ciuili nec in criminali ⁊ nihilominus puniaꝛ in.c.Accusaꝛ nunc aliqs de hoc crīe an poterit per ꝓcuratorem cōparere.⁊ videꝛ ꝙ non.qꝛ hec pena ē maior ꝙ̄ pena deportationis.vt.C.de apo.l. hij q sanctam.ergo nō interueniet procurator.vt hˀ . sed ꝯrium ē verum qꝛ quedā pene sunt afflictiue ⁊ in istis loquiꝛ.ꝭ. ad cuius quedā sunt exclusiue vt ē ista pena statuti ⁊ ista pēa cadit in absentem.⁊ ideo bn̄ potest interuenire ꝓcurator.ista sunt verba Ja.buti.ad lr̄am in dicta.l.hij q sanctam in lec. noua.Sed tenendo aliā opy.ꝙ vbi īminet pena relegatōis repellaꝛ ꝓcura.⁊ ꝙ regula istius ver. vbicunqʒ non habeat locum in aliqua pena corporali.que opy.forte est melior de iure.tunc istud facit ad aliā.q.dicit statutum ꝙ snīa corporalis possit ferri in absente.Modo queriꝛ vtrum admittaꝛ ꝓcurator.d.oy.consuluit ꝑ hunc ver.vbicunqʒ ꝙ sic.⁊ Jo. an.approbat istā opy.in addi.spe.in ti.de ꝓcur.Ego credo ꝙ ista opy.nō sit vera . qꝛ iste ver.vbicunqʒ.non hʒ locum in penis corporalibus.Cōcludo ergo ꝙ cū quattuor sint genera penaꝝ corporalium.s.pena mortis.vel abscissionis mēbri pena morti ꝓxima relegationis ⁊ verbeꝝ experimentū ꝙ in nullo istoꝝ generꝝ recipiꝛ ꝓcurator ⁊ adde secundū canonistas de pena ꝑpetui carceris qꝛ lʒ non sit pena mortis tn̄ est pena morti ꝓxima.nam ecclia nō infert directe penā mortis.vt nō Jnno.in dicto.c.qualˀr.⁊ ita praticamus ꝙ lʒ statutum ita dicteꝛ de cōdēnatione absentis tamen nō recipitur ꝓcurator. ¶ Vnū hic quero duo sunt accusati lite cont.

vnus vult facere deffensionem ꝓ se ⁊ socio queriꝛ nunquid admittatur.qō stat in hoc verꝫ.l.ij.C.de consor. eiusdē li.locū hēat in cā criminali ⁊ capitali.legiste de hoc nō tractant sed canoniste dicūt quod ille qui ē socius eiusdē litis pōt facere cōem deffensionem ꝓ se ⁊ altero socio. sup quo vid qd nō.xi.q.i.in sūma.⁊ eadem cā ⁊ questione vltima.c.cuʒ aliquis ⁊.v.q.iij.reos.⁊.c.in crīalibus ⁊ hoc tenet Jnno.eꝛ ī accu.c.lʒ in beato petro vbi vide .Si aūt vnus coꝝ faceret deffensionē suo nomine tm̄ an ista deffensio ꝓdesset vtrique cū sit vna ⁊ eadem cā deffensionis ē ar.ꝙ sic.C.de diuersis Reꝓus.l.i.⁊.ꝭ.de ap.l.si plusotio.ꝭ.i.In ꝯriuʒ facit.l.ij.C. de fide instru.⁊.ꝭ.de adulter.l.denunciasse.ꝭ.fi.⁊.l. nihil interest.ꝭ.vltimo ⁊ ar.ꝭ.de iudi.l.nō idcirco in prin.⁊ hoc de scdo genere cāꝝ. ¶ In 3º genere cāꝝ.s.in cāis pecuniariis lʒ criminalibus planū est ꝙ ꝓcur.admittiꝛ vt in.l. i.ꝭ. visus.ī.c. ¶ Sed hic quero ī vna.q.pone ꝙ iudex mandat ⁊ dicit ꝙ veniat ꝓncipalis.qꝛ melius nouit factū ꝓcurator dicit dn̄e iudex.ego optime scio factū ⁊ habeo spāle mādatum ad rndendum vnde nō expedit ꝙ veniat dn̄us.modo queritur qd iuris nunqd poterit iudex repellere procur . ⁊ desiderare p̄ntiaʒ dn̄i cy.dicit nō ꝙ sic.C.de accusa.l.reos. vt obuieꝛ malitie delinquentiū ⁊ bar. dicit idem.qꝛ veritas ꝑ aspectum percipiꝛ.puta ꝑ tremorem pallorē ruborē ⁊ similia.vt.ꝭ.de qōnibus.l.de minor.ꝭ.tormenta fm bart. Jaco.bu.C.de procur.l.fi.in lec.noua tʒ ꝙ vbi procurator hʒ spāle mādatum.non possit iudex nec ps desiderare ꝙ veniat principalis.⁊ dico ꝙ vr̄ hic expressum in tex. nostro q dicit equum est ꝓcuratorem audiri ⁊ ordinarium admittere.huic gº equitati ⁊ iuris ordini.iudex derrogare non pōt.non ob.ꝭ. tormenta.qꝛ dico ꝙ ī criminalibus in qbus est locus torturꝫ principalˀ ꝑsona desideraꝛ.⁊ ita ibi loqꝛ nā iudicium ad torturā facit corporalis p̄ntia ⁊ ita loquiꝛ ibi lr̄a sed vbi non est locus torture.tunc credo ꝙ opyº Ja.bu.sit vera bn̄ficium enim cōstituēdi ꝓcuratorem non potest iudex auferꝛ dn̄o nisi ex iustissima cā vel rōe vt dicta.l.fi.C.de ꝓcur.velit gº nolit iudex procurator est admittendus nec potest reputare dominū cōtumacem cum miserit procuratorē vt.C.q pe.in.l.cū a matribˀ ⁊ h̄ sufficiāt ī isto.ꝭ.⁊ ī ista nōbili ⁊ praticabili mr̄ia. Canoniste in hˀ materia addūt quartū genˀ causaꝝ qꝛ dicūt ꝙ sunt quedā cause mixte ꝙ dic per eos vt extra de procur.c.tue.pōt etiā dici ꝙ sūt quedā cāe anomale que non seruant regulā aliaꝝ cāꝝ vt.ꝭ.e.l.sʒ hec.ꝭ.⁊.l.pompo.in prin.

Ait pretor. Procurator actoris teneꝛ dominum defendere ⁊ de rato cauere .h.d. ¶ Nō ꝙ ad offīm ꝓcuratoris actoris duo sūt necessaria .s.onus defēdēdi ⁊ onus de rato cauendi vtrūqʒ tn̄ cuʒ modificatione .s. ꝙ defendat ⁊ caueat arbitrio boni viri ⁊ istud verbū est multū ponderādū . ¶ Circa primam partē reuoco in dubiuʒ quid si reus non vult incōtinenti agere recōueniēdo ꝓcuratorem sed vult deffenderꝛ recōuētionē verꝫ ꝓcur.teneatur satisdare de defendēdo cum recōueniretꝛ.rndet glo.⁊ dicit ꝙ sic ⁊ idem tenet.ꝭ.re.amo.l.⁊ ideo. ꝭ.si filia .⁊.C.e.l.actiōe.idem etiā tenuit glo.ī.e.l.si actor malit in lec. Jo.pro hoc videꝛ tex.expressus. C. de satisdan .l.i. .ꝭ.i.vbi tex.dicit ꝙ ꝓcurator actoris ī ipo litis exordio satisdat de lite excipienda ⁊ de ꝺfendendo ergo prestaꝛ cautō in recōuētione futura . In cōtrariū videꝛ qꝛ nulla lege cauetur h̄ ꝙ prestetur cautō defensiōis nisi oblato libello gº opꝫ ꝙ libellus recōuētionis prius porrigatur quo porrecto satisdabiꝛ iudi.sol.ī causa recōuentiōis priūs nō fuerunt ⁊ in illa satisdatiōe iudi.sol.includeꝛ satisdatio de ꝺfendēdo nō autē satisdabiꝛ ī defendēdo seorsū ⁊ per se hoc videꝛ ꝓbari.C. de lit.cōte.aut.offerraꝛ hoc tenet glo.or.in .l.sed ⁊ hec.ꝭ.ꝺfendere .ꝭ.eo.in .l.glo.hoc etiā tenuit glo.expresse.ī.eo.l.si defunctus.ꝭ.qꝛ cōi.alias sequeretur pro hoc deffendendo satisdaretur bis semel cum illa iudi.sol.sed h̄ est falsū.qꝛ nō est nisi semel satisdandū nisi aliquid inopinatū emergat vt.ī.

qui.ſatiſ.cog.l.ſi ab arbit⁹.§.fi. Preterea in edicto p̄toris non fit mentio ꝙ caueaꝰ de deffendendo tex. enim dicit ꝙ teneꝰ deffendere ꝙ eſt lite recuuentionis mote.ſed anteꝗ recōuentio remoueaꝰ ꝙ caueatur ſuper recōuentione futura iſtud nullo modo caueꝰ inꝰ. Preterea eſſet deducere ad incō ueniens q: reus nollens excludere procur.actoris dicet ſa tiſda de deffendendo actorem q: nollo recōuenire eū ī mil le marchis auri ſup quo procur.nō inueniret fideiuſſores ⁊ ſic excluderet a limine iudicij p iſtam cauillationē quod ē abſurdum ⁊ precipue p hanc rōnem ab abſurdo hoc tenet Jaco.de ra.pe.⁊ cy.in dicta.l.actione.C.e. Sed alibi glo'. diſtinguit ꝙ aut reus q vult recōuenire actorem hꝫ iura in prumptu ⁊ tunc ſtatim agat ſi vult.nec cauebiꝰ ſuper recō uentione futura aut non hꝫ iura in prumptu.⁊ tunc ē ſibi ca uendum ita nō glo.j.e.l.ſed hec.§.preter ⁊ ē glo. multum nō. Super hoc aūt verum habeat iura ſua in prumptu ſacro rei ſtabiꝰ.vt.C.de fide inſtru.l.fi. Si volumus tenere glo. ad rōnem pe.de abſurdo reſpōdeo ꝙ cum iſte tex.habeat diſceptationē relinquat arbitrio boni viri ꝯ dictā cauillatōꝫ equo officio vteꝰ ⁊ niſi ſuſpiceꝰ de calūnia non coget procu ratorem ad cauendum.vel poterit taxare ꝗtitatem ad quā caueaꝰ.vt mallicijs hominum obuieꝰ ar.j.de p̄to.ſtip.l.fi. .j.rem ra.ha.l.procur.ad exhiben.§.fi.de dāno infec.l.ſi fi nita.⁊ de in litem iurādo.l.cum furti. Si vero volumus te nere opi.pe.que mihi videꝰ verior de iure tunc ē rñdendū ad.l.i.§.i.C.de ſatiſda vbi dicit quod caueatur in litis exor dio.q: intelligo in exordio litis cōuentionis. Item ꝙ dicit ꝙ caueꝰ de lite excipienda.i.q: caueꝰ iudica.ſol.in qua iclu ditur tacite promiſſio deffendendi vt nō.ꝟ.e.l.ſi defunctus .§.q: cōi credo ꝙ hec opi.ſit ipſa veritas. Adde tamen ꝙ p̄ dicta ſunt vera vbi ꝓcuratorium ē ſolum ad agendū.ſꝫ vbi eſt ad agendū ⁊ deffendendū.tunc aut procur.nō eſt legipti me releuatus ⁊ idē.aut eſt legiptime releuatus ⁊ tunc ē po ſitus extra has anguſtias ſatiſdaꝰ.deffendere enim cogiꝰ.ſꝫ ſatiſdare non cogiꝰ.vt inſti.de ſatiſdat.§ ſi vero aliqs. Iteꝫ exceptiones que opponunꝰ quotidie contra ꝓcuratores ꝙ nō ſunt legiptime releuati non īpugnant mādatū.q: rele uatio non ē de ſubſtantia mādati.ſed onerat ꝓcuratores ꝺ ſatiſdādo.q: vbi non ſatiſdat ꝓcur.vt dꝫ repelliꝰ a limie iu dicij ⁊ facit.j.e.l.ſi ꝓcuratorem abſētem tene menti.quia vꝫ mandatū ſed non daꝰ exercitium niſi ſatiſdet.vt hic cum ſilī bus. ¶ Scdō quero ī hoc principio.qd in ꝓcuratore acto ris cōſtituto ad vnum articulum tm̄ vtꝝ teneaꝰ deffendere dn̄m in cā recouentionis ⁊ dicendū eſt ꝙ nō.ar.coꝝ q no tantur.j.de re.iuꝰ.l.in eos.§.mentio.⁊ quod nō.C.e.l.exi gendi ⁊ ad idē facit quod eleganter nō. Innocē.de accu.c. veniens. ¶ Venio ad ſecundā ꝑtem dꝛ hic ꝙ ꝓcurator acto r̄ cauet de rato.hoc intellige cum dubitaꝰ de mandato.pōt enim dubitari de mādato tribus modis. p̄mo an mandatū interuenerit.ſc̄o an ſit reuocatum.vt eꝫ.e.c.ex inſinuatōe.3⁰ an ſit legiptimū.puta q: dꝛ ꝙ dominus ē minor vl' eſt excōi catus in illo 3⁰ articulo non requiriꝰ cautio de rato.q: ſi ipſi domino perſonalr̄ cōparenti opponereꝰ eſſet exceptō diſcu tienda.vt.j.de mino.l.ait pretor.§.permittiꝰ ar.tamē contra in.l.iij.j.rem ra.ha.⁊ vide nō in ſpec.de ꝓcu.§.ij.ꝟ.hoc ā nō. ¶ Poteſt etiam 4⁰ modo dubitari de mādato.vt q:ꝓ ducit inſtrm̄ ꝓcurationis.ꝯ quod excipiꝰ quod eſt falſum tunc nō ſufficit cautō rati q: cum obiciꝰ crimen oꝫ ꝙ diſcu tiatur ar.in.l.fi.C.de ordi.iudi.⁊ ita videꝰ tenere ſpec.ī ti. de ꝓcur.§.rōne autem forme.ꝟ.vbi vero quod eſt nō. ¶ Extra q̄ro qd ſi dubitet de mandato tutoris curatoris vel actoꝛ.vbi decretum requiriꝰ. R̄⁰ per .l. vulgo.j.de ad mi.tu.C.in qui.cau.in integrum reſtitutō non eſt ne.l.ſi tu tor.j.rem ra.ha.l.actor.per q̄s leges ꝓbatur ꝙ ſicut cautō de rato legiptimat pſonam ꝓcuroris.vt.j.de dam⁹ infec.l. inter quos.§.alieno.ita pſonam tutoris ⁊ ſiliuꝫ. quod ē nō. ¶ Extra quero q̄re pretor introduxit iſtā cautionem rati. R̄⁰ ne nimis retardeꝰ ꝓceſſus cauſe principalis ſi enī ꝓcu ratoꝛ non poſſet de rato cauere maior eſſꝫ diſputatō ſup mā dato.ꝙ̄ forte poſtea ſuper cā principali.⁊ ideo qui procura tor nō vult pati moram litis remediū eſt ꝙ ſatiſdet ꝺ rato que ſatiſdatō vincit omnes ſatiſdationes vel exceptiones ꝯ mandati quod tene menti.⁊ adde quod nō Jac.de are.j. de dam⁹ infec.l.pretor.§.ſi controuerſia. ¶ Collige ex p̄dic tis de dubio ſatiſdari facit.j.de ſtatu li.l.ſtatu liber ratione.

Equum In tex.ibi viſum rōnabilꝫ q: in iudicijs dꝫ ſeruari paritas ⁊ equitas.vt in.c.in iudicijs ⁊ in.c.non lꝫ actori de re.iur.li.vi.de mutuis peti. .e.prudentiam.C.de fructibus ⁊ litis expēſ.l.fi.C.de p̄e. facto.ſcrip.l.in ſacris.⁊.j.de arbitris.l.ſi cum dies.§.ſi arbi ter.⁊ in.l.i.in fi.que ſen.ſine ap.reſcin.Bal.

Si quis. Procurator in reꝫ ſuā tenetur deffendere dominū vbi precedit cauſam lucratiuā niſi in hanc procurationem ex neceſſitate interuenit.vbi ꝟo precēdit cām onerosam deffendere non teneꝰ niſi in fraudem aduerſarij ꝓ curationem ſuſceperit.hoc.d.cum.l.ſe. ¶ Edictum pretoꝛ ſine dubio hꝫ locum in ſimplici ꝓcuratore ſed an in ꝓcura re in rem ſuam qui dꝛ ꝓcurator improprie vt nō.ꝟ.e.l.p⁹ hic queritur.⁊ determinaꝰ ⁊ nō. ¶ In tex.ibi interuenit ex cā lucratiua vt nō.j.l.proxima. ¶ In tex.i' deffendere .ſ.dn̄m. ¶ Nō primo quandā regulā in procure in rē ſuaꝫ ex cā lucratiua.ſ.ꝙ teneꝰ deffendere dn̄m fallit ſi ex neceſſi tate ſit factus ex illa regula ⁊ ex iſta exceptione habes ꝙ ꝓ curator in rem ſuā eſt duplex.ſ.voluntarius ⁊ neceſſarius. ¶ 2⁰ nō ꝙ ꝓcurator in rem ſuam ex cā onerosa non teneꝰ deffendere dn̄m fallit rōne fraudis ex hac regula ⁊ ex hac exceptione hēs ꝙ procuratō in rem ſuā eſt duplex quedā honeſta quedā fraudolenta vtraqꝫ eſt valida.⁊ nō hoc. Ex predictis cōclude duas regulas ⁊ duas exceptōes. ¶ Que ro ⁊ reuoco in dubiū vtrum iſte tex.intelligaꝰ qñ procur. in rem ſuā intemptat iura directa vt mādatarius an etiā ſi vtilia vt ceſſionarius dicunt qdā ꝙ intelligaꝰ in intēptatōe directaꝝ.q: eas intēptat nomine alieno vñ mirūꝝ ſi illū co gitur deffendere.ſecus intēpteat vtiles actiones noīe ſuo ꝓ prio.q: tunc nō cogiꝰ cedentem deffendere nam nec eū re preſentat ſic agendo ſm̄ iſtos ⁊ glo.in hoc iclinat ſed iſta di ſtinctō reprobaꝰ per doc.q: ſi iſta diſtinctō eſſet vera ꝓcu rator volens has leges fraudare ſemꝑ intēptaret vtilem ⁊ eſſent iſte.ll.impoſite verbis ⁊ nō rebus ⁊ effectib⁹ quod ē abſurdum vt in.l.ij.C.cōmunia delegaꝰ. Preterea lꝫ ꝓcu rator intempter vtiles actiones tñ fundamentū aſſumat ex pſona cedentis.vt.C.e.l.q ſtipendia. ⁊ adminiculo viꝰ ex pſona eius vnde nominiꝫ ſi ex pſona ipſius grauaꝰ.ar.j.ꝺ except.doli.l.apud celſum.§.ꝺ auctoris.⁊.§.queſituꝫ.⁊.§. ſi cum legiptimo.hanc opi.tꝫ Guil.⁊ cōiter omnes doc.⁊ ē ipſa veritas. ¶ Incidenter tamen hic queritur vtrum iſte q habet iura ceſſa teneatur exprimere an intempter actionem directam vel vtilem an poſſit informiter agere vel has cu mulare.tenendo glo.noſtram oportet dicere ꝙ teneatur ex primere quam intemptat propter beneficium recouentio nis vt.infra de ſoluꝰ.l.ſi duo tenet idēꝫ quod tenetur elige re aliam viam ⁊ ego hoc cōfirmo q: poteſt in vna via obſta re exceptio que non obſtabit in alia vt.j.de admi.tu.l.quo tiens in prin.ꝙ quain glo.tene menti. ¶ 2⁰ quero vbi eſt exē plum in neceſſario procure in rem ſuaꝫ gl.ponit tria exem pla ⁊ tu potes addere quartū de creditore ex cā donationꝰ qui accipit nomen debitoris donātis inſolutum per iudiceꝫ vt.j.de re.iudi.l.diuo.pio.§.pe.⁊.C.de p̄to.pig.l.i. Item potes ponere exemplū in fideicōmiſſario vniuerſali cui eſt facta reſtitutio ex trebelliano.⁊ ſunt ſibi iura ceſſa vt.j.ad trebel.l.ſi heres pecuniam. ¶ 3⁰ quero qualr̄ pōt actio cedi in fraudem aduerſarij.glo.rñdet q: non fuit facta ob aliud niſi ad aufferendi aduerſ̄io ius recōuētionis non tamen dicit glo.qualr̄ h ꝓbatur.ſed R̄⁰ ꝙ ꝓbabitur illa frau⁹ p cōiec turas p⁹ per cōiecturas verborum vt nō.j.de except.doli.

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

.l.apud celſum in prin. 2° per cōiecturas bonorū vt q: ce
dens nō habet aliud in bonis vnde ſi procurator nō poſſ;
recōueniri ius aduerſarij remaneret inane ad hoc.ĵ.que in
frau.credito.l.omnes.§.lucius.de le.iij.l.nomen.3° pōt eſſe
cōiectura ex qualitate perſone vt q: cedens iura eſt forēſis
ſtatim receſſurus vnde ideo ceſſit iura ne corā eodem iudi
ce cōueniatur ⁊ vt auferat reo beneficiū fori argumēto.ĵ.
co.l.ſed hec.§.non ſolū.¶ Quarto quero procurator in rē
ſuam patit᷑ exceptionē declinatoriam deffenſionis quero qd
in exceptiōne peremptoria compenſationis modo de iſta ex
ceptione compēſatiōis qualis ſit ventilant hic docto. Et ad
euidentiā pmitto ꝙ eſt duplex cōpenſatio. Eſt enī cōpenſa
tio. vnius cāe ad ſe ipā; exemplū ſi ex eadē vniuerſitate. vl᷑
ex eadem adminiſtratiōe deſcendit debitū hincinde tūc iſta
exceptio poteſt cuilibet opponi q: deſcendit ex eadem cā
vt.ĵ.famil.hercíſ.l.mcuius.§.arbiter.ĵ.p ſocio.l.de illo. ⁊
.l.optimam.ĵ.de act.emp.l.in vēditione ⁊.ĵ.de admi.tu.
.l.inter tutorem. Quedam ē compēſatio vnius cāe ad alte
ram q deſcēdit ex diuerſo contractu. vel alia cā diuerſa mō
ō iſta querit glo. verbi grā cedo ſeio iura contra titiū; mihi
effectualit᷑ obligatū ex vna cā in.x. ſ; ex alia cā ego tenebar
titio natural᷑ tantum in aliis.x.mō ſeius agit vtilibus actiōi
bus opponit᷑ ſibi compēſatio ō iſto naturali debito quo te
neor querit᷑ vtrum pcedat exceptio cōpēſationis nec ne. ⁊
videt᷑ diſtinguēdum. ꝙ aut iſte ē talis procurator in rē ſuā
qui poſſit recōueniri ⁊ tunc patit᷑ exceptionē compenſatio
nis. aut non pōt reconueniri. ⁊ tunc ſecus pbatur hec diſti
ctio q:.l.cauet᷑ ꝙ exceptiō recompenſationis ē quedam re
conuētiō. vt.C.de compenſat.l.eius. ſ; vī potius diſtiguē
dum an iſte ſeius agat directis an vtilibus. ſi directis poſ
ſit opponi recōpenſatio. ſi vtilibus non p glo. que ē in dicta
.l.quotiens.ō admini.tuto. Breuiter dy.in.c.ſi qs in ius de
procur.li.vi. dicit ꝙ iſt° excep° cōpenſationis ſemper poteſt
opponi ceſſionario nā cum iſta excep° ſit rei coherens. vt.ĵ.
de compenſat.l.ſi qd ergo cuilibet agēti pōt opponi ſcōm
dy. Ex hoc app; ꝙ excep° cōpenſationis non equiperatur
recōuentioni. ſed equiparat᷑ cuilibet alie exceptiōni rei cohe
renti. vnde.l.eius.C.de compē. loquit᷑ improprie. Audi q:
hec dicit dy.⁊ glo.or.inſti.de act.§.in bone fidei dicit ꝙ ex
ceptio cōpenſationis eſt excep° doli. nam dolo facit agens
cui opponit᷑ compenſatiō ⁊ tex. dicit ꝙ cōpenſatio eſt ficta
ſolutiō.ĵ.de diſtract.pigno.l.ſi debitor. ⁊.ĵ.de condict. ⁊ de
mon.l.iul.el pizolo Jaco.butri. dicit ꝙ nō eſt verum ꝙ ex
cep° cōpenſationis ſit rei coherens. q: ſtat p ſe nec īpugnat
debitum. ſed magis exequit᷑. vt.ĵ.rem ra.ha.l.amplius .in
dicit ꝙ pōt opponi ceſſionario q: ſumit adminiculum ex p
ſona cedentis. vt q: eſt exceptiō realis ſ; non rei coherēs ſ;
bu.cimori dicūt ꝙ exceptio cōpenſationis nō eſt mera exce
ptio ſed ē mixta habēs naturā exceptionis ⁊ impugnatiōis
⁊ ideo dicunt ꝙ excōicato non cōpetit exceptiō compenſatiō
nis ⁊ dic vt nō in.c.i.de ſ̄ptis.li.vi. per archi. ¶ Extra q
ro qd de exceptionib° que aſſumunt᷑ ratione pſone ſicut eſt
exceptiō tu es bānitus vel tu es excōmunicatus vel tu es
nō guelfus ſi ſtatutū hoc dicit nunqd iſte exceptiōes repel
lant ceſſionarium ex pſona cedentis. dy. deſtinguit inter cā;
lucratiuam ⁊ onerosam vt pcedens lucratiuā cām repella
tur. pcedens onerosam nō. ita dicit dy.in.c.ſi quis in ius ſu
pra alle. ⁊ nō in.c.de iure patro.li.vi.in glo.or. ⁊ hoc veru;
qn iſta exceptiō afficit pſonam ⁊ non afficit debitum ſ; ſi af
ficit debitum verbi grā ſtatuto cauet᷑ ꝙ non albiratis ñ red
datur ius ſed pdant debitū. modo nō albiratus cedit albira
to in hoc cāu non purgat᷑ vicium p ceſſionem. q: ius quod
eſt eiſum non pōt trāſferri niſi put eſt cū ſua eiſione. ita di
cit glo.nō.ĵ.de exceptione doli.l.apud celſum.§.ſi cū legip
timu. ad hoc ergo vt per ceſſionem purget᷑ vitium requirū
tur due copule ꝙ vitium ſit perſonale ⁊ quod ceſſio non ſit
ex cā lucratiua ſed onerosa que verba tene menti q: eſt ma
teria quotidiana. Bal.

ſ **Ed hec**. Coniuncta p° agens p cōiūc
ta tenet᷑ ipſam in cauſa recon
uentionis deffendere.h.d. Et ratio eſt q: non
debet plus opari cōiunctio ꝙ vex pcurato
rium ſine mandatum. ¶ In tex.ibi dēfendere .ſ.domi nu; in
cā recōuentionis nō cōiunctas perſonas vocant pcurat᷑ qua
ſi ratio natural᷑ eos pcurt᷑es faciat cōiunctor vt.ĵ.mādati.l.
creditor.§.lucius.in prin. ⁊ in.l.ij. ⁊.iij.ĵ.de li.cā tū h᷑ īpro
prie dicitur q: non eſt proprie procurator ille cui .l. pmittit
non tamen mandat vt.ĵ.iudi.ſol.in.§.ſi forte ⁊ ita dicit hic
glo.quam nō. ¶ 2° nō cōiunctam perſonā cum vero pro
cure pi onere ambulare. ¶ 3° nō appellari cōiunctas perſo
nas liberos ⁊ parētes frēs affines ⁊ libertos. Sed dubita
tur vſq; ad quem gradū cōſanguinitatis vel affinitatis dica
tur iſt° cōiunctō glo.C.ad turpil.l.ſi femina dicit de gradib°
cōſanguinitatis ſed nō dicit de gradibus affinitatis ⁊ videt᷑
ꝙ nō procedat᷑ vltra quartū gradū vt.C.de aduo.diuer.iu
di.l.petitionē.§.egredientes ⁊ ar.de cōſan. ⁊ affi.c.non deb;
Item quod dicit hic de affinitate intelligo cā affinitatis du
rante nō ceſſante nam cā ceſſante ceſſat affinitas vt nō.ĵ.de
re iudi.l.ſed hoc ita. ⁊.ō.de poſtu.l.cui co;.§.affinitates
.C.de ſolut.l.maritum. ¶ Quero hic de pr̄e ⁊ filio ſpurio
ſeu baſtardo. vtr; ſint cōiuncte pſone ⁊ videt᷑ ꝙ ſic q: natu
ra cōmunis eſt vt.ĵ.de accu.l.hos accuſare.§.omnib°. In
nocē.hoc fatet᷑ in naturali ſed negat in ſpurio ⁊ per cū ex̄ ō
reſcrip.c.nonnulli. pōt dici ꝙ in cā crīali ⁊ capitali habet᷑
ſpurius p cōiuncta pſona vt dicta.l.hos accuſare.§.omib°
⁊ dicta .l.ij. ⁊.iij.de li.cā ſed in cā mere ciuili tunc ſeruatur
Inno.dcm̄. Sed Guil. dicit ꝙ perſōa que magis vinculo
conſtringit᷑ habeatur pro cōiuncta vt cauēdo de rato poſſit
agere ⁊ hoc nititur pbare pluribus ratōibus ⁊ idem etiam
ſentit hic cy.in additionibus ſ; ſi hoc eſt verum dictū Inno.
neceſſario eſt falſum q: inter pr̄em ⁊ filium l; ſit ſpurius eſt
tamē amicicia nālis. ⁊ nullus ē melior amicus ꝙ pater vt di
cit tex.in.l.qdam cum filio.ĵ.de here.inſti. vnde ſi nō admit
teret᷑. vt pater admitteretur vt amicus maxima coniunctus
amicicia. ſed opy. G. eſt vera tenendo hoc poſſunt ſaluari iu
ra que dicūt ꝙ amicus aget ſine mandato. vt.ĵ.de nego.ge.
.l.prima. ⁊.l.atqui natura.§.cum me abſēte. ¶ Vlteri° qro
vtrum coniuncta pſona admittat᷑ ad agendum ꝯ eque coniū
ctam dicit pe. ꝙ nō.C.e.l.exigendi in.v.q. q: par in parem
non h; priuilegiū nec prerogatiuam vt.ĵ.de excu.tu.l.ſed ⁊
milites.§.i. ⁊ ar.l.q duos.ĵ.e. ⁊.ĵ.de ritu nup.l.nō ſolu;.§.
de viro. ¶ Vltimo quero qd ſi coniuncta pſona p qua vult
agere ē minor vtrū admittat᷑ quis ad agendum p coniūcta
pſona minore ⁊ vī ꝙ non ſ; debeat ſibi petere curatorem.
iſte ē tex.ĵ.e.l.mutus.§.is ꝯtrium nō glo.ĵ.de admini.tu.l.
tutō q poſt.§.i.quod dic vt nō cy.C.e.l.exigendi. ⁊ dixi.ō.
de poſtu.l.i.in fin. Et adde iuxta hoc pncipium quod nota
Innocen.extra ō prebē.c.accedens ⁊ de teſti.c.cū olim ⁊ ī
ſpec.de ſ̄pti preſen.§.rōne autem impetrant.in princi.
¶ Extra quero qd ſi qs dicat ſe coniunctā perſonā l; adu
ſarius negat hoc. ſ̄° allegāti coniunctionē incumbit pbatiō
ſufficit tū ei ſi probet quaſi poſſeſſionē coniunctionis facit
tex.nō.C.qui accu.nō po.l.nō ignorat ⁊ ꝙ nō per cy .in.l.
.i.C.vbi cā ſtatus. ¶ In glo.que incipit quedā ibi .iūe con
ſortes lit.conſ.nō ante vt.C.e.l.exigendi per cy. ¶ In.e.a°
in omnibus illis nō hoc verbum ⁊ dic vt nō.C.e.l. exigēdi
per cy. Baldus.

Patronus. In cauſa ingrati poteſt conſtitui
procur.h.d. ¶ In glo ſua.in fi.q:
hec cā ex parte domini cōtinet merū intereſſe ex parte liber
ti cōtinet ſtatum tamen cā ſtatus ciuil᷑ mota nō eſt capital᷑.
nec eſt meri imperij vt.C.de peda.iudi.l.placet in fi. ⁊.ĵ.
.§.noſter in ar. ꝙ non ſit cā criminalis proprie vbi agit᷑ ō ali
quo priuādo a bñficio nam hic agebat᷑ de priuando aliquo
a beneficio libertatis ⁊ tamen nō ē cauſa criminalis ergo mī᷑
to minus in beneficijs alijs non tanti ponderis quod tene

niani ꝛ de hoc nō per Inno. extra de accu. c. qualiter. ꝛ ibi vide per eum. Baldus.

Non solum. Iste. §. habet duos intellect⁹ pri mus est ꝙ loquatur in causis or dinarijs extra ordinarijs ꝛ sūmarijs motis cōueniēdo vt tñ habeat locum recōuentio. Secūdus itellectus est vt loqua tur in dictis cāis motis recōueniendo ꝛ hunc intellectū ap p bat pe. ego dico ꝙ iste fs intellect⁹ est ver⁹ in se per tex. j. e. l. i. sed primus intellect⁹ est ille qui est ver⁹ cāus istius §. ꝛ secūdum hanc iste. §. h dicit. In omnib⁹ cāis ordinarijs extraordinarijs ꝛ sūmarijs habet locum recōuentio vt quo nomine agit ꝓcurator eodē nomīe recōuenitur nō tamen co gitur procurator in alia prouincia dominū deffenderē. h. d. ¶ In tex. ibi non solū exponit illud verbū actionem po itur in edicto pretoris intelligendo hoc verbū large ēt pro offō iudicis. ¶ In tex. ibi damni infecti ista est cā sūmaria ꝛ cele ritatem desiderans. ꝛ ideo pōdera hoc verbū. ¶ In tex. i' durum. i. iniquū. ꝛ ideo non tenetur ad hoc ꝓcurare. ¶ Nō in hoc. §. ꝙ sicut procurator intempter actionē sic offm̄ iudicis ēt sūmarium dꝫ dominum deffendere in cā reconuentionis ꝛ sic nō hic cāum expressum. ꝙ in cāis sūmarijs habꝫ locū reconuentō. Inno. ꝛ hostiē. in. c. i. de mutuis peti. dicunt ꝙ vbi cā recōuentionis est sūmaria. cessat reconuentō in causa plenaria. ꝛ hoc ꝓbant sic in cā conuentiōis ꝛ recōuentionis dꝫ pcedi pari via ꝛ simul debēt decidi. vt. j. que sen. sin ap. rescin. l. i. in fi. Sed si cā prima est sūmaria ꝛ breuis cā plena ria recōuentionis nō poterit e se ita sūmaria ꝛ ita breuis g⁹ cessat recōuentio. similis rō ponitur in tex. C. de compen. l. fi. Idē tenēt pe. ꝛ cy. C. vbi cā stat. l. i. ꝛ. C. de sen. ꝛ interlo. o. iudi. aut. ꝛ consequenter Io. an. in. c. sepe ō ver. si. in cle. dicit ꝙ in cāis sūmarijs habꝫ locum recōuentio de cōsimili cā sūmaria. non de cā ordinaria ꝛ lꝫ iste tex. indistincte loqtur tñ dꝫ sic limitari. Ego dico ꝙ aut loquimur de recōuentione quo ad bñficiuꝫ optinendi eundē iudicem. ꝛ tūc dico ꝙ hꝫ locum reconuentio indistincte vt hic. aut quo ad bñficium sūmarie ꝓcedendi. tunc teneo distinctionē ꝙ aut cause sunt cōsimiles aut nō. ꝛ facit. j. de varijs ꝛ extraor. cogni. l. i. in fi. q̄ntum ergo ad modum ꝓcedendi cā non mutat suam na turam quod tene menti. Intelligo pdicta eē vera. nisi causa sūmaria sit cā executionis. nā tunc executō debet fieri post sñiam vel preceptum diffinitiuū. ꝛ reconuentō postea ñ hꝫ locum. q2 nō pendet iudicium. vt dcā autē. ꝛ consequenter. Concludo q̄nqꝫ fit recōuentio de cā non summaria ad non sūmariam ꝛ ista ꝓcedit fm omnes. q̄nqꝫ de nō summaria ad summariā. tunc q̄ntum ad consequendū eundem iudicē hꝫ locum reconuentō. sed nō q̄ntum ad similem ꝓcessum or dinis iudiciarij. Interdum fit reconuētō de causa sūmaria ad nō summariā. vt q2 cā reconuentiōis ē summaria tunc hꝫ locum reconuētō fm omnes. q2 prerogatiua cāe non debet obesse recōuentioni. Iste est cāus h' scōm vnam lec. ꝛ. j. e. l. §. fi. que verba nō. ¶ 2° nō ꝙ ille q ꝓmittit vel iubetur ali quem simplr̄ deffendere intelligitur coram iudice cōpetēti nā indiscreta locutō debet adaptari iuri. vnde si qs ꝓmittit de fendere clericū vel deffendere aliquē in cā spirituali debꝫ ī telligi ꝙ deffendet coram epō non corā potestate quod nō. ¶ 3° nō ꝙ cā preiudicialis recōuentiōis bñficium nō exclu dit facit. j. de excep. rei iudi. l. si inter te ꝛ me. ¶ Quarto ꝛ vltimo nō ꝙ non cogitur ꝓcur. ire ad magistratum alteri⁹ loci ꝓ deffensione dñi. q2 hoc esset durꝫ sibi ꝛ ideo nō tenetur hoc ꝓmittere ꝛ simplr̄ se obligando ad iniqua nō vr̄ se obligare se vt hic. Et est ar. ꝓ aduocato ꝙ non teneatur iuuare clientu lum itinerando ꝑ modum. sed solum in ꝓpria patria fac̄ qō nō Inno. e͞x. e. c. ñ iniuste. ꝛ. j. de ānuis lega. l. mensa i pri.

Deffendere. Exponit hic verbum deffendat quod ē in edicto ꝑtoris. ¶ Nō quid est deffendere. q2 deffendere ē id facere quod dominus faceret hinc est ꝙ interdū non deffendere appellatur deffēder vt idem ꝓmittatur ꝓcuratori ꝙ domino. vt. j. e. l. §. fina. ¶ 2°

nō ꝙ ꝓcurator ꝛ dñs ambulant pari passu ꝑterq̄ꝫ in satis dādo. q2 dñs nō satisdat. procur. satisdat q2 cōuenitur no mie alieno. vt. s. de satisdando. l. i. ¶ In glo. i' ponectio nō hī hanc glo. ꝛ examīa. vt dixi. s. e. l. si suum. §. ait pretor. ꝛ ad de quod nō. j. ea. in. §. preter in. i. glo.

Preter. In cā reconuentionis ꝓcurator actor te netur deffendere dñm precisse. nisi ei⁹ mā datū sit finitum. h. d. ¶ In tex. ibi compellatur. s. precisse pa detentionem ꝑsone capturā pignoris ēt mulctā. ¶ In tex. i' cōmitti ad interesse actor. ¶ In tex. i' cōpellendi. s. ꝑcisse q2 de hoc erat formata qō. ꝛ ad hoc respondet. ¶ In tex. i' recusauerit. Nō ꝙ vbi qs ñ compellitur facere offm̄ prici pale. nō compellitur facere nec statium nec accessoriū. ¶ Itē nō ꝙ finito offō finitur necessitas. ¶ Item nō ꝙ destructo anticedenti destruitur cōsequens fm Bar. ¶ Item nō ꝙ dictō preter includit qñ tota orō affirmatiua est. ꝛ dic vt. j. de pi gno. ac. l. i. ¶ 2° nō quem teneri ad factū precisse ꝛ hoc est ne pretor auctoritas eludatur. quod dic vt in glo. ꝛ extra gl. adde. ꝙ interduꝫ factū venit in actōne reali tunc debetur pre cisse. vt. j. de rei ven. l. q restituere interdū venit ī actōe ꝑso nali. tūc aut talis facti obl' descendit ex contemptu ꝛ idem vt i. l. stippulatio. §. sine. de op. no. nun. aut venit in ꝓmissio ne a princ⁹. tunc aut ꝓmissor falleret fidem aduersio tāꝫ aut iudici ꝛ aduersario. Si qdem iudici ꝛ aduersario debetur factum ꝑcisse. vt. s. e. l. filius. §. ꝓcurem. Si autem aduersa rio tm̄ tunc regula ē ꝙ ad factum ꝑcisse ñ tenetur. sed obl' ad interesse succedit q̄si nouādo oblōem facti. j. de vbo. ob. l. stippulatōes nō diuidunt. §. cels⁹. ¶ Fallit ꝓpter rigore iudiciorꝫ. vt in nr̄o. §. item fallit qñ est actum. vt ꝑcisse obea tur vt nō. j. de dona. l. hr̄ditatem pri. Item fallit vbi nō est merum factum. sed cum iure transfertur. mixtum vt in venditio re qui precisse tenetur tradere rem si pōt secundū verā opi. accursij nō in. l. i. j. de act. emp. ꝛ probatur per tex. i. q. i. e. qui studeat. ꝛ facit ꝙ nō. C. locati. l. si hij. el fo. Item fallit vbi est appositum iuramentū. vt. C. de transac. l. si qs maio. ꝛ nō. j. de cōdit. ob cau. l. si pecunia in verbo necesse que ī ba nō. ¶ Vbi aūt fcm̄ debet officio iudicis vtꝫ succedit in teresse in oblōne vel prestatōe dic vt in dicta. l. stippulatio. §. sine secūdum glo. ꝛ dy. ¶ In glo. s. ꝑcisse ibi actoris hic erat originari⁹ ꝓcur. actor in. l. cōtraria erat originarius pro curator. rei. ¶ In. e. glo. ibi ꝑcisse deffendere. s. aliū. ¶ In. e. ibi per ꝯris. ad idem facit quod nō. j. e. l. oīum. tamē glo. que est. s. e. l. si defunct⁹. §. q2 cōi. dicit ꝙ mandatū ad agen dum nō cōꝫ mandatū ad deffendēdū nec includit ip̄ꝫ. Bar. dicit ꝙ aut est cōstitutus cuꝫ dictōe taxatiua tantū. s. ad agē duꝫ tantū. tūc non videtur hr̄e mandatū ad deffendendū aut simplr̄ sine dictōe taxatiua tūc videtur hr̄e mandatū ad vtrū qꝫ secūdū Bar. cy. ꝛ ꝫ in prima oppositiōe ꝙ mandatū agēdi non includit mandatū deffendēdi vt. C. e. l. iuuitus ꝛ hec ē veritas. non ob. ꝙ ꝓcurator nō deffendens tenetur actione mandati q2 hoc nō est rōe mandati sed q2 non exequitur man datum agēdi sed sua culpa repellitur vt. s. e. l. seruū. §. ait pre tor. ¶ In. e. ibi vnde satis ē in hac glo. nō ꝙ minus agitur cum ꝓcure rei q̄ cum ꝓcure actor ꝛ ꝙ iudiciū postq̄ est motum est magis ꝑicl'm cōtra actorē q̄ ꝯ rei quod nō. ¶ Itē nō ꝙ ille q deffendit semꝑ se absolui ꝯsiderat ꝛ hec ē eius intētio principalis. ¶ In. e. gl. ibi sabin⁹ ꝛ. j. iudi. sol. l. vir bonus. Baldus.

Deffendere. Cōtumacia ꝓcuratoris. Inter dum loco deffensionis habetur. h. d. ¶ Nō. ꝙ nō deffendere est deffendere quādo dño expe dit nō deffendi. ¶ 2° nō hic expressū ꝙ si ꝓcur. est cōtumax ꝛ nō cōpareat in causa domini infecti vel vbi petitur cautio nomine legatorꝫ vel vbi petitur destrui vel vbi petitur actōnō dari patientia operi destruēdo vel vbi agitur noxali dominus patitur missione ex p° decreto ꝛ sic ex cōtumacia ꝓcuris ꝯ uenitur ad primū decretū. ¶ 3° nō ꝙ in cā recōuentiōis hꝫ locum missio ex p° decreto sicut in cā principali. ¶ 4° ꝛ vl

nino nõ φ procur. nõ videẽ habere mandatũ φ ſit ɔtumax
ideo debet cauere de rato. fac. extra vt lit. nõ cõte. c. i. ⁊ ad
de quod dixi. ſ. e. l. §. nõ ſolũ. ¶ In glo. ii. Ht' videẽ deſ
fendere habita relatiõe ad perſonã domini cuius intererat
nõ deffendi nõ autem habita relatõe ad ipam qr res nõ dẽ
fenditur ⁊ hoc eſt quod ſoluit oppoſitiõez. ¶ Itẽ nõ caſũ
in quo cõtumax in cauſa recõuentionis ꝓcedit in cã princi
pali nam miſſio in poſſeſſionẽ ſuccedit loco deffenſiõ. ſ. vt. j.
ad carbo. l. de bonis. §. q pupillo. vnde ſicut ꝓcurator deffẽ
dens audireẽ ita iſto cãu auditur nõ deffendens. qr ñ deffẽ
dere eſt hic deffendere. quod ẽ mirabile. ¶ Ex hijs pʒ an ɔ
tumacia cõmiſſa in recõuentiõe excludat vel retardet pceſſũ
recõuentiõnis ⁊ eſt iſte paſſus ſingularis. ¶ In. c. ibi vt ñ
currat facit. ſ. de in ius voc. l. ſatis. ¶ In. c. ibi dñs potuit
quicqd ergo potuit dñs põt procurator. ¶ In. c. ibi expẽſ.
vide lʒ patiatur iri in poſſe. operis tamen. qr non ſoluit ex
penſa non plene deffẽdit. ¶ In ea. ibi ad patientiam vide. j.
de alie. iudi. l. iij. §. opus. In. c. ibi liberabiẽ iſta eſt ratio q
re videẽ deffendere. qr facit id per quod liberaẽ a petitiõne
ſecundum hoc cum in cã noxali ⁊ damni infecti interponaẽ
ſcõm decretum videẽ φ de ſo decreto poſſit intelligi tex. qr
per primũ decretum nõ obuenit liberatiõ vbi ſperatur ſecũ
duʒ ⁊ ſic nec ab inſtantia nec a petitione liberaẽ. Ex hoc in
fero vlterius φ ex contumacia ꝓcur. dominus patiẽ ſcõm
decretum. Sed certe lr̃a iſta potius dicit oppoſitũ iõ enim
caueẽ de rato. qr ſi dominus nõ ratificaret nõ noceret s' ad
uerte ſubtiliter pro ꝓcur. actoris in cã recõuentionis nullum
hʒ mandatũ. vt dixi. ſ. prox. §. ⁊ ideo dñs nec primum nec
ſm decretum patiẽ ex contumacia ꝓcuratoris. n' ſit ratifica
ta. ⁊ ſic põt ratificari cõtumacia. quod eſt nõ. ſed ſm illoſ q
dicunt φ hʒ tacitum mandatuʒ deffendendi habes colligere
φ rõne taciti mãdati contumacia ꝓcuris nõ nocet dño niſi
ipe dominus ratificet. adde quod dixi plene ſupra ſi qs iu
dici non obtempera. l. i. §. ſi ꝓcurator. Baldus.

o **Omnium**. Procurator debet dominũ deffendere generaliẽ in omnib' actionibus etiam nõ tranſitorijs ad heredez ⁊ in diuerſis cauſis admittuntur diuerſi pro
curãs ſed vna cauſa i plures ſcindi ñ debet. h. d. nõbilis. l.
cum. l. ſe. ¶ In tex. i' deffendere ſcilicet ꝓcur. actoẽ etiaʒ ſi
ipſe tm̃ vnam actionẽ intemptat. ¶ In tex. ibi daẽ vt ſũt ex
maleficio. vt. j. de collat. bo. l. cũ emancipati. §. emancipatuſ
ſilius. ¶ In tex. ibi vti. ſ. qr dominus dʒ deffendi alias non
audiẽ ꝓcurator. vt. ſ. e. l. ſumm. §. ait pretor. ¶ In tex. i' ſuſ
cipere. ſ. deffenſionem. Baldus.

n **Nontamen**. In tex. ibi decẽ petaẽ ex vna cã ita φ ſit vna petitiõ. ¶ In tex. ibi in gña. i. quilibet i gñq. Nõ φ lʒ conueni o ſit ſuper vna actione po
teſt fieri recõuentiõ ſuper pluribus tam codẽ libello φ diuẽ
ſis vnde eſt nõ φ conuent. põt ſepius recõuenire agentem.
¶ 2° nõ agentem ex contractu poſſe recõueniri ex malefi
cio vñ crimen põt intẽptari per modum recõuentionis ſi in
tempaẽ ciuiliẽ. ⁊ hoc tenet glo. in aũt. ⁊ ɔſequenter. C. de ſe.
⁊ inter. om. iudi. ⁊ eſt hic cãus. ¶ 3° nõ φ cum plures actiõ
nes intemptanẽ eodem libello vel pluribus ex diuerſis cãis
pñt interuenire plures deffenſores ſuſcipiendo deffenſionez
vnius vnius cãe. alter alterius cãe. ita φ dinumeratiõ pluri
um cãrum faciat dinumerationem pſonaꝶ. ¶ 4° nõ φ pro
curator qui teneẽ deffendere ab hoc onere releuari poteſt ſi
alius amicus dñi vel alius amic' deffenſoris ſuſcipit deffen
ſionem. ⁊ hoc cãu legiptimatur pſona ꝓcuris per quẽlibet
reſponſalẽ. quod tene menti. ¶ 5° nõ φ deffenſio vnius ⁊ e'
dem cãe eſt indiuiſibilis. vnde ſi recõuenieẽ dñs in mille. ꝓ
curator dicit vollo deffendere vſqʒ ad centũ. ⁊ obligare me
vſqʒ ad centum. ⁊ ali' amicus domini dicit ⁊ ego volo deffẽ
dere in alijs nouĩgentis. iſta diuiſio non dʒ admitti. qr quod
eſt vnicum non dʒ diuidi in plures deffenſores. quod nõ. ⁊

eſt ar. φ ſi aliquis accuſaẽ ⁊ eſt pena mille. ⁊ ille vult dare
duos deffenſores q nolunt ſe obligare inſolidũ. ſed quilibet
ꝓ quingentis. φ iudex nõ dʒ iſtam diuiſionem admitteẽ ne
ex vna cã fiſcus diſtinguaẽ in plures reos ad idem. j. iudi.
ſol. l. tam tri. §. pe. ¶ Glo. iſtius. l. dʒ recitari per tres. q. pri
mo qrẽ vtrum ꝓcur. mortuo domino teneaẽ deffendere heẽ
des in actionibus nõ tranſitorijs. dicit glo. φ nõ n' ſint mo
te dño viuente. ex hac glo. collige φ ꝑpetuatio fcã ſuper cõ
uentione nõ inducat ꝑpetuationem ſup recõuentiõe. hoc pʒ
qr diuerſi ſunt ꝓceſſus vnde per ꝓceſſum cõuentionis per
petuatur ius primo motũ. per ꝓceſſum recõuentionis habʒ
poſtea ꝑpetuari ius quod intẽptatur in recõuentione. ¶ 2°
collige ex glo. φ eadem dʒ eẽe deffenſio hr̃dis que defuncti
⁊ nõ glo. ¶ 2° querit glo. vtrum ꝓcur. teneaẽ deffendeẽ ſu
per actionibus pñtibus ⁊ futuris de quibus ñ fuerit cogita
tum tp̃re mandati ⁊ vr̃ φ ſic. vt in. l. iij. §. pe. quod quiſque
iuris. In ɔtrium vr̃. j. de damno infecto. l. damni. §. ſi is cuʒ
ſi. lʒ glo. φ officium ꝓcuratoris nõ verſeẽ circa futura. de q
bus tp̃re mandati non debuit nec potuit cogitari ⁊ maxime
moueẽ ea rõne vt infinitas vitetẽ. iſta ẽ mens glo. nõ ob. l.
iij. §. penulẽ. φ quiſqʒ iuris. qr ibi ẽ ſpeciale ne delinquatur
impune. ⁊ eſt iſta nõ miſſio quo ad illam legẽ. ¶ Ex qua col
lige φ qñ denegaẽ bãnito audiẽtia intelligatur dnegari i ac
tionibus quas hẽbat tp̃re bãni ⁊ etiam in poſtea queſitis ⁊
ẽ ratio. qr ſi nõ habuiſſet aliqua tp̃e bãni ⁊ non porrigeretur
ad futura ſequereẽ abſurdum. ſ. φ non puniteẽ bãnitus in
eo φ lex vult eũ puniri. ſ. in denegatõe audiẽtie vt in. l. lʒ ſi
p pretorem. §. lʒ ſi dum decreto. j. qui. ex cau. ma. ¶ Gl. no
ſtra inducẽ p doc. φ mãdatum indiffinitũ procuratoris vl'
generale nõ comprehẽdit actiones que nõ erant nate tẽpoẽ
mandati ⁊ hoc etiam ſentit dy. in. l. qui hʒ. §. fi. cum. l. ſe. j. de
tutelis. Sʒ iſta glo. ꝓprie non loquiẽ in iſto cãu. qr hic pro
cur. ꝓprie nõ habeat mandatũ in recõuentione vt dixi. ſ. in
. l. ſed hec. §. pter ſed hoc veniebat ex diſpoſitõe legali vnõ
ꝓbatur φ hic neceſſitas impoſita alicui p. l. ratione officij ñ
concernit futura ſed certe iſta glo. poteſt induci ad id ad qd
inducunt docto. ſi tu ponas φ procurator habuerit manda
tum ad agendum ⁊ deffendendum ⁊ queratur vtrum mã
datum latum ad deffendendum porrigatur ad futura nam
glo. noſtra bene poteſt loqui hoc cãu ⁊ eſt glo. ordina. de eo
quod dicunt doc. quam glo. bene nõ. Guil. de cu. dicit φ ꝓ
cur. tenetur deffendere in actionib' que erãt nate tempore
mandati ⁊ que nate ſunt poſtea ante φ labatur tp̃s recõuẽi
endi ⁊ pro. Guil. facit qr recõuentio habet naturã incidenẽ
queſtioniẽ ⁊ icidentia veniũt ſine mandato vt. C. vbi ⁊ apõ
quos. l. fi. circa fi. ¶ 3° querit glo. j. ɋtum tp̃s ꝓcur. poſſit
recõueniri aduerte glo. format qõnem pẽſtita ſatiſdatiõe ſup
recõuẽtione futura. vtrũ ꝓcurator teneaẽ in infinitũ. glo. po
nit duas opy. p' opy. eſt φ illa ſatiſdatio interpteẽ de recon
uẽtione fienda vſqʒ ad duos mẽſes. ſecũda opy' ẽ φ iudex
poſſit ſtatuere terminũ ad recõuẽiendum ⁊ recõuentio non
admittaẽ poſt terminũ ar. ſupra qui ſatiſda. co. l. de die. in
principio. hanc glo. neſcio alibi φ iudex poſſit moderari tẽ
pus recõueniendi nã diuerſe ſunt opy. qdam dicũt φ recon
uẽtio debet fieri circa lit. ɔt. vel ante alij dicũt φ vſqʒ ad ſe
tentiã. Jo. an. dicit φ ɋtum ad cõſequẽdum eundẽ iudicẽ
vſqʒ ad ſententiam ſed ɋtuʒ ad ſimul ꝓcedendũ vſqʒ ad lit.
cõte. vt ipe ellegãter nõ in. c. ſepe de ver. ſig. in cle. Iſta glo.
addit vnũ quod eſt mirabile φ iudex põt reſtingere temp'
recõuentõis. ⁊ tene menti hãc glo. Ego credo qcquid dicũt
doc. ſic ver qñ recõueniẽ dñs lʒ qñ recõueniẽ ꝓcu. ñ credo φ p'
litẽ cõt. i pncipali ꝓcuẽe arceẽ reſpõdere recõuẽtõi qr excep'
declinatoria que inde inſurgit nõ põt lit. cõte. opponi vt. j.
. c. l. pomp. §. rati. ¶ Et aduerte predicta faciũt qõnem. di
cit ſtatutum φ artifices poſſũt cõueniri corã camerario tamẽ
ſi non artifex agit teneatur ſe ſubmittere iuriſdcõi camerarij
in cauſa recõuẽtionis. Modo agẽs ita ſubmiſit ſe ſecũdum
formã ſtatuti. quero vtrũ perpetuo teneaẽ corã camerario ſe

deffendere .Bꝫ glo. noſtra determinat iſtam qõnem ꝙ came
rarius põt diffinire tp̃us ⁊ eſt hic aduertendum qꝛ ad agen
dum non cõſtituitur temp⁹ alicui niſi in cauſa criminali vt
.C. qui accu. nõ poſ. l. ſi ca. ⁊ de fal. l. ablatas .de accu. l.
cum ticia .⁊ extra de accu. c. licet in beato petro. Et niſi in
cauſa ſtatus vt .C. de inge. ma. l. diffamari .⁊ niſi in alio cãu
quem habes nõ in. l. i. C. vt ne inuitus ⁊ in alio quẽ habes
.C. de vſur. pu. l. pupil. ⁊ in quinto quem habes .ꝭ .de fiõ.
l. ſi cõtendãt .ſed in cauſa recõuentõis nõ eſt ita qꝛ iudex põt
aſſignare terminum ad recõuẽiendũ ſicut poſtꝫ ad excipien
dum quod eſt nõ. ¶ Ultimo dicit hec glo. vnum verbũ nõ
bile. ꝙ lꝫ iudex poſſet aſſignare terminũ ad inchoationẽ cãe
non tamen ad durationẽ inſtantie. qꝛ terminus inſtantie nõ
põt per iudicem refrenari. quod nõ. ¶ In glo. fa ibi. §. ſi v
no ibi reſtringiꝰ quaſi ꝯtrus vt non trahaꝰ ad futura n' cõ
nexa preteritis. ¶ In. c. ibi ſi is ibi reſtringiꝰ ſtipullatio vt
non trahaꝰ ad futura. ¶ In. c. ibi. §. ſi ita. ibi reſtrigiꝰ legatũ
vt non trahatur ad futura. ad idem. infra manda. l. ſi ti
bi mãdauero. §. is cuius bona. ⁊. C. de iur' fi. l. certa forma.
ergo de p⁹ ad vltimum cõcludendo indiffinita vel generalis
ꝓmiſſio non cõprehendit futura. ¶ In. c. ibi puniaꝰ contra
iſtam glo. facit dictus. §. is cuius bona. ⁊. ꝭ. de le. iij. l. ſi ſpõ
tati ſuo. ¶ In. c. ibi ꝓpter generalia verba. Iſta glo. innuit
ꝙ ſi eſt ꝓmiſſa deffenſio. lꝫ non ſit expreſſum in cã recõuen
tionis. tñ iſta ꝓmiſſio intelligaꝰ de cã reconuentionis. vt in
terpretetur facta ſm quod erat neceſſe fieri. ad hoc facit
quod nõ dy. ꝭ. de ver. ob. l. continuus. §. cũ quis ſub hac ⁊
cy. C. de ſponſa. l. fi. ¶ In. c. ibi ſtatuet. ſed qd ſi iudex non
ſtatuit tũc recurre ad gl. c. ſepe. addendo quod. ſ. dixi. bal.

n **On ſolum**. Procurator teneꝰ dñm deffendere ⁊ interroga
tionibus rñdere ⁊ ſi reſpondet vel nõ reſpon
det dño preiudicat. h. d. hoc tñ vltimũ intelli
go quando procur. habebat mãdatũ ad agendum ⁊ deffen
dendũ ⁊ reſpondẽdum ſm Bar. Ego nõ credo ꝙ ad reſpõ
dendum requiraꝰ mandatũ ſpecificatum. qꝛ venit incidẽter
ſed ſufficit mandatũ in principali ⁊ ad hoc induco .c. ſi poſt
ꝑſtitum de confeſſis li. vi. ¶ Et primo ponit quoddã dcm.
ſcdo exemplificat ⁊ infert .3⁹ ponit effectum qui reſultat ſa
ibi an igiꝰ. 3⁹ i' ⁊ ſi reſpondit. ¶ In tex. i' deffenderꝰ ꝓſequẽ
do inſtantiã. ¶ Ibi interrogatus. ſ. pcur. ¶ In tex. i' abñs
.i. dñs iſtius procur. quẽꝫ aduerſius tanꝙ heredem recon
uenire volebat ꝑmiſſa interrogatõe an eſſet hrs. ¶ In tex.
ibi debeat. ſ. pcur. ¶ In tex. ibi tenebiꝰ. ſ. procur. vel dic do
minus. vt. ꝭ. patebit ⁊ facit. ꝭ. ad. l. acquilliam. l. ꝓ inde. §. ſi
procur. ¶ Nõ ꝙ deffenſio hꝫ duo capita. ſ. ꝓcedendi ⁊ re
ſpondendi ⁊ in vtroqꝫ capite teneꝰ ꝓcurator ⁊ poteſt iſtud
ꝑncipium intelligi in ꝓcuratore actoris recõuento vel recõ
ueniendo. Item in ꝓcuratore rei. nam vtriqꝫ adaptaꝰ neceſ
ſitas deffendẽdi. primus tñ intellect⁹ magis placꝫ. qꝛ iſta. l.
continuaꝰ ꝓcedentibus que tractãt de materia recõuentõis.
¶ 2⁹ nõ talem regulã ꝙ cui interrogationi teneꝰ ꝛñderꝰ do
minus eidem teneꝰ rñdere ꝓcurator. iſtud eſt verum ſi hẽt
ſpãle mãdatum ad ſic rñdendũ ſed ſi non hꝫ mandatũ ſpã
le ⁊ ꝓcurator in facto dubitet põt petere dillationẽ ad libe
randũ donec cõſulat dñm ⁊ exploret ab eo factũ ⁊ volunta
tem dñi. vt. C. vbi de crie agi op. aũt. qua in ꝓuincia vbi ẽ
tex. nõ. ⁊ extra de ꝓcura. c. dillectus. ⁊ ibi per Innoc. ¶ 3⁹
⁊ vltimo nõ ꝙ reſponſio ⁊ nõ rñſio ꝓcuratoris domino no
cet. vñ cõtumacia ꝓcuratoris in nõ rñdendo obeſt domĩo ſi
cut ꝯfeſſio. vt dicto. c. ſi poſt preſtitum. glo. ta nẽ que eſt. ꝭ.
ad. l. acq. l. ꝓinde. §. ſi ꝓcurator. videꝰ dicere ꝙ non noceat
dño niſi habeat ꝓcurator mãdatum ad hoc ſpãle. vel dñus
ratificet vt. ſ. e. l. vel in opis in fi. Tu vero dic ꝙntum ad ꝓ
parationẽ cãe nocet dño. ⁊ ita loquiꝰ noſtra lr̃a. Sed ꝙntum
ad deciſionẽ cãe ſi ꝓcurator confiteꝰ ex abrupto nõ oblato
libello nõ preiudicat dño. Si autem ſolẽniter in figura iudi
cij. tunc ꝑiudicat dño. vt notat cy. in. l. i. C. de confeſſ. lꝫ ve

rum n' contra dñm opponaꝰ crimen. qꝛ tunc ꝯfeſſio ꝓcura
toris nõ nocet dño niſi ꝓcurator hẽat ſpeciale mandatum vl'
dñs ratificet. ⁊ ita loquiꝰ. §. ſi ꝓcurator que verba nõ. ⁊ cõ
clude ꝙ aut loquimur in ꝑparatorijs. aut in deciſorijs. ſi i deci
ſorijs aut ex abrupto. aut ordine ſeruato. ⁊ ſi ordine ſuato
aut ꝓponiꝰ crimen aut nõ. ⁊ ſi ꝓponiꝰ crimen aut interuẽit
ſpãle mãdatum. vel ratificatõ aut non. ⁊ nõ pulchram diſti
ctionem. ¶ Op. ⁊ vꝫ ꝙ pcur. nõ teneatur ꝛndere quod ſe
ꝓbo. rñſio fit ſub iuramento calumnie. C. ꝺ iura. cal. l. ij. §.
quod obſuari. ſed de calũnia nõ iurat ꝓcurator ſed dñs. vt
.C. ꝺ iuramẽto. cal. aute. principales ergo dñs eſt interrogan
dus. ⁊ dꝫ reſpondere nõ procurator. ſuncte huius ꝯtrarij glo.
hic examinat qs teneaꝰ de calũnia iurare vtꝝ dñs vel procu
rator. ⁊ dicit glo. ꝙ tria ſunt gnã procuratorum. qdam in rẽ ſuã
⁊ iſti iurant nõ dñs ſiue intẽpteꝰ vtilis ſiue directa. licet
pla. diſtinxerit inter modũ agẽdi vt ſi agaꝰ directa iurat do
minus. ſi vtili ꝓcur. glo. reprobat hoc qꝛ ꝯſiderato effcũ iu
dicij agiꝰ ꝺ preiudicio ſolius procuratoris in rem ſuã g⁹ ipe ſo
lus iurat. niſi in cãu. vt. ſ. e. l. ſi actor malit. ⁊ hoc verũ.
¶ Scõm genus procuratorum ẽ deffendentium cũ ſatiſdã
de. in iſtis ſi qdem allãnt mandatum iurat dominus. vt i di
cta aũt. principales ſi non allegãt mandatum iurãt ipſi deffe
ſores. qꝛ ipſi ſoli tenentur ex proceſſu iſto. vt. ſ. e. l. procura
tor meus. §. ſi hoc verꝝ in iudicio in quo repreſentat reũ. lꝫ
ſi conueniꝰ ex ſua ſatiſdatione iudi ſol. ipſe ſolus iurat. quia
ipſe ſolus eſt principalis perſona. ꝭ. e. l. licet. §. ea obligatio
Item predicta vera in deffenſore nõ aĩo donãdi ſed in eo q
aĩo nouãdi reũ liberauit que tamẽ nouatio nõ fit inuito cre
ditore ipe ſolus iurat qꝛ ſolus obligatur vi nouatiõis ita di
cit glo. ⁊ bene. ¶ Tertiũ genus ꝓcuratorum eſt qui preſtat
nudum miniſteriũ. iſti nõ iurãt qꝛ nõ poſſunt dici principa
les pſone nec effectu executiõis nec origine petitiõis. ita ſen
tit glo. magiſtralis. ¶ Cõſiderãdum eſt tamẽ ꝙ iuramẽtũ
calumnie preſtatur poſt liꝰ. cõte. vel in ipa liꝰ. ꝯteſ. vt in. l. ij. i
prin⁹. C. de iurꝰ. calum. ⁊ ideo in interrogationib⁹ que ſiũt
ante liꝰ. cõte. ceſſat iſta oppoſitio que fit in iuramẽto calu
nie. vnde in preparatorijs iudicioꝝ merito procur. interro
gatur ⁊ ꝛndet ⁊ ita loquitur hic. Preterea iſta. l. loqꝰ ſm
iura vetera ſm que ꝓcur. iurabat de calumnia. vt. ꝭ. de di
no infecto. l. qui bona. §. pe. Tu adde ꝙ in. l. repugnat domi
num iurare de calũnia ⁊ nihilominus procur. interrogatur
qui debet ꝛndere preſtito iuramẽto de propria malicia vt i
.c. pñtium de teſti. li. vj. per Inno. ⁊ archi. de iurꝰ. calũ. c. p⁹
⁊ in .c. perpetrãdis vnde interrogatõ ⁊ ꝛñſio nõ eſt ita ĩne
xa iuramẽto calũnie ꝙ nõ poſſit per aliũ ꝙ per iurãtẽ ⁊ ad
de quod nõ archi. v. q. iij. c. qꝛ vniuerſi. ⁊ illud quod dixi ꝺ
interrogationib⁹ idem dico de poſitionib⁹ ⁊ poteſt fieri po
ſitio contra procuratorẽ ſicut libell⁹ vt extra de fide inſtru.
.c. inter dillectos. ⁊ ibi tangit Innoc. ¶ Ulteri⁹ dicitur hic
ꝙ cõfeſſio ⁊ taciturnitas procur. nocet domino. cõtra. ꝭ. ꝺ
cõfeſſ. l. certũ. §. ſed an procur. vbi rñſio procris nõ nocet
domino gl. dicit hic ꝙ rñſio procris põt eẽ duplex affirma
tiua ⁊ negatiua ſi affirmatiua aut ẽ ꝯtrari ꝯſona ⁊ ꝑiudicat dño
i ꝑpetuũ aut ẽ veritati ꝯtria ⁊ ꝑiudicat dño iteri donec dñs
reuocet ⁊ ꝓbet cõtrariũ. facit. l. i. C. de erro. aduo. quid g⁹
differt cõfeſſio domini a cõfeſſiõe ꝓcuris nam etiã ſi ipe do
minus cõfiteretꝰ cõtra veritatẽ probãdo cõtrariũ elideret
cõfeſſionem vt. ꝭ. de interro. act. l. de etate. §. fi. ꝛ Redeo ſi do
minus cõfiteꝰ ex certa ſcia nõ prodeſſꝫ ſibi probatio cõtra
rijs. ſecus ſi cõfiteretꝰ ꝓcurator ex certa ſcia qꝛ malitia pro
curis nõ nocet dño probãti cõtrariũ. ex hꝭ limitaꝰ quoddã
dictũ cuiuſdaꝫ glo. ordinarie iurꝰ canonici que dic ꝙ quãdo
eſt datus termin⁹ ad deliberanꝫ ⁊ aliqs deliberate rñdet nõ
põt cõfeſſionẽ reuocare licet ſit ꝯtraria veritati vt extra de
dinoꝛ. c. ex literis qꝛ iſtud ẽ verũ in rñſione dñi ſecus i rñ
ſione procur. ꝑ glo. iſtam ⁊ per dictã. l. certũ. §. ſed an procu
ratõ niſi dñs ratificaſſꝫ rñſionẽ ꝓcur. qꝛ tũc nõ audiretur.
Ulterius facit quod nõ. Inno. in. c. i. vt liꝰ. nõ cõt. quid in

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

dubio vtrū cōfeſſio ꝓcuris preſumat̃ eſſe ſcḋm veritatē
an cōtra. R̃ñdeo preſumit̃ eſſe vā ſi eſt ſuo tpe facta ſecun
dum naturā iudicij ſecus ſi eſſet facta ex abrupto ⁊ ſponte
tūc nō p̄ſumitur eſſe vera. ideo nō nocet domino iuxta nō
p gl. in dicta. l. i. de cōfeſſis ⁊ iſte ē prim⁹ articul⁹ in ꝓcura
tore confitente. ¶ Secundus articulus eſt in procuratore
negāte. ⁊ hic ſimilr̃ duo ſūt cāus ſcḋm glo. aut iſta negatō
inheret veritati eo ꝙ negat̃ ꝙ nō eſt ⁊ nō preiudicat dño
aut eſt cōtraria veritati eo ꝙ negat̃ eſſe quod eſt tunc preiu
dicat domino tamē ſcḋm qualitatē ⁊ naturā iudicij vnde
ſi ꝓcurator negat poſſeſſionē auffert̃ domino poſſ° vt. ff. de
rei ven. l. fi. ſecus in dominio vel obligatōe q̄ nō ꝑdit̃ dñiū
vl̃ obl° rōe negationis ſeu mēdacij vt in aut̃. de trien. ⁊ ſe. §.
pe. Ego. addo ꝙ ſicut domin⁹ pōt reuocare cōfeſſionem ita
dico ꝙ poteſt reuocare negationē re integra an̄ ꝙ procur. ſit
conuictus d̉ mēdacio iuxta nō. inſti. de act. §. item mixta.
¶ Quid ī dubio vtrū p̄ſumat̃ negatō vā ſic p̄ſumit̃ ꝯfeſſio vā
dico qḋ ſi q̄ ī cōfitendo cōcurrit vtraqꝫ litigator. ſec⁹ ī negā
do ⁊ nō ex hac glo. ꝙ omnis rñſio de mundo que fit ad po
ſitiones vel ad interrogationes eſt vna de quattuor rñſiōi
bus vel cōfitendo eſſe quod eſt vel confitēdo eſſe quod nō
eſt. vel negando eſſe quod nō eſt vel negando eſſe ꝙ ē. dꝫ
enim omnis reſpōſio eē abſoluta per quam alter de iſtis qt
tuor appareat. alias rñſio nō eſt bona. ⁊ tene menti. ¶ Vltio
quero vtrum nō reſpondere p̄ſumatur confeſſio vel negatō
R̃ñ preſumit̃ in meliorem partē ꝓ aduerſario contra contu
macem ar° eius ꝙ nō. ff. de acqui. heredi. l. q̄diu in vltima
glo. que eſt nō ⁊ quod nō. in. c. i. de confeſſ. li. vi. Adde vtrū
confeſſio poſſit reuocari in cā appellatōnis ⁊ dic vt nō. ff. d̉
ap. l. creditor. §. iuſſus. ¶ Item vtrum qñ pars reſpondet
poſitioni iudex debeat remouere aduocatū ne inſtruat pꝫ
dic vt extra de offi. dele. c. paſtoralis facit. ff. de hijs que in
teſ. delen. l. prima ⁊ ibi glo. tangit. ¶ Item ſi ſunt ꝓcures
vel dñus ⁊ procur. ⁊ vnus confitet̃ ⁊ alter negat vel tacet
qḋ preualeat dic vt nō dy. ff. de cur. fu. l. conſilio. §. fi. per In
no. extra de ꝓcuratoribus. c. in nr̄a. ⁊ in. c. ſi duo de ꝓcura
tor. li. vi. ¶ In glo. magna ibi quā dominus tenet̃. Ad hoc
ff. mandati. l. quiũs. vbi diſtinguit̃ primus ꝓceſſus ab a° ꝓ
ceſſu. ¶ In. c. i° tacite obmitti. ⁊ ideo iuramentū calūnie nō
eſt de ſubſtātia interrogationis vel reſponſionis. ¶ In. c. i°
. C. de pac. l. ij. ibi nō fuit nouatio ſed tacitum pactū de non
petendo. ¶ In. c. ibi non fit. i. ꝑ ceſſionem nō poteſt fieri no
uatio ſꝫ per ꝯfeſſionem fieri poſſit. ¶ In. c. ibi. l. qui bōa
§. pe. ibi glo. dicit vnū mirabile verbū ꝙ in iudic. ordinarijs
iurat de calumnia dñs in iudicijs ſummarijs ⁊ extraordinarijs
procur. quod ē ſingulare dictum ſꝫ nō ꝓbatum. ¶ In alia
glo. magna ibi cū hꝫ mandatū. ſ. ad hoc fm̄ Bart. Ego dico
. ſ. ad cām ⁊ iſta eſt mens glo. ¶ In. c. ibi hic herede. vn̄ he
reditas mendacio non ꝑditur q̄ ꝯꝫ ius dominij. ſed nuda
poſſeſſio ꝑditur ⁊ in aduerſarium transfert̃ ꝓpter mendaci
um. vt nō glo. ¶ In. c. i° ſi probet̃ contrariū ergo interim
confeſſio procuris preſumitur vera. ¶ In. c. i° hoc capl'm
. d. verſiculum. ⁊ ſi vidિt. ¶ In. c. i° ſi confiteri. nō ꝙ quādo
ꝓcur. hꝫ mandatū ad ſic confitendum nunꝙ̄ confeſſio vl̃ re
ſponſio afficit ipm̄ ꝓcuratorem ſed ipſum dñm. vt nō Bar.
ff. de iureiuran. l. non ſolum. §. ſi mandato.

Qui alieno. Cum dubiū eſt de mandato pro
cur. actor dꝫ cauere de rato. h. d.
Et hic iuriſconſultus repetēdo declarat quod dictum eſt in
edicto. ſ. e. l. ſiuum. §. ait pretor. 2° reſponſio. ¶ Op. ꝯ hunc
§. ⁊ argu° a diuiſione aut conſtat ꝙ procur. hꝫ mandatū
⁊ non tenet̃ cauere de rato. vt. ff. e. l. ſi procuratorē abſentē
aut conſtat ꝙ nō hꝫ mandatum ⁊ tunc non admittit̃ ſꝫ vellit
cauere de rato. vt. ff. de nego. ge. l. ſi pupilli. §. fi. Nam cum
ſpāle ſit in cōiunctis ꝑſonis ꝙ legitimentur ꝑſonam ꝑ cautio
non rati vbi deficit mādatū. vt. ff. iudi. ſol. l. iij. §. ſꝫ ſi forte.
ergo in alijs ꝑſonis ē ſec°. vt. ff. de iudicijs. l. cū pretor. imo
re dubio contrarij facta ē glo. nr̄a que ſic reſpondet. dicit cū

confiteor mēbra de qbus opponis ſed ē dare tertiū mēbrū
. ſ. quando dubitat̃ de mandato. quo cāu perſona cuiuſlibet
ꝓcuratoris legitimat̃ eo ipſo ꝙ de rato cauet̃ ita dic tex.
. C. e. l. i. ⁊. ff. de dāno infecto. l. iter quos. §. alieno. ⁊ ita itel
ligit̃ noſter. §. ſ. q̄ndo dubium eſt d̉ mandato. ¶ 2° contra ſꝫ
op. de. l. q̄ in re. §. i. de oper. no. nun. ſo. ibi ꝓcur. hēbat mā
datum inſpecta veritate. ſed inſpecta ꝓbatione ⁊ fide facta
iudici erat dubium d̉ mandato ⁊ ſic cōcor. cum hoc. §. ¶ 3°
op. ꝙ ſꝫ ſit certum de mandato tñ eſt ſatiſdandum. vn̄ vr̄
obſtare. C. de ſatiſda. l. i. §. fi. ſo. i° loquit̃ in ꝓcuratore rei
⁊ in ſatiſdatione iudicatū ſol. hic loquit̃ in procurẽ actoris ⁊
in ſatiſdatione rati. ⁊ ſic nō ob. ſed quero que eſt rō differen
tie. reddit glo. reo eſt ꝯſultum eo ipo ꝙ mandatū eſt certum
ſed actori nō eſt cōſultum donec ſibi ſoluat̃. Itē actoris in
tereſt habere plures debitores. ſed rei nō intereſt hr̄e debito
rem ex quo hꝫ exceptionē. vt. l. i. ff. vt in poſ. lega. Clari dic
ꝙ vbi conſtat de mādato ſtipulatō rati nō poteſt cōmitti
vt nō. ff. de iureiur̃. l. alias. ⁊ ideo nō dꝫ interponi. vt. ff. e. l.
nō cogendū. §. fi. ſed ſtipulatō iudi. ſol. bene pōt committi
⁊ maxime rōne noue ꝑſone nouum remediū ſatiſdatōnis
dꝫ adhiberi. merito eſt interponēda. vt dicta. l. i. in fi. C. de
ſatiſdan. ⁊ iſta rō eſt multum aperta ⁊ clara. ¶ Venio ad d̉
clarandā materiam ꝑ. q. ⁊ ſꝫ glo. loquat̃ hic nō tamen a° or
dine tangā puncta glo. ⁊ reuoco p° in dubium qñ dicat̃ du
bitari d̉ mandato dicit Ja. bu. qñ ꝓcurator allegat manda
tum. ⁊ reus nō dicit ego nego. ſed dixit dubito. nā hoc ipſo
pꝫ ꝙ eſt dubiū de mādato. ar. ff. d̉ interrog̃. l. q interrogat̃.
Alij dicunt ꝙ idē eſt dic̃e quo ad ſꝫ nego ⁊ dubito. q̄ ꝑ ne
gationem efficit̃ res dubia. vt. C. qui ad li. ꝓcla. nō ſꝫ. l. i. ⁊
hoc ſentit glo. hic. ⁊. C. de ꝓcur. l. i. hoc. hoc reprobāt q̄ di
cunt ꝙ ſola affirmatō vnius partis ⁊ negatio alterius nō fa
cit rem dubiā quo ad bñficium ſatiſdandi d̉ rato ſꝫ opꝫ ꝙ
ꝓcurator p̄ſumptiue vel ſemiplene probauerit d̉ mandato.
vn̄ dicunt ꝙ in hac materia res non efficitur dubia per ſim
plicem contradictionem. ſꝫ per ſemiplenam ꝓbationem vel
preſumptionem. ⁊ hec eſt ſententia Innoc. extra d̉ proba. c.
quoniā contra falſam. ⁊ Ja. d̉ ra. ⁊ Iac. d̉ are. ⁊ pe. in. l. p°
. C. e. nō ob. l. fi. C. qui ad li. proꝯ. non li. vbi dicit ꝙ res
fit dubia ſimplici negatione. q̄ illō eſt verum ꝙ fit dubia
ad commodum negantis. ſed nō ad cōmodum aduerſarij.
Ego R̃ñdeo alr̃ ꝙ fit dubia q̄tum ad ventilādū veritatē
non autē q̄tum ad aliquid cōſequēdū ſed in noſtro. §. tra
ctatur de aliquo cōſequendo. ſ. q̄ vult vt admittatur ꝓcura
tor ad cauſam vnde qui nihil probat nihil poteſt cōſeq̄. Iſta
ſunt verba Inno. in alia materia extra de ſen. exco. c. nō ſo
lent in fi. ¶ Sed contra ſꝫ op. ſi eſt ſemiplene ꝓbatum ergo
debet ꝓcuri deferri iuramentū vt. ff. de iur̃ iur̃. l. admonēdi
non autem debet artari ad cauēdū dñi doc. in. l. i. ſupra. e. ꝙ
in legitimatione ꝑſonarꝫ nō deffert̃ iuramētū in deffectum
probatōis ꝙ eſt nō. ¶ Item op. ſi procur. probauit de mā
dato ſemiplene ergo fuit aſſignat⁹ terminus ad probādum
modo arguo ſic procurator q acceptauit terminū videtur el
legiſſe viā probatōis ergo ſi non plene ꝓbat repelli vt. ff. de
probat̃. l. circa eum nam glo. dicit hꝫ ē ꝙ inter onus ꝓbandi
⁊ inter onus cauendi cadit electio ipſius procuratoris ergo
ſi eligit vnam viā ⁊ aſtrinxit ſe imputet ſibi vt dicta. l. circa
eum que loquit̃ in aſtringente ſe ad certam formā probādi
ad idem. ff. de inſti. l. habebat que loquit̃ in aſtringēte ſe ad
probationē certe cāe vt certe qualitatis qua poſita ponitur
effectus ⁊ qua remota remouet̃ effectus vnde de ſubſtātia
probatōis eſt ad hoc. R̃ñdeo dicit pe. ꝙ ſuper probatione
mandati nō debet aſſignari terminus ar. C. de dil. l. ij. quod
nō credo verum. Et ideo R̃ñdeo aliter ex alio vero pe. q
dicit ꝙ proprie non eſt loquēdū hic de electione cū lex non
loquat̃ alternatiue ſed abſolute ⁊ hec vera vnde nō videt̃ q̄
ſe aſtringere q̄ tunc videt̃ quis ſe aſtringere vbi cadit elec
tio. ſecus vbi non cadit electio vt inſti. de excu. tu. §. ſi plu
res. ⁊. ff. de ap. l. ſcio vbi eſt tex. nō. ¶ Iuxta hoc q̄ro quā

do mandatū dicit̄ probari ſemiplene. Rn̄deo quādo proba
tur per vnum teſtem vel quādo probat̄ per priuatā ſcriptu
ram vt nō in dicta.l.admonēdi. ¶ Itē dicit̄ dubitari de mā
dato ſi producit̄ inſtrm̄ in forma publica ſed reus dicit ꝙ
ille qui ſubſcripſit inſtrumētū non eſt tabellio. iſta diſparatō
poteſt repelli per cautionē rati. idem ſi negatur veritas tem
poris iuxta nō. p cy. C. de epi. et cleri. l. ſi qua p calūniam.
Item ſi procurator ſit perſona legalis et iuret ſe perdidiſſe
inſtrm̄ mandati ar. ff. de fide inſtru. l. fi. et. l. inter omnes. §. a
barbaris. de re mi. et idem eſt de omni probatione que ani
mum iudicis inclinat licet non cogat ad credendū ꝙ ſit pro
curator et ita videtur eſſe de mente. Inno. ¶ Item eſt du
bium de mandato quando mandatū eſt plene probatū ſed
reuocatio mandati eſt probata ſemiplene. et aduerte hic ꝙ
licet doc. dicant ꝙ in mandato procris non defferatur iura
mentū in deffectum probationis tamen eſt ſecus in reuoca
tione mandati. iſte eſt caſus extra de procu. c. ex inſinuatio
ne quod tene menti. ¶ Tertio quero in cuius ellectione eſt
probare vel cauere recitatis tribus opinionibus. glo. tenet ꝙ
eſt in ellectione pcuratoris. Sed pe. dicit melius ꝙ hic pro
pe n on cadit ellectō et quare hoc ſuperius declaraui. ¶ 4°
q̄rit̄ vtr̄ pcurator ad recipiēdū ſolutionē admittat̄ cū cau
tione rati. dicit glo. ꝙ non immo dꝫ liquere de mādato. vt in
aūt. de colla. §. cos. Idem dicit glo. nō. in pcuratore in rem
ſuam. q2 cum debeat ei ſolui. eſt neceſſaria pbatio plenaria.
Ex hoc habes ꝙ ille q agit vt ceſſionarius dꝫ liquido doce
re de ceſſione nec ſufficit ſibi plena pbatio cum iuramento
vel cum cautōe rati quod eſt nō. et idem tenēt doc. i. l. i. C.
c. vbi iſtam glo. ruminat. Idem dicit glo. in executione iu
dicis q2 mandatum ſuū dꝫ liquere. facit. l. pbibitum. C. de
iure fi. li. x. Idē dico in executore vltime voluntatis maxīe
q2 in vltima volūtate non deffert̄ ſacramentum in deffectū
pbationis eo ꝙ vbi defficit pbatō defficit ēt ibi ius. C. de
teſta. l. ſi vn°. ¶ Quero vtr̄ mādatū procuſonis poſſit pba
ri per teſtes cy. examinat hunc tex. in. l. i. C. c. et ſunt quidā
q dicunt ꝙ non nī in contrarium pōt pbari tribus rōnib᷒
prima ē iſta ꝙ per vnum teſtem probat̄ mandatū ſemiple
ne. vt dictum ē ergo p duos pbatur plene. argumētatō iſta
habet̄. ff. de iureiur. l. admonendi. in glo. fo ſic ꝯrariorū ea
dem eſt rō. et qualis pbatio requirit̄ in vno oppoſitorū re
quiritur in reliquo. vt. C. ō non nu. pecu. l. generalr̄. ſed reuo
catio mandati probat̄ per teſtes. vt extra. c. c. ex inſinuatōe
ergo et ipſum mādatum. 3° pbat. q2 in. l. i. ſ. c. dicit̄ ꝙ pcur.
fit p nuncium. ergo pbabit̄ per ipſum nunciū et ſic p teſtes.
Quarto probat̄. q2 ſpāle eſt in. l. i. C. de man. prin. ꝙ requi
ritur ſcriptura. ergo in ꝯriū eſt ius cōmune ꝙ ſufficiāt te
ſtes. et ita tenꝫ ibi azo. in ſumma. et i° pbatō preiudicabit do
mino abſenti. et eſt ſpāle in iſta pbatione mandati. q2 etiam
ad hoc probandū pcurator videt̄ habuiſſe mandatū a dn̄o
ideo preiudicat domino. iſtam rōnem tangit cy. in. l. i. C. c.
et idem tꝫ hic Bartolus. ¶ Extra quero nunqd iſta cautio
rati habeat locum q̄do dn̄s eſt in eadem ciuitate. ita ꝙ ei᷒
voluntas poſſit explorari de facili. et eſt dicendū ꝙ nō tunc
enim ſuffragium iſtius cautōis hꝫ locum v° dominus ē ab
ſens ita ꝙ ō facili non pōt ſu᷒ con'ſenſus exquiri. iſte ē tex.
ff. c. l. mutus. §. is qui tractꝫ ibi Bal. et cy. et facit. ſ. c. l. pn̄s.
et iſtud eſt menti tenendum. q2 limitat hunc. § et totam ma
teriam. et adde. ff. §. proximo.

Sed interdum ·Habēs actiones direc
tas ad cōmodū alterius
nō mouet eas ſine cautōne rati. h. d. et eſt nō dignū qd̄ hic ꝯ
tinet̄. et ponit duo exempla. primū in iuramento ſm̄ in ꝯſti
tuta pecunia. ¶ I i tex. i' ſuo noīe q2 hꝫ actionem directā.
¶ In tex. i' ponit. ſ. eadem que pcuri. ſ. directa. ſꝫ vtil. ſic
¶ Ibi conſtitutū eſt. ſ. in iudicio vnde eſt queſita vtilis actō
domino ſine ceſſione. ¶ Nō hic potius cōſiderādam vti
lem actionem q̄ directā. in hoc tamen prodeſt hēre ius di
rectum. q2 ad ipm exercēdum non requirit̄ mandatū requi

ritur tamen cautio rati. ¶ Item nō ꝙ nudus miniſter repa
ratur ille qui non reportat cōmodum ſic. ff. mandati. l. cre
ditor. §. ſi inter et. ff. de donat. inter vir̄ et vxorem. l. ſeptim
us. alias incipit mulier et̄c. ¶ Extra op. contra hunc. §. ō. l.
ſi procurator meus. §. ſed ſi agat. ff. c. v° pcurator nō agit
quādo domin᷒ hēt vtilem. ſo. i' dominus contradicebat ſed
v° domin᷒ cōtradicit ex ſuo facto pcuratō cōſecutus iura
directa mouet ea cauendo de rato. et ita loquit̄ h'. non ob.
ff. de ſolut. l. hoc iure q2 ibi pcurator nō queſiuit iura dire
cta ex ſuo facto ſed ex fcō iudicis et fortius eſt ius quod q̄
querit ſuo facto. q̄ quod querit facto alterius. vt in. l. ſi fili᷒
§. erit rubriano. ff. de fideicō. liber. Preterea in. l. hoc iur̄.
vtēbat ſolum i mādato quod finitum ē. vt. ſ. de pac. l. ſꝫ ſi
tm̄ hic āt veniebat ex ſuo contractu vel q̄ſi. et ſic non obſtat.

Queritur ·In iſto. §. exponunt̄ illa vba edicti
ad quem ea res ptinet. et hoc dic̄ ad
illum dr̄ res ptinere ad quem ptinet principalr̄ et per prius
non fario et per poſterius. ¶ In tex. ibi ſatiſdare procu. ō
cuius mādato dubitat̄. nō quod pcurator non tenet̄ cauer̄
de rato nec ō ratihabitione tertij ſꝫ ille tertius poſſit ledi p
quandā ꝯriam. ¶ Scdo nō quotidie in inſtris ponunt̄ iſta
verba pmiſit t' recipienti p omnibus quorum intereſt vel
poſſet intereſſe nam dꝫ interpretari de pricipalibus pſonis
non aūt de alijs. facit. ff. de act. et obli. l. plura. §. fi. et ar. ff. ō
ven. inſpi. l. i. §. nunciari. ¶ 3° nota hic ō dictione ceteros ꝙ
quandoqꝫ non hꝫ implicare idem ē dicere alius vl' alios q2
dictiones implicatiue nō implicant ſi reſultat abſonus intel
lectus et nō glo. ¶ Quarto nō ꝙ ſicut dn̄s non dꝫ cauere ō
rato tertie pſone ita nec pcurator. q2 nec repreſentat illā ter
tiam perſonam nec eius nomine expitur. Bal.

Si de dote ·Procurator intemptans actionē
de dote debet de rato cauere
et filiam deffendere. h. d. Ex hoc nō ꝙ proprie pr̄ dicit̄ le
gitimus adminiſtrator in actione ō dote. q2 tunc nō cauet
ō rato. vt. l. i. C. de bo. mater. et mirum eſt qūo plus operat̄
ibi vſuſfructus q̄ in actione de dote cōmunis pprietas. rō
tn̄ in dote eſt h̄. q2 iſte due perſone pr̄ et filia ſunt iſepabiles
ratione coniunctōis legalis. vt. ſ. c. l. filiam. §. nam quod ad
dotis. ¶ In tex. ibi filiam. ſ. abſentem. Bal.

Si pater ·Pater agens ſi iniuria facta ſibi in
filio non cauet de rato. h. d. ¶ In gl.
ibi noīe filij. nō noīe alterius pluribus modis dici et facit
ad. q. de tutōe qui dicit accuſo nomine pupilli qūo ītel'igat̄
iſtud verbum de hoc nō ō hijs q vt indig. l. polla. et l. ij. C.
qui accu. non poſ. ¶ Extra quero in actione iniuriar̄ ciuili
pr̄ eſt legitimus adminiſtrator filij vt dicit glo. queto quid
in accuſatione criminali. Rn̄deo in criminalibus pr̄ non eſt
legitimus adminiſtrator filij nec hoc nomine pōt expiri cū
nī debeat reportare cōmodū vſuſfruct᷒ ipe ſꝫ fiſc᷒ vt nō Bal.
C. ō bo. q3 li. l. nō ſolum. §. neceſſitate et nō hoc pro forma
libelli. Baldus.

Si ſtatus ·In cauſa ſtatus in integrū reſtitu
tionis et fame etiam pcurator rei ca
uet de rato. h. d. vſqꝫ ad finem. l. intelligo cum dubitatur ō
mandato q2 iſta eſt natura iſtius cautionis. ¶ In tex. i' cui
l. alicui. ¶ Nō in. l. §. ſi ſtatus cōtrouerſiā fieri inſiſtendo
et reſiſten᷒ Ego addo ꝙ etiā aſſiſtendo vt. ff. de offi. teſtamē
to. l. ſi ſuſpecta et ſic cōtrouerſia fit tribus modis agēdo dē
fendendo et aſſiſtendo cāz. ſimilr̄ briga fit tribus modis ali
cui vnde facit ad. q. de eo qui pmiſit ſe non imbrigantē ſꝫ
glo. nō hic de iſta dictione briga et ībrigare et neſcio de tali
dictione alibi. ¶ Iuxta h̄ queritur qūo iſta verba intelligan
tur pmitto nō facere controuerſiā vel non facere brigā R̄°
intelligunt̄ ꝙ non faciam cōtrouerſiam. nec ō iure nec ō fcō
nec in iudicio nec extra. ſicut cum pmitto non facere q̄nt
vt nō. ff. ad trebe. l. mcius. §. tres heredes. et cum pmitto ſi
petere. intelligitur ꝙ nō petā nec ō iure nec de facto. C. de
tranſac. l. vbi pactum et ibi nō maxime ſi ſit appoſitū iuram

tum vt.co.ti.l.ſi quis maior.⁊ hoc in ꝓmiſſione facti negatiui ſed ſi promitto factum affirmatiuū verbi grati promitto te deffendere tunc intelligitur deffendā de iure nō de facto vt.C.de act.emp.l.vi pulſos.⁊ ſi dictum ſit ꝓmitto te deffēdere ō iure ⁊ ō facto intelligitur ō modo licito ⁊ iuxta poſſe nō enim teneor ō vi maiori q2 caſus fortuitus nō debet niſi quatenus ſpecificetur.vt nō cy.in dicta.l.vi pulſos.i addit. ⁊ facit.j.ō contrahen.emp.l.fiſtullas.§.frumento.⁊.j.ō actio.emp.l.ſi eas res.⁊.j.locati.l.in locatiōis.⁊ quod nō ia. de arc.j.ō damno infecto.l.damni.v. ⁊ ꝙ in ſtippulatione. ⁊ ō hoc fuit multū ventillatū in queſtione emptionis aque lacus. ¶ In glo.que incipit ibi ſine exceptionem oppōere ecce ergo ꝙ non hꝫ exceptionem iuris ex quo non pōt excipere.ex hoc collige ꝙ ille q excipit ꝯ laudum incidit in penam ac ſi ageret ⁊ directe peteret reciſſionem laudi.⁊ tene menti.⁊ iſta exceptō dicit quedam appellatio.vt.j.ō arbi. .l.non diſtinguemus.§.cū quidam.¶ In glo. que incipit ⁊ certa.ibi falſus.⁊ h' non cōſtabat ꝙ eſſet verus .q2 dubitabatur ō mandato ex hac glo.nō ꝙ vbi ſnīa omnibus preiudicat ibi qlibet pōt opponere exceptionem falſi ꝓcuratōis. ¶ In.c.ibi quidam.non q2 ſnīa trahit ſecum ſolutionem in ſe ipſa.nec extrinſecus cadit exactio.¶ In.c. ibi acqeſcēdū .i.parendum.Baldus.

Eſt et alius

In tex.ibi in venditione.Et tradictione continuata venditōi vnde ex vno ꝓceſſu queritur miſſio reſtitutionis ⁊ reſciſſorie contractus reſcindit.⁊ poſſeſſio redditur vt dicam.j.e.l. q ꝓpo .§.item qr.⁊ eſt caſus nō hic.¶ In tex.ibi alterius.ſ.rei. ¶ In tex.ibi qd petere glo.opponit hic ō pretio. vt C.de repu.que fi.in iudicio.l.i. Sed tu expone hoc ō re ipſa ⁊ ē ſenſus lr̄e q2 ſi ꝓcurator non caueret ō rato.dato ꝙ caueret ō iudi.ſol.⁊ reſtitueret poſſeſſionem reuerſus dn̄us poſſet eam recuperare non habēdo ratum factū ꝓcuratoris q2 nō conſtabat ꝙ eſſet ꝓcur.vt ergo nō poſſit recuperare qui ꝓcur.tenetur cauere ō rato ſimile nō.ſ.l.vel in operis.¶ In tex.ibi ſi quid reſtitutō poſſeſſionis fundi.⁊ facit.j.e.l. pōpo.§.ſed ⁊ is.¶ Nō ꝙ reſtō in integrum quādoqꝫ habet ſemiplenum effectū vt q2 reſcindit ꝯtum ſed non aduocat poſſeſſionē tunc ꝓ poſſeſſione aduocāda eſt opus reſciſſoria vt inſti.de act.§.rurſus.quandoqꝫ reſtitutō eſt plena ad ipſam poſſeſſionem vt hic.¶ In tex.ibi cauere q2 ſola ſatiſdatio iudi.ſol.nō implet deſiderū petitoris.¶ In text .ibi retractare dicendo ꝙ nō valet remotio cū is nō fuerit ꝓcur. ¶ In tex.ibi fame.cā eſt.ſ.de ſui natura tamē vbi procur.interuenit nō timemus ō infamia.iuris ꝫ facti.vt.ſ.ō iſami. .l.furti.§.ſi quis alieno .¶ Nō infamoſa cā requiri ſpeciale mandatū.q2 equiperatur cāe criminali tamen ſi dubitatur de iſto ſpāli mandato cauet de rato a parte rei per hoc dic ꝙ vbicunqꝫ in cā criminali interuenit procur.ꝓ reo dꝫ cauere nedum ō iudi.ſol.ſed de rato.vbi dubitatur de mandato . q2 omnis cā criminalis videtur eſſe cā fame ⁊ nō.¶ 2° nota ꝙ cā remotionis tutoris eſt ciuilis nō criminalis ꝓprie loquendo.q2 nihil applicatur fiſco nam illa demū eſt cā criminalis ex qua fiſco aliquid applicatur vel publica vindicta ſumitur.vt nō in.l.agraria de termino amo.quod in cāu iſto non eſt q2 ſic officium tutoris ē auctoritate publicū.⁊ vtilitate ꝑuatꝫ ita remotō tutoris ē auctoritate publica.⁊ vtilitate priuata. ⁊ ſic cum agatur ō vtilitate.cā non eſt criminalis.vnde non ē coram iudice maleficiorum intēptanda petitō remotionis .ſed coram iudice cāꝝ ciuilium ſm Ja.bu.¶ Querit h' bar. vtrum canzellatus de bāno dicatur reſtitutus bu.diſputando tenuit ꝙ ſic q2 canzellatō tollit ius ⁊ fcm̄.vt in.l.cāzellauerit de hiis que in te . delen. vnde non ſolum videtur canzellata pena ſed ipm maleficiū ſecundum butri.Bar.diſtinguit aut cāzellatio malleficij ē ſolutio bāni.tunc nō videntur reſtitutus ad famā.q2 ſola obl° tollitur non cā aut canzellatō fit ob grāꝫ tunc illud bn̄ficium eſt pleniſſime interpretandū.vt.ſ. ō cōſti.prin.cy.tangit in.l.ſi.C.ō ſen.paſ . Et duplex eſt canzellatō.ſ.fauorabilis.quando qs canzellatur de bāno ⁊ odioſa q̄do quis canzellatur ō officio vel ō matricula.⁊ ꝙ hoc ſit verum ꝓbatur.j.de ma.teſ.l.teſtō centurio.¶ In glo.ꝫ q̄liter ibi fidelius. Nō ꝙ quis facit fidelius facta ſua q̄ aliena ⁊ ita preſumit l.quod tene menti.

p Omponius

Interdicitur ō liber. deducendis non admittitur procurator niſi duo cōcurrāt .ſ.ſpāle mandatum impedimētū domini .h.d . ¶ In tex.ibi deniqꝫ hn̄ dico nec omnes deniqꝫ.i.certe.¶ In tex. ibi ducantur de hoc vide .qōnem de rei ven.l.i.§.i. p hanc. ¶ In tex.ibi deſiderare .i.proponere vel intemptare . ¶ Nō in hoc prin° ꝙ regula eſt ꝙ ſufficit generale mādatum que regula fallit in interdicto de liber .deducēū ratō q2 iſta cauſa eſt multum grauis ⁊ ideo mandatū generare non ſufficit ar.extra de reſcriptis .c.ſedes . ¶ 2° nō ꝙ illud qō dicitur ꝙ tantum operatur generale quo ad genus q̄tuꝫ ſpeciale quo ad ſpeciē eſt vex regulariter.tamen fallit in hijs in quibus requiritur ſpeciale mandatū ſeu ſpecificatio vt hic. ¶ 3° collige quattuor genera cāꝝ in quibuſdā ſufficit mādatum generale ſine alio cōcurente.in quibuſdā nō ſufficit mādatum generale quādo piculum eſt in prōptu ⁊ alr̄ non vt in cā fame vt.ſ.l.proxima in fine. In quibuſdaꝫ ſufficit ſpeciale mandatū abſqꝫ alio cōcurrēte vt.j . de minoribus.l.illud .§.ſi talis . In quibuſdā vō requiritur ſpeciale mandatum concurrente impedimēto.⁊ iſte eſt cāus ſpāliſſimus.vt hic que verba nō.¶ In glo.i.ibi idem.tn̄ dico ꝙ guil.dicit in hoc contrarium q2 illud interdictū eſt ꝑparatorium ⁊ ꝑui preiudicij ⁊ ideo nō deſiderat tantā ſolēnitatem mandati ar.j.ad exhiben.l.iij.§.ſciendum.⁊.l.theſaurus.¶ In glo. ſequenti in fi.de hoc dic vt nō in ſpec.de ꝓcur.in.§.i.v. ite op.ꝙ lꝫ habeat.

Si ſtipuletur

Petēs ſibi ꝓmitti ⁊ nollēs ſtipullatur ō dāno īfecto vel nomine legatoꝝ debet cauere de rato hoc dicit . ¶ In glo. .i.ibi ſtipulatio rati .¶ In .c.ibi ſtipulationis .ſ.de rato habet enim in ſe hanc cōdictionem vt ſi ratum non habeat īter eſſe preſtetur .¶ In.c.ibi eius.ſ.ꝓmiſſoris.¶ In.c.ibi nūc non tenetur nō ꝙ quando dominus non acceptat promiſſionem factam procr̄i euaneſcit promiſſio hoc tamē fallit ī vno caſu quando ex re procuratoris naſcitur obligatio q2 tunc n̄ euaneſcit ſed in ipo procr̄e firmatur vt. C.ſi cer. pe.l.ſi abſent.que eſt argumentum ad hoc tene menti hanc glo. quottidie tabelliones ſtipullantur vt publice perſone recipiendo pro alijs .ſi illi non ratificāt cōtractus euaneſcit facit. j.e.l. non cogendum .§.fi.¶ In .c.ibi finge glo.vult dīe ꝙ intereſt potius promiſſoris ratum hr̄i q̄ de nouo ⁊ iterato ad ſatiſdandum compelli.cum non ſit facile fideiuſſores inueniri . Item ꝙ intereſt noſtra iudicis ⁊ litibus ⁊ non vexari ⁊ nō glo.Baldus.

Sed et is

In rei vendicatiōe deffenſor debet ſatiſdare de rato.ne domin° retractet quod actum ē.h.d.¶ In tex.ibi cōuenit q2 ſuſcepit officiū deffenſorie nomie .¶ Ibi preter .i.vltra .¶ Ibi ſolitā quia interponitur a quolibet deffenſore ibi indicatꝫ nemo dubitat qn impugans factum deffenſoris non habeat ratum. ¶ Ibi ipe.ſ.domin°.¶ Ibi ſubcōberet.ille enī q ſubcubuit vt reus n̄ poteſt recōueniri vt actor.¶ Nō in reali iudicio deffenſor debet cauere iudi.ſol.⁊ ō rato .p° cautio iudi.ſol. eſt regularis ſatiſdatio .ſecūda de rato eſt irregularis ⁊ ī ſolita ſatiſdatio ex pte deffenſoris.¶ 2° nō ꝙ cōdemnatus in rei vendicatione liberatur per reſtitutōeꝫ. vnde poſſonis rō q2 in rei ven.nō eſt quis ꝓprie obligatus.vnde poti° dr̄ omnis debere reſtituere alteri q̄ dicatur obl° h.d.tex .inſtit. de act .§.omnium.¶ 3° nō ꝙ ſnīa in reali iudicio debꝫ eſſe declaratoria cōcor.j.ſi ſer.vendi.l.ſicuti.§.ſi queratur .Ex hoc ēt pꝫ qualis debꝫ eſſe forma concluſionis libelli.q2 debꝫ cōcludi ad declarandū.nam inter libellum ⁊ ſnīam debet eſſe

conformitas.vt.C.de fideicō.li.l.fi.glo.decreti dicit ꝙ ī iudicijs tria ſibi debēt adinuicem cōformare.libellus ꝓbatio ⁊ ſnīa.vnde addit illa glo.de ꝓba.ita nō.ij.q.viij.libellorū quam gloſam tene menti.¶4° ⁊ vltimo nō ꝙ vno cōtrario poſito vel affirmato reliquum vr̄ eſſe negatum.vt hic in vltimo reſponſo.⁊ adde ꝙ ibi incluſio vni⁹ eſt excluſio alteri⁹ de le.i.l.quod in rerum.§.ſi quis poſt teſtm̄.¶Quærit̄ quare aliud eſt in iudicijs realibus aliud in ꝑſonalibus. R̄ndeo q: in realibus ſo ē retractabilis.ſed nō in perſonalibus. q: debꝫ fieri pleno iur̄ in reali aūt continet nudum factū reſtitutōnis ſcḋm glo. quā nō.in realibus ergo per cautionē rati augetur effectus ſꝫ in ꝑſonalibus nō. ⁊ vbi eſſꝫ in perſonalib⁹ eadem rō ē ſꝫ idem ius.vt.ſ.e.l.ii ſolam.§.item ait.¶In glo.i.ibi obligatus.⁊ ideo ī reali nō venit euictio.⁊ facit in rōne ſui.C.de tranſac.l.ſi ꝓ fundo ꝙ nō.¶In.e.ibi iſtitutus de act.§.i.adde tñ quod nō inſti.de offō iudicis in fi.⁊ .j.de excep.rei iudi.l.ſi quis rem a nō dño.¶In glo. que incipit.ſed videt̄.i' hīc ratum nō glo.ꝙ per quemlibet actum quē dominus facit videtur habere ratum proceſſum ꝓcuratoris.nec pōt amodo negare mandatū quod nō.
¶In.e.ibi item adhuc ſi dñs nō habet ratum.¶In.e.i' q omnia.dic vt ibi dixi.⁊ adde illam ad iſtā.¶In.e.i' ager .i.defenderet ſi reffers te ad tex.¶In glo.que incipit nota i' ſnīa.nō ex hac glo.ꝙ non vꝫ ſnīa ſi iudex ꝓnunciet talem domū meam eſſe.niſi addiciat nominatim totā vel quotam ptem.Guil.dicit ꝯ ⁊ eſt ipſa veritas.q: videt̄ ꝓnunciaſſe ſꝫ formā libelli.nam ſnīa hꝫ tacitam relationē ad libellū. vt.j. de penis.l.ſi preſes.⁊ hanc opi.Guil.ꝫ dy.⁊ bar.in.l. legatis vxori.ff.de le.ij.⁊ eſt glo.in.l.ſi in rem.ff.d rei ven. ⁊ ē tex.de no.op.nun.l.d pupillo.§.q nunciat.Bal.

Rati.Satiſdatō procuratoris poſt lit̄.conte.peti nō pōt.vel ſic per lit̄.conte.excludit̄ exceptio ꝓcuratoria.⁊ quelibet declinatoria.ad hoc al cgat̄ fallit excep tione falſi ꝓcuratoris q: ibi litis cont⁹ eſt nulla vr̄ per litis conteſtationem nō poteſt perſona legiptimari. nā vt nō bñ dicit glo.l.ꝫ.C.e.In hac exceptione ſemꝑ ſumus ante lit̄.cōte.etiam ſi de facto eſſz lata ſnīa ⁊ iſte modus loquendi ē etiam hu.§.videt̄.loquitur vbi ꝓceſſus hꝫ fundamentū mādati ſed falſus procur.nullū hꝫ fundamentū mandati intelligo falſum ꝓcuratorem.i.carentē mandato ⁊ ita accipit̄ falſus ꝓcurator ī iſta materia.¶In tex.i' ſatiſdatō inminēs ꝓcuratori actoris vel rei ⁊ idē in quocunqꝫ alio ſiſali vt ī ſcidico icono mo ⁊ ſiſibus vt nō in ſpec.de ſcindico.v. ſꝫ quid ſi obmiſſerit.¶In tex.ibi ante lit̄.cont.quid vbi lis nō cōteſtat̄.dic ꝙ ibi eſt quedam lit̄.cont.interpreta ita ſnīa ficta poſtꝙ non pōt opponi exceptō declinatoria vt nō.Innoc. extra d dillat̄.c.preterea ⁊ de ꝓbat̄.qm̄ contra falſam cy. .C.de ꝓcuratoribus.nihil arbitramur.⁊ glo.or.in.c.i.de elec.li.vi.vbi vide.⁊ ſtatim ꝙ ꝑtes nō diſputant d ꝓparatorijs.ſed incipiunt diſputare d facto principali ponendo vel excipiendo vel replicādo includitur iſta tacita cōteſtatio litiſ ⁊ ſunt verba pauli d liazarijs.¶In tex.ibi nō compellit̄ nec ꝓpterea repellit̄.⁊ vide quod nō archi.ij.q.i.c.antiquitus. ⁊ cy.C.de contrahen.emp.l.optimā.vbi etiāꝫ tangit an ab illo q admiſſus ē vt procurator poſſit peti copia mandati d quo notat̄ in ſpec.de inſtru.edic.§.nūc videamus.v. illud. ⁊ nō in.c.i.de elec.li°.vi°.adde ꝙ admittere aliquē vt ꝓcuratorem nocet admittenti.ar.j.iudi.ſol.l.iam tñ. §. nunc videamus.⁊ quod nō in.e.ti.l.ſi ante.Et an exceptio ꝓcur̄is poſſit opponi in cā appellationis.dic vt.C.e.l.ita demum.
¶In glo.i.dillatoria.i.declinatoria.¶In.e.i' ſi poſt quod credo verum ſi in lit̄.cont.fuit ꝓſtata.⁊ re fuata. vt. l.ſi fideiuſſor qui ſatiſ.co.ꝑ Iaco.alias nō.vt.j.de iudi.l.ſed ⁊ ſi ſuſceperit.Quid d exceptione ꝓcuratoria que inſurgit rōne cāe.dic vt.C. de adulter̄.l.q̄uis indubitati.quid de ea q inſurgit rōne etatis.dic.vt.C.e.l.nō eo minus.q: poteſt opponi gerendis ⁊ nō geſtis.idem in exceptione excōmunicationis.q: non irritant̄ acta geſta.ſed impediunt̄ gerenda vt in cap° pia.de excepɫ.li.vi.

In hiis.Coniuncta ꝑſona admitit̄ ſine mandato ſed non ꝯ mandatū hoc dicit.¶Sed nūquid habendo mandatū ad vnam cām videat̄ ꝓhibitum ei in ceteris dic.vt.C.e.l.maritus ꝑ gloſam ⁊ cy.¶Sed qd ſi dominus fecit alium ꝓcuratorem. vtrꝫ per hoc coniuncta ꝑſona tanꝙ prohibita repellatur.dicit ſpec.ꝙ ſic in ti°de cōiuncta ꝑſona.v.item ꝙ an vnde cauteꝫ ē hoc inueſtigat̄. an dñs fecerit alium ꝓcur̄em nec ne.quod tene menti.

f **Feminas**.Mulier non admitit̄ ī iudicio ꝓ parentibus n'i ſubſidium hoc.d.Et nō glo. ꝙ ꝓ filio pupillo. mater nō eſt legiptima diſſalis niſi eſſꝫ tutrix vel curatrix.facit.j.de nego.geſt.l.q alienā.§.ꝗꝗ.⁊.j.de ſolut̄.l.filie.vbi tex.dicit ꝙ mater nō eſt legiptima adminiſtratrix.Baldus.

l **Licet**.In populari actione ante lit̄. cōte. actor procuratorem non ordinat niſi precipuū vel ſingulare intereſſe pretendat.h.d.¶Nō.dñam aut quis cōpret pro cōi intereſſe aut pro proprio .primo caſu non habet ius cōſtituēdi procur. ſecūdo ſic adde ꝙ nō.Innoc.de accu.c.ſup hijs de elec.dudū ⁊ teſta .cum olim de excep.cum eccleſiaſtice
¶Item h.s ex predictis ꝙ plus iuris hēt ille qui pretēdit intereſſe ꝓprium ꝙ ille qui pretēdit intereſſe tanꝙ quilibꝫ de populo ⁊ adde quod hēs.j.de cōdi.⁊ demon .l.quibus diebus in prin° ⁊ ita dicit glo.¶In glo.que incipit .ſad agendum in fine.Nō ꝙ ille qui poteſt aliquid iure ſuo non debet venire iure alieno ad idem ar.j.de cōdic.inſtitut.l.q ratio.Baldus.

Ad actionem.In actiōe iniuriaꝝ etiam ex .l.cornelia ꝓcurator interuenit hoc dicit .h verum in criminali ſecus in ciuili ſecūdū gl. ¶In tex. ibi ꝓ publica vtilitate inꝗtum publice intereſt maleficia puniri .l.ita vulnerat⁹ ad legem aqlliam ⁊ de publicī.l.licitatio .§. quod illicite non ꝙ burſe fiſcali aliquid aplicetur.Baldus.

Ea obligatio.Inter dñm ⁊ procuratorem oritur actio mandati ex ipſo mandato fallit quādo precedit alius cōtract⁹ vel aliud mādatum ex quo habeat actio proficiſci q: tunc nouū mandatum nouā actionem nō parit.h.d. Et ſic ex duobus cōtractibus alter cōfundit̄ ⁊ agitur tantū ex veteri .Primo pōt regulam.ſecūdo ponit vnam exceptionē.tertio aliā.2° i' aliquando .3° ibi vel priſtina.¶Nō ꝙ primo naſcitur ꝯtractus .ſo naſcitur obligatio 3° naſcitur actio ⁊ iſte ordo licet nō ſit ſemper in tempore tamen eſt ſemper in intellectu q: ē ordo naturalis ⁊ ſic prima cā ꝓducit ſam ⁊ ſecūda ꝓducit effectum qui appellatur actio.¶2° nō ꝙ obligatio ꝑcedens eſt illa que actionē parit nō mandatū ſequēs videtur enim iſtud mādatū incidere veteri cāe vn̄ agit̄ ex principali ⁊ fac .j.de poſtu.l.i.§.idem pōpo .querit ⁊ hoc ſiue incidat alteri cōtractui ſiue mandatū incidat mandato vt hic in .v. vel ex priſtina q: totum cēſetur vnum mandatū .¶Nō in cōtractibus quandoqꝫ alterꝫ confundi.¶In glo.prima ibi non ex ſecundo vbi ergo idem eſt fideiuſſor contractus ⁊ iudicij agit tantū ex mādato veteri ⁊ fac.j.de vboꝝ.obli .l. q bis idem.Baldus.

Is cui.Habēs iura dirrecta pōt eſſe ꝓcurator habentis vtilia.Item dominus rei pōt in ipothecaria eſſe ꝓcurator creditoris.Item vnus reoꝝ credendi.in perſona cuius pōt ius eſſe conſolidatū.pōt alterꝫ correum ordinare ꝓcuratorē.Item in reis debendi. vn⁹ pōt eſſe ꝓcurator alterius hoc.d.vſqꝫ ad.§.ſi pluref.⁊ ſunt ꝗttuor rnſa nō ſm ibi ſed ⁊ dñi.3m i' porro.4m i' ſꝫ cū duob'.
¶Nō primo ꝙ hñs iura dirrecta poteſt eſſe ſimpliciter procurator hñtis iura vtilia an autem poſſit procurator ī rē ſuam hēs .j.ad trebel.l.ſi heres ⁊ eſt ar.ꝙ cedens poſſit eē

procurator ceſſionarij. et ſic eſt reperire ꝙ vnus erit procu curator alterius et alter alteri⁹ ceſſionarius erit procurator cedētis i directis cedēs erit ꝓcurator ceſſiōarij i vtilib⁹ qđ nō. ¶ 2° nō ꝙ quis pōt eſſe ꝓcurator alterius in ea actione q̄ non cadit in ſua pſona ꝓprio nomine. nam in pſona ei⁹ qui eſt dñs rei non cadit ypothecaria ꝓprio nomine. vt. ī. q̄ re gu. uī. l. neq3 pignus. et. ī. de excep. rei iu. l. ex ſextante. §. la tius. tamen cadit ſimplex ꝓcurator. ¶ 3° nō qñ ꝙ ſunt duo rei credendi. ille qui habet iura potiora pōt facere procura torem ſuū correum. glo. tamen querit qđ ſi habent iura pa ria. ridet ſub dubio forte ꝙ forte vnus nō poterit facere ali um ꝓcuratorem ad lites ar. ā. e. l. in pri. quod nō credo ve rum ar. ſequentis. ꝟ. ſed ex duobus. ¶ Item ꝓbo ꝑ rōnem q: quilibet reoꝝ credendi habet actionem ꝓpriā. vnde cū ſunt plures actiones tu potes eſſe procur. in mea. et ego in tua. ar. ī. famil. her. l. plane et ar. ī. de furtis. l. qui ſuo. §. fi. Preterea hoc habemus in cōſortibus eiuſdem lit. ꝙ vnus eſt ꝓcurator alterius. vt. C. de conſortibus eiuſdem li. l. fi. Non ob. hec lex 3 in prin. q: actō popularis eſt vnica et nō dinumerat in ſingulos de populo q̄tum ad eſſentiam. 3 ſo lum q̄tum ad nudū miniſterium agendi. et ideo vnus nō cō ſtituit alium pcuratorē. q: aut rōne nudi miniſterij et hoc ē impoſſibile vt. l. i. ā. e. aut rōne iuris inherentis et hoc eſt ipoſ ſibile q: ſic inheret vni ſicut alteri et neutri alteri prepōderat et ergo neuter alteri mandat. Et ſume ar. ex hoc. §. q: capl'm poteſt facere ꝓlatum ſuū ꝓcuratorem. ¶ Item nō ꝙ filia pōt facere patrem ꝓcuratorem ſuū in actione de dote. et ſic experit nomine ꝓprio et ꝓcuratorio ſil' facit quod nō Jn no. in. c. pñtium de teſti. li. vi.

Si plures.

Non 3 mandatū quod implicat ꝯdictionem. vel ſic contrarioꝝ non pōt quis eſſe vnus et idē ꝓcurator. Et nō hic ꝙ nemo po teſt duobus dñis contrarijs ſuire. vnde ē hic ar. ꝙ ſi ſum ꝓcurator pluriū canonicorum ad eligendū ꝙ ego non poſ ſum nomine diuerſoꝝ facere plures electiones. q: eſſē mi hi ꝯtus et nemo pōt fungi duobus officijs contrarijs etiā nomine alieno quod eſt nō. et facit. ī. de ſtip. ſuo. l. ij. ¶ Ha bes aliud ar.m ꝙ vnus non pōt eſſe ꝓcurator ſponſi et ſpon ſe ad m̄rimonium ꝯhendum. q: inter ꝓcuratorem ſponden tis et recipientis requirit diſtinctio perſonalis. facit extra de bap°. c. debitum. ¶ Jn tex. ibi plane. ā. dixit ꝙ vnus nō po teſt eſſe ꝓcur. contrarioꝝ. hic dicit ꝙ vnus non pōt eſſe ꝓ curator ſimilium ſeu pluriū ex vna parte exiſtentium. Op. et vr ꝙ vnus pōt eſſe procurator actoris et rei ſicut poteſt eſſe tutor et fungi duplici officio. vnde videt obſtare. ī. de ada. tu. l. accipientis. ſo. dicit glo. ibi non inter eaſdem perſo nas. ſed cum diuerſis ꝯrio officio fungebatur. vnde poteſt tutor cum vno actore confiteri cum altero negare et ita loq tur ibi. hic autem loquitur reſpectu eiuſdē litis et earundē pſonarū vel aliter ibi tutor auctorabat pupillo agenti et deffen denti. auctoritas enim pōt preſtari vtriq3 parti q: ſicut nos videmus ꝙ auctoritate eiuſdē iudicis duo minores litigan tes accipiunt curatores. vnus ad agendum. alter ad deffen dendum. ſed lrā nrā non loquitur in auctoritate. ſed in pro ceſſu cāe. in quo requiritur diſtinctō pſonalis ſecundū guil. et optime dicit. Bal.

Reo latitante.

Reus qui dedit fideiuſſorē pōt deffendi per alterū coꝝ vel per vnum ꝓcuratorem vnius vel omnium. hoc dicit. ¶ Vult iſta lrā ꝙ deffenſio non diuidatur in plures pſonas q: eſt indiuiſibilis et nō. §. ¶ Jn textu ibi vnū deffenſorem ſeu procuratorem. nō ꝙ fideiuſſor iudicij pōt aſſumere i ſe deffenſionem rei ꝓ ſuo intereſſe. ¶ Item nō ꝙ 3 non ſit do minus litis q: non fuit cōteſtatus litem. tñ poteſt facere ꝓ curatorem ad deffendendū. ꝙ nō facit de ap. l. lutius.

iii

Mutus.

Morbus lingue vel auriū nō impedit conſtitutōnem procura toris. hoc. d. ¶ Nota rem fiendam per mo dum per quem poteſt procedere. et dicit ariſtoteles ſepti mo politicoꝝ. duo ſunt qbus bene contingit ſe hre hoībus intentionem poni recte et aſſumi modos ducentes ad fi. ¶ Item nō procuratorem nutu fieri poſſe. qño autē appareat de conſenſu ꝑ nutum. dic ſi interrogat⁹ ānuit. vt. ī. ad treb. l. ſuo inuito. §. ſi pupillo. et ibi ꝑ Jaco. de are. et notarius qui facit inſtrm̄ de hoc d3 ſig.m exprimere in inſtrumento. q: ta le ſignum ē loco vocis. vnde ſicut d3 ꝙ ſcribat voces ita d3 ꝙ ſcribat ſig'. alias non crederet inſtrumento. facit. ī. de cō dic. et de. l. nominatim. Baldus.

Cum queritur.

Quilibz cenſet habilis ad conſtitutionē procuratoris vel ſic preſumptō de habilitate eſt pſumptio generalis. h. d. et facit. ī. de ꝓbat. l. ab ea parte. ¶ Jn tex. i' dare pro codē pōt dare et hre procuratorem. ¶ Nō ex hoc. §. ꝙ ille q op ponit exceptionē procuratoriā rōne conſtituentis. deb3 eā probare q: pſumitur ꝯ opponentem. vñ ille qui opponit ꝙ cōſtituens eſt minor vel excōicatus vel demens. d3 ꝙ hoc probet. q: ſufficit procurī ꝙ habeat intentionē fundatā ex regula generali ad hoc. ī. de probat. l. in exceptionib⁹. ꝟ. ſed et ſi procuratoria vbi eſt expſſum. ¶ Jn glo. ſua i' fieri ius. Nō ex hoc argumentū ꝙ precepta iudicum ꝙ aliqs cōpa reat ꝑ ſe non ꝑ procuratorem ſunt contra ius cōe ideo nō tenēt niſi iuſtificent per cām ſicut elleganter nō. Jnno. in ſimili ex tra de dilatō. c. preterea ad finem. ¶ Jn. e. i' certaꝝ perſo narum hec vera quotiens aliquid ſingulr prohibet certis ꝑ ſonis vr ceteris eſſe ꝑmiſſum. Quilibet enim preſumit con tineri ſub regula n' probet contrarium facit ꝙ nō in ſimili. ī. de le. i. l. lutius. §. in teſtamento et ſic nō ꝙ in hijs q̄ ſunt de genere ꝑmiſſorum quilibet intelligit eſſe de ꝑmiſſis ꝑſo nis niſi ꝯtrarium probetur. baldus.

Jn popularibus.

Qui ius publicū ſub nomine ꝓſequit nō i telligitur ꝓcuratō ſed dñs litis. h. d. ¶ Jn tex. ibi defenſio nem. i. nō cogitur defendere ſingulos nec ipā vniuerſitatē q: non eſt ꝓcurator ſinguloꝝ nec vniuerſitatis et idem dica3 i criali iudicio publico ꝙ accuſator nō dicit ꝓcur. rei publice ꝓprie 3 pēa veiat rei publice aplicāda et h ꝑ hūc tex. cōtrā ta. l. i. ad ſi lle.

Js cui.

Cum dubitat de mādato ꝓcuratoris con ſtituti ad curatorē petendū. ſi domin⁹ eſt ei⁹ cōſenſus explorat ſi abſēs de rato cauetur. h. d. ¶ Diuidit in duas ptes nam in p° pte loquitur quādo minor qui indi gebat curatore erat pñs. in ſecūda qñ erat abñs ſa ibi ꝙ ſi abſenti. ¶ Jn tex. ibi pñti intellige pñtem cum eius volun tas poteſt explorari ſine tpris interuallo licet non ſit in iudi cio vt. ā. e. l. preſens et ar. ī. de damno infec. l. iiij. §. ſi tā vi cinum. ¶ Jn tex. ibi nō audiet ſi dubitatur de mandato ei⁹ ¶ Jn tex. ibi cōſentiente vnde iudex⁹ mittet ad domū adul te vel adulti q: forte eſt pſona nobilis et egregia et explora bit ſi cōſentit illi petitioni curatoris nec ne et ſi cōſentit dabi tur curator ſi nō repellitur ꝓcurator. ¶ Jn tex. ibi ſi abſen ti ſi petat curatorē procurator minoris de cuius mandato du bitatur. ¶ Jn tex. ibi rem. i. dotōē et petitōem curatoris. ¶ Jn tex. ibi ſatiſdare nō dicit cui ſed glo. declarat. ¶ Nō ꝙ minor poteſt cōſtituere procur. ad petēdum ſibi curatorē et hoc eſt vtile pro puellis et nobilibus adultis qui nolūt ire ad iudicem pſonalr naz iſte actus eſt explicabilis ꝑ procur. facit. ī. qui pe. tu. l. ij. in fi. ¶ 2° nō ꝙ cautio rati non debet imponi quādo volūtas domini poteſt ſtatim explorari tunc enī eſt fundādus ſup certo nō ſup ambiguo ꝙ eſt nō et ad de quod dixi. ā. e. l. nō ſolum. §. qui alieno. ¶ 3° nō ꝙ per' proceſſus ad vnū actum tantū puta quo ad petendū curatorē ita legitimatur per cautōem rati ac ſi eſſet procurator toti us iudicij. Jdē dico ſi dubitet an qs ſit procurator ad pro ducendū teſtes vel ad vnum actum ſingularem quod teſti monij. ¶ 4° nō curatorem abſenti peti et abſenti dari vnde ſi pe ruſinus c icola eugobij et vult ſibi dari curatorem guſij ipſe autē

non vult vel non poteſt reſerri faciet procuratorẽ ad petendam curatorem. ¶ Quito ⁊ vltimo nõ talem petitionẽ ⁊ ꝺ decretum iudicis ratificari poſſe. Dubium eſt vtrũ poſt ſniã habeat locum ratificatõ. vt nõ in. l. ſi tutor. C. in quib' cã is in integ. reſti. nõ eſt ne. ⁊ de excep. rei iudi. l. ſi tute. §. ſi ture. ſed an habeat locũ ratificatõ poſt decretum iudicis. non debes dubitare q2 eſt hic cãus ꝙ ſic. quod nõ. ¶ Quero ⁊ revoco in dubium cui pſtabiť iſta ſatiſdatõ de rato. R' ſi petebať curator ad litem ⁊ opponebat ſe aduerſarius minoris tꝫ ſatiſdari ipi aduerſario cuius intereſt ratuꝫ haberi ad ħ vt teneat iudicatum. ſi aũt erat curator generalis ſatiſdabiť iudici vł tabellioni recipienti p quolibet aduerſario futuro. ·ff. de adop. l. hijs verbis. ⁊ C. de epi. ⁊ cle. aũt. generaliter. Si autem petebať curator ad negocia. puta ad contrahendi ſatiſdabiť ipi curatori petito. cuius intereſt ꝯ tractus ſuos nõ infringi q2 quotiens infringiť ꝯtus curatoris ex defectu mandati totiens redundat in ipſum curatorẽ pniudicium. vt ·j. ꝙ fal. tu. auc. l. i. ⁊ l. an in parte. ¶ Modo contra iſtũ. §. oppono duob' modis. primo ꝙ nõ debeat caueri. q2 ni põt ſtip' cõmitti nam aut habeť ratum ⁊ nõ cõmittiť. aut non habeť ratum ⁊ nõ intereſt. ergo ⁊c. vt. ·j. e. l. nõ cogendũ. §. fi. ſo. ymo intereſt quãdo non hꝫ ratum nã in negocijs intereſt ꝓcuratoris ſi poſtea ꝓceſſit ad executionẽ mandati ĩ iudicijs intereſt aduerſarij. ergo merito ei caueť cuius itereſt. ¶ 2° op. minor in iudicijs cogiť habere curatorem cãtiue ad agendũ preciſe ad deffendendũ vt inſti. de cur. §. item ĩ uiti. ergo tꝫ de neceſſitate habere ratuꝫ quod neceſſario ⁊ vtiľr eſt geſtum. R' verum eſt ꝙ cogiť habere curatorẽ. ſꝫ nõ hunc vel illum. electio ergo pſone eſt volũtatis lꝫ habeť ſit neceſſitatis ita nobiľr ſoluit glo. Ecce ſimile canonici hñt de neceſſitate eligere platum. Item executores teſti habẽt neceſſe eligere pauperes. iſtud ẽ opus neceſſitatis. non tñ habent neceſſe eligere petrũ vel iohannẽ. ſed aliquẽ inꝗtũ ergo determinať electio ad certam pſonam eſt offĩm voluntatis non neceſſitatis. ⁊ ea que ſunt volũtatis nemo cõpellitur ratificare. appꝫ ergo ꝙ aliqd eſt in ſuo genere neceſſarium quod eſt in ſpẽ voluntariũ ⁊ facit. ·j. de leg. ij. l. vnũ ex famil. in prin. ⁊. ·j. de re. du. l. verum. §. cum qdam. bal.

Si procurator. ¶ In tex. ibi ꝓcuratõi conſilium eſt nõ reprobatio ſatiſdationis aliter facte. vt. ·j. de admini. tuto. l. qñĩs in principio. Baldus.

Pena. Qui nõ facit id quod ſuo offõ incumbit ab executione ſui officij repelliť vel ſic non obtemperanti audiẽtia denegatur. h. d. ¶ Nõ ꝙ pena ſeu penale dicitur aliquem non audiri.

Qui non cogitur. Poſt ſatiſdationem pſtitam a procuratoř rei vel actoris deffenſio ẽ neceſſaria neceſſitate preciſa vel cauſatiua niſi iuſta cã ſuperueniens excuſet idem in repromiſſione. h. d. vſqꝫ ad. §. qui ita in. l. nõ cogendũ. diuiditur ĩ quinqꝫ partes. q2 primo poniť quoddam dictum in procuratore rei. ſo quoddam in ꝓcuratore actoris. 3° ponit duo dicta labeonis in vtroqꝫ. 4° ponit duo dicta ſabini in ꝓcuratore rei. quinto extendit illud quod dictũ eſt in ſatiſdatõe ad repromiſſionem. 2' ibi nam ad eos. 3' ibi labeo. 4' i' ſabinus. 5' ibi ſed ſi ſatis. ¶ In tex. ibi q. ſ. qui eſt ꝓcu. rei. ¶ In tex. ibi cogendũ cauſatiue. q2 ſi nõ deffendit cõmittiť ſtip' ob rem non deffenſam ⁊ ſic nõ contradicit ſabino. q2 ſabinus negat coactionem ꝑciſam. hic vero ꝑmittit cauſatiuã ⁊ ſm hoc iſtud prin° nõ corrigiť in aliquo quod ſit in tex. glo. aũt intellexit iſtud principium de coactõe preciſa. ⁊ ſic corrigiť a ſabino. ꝑma magis placet. vt cenſa ſine correctiõe vacaſ. ¶ In tex. i' decipiatur q deciperetť ſi ſibi fides non ſuaretur. ¶ In tex. ibi nã ⁊ reos hic loquiť de procuratore actoris. ⁊ in cã reconuentionis. ¶ In tex. ibi deffendere a prin° añ ſatiſdationẽ interpoſitam. ¶ In tex. i' cogiť. ſ. ꝑciſſe. in hoc eſt dñia q2 in ꝓcuratore rei coactõ eſt cãtiua. vt. ſ. in precedenti ꝟſo. in ꝓcuratore actoris coactio ẽ ꝑciſa vt hic. ¶ In tex. ibi tẽperandam. i. diſtinguendam.

¶ Ibi actoris ſiue loqmur de originario actore ſiue ꝺ actore in cã reconuentiõis idem ẽ vt preciſe compellať ꝓcurator ſi actio ẽ tempore peritura. q2 ea perempta nõ eſſet p ſatiſdationem conſultũ. vt. ·ff. ſi quis cautioni. l. ſi eum. §. q iniuriarũ. ¶ Ibi affinitas. finita ergo cã officii finiť ipſum officiũ. vel ſaltem denunciari põt offĩm. ⁊ finito officio finiť eius ſatiſdatio que eſt eius ſequella. ⁊ hoc vult labeo. addiť alia rõ ·j. e. l. non cogendum. ꝟ. q2 vir bonus.

n **On cogendum.** In tex. i' cogendum nec ꝑciſe nec cãtiue. ¶ In tex. ibi agi poſſe hoc verum qñ nõ habet iuſtam cãm recuſande ꝺfenſionis. ſed ſi hꝫ iuſtam cãm qd iuris ſit ſequitur ut ſi ⁊c. ¶ In tex i' cogiť ille ergo qui hꝫ iuſtam excuſationẽ non ĩcidit effectualiť in obligationem. Itẽ ꝓmiſſio quibuſcunqꝫ modis vel verbis fcã nõ excludit legiptimas deffenſiones ſupuenientes quod nõ ⁊ concor. ·j. iudi. ſol. l. vir bonus. Et vide ꝙ nõ extra de officio delega. c. pe. ⁊ ibi per Innoc. ¶ Ibi creditum ẽ. i. idest aduerſarius fuit contentus ꝺ repromiſſione nuda. quo caſu tantum vꝫ repromittere quantum idonee ſatiſdare quod nõ. ¶ Et concludendo ex hoc. §. nõ duo tempora. primum eſt ante ſatiſdat. tunc nec procur. rei nec procurator actoris cogitur preciſe deffendere. nec etiam cauſatiue. ſaluo ꝙ per excluſionem. quia procurator actõis qui non deffendit excluditur ab exercitio actiõis vt. ·ff. e. l. nimis. §. pena. ſecũdũ tpus eſt poſt ſatiſdať. in iudicio preſtitam tunc eſt cõſiderãdum ꝙ duplex eſt coactio preciſa ⁊ cãtiua. cãtiua reſpicit ꝓcuř. rei ꝑciſſa reſpicit ꝓcur. actoř. In vno tñ cãu vtraqꝫ eſt preciſa. ſ. quãdo reſ eſt tpe peritura vt in ꝟ. labeo eſt ⁊ alius cãuſ quãdo ceſſat quelibet coactio ⁊ ſic ſupuenit iſta cã actionis vt in. ꝟ. quod ſi aute ⁊ in. ꝟ. ac ſi iuſta. Cõcluden' appꝫ ꝙ interdũ procurator cõpelliť preciſe. interdum cãtiue. interdũ nec cãtiue nec preciſe ⁊ in ħ cõcluditur tota lr̃a. ¶ Vltimo diſtingue vt nõ. ·ff. e. l. ſed ⁊ hoc. §. preter. Extra hoc nõ ex hoc. §. ꝙ reus nõ cogitur preciſe litem cõteſtari in cã recõuentiõis. Sed actor in cã recõuentionis preciſe cõpellitur litem cõteſtari vt dicamus ꝙ idem iuř ſit in principali perſona quod eſt in p' ꝓcuratoriſ niſi ridẽas ꝙ procurator ſatiſdat domin' nõ ⁊ iſta virtus coactõis ſtat in ſatiſdatione ergo dominus nunꝙ cogiť ꝑciſſe litẽ cõteſtari de hoc nõ. C. quomodo ⁊ quãdo iudex añ. qui ſemel.

Qui ita. Rõne priuati cõmodi poteſt ĩ iuř publico cõſtitui ꝓcurator. h. d. ¶ Nõ ꝙ ĩ actione populari ſñia lata cõtra vnum omnib' preiudicat qñ declara plenarie vt nõ ·j. de iure iuran. l. cũ qui. §. in popularibus. Bal.

Si procurator. Procurator eius cui eſt facta nun' noui operis eſt reus licet agat interdicõ ne vis fiat ei edificare volenti. iõ de rato non ſatiſdat ⁊ non debet interpõi ſatiſdatõ quãdo ñ eſt ſpes ꝙ cõmitti poſſit. h. d. ¶ In tex. ibi nũciatiꝫ ſubaudi ⁊ ipe cauet de opere demoliendo ſi appareat iniuſte edificatum. ¶ Nõ hic quod interdũ quis eſt vere actor ⁊ tamẽ fingitur reus ⁊ deffenſor. ſic. ·j. de oper. no. nun. l. de pupillo. §. qui remiſſionẽ. ⁊. ·j. de priuile. credi. l. ſi pupillus. §. deffendere. Tu conſidera ꝙ actor ⁊ reus tribus modis diciť. primo quãtũ ad iudicij ordinationẽ tunc ille eſt actõ q petit ⁊ offert libellum. ſo ꝗtum ad iudiciales ſatiſdationes tunc ille eſt actor qui ad litem prouocat nõ qui prouocatus agit vt hic. Nam vt elegãter dicũt canoniſte nũciatio noui opis licet nõ ſit actio eſt ꝓuocatio ad cãm ſicut appellatio que ſecundũ eos extra iudiciũ interponiť in quaſi appellat' agit non tamẽ diciť actor ſed reꝰ quod eſt nõ. ¶ 3° diciť reus ⁊ actor quo ad faciẽdam ꝓbationẽ. tunc ille dicitur actor cui onus ꝓbandi incombit vt. ·j. de ꝓbat. l. in exceptioni. ¶ Ad

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

&c q. 4° modo dr̃ actor qui opponit exceptionē cōpensati
onis qui dicitur agere interpretatiue licet nō vero agat ſ3 exci
piat vt. ff. rem ra. ha. l. amplius nō peti que nō. ¶ 2° nō ꝙ
fruſtratoria cā nō debet interponi & īterpoſita nō cōmittitur.
ſecus autē in ea que nō eſt fruſtratoria ſed ſuꝑflua & ex abū
dāti q2 licet nō debet interponi tamē ſponte interpoſita cō
mittitur vt. ff. de fideiuſſ. l. grece. §. fideiuſſ. & l. ſed & ſi qs
§. fi. ſ. ſi quis cauſ. ¶ In glo. maiori ibi meo ꝓcuri. nō ꝙ
iniuria que fit ꝓcuri in iudicio nocet dn̄o actore menti. & fa
cit. ff. de relig. l. oſſa. §. fi. vbi tex. dixit ꝙ iniuria facta ꝓcu
ratori eſt interpretatiue facta domino. ¶ In. e. ibi R̃ndeo
non. q2 illud quod nō eſt in re nec in ſpe nō eſt cōſiderandū
ſed non. deb3 eſſe in ſpe id quod eſt n̄ contrarium. vt. ff. de
pecul. l. eo tempore. in principio. quā glo. allega. & eſt nō. l.
Iſta ſunt vera de ſtippulatione interponēda & interpoſita.
q2 non referſ ad cāum qui nō debuit de iure conſiderari.
cāus autem ē hic. & facit. ff. de dāno infe°. l. damni infecti. v.
& ꝙ in ſtippulatione. & ibi p Ja. de are. & nō. ¶ In eadem
l' potius. ergo hec eſt vera rō ſcōm B. & ſic q reprobat ꝗſe
quens reprobat añs. & ex hoc collige ar̃m ꝙ ꝓcurator acto
ris appellantis in cā appellationis nō cauet de rato. & poſi
to ꝙ caueret ſtippulatō rati non cōmittiſ. q2 ſi ratum non
habeſ firma manet ſententia. & h3 reus ſuū intentum ſcōm
B. Iſtum h3 locum ſi ꝓcurator appellauit. ſed ſi ipe dn̄s
appellauit non ſequiſ. reprobaſ ꝓceſſus. ergo deſeriſ ap
pellatio q2 dn̄s habet ius ꝓſequendi appellaſ. p ſe ipſum ī
lapſis fatalibus. Bal.

q **Ui proprio.** Quando ꝓcuratō poſt lit. conſ. itetue
nit ſatiſdatō ꝓcuratoria poſt lit. conſ. exigiſ
h. d. ¶ In tex. l' qui. ſ. reus. ¶ Nō ex hoc
tex. ꝙ ſi non ſatiſdareſ opponereſ exceptio ꝓcuratoria p⁹
lit. conſ. rō q2 poſt lit. conte. cepit oriri. vt. C. de conſorti.
eiuſ. lit. l. ij. vnde nō talem re°m ꝙ exceptio ꝓcuratoria po
teſt opponi poſt lit. conteſt. ſi eſſet orta ante. vt ſupra. ea. l.
pompo. §. rati. Bal.

Item queritur. Iſte. §. habet quattuor l'
quinq3 lec. & fm lec. Jo.
h. d. ꝓcur. rei in cā reſtitutionis in integꝝ vſ conſtitutus ēt
in ſequenti iudicio actōnis reſciſſorie. ¶ In tex. ibi deffēſor
ſecum mandato. & ſic non ob. ſ. e. l. §. ei qui. ¶ Ibi cogēd⁹
ſ. predictus deffēſor. ¶ Ibi reſtitutoriū iudiciū. i. reſciſſo
rie actionis fm intellectum Jo. & azo. ¶ In tex. ibi cogen
dum ex hoc p3 ꝙ ꝓ iſto ꝓcuratore domin⁹ ſatiſdederat iu
dicatum ſol. alias nō cogereſ preciſe ad deffendendū ſ. e.
l. nō cogendū. §. ſabinus. & l. ſi bene intelligas ꝙ ipe ꝓcu
rator ſatiſdedit loquiſ hic de coactōe cōtina. ſi autem nemo
ſatiſdedit neutra coactō h3 locum vt nō. ſ. e. l. ſed & hec. §. ꝑ
ter opp3 ergo lr̃am iſtam intelligi ꝑſtita ſatiſdatōe iudi. ſol.
quā hoc inferius declarabo. ¶ Nō ex predicta lec ꝙ mi
nor leſus i alienatōe dn̄ij vel liberatione debitoris ſui debet
incipere duo iudicia ſucceſſiua. ꝑmum eſt iudiciū reſtōnis
qua impetrata remoueſ obſtaculum ꝯtus. ſcdm iudicium ē ac
tionis reſciſſorie qua ꝓlata fit reſtitutō poſſeſſionis vel rei
debite ꝙ ſint duo iudicia ita ad inuicē ſubordinata p3. C. ſ
reſti. mil. l. ꝙ tempore. C. qui. ex cau. man. l. fi. ff. ſi. ſ. act.
§. rurſus. hoc etiam p3 ex quodā naturali ordine. q2 q̄ueniſ
aliqd obſtat ad finē neceſſe eſt ꝑmo amouere obſtaculum. ſ
unde ad finem tendimus. nec vnꝗ poſſumus ꝑuenire ad fi
nem n̄ amoto obſtaculo ſicut nō poſſumus ire i capite pla
tee ſi i medio itinere eſſ3 impedimentū n̄ illo impedimento
amoto. vt. ff. ſ. ſer. ru. p. l. qui ſella. §. in ruſticis. & l. tria pre
dia. & ff. de ſer. vr. pre. l. ſi arborē. Cum ergo obſtaculū ꝑ
ueniendi ad rem ipſam ſic ꝯtus vel diſtract⁹ op3 ipſū pri⁹
amouere ſ medio. & offō iudicis reſcindi ꝗ ꝑueniatur ad
rem ipſam. 5° hoc app3 q2 reſtō in integrum durat q̄drienio
ſed reſciſſoria h3 poſtea ānū vtilem. vnde app3 ꝙ duo ſunt
iudicia ꝑ diſtinctionem tempoꝝ & p̄ſcriptōnū. iſta ꝓbatur

C. ſ tempo. in integꝝ reſti. l. ſuꝑuacuā. & ſ. de act. & ob.
l. in bonefidei. §. ſed cū reſciſſo. ¶ Modo ꝯ iſtam lect. op
pono & arguo ſic. Illud quod abſtulit leſio. illud tamen d3
reintegrare reſtō ſed leſio abſtulit dn̄ium. ergo reſtitutio in
integꝝ d3 reintegrare dn̄ium. ſed hoc ē impoſſibile. n̄ reſti
tuaſ poſſeſſio q2 per ſn̄iam nō transferſ dn̄ium n̄ hita poſ
ſeſſione. vt nō inſti. de offi. iudi. §. fi. ergo ex vnico iudiciō fit
reſtō poſſeſſionis. nec ē opus diuerſ remedijs vel inſtātijs
eodem mō arguo ſi minor fuit leſus in liberatiōe debitoris.
nam q liberat videtur tradere. vt. ff. ſ condic. ob tur. cā. n. l.
ſi mulier. ergo ſi tolliſ liberatō d3 fieri ſtatim retraditio ſine
alio iudicio. vt dcā. l. ſi mulier. Timore huius ꝯrij dic Jo.
ꝙ hic ideo minor nō fuit reſtitut⁹ ad rem ipſam ſ3 ſolū nō
contra obſtaculū contractus vel liberationis. q2 iſte minō n̄
plene ꝓbauerat de dn̄io vel oblatione ſ3 ꝓbauerat p̄ſump
tiue vel ſemiplene. Ex hoc nō ꝙ Jo. dic ꝙ tota qō ē i ꝓba
tione. aut ꝓbatur ſemiplene. & tunc alio iudicio opus eſt in
quo plenior ꝓbatio ſperaſ aut plene eſt ꝓbatum in p° iudi
cio tunc ſtatim fit reſtō prioris vel rei debite. Audi q2 fm
Jo. in iudicio reſtitutionis in integꝝ ſufficiūt probōes ſemi
plene ꝙ falſum reputo q2 cum ſententia reſtitutiōis in integꝝ
ſit diffinitiua & inferat plenum preiudiciū probatōes debet
eſſe plenarie vt. C. de iudi. l. iudices. & ff. de iur iur. l. naz &
poſtea. §. ſi minor. ſed vbi ſentētia reſtitutiōis integꝝ eſſet ī
terlocutoria & peteret plenum iudiciū vt cū minor petit reſti
tui incidenter ad probādum vel allegari tunc bene ſufficit ſe
miplena probatō vt nō Inno. extra de reſti. in integꝝ. c. cū
ex lr̃is nam cum in eode iudicio habeat poſtea fieri ꝓbatō
plena. nō op3 vt bis plene probeſ ar. in dicta. l. theſaurus.
quod eſt nō. Cōcludo ꝙ q̄tum ad cāum in noſtro. §. ꝓba
tio ſemiplena nō ſufficit az. dixit ꝙ nedū ſufficiebat ſemiple
na ꝓbatio ſed etiam nulla ꝓbatio dn̄ij requirebaſ q2 cū ad
uerſarius habeat cā3 a minore non poterat ei negare dn̄iū vt
C. loca. l. ſi qs conductōis. ex hoc ſequiſ ꝙ de dn̄io ſtandū
ē dicto actoris ēt nō ꝓbato in cāu iſto q2 aduerſarius hēt ne
ceſſe h conſiteri. Iſtud dcm̄ azo. n̄ hn̄ ꝓbaſ p aliquā. l. hic
allegatā q2 verꝝ ē ꝙ ille q h3 ab al q cām cuſtodie. vel cā n
poſſidēdi ꝓ ipo dn̄o nō pot refferre qōnē dn̄ij. ſ3 ille q ꝓce
dit cām pōt hāc. q refferre. vt nō. ff. ſi cer. pe. l. nā & ſi fur. &
ff. de ꝯdi. n. emp. l. ſi i emptōe. §. rei ſuc. Preterea minō d3
ꝓbare ſe leſū & leſio cāſ eo ꝙ amiſit dn̄ium vl' q̄ſi dominiū.
ergo alteꝝ iſtoꝝ ē ꝓbandū. ar. ff. de re. co. l. magis puto. §.
pꝛ. vn̄ rō azo. ꝯ Jo. n̄ infert. hec de p⁹ exēplifica. dc Jo. ſ3
azo. exēplificat alr̄. q2 dic ꝙ iſte minor vēdidit rem ꝙ non
poſſidebat. vn̄ fuit leſus in dn̄io nō in poſſeſſione. ꝓpt officio
iudicis nō reſtituiſ ſibi poſſeſſio. ſ3 ē opus act. reſciſſoria. ſec⁹
ſi minō fuiſſ3 leſus ī dn̄io & traditōe poſſeſſionis q2 tunc offō
iudicis fieret retraditō abſq3 ope noui iudicij fm az. allegat
ad hec. nō. ff. ſ ad muni. l. ſi miſ. §. interpoſitū. & hoc ꝓpa
cāt hoc dictum multum notabile & menti tenendum. ꝙ aut
minor eſt leſus in dn̄io & poſſeſſione. aut in dn̄io tantum ꝑ
mo caſu ſufficit vnum iudicium. ſecundo cāu reqriſ duo
iudicia propter illā regulam q2 ad tantū reintegrat reſtitutio
quod abſtulit leſio ſecūdū Bar. & ita audiui eū ſemper ap
probantē. ſed tu poteſ cōtra hoc opponere quādo minor
non poſſidebat licet non tradiderit vere tamen. l. interpreta
tur eum tradere vt inſti. de rer. di. §. interdū & ff. de rei ven.
l. quedam mulier. ergo cum interpretatia traditio idē ope
tur quod vera debet pari paſſu ambulare vt ſufficit vnicū
iudicium quando eſt traditio interpretatiua ſicut quando ē
traditio vera Ad hoc R̃ndeo ꝙ non ſunt per omnia paria.
notādum tamē eſt ꝙ reintegraſ vtile dominiū ſine poſſeſſio
ne & hoc eſt ꝓpter naturā reſtitutionis in integrum. ſicut. ff.
ꝙ metus cā. l. metum. §. nollem. nō ob inſti. de officio iudi.
in fi. q2 loquiſ in alia ſn̄ia ꝗ ī ſn̄ia reſtōnis in integrū. Et ꝙ
ſit verum illud de vtili dominio app3 ꝓpter reſciſſoriā que ē
in rem iſto cāu que eſt vtilis actio vt dicto. §. ſed cum reſciſ
ſoria cōcludēdo ſecūdū azo hic requirūtur iudicio duo q2

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

minoꝛ non fuerat leſus in poſſeſſiõe facti ſed ſolũ ĩ mero iu
re dominij vel obligatiõis ſi velis exemplificare ꝙ fuit leſ⁹
in liberando debitorem. Item cõcludẽ ꝙ q̃n do duo iudicia
ſunt cõnexa ⁊ vnum ordinatur ad alterꝫ. ille qui habet man
datum ad añs videt̃ hr̃e mandatum ad cõſequẽs. ⁊ iſta ẽ
ſecunda lec. ſeu exemplificatio ſecundũ azo. ¶ Glo. ſubdit
tres alias lec. ſeu exemplificatiões ⁊ ſecũdũ tertiã lec. in or
dine glo. iſte. §. h. d. In correlatiuis qui h̃t mandatũ ad vnũ
videtur hr̃e mandatum ad reliquum ⁊ p̃mitte ꝙ reſciſſoria
eſt duplex. vna que orit̃ minori ad rem altera que orit̃ ad
uerſario minoris ad pretium. vnde qui hꝫ mandatum ĩ vna
videt̃ habere mandatũ ad reliquam q2 habent ſe tanquã re
ciproce. vt. ſ. de repu. que fiunt. l. i. ⁊ ſm hoc nr̃. §. non loq̃t̃
in iudicio reſtitutionis reſciſſorie. ſed in iudicio duplicis re
ſciſſorie. hinc inde incẽptate ⁊ nõ hanc lecturam. ¶ 4ª lec. in
ordinem glo. gloſa legit hunc. §. in eo qui ẽ leſus ꝑ preſcrip
tionem. nã tunc reſciſſoria ſemp eſt neceſſaria. q2 reſtitutio
que tollit p̃ſcriptionem de medio nõ eſt cã poſſeſſionis recu
perande. ſed recuperat̃ poſſeſſio ꝑ reſciſſoriam. vt dicto. §.
rurſus. tũ qui habꝫ mandatum ĩ vna hꝫ mandatũ in altera
vt hic. hec lectura varia eſt a lec. Jo. ⁊ azo. q2 ipi exemplifi
cant in leſione alienatiõis vl' liberatiõis iſta lectura exempli
ficat in leſione p̃ſcriptionis ⁊ cõcludit ſic ꝙ interdũ quis ẽ
leſus in ſolo dñio. interdum in ſolo quaſi dñio interdũ ĩ do
minio. ⁊ poſſeſſione. interdũ in quaſi dñio ⁊ quaſi poſſeſſiõe
⁊ iſti cãus patent ex predictis. interdũ in nuda poſſeſſione
tñ eſt leſio. tunc nõ videt̃ ꝙ detur reſtitutiõ. nam nec reſciſ
ſoria tunc põt oriri que ẽ in rem ⁊ a nuda poſſeſſione ñ po
teſt cãri. ar. ſ. cõi diui. l. cõi diuidũdo. §. inter predones. ⁊. ſ.
qui. ex cauſis maio. l. ſciendũ. ⁊. l. denique. ¶ 5ª lec. iſtius. §. ẽ
ꝙ hic nõ petebat̃ reſtitutiõ aduerſus ꝯtractum. nec aduerſus
diſtractum. nec aduerſus p̃ſcriptionẽ. ſed aduerſus ſñiã. ⁊
ſm iſtam lec. iſte. §. hoc dicit. habens mandatũ ad primam
cãm vr̃ hr̃e mandatum ad ſcdam cã reſtõnis in integrũ
que petit̃ contra ſñiam vel ſic. mandatũ prime cãe principa
lis porrigit̃ ad cãm reſtitutionis in integꝝ. h. d. Iſta lec. dif
fert a precedentib⁹. q2 ſm precedentes lec. cã poſſeſſionis
erat pᵐ iudicium quod inferebat aliud p⁹ ſe. ſed ſcdm iſtã
quintã lec. cã reſtitutionis in integꝝ. non eſt primarum iudi
cium antecedẽs ſed erat ſecundarũ iudicium cõſequent̃.
¶ Secundũ iſtam lec. nõ p̃mo de ꝓrogatiõe mandati. ¶ 2⁹
nõ ꝙ quando petit̃ reſtitutio in integꝝ contra ſñiam ꝓcur.
prime cãe non indiget ſpãli mandato. ſecus vbi petitur in ĩ
tegrum reſtõ. vt. ſ. de mino. l. aliud. §. ſi talis. ⁊ ẽ rõ diuẽ q2
reſtitutio contra ſñiam quodãmodo venit incidẽt̃ ex pris
actitatis. ⁊ in incidentib⁹ non ẽ opus ſpãli mandato. vt. C.
vbi ⁊ apud quos. l. fi. ⁊ extra d̃ reſti. in integrũ. c. ſuſcitata.
vbi de hoc iᵉ eſt lec. accur. contra iſtã lec. ⁊ contra oẽs op.
ſic. Mñ mãdatũ a p̃mam cãm non porrigit̃ ad cãm appellatiõ
nis interponende. vt. C. de ꝓcur. l. inuitus. g⁹ eodem modo
non dꝫ porrigi ad cãm reſtõnis in integrum ꝓſequende rñ
det glo. aliud in reſtõne. aliud in appellatiõne q2 reſtõ in ĩte
grum ẽ de appendicijs cãe prĩme. ⁊ non mutat̃ iᵉ forũ eiuſ
dem iudicij. vnde mandatũ pᵐ non ꝑcedit̃ a cãm appel
lationis. iſta ſunt verba glo. que bene nõ. ¶ Doc. vltra nõ.
in dicta. l. inuitus legant iſtã. §. 6ᵒ modo. ⁊ 2ᵃ lec. cõꝝ h. d.
mandatũ in cã integra hꝫ locum in cã integrata exᵐ factus
eſt ꝓcurator ad primã cãm contra minorem lata eſt ſenten
tia contra minorem tandem reſtituit̃. eſt minoꝛ contra ſñiã
⁊ ſic ſunt ptes reuerſe ad p̃mã inſtantiã dr̃ hic ꝙ idem pro
cur. deffendet. ⁊ ſic mandatũ factum cã integra hꝫ locum cã
integra per reſti. in integꝝ. ⁊ ſm hoc not do. l. inuitus. quia
hic nõ erat noua cã. ſed eadem cã. iſta eſt lec. vltramon. que
differt a lec. glo. q2 ſm lec. glo. mandatũ ꝓrogatur de vna
cã ad aliam ſecundũ lec. vltramon. mandatũ ꝓrogatur de
vna cã ad ſeipam. Ego do ſeptimũ nouũ intellectũ. noſtro
. §. ⁊ dico ꝙ in nr̃o. §. ꝓrogatio mandati fit rõne ſatiſdatiõis
q2 hic erat preſtita ſatiſdatiõ iudi. ſol. que ex clauſula princi

pali. quod verbũ ſonat non cõcernit interim reſtõnẽ in inte
grum. q2 illa trahit ſecum ſuũ effectũ reſcindendi. ſed cõcer
nit reſciſſoriam actionẽ in qua concludit̃ ad dandum vel fa
ciendũ aperte parti. q2 ergo d̃ reſciſſoria fuit cogitatum. me
rito ĩ reſciſſoria idem deffenſoꝛ deffendit ⁊ iſte cãus ẽ h' ⁊
ꝓbatur expreſſe. ſ. e. l. non ſolũ. §. eſt ⁊ alius. nõ ob. ſ. iudi
catum ſol. l. penultima. q2 iᵉ ſtippulatiõ potuit cõmitti ĩ pri
mo iudicio ideo non reffert̃ ad ſecundũ iudicium. h' autem
nõ potuit in primo iudicio cõmitti q2 ille qui petit reſti. in
integrũ nõ concludit parti. ſed iudici. nec petit aliqd ſibi da
ri vl' fieri ab aduerſario ſꝫ hoc petit poſtea ĩ reſciſſoria ⁊ iõ
iſta clã iudi. ſol⁹. reffert̃ ad reſciſſoriam. ⁊ iſte ẽ intellectus
meus. ¶ Ultimo glo. tangit h' vtꝝ cã appellationis ſit eadẽ
cũ prima. ⁊ veritas eſt ꝙ non q̃ntum ad iudiciũ. ⁊ iudicẽ. ⁊
inſtantiã ſed bene eſt eadem q̃ntum ad intẽptatam actionẽ
q2 eadem actõ ventilat̃ ⁊ non diuerſa nec poſſet iudex ap
pellationis d̃ diuerſa ꝓnunciare de qua nõ fuit primo actũ
ſed ſup eadem actione poſſꝫ addere ⁊ detrahere. vt. ſ. ꝙ cũ
eo. l. titianum. ⁊. ſ. d̃ pac. dota. hebdius marcellus. de hoc in
ſpec. de aduo. §. ſequit̃. v. ſed nunqd aduocat⁹. ⁊ in. c. roma
na d̃ teſti. li. vi. per archi. ¶ Adde vltimo vtꝝ ꝓbationes fa
cte ĩ iudicio reſcindente valeat in reſciſſorio ſiue fuerint ſemi
plene ſiue plene. vt videlꝫ plene valeant ad plenã ꝓbationẽ
ſemiplene valeant ad coadiuuandũ. ⁊ vr̃ ꝙ valeant q2 actõ
reſciſſoria eſt quodãmodo executiua p̃me litis ⁊ de appen
dicijs eiuſdẽ litis. vt hic dic̃ glo. ⁊ ad hoc quod nõ. ſ. d̃ iof.
te. l. q de inofficioſo quod vr̃ vez inter eaſdem pſonas. ſed
quo ad 3ᵐ poſſeſſorẽ. dic vt nõ. ſ. ex q. cau. maio. l. cũ miles
. §. i. facit in rõe ſui. C. ſi ꝑ pu. pen. l. ſi defra. in fi. ⁊ ſupe
iᵒ. §. vide cy. C. ſi aduerſ rem iudi. l. aduerſus. ¶ In gl. ſua
ſ' deffendere reum in cã reſtitutionis ſm glo. vel in cã pria
reſtituta ſm vltramon. ¶ In. c. l. ibi appẽdicijs verba ſunt
tex. in alia materia. ſ. de acqr. heredi. l. ſi qs. ¶ In eadẽ iᵉ
. l. ſi preſes ibi partificant̃ quo ad finalem effectũ non autẽ
q̃ntum ad nouã inſtantie ⁊ ꝓcedendi in ea. ¶ In eadem ibi
. C. e. l. inuitus. ⁊ nõ. ſ. e. l. ſed. §. non ſolum. Baldus.

Procurator. Procurator vnius negotij dꝫ
rõnẽ ſui actus reddere ⁊ do
mino reddere quod ad ſuas manus peruenit. Itẽ recuperat
qđ impendit n' hoc fuiſſet ex ꝓpria malicia ipſius ꝓcurato
ris. h. d. vſqꝫ ad. §. ſi duob⁹. ¶ In tex. iᵉ ex bona fide q̃ndo
ꝓcurator reddit bonam rõnem ⁊ fidelẽ intelligit̃ hñ eam ⁊ ꝑ
fecte reddere lꝫ aliqualis ſit deffectus. vt. ſ. de condic. ⁊ de
mon. l. q̃uis quam legem oldradus ſingulariter nõ ad hoc.
⁊ glo. allegat. ſ. de iureiurã. l. cum qui. §. in popularibus.
¶ Nõ ꝙ dictio ob ⁊ dictiõ ꝓpter deſignãt remotã cãm ſiue
occaſiõe vt hic dum dicit ſiue extrinſecus. ¶ In tex. iᵉ de
beat dño repetenti ergo ſi exegit vſuras illas tenet̃ domin⁹
reddere. An autẽ ipſe domin⁹ teneat̃ reddere vſas illis a q
bus extorſit dic vt nõ. xlvj. di. c. ſicut nec ſua. ¶ Cõtra iſtũ
tex. facit. ſ. ad trebel. l. debitor. §. fi. ſed ibi meruit qs ſentẽ
tiam iuſtam nomiẽ ꝓprio hic alieno ⁊ ſic nõ ob. ⁊ adde qđ
nõ. ſ. de peti heredi. l. at vbi. ⁊. C. de bo. q3. liber. l. fi. §. i.
¶ In glo. fa ibi mediolanenſes cũ cõe Mediolani q2 repe
tebat dona facta ambaſiatoribus nam cum non eſſent facta
nomiẽ cõmunis Mediolãi ſed intuitu pſonaꝝ nõ debuerũt
reſtitui vt. ſ. ꝓ ſocio. l. ſociũ q cũ. §. fi. ſꝫ bar. ẽ ꝯ h'. G. d̃
cu. ꝙ ambaſiatores talia dõa lucrent̃ ar. C. d̃ bo. q3. li. l. cũ iuſ
ta ſm Bal.

Si duobus. Ex duobus ꝓcuratorib⁹ ſimul
factis vnus cõtra alterꝫ expitur
ex debito nõ in adminiſtratiõe ꝯtrarium ſi q̃lbet erat ꝓcura
tor inſolidum. Sed ſi fuerunt ſimpliciter cõſtituti vnus cõ
tra alterꝫ non expitur niſi habeat ſpãle mandatũ. h. d. vſqꝫ
ad. l. ignorãtis. ¶ In tex. ibi adminiſtratio cuilibet inſolidũ
per quod videt̃ q̃libet inſolidum ſeorſũ ab altero cõſtitutus
ꝓcurator. ¶ In tex. ibi cum eo. i. procuratore contra pro
cur. ſeu collegam. ¶ In tex. ibi ob id minus quia vterqꝫ

erat inſolidum vnde non habent officium cōmune ſed ſepe
ratum .Baldus.

Vel duos. In tex. ibi relinquit ſim
q pliciter eos cōſtituendo ī
quēlibet inſolidum vnde vn⁹ ſine altero nihil
poteſt vt nō. ſ. e. l. pluribus .ergo nec vnus ī
altez ꝓpter parem potētiam inſiſtentis ⁊ reſiſtentis . ⁊ idē
videtur in cōmiſſarijs teſtamenti ſimpliciter cōſtitutis vnus
ab altero rōnem petere nō poſſit nec vnus alteri reddere rō
nem ⁊ liberari ab eo quod eſt nō facit ꝙ nō in. l. i. C. de cō
tractibus iudiciū v' vide. ¶ Nō ar. ꝙ ſi papa dimittit du
os legatos nō diuiſis officijs ꝙ vnus alteri nihil precipere
pōt rōe paritatis officij ⁊ dignitatis. ¶ In glo. §. ſi duob⁹
que incipit imo non recte ibi p⁹ contigiſſe. qꝛ mandatū non
porrigit ad futura. ¶ In. e. i' adminiſtratō illud eſt falſuꝫ
qꝛ in priuatis officijs ſtatim naſcit actio quod male admini
ſtratur. ⁊ ſtatim pōt intēptari cum effectu. vt nō. ff. mādati
. l. q mutuā. §. non ideo. In officio vero publico tutelle ⁊ cu
re dic. vt nō in. l. ij. C. de admini. tu. ita tenent doc. cōiter.

Ignorantis. ¶ In tex. ibi non ō
i bet niſi procurator ha
beat mandatum ad hoc. Baldus.

Vacuīqꝫ. Liberato procuratori ī
q telligitur liberatus dñs
nec eſt neceſſe ꝙ cedatur liberatio. h. d. in actō
nibus enim fit ceſſio nō in liberationibus qd
nō. ¶ In tex. ibi rōne. bene dicit rōne qꝛ hic loquitur in libe
ratione rōnabili non de irrationabili ſm glo. quam nō. facit
. ff. de ſolutio. l. ꝙ iꝫ ⁊c.

Minor. Minor. xxv. annis nō eſt iudicio
m legiptimus miſalis ꝓpter benefici
um reſtōnis quod ei leſo ⁊ ſuis fideiuſſorib⁹
indulgetur diuidit in duas partes. nam primo
ponit quoddā dictum implicitū. ſo ponit rōnem .2ª iª quia
ibi. ¶ Nota ꝙ minor. xxv. annis nō eſt idoneus ꝓcurator
ad iudicia ex parte rei. ⁊ hoc ē verū quando ei leſo patrocina
tur bñficium reſtitutionis in integꝝ. ergo interdum leſus
non reſtituitur a contrario ſenſu lr̄e. ¶ Item nō beneficiū re
ſtitutionis in integꝝ ex perſona minoris ad ſuos fideiuſſores
ꝓtendi ⁊ ſicut ſunt tria notabilia. ita debemus recitare tres
glo. hic poſitas. ¶ Op. p⁹ ⁊ vr̄ ꝙ minor. xxv. annis ſit ido
neus ꝓcurator dūmodo ſit maior. xvij. annis. vnde videtur
ob. inſti. qui manu. nō po. §. eadem. l. ⁊. ff. de ma. vindic. l. ſi
collectaneus. ſo. dicit glo. aut loquimur in ꝓcuratore ad ne
gotia. aut in ꝓcuratore ad iudicia. p⁹ cāu eſt legiptimus ꝓ
curator ille qui eſt minor. xvi. annis. vt in . l. ſ̄pijs. ſecundo
cāu requiritur ꝙ ſit maior. xxv. ānis vt hic. ¶ Ex hac gl. nō
arᵐ ꝙ ille qui eſt minor. xvij. annis. non pōt eſſe executō te
ſtamenti ad exigendū vel diſtribuendum. nam hec quedam
ꝓcuratio ē. vt. l. §. defuncti. vt. ff. mandati. l. ſi vero non re
muneraudi. §. fi. ¶ Sed contra hanc glo. qdam doctores in
ſtant ⁊ dic ꝙ non eſt verū ꝙ in ꝓcur. ad negotia reqratur cer
ta etas ſufficit enim ꝙ ſit doli capax. vt ꝓbatur. ff. de inſti. l.
ſed ⁊ ſi quis. §. pupillus. ⁊ ideo dic ꝙ. §. eadem. l. intelligitur
in ꝓcuratore ad iudicia l' ī gnāli ꝓcuratore ad iudicia ⁊ negotia
ñ ob. lex nr̄a qꝛ loquitur qn ꝓcurator dōe minoris etatē poſſꝫ
in integꝝ reſtitui. ſꝫ. §. eadem. l. loquitur quādo nō poteſt in ī
tegꝝ reſtitui quod eſt ſpālē in cāu illius. §. quādo qꝛ ideo
manumittitur vt ſit ꝓcurator nec enī intelligitur ledi eo ꝙ eſt a
deptus libertatē cā iſtius ꝓcuratōis ⁊ hoc opꝫ. videtur mihi
ꝙ ſit ipſa veritas qꝛ nō pōt eſſe aliquod dānum ſupra quod
libertas non prepōderet vt in. l. plane. la'fa. de le. i. ⁊ ꝙ nō
. C. de oper. liber. l. titius vnde ratiōe libertatis cōſequēde
etiam iniungitur quod aliās nō poſſet imponi vt. ff. de man. te.
. l. mortis. vel alr̄ dico ꝙ etiā pupillus poteſt eſſe procura
tor ad negotia tamen nō eſt iuſta cā manumittēdi qꝛ nō eſt
idoneus . i. qꝛ nō eſt prudēs vt in. l. fi. C. de teſta. mili vnde
§. eadem. l. reſpicit idoneitatē prudētie nō idoneitatē habi

litatis periculoſum enī eſt facta ſua gerere per imprudentem
vt. ff. de cu. fu. l. cuius bonis vnde manumiſſio vindicta q
fit in fauorē minor de facili poſſet retorqueri ī eoꝝ dānū
⁊ facit quod nōtur ſupra de poſtu. l. i. §. pueritiā. ¶ 2° op.
⁊ videtur ꝙ minor nō reſtituatur quādo pro alio litigat vnō
videtur obſtare . C. eodem . l. exigēdi in fi. ſo. ibi minor. ad
mittitur diſpenſatiue pro abſente parte ⁊ cōtra diſpēſatiōem
legalem ceſſat reſtitutio in integꝝ ſicut ⁊ cōtra diſpenſationeꝫ
papales vel imperiales vt notatur in. l. i. C. de hijs q venīaꝫ
etatis impetrant. nā legis vel principis auctoritate non dꝫ
qs decipi. hic autē non ſumus in cāu diſpenſationis. ſed ī iu
re cōmuni. vñ hic conceditur reſtit. ⁊ ſic nō ob. ¶ Conclude gᵒ
ꝙ vbi lex vel priceps legiptimat pſonam minoris ceſſat be
neficium reſtōnis. ſecus vbi perſona minoris nō legiptimatur
p legem vel principē vel p neminem vel p inferiorē puta p
iudicem cāe. vt hic. ⁊ facit quod nō in. l. i. §. i. ff. quod fal. tu.
auc. p Jaco. ¶ Iuxta iſtud pꝫ notabile pono tres vel quat
tuor queſtiōes pª quo eſt ſi fideiuſſor minor vult fideiube
re animo donandi vel expreſſe renūciare beneficio huius. l.
verum p hoc pſona minoris habilitatur glo. notabilr̄ dicit hic
ꝙ non qꝛ pſona acceſſoria nō habilitat pſonam principalem
quod eſt nō allega. glo. l. i. ⁊. ij. C. q legi. perſo. ⁊ facit ꝙ nō
in ſimili in. l. ſi pacto quo penā. C. de pac. vbi dicit ꝙ acceſ
ſorium nō veſtit nec roborat principale. ¶ 2° queritur quid ſi
iſte minor vult renunciare bñficio reſtitutionis in integrum
cū iuramento nunqd iſtud iuramentū facit cū minorem ha
bilem ſine iuramento certū eſt ꝙ non tꝫ renunciatō. vt. ff. de
noua. l. doli. mali. §. diuerſum. ff. de minorib⁹. l. ſi iud. ⁊ circū
uento. ⁊ glo. tangit hanc. q. in aūt. ſacramenta puberū ⁊ cy.
tangit ibidem. in. xv. q. ⁊ in ſpec. de actore. §. i. vſ. ſed qd ſi
minor. pe. ⁊ Gu. dicunt hic ꝙ inuito aduerſario nō debꝫ iſte
minor admitti lꝫ vellit iurare. qꝛ ante factū eſt inhabilis. ſed
ſi eſt admiſſus cum iuramēto tunc poſt actū factus eſt hūlis
qꝛ iuramentū repreſentat eum maiorē. ⁊ iō tunc imputet ſ'
aduerſarius q eum cum iuramēto admiſit. ad hoc. ff. ō ſtōiuſ
ſo. l. qui ſatiſdare. ff. e. l. neqꝫ femina. ⁊. ff. iudi. ſol. l. tam tamē
. §. nunc vidamus. ⁊ hoc credo verum licet iſtō iuramentū
interponatur ſuper leſione futura. non ſup ptīi. ar. in. c. quā
uis extra de pac. li. vi. ¶ 3° quero quid ſi dñs releuat ita ꝓ
curatorē ꝙ ꝓcurator nō pōt ledi. nec pati executionē ſentētie
verꝫ tunc minor erit idoneus ꝓcurator dicit. Jac. de arc. ꝙ
ſic qꝛ ceſſat rō ꝓhibitina iſtius legis. doc. cōiter tenent con
trarium qꝛ cum minor non ſit idoneus pro ſe. ergo nec pro
alio. vt. C. de legip. tu. l. fi. ⁊. C. de epi. ⁊ cler. l. cū clericus
. §. iſte vero . Preterea multa incidūt in iudicio in quib⁹ po
teſt ledi ⁊ reſtitui vt. ff. de minor. l. minor ſi q̄ſi cōtumax ꝯ
tra que non ſubuenitur minori per releuatiōeꝫ vt ſupra ſiquis
iuſdi. non ob. l. i. §. ſi ꝓcurator. ¶ 4° quero quid in procura
tore actoris. iſte enīꝫ nō timet executiōeꝫ ſnīe qꝛ ſnīe abſoluto
rie nulla fiet executō vt nō extra de ap. c. preterea Rñdeo
non erit idoneus ꝓcurator minor qꝛ poteſt ledi in ꝓceſſu lꝫ
nō lederetur in diffinitiua . Item nō eſt dubiū ꝙ iſte ꝓcura
rator implicat ſe lui vnde videtur eo ipo l. di vt. ff. de minor.
. l. minoribus . ¶ 5° ⁊ vltimo circa illud pᵐ nō quero quid
in actoris tutore vel curatoris . verꝫ poteſt eſſe minor xxv. an. ⁊
dic ꝙ non per hāc . l. ⁊ per. d. l. cuius bonis . nā cum ipſius
debeat tacite obligari vt. l. properādū . §. fi. C. de iudi. ergo
minor repellitur vt dicta. l. fi. de le. tuto. ⁊ adde qd nō ī ſpec.
de procur. §. i. v. item ꝙ eſt minor . ⁊. v. ſe. ⁊ ꝙ nō archi. xv.
. q. iij. c. certū . ⁊ hoc dꝛ pª parte . l. ¶ Venio ad ſecūdū nō
bile . nā lr̄a iſta innuit ꝙ interdū minor poſſit reſtitui . cōtra
. ff. de mino. l. ait pretor. in princ. ſo. illa eſt regula tamē illa
regula fallit niſi minor vere non leditur vel dato ꝙ ledatur
vere nō leditur interpretatiue ⁊ iure fictōe ⁊ habes exēplū
. C. eodem. l. exigēdi ⁊ ſic nō ob. ¶ Extra op. dicitur hic ꝙ ſi
minor eſt in iudicio datur reſtitutō nam lex dicit ꝙ ꝓceſſus ē
ipo iure nullus vnde vr̄ obſtare. C. ō auc. preſtā. l. clar. ſo.
vbi minor eſt in iudicio pro ſe ipo vel alio minore ꝓceſſus

eſt nullus.ita loquitur .l.clar .⁊ facit.C.qui dari.tu po .l.
in vniuerſis.C.de pcur.l.nõ eo minus.C.qui.ex cau. in ĩ
tegrum reſti.l.ſi tutor.n' ipſe minor fecit .pceſſum ſibi vtilez
vt dicitis legi.⁊ ſic claudicat .pceſſus cũ minore. ⁊ eſt ſpãle
aut minor interuenit .p maiore tunc proceſſus non eſt null⁹
ſed datur reſtitutiõ ipſi minori ⁊ ita loquit̃ hic .¶ Nunc ve
nio ad aliam ptem dicit̃ hic ꝙ beneficiũ minor̃ porrigitur
ad fideiuſſores minor̃.cõtra.ff.de arbitris .l.ſi pupill⁹.ſo.ı⁹
fideiuſſores interueniũt pro naturali obligatio tñ.qui natu
raliter obligat⁹ tãtum nõ indiget beneficio reſtitutõis in in
tegrũ vnde nõ ſuccurrit̃ fideiuſſori cum iſtud bñficiuz tunc
non poſſit ſumere originẽ in pſona minor̃.iſta glo.p̄ſuppõit
ꝙ contra naturalẽ oblõnem non dat̃ in integrum reſt⁹.ↄ ra
rium vt̃ pbari.ff.de fideiuſſoribus.l.marcell⁹.C.ſi adv̄ſus
ſo.l.indebito.⁊.ff.de condi.indebi.l.interdum.⁊ ideo tu al̃r
reſponde.videlz ꝙ in.l.ſi pupillus.fideiuſſores obligauerãt
ſe .p principali.hic autem obligauerãt ſe p pcuratore. Pre
terea ı⁹ obligauerant ſe eo aĩo vt eſſent efficacius obligati
ꝙ̃ principalis.vt.ff.de ver.ob.l.ſi pupillus. hic aũt vt eſſet
obligati pari modo.ar.ad iſtã ſolutionẽ.ff.de fideiuſſo.l.ſi ti
tius ⁊ ſeya.¶ 2⁹ opponit̃ .l.cautum quod bñficium reſtitu
tionis in integrũ eſt pſonale. ⁊ non porrigit̃ ad fideiuſſores
minor̃.vnde videt̃ obſtare.C.de fideiuſ.mino.l.ı.⁊.ij.⁊.ff.
de mino.l.in cãe.ſo.dicit pla.ꝙ iſtud prin.intelligit̃ fm.ll.ↄ
trarias ꝙ fideiuſſor reſtituat̃ .ſ. pper dolum aduerſarij ñ
.pper facilitatem minor̃.Alij dicunt ꝙ in legibus ↄrijs qs
fideiubebat p minore ex certa ſcientia.h' errando ſup etate.
tertij dicunt ꝙ leges cõtrarie loquunt̃ in fideiuſſore ↄctus
hic ĩ fideiuſſore iudicij.glo.ſoluit quarto mõ ꝙ hic loquit̃
ꝙ̃do minore.⁊ fideiuſſore reſtituto ius aduerſarij nõ defi
cit.q: remanet ſibi regreſſus ↄ principalem debitorẽ.ſed in
legibus ↄtrarijs ſi reſtitueret̃ fideiuſſor nullus remaneret
regreſſus.⁊ ideo fideiuſſori nõ ſuccurrit̃ .idem in pignorib⁹
vt.C. de predijs mino.l.ſi ios.Cõmuniter omnes doc. iſ ap
probant excepto pe.q: verum ẽ ꝙ hic remanet regreſſus ĩ
alium reſpectu actõnis pncipalis.ſed nõ remanet regreſſus
reſpectu expenſaꝝ ⁊ damnoꝝ iudicij. vnde iſta ſolutio non
ſoluit ↄrium.⁊ ideo dicit pe.ꝙ leges cõtrarie loquunt̃.vbi
minor ſuſceperit oblationem .ppriam.h' vbi alienã ſicut di
cimus ĩ muliere.vt.ff.ad vel.l.ꝗ̃uis.§.ſi cũ eſſem ⁊.§.inter
terdum.cũ ſy.ſecundũ pe.ego teneo illam ſolutionẽ que dicit
quod aliud ẽ in fideiuſſore ↄctuſ.aliud in fideiuſſore iudicij
q: cum fideiuſſor iudicij obliget̃ ex .pceſſu principalis pſo
ne.merito ẽt ex eadem pſona debz cõmodum ſentire.vt.C.
de vſur.rei iudi.l.fi.in fi.⁊ hoc v' nõ interuenit dolus adv̄
ſarij.nam interueniẽte dolo ſemp ſuccurrit̃ fideiuſſori tam
iudicij ꝙ̃ contractus q: hoc eſt .pper odium doli ĩ ⁊ facit
.ff.de ſolut̃.l.q res §.huic aplicat̃ . Juxta hoc quero prio
vtꝝ ſint neceſſaria duo iudicia vnũz quo reſtituat̃ minor.al
terum quo reſtituat̃ fideiuſſor.⁊ videt̃ quod ſufficiat vnicũ
iudicium reſtit.ar.in.l.ı.C.de diuerſ reſcrip.⁊ dcã l.fin.in
fi.C.de vſur̃ rei iudi.Contrariũ eſt veꝝ.q: opponet fideiuſ
ſorem petere reſtitutionẽ in integrum.⁊ facere .pceſſuz ſuũ
p ſe.q: ſingulare beneficiũ reſtitut.in integrũ non ẽ producẽ
dum ad conſequentiã.vt leg.f.⁊ nõ in ſimili.ff.de condic .⁊
demon.l.fi.§.fi.¶ 2⁹querit̃ quid ſi minor non vult reſtitui
vtꝝ fideiuſſor poſſit reſtitui ⁊ videt̃ ꝙ non.vt.ff.d minor̃.l.
ſi iudex ↄriũm eſt veꝝ q: fideiuſſori ẽ ius queſitũ petende
reſtõnis.⁊ non põt ſibi auferri p reum.vt .C.locati.l.ſi ꝯ
hermes.C.de pac.l.fi.⁊.ff.de contra ta.l.poſt mortẽz .§.fi.
nõ ob.l.ſi iudex.q: ı⁹ ideo ne ↄ ipſum minorẽ fiat retorqui
tio ſui ſingularis beneficij vel ſñie .placi.nam ſñia lata pro
me cauſa tuendi bñficij mei nõ debz retorqueri cõtra me ⁊
ı⁹ eleganter dr̃.Sed hic non agit̃ d retorquutione cõtra ip
ſum minorẽ.ſed de executione beneficij ↄ 3ᵐ.⁊ eodem mõ
reſponde ad.l.amiſſione.§.latius.de execu.tu.vbi dr̃ ꝙ con
tra cum q eſt cã priuilegij.non poſſumus vti priuilegio nã
hic non eſt eum ſed contra 3ᵐ ⁊ ſic non ob.

Quoniam tamen.Deffenſor vicẽ deffenſi ſubſtinet etiaz
in priuilegijs h.d.¶ In tex.ibi deffenſor.q ſatiſdedit iudi.
ſol.tamen ĩ iſta .pmiſſione ſemp intelligit̃ reſeruatum benefi
cium iur̃ quod eſt nõ.¶ Nõ hic qd eſt dicere ego ſubſtitio
vicẽ alterius q: eſt dĩc ꝙ habeo eadem iura ⁊ pꝛiuilegia.iter
cum tñ plus iur̃ habeo rõne cauſe antecedentis exemplũz
habes.ff.rem ra.ha. pcurator ad exhibeñ.§.ı.⁊.ff.mandati
.l.idemqz.§.generalr̃.⁊ facit.ff.de iudi.l.venditor.Baldus.

Is qui ſuſcepit.Non vr̃ legiptime defedere alium q non ſatiſdat
⁊ diuicie nõ releuant ab onere ſatiſdandi.¶ Nõ ex hoc.§.
ar.ad.q.certũ eſt ꝙ in criminali ſuo nomine conuentus dz
ſatiſdare iudi.ſol.lz aliud ſit in ciuili cã.vt.ff.de cuſto.reo.l.
ij.⁊.l.ſi q: reum.Modo pone ꝙ accuſatus ẽ dimiſſus pña
autem eſt parua.nunquid poteſtas dz dimittere .pprie pro
miſſioni ſine fideiuſſore.q: ita eſt forma data ꝙ recipiat̃ fi
deiuſſor a q non eſt recedendum.Bal.

n **Eqz femina**.Mulier .miles Jtẽ ille qui ad iudiciuz ↄ
pellit̃ non eſt legiptimus reſponſalis.h.d.
¶ In tex.ibi aut q ar.ꝙ clericus venditor ñ
poſſet ſuſcipere in ſe iudicium emptori motũ in foro ſecula
ri.q: ibi cõpelli non põt.h.d.

p **Rocuratore**.Vtilis in iudicio mora preferi̇ debet in .pceden⁹ ⁊ exigẽdo.h.d.⁊ declara hãc
.l.vt dixi in.l.ſi actor malit.ſupra .⁊ .¶ Nõ
ceſſionarium ſuo noĩe vtiles actiones habere.ſuo enim noĩe
dum agit̃.ille qui agit concludit ſibi ⁊ ad ſuã vtilitatez ⁊ rõ
ne ſui iur̃ vt hic.⁊ facit.C.e.l.qui ſtipendia.¶ Glo. oppõit
de.l.ſi actor malit . ⁊ vno verbo ponit veritatem illius.l.⁊
ideo nõ gloſam.Bal.

a **Drem**.Procurator datus ĩ poſteriori videt̃ datus ẽt in priori ſeu in
antecedenti .Et ſic vnũ mandatũ icludit plu
ra h.d.nõbilr̃ ⁊ vide oĩo qđ nõ .C.ſi a ñ cõ
pe.iudi.l.ſi de proprietate .Bal.

q **Ui procuratorem**.Mandatum de agendo cõfeſtim extendit̃ vſqz ad ſenten
tiam incluſiue.h.p⁹.Et ſi excep⁹ procuſa re
mittitur non eſt locus penitentie.h.d. ¶ Nõ ꝙ ille qui hz
mandatum ad principiãdum litem per lit̃.cõt̃. videt̃ habe
re mandatũ ad eam mediandã ⁊ pficiendam .⁊ eſt ratio q:
principiũ trahit ad ſe mediũ ⁊ finẽ. Jtẽ q: inſtantia cenſetur
quodãmodo vniformis ⁊ indiuidua. ¶ Ex hoc nõ ſecũdo
ꝙ quãdo ãtecedẽs trahit neceſſariã cõſeqñtiã cõſequẽti mã
dato ad cõſequẽs includit antecedẽs facit.C.de fideiuſſ.l.
ꝗ̃uis .¶ Et nõ ꝙ in hoc principio erat duplex dubitatio
vna erat rõne temporis limitati q: dicit cõfeſtim nam toti
iudiciũ nõ põt actitari cõfeſtim.2⁹dubitatio erat rõne actuſ
certificati q: dixit ad agẽdum nã agere ẽ per lit̃.cõt.vt nõ
.ff.de peculio.l.ſi poſtea .¶ Jtem iſta lex ẽ in ar.ꝙ procur.
cõſtitutus ad vnum actuz videat̃ cõſtitutus ad totam cãm
iſtud eſt verũ ſi ille actus eſt fundamentũ iudicij ita loquit̃
hic niſi ſit facta cum taxatõe verboꝝ vt puta ad lit̃.cõt. tã
tum Jta nõ archi.in.c.ı.de procur.li.vj.⁊ nõ in ſpec . de p
cur.§.rõne autem forme.v̄.qd ſi dedi ⁊.v̄.ſe.ad idem facit
quod nõ in ſpec.de arbi.§.finitur .v̄.quid ſi factus .Si aũt
ille.v̄.non ſit cãe fundamẽtum vt puta factus eſt procur.
ad ponendũ vel̃ articulan.tũc iſtud mandatũ ñ extendit̃ ad
totam cãm ſed tñ ad id qđ eſt illis capitulis ãnexũ.vñ vr̃
bene hẽre mandatũ ad producendos teſtes ſup illis artic
lis non autem ad alia que ex illis nõ oriunt̃ vel̃ depẽdẽt.ar.
.C.de .re.credi.l.generalr̃ .§.ſi iudex.¶ Queſtio.l.noſtra lo
quitur in procuratore ad agendum quid in procuratore ad

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

excipiendū ⁊ dic vt nō in ſpec. de procu. §. i. ṽ. quid ſi habz contra. ¶ Quero .l. noſtra loquitur in mandato procur. nū quid eſt idem in mandato iuriſdcōis. pone quidā eſt delegatus ad principiū nunqd videt̃ delegatus ad medium ⁊ ad ipſam pronunciationē ⁊ videt̃ ꝙ ſic qꝛ mandatū procuris ⁊ mandatū iuriſdcōis equparantur nam oīa mandata ambulāt pari paſſu vt. ſ. de iur. o. iu. l. ⁊ qꝛ. Item extremū principale a quo trahit ad ſe extremū ad quod ⁊ per cōſequens medium vt. j. de mino. l. iij. §. ſi quis maior ⁊. § ſcio. ⁊. ſ. ſi qs iuſdi. non ob. l. i. poſt principiū Glo. determinat hic cōtrarium per. l. vbi. C. de fal. ⁊. C. de iudi. aūr. ad hec. Guil. ō cu. dicit ꝙ aut loquimur in mandato principis ⁊ porrigit̃ ad omnia aut loquimur in mandato inferioris ⁊ non porrigit̃ ad omnia ſed tantū ad ſpecificata aut loquimur ī mandato .l. ⁊ tunc qꝛ iuriſdcō eſt ordinaria ⁊ fauorabilis que per legē committit̃ non autē delegata reſtringenda talis cōmiſſio refertur ad omnia n' lex vtatur verbis taxatiuis. vt. ſ. de of. prefec. vi. l. ij. §. cognoſcit. Idem ē tenet mar. ſill. ⁊ Iaco. bu. qui dicunt ꝙ mandato .l. mādat cognitionem .n' ille cui eſt mandata ꝓnunciaret nullus ꝓnunciaret quod eēt abſurdum. vt. j. de iudi. l. ō qua re. ſed v' homo delegat. lꝫ non ꝓnunciet delegatus reddit ꝓnunciatō ad delegantem. vt dcā aūt ad hec. ¶ Et faciunt hec ad .q. ſtatuto bononienſium cauet ꝙ de homicidio iudex ſm ſuum arbitriū habeat licētiā inquirendi ⁊ ꝓcedendi. nam p hoc etiam vr̃ habere iuriſdictionem ꝓnunciandi. vtrum tamē dico dicit Iaco. ꝙ nō poterit ꝓnunciare ſm ſuum arbitriū. ſed ſecundū formā iur. nam in eo ꝙ cognoſcit vr̃ ordinarius. ſed in eo ꝙ ex ſuo arbitrio habꝫ naturam delegati. qꝛ cum aliqd adiicitur ē. vt .l. ius ciuile. de legi. ⁊ ideo ſcōm illum modum nō videtur mandata diffinitō ſm Iaco. bu. quam additionē habui de libro bar. ſcriptum de manu ꝓpria ipſius. ⁊ hoc eſt nōbile. ¶ Pone ꝙ dat̃ arbitrium poteſtati ꝓcedendi ō iure ⁊ de facto. non tñ videt̃ data licentia decidendi ō iure ⁊ de fcō ſꝫ decidendo dꝫ ſuare ius cōmune tenē menti. ¶ Extra q̃ro vtꝝ ille q delegat cām ſicut poteſt cōmittere vnū articulū tantum. ita poſſit apponere nouā formam ꝑter ius cōmune puta ꝙ delegatus nō ꝓnunciat niſi ſm conſiliū certi ſapientis. ⁊ vr̃ ꝙ hoc nō poſſit. qꝛ forma iuriſdictiōis eſt antiquus conſtituta. vnō non vr̃ ꝙ iudex ordinarius ſuo ꝓprio motu poſſet addere. vel detrahere. vt. j. de admi. tu. l. quidā decedens in prin. Contrariū tꝫ Inno. extra ō of. delega. c. ſi pro debilitate. ⁊ facit dr̃iam inter iudicem delegatū. ⁊ arbitrum nā arbitro nō poſſet hec neceſſitas īponi. qō ſequeret̃ ꝯſiliū tertij. qꝛ hoc eſt ꝯ naturam cōpromiſſi. vt. j. de arbi. l. qualē in prin. n' ille tertius eēt datus ꝑ iudicem. ſm formam. j. ō arbi. l. ſi vnus. §. principalr̃. ṽ. ſed ꝯſtatum. glo. accurſij. hic dicit ꝙ bene pōt reſtringi arbitrium ad ius ſꝫ nō ad voluntatem vel opi. alterius. ita notabilr̃ dicit glo. j. de hered. inſti. l. illa inſtitutō in fi. magne glo. quā glo. nō per hoc tota die ſiunt cōpromiſſa in arbitriū. ⁊ arbitratorē ad cognoſcendum ō iure. ⁊ ō facto. ⁊ ad ꝓnunciandū de iure tantum. nā poteſtas eius pōt ad ius reſtringi. nec ē hoc contra nāꝫ arbitrij nam bonum ⁊ equū arbitrium ē illud quod ē iuri cōformē. ⁊ ꝙ lex reputat bonū ⁊ equū argum. ſ. de poſtu. l. i. §. puerinam in ṽbo ratus ē ⁊. j. de le. iij. l. fideicōmiſſa. §. quā ꝙ cum ſy. ¶ In glo. p'. in fi. adde quod nō in ſpe. ō iudice delegato. §. ſequit̃. ṽ. motus quod ſimplr̃ ⁊ per archi. xxiiij. diſtin. in. c. q̄do epus. C. ſi a nō compe. iudi. l. fi. de ꝓprieta. ⁊ in. c. auditor. de reſcript. in cle.

Si quis remiſſerit.

Nota ꝙ ille q re nunciat exceptioni non poteſt poſtea ipſam opponere de nouo nec ꝓſeq iam oppoſitum. ¶ Sꝫ quero vtꝝ hoc ſit verꝫ ſiue renunciet ſcienſ eā ſibi competere ſiue ignorans. dicit glo. ꝙ non ē dr̃ia ſciat an ignoret. Ex qua nō ꝙ renunciatō facta in iudicio officit erranti vel ignoranti quod tene mēti facit. l. iij. C. de fide inſtru. ⁊ hoc prout eſt in lr̃a remiſſerit ſꝫ quidam habent ī lr̃a obmiſſerit. Et tunc q̃ero vtꝝ ſit dr̃ia verum qs. j. terminū iur̃ non ꝓponat except̃. ſcienter an ignoranter dicit gl. ꝙ nō eſt differentia. ¶ Ex hoc nō ꝙ terminus iuris reſpiciens ꝑparatoria iudicioꝝ currit ignoranti ſicut ſcienti. facit. C. ō excep. l. fi. ¶ Vlterius quero cum excep' ꝓcuratoria ſit duplex vna tu nō potes eē ꝓcur. alia tu nō es procurator de qua hic loquit̃ Rndet glo. qō loquitur ō iſta exceptione tu nō potes eē ꝓcurator qꝛ ex iſta pōt iudicium fundari. qꝛ re vera habꝫ mandatum vt. ſ. e. l. filius. §. milites vbi autꝫ eſt falſus ꝓcurator exceptioni falſi ꝓcuratoris nō poteſt renunciari quin ſemp poſſit dici iudiciū nullum ꝓbato ꝙ ſit falſus. iſta ſunt verba glo. que eſt multū nō. non ob. C. de fide inſtru. l. fi. in fi. v' dicit̃ ꝙ exceptioni falſi pōt renunciari qꝛ illud ē verum. q̄do iudiciū eſt fundatū cū pſonis legiptimis. ſecus ſi eſt falſitas mandati que nō patit̃ iudiciū fundari. vt elleganter nō Inno. extra ō reſcrip. c. ſup lr̃is. cum enim per ſnīam nō poſſit legiptimari falſ' ꝓcurator. vt nō. Ia. de arc. in l. i. §. i. j. ꝙ falſo tu. auc. ergo multo minus ꝑ ſimplicem renunciationē ꝑtis vt ob. j. de iudi. l. ſed ⁊ ſi ſuſceꝑit in prin. qꝛ ⁊ ibi iudicium erat fundatū cum perſona legiptima. facit. j. de iure codicillo. l. quidam reſferunt. Bald.

q **Rocurator.** Hn̄s generale mādatum cū libera poteſt recipere ſolutionē. ⁊ contrahere. ⁊ creditoribus ſoluere. ſꝫ ſi nō habet liberam nō pōt alienare n' res ipſe perituras hoc dicant iſte tres leges vꝫ ad .l. plautius. ⁊ cum .l. ꝓcurator totorum. j. e. in. l.

r **Edet id.** In tex. ibi vt ſoluat h verū ſi debitū eſt ciuile. ⁊ naturale ſecus ſi eſt naturale tantum. vt. j. de ſolu. l. is cui. l. ſlauius.

m **Andato.** In tex. ibi generali ſi facta mentione libere. opꝫ enī ꝙ fiat mentō. qꝛ libera nunq̄ preſumit̃ ꝯcedi. vt. j. de pecul. l. q̄ tuberonis. §. alia vbi text. nō eſt. ¶ In tex. i' tranſactionē. per hoc patet ꝙ ꝓcuratō nō habens liberam vel ſpāle mandatū non pōt cōmittere ī arbitratorem ſm bar. ¶ In tex. i' exercendis qꝛ nō tenet̃ dn̄s ratificare id quod ꝓcurator fecit vltra mandatum ⁊ adde hic. l. procurator totoꝝ. ⁊. l. cum iſtis.

p **Rocurator totorum.** In tex. ibi niſi fructus. nō bene pro ꝓcuratoribus prelatoꝝ qui maximos fructus percipiunt q licet nō habeant liberam vel ſpeciale mandatū poſſunt fructus alienare. ergo ⁊ predia locare qō ē menti tenendum. Baldus.

p **Lautius.** Sententia mandat̃ executiōi cōtra fideiuſſorē ī quatuor caſibus. ſ. quādo eſt deffenſor cum mandato. Item quando eſt ſimplex deffenſor ſine mandato ⁊ allegauit mandatum. Item quando eſt ſimplex deffenſor ſine mandato ⁊ allegauit mandatū. I ē quādo eſt deffenſor ſine mandato ⁊ nō allegauit mandatū. Itē quādo habet mandatū ſed circa ſatiſdatiōē fuit mentio h. dicit. ¶ In tex. ibi cōueniri. i. execut̃. pati. ⁊ nō ꝙ petitio executiōis apellat̃ cōuentio Item nō ex parte rei poſſe fieri procuratorē in rem ſuā ⁊ ſentētiā mandari executiōi ꝯtra eum. ¶ Ex h patet ſi venditor cōprt ad deffenſionē emptoris ⁊ ſubcumbit ꝙ ipſe venditor poteſt capi pro executiōe ſententie quia eſt procurator in rem ſuā. vnde appꝫ ꝙ glo. q eſt. j. de iudic. l. venditor. que loquit̃ ſub dubio forte debet loqui ſine forte quia ibi eſt caſus notabilis. ¶ Itē nō ꝙ iſta ſunt paria nō hr̃e mandatū ⁊ mentiri in mandato vel mentiri circa ea que ſunt ānexa mandato vt circa ſatiſdationem. ¶ Ex hoc nō ꝙ rōne mendatij ⁊ correptionis patit̃ executionē deffenſor qui alias nō pateret̃ quod eſt menti tenēdum. ¶ Itē nō ꝙ exceptio falſi procuratoris rei nō reddit iudiciū

nullũ. Immo eſt aliquid q̃tum ad executionẽ fiendã in falſũ procuratorẽ. 4° et vltimo nõ q̃ ille qui nõ habet mandatũ ⁊ allegat mandatũ ⁊ nõ hꝫ dicit̃ obripere cõtra. tex. cũ glo. .j. ti. ij. l. ſi autẽ. §. item ſi fundũ in verbo p obreptionẽ. Sed ille qui nõ habet nec allegat nõ dicit̃ obripere ꝑtorẽ vel aduerſario. Bar. alibi dicit q̃ ꝓceſſus obripientis non põt ratificari ad cõmodum ratificantis. ſecus vbi nõ ẽ obreptum ⁊ ita intelligit̃ .l. ꝫ de iudi. ⁊ quod nõ pe. C. i qui. cau. i inte. reſti. nõ eſt neceſſaria. l. tutor. ⁊ ꝺ excep. rei iudi. l. ſi mat. §. hoc iure quod dictũ in ciuili ẽ dubiũ. ſed in criminali videt̃ q̃ ſit verũ. q: l. dicit q̃ q obripit nihil agit. vt. .j. ꝺ fal. l. ſi qs obrepſerit in fi. ⁊ concludit in hac. l. regulã. q̃ deffenſor executionem ſñie non patit̃ fallit in rem ſuam. Itẽ fallit vꝰ hꝫ mandatum ⁊ mentit̃ circa ſatiſdationẽ. Item fallit vbi non habet mãdatũ ⁊ mentit̃ circa mandatũ. Item fallit vbi ñ hꝫ mandatũ nec mẽtitur circa mandatum ſed ſimplr̃ ſe liti obicit. vt hic. ⁊ ꝺ. c. l. ſi ꝓcurator. §. fi. ¶ Ex predictis habet̃ qꝺ ꝯ deffenſorem poſſit ſñia executioni mandari p capturã ꝑſone vel pignoris ⁊ per alia remedia pretorum.

a **Delegatum**. Procurator cõſtitutꝰ ad cauſam põt petere editionem inſtrumentorũ facientium ad cãm .h. d. iſta .l. notabilis. Baldus.

c **In procuratorem**. Per lr̃as de rato releuatur ꝓcu. actoris a ſatiſdatione rez ra. ha. ⁊ reuocatõ procu. nõ officit ꝓceſſui ꝓcedẽti. h. d. ¶ Diuidit̃ in duas partes in ꝑma parte tractat de effectu clauſule. .j. ꝺ rato. in ſcd̃a parte tractat de ꝓhibitiõne ſeu reuocatiõe mandati ſeu ꝺ retractatione iſtius clauſule. 2ª ibi igit̃. ¶ In tex. ibi lr̃as olim erat ratus vſus tabellionum. ⁊ ideo cõſilium huius .l. ẽ q̃ tranſmittant̃ priuate lr̃e ſed hodie melius. ⁊ expeditius ꝯſilium eſſet q̃ tranſmitteretur ꝓcuratorium in publicã formã. ⁊ ita vtimur. ¶ In tex. iꝰ approbatis quas approbare vr̃ eo ipſo q̃ recipit vt. .j. ꝺ poſitu. l. publia. §. fi. nam ſi lr̃a diſplicebat. cõtra dicere debuiſſi. vt. .j. ad macedo. l. ſi filiꝰ. ¶ In tex. iꝰ velut preſentis. q: lr̃a fingit dominũ eſſe pñtem. ¶ In tex. iꝰ intelligendum ẽ merito. ergo nõ cauet de rato. ar. ꝺ. c. l. mutꝰ. §. is qui. ⁊ ex̃ de reſcriptis. c. ex parte decani. ¶ In tex. iꝰ noluerit. ſ. diſ. ¶ Nota primo q̃ p priuatam pſonam põt procur. conſtitui. ⁊ de rato ꝓmitti. ¶ Nõ ſo q̃ per priuatã ſcripturam approbatã approbat̃ mandatũ ex hoc diligenter nõ q̃ ad hoc vt priuata ſcriptura faciat plenã fidem dꝫ ẽẽ approbata. ¶ 3° nõ q̃ littera repñtat eum q mittit pñtem iuriſſictione. ⁊ q̃ lr̃a ⁊ pñtia cenſentur ad paria. ¶ 4° nõ q̃ reuocatio nõ trahit̃ retro q̃nimo nec impedit actus ꝺ futuro re nõ integra. ¶ 5° nõ a contrario ſenſu q̃ re nõ integra ſic mãdatum reuocat̃ ita quelibet ꝓmiſſio facta circa mandatuꝫ. vnde ſi dominus ꝓmiſit ꝺ rato. vel iudi. ſol. p ſuo ꝓcuratore dato q̃ ꝓmiſerit per ſtippullatiõẽ reuocato mandato reuocat̃ ſtippꝰlꝫ q̃do ſtippulatõ vel pactum de ſui nã ſit irreuocabilis. vt. C. ꝺ act. ⁊ ob. l. ſicut. Circa ꝑmam partẽ iſtiꝰ .l. quero de qua releuatõne loquit̃ hic. videt glo. q̃ duplex eſt releuatõ. vna eſt ab onere ſatiſdandi de rato. ⁊ ꝺ iſta loqtur hic. Iſta releuatõ põt fieri per nudã ꝓmiſſionem de rato. nec reqrit̃ ſatiſdatio. Alia releuatõ eſt ab onere ſatiſdandi iudi. ſol. ⁊ in iſta reqritur ſatiſdatõ. vt. C. de ſatiſda. l. i. ⁊ inſtitutã de ſatiſ. §. ſi vero a liquiſ. ¶ 2° quero nunq̃d iſta clauſula rati ſit neceſſaria. dicit glo. q̃ non q: tacite ineſt ex vi mãdati. ſpec. ẽt dicit q̃ iſta cl'a ꝓmitto ratum ⁊ gratũ habiturum nõ ampliat mandatũ. nec plura includit q̃ forꝰ mandati. in ſpecu. de ꝓcura. § i. v̄ item op. contra. ¶ Extra textu hoc quero qd ſi dominus ſic dixerit ꝓmitto gratuꝫ ⁊ ratum habiturum quicqd talis legiptime fecerit. vtrũ releuetur ꝓcurator ab onere ſatiſdãdi. ⁊ dicendũ eſt q̃ non. q: nec ẽ iſtud ꝓcuratorium ſufficiens q: nõ eſt clarum. immo ẽ iplicitum. vt nõ. xxi. q. i. c. relatũ. vbi glo. ordi. dicit q̃ ita fuit de facto iudicatum. quod tene menti. ¶ 2° iuxta hoc q̃ro vtrũ iſte lr̃e ꝓcuratorie ſeu de rato habeant ꝯtinere diem ⁊ ꝯſulẽ dicit pe. q̃ ſic. q: oportet q̃ ille lr̃e ꝓducant̃ ad probationẽ tp̃e mandati. q: mandatũ dꝫ precedere nõ ſequi. vt. .j. mandati. l. ſi vero nõ remunerãdi. §. intereſſe. nõ ob. .j. de pigno. .l. cum tabernã. §. idem queſijt. vbi dr̃ q̃ in priuata ſcriptura non reqrit̃ dies ⁊ conſul. q: illud eſt verũ q̃tum ad ꝓbationem ꝯtractus. ſed q̃tum ad ꝓbationem tp̃is ſic. ſm pe. q̃ eſt nõ. ⁊ ꝓbatur. .j. de fide inſtru. l. repetita. ⁊ .j. ad ſille. l. ſeruꝫ. C. ꝺ coluſio. l. ſi creditor colludens. ⁊ C. q po. in pigno. ha. l. ſcripturas. ¶ 3° querit̃ dicit̃ hic q̃ ſtat̃ lr̃is approbatis nunq̃d iſte lr̃e debeant approbari ſi alia pars poſtea negat. nunq̃d debeant approbari p iudicem. dicit aldericus q̃ ñ. alij dixerunt contra ſi lr̃e ſunt ſigillate ſigillo domini. Iſta ſecunda opi. eſt vera in lr̃is ꝓcuratorij ſiue mandati q: non intelligit̃ hic agi. n ſi ꝺ preiudicio ſolius ſcribentis. ideo priuata ſcriptura cum ſigillo facit plenã fidem. ar. C. de iure fi. .l. inter cartul. li. x. dꝫ tamen ſigillum eẽ notum. facit qꝺ nõ. C. ꝺ pac. l. pacta nouiſſima. extra ꝺ ap. c. ſignificauit. ꝺ publicanis. l. ſi publicanus. §. i. illud eſtꝫ certum q̃ ſigillũ eſtꝫ autenticũ. vt ſigillum epi q̃ ſtatim ſtaret̃ literis. q: illud non ẽ priuatũ ſigillũ. immo reddit litteras autenticas. vt apparet. xj. q. p' cure. de probatis poſt ceſſionem. de fide inſtrumentorum. c. i. p Innoc. ¶ Quid ſi procurator oſtendit ſigillũ. ſed ñ litteras dicit ecce ſigillũ mihi datũ nunq̃d ẽ ſibi credendũ. vr̃ q̃ ſic. q: ſigillũ multũ opat̃. vt. C. de re alie. l. .ij. ⁊ iꝰ nõ. Cõtrariũ ẽ verũ p. l. .j. ꝺ furtis. l. ſi quis vxori. §. apud labeonem. archi. tenꝫ hoc in. c. is cui de procura. li. vi. Et adde quod nõ cy. C. de epi. ⁊ cle. l. ſi qua p calũniã. ⁊ C. de contrahen. ⁊ commit. ſtip. l. optimã per cy. ⁊ Iac. de are. ⁊ q̃ nõ in ſpec. de citat̃. §. iam vero. v̄. de lr̃is. ergo. ¶ Extra in hoc principio nõ pe. q̃ mandatum ꝓcuratoris ad lites nõ poteſt probari niſi per ſcripturam niſi aduerſarius cõſentiat i probatiõe teſtiũ de debita ꝓbatione que releuet a ſatiſdatõe rati Guil. de cu. tenet hic cõtrariũ. ergo tenet in. l. i. ꝺ. c. ⁊ l. qui alieno. Poſſet diſtingui q̃ in leuibꝰ cauſis ſufficeret probatio teſtium ſed in arduis cauſis requirit̃ probatio per inſtrumẽta ne dominꝰ poſtea poſſit inficiari mãdatũ. ar. extra de procu. c. i. in ratione ſui hoc ſemper ſaluo q̃ ſi aduerſarius conſenſit receptiõni teſtium ſibi imputet ar. .j. iudi. ſol. l. iam tamen. §. videamus. ¶ Nunc venio ad ſcdam ptem .l. de reuocatiõe mandati. Et quero pº quando ꝓcurator reuocatur ante litem cõteſtatam ⁊ poſt reuocationem proceditur in cã vtrũ teneat ꝓceſſus. Rndeo aut reuocatõ non eſt intimata nec iudici nec aduerſario tunc valꝫ proceſſus q: ꝓcurator ſicut non cõſequit̃ exercitium litis niſi receptis litteris mandati ita non perdit exercitium niſi receptis litteris reuocatiõis ⁊ q̃ plus eſt non ſufficit q̃ ipſe ſolus recipiat lr̃as reuocatorias vt hic. Aut illa reuocatio puenit ad notitiam iudicis ⁊ partis tunc proceſſus non tenet vt. ꝺ. c. l. ante litem. ⁊ l. is cuius aut illa reuocatio puenit ad noticiam iudicis tantũ non aduerſij tunc proceſſus eſt nullus quia iudex ſciebat ſe procedere cum nõ legiptima perſona ⁊ iſtud eſt verbum multũ nõbile ⁊ idẽ tenet glo. in l. vnica. C. de ſatiſdan. Aut illa reuocatio puenit ad ſcientiã aduerſarij tantũ ⁊ tunc tenet proceſſus ipo iur̃. ſed ope exceptionis eſt nullus cum enĩ iudex crediderit ſe rite procedere hoc eſt q̃ facit proceſſum ipo iure valere ſed q: dolus partis non poteſt ei patrocinari. nõ ob. exceptio hoc dictum ẽ et multum nõ. Aut illa reuocatio puenit ad noticiã ſolius procuratoris tunc tenet iudiciũ in odium reuocãtis ſed nõ i eiꝰ fauorem q: factum ſuũ ſibi preiudicat ſed nõ preiudicat aduerſario non certiorato ar. .j. de ſolu. l. diſpenſatorẽ. §. fi. ⁊ ſic iudiciũ hoc cãu claudicat. Conclude ergo q̃ ante lit̃. cõte. procuratore reuocato aut dominꝰ reuocatõeꝫ apud ſe retinuit aut intimauit iudici ⁊ aduerſio ⁊ ꝓcurã aut iudici tantũ aduerſario tm̃ aut procurã tm̃. pº cãu tenet iudicium p vtraqꝫ pte q: ꝓcuratõ non perdit exercitiũ ante q̃ recipiat lr̃as re

uocatōis .facit quod nō Inno.in.c.ex cōgōe de resti.spol.
et archi.in.c.is qui.de procur.li.vj.¶ 2° cāu certum est q̄
processus est nullus cum reuocatio sit legiptime facta et in
casu cōcesso.et amō est falsus procurator vt.in.l.i. C. de sa
tis.¶ 3°cāu similis processus est nullus ꝓpter doluȝ iudicis
nam omne iudicium est bone fidei quo ad ipm iudicem.ar.
istius glo et glo.que est.j.de iudi.l.quesitū. ¶ 4°cāu ꝓces
sus non est nullus sed ānullandus .¶ 5° cāu processus est
efficax in preiudicium reuocantis sed ad eius cōmodū est
inefficax .et ita iudiciū claudicat ita dicit nōbilr̄ ista aurea
glo.ꝯ quā oppōit pe.et arguit sic dol° partis magis reddit
actū nullū q̄ dolus tertij vt.j.de dolo.l.elleganter in prin.
ergo quādo reuocatō ꝑuenit ad ptem magis debet esse pro
cessus nullus q̄ quādo ad iudicē. Rndet pe.q̄ in substan
tia iudicij iudex non est 3ª persona imo est fundamētū iudi
cij et defectus iudicis magis reddit processuȝ nullū q̄ def
fectus ptis secūduȝ pe.hinc est q̄ excōicatō iudicis reddit
processum nullū vt nō.C.de iur .et fac.igno .l.i. secus i ex
comunicatōe ptis vt in.c.i.de excep.li.vi.et tene menti fac
pro glo.j.iudi.sol.l.vir bonus.¶ Secūdo quero quid si do
minus reuocat procuratorē post lit.conte. Rndeo si quidē
reuocat in casu non concesso iudicium tenet ex vtraq̄ pte
q2 reuocatō est nulla.si autē reuocat in cāu concesso a iure.
et tunc dic idem ꝑ omnia quod dixisti ante lit.conte.si autē
reuocat in cāu concesso a ꝓcuratore et aduersario tunc nō tȝ
processus q2 postea fit.q2 amō falsus est ꝓcurator.vt.s̄.c.
.l.mutari.et l.que omnia.et quod nō.s̄.c.l.pom.§.sed et is.
si aūt consentit ꝓcurator solus reuocatōi.et non aduersari°
glo.hic videt̄ dicere q̄ valet reuocatio sȝ alr̄ nō.s̄.c.l.q̄ oīa
secundo respōso.et illud tenet archi.in.c.ij.de procur.li.vi.
et est verius.¶ Extra quero qd in procuratore ad negotia et
in hoc sunt opy.dicunt quidā q̄ aut procur. hȝ mādatū ad
certā personā tunc nō tenet reuocatō nisi intimet̄ alteri pti
vt.j.quod iussu.l.i.§.sed ego.aut ad incertā.tunc sufficit no
tificasse ipsi procuratori.vt.j.mā.l.si mādasseȝ. Si āt nemini
est intimata reuocatō tunc dicunt q̄ regulr̄ ista reuocatō n̄
valet.Fallit in mandato nuncij vbi nō requirit̄ notificatio.
vt.j.de ma.vin.l.si pater.q2 acta debēt fundari ꝑ consensū
domini.vt.C.si qs alteri vel sibi.l.molestum.¶ Item fallit i
translatione dominij.q2 translatō dominij est talis actus i q
requirit̄ consensus dn̄i vnde verum dn̄im nō transferri inui
to dn̄o.vt.j.de publi.l.si qs ꝓhibuerit.¶ Item fallit i hijs
que ꝓsse requirunt animū domini verum.et nō fictum vel
īterpretatiuū sicut ē additō hereditatis materie.et dixomū
vt.j.de acqren.here.l.si qs mihi bona.§.penul.et.j.ō diuō.
.l.si penitu. cy.nō de hoc in.l.mandatū.C.manda.glo.ot.
nō de hoc in.c.i.de renun.in clemen.vbi vide.Quid ergo i
ꝓcuratore generali sicut sunt ꝓcuratores societatū florentie
quomodo poterit īitimari reuocatō. R°si erant ad certuȝ lo
cum deputati t' publice ꝓponet̄ reuocatō.vt.j.de insti.§
et si pupillus.§.ꝑscribere.Si autē non erant ad certū locū
deputati qdam aduocatus florentie cōsuluit q̄ nulluȝ erat
remediū n' occideret̄ ꝓcur.q2 sub pretextu mādati nō debēt
ꝯtrahentes decipi.sȝ falsum.et inutile consiliū fuit q2 sufficit tē
q̄ intimet̄ ipsi ꝓcuratori.vt in dicta.l.si mandasseȝ.j.man.
et nō in dicto.c.i.de renun.in clemen.alias esseȝ absurduȝ di
cere q̄ illud mandatū esseȝ irreuocabile n' per morteȝ dn̄i vel
ꝓcuratoris.Curiosus dȝ esse q contrahit vt ingrat an man
datuȝ sit reuocatū nec ne.ar.j.de in rem verso.l.iij.§.sed si
sit.¶ Dixi no vnum nō in ista materia q̄ illud quod dicunt
docto.ō nuncio nō approbat glo.in.l.i.in fi.j.de contrahē.
emp.vbi dicit q̄ idē in nuncio q̄ in ꝓcuratore.et forte bene
dixit n' aduersarius tractet de dāno vitando. secus vbi de
lucro captando.vt in dicta.l.si pater ō ma.vin.et si tu dicis
deficit cōsensus verꝫ est verus ꝯsensus. tn̄ interpretatiuus
cōsensus fingit̄ durare.et contractus ꝓcedunt ex ficto ꝯsen
su.vt.j.loca.l.q ad certum et hoc teneo sustinendo gl.a q̄
non ē tutum recedere maxime in ꝯsilijs.¶ Quid in malefi

cio quomodo mandatū reuocet̄ et sub qua for°.et q̄n ōbe
at notificari aduersario et sub qua cautella . et qd in consilio
q̄n consilium reuocet̄ et ꝑ que verba. dic ō istis vt nō In
nocen.extra ō homi.c.ad audientiā.Bal.

i **Iis qui** .Electō facta ꝑ minus legip
timam ꝑsonam pōt ratificari
tene menti.¶ Nō q̄ id quod est positū in
optione mea possum ratificare ꝑ procurato
rem et sic nō q̄ pōt constitui ꝓcurator ad electionē preben
de. Item si socius meus eligit possum ratificare.facit ex̄ ō
prebendis.c.accedens.Baldus.

p **Rocurator** .Procuratō q ē ꝑ do
mino obligatur etiā i
finito officio cōuētur .h.d.vel.sic oblig° vo
luntaria administratoꝝ non finitur licet offm̄
finiat̄ .h .d.¶ In tex .ibi ꝓcurator generalr̄ cōstitutus cuȝ
libera qui vendidit rem domini vt.s̄.c.l.procurator cui libe
ra et nō in.l.procurator totorū quod dominus videns forte
indignatus ex hoc reuocauit mādatū .Si autē fuisseȝ ꝓcur.
solum ad hunc actū tunc mandatū esset statī finitū sine alia
reuocatōe.q2 forma mandati facit finem mādati.vt.j.man
dati.l.diligenter.et tn̄.l.n̄a quolibet cāu loqui pōt siue mā
datum recipiat finē per reuocationē siue per actus iniūctos
executioni siue morte vel quocūq̄ alio modo non curo.
¶ In tex.ibi desiit.i.lȝ officiū suū finitum sit. et amplius
mandatū non vigeat.¶ In tex.i' eius.s.oblōnis suscepte.
¶ Nō q̄ obl° suscepta occasione officij durat finito offō.
vnde officialis ex ista oblōne tenetur tanq̄ priuata ꝑsona et
ꝓprio nomine.¶ Op.cōtra hanc.l.et vr̄ q̄ finito officio ad
ministrator non teneat̄.vnde vr̄ obstare.s̄.c.l.plautius. p°
R°.so.dicit glo.ibi loquit̄ in iudicio.hic in ꝯtractibus.Ratio
dn̄e est duplex.p° q2 in iudicijs procurator repr̄tat dn̄um
tm̄ .et solius domini ꝑsona cōcernit̄ non ē ita in ꝯtractibus.q2
ab ipso ꝓcuratore originem sumit.vt.j.de act.et ob.l.qcunq̄
q̄ gerimus.2° rō ē ista.q2 obligatio in iudicijs est obligatō
necessaria.cum iudicium redactum est in inuitum.sed in ꝯ
tractibus est obligatio voluntaria .et mitius agitur in obli
gatione necessaria q̄ in voluntaria vt.s̄.qui satisda. cogun.
.l.si fideiussor.§.necessaria et.l.de dic.§.tutor.Extra hō op
nitur et videtur q̄ idem sit in iudicijs q̄ in cōtractibus q̄ ꝓ
curator tenetur finito offō seu iudicio vnde videt̄ obstar̄.s̄.
.c.l.si procu.§.si.so.aut procur.in iudicio facit id quod do
minus tenebatur facere vt q2 satisdat iudicatum solui quaȝ
satisdatiōeȝ domin° principalis nō tenetur soluere finito of
ficio tunc loquitur lex contraria .Aut procurator facit totū
cōtrarium eius q̄ debet fieri tunc etiā ipse procur.tenet̄ et n̄
liberatur per expirationē officij vt in.l.i.§. si procurationis
si quis iusdi.non obtē.Conclude ergo tres cāus aut in iudi
cio facit q̄ dn̄o non incōbit .Aut quod incōbit aut cōtrariū
eius quod incōbit.¶ 3° op.et videt̄ q̄ etiā in cōtractib' nō
teneatur finito officio vnde videt̄ obstare .j. quādo ex fac
to tu.l.post mortem et.j.de euic.l.illud .§.i.et.ff.de admini
tu.l.cum post.§.i.So.dicit glo.q̄ aut nos loquimur in pro
curatore vel in curatore primo casu tenetur finito officio vt
hic secūdo cāu non tenet̄ finito offō nisi appareat q̄ volue
rit in se domini obligationē transferre vt .j.de cōsti. pec.l.
lucius.idem quod in tutore et curatore est in ꝑlato et in quo
liber publico administratore vt.j.de admini.re.ad ciui. ꝑti.
.l.iij.§.in cū et quod nō her.extra de arbi. c.per tuas . et qō
nō.C.de cōtracti.iudi.l.i.et .C.de spon.l.si.idem etiā vide
tur i marito q obligat se cōtemplatōe fundi dotalis puta lo
cando fundū vt nō teneat̄ sol.mat.vt nō.j.so.matri.l. diuor
tio .in prin.et.C.rem in presenti.§.i.per Cy. Idem videt̄ i
prebendario et vsufructuario vt finito vsufructu.vel prebē
da non teneatur vt.j.locati.l.si quis.§.et hoc subtiūgi potest
¶ Et ista faciunt ad.q.Ego enim quādam gabellam ꝓ qua
sum obligatus secundū cōsuetudinē pusinam ad vices i cen
tum postea cōmune perusij abstulit mihi istam gabellā q̄ro

nunquid remaneam obligat⁹ ad vices ⁊ breuitèr ex predic
tis patet quod non quia illa obligatio eſt ſequella rei vnde
finita re finiẽ obligatio ad hoc.ſ.ō conſti.pecu.l.fi.⁊ i'guil.
de cu.hoc tenet. Item ex pdictis patet ꝙ aut obligatio de
ſcendens ex cõtractu eſt ſequella officij voluntarij.⁊ priua
ti.⁊ iſta durat etiã finito officio aut ẽ ſequella officij neceſſa
rij ⁊ publici ⁊ illa non durat finito officio. Aduerte dico ꝙ
nõ durat quo ad ipſꝫ adminiſtratorẽ ſed bene durat quo ad
dñm vt dicta.l.poſt mortem. ¶ Sed quero que eſt rõ dfie
R° q: magis eſt ſuccurrendũ ei qui gerit officiuꝫ neceſſariũ
ꝙ ei qui gerit offm̃ voluntariũ.vt.ſ.de his qui.vt indig.l.
poſt legatum.§.tutor.⁊.ſ.de poſtulando.l.pe.§.fi.iſta ẽ rõ
glo. ¶ Extra contra iſtam rõneꝫ inſultant doc.q: l.cauetur
ꝙ ẽt voluntarius adminiſtrator non tenet ex contractu fini
to officio.vnde videt obſtare.ſ.de inſti.l.lucius.So.duob⁹
modis. primo ꝙ in.l.luci⁹ epiſtola nõ continebat oblõneꝫ.
ſed facti preteriti confeſſionẽ ⁊ narrationẽ.vnde cuꝫ ex illa
epiſtola nõ oriat obligatio ſed mea probatio merito ñ tene
tur adminiſtrator hoc tãgit S.de cu.ſ.de conſti.pecu.l.titõ
2° modo reſpondet ad.l.lucius ꝙ ibi adminiſtrator cõſtituit
ſe ſolumꝫ adminiſtratorio nomine. ⁊ cõtemplatione ſolius
officij.hic autem fideꝫ quam aſtruxit ⁊ ſibi onus oblõnis i
iecit.⁊ ſic non ob.⁊ iſta eſt cõis ſolutio doc. ¶ Contra iſtam
ſolutionem op.Bar.q: l.expreſſe cauet ꝙ lꝫ ꝓcurator obli
get ſe ꝓcuratorio nomine.tñ tenet officio finito ꝓcuratõis
vt.ſ.mandati.l.fuum titij.vbi eſt hoc expreſſum ad idẽ.ſ.
de publi.l.ſi quis ꝓhibuerit.v.i.Bar.recedit a dicto doct.ꝑ
dictam.l.fuum titij.⁊ lꝫ procura.tanꝙ ꝓcurator ſe obliget
tamen ꝑpetuo tenet quomodo ergo ridet ad.l.lucius.de i
ſti.certe ridet ipſe hoc modo.q: dicit ꝙ qñqꝫ ꝓcur.contra
hit ita ꝙ ex ipſo contractu acquirit actõ directa ipſi procu
ratori.tunc verſa vice ꝓcur.ꝑpetuo obligat ita loquitur hic
ita etiam loquit l.fuum titij.nã ꝓcurator vidẽdo queſiuit
ſibi ius ad petitionẽ pretij.vt.ſ.de pac.l.ſi cum emptõe.§.
fi.vnde nõ eſt mirum ſi verſa vice ꝓcurator obligat.ſi autẽ
eſt talis contractus ex quo ꝓcuratori ius nõ querit vt con
tractus conſtitute pecunie in quo nõ reperit obligatõ corre
latiua.ſed ex vna parte tm̃.tunc ꝓcurator nõ tenet finito of
ficio.⁊ ita loquit l.lucius.Et ꝙ iſta diffinitõ ſit vera ꝓbat
per tex.expreſſum.ſ.ō pigno.act.l.ſolutum.§.ꝑ litteram i
prin.in rõne ſui ſm bar.qui dicit ꝙ iſte tex. declarat hanc
materiã.Ego nõ recedo a dictis aliorꝫ doc.⁊ diſtinguo ſm
eos tres cãus aut ꝓcurator in cõtractu. vnde obligatio de
ſcendit format verba obligatoria refferendo ea in ipſum of
ficium.ſeu dominũ aut ſimplr̃ loquit.p° cãu imputet ſibi.
q: egreſſus ẽ naturã officij. Nam ex natura officij nõ incõ
bebat obligare ſe.⁊ ideo ſi hoc mõ ſe obligauit perpetuo te
netur.vt hic.ſo cãu obligatõ eſt perpetua quo ad dominũ.
Sed quo ad ipm ꝓcuratorem finem cũ officio recipit.q2
acta agentiũ non operant vltra eorꝫ intentionẽ ad hoc.ſ. de
le.ij.l.pero.§.mater. ¶ 3° cãu ſubdiſtinguo aut actus q geri
tur continet obligationẽ aut continet ꝓbationem.p° cãu tẽ
ꝓcur tenet finito officio.q: in dubio confert obligatio ad
pſonam ſimplr̃.nõ vt ad pſonam qualificatã.ar.ſ.de vbo.
obli.l.ſi ita ſtipullat.§.griſogonus in l.ſi quis cõis ō ſtip.
ſuo.Secundo cãu non tenet ꝓcu.ſed dñs ⁊ ita loquitur ō
inſti.l.luci⁹.ſm vnum intellectum. ¶ Iuxta hoc q̃ro vnum
qd ſi cõtract⁹ hꝫ plures ↄtractus.⁊ in vna particulla ſit mẽ
tio officij qualificando ipam obligationẽ in alijs pticulis ↄ
hentes ſimplr̃ loquunt quero quid iuris. R° ꝙ totus ↄtra
ctus intelligit eodeꝫ modo qualificatus per.l.ad hoc nõ.ſ.
de fideicõ.li.l.lucius. ¶ Vltimo nõ ad hanc.l.ꝙ nõ.Guil.ō
cu.C.vbi cau.fiſ.l.cũ vendendo.⁊ cy.in conſilijs i cõſilio.
xxiij.⁊.xxiiij°.conſilio.⁊ quod nõ Innoc.extra de fideiuſ
ſoribus.c.quod quibuſdam.

q **Uod procurator**. Ex cõ
tractu ꝓ
curatoris q pendet ex re domini agit dñs ſi

ne ceſſione.h.d. ¶ Nõ ex iſta.l.quod ſi ꝓcurator locat pre
dium dñi in iſto contractu locatõis nõ requirit ceſſio.q: pẽ
det ex redditib⁹.⁊ ſic ex re dñi.vt.ſ.de fur.l.ſi fuuſ.§.loca
ui. Idem ſi ꝓcurator vendicat rem dñi.vt.ſ.act.emptio.l.
iulianus.§.ſi ꝓcurator ſecus tñ videt in eo q non hꝫ mã
datum ꝙ tunc requirat ceſſio.vt.ſ.de condi.indebi.l.ſi vr
bana.⁊.ſ.de ſolut.l.filie.⁊ facit iſta.l.ꝑ ꝓcuratoribus pre
latorum q dant ad fictum ſeu locant predia ſuorꝫ bñficiorũ
ꝙ acquirat dñis ſine ceſſione ⁊ ẽt de iure cãonico vt gñlr̃
ꝙ non regrat ceſſio vt ꝓbat.i.q.vi.quotiẽs cordis oculus.

Aulus. Nõ bene hanc.l. domin⁹ põt
litẽ procuratoris aſſiſtere.h.d.
¶ Nõ ꝙ dr̃ia eſt inter reuocare ⁊ aſſiſtere
nam reuocare eſt velle excludere ꝓcuratoreꝫ
ꝓrſus.aſſiſtere eſt ꝓcuratorẽ inſtruere.⁊ coadiuuare quod
ſemper lꝫ dño vt extra.c.c.dilectus.⁊ ar.ſ.de inoffi.te.l.ſi
ſuſpecta. ¶ Sed pone dñs vult ꝓducere teſtes nũquid põt
⁊ videt ꝙ nõ q: per hũc actum videret ꝓcuratorẽ reuoca
re vt dixi.ſ.e.l.ãte litem.breuiter dico ꝙ ſi dñs ꝓteſtat ꝙ
vult procuratorẽ reuocare quod licitũ ẽ dño ꝓducet teſtes
⁊ inſtra q: illud eſt aſſiſtere cãe pro ſuo intereſſe vt dicta.l.
ſi ſuſpecta.ſed ſi intendat ꝓcuratorem reuocare hoc nõ põt
poſt litẽ conſ.vt.l.poſt liteꝫ.ſ.e. ¶ Quero quid ſi ſunt duo
ꝓcuratores inſolidum cõſtituti cũ clauſ⁹ ꝙ nõ ſit melior cõ
ditio occupantis vtrũ ſi vnus ẽ lit.conſ.alter poſſit aſſiſter
cãe Wbar.ſilli.determinauit ꝙ nõ ita ꝙ iſte alter faciat ali
quem actum niſi aduerſario patiente facit.c.ſi duo ō ꝓcur.
li.vi.⁊.ſ.iudi.ſol.l.iam tamen.§.penul.

p **Ater**. Legatarius nominis cogitur deſẽ
dere hẽdes teſtatoris ex cã hẽdita
ria reconuentos.h.d. ¶ Nõ p° ꝙ creditor
poteſt eſſe tutor ⁊ ad h quotidie allegat an
hoc ſit verum ſecũdũ aũt.minoris debitor glo.tãgit ſꝫ tu dic
plene vt nõ.ſ.de pac.l.cũ in eo.per.S. ¶ 2° nõ ꝙ habens
cãm lucratiuã ex vltima voluntate titulo ſingulari tenet def
fendere heredem vniuerſalẽ hoc vt in eadem.l.ſi quis i re.
¶ 3° ⁊ vltimo nõ ꝙ habenti ipſo iure iura vtilia tamen man
dantur directe cõtra.C.de lega.l.ex legato nominis. ¶ In
glo.i.in.fi.adde quod nõ.ſ.de excu.tu.l.ꝑ litẽ.⁊ vtrũ ẽ ꝙ
lꝫ velit cadere a credito non tamen admittitur ad tutellam
q: iſtud eſſet redimere tutellam nũmis quod non eſt licituꝫ
vt infra de tutellis.l.i. cos.⁊.l.i.§. item ſolẽt ſupra de offi.
prefec.vrb.

a **Bſens**. Vide quod nõ.ſ.de re.iuſ.l.i
.co.§ nemo.Bal.

p **Ex procuratorem**. Per ꝓ
curato
rem facimus iura cõſeruantur in eſſe quam ac
quirantur de nouo tene mentẽ hanc legeꝫ.
¶ In tex.ibi retinemus.ſ.ſemper ⁊ hec eſt dr̃ia inter acqui
rere de nouo ⁊ retinere. ¶ In tex.ibi.inter legitimũ tps
ergo a cõtrario ſenſu ſi lapſa ſunt tempora ñ cadit interrup
tio vel perpetuatio actõis de hoc nõ.ſ.de ſolut.l.cum quis
.§.ſi quis reo. ¶ In tex.ibi.ꝓhibeat nõ ꝙ ex ꝓſtatiõe ꝑ
curſis queritur ius domino ſine ceſſione.facit.ſ.de vſur.l.
ſi qs ſolutõi.§.mora. ¶ In glo.reſpondet in fi.veritas eſt
ꝙ habito reſpectu ad materiam agit de iure cõſeruando.ſed
habito reſpectu ad formaꝫ agendi iſta actio oritur de nouo
⁊ ſic actio talis eſt antiq.actõ formalr̃ ẽ noua.⁊ ita ſent gl.ſi
milib⁹ v̓bis vtũtur doc.C.ō alie.iudi.l.vnica.n'ꝑ pe.⁊ cy.
⁊ ꝑ dy.i.c.ꝑ poſſeſſor ad finẽ ō re.iur.li.vj.v' vtit egpolẽ
tibus verbis.Bal.

r **Ireus**. Offerens debitũ litem non co
gitur cõteſtari ⁊ offm̃ ordinarij
eſt in qualibet parte litis eiuſdem potentie.
ſed officium delegati per litis conteſtatio
nem ratificat ⁊ augetur hoc.d.⁊ eſt ſingularis.l. ¶ Glo.di
uidit hanc.l.in tres partes.nam primo ponitur qõ ⁊ allega

tur pro prima parte vna rō .2° allegantur p alia parte due
rationes 3° qō soluitur infra quadaȝ dr̄ia inter officiū iudi
cis ordinarij ⁊ officiū iudicis dellegati.2° ibi quid si tūc. 3°
ibi sed hoc constat.¶ In tex ibi nam non incipit allegarͤ ſȝ
interrogate ista nō est bona expositio q2 lr̄a debet dr̄e nam.
nō autem nam .⁊ ideo dic ꝙ in hoc .ṽ.quid enim allegat p
reo ⁊ tacite ridet obligatōi facte p actore q2 allegatio facta
pro actore non cōcludit de necessitate cum factum possit se
alr̄ habere ⁊ licet esset ita in facto nō est ita quo ad contrat
tatis maxime in actōe famosa.¶ In tex.ibi suspect°.l.ō ca
lumnia .videtur enim nō obtulisse domino priti aīo differē
de litis ergo sibi imputet .¶ In tex.ibi quid si tunc hic alle
gat pro parte rei.¶ In tex.ibi accipe legas interrogatiue ⁊
supple nō viderͤ ꝙ cogatur ecce p' ratio p reo. ¶ In tex.
ibi quid enim.ecce secunda ratio pro reo.¶ In tex.ibi inter
rogatiue lege.q̄si dicat nunqd in hoc solum pcederet vt ista
metur ⁊ supple quod hoc nō esset rōnabile.¶ In tex.t' ſȝ
hoc constat.nunc soluit qōnem determinans eam p reo . ⁊
effectus determinationis ē iste ꝙ offerens corā ordinario
n̄ cogiͤ litē ɔt. ſȝ fiet sibi p̄ceptū deponendi ſȝ offerēs corā
dlegato cogiͤ litē ɔt.q2 an̄ n̄ possȝ ei fieri p̄ceptū deponēdi
p iudicē dellegatū ⁊ facto deposito reus ab obseruatione iu
dicij absolueͤ.vt institu.de perpe.⁊ tempo.ac.§.fi. ⁊ ita in
telligo hanc lr̄am que est aliqualr̄ obscura.posset etiam ali
ter intelligi .vt offerens nunq̄ cogaͤ ad litem contestandā.
⁊ id quod non pōt p̄cipere dellegatus.q2 lite nō contē° pre
ciperet ordinarius.vnde p̄p hunc actum opȝ ꝙ a dellegato
recurraͤ ad ordinarium.ſȝ post liͤ.conte.nō opȝ ordinariū
adiri.q2 fortificata ē iurisdictō iudicis dellegati.⁊ ēt iste in
tellectus est satis bonus.¶ Nō ꝙ ille q offert debitum litē
contestari non cogiͤ.vt hic in.ṽ.nā iniquum.⁊.j.de le.i.l.si
domus.§.in pecunia.sicut enim excep° solutionis facte ipe
dit p̄cessum v' est liquida p acta cāe.vt institu.ō ppe.⁊ tē.
act.§.fi.⁊.j.si fun.ven.l.hac.ita oblatio que fit in iudicio .
Naȝ offerens ē par soluenti.vt in aūt.vt ex act.instā.dof.
§.fi.j.de rescin.ven.l.fundus q lucij.ſ̄.de pac.l.cū fund°.
⁊.j.de pigno.act.l.si rem.§.fi.¶ Iuxta hoc reuoco in du
bium vtꝝ in cāu.l.nostre sola oblatō impediat p̄cessum.an
vero requiraͤ depositō ⁊ consignatō.⁊ viͤ ꝙ per iam dicta
sufficit sola oblatō.nam offerre tm̄ pertinet ad officiū partiͤ
ad offm̄ autem iudicis ptinet vt fiat depositō ⁊ cōsignatio.
vt in.ṽ.sed hoc cōstat.In ɔ̄riū viͤ q2 tunc est verum ꝙ suf
ficit sola oblatō quando offeriͤ persone legiptime.q2 procu
ratori iudicij non pōt solui.vt.ſ̄.de pac.l.ſȝ si tantum.vnde
frustra offerͤ ei qui nō potest solutionē recipere.doc.sentiūt
hic ꝙ sola oblatō sufficit ad euitandū p̄cessum litis.⁊ impu
tat sibi dn̄s qui non misit p̄curatorem ad exigendū tamen
mens nr̄e lr̄e videͤ contra eos.q2 lr̄a hic tradit formam p
cedendi vt non steͤ in finib° oblationis sed p̄cediͤ ad ōpo
sitionem quod veꝝ credo.alias frustra fecisset mētionē tex.
ibi ō depositione ⁊ cōsignatōne si sola oblatō sufficeret ad
litem euitandā. ¶ Extra hoc nō ꝙ q̄ndo non ē persona cui
possit offerri.tunc debitor dȝ protestari se paratū soluere ⁊
cum mandato iudicis dȝ deponere ⁊ ɔsignare.vt.C. de dis
trac.pignoͤ.l.si residuū.⁊ hanc.l.nostram multū nō p debi
toribus absentiū.qui nō reperiunt cui offerāt.vt adeant iudi
cem ⁊ eius mādato deponant ⁊ cōsignent.¶ In hoc tamen
tutū est vt precedat quoddam p̄clama.vt.C.ō distrac . pi
gno.l.si eo tempore fm̄ Bar.⁊ facit.j.ō iudicem adiec.l.si p̄
dio.⁊.j.ō nauti.feno.l.labeo.¶ 2° nō in hac.l ꝙ ar͞m sum
ptum a possibili soluiͤ p contrariū possibile . nam possibile
hic erat ꝙ debitor non calūniabaͤ.Item ⁊ possibile erat ꝙ
calumniabaͤ.q2 a prin° forte nō habuerat pecuniaȝ ad ma
nus.Cum ergo possit se hēre ad alterutrum in melioreȝ p
tem interpretari debemus quod tene menti.¶ 3° nō ɔsiliuȝ
.l.ne quis infameͤ.est enim ɔsilium ꝙ ante condēnationem
soluat.de hoc est tex.nō hic ⁊ hoc est veꝝ tam in ciuili q̄ in
criminali fm̄ Bar. Sed Bal.de cu.⁊ cy.hic in additͤ. dicū

ɔsilium in criminalib° causis.q2 q soluit confiteͤ. vt.j.de ta
bu.exhi.l.locum.§.si qs.⁊ sola confessio īfamat fm̄ eos.Tu
dic vt dix.ſ̄.de infamib° in.l.qm̄.⁊ in.l.ictus fustium . sed
absq3 dubio dico ꝙ ista so.excludit infamiā ex genere pene
verbi gratia dicit statutū ꝙ fur condemneͤ in quadruplum
vltra hoc de cōsuetudine est ꝙ offō iudicis fustigeͤ dico ꝙ
si ante condēnationē soluit nō debet fustigari.nemo ergo in
famabiͤ ex genere pene q2 sublato p̄ncipali per solutionem
tolliͤ offm̄ iudicis.vt.j.de eo ꝙ cer.loco.l.centū capue.⁊.l.
fi.⁊.l.iiij.C.ō positioni.¶ 4° nō h' quem cōfiteri debitū n
⁊ offerre.⁊ ni dicit tex.per hoc litem nō contestari.vn̄ dic
hoc.ꝙ hic videͤ tex.contra glo.que ē in.l.vna.C.de liber.
agnos.que dicit ꝙ p confessionē fit litis contestatō.dic p2 .
aut confessio ē simplex aut implicita includens ɔ̄ditioneȝ.
p̄mo cāu non fit liͤ.conte.vt hic.so sic.istud nō est verū ꝙ
etiā per simplicē confessionē fit litis con°.vt.j.de nego.ge.
.l.aut qui natura.§.cum me.⁊ i' nō.Bal.dicit ꝙ aut p̄ce
dunt p̄paratoria iudicioꝝ sicut est oblatō libelli. citatō ⁊ si
milia.vt nōtur in auten° ī medio litis.§.fi.collatione.viij.tē
per cōfessionē fit litis cont.aut ista p̄paratoria nō precedūt
sed cōfessio fit de plano.tunc nō fit lit.cont.vt.j.de iudi.l.si
debitori.⁊ de re.iudi.l.debitoribus .ni glo. non respondet
legi nr̄e sed ridet Bal.de cu.⁊ dic ꝙ in.l.nr̄a erat cōfessio
iuncta cuȝ oblatōe.⁊ ideo nō fiebat animo litem cont.ſȝ aīo
iudicij vitandi vnde illud quod ordinaͤ ad vnū effectū non
dȝ cōtrarium opari.vt.j.de here.insti.l.ex facto.§.agitatuȝ
⁊.j.de acquiͤ.heredi.l.fuit.secus ergo si cōfessus non habȝ
cōnexam oblationem q2 tunc est vera glo.ar.j.de iuriuͤ .l.
qui iurasse.§.fi.⁊.l.nā ⁊ postea.§.iij.scdm̄ Bal. Tu dic la
tius q̄ndo confessio fit ad iudicij p̄parationem tunc non in
ducit lit.cōt.vt.j.de interro.act.l.noluit.§.i.Quandoq3 cō
fessio fit ad iudicij euitationem ⁊ non inducit litis contest.
vt hic quandoq3 cōfessio fit ad iudicij inchoationem tunc
per cōfessionem lis cōtestaͤ si sit facta in forma iudicij.vt.l.
antiqui natura .§.cum me absente quādoq3 cōfessio fit ad
veritaꝰ indagatōem post liͤ.cōte.per cōfessionē q2 non dȝ
pluries lis ɔtestari in vna causa per hoc dico ꝙ quando qs
cōfitetur positionē .non videtur lis cōtestari.vt extra de el
lectione.c.dudum ecclesia .Item qui de plano cōfitetur nō
seruato ordine iudicioꝝ nō dicitur litem cōtestari vt dicta.l.si
debitori.⁊ .l.debitoribus.que verba nō .Et cōclude ꝙ inte
dum cōtra cōfessū fertur sentētia diffinitiua .interdum fit ei
preceptū soluendi vt.d.l.si debitori .interdū fit ei p̄ceptum
d̄ponendi ⁊ fcō deposito absoluitur ab instātia iudicij vt h'
¶ Quinto nō ꝙ officiū ordinariū est ita plenum ante lit. cō
te.sic post ⁊ ꝙ pōt absoluē ab instantia an̄ liͤ.con.⁊ post se
cus in officio iudicis dellegati q2 ante lit.cōte.non potest fa
cere preceptū quasi diffinitiuū nec absoluere ab instantia iu
dicij tex.est hic singularis quem alibi nescio .Ex hoc patet
ꝙ per liͤ.cōte.dellegatus in ciuili incipit habere officiū ma
gis plenum secūdum Odofredū .sed glo.dicit ꝙ efficiͤ do
minus litis quo ad dn̄ium iurdcōis .sed doc.hoc reprobāt
per.l.j.de iudi.l.iudicium soluitur.¶ Sexto ⁊ vltimo indu
citur ista.l.in argumentum ꝙ iudex dellegat° possit facere
executionē sentētie interlocutorie vel precepti secus in diffi
nitiua q2 tūc funct° est offō suo vt.j.de re iudi.l.a diuo pio.
.B.de cu.dicit ꝙ hic loquiͤ in executiōe que fit de volūta
te partium .secus de executione contētiosa secūdū .B. Et.l.
nostra est argumentū ꝙ ea que ante liͤ.conte.cōtingāt non
ptineant ad officiū iudicis dellegati cum nō possit facere se
questra vel silia que fiūt officio iudicis .In cōtrariū. facit
quod nōtur .j.de inter.act.l.i.§.fi.¶ In glo.sed quomodo
nō obstat.l.nostra q2 loquiͤ in officio iudicis īpendendo su
per principali .sed non loquuntur super emergēti vl' accesso
rio.facit.j.de damno infecto.l.si qs missuȝ.§.iudex. ¶ Itē
quero extra veꝝ reus q confiteͤ libellum teneaͤ ad expen
sas litis.⁊ dic ꝙ nō si confessus ē a princ°.vt nō.B.in.l.e
dita.C.ō edendo.¶ Item quero si creditor abest vtruȝ ō

ditor poſſit facere eum citari. vt veīat ad recipiendū ſolutōnem. ⁊ dic ꝙ ſic. vt. C. ḋ dona. an̄ nup. an̄t dos data. bald'.

n **Ex ciuitatis.** In glo. ſua i' idē eſt falſū vt nō Innocen. extra. eo. c. petitō de parte vero gl. nō. C. de bo. mater. l. i. Innoc. nō extra de procu. c. accedens. Et eſt argumentū ꝙ requirat̄ conſenſ' filij. ſ. e. l. filius. §. nam ꝙ ad dotis tu dic vt dixi. ſ. e. l. i. ⁊ facit. ſ. e. l. non ſolum. §. ſi de dote. ⁊ §. ſi pater. ⁊ ꝙ nō. Inno. ḋ iuramento cal. c. cum cām. ⁊ de re iudi. cum. I. ⁊ A.

q **Vt abſentem.** Deffēſor emptoris denūtians vēditori ꝙ emptorem deffendat tenetur venditori cauere de rato ſi ſibi petat caueri. h. d.

¶ Diuidit̄ in duas partes. qꝛ p̄mo ponit queſtionem. ⁊ rōnem. ſ̄o probat per rōnem. 2ª ibi. qꝛ. ¶ Ad euidentiā. Nota ꝙ ſiue emptor conueniat̄ ſiue agat venditor tenetur eū deffendere ⁊ ē obligatus ad hr̄e licere. ⁊ hoc p̄ſuppōit hec lex. ¶ In tex. ibi poſſeſſionē rei vendicatione cōuētū. ¶ In tex. ibi poſtulabat ī iudicio vel extra iudiciū. Et ſm hoc diligenter nō ꝙ ſicut qui agit ḋ rato cauet. ita q alieno nomine ꝓſtat̄ de rato cauet ſecundū bart. oz ergo ꝙ aut oſtendat mandatū. vt. j. de poſiti. l. ſi qs inficiatus. aut ḋ rato caueat ſcḋm eum quod tene menti. ¶ In tex. ibi deffēderetur emptor vel ipſe deffenſſor. ¶ In tex. i' deſiderabat ex hoc nō nō incombere neceſſitatē cauendi niſi petenti hoc. ¶ In tex. ibi rem ratā. i. iſtā denunciationē ⁊ deffenſionē. ¶ In tex. i' habitur ſupple quærit̄ quid iur̄. ¶ In tex. ibi puto hic reſpōdet. ¶ In text. ibi eum. ſ. deffenſſorem proteſtantem. ¶ In tex. i' agenti. i. vendicanti. ¶ In tex. i' rurſ' ad quod nō cogeret̄ ſi prima deffenſſio rata haberet̄. ¶ Ex hoc nō ꝙ vnica deffenſſio ſufficit n' facta ad petitionē legiptime perſone nec ſepius cogit̄ venditor emptorem ab vno ⁊ eodē aduerſario deffendere quod eſt nō. ¶ Nō p̄mo ꝙ q alieno nomine ꝓſtatur deb; de rato cauere. intelligo ſiū de mandato dubitet̄ ſiue ſit certum ꝙ iſte ꝓſtans non h; mandatū qꝛ iſta ꝓſtatio fiebat in cōſequentiā deffenſſiōis que nō requirit mādatū ⁊ erat de appēditijs deffenſſionis. ar. ſ. e. l. ꝓcurator. ⁊. j. de vſur. l. ſi quis ſolutionē. §. mora. ⁊. j. de nego. ge. l. p' poſſet ēt intelligi in deffenſſore qui erat ꝯiuncta ꝑſona. vt. C. de ꝓcur. l. exigendi. ¶ 2° nō ꝙ venditor q ſemel deffendit emptorē conuentum non tenet̄ iterato deffendere eum agentē. n' cum p̄mā deffenſſionē nō habeat ratam hinc eſt ꝙ deffenſſor emptoris cauet ḋ rato ne onus deffenſſionis reiteret̄. ⁊ ꝯtrarium cōtingit reiterari ꝙ ex ſatiſdatione rati ipſe teneat̄ ad intereſſe ſumptuū per venditorē factorū. in prima lite in qua fruſtra deffendit. ⁊ iſte eſt verus intellectus tex. ⁊ glo. ſolū enim reſpectu prime deffenſſionis paſſus ē iniuriam emptore nō ratificante. ⁊ ideo repetit ſūpt. p̄me deffenſſionis non ſe. in qua iniuriā non patit̄ glo. h' ponit duas opi. vna ē ꝙ veniat ſumptus ſe deffenſſiōis. ¶ In glo. dic ergo ⁊ hec falſa. alia ꝙ veniant ſumpt' tā ſcḋe in deffenſſione p'. Ja. ḋ. vel melius ⁊ hec vera. ⁊ ita intelligas glo. ¶ 3° nō ꝙ deffendere dr̄ ēt q aſſiſtit agenti. ¶ 4° nō venditorē ad ſumptus teneri. ¶ 5° collige ex hac. l. non ſufficere ſimplicem ſciam venditoris ſine denunciatione. qꝛ ſi ſufficeret ſimplex ſcīa tunc nō refferret a qua eēt facta ratificatō. nec requireret̄ cautio rati. ḋ admi. tu. l. qdā decedēſ. §. ex quo inoruit glo. mouet iſtud dubiū. C. ḋ euict. l. ēptori ſ; determinat̄ exp̄ſſe p hanc. l. ſm Bar. niſi tu velles ridere. qꝛ l; venditor hoc ſciret. tamē emptor non erat in cā. nec iudiciū ſuſcipiebat emptor ſ; deffenſor ēptoris ſiue mādato Breuiter ego credo verum ꝙ ſimplex ſciencia non ſufficiat qꝛ non eſt deffendendus emptor a venditore n' hoc petat ⁊ ita large intellige hanc legem. ⁊ inhereo opi. doctoꝝ meī. ¶ Quero de iſta cautōe rati ad quid cōmittatur ſi ratum ñ habetur. Rndeo nō cōmittitur ad rem venditā. ſed ad ſūptus litiſ. ⁊ ſic interdum cōmittitur ſtipullatio ad acceſſoriū que ad principale nō cōmittit̄ vt. j. rem ra. ha. l. ſi ſtat. §. cū autem. ar. contra. j. de libera. lega. l. petitō. ¶ 2° quero ad quos ſumptus cōmittat̄. vtrū ad ſumptus prime litis vel ſe. glo. ponit duas opi. prima ad ſumptus litis ſecūde. ſecūda ꝙ ad ſumptus litis prime hec vera. ¶ 3° quero circa hanc glo. vtrū venditor teneatur emptori ad ſumpt' litis ⁊ iſta. l. videt̄ ꝓbare ꝙ ſic ꝙ ſumptus venditoris fiat lis ⁊ ꝙ ipſe ſoluat notarijs ⁊ aduocatis hoc preſupponit hec lex. Illud enim ē intereſſe propter quod cauet̄ ḋ rato hic dor. diſtingūt aut emptor ſubcūbit tunc venditor tenet̄ ad ſumptus vt hic aut obtinuit ⁊ tunc non tenet̄ venditor emptori ī aliquo qꝛ app; eū recte vendidiſſe niſi expreſſe ꝓmiſſit ſūptus vt. C. de euic. l. i. ⁊. j. de ver. ob. l. venditores. G. ḋ ca. dicit indiſtincte venditorem teneri ad ſumpt' vt. j. rem ra. ha. l. ſi ſiue. §. cum autem. niſi res euicta nō includeret̄ ī vēditōe vt. C. de euic. l. i. hoc probat. Bar. qꝛ ſtatim mota qōne venditor tenet̄ emptorē; deffendere vt. j. de euic. l. ſi pl' vel minus. §. mota queſtione. ⁊ ſic tenetur ad factum. ergo ſi non facit tenet̄ ad intereſſe ſumptuū. ¶ Preterea venditor tenet̄ ad intereſſe emptori ex clauſula habere licere. ex qua venit intereſſe expenſaꝝ vt in. l. ſtipullatō iſta habere licere. §. i. de verbo. ob. Ego dico ꝙ eſt caſus noſtre. l. qꝛ ſi nos diſtingueremꝰ an ſnīa eſſet condemnatoria vel abſolutoria. interim an̄ latam ſnīam eſſemus in pendenti. ſed hoc eſt contra hunc tex. qui p̄ſupponit ꝙ interim venditor debet ſibi miniſtrare ſumptus litis. ⁊ ſi tu dicis. ⁊ ſi lis de ſcō mouetur iniuria nō deb; nocere venditori. vt. j. de euict. l. ſi p imprudentiam. R: illud ē verum in iniuria iudicis. ſecus in iniuria partis ꝙ eſt notabile ſm gl. ⁊ facit ꝙ nō. C. de act. emp. l. vt pulſos. Concludamꝰ ergo ex p̄dictis ꝙ aut res q euincit̄ non includebat̄ in contractu. tunc nō debentur ſumptus. vt. C. ḋ euic. l. i. aut includebat̄. ⁊ tunc aut nominatī ſunt ꝓmiſſi ſumptus. ⁊ tunc ſm omnes debent̄. vt. j. ḋ vb. ob. l. venditores. Aut nō ſunt nominatim ꝓmiſſi ſumpt' tūc qdam diſtinguūt ꝙ aut venditor vincit aut ſubcumbit. ar. l. petitor de li. le. ¶ Sed Guil. ⁊ Bar dicunt ſumptus litis indiſtincte deberi quod verius credo ſaluo ſi vēditor vult ſuſcipere iudicium in ſe. qꝛ tunc nō tenetur miniſtrare ſumpt' emptori ſatis enim facit iudiciū in ſe ſuſcipiendo. vt nō. j. ḋ do. prelega. l. pater per Ja. de are.

r **Itius.** Licet reus labat̄ facultatibus. ⁊ ad inopiam ꝑducatur deffenſſor ſine mandato qui ſatiſdedit iudi. ſol. non ſecurit̄. h. d. ſm verum intellectū. ⁊ p' ponit verum intellectū. ſ̄o illum ꝓbat per rōnem. 2ª i' nec mulū. ¶ In tex. ibi acciperet maxime hoc enim videbat̄ deffenſſori fauorabilius. cum res eēt integra. ¶ In tex. i' deſiſ aduerſa fortuna. vel ꝓpria culpa nō eſt vis. ¶ Nō ꝙ deffenſſor poſt ſatiſdationem efficit̄ dn̄s litis ⁊ neceſſitatur ad iudicium ſuſcipiendū ex hoc dicit. d. dy. j. de ſolut. l. ſolutō; ⁊ iudiciū ꝙ licet curator actor nō cōſtituat ꝓcuratorem niſi p' lit. ꝯte. tū ꝓcur. ſubſtituit ꝓcur. an̄ lit. ꝯte. p' ꝙ ſatiſdedit ⁊ etiam Bar. tenet hec. ſed albertus Galeoti tenet contrariū in margarita. in ti. de cōiuncta perſona in fi. per regulā generalem quam habet. j. man. l. ſi ꝓcuratori. §. i. ⁊. C. e. l. nec; tutores ⁊ ſ. e. l. nec ciuitatis actor. nō ob. hec. l. qꝛ cōcedo ꝙ habet̄ poſt ſatiſdatōem loco domini ꝙtū ad ſuū preiudiciū ſed nō ꝙtum ad ad habilitatē cōſtituēdi aliū procuratorem qꝛ hoc nō dicit hec. l. nec aliqua alia vel aliter iſta. l. loquitur in deffenſore ſine mandato qui ſuſcepit in ſe iudiciū vnde cum in iſto iudicio nō ſit alia perſona que ledatur niſi ipſe idem merito poteſt ꝓcuratorem ordinare. ſecus in deffenſſore cum mandato quia ſi poſſet ordinare procuratorē. B ob eſſet domino vt in. l. plancius. ſ. e. ti. dictū ergo dy. eſt intelligendū in deffenſſore ſine mādato dictū aliud in deffenſſore cum mandato ⁊ hoc teneo nā plenꝰ ius habet deffenſſor ſine mandato ꝙ verus procurator ante litem conte. ⁊ ipſe iurat; de calūnia qꝛ habetur loco domini vt hic. ⁊ nō in. l. non

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK

Baden-Württemberg

ſolum in prin.ſ.e.¶2° nõ ꝙ qñ ando cogit̃ fideiuſſor videt̃
cogi principalis ⁊ regreſſus habitus ꝯ fideiuſſorem videt̃
habitus contra principalẽ q: per obliquum ledit̃ principal'
vt hic ⁊.C.de vſur.rei iudi.l.fi.⁊.j.de arbi.l.aduerſus.
¶Et ꝑ hoc dicebam i q̃one ḋ facto ꝙ ſi pendẽte cã vſuaria
mandatũ eſt creditori ſub pena excõicationis ꝙ ñ iquietet
reum principalẽ ⁊ miſſe ſunt lr̃e inhibitorie ſicut ẽ de more
ꝙ nec fideiuſſor poterit moleſtari ad idẽ q: proceſſus rei
cõpulatur fideiuſſori ſicut ſñia.vt.j.ḋ except.l.exceptões
que pſone cõiuncta.l.fundi.⁊.l.fundum.co.ti.ꝓ hoc iduce
bam.l.i.C.ḋ diuer.Reſptis.facit in rõe ſui.l.vt vltima.C.ḋ
duo.reis loquor i fideiuſſore q renunciauit bñficio ḋ fideiuſ
ſoribus.nam i alio fideiuſſore ñ eſſet dubium cum nõ poſ
ſit conueniri n' excuſſo reo .non aũt lite pendente.vt i aut.
de fideiuſſor.in prin.¶Op.⁊ videt̃ ꝙ inopia rei ꝓſit dẽfẽ
ſori ⁊ eius fideiuſſoribus.⁊ ſic ꝓbo Reus inops habet exe
cutionem inopie.vt.j.ḋ dolo.l.nam is ſed exceptõ compe
tens reo cõpetit fideiuſſori.vt.ſ.e.l.minor.ſ.quoniã ergo.
⁊c̃.Timore huius contrarij glo.vacillat.⁊ ꝑmo dicit ꝙ con
trarium ẽ vez in exceptione reali.ſed hic loquitur in pſonali
ſꝫ glo.videt̃ fateri ꝯrium . ⁊ dicit ꝙ ſuccurrit̃ fideiuſſori
bus ⁊ reo.ſꝫ iſtud eſt contra tex.⁊ ideo glo.intrincat iſtam
.l.vnde tu ſic dicas ꝙ.l.noſtra ſine dubio põt loqui in def
fenſore animo nominãdi .q: reo liberato non põt amõ ſup
uenire exceptio ipi reo.ergo nec extendi ad fideiuſſorẽ .vt
.j.de bo.liber.l.⁊ q libertinus.ſ.penul.ſꝫ ꝙ iſta.l.põt itel
ligi in deffenſore non animo nouãdi.q: loquit̃ cum reus ꝯ
ueniebatur actione ſolidi pſecutoria.non in q̃tũ facer' põt.
tunc reſponde ad.l.nã is ḋ dolo .q: nõ eſt vez ꝙ inopia pa
riat exceptionẽ debitori n' cedat bonis.vt inſti.de ac.ſ.ſi.
⁊.C.qui bo.ce.po.l.i.h' ergo debito nõ ceſſit bonis.Item
põt eſſe ꝙ debitor ceſſit bonis.tñ iſta ceſſio eſt beneficium
pſonale ⁊ ſic nõ porrigit̃ ad fideiuſſores.⁊ ex hoc tibi patꝫ
triplex intellect⁹ iſtius legis.ꝓbatur hoc vltimum inſti. de
replica.ſ.fi.¶Adde ꝙ quedam pſone ſunt qbus ꝓdeſt in
opia ſꝫ non cedat bonis.vt.j.de re.iudi.l.miles.⁊ extra de
ſolutione.c.coradus ⁊ etiam in iſtis põt loqui hec.l.naꝫ iſta
exceptio non eſt ꝓprie exceptio ſꝫ eſt magis quedam ſolnẽ
di difficultas.vt.j.de verbo.obliga.l.continu⁹.ſ.illud glo.
ergo noſtra que vocat hanc exceptionẽ improprie loquitur
¶2° op.de.l.mutus.ſ.fi.ſ.e.glo.ſe inuoluit ſed veritas eſt
ꝙ hic loquit̃ in deffenſore ſine mandato t' loquit̃ in deffen
ſore cum mandato.ſm Bar.⁊ illa eſt rõ differentie.q: q̃do
cum mandato cogitauit de recurſu ꝯ dominũ que ſpes ſibi
deficit ꝓpter inopiam ſꝫ vbi ſine mandato nõ cogitauit de
recurſu ſꝫ potius naſcebat̃ obligatõ extra id quod agit̃ .vt
.j.cõmodati.l.incõmodato.ſ.ſicut.ar.ad hoc.j.de ſolut̃ .l.
ſi titius ⁊ ſeia.¶Vltimo glo.iducit hanc.l.ad.q fideiuſſi ꝓ
titio q ẽ obligauerat ſpe future numerationis.Modo iſte
titius cepit eſſe nõ ſoluendo.vnde denuntio creditori ne ei
numeret nolens mihi ꝯſulere.⁊ preuidere ne tenear pro eo
creditor nihilominus numerat.modo querit̃ nunqd creditõ
habeat regreſſum ꝯ me.⁊ videt̃ ꝙ ſic ꝑ hunc tex.q: inopia
rei nõ debꝫ mihi ꝓdeſſe ad idem.j.ḋ conſti.pecu.l. vñ fal
ſam.ſed hic ſentit ꝯrium.q: in culpa eſt creditor poſtea nu
merando.vt.j.ḋ fideiuſſor.l.fideiuſſor.de hoc nõ.C.de nõ
nu.pecu.l.cum mãdatori.ad hoc.j.ſi cer.pe.l.q pecuniam.
de hoc nõ in ſpec.ḋ fideiuſſor.ſ.i.v.quid ſi nunciauit fideiuſ
ſor.⁊.v.ſe.Tutius tñ eſt fideiuſſori ꝙ ꝓponat querelam nõ
nu.pecu.que habet vim exceptionis. ⁊ amodo erit ꝑpetuo
tutus.vt.C.de nõ nu.pecu.l.ſi tui.l.noſtra non ob.q: dẽfẽ
ſor ⁊ fideiuſſor contractus non iudicant̃ ad paria.Bal.

o **Omnis**. Deffenſio debꝫ fieri arbitrio bo
ni viri ⁊ opponi exceptionẽ calũ
nioſaꝫ vel fruſtratoriã deffẽdere nõ vr̃.h.d.
ꝙ tene menti.

e **Et ideo**. Nõ in.l.⁊ ideo ꝙ ille ꝓprie
dicunt̃ deffenſiones que ſunt
rõabiles ⁊ que nõ vadunt ꝑ ambages.
¶2° nõ ꝙ ille q opponit exceptionẽ fruſtra
toriã tenet̃ ob rẽ nõ deffenſã.quia nõ vr̃ deffẽdere.¶3° nõ
fruſtrãtes puniri .fac.j.de re iudi.l.negotioꝝ.⁊.j.ḋ vſ.l.tu
tor.in prin.Baldus.

Ad duas. Procurator hñs mandatũ ad plura
non repellitur licet petat pauciora. h.
dicit.¶Nota hic mandatum copulatiuũ reſolui in plures
ſingularitates.

¶Quod cuiuſqꝫ vniuerſitatis nomine vel ꝯ eam agentur.
Rubrica.

n **Neqꝫ ſocietas**. Certa tamẽ
colegia ſūt ꝑ
miſſa qbus licet habere bona cõmũia
⁊ cõſtituere ſindicũ vel auctorẽ ⁊ ſi ñ dẽ
fẽdũt̃ patiut̃ miſſionẽ ⁊ vẽditõꝫ deffẽdi
etiam poſſunt ſine mandato cuꝫ ſatiſda
tione legiptima.h.d.tota .l.iſta .Et diuidit̃ in quattuor ptes
ꝙ primo tractat de collegijs.accipio hic vocabulũ large ad
ſtinctõem collegij liciti ⁊ illiciti 2° tractat de bonis ⁊ deffẽ
ſoribus collegioꝝ .3° tractat quid iur̃.cum collegia non def
fendũtur .4° tractat an collegia poſſunt deffendi ſine mãda
to .2ª ibi quibus tertia ibi ꝙ ſi nemo .quarta ibi ⁊ ſi extra
neus .¶Nõ primo regulam ꝙ omnia collegia ⁊ oẽs con
gregationes ſeu corpora ſunt illicita.illa eſt regula que fallit
in collegijs a iure expſſis .Item fallit quãdo ſuperior con
firmat collegium vt cõcludamus ꝙ duo faciũt collegium li
citum iur̃ ꝑmiſſio ſeu auctoritas .Item ⁊ permiſſio ſeu auc
toritas ſuperioris .¶2° nõ ꝙ iurcõſultus probat collegia
eſſe illicita per hoc ꝙ cõgregantib⁹ ſe in vnum ſub vno no
mine collegij.pena imponit̃ ꝙ enim penam meret̃ illicitum
pſumitur vt.j.de hijs que ꝓ non ſcrip.ha.l.i.fallit hec argu
mẽtatio j.de diuor .l.ꝙ ait lex.ibi eſt ſpãle ꝓpter naturam
matrimonij quod debet eſſe libez .¶3° nõ ꝙ illi qui emũt
publicos redditus ſicut emptores aque ⁊ lac⁹ ⁊ ſimilis licitã
ſocietatem cõtrahunt que ſocietas habet iura collegij vñ poſ
ſunt inter ſe elligere ꝓpoſitum ⁊ facere iter ſe ſtatuta q̃ non
ſunt iuri ꝯria nec irrationabilia.vt.j. de collegijs illicitis .l.
ſodales.C.de conſti.pecu.l.ij.ad finẽ.in aũt.de fideiuſſor.
.ſ.pe.C.de iur̃.o.iudi.l.per iniquũ poſſunt ẽt habere arcã
ſeu burſam cõmuneꝫ ⁊ habere maſſariũ ſeu camerarium cõ
munem q retineat pecuniã ſocietatis.vt.j. ꝓ ſocio.l. verum
.ſ.ſi cũ tres.⁊.l.actione.ſ.ſi cõmunis.⁊ ar.j.de vſ.l.gaius.
debent tñ in tali camerario elligen⁹ eſſe prudẽtes . q: ad in
ſtar inde camerari ſemꝑ cõſueuerunt fundari decimaꝫ preꝫ
vt notat̃ .xiij.q.i.ſ.primo.in glo.ordinaria.¶Venio ad ap
paratũ ⁊ recito apparatum ꝑ.q.p° quero que dr̃ia eſt inter
ſocietatẽ collegium ⁊ corpus. Reſdet glo.ꝙ corpus eſt gnã
le nomen ſocietas ẽ nomen ſpãle nõ cohabitatiuũ ſimul col
legium ꝓprie.⁊ cohabitatiuũ ſimul ego modicũ curo ḋ iſta
differentia.q: ſiue vocet̃ collegium ſiue ſocietas ſiue corp⁹ .
idem iuris eſt.vt.j.de fideiuſſ.l.mortuo . ꝓprio tamen lo
quendo tunc dicitur ſocietas quando reſpicit queſtum vt
in ſocietate conducentium vectigal . ⁊ eſt duplex ſocietas
quedam eſt ſocietas vniuerſoruꝫ que deffinitur hoc modo.
Societas eſt plurium corpoꝝ inter ſe diſtantiũ vno nomine
eis deputato collectiuo ita diffinit Innoc.extra de exceſſ.ꝑ
la.c.dilecta ⁊ probatur .j.de vſuc.l.rez mixtura ⁊ addo ad
finem queſtus facta vt differat ab alijs collegijs .Secundo
ſocietas ẽ ſingulorũ vt quãdo quattuor vel ſex ſcolares ſūt i
vna domo .⁊ licet glo .hic dicat ꝙ iſta ſocietas facit ſindicũ
tanꝗ collegium tamẽ veritas ẽ ꝙ nedũ ſex homines ſed mil
le non faciunt collegiũ niſi ſit eis vnũ nomen imputatũ vt
nõ .Innoc.in dicto.c.dilecta ⁊ iſta eſt veritas .Et ꝓpterea

dico hanc ſocietatē eē ſingulorꝫ nō vniuerſorꝫ ꝛ ꝓpterea non
cōſtituere ſcindicū ſed procuratorē. ¶ Scḋo quero que pena
imponatur facientib⁹ illicitam cōuenticulā ſeu cōgregationeꝫ
dicit glo. ꝙ imponunt̄ diuerſe pene ſm̄ diuerſos fines ad
quos iſte cōgregationes fiunt nā ſi fiant ad monopoliū pu
niuntur iſti congregātes pena exilij. vt. C. de monopol. l. i.
ſi aūt fiunt ad ſeditionem vel publici ſtatus ꝑturbationē pu
niuntur pena capitis. vt in. l. i. ꝛ. ij. C. ḋ ſeditio. cū ſi. Quid
ḋ facientibus ꝯſpirationē contra p̄latum. dic vt nō. xi. q. p̄ma
ſi quis. ꝛ. c. cōiurationū. ꝑ archi. qui ēt dicit ꝙ omnis liga.
ꝛ omnis cōiuratio ſingularium ꝑſonarꝫ p̄ſumitur ad malū.
¶ 3⁹ querit glo. qualr̄ poſſumus cognoſcere licita collegia.
Rn̄det glo. ꝙ cognoſcimus iſta tripl̄r. primo mō ꝙ ē colle
gium ciuitatis caſtri. vel ville. nā iſta collegia ꝛ ꝓpri⁹ loquē
do vniuerſitates inſigniū. ſunt licita. q2 hec ipa neceſſitas facit
ad hoc vt bene ꝛ beate viuat̄. vt. ſ. ḋ iuſti. ꝛ iur. l. ex hꝫ iure
gen̄. iſtud ē verum ſm̄ antiq̄ tēpora. quādo territoria conce
debant̄ occupantibus. ſꝫ hodie ī territorio alieō nō poſſunt
iſta fieri. niſi ſuperior ꝑmittat. ar. ī. ḋ vſufruc. lega. l. heres ī
fundum. ꝛ ḋ ope. publi. l. opus. vnī dicit Inn. c. ꝙ ſi aliqui
volunt facere ciuitatē vel caſtrum. ꝛ ibi intus ſe ꝯgregant ꝙ
ꝙ nō habebit illa ciuitas ꝑuilegium ciuitatis nec habebit iu
riſdictionē niſi ſuperior cōfirmet ſimil̄r caſtrꝫ non habebit ꝑ
uilegium vniuerſitatis nec hꝫ iuriſdictionē. n' confirmet̄ ꝑ
ſuperiorē ita nō Inno. in. c. cū ab eccleſiarꝫ ḋ offō ordi. facit
in aūt ḋ defendēda ciui. ſ. interim. ¶ Subdit tamē Inno.
vnum verbū ꝙ eo ipo ꝙ ſuperior ſcribit ei tanq̄ ciuitati vel
tanq̄ caſtro ꝙ ꝑ hoc videt̄ tacite approbari. ita dicit ipe in
noc. ī dicto. c. cum ab eccliarum. quod tene mēti. ¶ In vno
tn̄ caſu fallit v' auctoritate ſuperioris nō pōt cōſtrui caſtrū
vel fortilitiū. niſi iſte ſuꝑior eſt ꝑinceps. ſ. quādo illud ca
ſtrum vel fortilitiū fit ad guerram vel emulationē. vt. C. ḋ
ſun. limit. l. quicūqꝫ caſtrorꝫ li. xi. ꝛ ideo caſtra que fiunt in
ꝯfinio tpe guerrarꝫ facta pace debent deſtrui ḋ iure q2 fiūt
ad emmulationē ꝑ dictam. l. quicunqꝫ. ¶ Secundo cogno
ſcit̄ collegiū eē licitum. q2 ē factum ꝓ iuſticia cōſeruanda. ꝛ
ꝓ publica vtilitate ſicut ē collegium doctorꝫ ꝛ collegiuꝫ ſco
larium ſicut etiā ſunt collegia artificum. Nā dicit text. ꝙ ſi
ne artificibus ciuitatis bn̄. ꝛ beate viuere non pōt. ꝛ allegat
tex. platon. ī. ḋ nundi. l. fi. ſ. fi. ¶ 3⁹ cognoſcit̄ collegium eē
licitum eo ꝙ ē conſtitutū ad honorem dei ſicut ſunt fraterni
tates diſciplinatorꝫ niſi ſint facta ficticie. vt nō gl. in. l. i. ḋ col
legijs illicitis. ꝛ archi. xlij. di. ſi qs fidelium. Ego dico ꝙ ꝛ a
lijs duobus modis cognoſcunt̄ collegia licita. primo modo
q2 ita lege vel ſtatuto nominatī cauet̄ vt hic in. v̄. pactū. ꝛc.
ſc̄o q2 ſuperior cōfirmauit vt dcā. l. i. de collegijs illicitis ꝛ
ſunt quinqꝫ modi. ¶ Iuxta hoc querit̄ nunqd ligꝫ ꝛ ꝯfede
rationes terrarꝫ ꝛ baronū ſint licite. Breuiter in hoc diſtīguo
finem aut fiunt ad finē licitū. aut ad finem illicitū. primo ca
ſu iſte cōfederationes valent q2 fiunt ad licitā deffenſioneꝫ
ſcḋo cāu non valent q2 fiunt ad illicitā deffenſionē ꝛ hoc ē
argumentū iſtius glo. nam ꝑ finē licitum iudicat̄ ꝙ congre
gatō ſit licita ꝛ ꝑ finem illicitū ꝙ ſit illicita. vt. ī. de fideiuſ
ſor. l. ſi a reo. ſ. ſi reo. ſaluo ꝙ contra principē nunquam tꝫ
ꝯfederatō. q2 ſemꝑ auctoritas eius intelligit̄ excepta p̄ſertī
ſi eius ſubditi cōſpirent contra eū ſicut ponit. Bar. in. l. i. de
collegijs illicitis. ꝛ magis ꝑfecte ponit. Inno. ī dicto. c. dilec
ta ḋ exceſ. prela. vbi vide. ¶ Quero qḋ de parte gibelina vel
guelfa vtrum ſint licite. d. raynerius cōſuluit ꝙ nō q2 iſte ꝑ
tes ſunt ad emulationem. ꝛ hoc cōſuluit in ciuitate tuderti
tpe quo guelfi expulſi recognouerunt dn̄ium ciuitatis eſſe
eccleſie romane. dicit ꝙ illa recognitō non valuit. q2 aut fe
cerunt vt ſinguli ꝛ nō preiudicāt vniuerſitati. aut fecerūt vt
vniuerſi ꝛ nō potuerunt q2 vniuerſitas eorꝫ nō eſt licita. vnī
ꝑ talem recognitionē. nec ius nec ꝓbatio iur̄ q̄rit̄ eccleſie ro
mane. ꝛ hec ē ipa veritas circa rem publicā n' forte eſſꝫ ex
pulſa maior pars ciuitatiſ quia tunc ſub nomīe maioris par
tis. non ſub nomine ſecte facerent collegium licitum. iuxta

nō per Innocen. extra de noū. oper. nun. c. cum ex iniunc
to. Baldus.

Quibus autem Nō ꝙ licita collegia ſūt
tantū illa que poſſūt ha
bere bona ꝛ iura que ſunt ipius collegij. Item poſſūt habe
re ſcindicum ꝛ actorem. Itē ꝓpoſitū ergo illicita collegia
nō poſſunt habere huiuſmōi. vnde illicitū collegium non vi
detur ꝙ poſſit poſſidere nam vt ait. Innoc. extra de ſen. ex
co. c. grauem. collegium eſt nomen iur̄ ꝛ ideo nō dicit̄ colle
gium niſi ſubſiſtat de iur̄. Ia. tamen de ra. dicit ꝙ collegiū
ordinatum de facto habet ea que facti ſūt ꝛ per factum de
ueīt ad ī⁹ vnī poſſidet ꝛ poſſidēdo p̄ſcribit n' ſit collegiū hn̄i
corꝫ ordiātū ḋ ſcō allār ia. ḋ emāci. li. l. i. fac. viij. di. c. q̄ iur̄.
Ex predictis nō ꝙ contra ſindicum poteſt opponi ꝙ colle
gium a quo eſt ordinatus ſindicus n on eſt licitum. ita ꝓba
tur hic a cōtrario ſenſu ꝛ habes expreſſe extra ḋ procu. c.
q2 in cauſis. Scḋo iuxta iſtā primam ꝑticulā querit glo. q̄
eſt dr̄ia inter ꝓcuratorem ſindicum yconomū ꝛ actorē ꝛ dic
vt in glo. que eſt clara ꝛ in ſpec. de hijs qui alieno nomīe in
teruenīūt in prin. ꝛ per. Inno. in. c. cum cām de iur̄. cal. dicit
Innoc. ꝙ potius debet fieri diſtinctio in qualitate cōſtituen
tis q̄ in nomine adminiſtratorꝫ. vnde ſi vniuerſitas dicit ita
cōſtituimus talem procuratorē. iſte ꝓprie eſt ſindicus ꝛ ſi
vnus priuatus homo diceret ita cōſtituo talē ſindicū meū
iſte eſſet procurator etiā ſi diceret conſtituo taleꝫ aſinū meū
ad agendum talis eſſet procur. verus ſecūdū Inno. ꝛ ideo
ſi omnia iſta verba inculcent̄ ſimul; q2 dicit̄ ꝙ talis eſt ꝯſti
tutus ſindicus actor ꝛ procurator ꝛc. in ea tāl ſignificatō:
quodlibet vocabulum ſumit̄ ꝙ cōgruit qualitati cōſtituentiſ
vt nō in ſpec. de actore. v̄. ſed pone. ad hoc tamē facit. ī. de
cōdic. ꝛ demō. l. pater. ſ. cōdictōnum. ꝛ tene menti. ¶ Ex
tra quero nunqd de eſſe collegij ſit habere ꝓlatum. quidā ꝙ
ſic. de hoc tangit Ia. in. l. nēratius. de ver. ſign. Inno. dicit
cōtrarium vnde cum non eſt prelatus ipſum capitulū tenet
locum p̄lati ſm̄ Inno. qui ita nō. extra de preben. c. cū nōſ.
hoc eſt verꝫ q2 etiam vacāte p̄lato collegium eſt collegium.
Item q2 collegium pōt habere iura ꝑ ſe. vt extra de Rpn̄ſ
. c. edoceri. vnde nō indiget p̄lato. nec quo ad exiſtentiā nec
quo ad adminiſtrationē. ¶ Nunqd autem in vno collegio
poſſunt eē duo prelati. vide ꝙ nō Inno. extra ḋ preben. c.
cuꝫ nō ignores. ꝛ adde ꝙ nō in. l. vna. C. ḋ metropoli. li. xi.
¶ Quero quid ē dicere ꝙ ſindic⁹ quaſi ſingulorꝫ cūm dicit̄
cum re vera nō agit nomine ſingulorꝫ. ſed nomine vniuerſo
rum. vt. ī. ea. l. ſi a. Rn̄⁹. expone ſingulorꝫ. ī. pluriū. vel multo
rum. q2 ſindicus ab vno cōſtitui non pōt. n' cū ille vn⁹ gerit
vices collegij. vt. ī. e. l. ſicut. ſ. fi.

Quod ſi nemo Nō hic ꝙ ciuitas ꝛ vniv
ſitas pōt eſſe contumax. q̄
ritur tamē in quo loco citabit̄ vniuerſitas. dic ꝙ ſi hꝫ ſindicū
ille dꝫ citari. alias dꝫ citari in conſilio cōgregato ꝙ tutius ē.
vt. ī. de reg. iur. l. aliud. ſ. refertur. nec ſufficit citari pr͡ecōm
nec alium officialē. q2 contumacia ei⁹ nō noceat ſubditis ar.
. C. vnde vi. l. meminerint. ſm̄ dy. h' in addit. de hoc nō gl.
et. ī. de reg. iur. l. non poteſt dolo ḋ hoc ēt nō archi. ii. q. i.
ſicut facit. l. iij. de ali. ꝛ ci. lega. Ego dico ꝙ quādo ciuitas
vel vniuerſitas non habet ſindicum ꝙ eſt duplex modus ci
tandi. ſ. in perſona ꝛ ad domuꝫ tunc dicit̄ perſonaliter cita
ri quādo citat̄ congregata ī capitulo vel arengo tunc dr̄ ad
domū citari quando cedula citatoria ianuis vel locis publi
cis affigit̄. ita ꝙ in publicam notitiam ducat̄ nam idem eſt
modus citandi contra ciuitatem ꝛ vniuerſitatē ſicut contra
ſingularem perſonam vt hic ꝛ ſingularis perſona citatur ad
domū per lr̄as. vt. C. de an. ex. l. vt perfectius. cū ſi. ¶ Nō
tamen ꝙ antequā vniuerſitas poſſit cōgregari non poteſt in
cōtumacia conſtitui vt in. l. prima ī fine. ī. de li. vniuerſitat̄.
¶ Secundo nota ꝙ ex contumacia vniuerſitatis vel ſindici
grauatur vniuerſitas in rebus vniuerſitatis non autem
in rebus ſingulorꝫ ꝛ hꝫ eſt quod ſignanter dicit lr̄a eorum

cõe erit vnde pro debito vniuerſitatis non poſſunt capi
res ſinguloꝝ bene tamen poſſet capi adminiſtrator ratione
ſue negligẽtie vt.ĩ.ð mu.ꝛ ho.l.i.Jt camerari⁹ ſeu maſſari⁹
vt.ĩ.ꝑſocio.l.veꝝ.§.ſi tamen.niſi ſtatutum vel cõſuetudo
dictaret cõtrarium quod pro debito vniuerſitatis poſſet ca
pi ſingulares perſone ar.nõ.C.de decre.decurionuꝫ ſuper
rubrica.li.x.¶ Juxta hoc queritur ex contumacia ſindici
ſingulares perſone nõ tenentur quid in ꝓmiſſione ſindici nũ
quid ſindicus põt obligare ſingulares pſonas breuiter dicẽ
dum ẽ ꝙ non.ad hoc facit quod nõ in.l.ij.C.que ſit lon.cõ
ſue.niſi.l.municipalis vel mandatum ſpãle aliud permittat
ar.ĩ.eo.l.nulli.ꝛ.ĩ.ꝙ vi aut clam.l.ꝓhibere.§.plene.¶ Sȝ
iuxta hoc quero ſi obligauit ciuitatẽ ꝛ ſingulares perſonas.
ꝛ bona.vtrũ ſingulares perſone teneanť ꝓ parte vel quilibȝ
inſolidum.dicit bar.ꝙ aut loquitur de pſonali obligatione.ꝛ
qlibet tenetur ꝓ parte ꝛ niſi ſit dictum ꝙ qlibet inſolidum.
vt.ĩ.ð duobus reis.l.reos.§.cum tabulis.ꝓ parte intellige
.ſ.quota vel ꝓut tangit p libram.ꝛ ſolidum non ꝓ numero
hominum.vt nõ Jnno.i.c.grauem.de ſen.exco.ꝛ.ĩ.dicam.
Sed q̃tum ad realem obligationẽ bonoꝝ res vniuſcuiuſq̃ꝫ
ſunt inſolidum obligate.ꝛ poſſunt capi.ꝓ toto debito.vt.ĩ.
de pigno.ac.l.aliena.§.i.ẞm bar.qui ita nõ.ĩ.de re.iudic.l.
iuj.§.actor vbi vide p eum.¶ 3⁹ nõ ꝙ ciuitates patiunť pri
mum ꝛ ẞm decretum.ergo ꝛ vniuerſitates cum in ipſis ſũt
ſenſati ꝛ ſapientes nõ equiparanť pupillis.qꝛ pupilli nõ pa
tiuntur venditionẽ ſed vniuerſitas ſic ẞm glo.quod tene mẽ
ti.¶ Querit hic glo.qd ſi vniuerſitas nõ habet bona cõmu
nia.Reſpõdet notabiliter glo.ꝙ cogiť facere collectam qꝛ ðbȝ
fieri collecta ꝓ ſoluendis debitis.ꝛ idem tȝ Jnnocẽ.in.d.c.
grauem.ꝛ Jaco.ꝛ dy.in.l.iij.de ali.lega.¶ Quid ſi vniuer
ſitas ẽ ita indigens ꝙ collecta nõ ſufficit nunqd põt cogi ad
locandas opas ſuas ꝛ eadẽ qõ eſt in debito priuate pſone.
.ð.dicit ꝙ non.C.q bo.ce.po.l.lege iul.¶ Modo iuxta re
gulam glo.quero p̃mo vtrꝫ collecta imponať per capita vel
per fumantes vel p libram vel p ſolidum. ẞo quero nunqd
ð nouo venientes teneanť ad illa debita iã ꝯtra.3⁹quero qd
de recedentibus.vtrum ꝓ debitis iam cõtractis poſſũt gra
uari.4⁹quero qd de ingreſſo monaſteriũ.vtrꝫ bona in mõa
ſterio collecta poſſunt grauari p iſtis collectis vel muneribꝰ
5⁹ vtrum pars poſſit grauari ĩ diuerſis.6⁹quero qd ð rebꝰ
que acquiruntur vniuerſitati q̃liter diuidanť inter illos ð vni
uerſitate.¶ Super p⁹.q.vť dicendũ ꝙ ſiue collecta impõa
tur ꝓ ſoluendis debitis ex ꝯtu ſiue ex maleficio.talis colle
cta debeat ſolui per ſolidũ ꝛ libram p.l.reſcripto.§.fina.de
mu.ꝛ ho.vbi ꝙ collecta imponiť pſone ꝓ patrimonio ergo
ꝓ rata p̃rimonij ſui quilibet teneť ad collectam ſoluendam.
ꝛ in ciuitatibus in qbus ſit extimũ vt peruſij recurrať ad ex
timum.ꝛ ſecundũ q̃titatem extimi ꝓ rata debet onus colle
cte ſupportari ꝛ ꝙ recurrendũ ſit ad extimũ.nõ.ĩ.ad muni
cip.l.incola iam in ciuitatibꝰ vero vbi nõ ſit extimum.vt flo
rentie debent cuiuſlibet facultates p publicos officiales cõ
ſpici.ꝛ non ſoluꝫ ĩmobilia ſȝ ẽt bona mobilia extimari.vt
.C.de imu.nemi cõceden.l.per vicenniũ.li.x.ꝛ etiã pecũia
numerata quam qs nõ habet vel fenerauit ar.ĩ.ad mũicip.
.l.filij libertoꝝ.§.vltimo.hanc opy.ſ.ꝙ collecta debeat ſol
ui ẞm extimationem bonoꝝ factã vel fiendã tenet Jnnocẽ.
extra ð ſen.excom.c.grauẽ.dicit bar.ꝙ hoc eſt veꝝ in colle
cta que imponiť principaľr.ſed quando collecta deſcendit
ſcdario ab alio onere.tunc eã debet inſpici.ſ.ipm principale
onus.qꝛ ſi ꝓ redimendo onere capitis imponiť collecta.tunc
diſtribueť per capita.verbi gr̃a facta eſt reformatõ ꝙ vn⁹
quiſq̃ꝫ a.xx.annis.ſ.vadat in exercitũ.vel villa ſoluat.x.ca
ſtrum ſoluat.xx.nomine collecte.nã illa collecta ſubrogatur
loco pſonalis muneris quod imponebať per capita ꝛ ideo
collecta p capita diſtribueť.ꝛ ſi reformatio diceret ꝙ vnus
de qualibet familia iret in exercitũ diſtribuereť collecta per
familias ſeu focos.Si vero cã ꝓpter quam imponiť onus
eſt debitũ vrgens vel ſtipendiũ ſoldatoꝝ.tunc ſecundũ librã
ꝛ ſoldum debeť niſi reformatõ diſtribuatur expreſſe p aliũ
modum.qꝛ prout expſſẽ diſtribuit ita opꝫ ſolui.ar.ĩ.ad tre
bel.l.quotiens.ꝛ.l.nõnunq̃.ſecundũ Bar.q ita nõ ĩ.l.iiij.§.
actor de re iudi.quod credo optime dictũ nam a principio
cãe ſeu tituli poſterior formať euentus.vt.C.de impoſi.lu.
deſcrip.l.i.li.x.ad hoc facit.l.vna.C.ð ſump.iniuri.nauie.
li.xi.vbi videť cãus ad predicta.ꝛ facit optime in rõne ſui
.ĩ.ad.l.rodi.de iac.l.ij.§.cum in eadẽ.ꝛ.ĩ.de pec.lega.l.ſer
uus habet.§.quicqd.¶ Sed iuxta hoc quero ſi ꝓ delicto v
nius ciuis puniť tota ciuitas p ſuperiorẽ vel ꝓ delicto vni⁹
ruſtici puniť tota villa.lȝ hoc nõ debeat fieri vt nõ in autẽ.
vt nulli iudi.in glo.que incipit nõ cõtra poteſtates nũquid
talis debeat emẽdare ciuitati vel ville hoc dãnum.ꝛ dic ꝙ
ſic ar.ĩ.de ṽbo.obliga.l.ij.§.fi.melius facit.ĩ.de nego.ge.l.
nam ꝛ ſeruus in prin.ꝛ hoc de p⁹ puncto.¶ Tamen inciden
ter quero de hac q̃õne.dicit ſtatutũ ꝙ quelibet villa in qua
ſunt viginti quinq̃ꝫ focularia vel vltra debeat tenere.x.eq̃s
caualare.vel debeat ſoluere tantũ in menſe queriť qualiter
diſtribuať iſtud inter eos ponamus ĩ illa villa ſunt centum
focularia vtrꝫ.qꝛ in ſtatuto ſit mentio ð focularibus debeat
diſtribui p focos.an vero illa ſarcina ibit p ſoldum vľ librã
ſi ſtatutũ nõ declarat vltra de hoc vť ꝙ debeat ire p focos
pp cõmemorationẽ focularium.nam mens ſtatuti refeť ſe ad
conſiderationem focularium nõ capita perſonarum nec ad
q̃titatem patrimonij.vnde ex cõmemoratõne focularium.
vť ꝙ ita ſit onus diſtribuendum.ar.ĩ.de vino.lega.l.fi.§.
cui dulcia in illo verbo ex collatione vini anforarij.ita di
xerunt quidam doct.ſuper hoc interrogati.ꝛ credo ꝙ bñ.
Adde ꝙ in iſtis collectis quãdoq̃ꝫ ruſtici magis grauãtur
q̃ ciuitatẽſes vt nõ in.l.i.C.de agri ꝛ cenſi.li.xj.in glo.ꝛ i⁹
p an.¶ Super ẞo puncto dicendũ ẽ ꝙ ð nouo veniẽtes ad
habitanduꝫ ꝛ de nouo recepti in ciues non tenẽtur cõtribue
re ad onera preterita ipſius vniuerſitatis vt.C.de decur.l.
ꝓuidendum li.x.que allegatur per dy.ꝛ alios ꝓ cãu n⁹ iſte
de nouo receptuſ ſuccederet in ciuem ꝛ in rem ipſam que ẽ
aſſecta pro collectis vt puta qꝛ emiſſȝ rem deſcriptam in ex
timo cõis.Nam tunc oportet eum ſoluere vetera ꝛ noua
vt.C.de muilegis.l.muileg.lib.xj.que eſt nõ.¶ Sed iux
ta hoc quero quid ſi repitur eadem res in extimo emptoriſ
ꝛ in extimo venditoris nunqd debentur due collecte ꝛ vide
tur ꝙ ſic qꝛ extimum facit collectam ꝛ ita fuant officiales ĩ
ciuitate puſij.ſed cõtrarium eſt veꝝ qꝛ pro vna re nõ debẽ
tur due collecte ſicut pro eodem cõtractu nõ debentur due
gabelle integre ꝛ hoc probatur p id quod legitur.ꝛ nõ.ĩ.ð
mune.ꝛ hono.l.honorum ſubſtinenti vbi vide glo.or.ꝛ.C.
de muli.ꝛ quo loco.l.i.ꝛ.C.de impo.lu.deſcrip.l.i.§.lucra
tiuas li.x.ad hoc etiam facit pro tempore futuro poſt aliẽa
tionẽ.l.dicit ꝙ ita demũ tenetur venditor ſi emptor ſolutiõi
non paret vt nõ.ð.de pac.l.inter debitorem ergo ſufficit ꝙ
vnus coꝝ ſoluat.ꝛ iſta eſt veritas.ꝛ licet officiales faciant
cõtrariũ.tamen ẽ quedam extorſio illicita.ꝛ hoc de ſecũdo
puncto.¶ Super 3⁹ pũcto vtrꝫ recedẽtes teneãtur ad collec
taſ dico ꝙ aut collecta erat ĩpoſita re.ľ ðſtinatiõe.re qꝛ erat
hãnita deſtinatõne.vt qꝛ factũ erat ſtatutũ ꝙ hãnireť ĩpõe
reť tč recedẽteſ on⁹ñ euadũt.ĩ.ad mũici.l.icola iã aut collec
ta nõ erat impoſita nec deliberata vt imponereť tunc aut re
cedens habet extimuꝫ.ſ.bona extimata in archiuio publico
ꝛ ideꝫ qꝛ quicũq̃ꝫ hẽt extimũ in cõi poteſt grauari p collecť.
ſiue ſit ſubditus ſiue nõ.ꝛ h̃ vult glo.in dicta.l.incola iam lȝ
ille qui non habet extimũ nõ poſſet collectari.niſi ſit ſubdit⁹
vt.l.reſcripto.§.fi.de mune.ꝛ one.quod tene menti aut iſte
qui receſſit non habebat extimũ ꝛ tunc obligatio ꝓpter quã
imponitur collecta erat iam contracta ꝛ teneť recedẽs ac ſi
non receſſiſſet aut nõ erat iam cõtracta ꝛ nõ teneť recedenſ
ita ſentit gloſa in preallegata lege incola iam vbi eſt gloſa
multum nota.¶ Modo iuxta hoc quero de tali dubio dic
tat ſtatutum ꝙ omnes habitantes caſtri dirrupti teneantur
ad ſalarium poteſtatis dicti caſtri.Modo quidam de villa

ſancti martini iuit ad habitandū dirrupti .deinde extractus
eſt poteſtas .deinde anteq̄ potas iret receſſit de caſtro dir
rupti .queriť vtrū poſſit grauari pro ſallario poteſtatis. ⁊
videtur q̄ ſic q2 iſte iam erat muneribus deſtinatꝰ per hoc
q̄ poteſtas iam erat extractus .cōtrariū videť q2 dies offi
cij non venit nec cedit ante initum officiū ⁊ per cōſequens
non venit nec cedit obligatio ſallarij ar. de cōdi. ⁊ demon. l.
publius.quia ergo ille recedit illo tempore quo vniuerſitas
pro illo ſallario non eſt affecta nec obnoxia videtur q̄ nō de
beat teneri .ad hoc facit quod nō in ſpec. decem .ꝟ. ſed qd
ſi aliquis ruſticus vbi dio vide .Preterea iſtud ſalariū hꝫ
in ſe condicionem ſi ad regimen acceſſerit poteſtas.ſed iſta
nō eſt talis condiciō que retro fungat.ergo ante recedenſ li
bere recedere potuit.vt. ﬀ.qui po.in pigno.ha.l.potior.⁊.l.
qui balneꝫ .p prima parte facit. ﬀ. .p ſocio.l.vnus ex ſocijs
q2 cā ſumpſit originem ſuo tempore.i.dū erat de vniuerſita
te.ergo dꝫ contribuere cū alijs.vt dicta.l.vnus ex ſocijs .n'
reſpondeas negando q̄ nō eſt vex q̄ origo vel principium
fuerat ſuo tempore.ſed ſolū quedam ꝑparatoria renuncia
toria in futurū.⁊ hoc de 3° puncto. ¶ Super 4° puncto de
ingreſſo monaſterij habes glo.or.que de hoc dubitat ī dcā
.l.incola iam dicit glo.q̄ ꝑ monaſterij ingreſſum ille qui eſt
ingreſſus habeť .p mortuo ⁊ bona ſua videntur eē liberata
a municipalibꝰ muneribus q2 tranſlata ſunt in monaſteriū
nam monaſteriū.nō teneť ad collectas.vt. C. de epi.⁊ cler.
aūt.item nulla cōmunitas nec etiam teneť ad gabellas.quia
gabelle dicunť munus extraordinarium.⁊ eccl'ia non teneť
ad extraordinaria munera.vt. C. de ſacro ſan.eccle.l.placꝫ
⁊ q̄ collecte ciuitatū ⁊ gabelle dicanť extraordinaria mune
ra apparet q2.l.diffinit q̄ omnia munera ſunt ex̄ordinaria.
niſi ea que imponunť per.l.ſ.romanoꝝ ſenatuſconſultū vel
conſtitutionū principum.vt. C. ō vaca.pub.mu.l.i.libro.x.
.C. de vaca.mu.l.in oneribus.§.q muneꝝ.⁊ nō in.l.i. C. de
agri.⁊ cenſi.li.xi.⁊ hoc.ſ.q̄ collecte.⁊ gabelle ſint munꝰ ex
traordinarium.⁊ q̄ eccl'ia non teneať tenuit Bar.in quodaꝫ
conſilio ſꝫ hoc eſt verum .p tempore futuro poſtq̄ bōa ſunt
incorporata eccleſie.vt extra de īmunit.ec.c.nō minus.⁊.c.
aduerſus.ſecus pro tp̄e antecedenti.q2 eccleſia teneť ad mu
nera obligatōne reali.q2 ipſa res ē affecta.nō obligatione ꝑ
ſone ob hoc. C. ō decur.l.qdam ignauie li.x.⁊ in auten . de
manda.prin. ﬀ.ſed etiam ſuſcipientes colla.iij. In glo.loqui
tur.ſi autē ex forma ſtatuti omnia predia eēnt tributaria ſicꝫ
eſt per ſtatutū noſtrum tunc quecūqꝫ bona pueniunt ad ec
cleſiam tanq̄ tributaria poſſunt grauari.⁊ ſtatutū ipſis pre
dijs pōt imponere onera ar. C. ſine cenſu.vel reli.l.omnes.
⁊ q̄ ibi nō. ¶ Quero hic qd de hijs q non ingrediunť mōa
ſterium ſed aſſumunt q̄ndaꝫ habitū.puta fratrū tertij ordiſ
vel militū gaudentium ſi hoc faciunt in fraudē collectarum
non .pdeſt eis.vt nō. ﬀ. de munc.⁊ one.l.cura.§.fi.in glo.or.
ad idem extra de priui.c.cum ⁊ plātare .§. de fratribus.ſi
autem nō faciunt in fraudē tunc ꝑuilegia apoſtolica q̄ hēnt
deberent eis obſuari.ar. C. de ſilentiarijs.l.decurionibꝰ li.xij.
facilius tamen pſumitur fraus in iſtis.q̄ in conuerſis.quia
iſti .pprie non ſunt pſone eccliaſtice ſed eſt potꝰ quidā mo
dus viuendi.vt dicit glo.or.in quadā clementina ⁊ hoc de
4° puncto. ¶ Super 5° puncto .dicendū eſt q̄ quis nō po
teſt .p muneribus grauari in pluribꝰ locis .p eadem re . vt
nō in.l.i. C. ō mulie.⁊ in quo lo.ſed .p diuerſis rebꝰ ſi quis
hꝫ diuerſa domicilia bene poſſet grauari.vt. ﬀ.ad munici. l.
eius.§.celſus.⁊ hoc ē in ar.q̄ de eodē contractu quis non
dꝫ ſoluere duas gabellas vnam in loco ꝯtractꝰ.aliam in loco
domicilij.Adde q̄ libera nō debet alicui fieri in diuerſis lo
cis eiuſdē territorij.ſed in vno in quo eligit ſe ſcribi.ar. ﬀ.ō
colle.l.i.in fi.per quam.l.hoc dixit. ¶ Super.vjꝰ.q. ō rebꝰ
que acquirunť vniuerſitati qualr diſtinguanť inter ſingulos.
dico q̄ quedā acquirunť vniuerſitati tm̄ ⁊ nō ſingulis.tunc
non pcedit qō niſi vniuerſitas diſſoluať .quedam vero acq
runť vniuerſitati diſtribuenti ī ſingulos.verbi grā illi de ca

ſtro nouo ſancti martini emerunt quedā predia.vt faciāt ī
caſtrum ⁊ intra caſtꝝ domos.qualr illud ſoluꝫ vꝫ faciūt do
mos.diſtribuať inter eos Rndeo q̄liter cōtribuunt ad pre
cium.ita dꝫ fieri diſtributiō ſoli.ar. ﬀ.ad trebell.l.quotiens .
⁊.l nōnunq̄.⁊ ita nō.Bar.in.l.i.ō colle.illicit. in penultima
qōne.⁊ iſta ſufficiant ſup hoc.ꝟ. ¶ Deinde nō in.ꝟ.equidꝫ
quod patia ſunt ſindicū non eſſe vel hri nō poſſe ad actum
gerendū.vel eſſe inhabilē ⁊ hoc facit ad.q. dictat ſtatutū q̄
pupilli poſſunt facere pacē auctoritate tutoris.⁊ ſi nō hēat
tutorē cum auctoritate cōſanguineoꝝ.Modo quidam ciuiſ
nomine ſanctus erat tutor cuiuſdā pupilli iſte erat detentus
aſſiſij .ppter guerram .nō querebať verum .primiores cō
ſanguinei pupilli poſſent cōſentire ad pacem. ego ꝯſului q̄
ſic ꝑ hunc tex. q2 nō eſſe tutorē intelligimus tunc cū tutor a
beſt ita q̄ reue rii non pōt.vt dicit tex . hic ad hoc fac.c.ſi
ep̄us.de ſupplen.negli.prela.li. vi. nō erat dubitatiō .ppter
aliud.n' q2 ſtatuta nō videnť excipere hanc fictionē tamen
ego dicebam q̄ iſta ſtatuta fauore publice vtilitatiſ lata erat
amanda interpretatōe.vt. ﬀ. de condi.⁊ demō.l.hoc modo.
⁊.l.furti.§.pactus. ﬀ. de infami.⁊ ibi iuriſcōſultus mirabilr
ī interpretať verbuꝫ pretoris.vt bonū pacis non impediať.
item facit iſte tex.ad materiam.l.ſi curatorē habens. C. de
in integrū reſti.mi. ¶ Deinde in.ꝟ.ſi extraneus . nō q̄ ita
que ſtanť in cāis priuatoꝝ ſeruantur ēt in cāis ciuitatuꝫ ⁊
vniuerſitatum tene menti. Bal.

I municipes. Vniuerſitas hēť lo
co ſingularis pſo
ne ⁊ actor ipſius cogitur deffendere ipaꝫ vni
uerſitatē nō ſingulos de vniuerſitate. ¶ Nō
hic q̄ vniuerſitas habetur loco perſone nō loco perſonarū
ſingularū .vnde licet interuenientes q faciunt vniuerſitatē di
numerentur in plures.ipa tamen vniuerſitas vna perſona cē
ſetur .facit. ﬀ. de fideiuſſor .l.mortuo .⁊. ﬀ. de vſuca.l. rerū
mixtura .⁊ dicit vniuerſitas pſona improprie q2 in q̄tū vni
uerſitas aīa caret nam vniuerſale nō habꝫ aīam .ſed iuř tm̄
intellectū cōſiſtit.facit q̄ legitur ⁊ nō per Inno.extra ō ſen.
excō.c.grauem. ¶ Glo colligit hic duo argumenta . primū
argumentum eſt quod in cā vniuerſitatis ſinguli de vniuerſi
tate poſſunt eſſe teſtes .Itm hoc quando aliqd ſit de vniuer
ſitate vel cōſilio vnus de vniuerſitate poteſt eſſe ſcriba vl' ta
bellio ⁊ apponere etiā in inſtrumēto teſtes de vniuerſitate.
facit extra de teſti.c.veniens .in fi. ⁊ hoc eſt verū in hijs q
tangūt vniuerſitatem quo ad .ppritatē ⁊ vtilitatem .ſed ſi
ſingulos tangunt quo ad vtilitatem vt in vſu nemoris ꝑ ho
mines ville vel in pratis vt in paſcuis vbi depaſcūnt beſtie
ſingulorꝫ vt nōtur. ﬀ.e.l.ſicut .§.i.tūc nō eſſent idonei teſtes.
nō ea rōne q2 ſunt in eodē corpore ſed q2 pticipāt in vtilita
te.vnde etiā extranei.extra corpus ſi ad eos ptineret cōmo
dum repellerentur multo fortius repellūtur hij qui ſūt ō cor
pore ⁊ domeſtici.ad hoc. C. de teſtibꝰ .l.omnibus .non ob.
inſti .de teſta .§. legatarijs q2 loquiť in teſte approbato ab
ipo teſtatore . In em ibi loquiť quādo qō non eſt ſuper lega
to ſed ſuper inſtitutiō .hrēdis vnde ibi teſtis teſtificatur ad cō
modum ſuū per quādam cōſequētiam iuris nō ꝑ expreſſaꝫ
teſtificationem ſeu depoſitōem ipſius teſtis.⁊ ſic nō obſtat.
¶ Secūdo colligit gl .ar.q̄ vaſſallus vniuerſitatis vl' capli
nō ē vaſſallꝰ ſingulorꝫ q2 aliō ſūt ſingulares pſone.aliō ē ipa
cōgregatio vl' collegiū.⁊ hoc eſt veꝝ ⁊ indubitatū vt.l.ſicut
.§.ſi quid . ﬀ.e.

Ulli. Sine mandato legiť vel vniuerſita
tis.nemo poteſt expiri pro ipa vni
uerſitate .⁊ dicitur habere mandatuꝫ ab vni
uerſitate .ille qui hēt mandatuꝫ a maiori par
te vniuerſitatis cōgregate .in qua congregatōe requiritur
adminus due partes omnium hītium vocem ⁊ in iſtis dua
bus partibus cōnumerať etiam ille q eligitur.⁊ vox patris
prodeſt filio ⁊ ecōtra. Item vox frīs prodeſt fratri niſi ſta
tutum vel cōſuetudo interdicat hoc .d.vſqꝫ ad.§.ſi decurio

tes in.l.item coꝝ. No primo ꝙ ſtatutū loci vel cōſuetudo
loci poteſt facere aliquem ſindicum ⁊ actorē ſicut ipm cōſili
um ciuitatis quod tene menti. Et in hac ciuitate per ſtatutū
noſtrū ſindicus cōmunis eſt iudex per ſancte ſuſane. qui hꝫ
mandatū a ſtatuto ad lites ⁊ cauſas cōmunes. de iſto ſindi
co legali nō ꝙ non reuocaᷓ licet cōſiliū ciuitatis faciat aliū
ſindicum nam nō ꝓpea ceſſat lex que quotidie mandat vt
.C. de hereticis .l. arriani. Nam lex ſemꝑ loquiᷓ vt ibi di
citur ⁊ ad hoc facit noſtra lr̄a. dum dicit lege ceſſante a con
trario ſenſu. ¶ Quero quid ſi ſtatutum vel cōſuetudo de hꝫ
nihil diſponit. Rndet glo. ꝙ poteſtas loci de iure cōi eſt ſin
dicus illius vniuerſitatis ⁊ intra illius cōitatis poteſt itemp
tare. facit ꝓ glo. qꝛ poteſtas appellaᷓ pater. vt in aūt. vt iu
di. ſine quoquo ſuffragio. §. ij. ¶ Item appellaᷓ princeps.
vt. ff. de excu. tuto. l. ſpadonē. §. ſi ciuitatis princeps. Itēꝫ fa
cit ad hoc. ff. de acqui. re. do. l. ſtatuas. ⁊ ff. ad municip. l. de
iure. quod tene menti. ¶ 2° nō modū tenendū in conſtituᷓ.
ſindici vel actoris. ꝑmo cnī oportet ꝙ vniuerſitas cōgregeᷓ
mādato ſuperioꝛ. vt. C. de decur. l. obſuare li. x. ⁊. C. de le
gatio. l. fi. c. li. ⁊ vbi nō eſſet alius ſuperioꝛ ptinet iſtud man
datum ad ſeniorem de c° vel cōſilio. vt glo. tāgit hic. ⁊ nō p
Innocen. in. c. i. de maio. ⁊ obe. requireᷓ ergo ſinguli ō ꝯſi
lio. vt congregent ſe. ⁊ iſta requiſitō ſufficit ꝙ fiat per ꝓcla
ma. preconis in dubio ⁊ vbi ē de more ꝙ pulſeᷓ cāpana. dꝫ
pulſari cāpana. vt nō in dcā. l. obſeruare. ⁊. ff. de reg. iur. l.
aliud. §. refferᷓ. Illud eſt verum in actibus in qbus nō req
ritur conuocatō abſentium ſicut eſt gnāliter in omnibus ac
tibus vniuerſitatis. vt. ff. de decur. l. nominationū forma lib.
x. Sed vbi requiriᷓ conuocatō abſentiuꝫ ad qs ſon° cāpāe
non pōt pertingere nec preconum. tunc ſonuᷓ cāpāe non ſuf
ficit ar. in. l. i. §. occiſorum. ff. ad ſyl. ⁊ in. l. fi. de decre. ab or.
fa. ⁊ in. c. cōmunia. de ellec. per Inno. Ecce ergo requiritur
ꝙ vniuerſitas congregeᷓ. ¶ 2° requiriᷓ in loco publico ⁊
ſolito. vt. d. l. obſuare. n' ibi non poſſꝫ congregari ꝓpᷓ guer
ram vel aliud impedimentū ꝙ dic vt ſinguli nō per Inno.
extra de op. no. nun. c. ꝯ ex ī iniuncto. ¶ 3° requiriᷓ ꝙ ſint
congregate ad minus due partes. Ita dicebat hic tex. nam
ibi dᷓ omne collegium vbi ſunt due partes vl' plures vt nō
Innoc. extra ō ellec. c. ꝙ ſicut. ¶ Quarto requiriᷓ ꝙ maiō
pars omniū congregatoꝝ conſentiat ſiue congregenᷓ omneᷓ
de collegio ſiue due partes vl' plures. qꝛ id demum dᷓ fac
tum a collegio quod ē factū a maioꝛi parte coꝝ qui faciunt
collegiū. vt. ff. ad muni. l. quod maioꝛ. ¶ 5° requiriᷓ ſecundū
glo. ꝙ in conſtitutōne ſindici vel actoꝛ interueniat decretuꝫ
iudicis. puta poteſtatis vl' ſui vicarij. qꝛ alꝫ non conſtituitur
ſindicus vel actoꝛ a ciuitate vel caſtro vel villa n' interuēiat
auctoꝛitas ibi preſidētis vt puta vicarij caſtri l' ville ita dic
glo. ⁊ infra. e. l. item eorum. §. actoꝛ. Guil. de cu. dicit ꝙ non
requiritur decretum iudicis. ſed ſufficit decretum ipſorum
decurionum per tex. iſtum dum dicit ordo dedit. ⁊. ff. in. l.
item eorum. §. decuriones vbi ſic decuriones decreuerint.
ergo penes ipſos reſidet hoc decretum. ⁊ eadem. l. §. ꝙ ſi
actoꝛ vbi dicitur quod ſoli decuriones reuocant mandatum
ſecundū .G. allegat pro iſta pte glo. ff. rem ra. ha. l. actoꝛ. q̄
glo. eſt nō. ad hꝫ. Preterea cōſtitutio ſindici reſpicit admini
ſtratōem. non iurīdcōem vnde ſicut decuriones. ⁊ conſiliuꝫ
ciuitatis poteſt facere ſtatutū ꝙ aliquis ſit ſindicus. ita etiā
poteſt hoc per viam mandati inſtituendo enim nō requiriᷓ
auctoꝛitas magiſtrat° in hijs que ſūt adminiſtratōis nō iuᷓ
dcōis vt dici in. l. i. §. qui magiſtratum. ff. ꝙ quiſqꝫ iuᷓ. ⁊ per
Iaco. bu. ¶ Sexto requiriᷓ ꝙ nomina cōſtituentium ſindi
cum exprimantur in ſindicatu per legem vltimā. C. de ven.
re. ciui. li. xj. ſecūdū quoſdā. alij dīt ꝙ aut notarius atteſta
tur omnes interfuiſſe ⁊ tunc non requiriᷓ teſtificatō nominū
vnde ſufficit ꝙ dicat in quo cōſilij īterfuerunt omnes prio
res ⁊ omnes camerarij ſecus ſi non atteſteᷓ inſtrumentū de
omnibus ſed duabus partib°. qꝛ tunc pſone intereſſentium
ſunt incerte ⁊ inſtrumentū eſt incertū. Item auffert faculta
tem reprobādi. Preterea iſte ſindicatus nō valet vt nō. in
ſpecu. de ſindico. v. qd ſi in aliquo. d. Ol. dicit ſtandū eſt in
ſtrumento in vno ſicut in reliquo qꝛ preſumiᷓ ꝙ inſtrumen
tū ſit veꝝ. ⁊ ꝙ omnia ſint ſolēniter acta. vt. C. de fide iſtru.
⁊ iuᷓ. aſte fiſ. p'. li° x°. ⁊ ꝙ nō. ff. rem ra. ha. l. actoꝛ Bar. dic
ꝙ in paruis vniuerſitatib° nomina intereſſentiū debent ſpe
cificari in magnis non ꝓpter difficilē dinumerationem ar. ff.
de vſufr. l. vſufructuarius. §. ſi vinarijs. ⁊ quod nō. C. ō iu
re cal. l. ij. §. ſi actoꝛ. practica ſuat hic ꝙ in collegijs perſona
libus. puta monachoꝝ vel monialium. vel mercatoꝝ. vel cāp
ſorum exprimanᷓ nomina intereſſentiū ſed in collegijs reali
bus. vt in congregatōe ciuitatis vel caſtri nō exprimanᷓ no
mina ſingulorū ſed numerus vniuerſoꝝ. vt qꝛ dicit notarius
in coadunantia interfuerūt. ccc. artifices vel vltra ⁊ ex quo
eſt ita de cōſuetudine valet ō iure. vt hic. ¶ Iuxta iſta que
ro vtꝝ ſufficit ſi vnus ꝯſentit hodie. alter cras. dic ꝙ non qꝛ
iſte cōſenſus nō eſt collegialis. vt notaᷓ in ſpeculo de ſindic.
. v. quid ſi vn° facit extra ō ellect. c. in genеſi. ¶ Quero nun
quid vitieᷓ ſindicatus ſi cōſtituentes ſunt excōicati. So. dic
vt extra de ꝓcur. c. conſuluit. ⁊ per Innoc. in. c. illa de ellec.
vbi vide. ¶ Ultimo quero hic qdam ō vna villa iuit ad ha
bitandū in aliam villā nunqd poſſit ꝑ homines illi° ville ad
quā iuit creari ſindicus. ⁊ dico ꝙ ſic ſi t' tranſtulit domicili
um. vt. ff. de mu. ⁊ one. l. ⁊ qui originem in prin. qui tex. eſt
ad hoc nō. ⁊ cogeᷓ inuitus ad acceptandū vt. eo. ti. l. ſi quis
magiſtratus. ⁊. l. verū. §. deffenſores. ¶ In glo. que incipit. ſ.
decurionū ibi conſiliū idem nō. C. que ſit lon. conſue. in Rei
ca. ⁊ facit. C. de decur. l. quinqꝫ ſumates. li. x. ¶ In gl. que
incipit auctoꝛitate. idem tꝫ Inno. extra de ꝓcur. c. petitō v'
dicit ꝙ nō requiriᷓ decretum iudicis qꝛ cōſtituentes ū ſunt
dn̄i ſed adminiſtrantes. ponderata iſta ratōe ſequiᷓ ꝙ ſi iſta
conſtitutō fiat in cōſcilio generali. vl' fiat a toto cap°. ⁊ non a
qbuſdam adminiſtrantib°. cum generale conſiliū vel arēguꝫ
vel totū capl'm non ſit adminiſtratoꝛ. ſed dn̄s ꝙ non requiraᷓ
decretum iudicis. G. hic alr̄ dicit. ⁊ idē etiam tꝫ. C. de epi. ⁊
cle. l. omnes. ⁊ facit. ff. ō ꝓcuratorib°. l. filius. §. milites. i fi.
¶ In glo. que incipit due namqꝫ adſunt quid ſi caſu. alr̄
ſunt pn̄tes. non per cōuocationem. nunqd ſufficit dic ꝙ non
niſi eſſent pn̄tes oīs. qꝛ de forma tradita a iure eſt ꝙ ꝯuo
ceᷓ. vt in. d. l. obſeruare. vbi tn̄ omnes interſunt ū eſt neceſ
ſaria cōuocatio. vt. ff. de re iudi. l. de vno quoqꝫ. ⁊ fac quod
nō. ff. e. l. ſicut. §. ſi qs. cum enim omēs īterſunt. fieret iniuria
abſētibus ū cōuocatis ⁊ hoc non vult. l. vt. dicta. l. obſuare.
¶ In ea. glo. i' itē ſi. §. fi. ſo. v' aliqd cōmittiᷓ plurib° vt ſin
gulis. oēs debēt eſſe pn̄tes. vt ibi. tꝫ ſi vt vniuerᷓ ſufficit ꝙ
ſint due partes pn̄tes. vt hic. Bar. dicit ꝙ vbi ī ſingulis. aut
eis fit commiſſio per. l. aut per hominem. ſi per. l. tūc ſufficit
maioꝛ pars. vt. ff. de pac. l. maioꝛem. Si autem ꝑ hominem
tūc requiritur ꝙ omnes ſint preſentes. vt. l. ſicuti. ō arbitriᷓ.
Ego nō facio iſtam differentiam īter cōmiſſionem hominis
⁊ cōmiſſionem legalem. ſed ſolū cōſidero vtꝝ vt vniuerᷓ.
aut vt ſingulis. Modo hic quero cōſtituti ſunt per cōmune
tres officiales ſuper imponēdis collectis vel vendēdis bo
nis bānitorum quare vtruꝫ valleat ꝙ faciūt duo ex iſtis ab
ſente 3° ſe requiſito qō ſtat in hoc vtrū iſti videāntur habere
iſtam poteſtatē vt ſinguli an collegialiter ⁊ credo ꝙ collegia
liter interpretētur omnes habere qꝛ habent iſtam poteſtatē
ſuper factis vniuerſitatis vt in. l. ꝙ maioꝛ. Item ⁊ numer°
coꝝ patiᷓ qꝛ ſunt tres. ſecus ſi eſſent duo nam tūc nō poteſt
dici ꝙ habeāt poteſtatē vt collegiati qꝛ duo nō faciūt colle
gium vt. ff. de ver. ſi. l. neratius. arbitriū autē quod daᷓ aliq
bus ſuper factis ſingulariū pſonaꝝ videᷓ eis datum vt ſin
gularis nec pōt exerceri ꝑ eos niſi omnes ſint pn̄tes vt dic
ta. l. ſicuti eib°. Fallit ī. c. vltio ō ar. li. vj. odio litiū ⁊ ō eqta
te canonica tātum.

p **Lane.** No ꝙ ellect° numeraᷓ in nume
ro elligētiuꝫ ⁊ ſic fungiᷓ loco dua
rum perſonaꝝ ſiue elligatur ad on° puta ad

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

ſindicatum ſiue eligatur ad honorem ⁊ commodum ptis ad abbatiā vel epiſcopatum. vel prioratū vt. ỉ. c. l. itē. ỽ. i.

¶ Iuxta .h quērit glo. ſi electō eſt cōmiſſa trib⁹ an poſſint elligere vnū ex ſe ⁊ dicit glo. ꝙ ſic. prudentius tamē facit iſte electus ſi alijs cōſentiat .non autē ſeipm elligat. ⁊ idē ſi electō ſit cōmiſſa duobus ſecūdū .h. ar. ỉ. de manu. vindic. l. ſi pr̄ .in fi. ⁊ de iudiciem adie .l. ꝙ ſi vno .§. fi. ſecus ſi electio ſit cōmiſſa vni. qꝛ nō poteſt elligere ſeipm vt. ỉ. man. l. ſi tibi mandauero .§. ſi tibi centū .ſecūdū .h. ⁊ glo. Ex h patet ꝙ electōarij imperatoris poſſint elligere impatorem vnū ex ſeipis ⁊ ita fecerunt in imperatore qui eſt hodie ⁊ etiam in auo ipſius. Bal.

Illud. Nō ꝙ pater poteſt elligere filiū ⁊ filius patrem. ⁊ frater frēm ad officia ⁊ honores .qꝛ hic ñ facit tanq̄ pſona domeſtica ſed tanq̄ gerēs publicum officiuꝫ Ex hoc nō ꝙ in publicis officijs pr̄ia poteſtas non curatur hoc dicit. vt nō cy. C. qui te. fa. po. l. ſenti. Ex hoc nō ꝙ pater pōt inſaculare filiū. ⁊ vnus cōiunctus aliū. niſi ſtatutū vel cōſuetudo pꝛohibeat. ¶ Item nō ꝙ ſeruanda eſt lex municipalis circa municipales honores vnde lꝫ de iure cōmuni infamis nō poſſit gerere honorē. tamen ſi per formā ſtatuti contra inſaculatos nihil pōt opponi iſtud ſtatutū vincit legē ⁊ etiam infamis gerit honorem qꝛ lex municipalis eſt ſuanda ſiue pmiſſoria ſiue pꝛohibitoria vt hic. ¶ Item ex hoc tex. nō ꝙ pater executor vltime voluntatis pōt nominare filiuꝫ in pauperē chriſti hoc enim nō facit in pſona domeſtica. ſed vt executor. dūmodo filius ſit paup re vera. ar. contra. C. de ſacro ſan. eccle. auten quibuſcunqꝫ modis. Bal.

Si decuriones. Illud quod fit p aliqs dputatos ad aliquod officium videt̃ fieri p deputantes dūmodo ſuetur forma cōmiſſionis. ⁊ decretū non extendit̃ nec extendi pōt ad futura .h. d. ¶ In tex. i° dñi viri forte d ordine decurionum vnde cōſiliū decurionum remiſit in eos hanc poteſtatē. valet iſta remiſſio vel cōmiſſio. ⁊ ꝙ fit ab iſtis duobus vr̃ factū a toto conſilio decurionū. ⁊ ex hoc collige ſi adunātia generalis facit aliquos officiales ad aliquod faciendū ꝙ illud ꝙ fit p iſtos officiales videt̃ factum p totam adunantiā. ⁊ facit de veteri iur̃ enu. l. i. §. omnia. ⁊ hoc q̄ do alicui cōmittit̃ aliqd factum ſꝫ ſi cōmittit̃ iuriſdictio contētioſa illud quod fit a cōmiſſario nō videt̃ fieri a cōmittente quod pꝫ cum ad cōmittentem appellet̃. vt. ỉ. qs ⁊ a quo. l. i. Innoc. etiam alibi nō differentiā inter cōmiſſionem facti. ⁊ cōmiſſionē iuriſdictionis quod pꝫ qꝛ vbi cōmittit̃ factum nō fungit̃ cōmiſſarius officio ſuo. n° faciat cū effectu ſed vbi cōmittit̃ iuriſdictio fungit̃ officio ſuo etiam p ſniſtram intuitem. vt nō Innoc. extra de offō del. c. in l̄is. ⁊ eſt nō. ¶ Nō ꝙ paria ſunt p ſe facere ⁊ alteri cōmittere. facit. ỉ. de f. ru. pdio. l. cum eſſꝫ .§. fi. ſed hoc āno fuit magna dubitatio vtꝝ illa cōmiſſio expiraret expirato officio cōmittentis. quidaꝫ dixit ꝙ ſic. quia iſta poteſtas cōmiſſa eſt poteſt delegata. nō ordinaria ergo re integra expirat functo offō ſuperioris. vt. ſ. de iur. o. iu. l. ⁊ qꝛ. In ꝯtrium dicebat̃ ꝙ iſta poteſtas ē poteſtas trāſlata. ⁊ ſic ordinaria .tu potes diſtinguere vtꝝ iſta poteſtas ſit cōmiſſa per legē ſeu p modum legis ſeu p hominem .i. per modū mandati. primo cāu eſt ordinaria ⁊ nō expirat quia poteſtas que emanat̃ a lege ē ordinaria. vt in. l. ⁊ qꝛ in pri. 2° cāu expirat qꝛ eſt ſimplex mādatū ar. in. c. ex lūo. de pcur. in clem. quod verꝫ credo. de hoc nō Bar. ỉ. de decre. ab or. fa. l. ambitioſa. vbi vide p eū ⁊ tene menti. ¶ Scđo nō qđ decretum iudicis dꝫ cadere ſup certo. ⁊ ſuper eo quod non ē non pōt interponi decretū. ⁊ lꝫ ſententia teneat ſub cōditione. tamen ſecus ē in decreto tene hoc menti. ¶ Alius intellectus iſtius. §. ē ꝙ hic non tenet conſlō. qꝛ cōmiſſarij nō fuerunt ſecuti formā cōmiſſionis. ⁊ hoc tꝫ bar. vnde ſemp q̄ do dat̃ aliqua ptās cōmiſſarijs inſpicias formā cōmiſſionis. qꝛ totum offiñ ⁊ tota poteſtas dependet a forma ſecundū bar.

¶ Quero hic quaꝛ actor non pōt dari ad lites futuras. ⁊ ſecus eſt in ſindico. R° qꝛ aliam naturā habet vnū officium q̄ reliquū. ⁊ actor dr̃ ab actu. vnde ſi lis nō eſt in actu. ſed eſt in potentia nomē actoris non pōt verificari ſm. h. ¶ Sꝫ ipſe querit vlterius qd ſi dat̃ actor ad lites pñtes ⁊ futuras. nunqd tenet ſaltem quo ad pñtes. qꝛ eadem res non dꝫ pro parte valere. ⁊ p parte nō valere. vt. ỉ. famil. her. l. in hoc iudicio. ꝯtrarium determinat. h. qꝛ lꝫ ſint plura capitula pōt decretum valere quo ad vnum capl̄m. lꝫ quo ad reliqua ñ vt. ỉ. famil. her. l. quedā mulier. ⁊. ỉ. de iur̃ patro. l. carnelia pia. ſm guil. de cuneo. Baldus.

Quod ſi. Decretum pōt reuocari per ꝯtrium decretum ſeu p pꝛohibitionē. h. d. vel ſic mādatū ēt cum interpoſitione decreti ē reuocabile.

Actor. Actor vniuerſitatis tenet̃ deffendere. ſꝫ nō d rato cauere n° dubitet̃ de mandato. h. d. ¶ Quero hic que eſt rō ꝙ actor conſtitut⁹ ab vniuerſitate nō cauet de rato ſi conſtat de mādato. R° ſm h. actor vniuerſitatis expꝛit̃ ſolum p eo qui mandat. i. p ipa vniuerſitate ſed actor tutor̃ expꝛitur nomine eius a quo nō habet mandatum. i. nomīe pupilli. ⁊ cauet de rato pupilli. ⁊ ſi tu dicis pupillus cogit̃ habere ratū quod ſolēniter actum ē R° hoc eſt dubiū an fuerit ſolēniter factum. qꝛ de ſolēnitate eſt qꝛ actō conſtituit̃ a tutore. ꝙ tutor ſit impeditus. vnde qꝛ nō cōſtat de iſto impedimento merito cauet̃ de rato ſm. h. ⁊ in hoc conſiſtit verus intellectus. l. actor. ỉ. rem ra. ha. Bal.

Actor itaqꝫ. Nō actoreꝫ equiperari curatori. Item nō poſſe fieri actoreꝫ i rem ſuam. Baldus.

Item. Actor municipū cogit̃ deffendere municipes. ⁊ ſumptus fact⁹ in legatione pōt repeti. h. d. baldus.

Si quid. Quod vniuerſitati debet̃ ſingulis nō debet̃ nec ꝯ⁹. h. d. ¶ Nō ꝙ debituꝫ vniuerſitatis eſt diuerſum a debito ſingulorum. ¶ In glo. pꝛima ibi multo magis. ſo. vbi declarat̃ collegium a principio non tenuiſſe quilibet reportat quod cōtulit collegio. vt infra d colle. illi. l. i. in fi. vbi vero collegiū a princ⁹ tenuit tunc refert aut in aliud collegiū transfertur vel mutatur vt fuit in templarijs quoꝝ bona fuerūt applicata hoſpitalarijs ⁊ tūc bona iſta transferūt vt in aūt. de ſan. epi. §. ſi quis. aūt. i cā monaſtica. facit quod nō in. c. i. extra ne ſede vacā. aut iſtud collegium non trāſfertur ſed deſtribuit̃ per ſuperioreꝫ tunc bona efficiūtur vacantia. facit quod nō Inno. d cp. no. in. c. cum ex iniuncto. ⁊ l. pater filiū .§. tuſculanus. de le. ij. ſecūdum .h. de hoc extra de clerico cōiugato. c. quod a te. ¶ In ea. ibi nō puto. hec eſt veritas qꝛ cum nullus habeat certam partem rōne loci vel quote impoſſibilis eſt miſſio i poſſeſſ. in reddiтus tamen ⁊ cōmodū quod perinde pcipit̃ per ſingulos bene pōt fieri miſſio vt. ỉ. d re iudi. l. cōmodis per. h. glo. allegat etiaꝫ ſi fui. ven. l. teſtatrix .§. plures. ad idem extra de fidei⁹. c. peruenit. ¶ In ea. ibi ſunt. hoc veꝝ ſi iſtud factum reſpicit ipam vniuerſitatē vt qꝛ nomīe vniuerſitatis occupauerūt pdium vel fecerūt bellum pro deffenſione vniuerſitatis. ſecus ſi iſtud negotiū non poſſit eſſe negotium vniuerſitatis vt qꝛ cōmiſſerūt adulteriū. nam tunc punitur ſinguli nō vniuerſitas ſicut nos dicimus in alia materia negotioꝝ geſtoꝝ vt. ỉ. de nego. ge. l. ſi pupilli. §. ſi ego. ⁊ nō tur ex iſta glo. ꝙ vbi ſunt omnes de vniuerſitate ibi eſt vniuerſitas licet nō ſint cōgregati de mādato ſuperioris vel pulſata cāpana. ¶ In. c. ibi hoīū ville vt ſi ſinglāres hoīes ville paſculauerūt i nemore tāq̄ i nemor̃ vniuēſit. itelligit̃ ipa vniuerſitas poſſediſſe ⁊ pſcripſiſſe lꝫ ñ appeat d mādato iſtorum qꝛ patientia vniuerſitatis habetur loco mandati vt. ỉ. man. l. qui patitur quod enim pauci poſſiderūt extendit̃ ad vniuerſos ⁊ ſic extendit̃ preſcriptio ſeu conſuetudo ſecūdū Guil. de hoc tangit. Innocen. extra de officio archi. capl̄ dilecto. Baldus.

c **Ciuitates**. Si ciuitas non habet bõa
mobilia ꝟ īmobilia fit miſ
ſio ī ſnte.h.d. Nõ ex hac.l.ꝙ ita dʒ fieri exe
cutio bonoꝝ ciuitatis ſicut priuate pſone ⁊ adde
ꝙ nõ in.l.i.§.quibus.ſ.e.Bal.

ſ **Ibi**. Contra ciuitatem vel municipiũ
põt agi diuiſorio. ¶ Et nõ quãdo
eſt qõ inter duo caſtra de confinib⁹ ꝙ agitur
finium regundoꝝ. Baldus.

In decurionibus. Lʒ mutent̄ pſone colle
gium n̄ mutat̄. ⁊ intelle
ctuale collegium reſidet etiã in vno ſi vnus ſolus ſupereſt õ
collegio.h.d. ⁊ eſt nõ. ¶ In tex.ibi ſunt ergo ſi capitulũ ec
cleſie ſancti laurentij fecit quendã contractũ iam ſunt centũ
ãni ita ꝙ ex canonicis antiquis nemo viuit nihilominus ex
ↄtractu capitulũ remanet obligatum.q2 lʒ non ſint idem ca
nonici.capitulum tñ eſt idẽ. ⁊ ideo ad nouos canonicos ſub
forma capituli veteris tranſit obligatõ idem dicendum ẽ in
populo.q2 idem populus ẽ.lʒ nemo viuat ex hijs qui retro
fuerunt p centũ ãnos.vt.ſ.de iudi.l.ꝓponebat̄ nõ ꝙ mors
collegiatoꝝ vel canonicoꝝ nõ diſſoluit collegium.vꝫ ꝙ mõa
chi.vel ꝙ canonici ſubrogati n̄ faciunt nouũ collegium.ſʒ il
lud idem. ¶ 2° nõ ꝙ res vniuerſitatis põt cadere in vnum.
⁊ ſic facilius collegiũ ſaluat̄ ꝙ̃ ꝙ fiat.q2 ſaluat̄ in vno tñ
non fit in vno a principio.vt.ſ.de re.iur.l.neratius.ſimile di
cit ariſtoteles ꝙ ſi omnes homines decederẽt excepto vno
in hoc ſaluaret̄ ſpẽs humana. ⁊ iſtud intellectuale ꝓindicabi
le.ſ.homo .ſicut tex.videt̄ dicere õ collegio ꝙ ſaluat̄ ī vno.
lʒ ſit quoddã vniuerſale. ¶ 3° nõ effectum q ex hoc reſultat.
tum ex quo in vno remanet iſte nomine collegij põt agere.
Item noĩe collegij põt conueniri. Itẽ iſte conſtituet ſindicũ
⁊ ſic ẽ reperire cãum in quo ſindicus conſtituit̄.q2 inter eli
gentem ⁊ electũ dʒ eſſe diſtinctõ perſonalis.vt.ſ.e.l.plane.
⁊ ibi dixi. ¶ Primo quero qd ſi nullus remanſit ī collegio.
vtrum p hoc dicat̄ collegium eſſe diſſolutũ ſeu deffectum. ⁊
vr̄ ꝙ ſic.q2 licet collegium ſaluet̄ in vno.tñ non ſaluatur ī
nullo. ⁊ hec eſt opi.io. tamẽ ſi poſtea auctoritate ſuperioris
collegium reſtaurat̄ fingit̄ idem collegiũ cum priore. tamẽ
re vera nõ eſt idem collegiũ.ſed eſt nouũ collegium. Iſta ẽ
opi. Io. p quo facit.ſ.õ le.i.l.pater filiũ.§.tuſculanus. ſed
Inno.dicit alr̄ in.c.cũ ex iniuncto de ope.no.nun.vbi diſti
guit ſic.aut collegiũ deſtruit̄ auctoritate ſupioris.aut õſtrui
tur cãu.puta mortalitate.primo cãu eſſentialr̄ ⁊ effectualr̄
deſinit eſſe collegiũ ⁊ perdit ꝓuilegia ſo cãu deſinit eſſe col
legium ꝙ̃tum ad iur̄ intellectum. vnde ꝓuilegia conceſſa col
legio adhuc durant nec ẽ neceſſe ꝙ iſta ꝓuilegia renouent̄.
⁊ hec ẽ ipa veritas. ¶ Scdõ quer̄ ꝙ̃do nemo remanſit ī col
legio.vtꝝ bona illius collegij dicant̄ vacantia.ꝙ̃tum ad pro
prietatem tenendo opini. Io.videt̄ dicendum ꝙ bona ſunt
vacantia ſicut bona illius q decedit ſine herede.vt.ſ.de ſolu
tionibus.l.ſticum aut pãphilum .in fine principij.ſ.õpoſiti
.l.i.§.plane.cum ſy. Contrariũ eſt verum ꝙ bona quantũ
ad ꝓprietatẽ nõ ſunt vacantia vnde lʒ omnes canõici eſſent
mortui.eccleſia tamẽ eſſet domina ſuoꝝ bonorũ.q2 eccleſia
non moritur. ¶ Preterea nos videmus ꝙ hereditas ẽ dña
modo ſi dñium eſt penes vniuerſitatẽ vt in.§.hereditas.de
ac.re.do.multo fortius eccl'ia vr̄ habere lʒ collegium vacet
vꝫ rector eccl'ie deceſſerit. ¶ 3° querit̄ quid de poſſeſſione.
vtrum illa bona vacent ꝙ̃tum ad poſſeſſionem.glo. intelligit
hic ꝙ ſic.ſed quidam archieps nomine moyſes dixit cõtra
rium lʒ rector eccleſie ſancte lucie deceſſerit ipa tamẽ eccl'ia
ſua bona poſſidet nec eſt poſſeſſio vacans. ⁊ intelligebat ipe
ꝙ eccl'ia poſſideret.i.ꝙ parietes eccl'ie poſſiderent. ⁊ ſic aſ
ſumebat eccl'iam.p loco parietibus circũdato. ſed in h̄ iſte
fuit groſſi capitis.q2 impoſſibile eſt ꝙ res inanimata poſſiõ
at poſſet tñ dici ꝙ ipa intellectualis eccl'ia nõ dico material̄
poſſideat ſaltẽ fictitie ⁊ interpretatiue lʒ non vere.ꝓpterea
nouus rector ſi inuenit poſſeſſionẽ eccleſie ab alio occupatã.
põt ipm ſua auctoritate expellere.q2 eccleſia non pdit poſſeſ
ſionem. ⁊ expellens cũ ſciat habens eiuſdem poſſeſſionem. ⁊
expellit clandeſtinũ poſſeſſorẽ.vt.ſ.de acqui.po.l.clã poſſi
det.§.fi.cum.l.ſe. ⁊ hoc tenet Inno.in.c.olim.õ reſti.ſpo.
⁊ de cã po.c.cũ ſuper.p Inno.quod tene menti. ¶ In gl.
ij.ibi lege grege.vide ꝙ ibi nõ per dy. ¶ In.e.i. .§.ſceuola.
ſed certe nõ eſt bonũ arguere de hereditate ad eccleſiam q2
eccl'ia ẽ in animam viuentẽ.ꝙ non ẽ hereditas. ⁊ hoc dicit q
dam gl.decreti ꝙ eccleſia non põt mori.ergo ſemper viuit.
¶ In.c.in fi.adde quod nõ archi.xi.q.i.c.expedit. fac̄ iſte
finis glo.p quodam dcõ. Innoc. qui dicit ꝙ ꝙ̃do conueni
tur prelatus eccleſie non dr̄ proprie conueniri prelatus ſed
eccl'ia.ita nõ. Inno.extra de ꝛ̄ſcriptis.c.ſignificauit in fi.bal.

De negocijs geſtis Rica.

b **Hoc edictum**. Cõmendat e
dictũ quinq3
principales vtilitates eius aſſignãs ſeu
demõſtrans. ¶ In tex.ibi rerũ poſſeſ
ſionẽ ex primo decreto. ¶ In tex.ibi
diſtractõeʒ .ſ. cõuẽtionalẽ. ¶ Nõ ī def
fenſum multa pati poſſe que non patit̄ ſi deffendit̄ indeffen
ſus patit̄ primũ decretũ. Item patitur ſecũdũ. Item patit̄
eius pignora deſtrahũtur .in penam incidit. Item iniuriã
pati poteſt .vt ergo abſẽtes talia nõ patiãtur detrimenta ex
pedit negotia eoꝝ adminiſtrari per pñtes ⁊ hoc intẽdit hec
lex. ¶ Quero nũquid actõ negotioꝝ geſtoꝝ oriatur tñ inẽ
abſẽtes ⁊ videtur ꝙ ſic in verbo abſẽtium In contrariũ ꝙ
etiam ſi gerantur negotia pñtium habeat locum actio nego
tioꝝ geſtoꝝ vt.C.e.l.curatoris .So.dic glo.ꝙ iſta actio hʒ
locum tam inter pñtes ꝙ̃ abſẽtes dũmodo pñtia non indu
cat tacitum mandatum domini exẽpluʒ in curatore gerente
negotia adulti.item in gerẽte negotia maioris ignorãtis q
ſi ſciret tacite videret̄ mandat̄ . ⁊ habet locuʒ actõ neg.geſt.
vt.ſ.man.l.qui patitur . ⁊ .ſ.de regu.iur̄.l.ſemp q non pro
hibet h̄ facit pro quodam dicto inno.ꝙ patientia habet viʒ
mandati ſi aliquis agit tanꝙ̃ procurator meus ⁊ ego ſcio ⁊
non prohibeo videor mandare.ita dicit inno.extra de reſcri
ptis .c.ex parte decani non tamen eſt per omnia idẽ ſi aliqs
deffendit me abſentem ⁊ ego ſcio ⁊ nõ prohibeo q2 tunc pa
tientia mea non eqꝑatur mandato quo ad omnia ⁊ ideo in
executõe ſentẽtie nõ ſuatur idẽ ordo q ſuaretur ſi hẽret veꝝ
mandatum ſed ſuatur ordo traditus .in aũt.qua in prouin
cia.C.vbi de cri.agi.opor.vbi ponitur ille cãus qui nõ eſt
alibi.ſi quis autem deffenderet pñtem tunc patientia habet
vim mandati per omnia ⁊ ita intelligitur .l.qui patiat̄. ⁊ ex
his conclude quid opetur patiẽtia inter preſentes ⁊ qd inẽ
abſẽtes ⁊ quid ex pte actoris ⁊ quid ex parte deffenſoris. ⁊
quid in iudicijs . ⁊ quid in negotijs appꝫ ergo ꝙ plus opa
tur patiẽtia cõiuncta cum preſentia .ꝙ̃ patiẽtia cõiuncta cũ
abſentia . ¶ Secũdo quero ex quo titulo primũ ⁊ ſecũduʒ
decretũ interponatur .ſeu ex quo edicto ꝑtoris dũt quidaʒ
ꝙ primũ decretũ iterponit̄ ex edicto quod ẽ.ſ.ex qui.cau.
in poſſeſ.eatur .ſed ſecũdum decretũ interponitur ex edicto
quod eſt.ſ.de bo.auc.iudi.glo.dicit melius ꝙ taʒ primum
ꝙ̃ ſecũdum decretũ venditõis interponit̄ ex illo titulo qui.
ex cau.in poſſ.ea. ⁊ ex auctoritate edicti ibi poſiti. Modus
autem tenẽdus ponitur in illo titulo de bo.auc.iudi.poſ.vñ
per primũ titulum datur iudicij poteſtas ⁊ auctoritas circa
interpoſitiõem decreti p ſecũdũ tituluʒ datur forma ⁊ ordo
hoc faciendi ⁊ adde quod habes in.l.poſtquã .§ .imperatõ
vt le.no.ca. ¶ Concludo ꝙ nec ad primũ nec ad ſecũdum
decretũ poteſt cõueniri niſi quatenus lex patitur nõ eñ poſ
ſet iudex pignus conſtituere in re ex primo decreto dñium
tranſferre ex ſecũdo niſi ſi quatenus habet poteſtatẽ per.l. vt
.ſ.de regu.iur̄.l.id quod nrʒ .deinde vos videtis hic ꝙ ab
ſentes incidunt in penas patiũtur cõuentionales venditiões

niſi amicus intercedat ⁊ offerat pro abſēte app₃ ergo ꝙ ius
offerendi nō eſt perſonale ſed reale qꝛ poteſt offerri a quoli
bet amico vt.ȷ̄.de ſolutio.l.qui decem.§.i.C.capt.l.cuȝ pꝰ
liminij ⁊ quod nō.C.de ſoluti.l.obſignatio. ¶ Deinde q̄ro
qd vult dīc lr̄a in fi. ibi vel iniuria ⁊c̄. Rndet gl.ꝙ loq po
teſt de iniuria ꝓnunciationis. Item poteſt loqui de iniuria
preſcriptionis. Ex hoc ſo dicto nō ꝙ l₃ quis nō hēat man
datum tamen pōt interrumpe preſcriptionem aduerte iſtud
ē veꝝ de naturali interruptiōe puta ſi amicus expellat pre
ſcribentē de poſſeſſione.vt.ȷ̄.de vſuca.l.naturalr̄ ſed ō ciui
li interruptōne eſt dubiū.qꝛ non hñs mandatū non pōt alie
no iure gerere.vt.ȷ̄.e.l.ſi pupilli.§.pe.⁊ falſus ꝓcurator ñ
interrumpit p̄ſcriptionē.vt.C.de procur.l.l₃ ar.C.ne ō ſta
tu.defunc.l.ſi pater. Rndet gl.ꝙ nō interrumpet p̄ſcriptio
nem p ſe ſed p procuratorem quē petet dari boniſ.vt i.l.ab
hoſtibus in prin.ȷ̄.q ex cau.maio. Breuiter dici pōt ꝙ hic
loquiſ non in ſimplici amico ſed in amico q eſt cōiuncta per
ſona que pōt experiri ſine mandato.vt.ſ̄.de ꝓcur.l. ſ₃ hec.
in prin.vel dic vt ibi.p.B.⁊ adde ꝙ nō.ȷ̄.e.l. atqui natura
.§.cum me abſente.⁊ ibi etiam dicam de hoc.Bal.

Iquis. Actio negotioꝝ geſtoꝝ naſciſ
reciproce.⁊ ſicut geſtor teneſ
reddere rōnem domino ita dñs teneſ geſtori
ad rōnabile intereſſe. Tu tn̄ ſcire debes ꝙ
actio que daſ domino dr̄ actio directa que daſ geſtori dici
tur contraria.⁊ quare ſit diſtinctō talis introducta.⁊ vide
.l.nōt.ȷ̄.de act.⁊ obli.l.cōſenſu.⁊ per dy.i arbore actionuȝ
in fi. ¶ In tex.iᵗ rōnem reddere. Nō hic formā libelli ſup
iſta rōne ſm Bar.hoc enim petiſ vt rō reddaſ ⁊ reliqua.
¶ Nō ꝙ ille q obligat ſe ſine mādato ſtatim agere pōt vt
deobligeſ ſecus in eo q obligat ſe cū mandato qꝛ non poteſt
ſtatim agere.vt.ȷ̄.man.l.lucius. ¶ Sed quero que eſt ratō
dīc. Rndet glo.notabilr̄. qꝛ quando interceſſit mandatum
iſtud mandatū fingiſ habere duas ptes.ſ.ſoluendi ⁊ ꝓmittē
di.merito ante ſolutionē non pōt agi qꝛ ante mandatū nō ē
impletū.⁊ ad implendum videſ ſe artaſſe.ar.ȷ̄.de cōdi.īde
bi.l.indebitam.⁊.ȷ̄.de vſufruc.eaꝝ rerum.l.tribꝰ. Aduerte
ex hoc hēs ꝙ fideiuſſoꝛ q diu ſtetit in obligatione agit poti
us ex diſpenſatōne legis ꝙ agat ex natura contractꝰ vᵗ aūt
qs obligat ſe ſine mandato.tunc non pōt dici ꝙ ſe artauerit
ad duo.ſed ſolum geſſit offm̄ ꝓmittendi ⁊ ipa ꝓmiſſione ſu
um offm̄ conſumauit.merito ſtatī agit iſta ſunt verba gl.hᵗ
⁊ verba.B.in.l.ſ₃ videamus.ȷ̄.e.ſ₃ glo.que ē in.l.ſed videa
mus.videſ equiparare fideiubentē cum mādato ⁊ fideiubē
tem ſine mandato.vterq₃ videſ ſuſcepiſſe offm̄ ſoluendi qō
eſt conſecutiuū offō ꝓmittendi.⁊ ideo nᵗ finito officio ñ d₃
poſſe experiri.nᵗ in caſibus exceptis.ad hoc facit quod nō
.ſ̄.de ꝓcuratoꝛibus.l.qui ꝓprio.§.fi.in fi.gl.⁊ illud credo
veꝝ in fideiuſſore ſiue ſit fideiuſſoꝛ cum mādato ſiue ſine.
In ꝓmiſſore vero q obligat ſe ꝓ non obligato.vt.ȷ̄.ō dolo
.l.eleganter.§.ſiuus pactionis.ſorte ē vera dicta diſtinctio.
⁊ facit.ȷ̄.mandati.l.ſi mādato meo in pri.⁊.§.i. ⁊ quod nō
per cy.C.mandati.l.ſi ꝓ ea in vltima.q.⁊ adde quod nō p
cy.in ſimili.C.famil.her.l.certum.verum diſtinctō ſupradic
ta habeat locum in obligatis per inſtr̄a guarentitia.Bal.

It pretor. Hic ponunſ duo capita
edicti.ꝑmo quando ge
runſ negocia viuentis.ſo quando geruntſ ne
gocia h̄rditaria. ¶ In tex. ibi fuerit.i.dicere
negotia hereditaria. ¶ Nō in.§.hec verba.ꝙ maſculinum
ꝯcipit femeninū hoc dic vt nō.ȷ̄.de v̄bo.ſigni.l.i.⁊.ȷ̄.ō reg.
iuř.l.i.vbi vide. ¶ Secundo nō in verbo negotia ꝙ plurale
reſoluiſ in ſingularitates hoc veꝝ niſi q̄n̄do requiriſ concur
ſus plurium ad vnū finalem effectum.qꝛ tunc illa pluralitaſ
ad ſingularitatē reduci non pōt.vt.ȷ̄.de teſti.l.vbi numerus
.C.de impube.⁊ alijs ſubſti.l.q̄uis.⁊.l.hereditatem. quō
autem hoc cognoſcamus vtꝝ requiraſ concurſus copullato
rum vel non requiraſ ſubtiliter declarauit.d.Jaco.in q̄ōne
quam diſputauit de legato facto mercatoꝛibus.⁊ artificibꝰ
artiſlane.⁊ facit.ȷ̄.de ſun.īſtruc.l.i.de le.pᵒ.l.tine textoꝛs.
⁊.ȷ̄.de heredi.inſti.l.lucius.⁊ adde ꝙ nō.ȷ̄.de peti.heredi.
.l.diuus.§.fi. ¶ 3ᵒ nō in.v.alterius de natura genitiui ſigni
ficantis p̄ſonam ꝙ ſignificat maſculum ⁊ feminā.⁊ facit ad
ſtatutū.ꝙ dicit ſi quis dederit damnū in re alterius quod
intelligitur ſiue maſculi ſiue femine vt hic.

Pupillus. Ex negotio geſto pupillus obliga
tur naturalr̄ ⁊ ciuilr̄ in q̄tuȝ locu
pletior factus eſt ſed rōne culpe non obligatur niſi naturali
ter tantum ex qua tamen naturali patitur cōpenſationis ob
iectum.h.di. ¶ In tex.ibi agendo autem.ſ. pupillus.
¶ In tex.ibi eius ꝙ geſſit.ſ.per culpam vnde ora eſt natu
ralis obligatio tantū. ¶ Nō pupillum rōe locupletationis
naturalr̄ ⁊ ciuilr̄ teneri ⁊ actōem pati.⁊ idem intelligeri eſt
ratiōe doli vt.ȷ̄.de poſiti.l.i.§.an in pupillū ſed rōne culpe
pupillus obligatur naturalr̄ tm̄.⁊ inde non actionē ſed ex
ceptiōe₃ cōpenſatōis ⁊ hoc itendit iſte.§. ¶ Cōclude ꝙ quā
doq₃ actō negotioꝝ geſtorū intempeſ ob reliqua que ſunt
apud pupillum ⁊ tunc bene intempeſ quādoq₃ ob dolum
pupilli ⁊ idem quādoq₃ ob culpam pupilli ⁊ tunc nō recte
intempiatur exceptio. ¶ 2ᵒ nō ꝙ ex ſola naturali opponi
tur cōpenſatio minori ſicut maiori. Sed cōtra hoc op.qꝛ
ſuccurritur minori etiā poſt veram ſolutōe₃ debiti naturalis
vt.ȷ̄.de cōdic.indeb.l.interdū.C.ſi aduerſus.ſo.l.indebitū
ergo pi ratione deb₃ ſibi ſuccurri.cōtra cōpenſationē qꝛ cō
penſatio eſt imaginaria ſolutō vt.ȷ̄.qui po.in pigno.ha.l. ſi
debitoꝛ. Rndet glo.ꝙ aut nos loquimur ipo iuř ⁊ tunc pa
titur cōpenſationē vt hic aut implorat beneficiū reſtitutiōis
in integrū.⁊ tunc patitur effectualr̄ cōpenſationē ⁊ ita intel
ligitur.l.interdu₃. Ex hoc nō cōtra naturalē obligationem
minorē i integrū reſtitui. Contrariā glo.habuiſſis in.l.minō
xxv.an.ſ̄.de procur.⁊ nō.ȷ̄.de fideiuſſo.l.marcellus. So.
cōcordando glo. Glo.dicit ꝙ interdū naturalis obligatio ha
bit ſecum ſuū effectum executiuū per cōpenſationē vel ſolu
tionem ⁊ tunc minor reſtituiſ ⁊ intelligitur glo. noſtra ⁊.l.i
terdum. Interdū naturalis obligatio ſtat in ſuis finibus nec
grauat minorem tunc qꝛ nō intereſſe minoris reſtitui qꝛ non
grauatur non habet in integrum reſtitutionē cū ſit ipo iuř tu
tus aduerſus omnē ingerationē ⁊ ita loquitur glo.que eſt i
dicta.l.minō. App₃ ex predictis ꝙ vbi eſt ſola naturaľ oblᵒ
minor reſtituitur magis cōtra ipam executionē obligatiōis
q̄ꝫ cōtra ipam ſubſtātiam oblōnis naturalis ⁊ ideo ceſſante
executiōe ceſſat reſtitutō in integꝝ quod eſt ſubtile ⁊ vtile dic
tum. Poteſtis etiā rñdere ad.l.interdū.ꝙ hic cōpēſatio op
ponebatur minori ex eadem cauſa ex qua agebat ex alia ve
ro cā non pateret exceptionē cōpenſatiōis ar.l.interdū.q̄ſi
ipa naturalis obligatio ſolo beneficio etatis ſit eliſa ꝙ ſi pla
cet.⁊ ideo tene opy.glo. ¶ Illud nō ꝙ verbū obligōis ſim
pliciter prolatū non intelligitur de ſola naturali ſed de ciuili
obligōe vt.ȷ̄.de ſolut.l.ſi is cui.§.flauꝰ.⁊ de efficaci obliga
tione vt.ȷ̄.de li.cā.l.vel obligat. Et idem ſi ꝓferatur ſimpli
citer verbum debiti.vt dicto.§.flauius.⁊ quod nō.ȷ̄.de cō
dic.⁊ demon.l.quibus dicbꝰ.§.dominꝰ. Et per hoc dico ad
.q.ſtatuti dicat ſtatutum ꝙ inſtrumētū debiti guarētigiatuȝ
vel inſtrumētū obligatiōis guarētigiatū mandeſ executioni
ſicut ſnīa. Mō quoddam inſtrumētū guarētigiatum ꝯtinet
nudum pactum.queriſ nunquid mereaſ executionem ⁊ vr̄
ꝙ ſic qꝛ executio eſt priuilegiū inſtri non obligationis.vnō
qꝛ apparet inſtr̄m ſolemnizatum per preceptū guarentigie
merito debet executione₃ mereri.ar.eorum que nō cy. in.l.
vna.de conf.ſſ.⁊.C.famil.her.l.certum. Cōtrariū e verū
qꝛ ex quo in ſtatuto fit mentio obligatōis vel debiti ſtatutū
nō loquitur de ōbito naturali tantū vt dicto.§.flauius ⁊ mī
to minus loquitur de eo quod eſt naturalr̄ ciuilr̄ indebitum
puta qꝛ cōtractus fuit ſimulatus vt.C.plus valere ꝙ agiſ
.l.emptione.⁊ ar.in.l.iiij.§.ſi ab ignoto.de manumiſ. Si aūt
ſtatutum non facit mentionē debiti vel oblōnis.ſed faſ mē

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

tionem ſolius inſtrumenti tunc forte naturalis obl° redacta in inſtrumentum meretur executionē ſicut nos dicimus ꝙ naturalis redacta in conſtitutā pecuniam dʒ executioni mādari.vt inſti.de act.§.de conſtituta cuʒ ſeq.ſi autē nulla ſubeſt obl°.vt qꝛ eſt pſona que nullo modo potuit ſe obligare tunc deficit ciuilis ⁊ naturalis rō exequendi. ¶ Item ⁊ preceptum guarentigie nullū habʒ fundamentū ⁊ ꝑpterea nō meretur executionem qꝛ vbi nulla eſt obligatio ibi nullum ē ꝓceptum quod eſt acceſſoriū oblōnis ar.ne vis fiat ei.l.i.§.ſi verba.⁊.j.de fideicōmiſ.liber .l.cum vero .§.ſubuentuʒ cū ſimilibus.que verba bene nō.Baldus.

Et ſi furioſi. Gerens negotia furioſi tenet actōne neg.geſt.ſiue gerat ſine vllo mandato ſiue gerat tanꝙ curator. ¶ In glo. ſua i' extra id ꝙ agit.⁊ ita eſt hic.⁊ ſic nō naturalem obligationē oriri poſſe ſine vllo conſenſu in quaſi contractib⁹.ſecus in veris ꝯtractibus.⁊ hoc dicit hec glo.quod ergo dicūt ſapientes ꝙ nūllis obligatō habet oriri ex mente.⁊ conſenſu dʒ intelligi ō naturali que orit ex vero contractu. ſecus i ea que potius orit ex leg.prudentia ꝙ facto hominis.vt.j.de reg.iur.l.cū amplius.§.is natura debet.

Hec verba. Gerens negotia hereditaria actione negotioꝝ geſtorum tenet ex ſecundo capite edicti.qꝛ pmum caput edicti ad talia negotia non extendebat.h.d. ¶ Op.ꝙ ꝓ negotio hereditario geſto nō cōpetit actō neg.geſt.ſed funeralia.vt.j.ō relig.l.ac ſi quis.§.labeo.ſo.dicit glo.ibi loquit in quodam actu qui nō pōt cadere in mentē naturalr vel potentialr actō vero neg.geſt.hʒ locum ꝓ negotō quod pōt cadere in mentē actualiter l'potentialr.⁊ dic vt in glo.que ē clara ⁊ bona . vl' potes dicere extra glo.ꝙ interdū geſtio reſpicit adminiſtrationē primōrij tunc hʒ locum actio neg.ge.vt hic.interdū reſpicit quendaʒ actū pium.q ꝑprie non eſt in adminiſtratōe bonorum.tunc hʒ locum actō funeraria.⁊ facit in rōne ſui.j.de ānuis lega.l.qbus.§.mutius.⁊.§.pomponius.ſʒ op.⁊ videt ꝙ ſufficit p° caput edicti qꝛ negotium hereditarium fictione iuris dicit negotiū heredis viuentis.quod ſic ꝓbo. qꝛ quandocunque addicat hereditas retro fingit diis ⁊ heres.alioquin teſtatō deceſſiſſet ꝓ parte teſtat.⁊ ꝓ parte inteſtatus.quod ē ipoſſibile.qꝛ cā teſtati.vel inteſtati.eſt īdiuiſibilis re.⁊ tpr.vt.j.ō mili.teſtō.l.miles ita heredem.§.⁊ qꝛ diximus.⁊ probatur apte.j.ō ſup.ſuo.l.ſi ex re.§.fi.dicit gl.cōcedo ꝙ iſta ſūt negotia heredis viuentis.tamen verba.l.intelligunt prolata in cāu vero ō quo ꝑdicatur vera exiſtētia terminoꝝ.non āt in cāu ficto ſeu qui repetat idem cāus per fictionem quaʒ mirabilem glo.doctor me⁹ ⁊ alij doctores notabiliter allegāt ꝙ verba ſtatuti ſimplr prolata ſup aliquo cāu.vel ſuper aliqua qualitate vel ſup aliqua pſona intelligunt plata ſup vo cāu ſuper vera qualitate.⁊ ſup vera perſona ⁊ codeʒ modo ſi pferant ſuper dnio intelligunt plata ſuper vero dnio nō ficto. ¶ Vnde ſi ſtatutū dicit ſi qs dederit dānum in re alterius nō intelligit in re que eſt alterius ꝑ fictionē.ſed de re q̄ eſt alterius ꝑ veritatem ⁊ facit.j.ad.l.aq.l.huic.⁊.j. de reg.l.ij.§.in locum. ¶ Item ſi ſtatutū dicit ſi qs offenderit ciuem intelligit loqui de vero ⁊ naturali ciue.nō de eo qui ad ciuilitatē receptus eſt ꝑ priuilegiuʒ ſicut ſunt iudei in ciuitate iſta.n' in coꝝ priuilegio exprimeret ꝙ omnia ſtatuta loquentia de ciuibus vendicarēt ſibi locū in pſonis iudeoruʒ.ar.j.ad.l.fal.l.i.§.lex falcidia.d.Bar.in hoc ſentit contrariū qꝛ ipſe dicit ꝙ vera ciuilitas ita pōt induci ꝑ ſtatutum ſicut ꝑ originem.cū ciuilitas habeat ſub ſe plures ſpēs.⁊ ōis ſpecies vera. ſit vera ſpēs.vt.C.de incol.l.ciues.vnde non eſt verū ꝙ iſti ſint ciues ficti.imo ſunt veri ciues.qꝛ quoniēs.l.pōt aliquid introducere ꝑ veritatem intelligit introducere vere.nō ficte.ſcōm Bar.qui ita nō.j.de vſuc.l.ſi is qui ꝓ emptore.Preterea poſito ꝙ iſti eſſent ficti ciues ꝑuilegium vel ꝯmmoditates coꝝ recipiūt interpretationē paſſiuam.vt leges que de ciuibus loquunt porrigant ad eos.tam ad fauorem ꝙ ad odium.vt dicto.§.l.falcidia quod credo verius lʒ ſit ar.contra de hijs q veniam etatis impetra.l.fi. ¶ Hic queo vtꝝ aliud ſit dicere ciuis.aliud ſit dīc popularis.⁊ dico ꝙ habes tex.ꝙ ēt forenſes dicunt populares.in aūt.ō q ſtōe poſt prin.in illo verbo hec ciuitas popoloſa.⁊ c̄.vnde ſub verbo popularium cōprehendunt forēſes ⁊ incole. niſi ex verbis vel ex mente appareat contrarium.

Sed quid ſi. Quod iur eſt de principali ē ⁊ de fructib⁹ ⁊ acceſſorijs. ¶ Ita tex.ibi ⁊ ſi hijs verbis.que cuiuſqʒ cum hijs mortis fuerunt.⁊ facit.j.de pigno.l.i.§.cum prediū. ¶ Nota ꝙ ſtatutuʒ i principali porrigit ad acceſſorium.⁊ dicit gloſa ꝙ hoc ē ex interpretatione quam glo.ꝑpetuo nō.⁊ per hoc dico ꝙ licʒ quis petierit ſe mitti in poſſeſſionē bonoꝝ que fuerunt dfūcti tpe mortis implorando bn̄ficium.l.edicto.ō edicto diui adri.tol.tamē ille eſt mittendus in poſſeſſionē fructuuʒ poſt mortem defuncti lʒ iſti fructus nunꝙ fuerint ꝑprie defuncti. ad hoc iſtum tex.bn̄ nō. ¶ Itēʒ nō ꝙ ꝓ adiecto ⁊ ſpecificato habet illud ꝙ per legis interpretationē colligit ita habes tex.hic cum glo.non ob.ā.§.ꝑrimo .ubi differt interpretatio a veritate.qꝛ illud eſt verum.qn̄ cadit inter ea que ſunt eque paria ⁊ principalia.ſecus quando cadit inter principale ⁊ acceſſorium vt hic.⁊ nō hoc verbuʒ qꝛ facit ad nōta in.§.deceſſiſſe.Baldus.

Hec actio. Actio negotioꝝ geſtoꝝ radicem aſſumit ex ipo negotio geſto ⁊ hoc eſt verum ipius originale fundamentū ⁊ eſt trāſitoria in hrēdeʒ ⁊ hunc tex.multū ponderat . Ja.bu.qui dicit per iſtū text. ꝙ nunꝙ eſt repire ꝙ actio negotioꝝ geſtoꝝ oriat qn̄ oriat ex ipo negotio geſto ⁊ inhēreat huic lrē.Sed bene eſt repire ꝙ interduʒ oritur ex ipa geſtione ſola.interdū ex ipa geſtione alio cooperante puta ratihibitione nō ꝙ ratihibitio ſit principium cāe ſed principiū temporis . Principiū enim cāe ⁊ fundamentum eſt ipa geſtio ſecūdū. Ja.vnde reprobat glo. q ponūt act.neg.geſtoꝝ oriri ex ipa ratihabitiōe ⁊ eſt ipa veritas ⁊ eſt ſubtile dictū vnde ratihibitio nō parit ſed parere facit ſicut in exemplo naturali ſi mulier pregnās non poſſit parere niſi ope medici . Nam medico opem dante parit mulier ⁊ ita ratihabitione opem dante parit ipa geſtio que primo non poterat parere vnde.l. dic ꝙ ratihabitio conciliat non autem dicit ꝙ pariat vt.j.ea. l.ſi pupilli .§.idem ait.Baldus.

Si executor. Executor tenetur ratiōe doli in exequēdo cōmiſſi.h.d.notabilis.§. ¶ Nō ꝙ executor tenetur de dolo cōmiſſo in offō ſuo ⁊ ꝓponitur cōtra euʒ actō neg.geſt.Sed cōtra hoc op. ⁊ videt ꝙ cōtra eum nō ꝓponatur actō neg.geſt.ſed de dolo vnde videt obſtare.j.de euict.l.ſi pignora i lud cōtrariū ſoluitur pluribus modis primo ꝙ hec.l.intelligitur ſecūdū illam vt detur actio de dolo .ſa ſolutio eſt ꝙ cum hic dicit ꝙ detur actio ⁊ nō dicitur que intelligitur de actōe ō q̄ tractat rubrica ſub qua.§.ſituat vt nō in.l.fi.in prin.de cōdic. i de.tertia ſo.eſt ꝙ illa.l.intelligatur ſecūdū iſtam.l.⁊ ad intellectum huius.l.illa trahatur videlicet ꝙ detur actio ō dolo .l.neg.geſt. ꝑpter dolum illa ſolutio nō placet qꝛ nō ꝯgruit lrē ⁊ ideo glo.ſoluit tertio modo nōbilr ꝙ aut executor direcctus in fauorem alterius cōmittit doluʒ cōtra eū pro quo erat datus executor tunc tenet vtili .neg.geſt. vt hic aut cōmittit dolum cōtra aduerſariū tunc tenet actiōe de dolo ⁊ ita loquitur .l.ꝯria.Ex predictis nota ꝙ mandatū iudicijs nō repreſentat mandatū ptis qꝛ ſi repreſentaret mandatum ptis executor teneret actione mandati cum habeat mādatū a iudice quod eſt falſuʒ ad hoc bn̄ nō hunc tex. ¶ 2° nō ꝙ iſti executores ⁊ exactores nō tenētur niſi de dolo ⁊ lata culpa.facit .j.ſi menſ.fal.mo.di.l.i.§.i.Iudex ēt ex offō pūit executores q in officio delinquūt vt.C.de ſpor.l.ij.⁊ nō.j.de cuſto .re.l.diuus.nō tamē dicitur delinquere executor q ad vngueʒ mādatum exequitur vt extra de ap .c.nouit.

¶ Item nõ ex predictis ꝙ quando executor excedit mo
dum non ſolũ poteſt appellari vt. C. quoꝝ ap. non recip. l.
ab executore ſed etiam ipſe executor facit litem ſuam vt. l. ſi
pignora. ⁊ nomine executoris comprehendunẜ collectores
principis. vt. C. de exact. tribu. l. miſſi opinatores li. x.
¶ Extra querit hic. S. deputatus eſt ꝑ iudicem qdam exe
cutor ad vendendũ. ⁊ pretium recipiendũ iſte vendidit ⁊ ꝓ
tium ꝑcepit. ſed in vtilitatem ſuã conuertit. nunqd emptõ ſit
liberatus ⁊ arguit ipſe ꝙ non. ꝑ. l. a diuo pio. §. ſi ſuper rbuſ
de re iudi. ⁊ de re. co. l. magis puto. §. ne tñ contrariũ tene
per hunc tex. q: ipſe executor teneẜ. emptor ãt ei legitime
ſoluit parendo mandato iudicis ar. ĩ. de ſoluẜ. l. ſi ſtippulaẜ
. §. ſi lancem. Baldus.

Interdum

. Accedens ad gerendum negotia alias pitura teneẜ de dolo tantum
. h. d. ſupple. ⁊ õ lata culpa. vt. l. ꝙ nerua ſecundũ gloſam. ⁊
bñ. ¶ In tex. ibi verſari. i. purgari. ¶ Nõ in hoc. §. ꝙ ĩ ac
tione nego. geſto. interdum venit dolus tñ ⁊ lata culpa. gl.
nõbiliter hic dĩc ꝙ regula eſt ꝙ in actõne negotioꝝ geſtorũ
regulr̃ venit dolus lata culpa ⁊ leuiſ. vt. C. e. l. tutor. ſed re
gula fallit quandoqꝫ ꝓ geſtore vt veniat dolus ⁊ lata cl̃pa
tñ. vt hic. q̃doqꝫ ꝓ dño negotiorum geſtoꝝ. vt veniat leuiſ
ſima culpa. vt. ĩ. e. l. ſi pupilli. §. nunc videamus. q̃doqꝫ pl⁹
vt veniat cãus fortuitus. vt. ĩ. e. l. ſi negotia. iſta ſunt verba
glo. habes ergo. ⁊ tene menti ꝙ veniat in actione negotiorũ
geſtoꝝ. Baldus.

Hac actione

. Tam ex voluntaria q̃ ex neceſ ſaria geſtione oritur actõ nego
tioꝝ geſt. ſiue neceſſitas imineat ĩ rei veritate. ſiue ex opinio
ne geſtoris. h. d. ¶ Nõ ꝙ dixi in ſũmario. ¶ Querit h' gl.
vtrum ille q putat ſe tutorem ⁊ nõ eſt gerendo teneaẜ actõe
negotioꝝ geſt. dicũt quidam quod ꝑ. l. C. q dari tu. poſ. l. ar
mate. glo. dicit ꝯ. q: iſte teneẜ actione ꝓtutelle. ⁊ ſicut vera
actõ tutelle excludit actionem negotioꝝ geſtoꝝ. ita actõ pro
tutelle que ẽ fauorabilior ⁊ magis ꝓuillegiata q̃ mera actio
negotioꝝ geſtoꝝ. Preterea actõ ꝓtutelle ẽ actio ſpecialis.
actio neg. geſt. ẽ actõ generalis ergo ſpecieſ derrogat generi
. i. natiuitas ſpãlis actionis excludit natiuitatem actõnis ge
neralis. ar. ĩ. ſi menſor fal. mo. di. l. i. §. i. nõ ob. l. armate. q: i'
ceſſat actio ꝓtutelle vnde vt õ iſta actione intelligas. cõſiderã
randum ẽ ꝙ interdum ẽ verus executor habitu. ⁊ nõ tamẽ
actu. puta. q: eget confirmatõne tunc ſi gerit tanq̃ tutor te
netur actione ꝓtutelle. Interdum non ẽ tutor habitu nec ac
tu tñ põt eſſe tutor. ⁊ tunc idem. vt. ĩ. õ eo qui ꝓ tuto. l. i. ⁊
. l. quero. Interdũ quis non eſt tutor actualr̃. ⁊ potentialiẜ.
⁊ tunc aut ẽ deffectus pſone ex parte gerentis. aut ex parte
domini negotioꝝ geſtoꝝ. Si ex parte gerens non naſciẜ actõ
ꝓtutelle vt dicta. l. armate. ſi aũt ex pte dñi neg. geſt. dicunt
qdam ꝙ naſciẜ actio ꝓtutelle de hoc tangiẜ in. l. i. C. de te
ſta. tutel. Similis diſtinctõ de inhabilitate pſone geſtoꝝ. ⁊
domini. ĩ. e. l. pompo. in neg. geſtis. Alij dicũt ꝙ ſiue ſit deſ
fectus ex parte geſtoꝝ ſiue ex parte dñi non habꝫ actio pro
tutelle locum q: vbi non põt cadere actõ tutelle ꝓpter iuriſ
impoſſibilitatem ibi non poteſt cadere actio veriſſimilis. i.
actio protutelle. Naꝫ a quo aliquid excluditur ⁊ omne ei⁹
ſimile videtur excludi ſed h̃ nõ proſequõ plus hic ⁊ vnum
ſcias ꝙ de illa actõe ꝓtutelle nõ ẽ tractãdũ niſi v' qs ſe pu
tat tutorẽ ſec⁹ autẽ vbi qs ſi putat curẽꝫ q: tũc hꝫ locũ actõ
negotioꝝ geſtoꝝ vt hic. Bal.

Apud marcellum

. Actio negotioꝝ ge. ⁊ mandati poſſũt ſi
mul cõcurrere ſumẽdo originem in perſonis diuerſoꝝ. h. d.
¶ In tex. ibi vti poſſim nego. ge. cõtra dominũ ⁊ mandato
contra mandãtẽ. ¶ Nõ in cõtractibus mandãtẽ teneri ẽt
ſi quis erat alias facturus. ¶ Querit hic glo. quid ſi nõ erat
qs alias facturus vtꝝ teneaẜ dominus actõe nego. geſto. di
cit. Jo. ꝙ nõ q: non eſt geſtum eius cõtẽplatione. azo. dixit
ꝙ ſic q: erat neg. ſuũ re ipſa ⁊ ſi min⁹ opaẜ vtas q̃ cõtẽpla
tio. ⁊ hec opy. ẽ verior ⁊ probatur in. l. item ſi cum putaui
. ĩ. e. Baldus.

Quemadmodum

. Sicut ſuperi⁹ con currit actio nego.
geſtoꝝ. ⁊ mandati. ita hic cõcurrit actio nego. geſto. cuꝫ ver
borũ obligatione. h. d. Actio negotiorũ geſt ⁊ ex ſtipulatio
ne poſſunt cõcurrere in perſonis diuerſorũ ⁊ qui fideiuꝫ
ſine mandato poteſt petere ſe liberari niſi fideiuſſerit animo
donandi. h. d. cum. l. ſe. nõ in. §. quemadmõꝫ quem poſſe ſi
deiubere pro abſente ⁊ ignorante. ¶ Item nõ fideiuſſoreꝫ
accedere quaſi cõtractui ſicut vero cõtractui. ¶ 2° nõ ꝙ fi
deiuſſor ſine mandato haber actionẽ nego. geſtoꝝ in oĩbus
cãibus in quibus fideiuſſor cũ mandato haber actionẽ man
dati ⁊ hoc cum vtiliter fideiuſſit. ſecus ſi inutilr̃ exemplũ
. ĩ. de fideiuſſ. l. grece. §. a fideiuſſore. vnde ſuperuacu⁹ fide
iuſſor cũ mandato agit vt i' ſine mandato nõ agit vt in hac
glo. quam tene menti. itelligas ꝙ nõ agit vi fideiuſſionis. ſꝫ
bene poſſet agere vi ſolutionis q: ſoluendo gerit negotium
dñi ipo geſtu. vt nõ. ĩ. e. l. ſi pupilli. §. penul. ¶ 3° ⁊ vltimo
nõ tacitam donationẽ inter abſentes celebrari ſine nuncio vẜ
epiſtola. ſecus ĩ donatõe expreſſa facit. C. de pac. l. ij. ⁊ qð
nõ. C. de ſacro ſan. eccle. l. illud. ¶ Ultĩo vide glo. ⁊ in glo. q̃
incipit q: ibi. R⁹ ſic. S. de cu. dicit ꝙ ẽt añ q̃ dñs ſtet ĩ obli
gatione põt agere. vt liberẽ. ar. ĩ. e. l. ſi qs mandato. ⁊ ſic ac
tio negotioꝝ geſtorum cõpetit v' nõ cõpeteret mãdati ⁊ rõ
dñe eſt ꝙ ille q ſuſcepit mandatũ fideiubẽdi. videẜ ſuſcepiſ
ſe mandatuꝫ ſoluẽdi. vnde ante q̃ ſoluat nõ impleuit mãda
tum. ſed ille q fideiuſſit ſine mãdato ſtatim impleuit officiũ
⁊ ideo ſtatim agit. vt nõ in. l. ij. in fi. ĩ. e. fin. S. iudic vt ibi
dixi. nã teneo hanc gloſam q: lꝫ qs ſine mandato fideiuſſerit
tamen videẜ in ſe tacite ſuſcepiſſe offĩm ſoluendi quod eſt cõ
nexum ꝓmiſſioni. ⁊ inde hꝫ neceſſariam ꝯñam. ar. ĩ. õ mãd.
. l. iij. §. ſcio. ⁊ inſti. de obliga. in prin. Bal.

Tem ſi

. Error mandatũ non impedit actõnem negotioꝝ geſtoꝝ. Itẽ
qui labiẜ in pſona dñi haber actionem nego. õ
rum geſt. contra verum dñm non contra pu
tatiuũ. h. d. In hac. l. apparet errorem quaſi ꝯtrum nõ ipe
dire. ¶ Nõ quod lꝫ in veris contractibus v' ꝯtrahentes ñ
conſentiunt in eadem ſpẽ contractus nõ valet ꝯtus. vt. ĩ. ſi
cer. pe. l. ſi ego. tamen ſecus in quaſi cõtractibus. vt hic in ꝑ
mo reſſo. ¶ Scdõ nõ ꝙ in actione que oriẜ ex ꝓuidentia le
gis. ſicut eſt vbicunqꝫ. extra id quod agiẜ. naſciẜ actio plus
veritas ꝙ opy. ponderaẜ. ⁊ hoc in actibus licitis. ſed ĩ delic
tis ſi qdem veritas excludit maleficiũ ponderabiẜ veritas.
vt. l. fi. de crimine expillaẜ. hered. de fur. l. inter oĩs. §. recte.
ſi vero opi. ꝓbabilis excludit maleficiũ tunc plus pondera
tur opy. vt dicto. §. recte. ſi autem nõ excludit maleficiũ. ſed
attenuat vel reſtringit ſeu artat. dic. vt. ĩ. de iniurijs. l. cuꝫ q
nocentem. §. ſi nupta. ⁊ §. fi. C. ad. l. iul. de vi. l. quoniã mlta
facinora ſm cy. Baldus.

I pupilli

. Actione negotioꝝ geſto rum tenetur ille ad quem
pertinet negotium cura ⁊ ſolicitudine ⁊ etiaꝫ
domin⁹ negotioꝝ. h. d. ¶ In tex. ibi te. ſ. ſoli
dum ¶ Nõ ꝙ in negotio quod eſt alterius cura ⁊ ſolicitu
dine. i. rõne officij ita demum tenetur actione nego. geſto. ſi
ſua contemplatiõe geraẜ ſecũdũ. ¶ Bar. Secũdo nõ ex vna
geſtione minori oriri plures quaſi contractus ⁊ plures obli
gatõẽs diuerſe qualitatis vnde actio queritur hic contra tu
torem eſt ſolidi perſecutoria ſed actio que oritur cõtra pupi
lum non eſt pſecutoria ſolidi ſed eius tantũ ꝙ ex illa geſtio
pupillo accreſcit ⁊ ſic nõ eundeꝫ actũ ad diuerſas perſonas
relatum aſſumere diuerſas qualitates ⁊ parere diuerſos ef
fectus. ¶ Op. ꝙ pupillus teneaẜ ĩſolidũ vt. ĩ. e. l. ſe an vltro
. §. i. ſo. diſtingue vt in glo. que eſt magra quã audi in voce
ex qua nõ ꝙ in negotijs neceſſarijs cõſideratur principiũ
in vtilibus conſideratur finis. in voluntarijs non conſi

deratur nec principium nec finis. ¶ Ibi pupillus vel ſi milis perſona eſt dominus negotiorum ⁊ hoc vult glo. ⁊ tenēt mem. Baldus.

Si quis. Nuncius tenetur negotiorū geſtoruꝫ ei cui dirrigebaꝭ. h. d. ſ; dirrigēs teneꝭ actiōe mādati. Baldus.

Sed et ſi quis. Qui accedit aīo dep̄dandi teneꝭ actiōe negotioꝝ ſ; nō agit niſi quatenus domin⁹ eſt factus locupletior ⁊ in h̄ omnes domini ſunt pares ſiue pupilli ſiue maioreſ. h. d. Iſte. §. facit contra ſtipendiarios q̄ intendūt p̄de. ¶ In tex. ibi magis credo q̄ per hoc verbū in hoc cāu veniat leuiſſima culpa. ¶ In tex. ibi impenderit meo nomine q: ſuo nomine nūquam repetit. ⁊ hec eſt veritas ſm glo. ¶ Nō q̄ ille qui ō predandi cā accedit ad gerendum negotia mea ſuo lucro nō meo cōmodo ſtudet ⁊ ratione delicti ſui claudicat actio quia ipſe tenetur mihi de qualibet culpa ego nō teneor ſibi n' quatenus ſum locupletior factus q: non eſt iuſtū neq; equū q̄ improbus geſtor in plus agat ⁊ adde hic quod nō Innoc. in c. ſicut de iurꝭ iurꝭ. ¶ 2° nō p̄donem expenſas repetere ſic ergo ⁊ intruſi repetūt expenſas quod eſt verum ſi faciunt nomine domini ſecus ſi nomine proprio q: tunc nulla eſt repetio vt infra de condic. indebi. l. ſi in area quod dic vt hic gloſa. Baldus.

Item ſi. Procurator cui eſt pecunia ſolius domini cōtemplatōe mutuata non obligatur ſ; dñſ ſolus tenetur. Item tenetur domin⁹ etiam ſi mutuans ſit a p̄curatore ſtippullatus. h. d. Primo loquiꝭ in mutuo facto contemplatione ſolius dñi ſine ſtippulatione. 2o loquitur in mutuo facto p̄curatori contemplatōe ſolius dñi cum ſtipulatione. 2' ibi q̄d tañ. ¶ Nō ex contractu p̄curatoris non obligatum ipſum p̄curatorem. ⁊ tñ licet in p̄ſona p̄curatoriſ obl° non ſumat initium. nihilominus dñs obligaꝭ non ob. J. de ac. ⁊ ob. l. quecunq; gerimus. q: ibi loquiꝭ in actione actiua. hic in paſſiua. vt i' in obliga. que contrahiꝭ verbis h're. vel ibi in obligatiōe ex contractu. hic in obligatione ex quaſi ꝯtractu. que inter abſentes oriꝭ ſicut inter preſentes. ſic ſi ob. ¶ 2° nō q̄ p̄miſſio hominis ſibi p̄uidentis p ſtippulatōnem nō excludit p̄miſſionem legaleꝫ quin naſcaꝭ actio negotioꝝ geſtorum. ¶ 3° nō q̄ abundans cautella nō nocet. facit J. mandati. l. quiꝭ mutuā. ⁊ J. de au. ⁊ ar. lega. l. pediculiſ. §. libro. ¶ Modo venio ad apparatum. vos habetis hic glo. magnam pleniorem q̄ reperiatur in iure. qualiter ⁊ quādo ex mutuo facto p̄curi vel alio adminiſtratori cū mādato l' ſine mandato teneatur domin⁹ vel adminiſtrator ⁊ habet h̄ materia duas partes. prima eſt quādo hec ſtipullatio eſt interpoſita. 2a eſt quādo ſtip° nō eſt interpoſita quo ad primaꝫ partem. glo. ponit vnam. q. nunq̄d ex ipſa ſtippulatōne interpoſita obligeꝭ adminiſtrator. ⁊ dixerunt q̄daꝫ q̄ nō q: tex. dixit q̄ ſtipulatō eſt ex abundanti ſed illud quod abūdat ē fruſtra. vt. ſ. de pac. l. iurꝭ geñ. §. ſed ſi fraudandi. ergo tanq̄ fruſtratoria ſtip° nō obligat. Preterea quo ad ip̄m p̄mittētem ſtip° eſt ſine cauſa. q: tota cā concernit dñm ⁊ adminiſtratorem ſi ē ſine vera cā. ergo obſtat doli exceptiō. l. ij. §. circa J. ō doli excep. Contrariū determinat glo. q̄ ex ſua p̄miſſione adminiſtratō teneꝭ per legem in eū. in fi. prin. J. ō iſtiꝭ. facit ad hoc quod nō. l. ſed p̄cur. meus. ſ. de p̄cur. ⁊ e. ti. l. p̄curator qui p̄ euictione. nō ob. lra nr̄a que dicit ex abūdāti. q: non nō vitiū ſed deſignat cautellā. ¶ Item non ob. §. circa q: verꝫ eſt q̄ ſtippullatō dꝫ habere cām. ſiū in p̄ſona p̄mittentis vel alterius ſicut pꝫ in fideiuſſore ⁊ in mādatore ita ē hic in iſto adminiſtratore. ſufficit enim q̄ ſtippulatō habeat cām in p̄ſona domini quod nō. facit ad hoc. J. de vbo. ob. l. a tiiō. ¶ Nunc venio ad ſc̄dam partem. ſ. q̄do mutuum fuit factū adminiſtratori nō appoſita ſtippulatōe ⁊ iſtē articulus ſubdiuidiꝭ in tres p̄tes. prima q̄do mutuaꝭ adminiſtratori cū mandato adminiſtrāꝭ negotia dñi qui cenſetur iurꝭ cōmuni. 2a eſt quando mutuaꝭ adminiſtratori ſine mandato adminiſtrātis q̄ ī cenſeꝭ iurꝭ ſp̄ali ſicut eſt pupillus ciuitas. ⁊ eccl'a ⁊ omnes iſtas tres p̄tes explicat gl. nr̄a. ¶ Reuertor ad p̄mam parteꝫ ⁊ quero quādo mutuaꝭ adminiſtratori cum mādato quis. ⁊ qualr̄ obligeꝭ. ſo. glo. diſtinguit q̄ aut iſtud mandatū explicaꝭ ab adminiſtratore tanq̄ a nūcio tunc ſolus dñus teneꝭ. q: vere cum ipo dño contrahitur. vt J. q̄ iuſſu. l. fi. Nuncius ē enim tanq̄ piba. ⁊ organuꝫ nō tanq̄ perſona obligata vel obligāda. vt. C. ſi quis alteri vel ſibi. l. multū. Item nuncius cōparatur lr̄is ſicut ergo litteræ que mittunꝭ non obligantꝭ ita n' nuncius obligaꝭ. facit q̄ nō. ſ. de his qui ſunt ſui vel alieni iurꝭ. l. i. in glo. magna. Si vo iſtud mandatum explicaꝭ tanq̄ per p̄curatorē diſtinguit gl. q̄ aut iſte cōſtituitur p̄curator ad ꝯtrahendum cū certa p̄ſona. ⁊ ad obligandū ſe. ⁊ tunc ipſe obligaꝭ mutuanti. debet tñ conſeruari indemnis a dño per ꝯtrariam actionem mādati vt. l. ſi quis mādato. J. e. ⁊ C. mandati. l. ſi lr̄as. ⁊ dic vt ibi nō aut hꝫ mandatum ad accipiendū pecuniam mutuo ſimplr̄ non a certa p̄ſona tunc diſtingue aut mutuū eſt factū cōtemplatione ſolius dñi. tunc ipſe ſolus dñs teneꝭ vt hic aut cōtemplatōne ſolius p̄curatoris. tūc ſolus p̄curator tenetur mutuāti. vt. C. ſi cer. pe. l. cū te. aut mixta ꝯtemplatōe vtri⁹ q; tunc teneꝭ vterq;. ¶ In glo. deficit vnū membrū. ſ. quādo dubitaꝭ cui⁹ cōtemplatōne. ſ; ego dico q̄ debem⁹ conſiderare an in mutuādo ſit fcā mentio dñi. v. l. negotij dñi. ſi eſt facta mentō negotij p̄tinentis ad dominum ſua ꝯtēplatō ne. ſ. dñi p̄ſumitur factū. vt h' dum dicit vt creditori tuuꝫ. p̄ſumitur ēt contemplatōne ex amicicia. vt. J. e. §. q̄ ſi aicia. Itē p̄ſumiꝭ contemplatō ex noticia. vt. J. de re. du. l. q habebat ſaculum. ecce q̄ glo. ſuppleta ſentit ſuper prima parte. ¶ Venio ad ſecūdum quando mutuaꝭ adminiſtratori ſine mandato hic diſtinguit glo. cuius cōtemplatione ſit factum mutuū ſi cōtemplatione domini tūc teneꝭ dominus tantū. ſi ratum habet vel in rem ſuā verſū eſt vel negotium fuit vtilr̄ ⁊ neceſſario ceptum vt. J. e. l. ſed an vltro. §. i. ſi autē contēplatione ſolius adminiſtratoris ſolus adminiſtrator tenetur niſi in tribus caſibus in quib⁹ etiā domin⁹ tenetur vt. C. q̄ cum eo. l. ei qui. ⁊ dic vt ibi plene nō p glo. ⁊ cy. ſi autē mixta cōtēplatione ſeu cōmuni amicicia. vterq; teneꝭ q: cōtēplatio eſt inſpicienda ita dicit glo. ⁊ adde quod nō. ſ. e. l. ij. §. apud. Item adde quod nō Ia. J. ſo. ma. l. ſi cum dotem. §. tranſgrediamur. ⁊ hoc de 2a p̄te. ¶ Venio ad terciaꝫ p̄tem quādo perſona domini eſt priuilegiata tūc ex mutuo facto adminiſtratori ipſe adminiſtrator teneꝭ non domin⁹ niſi quaten⁹ in rem domini verſum eſt vt. J. ſi cer. pe. l. ciuitas. ⁊ nō. C. de ſacro. ſan. eccle. autē. hoc ius porrectū. Adde ad iſtā materiam quod hēs. J. de exercitoria. l. fi. ⁊ in glo. ⁊ p. ō. vbicūq; ergo de cōtractu mutui celebrato cum adminiſtratore dubitatio oriꝭ ad iſtā gl. magnaꝫ recurrendum ē q̄ hunc articuluꝫ de cōtractu mutui latius explicat q̄ aliqua que ſit in iure. Baldus.

Si quis ita. Gerens p̄pria negotia cōtēplatione alterius neminē ſibi obligat ⁊ nemini obligaꝭ. Sed ſi negotium ē cōe obligat ⁊ obligaꝭ p parte. h. d. ¶ In tex. ibi quaſi meū geſſerit ſine mādato. ⁊ in hoc differt a ſequenti. §. Bal.

Si quis. Error in propria cōditione geſtoris non impedit actionem negotiorū geſtorum. Baldus.

Sed ſi ego. Gerens negotia peculiaria contēplatione patris patrē ſibi inſolidū obligat. Si autem cōtemplatōe filij pater non teneꝭ niſi de peculio. Item geſtum nomīe filij ſ; pater ratificet nō obligat patrem niſi de peculio vel de in rem verſo. h. d. vſq; ad §. ſed ſi hominis. ¶ In text. ibi tui filij negotia erant filij quo ad factum ſed patris quo ad ius. ¶ In tex. ibi tui. ſ. filij. Baldus.

Quod ſi amicicia. Nō ex amicicia cōtemplatōne p̄ſumi ⁊

ita debet formari articulus de amicicia ad cōtemplationē probandam ſecūdū bar. ⁊ loquitur hic de amicicia officiali nō caritatiua ſecūdū glo. ¶ In tex. ibi putaui q: non poteſt videri tunc cōtemplatōe pris geſtum. ¶ In glo. quomodo ibi habere obligatam hac actione. Fran. ac. ¶ In .ca. ibi ſuo nomine. bene autē poteſt cōueniri quadā actiōe ſubalterna ſicut eſt actō de peculio vt hic. ¶ In .e. ibi ⁊ eadē obligōne nam obl° qua tenetur pater vel dominus ex contractu filij vel ſerui eſt vna ⁊ eadem obligatō numero que orta eſt cōtra filium vel ſeruum. fac. ff. vi bo. rap. l. ſi ſeru°. ⁊ de infamibus l. ſeruus. ¶ In tex. ibi ⁊ tu. ſi quidem tu ſolus. verū eſt ꝙ nihil agitur. ſed ſi filius ⁊ tu aliquid agitur q: de peculio tenetis vi ratihabitionis filij ⁊ vi ratihabitionis tue. ¶ Nō in. ṽ. nam quod nō meo nomine geſtum eſt ratū habere non poſſum. ſed nō geſtum nomine filij non videtur geſtum noīe patris. nec pōt pr ratificare. ¶ Circa primū paſſum. an ꝗ meo noīe geſtū poſſum habere ratū ſic diſtingue. aut q̄tum ad hoc vt poſſit oriri actō neg. geſt. ꝑpter ipſam ratihabitionem. ⁊ dico ꝙ nō cum ratihabitō tunc nō facit me dominū negocioꝝ geſtorum nec geſtor fuerit miniſter meus. vt. ff. de calum. l. ij. in fi. Aut queritur vtrum poſſuꝫ hēre ratum ī mei preiudiciū vt obliger hac ſnīa in aſſe. ⁊ tunc refert aut illō negotiū non eſt conſecutū plenum effectuꝫ ſm intentionem agentis ante meā ratihabitionē. ⁊ tunc obligor. vt. ff. ꝙ iuſſu. l. i. §. ſi ratum. ⁊. ff. ō pigno. l. ſi fundus. §. i. Aut ē aſecutum plenū effectum ſcdm intentionē agentis. ⁊ tunc nō obligor hinc ē ꝙ in delictis nō poſſum ratū habere quod meo noīe nō eſt geſtum. vt. l. i. §. quotiens. ⁊. §. dixiſſe de vi. ⁊ vi ar. ſm pe. ⁊ eſt illud dictū ſatis notabile ſꝫ Bar. ¶ Extra qro vrum in iudicijs. ⁊ cōtractibus pōt ratificari factum ꝓcuratoris quid ī facto falſi nuntij vtrū habeat locum ratificatio dicit pe. ꝙ nō. q: tunc ab ipſo principio actus eſt oīno null° nec pōt reſultare actus validus ex cōſenſibus ſeparatis. q: requiritur actus in cōſentiendo continu° vt nō. ff. de act. ⁊ ob. l. conſenſu. facit. ff. de verbo. ob. l. continuus actus in prin. ſꝫ Pe. ¶ Item ꝓ eo facit. C. ſi quis alteri vl ſibi. l. multū. ¶ In contrarium facit. ff. de ꝓcurato. l. certe. §. ſi ꝓcurator. ⁊ ꝙ ſ' per Jaco. ō are. in glo. ē ergo h' cāus q: non cōpetit ſcdm ꝓpriam naturam. ſed ſm alteram nām. ¶ In. ṽ. ſed ſi liberum nō eſt hic diuerſitas iur. ſed tm̄ contingentia caſualis.

Si titii

Actō negotioꝝ geſtorum qn̄ actio ē circa rem magis intuetur veritatē ꝙ opi. geſtoris. h. d. ¶ In tex. ibi dedero cōtemplatōne titij. ⁊ hoc facit dubitationē. ¶ Nō ex hoc. §. hanc regulā ꝙ ille ex geſtione obligatur cui queritur nō ille cui queri non pōt. ¶ 2° nō veritatem opinioni preualere ſeu ꝓponderare. ¶ 3° nō ꝙ ille q redemit ſeruum alienū ne occidatur de iur. nec ō facto habꝫ cōtra dn̄m actionem negotioꝝ ge. alr aūt de eo qui redemit liberū hominem. vel ſtat obſes ꝓ eo. habes. ff. e. l. nam ⁊ ſeruus in prin. de eo aūt qui redemit filiū alterius vel vxorem alterius. an habeat ꝯ patrem vel maritū actionē aliquam dico ꝙ ſi pater vel marit° erat redempturus habꝫ actionē negotioꝝ ge. ſecus forte ſi pater vl maritus nō erat redēptur°. facit. ff. ſo. ma. l. ſi ideo. ff. de peculio. l. ſi ſtichus. ⁊ ꝙ ibi per Ja. ⁊ quod nō per. G. ff. de condic. indebi. l. frater a fratre. facit ēt ar. ad hoc. ff. de captiuis. l. nō vt a patre. ⁊. l. mulier in opus ſalinaꝝ. ¶ Op. ꝙ iſta pecunia repetatur a recipiente non a dn̄o. q: recipiens turpiter recepit. vt. ff. de cōdic. ob tur. cauſam. l. ij ſo. dicit glo. ꝙ ſoluens nō repetit a recipiente q: non ſoluit noīe ſuo. vel dic ꝙ loquitur hic ō licita repetitione. vel loquitur de illicita tn̄ de fcō non poterat repeti. vt. ff. e. l. nam ⁊ ſeruus. ¶ 2° op. redimere ſeruum alienū eſt negotium quod ptinet ad dn̄m ratihabitōne. ergo ſi non ē ſuo nomine geſtū non tenetur dn̄s. vt. ſ. e. l. nam ⁊ ſi ſeruū. ſo. duplex eſt ratihitio neceſſaria ⁊ volūtaria in neceſſaria nō oportet ꝙ ſit geſtū noīe ratificantis. vt. l. pomponi°. ff. e. ſed in ratihabitione volūtaria ſic vt in contrario. alij dicunt ꝙ redimere ſeruum eſt impenſa neceſſaria facta ꝓpter rem ipſam. ne pereāt. ⁊ lꝫ nō ſit impenſa ī re. ſed extra rem. tn̄ negotiū ē dn̄i in re ipſa. vnde ⁊ ipſa res ⁊ ipſa veritas eſt tuenda vt hic ſm Bartolū. ¶ Deinde gl. diſtinguit quā nō. q: eſt magiſtra ex qua habes q̄ndo. ⁊ ad quem effectuꝫ habeat locū ratificatō in eo genere negotiorum quod ad nos ratihabitione dicitur pertinere. ¶ In glo. magna ibi. §. finali. ſ. eo. l. item ſi cum putaui. ¶ In. e. ibi non habet ratum q: tunc ego dominus repeto. ¶ In. e. i' ratihabitione q: nō expendūtur in rem ipſam ſed extra rem ⁊ negotiū tunc dicitur nr̄m re ipſa quando reſpicit vtilitatem intrinſecam rei ſed. Bar. dicit ꝙ quilibet expenſa neceſſaria dicitur ad nos ptinere re ipſa ſiue ſit expenſa intrinſeca ſiue extrinſeca. ¶ In .ca. ibi vtilitateꝫ que cōcernit intereſſe ipſius ⁊ cōmodum pecuniariū q̄ ratio ceſſat in filio redempto q: filius numario precio extimari non pōt q: liber homo tātū intereſſe affectōis ergo verſatur ī filio redempto vnde non eſt negotiū patris re ipſa. ¶ In. ca. ibi nomine ſuo proprio ipſius geſtoris. ¶ In. e. ibi. l. ſi cuꝫ dicit ibi nō. In. e. ibi agi non poteſt ex aliqua pte vt. ff. de ſolutio. l. diſpenſatorē in fine. ¶ In. e. ibi nil poteſt ei queri per hoc dicit. Ja. de are. ꝙ in maleficijs ratihabitio nō obligat niſi cum aliquid poſſit ratificanti queri. puta poſſeſſio iuſſa vt in. §. dixiſſe. ſecus ſi nil poteſt queri vt in homicidio ſecūdū Ja. de are. alij dixit ꝙ iſta glo. vendicat ſibi locum ī contractibus ſed in delictis tenetur ratificans cuius contemplatione geſtum eſt ⁊ ſatis videtur ei queſitum q: voluntatem cōpleuit vt nō in. l. penul. ff. de cōdic. ob tur. cām. ⁊ iſta ſententia ē hodie approbata. in. c. cū qs de ſen. exco. li. vj. ⁊ nō ꝑ dy. i. c. ratihabitō. ō reg. iur. li. vj. v' vīdō tene mēti iſtū paſſum ꝑꝑ iſtā nobilē glo. ¶ In. e. i' dn̄s vl pr quoꝝ noīe non eſt geſtum. Baldus.

Item queritur

Negotium ꝙ ſui natura non eſt meum ratihabitō facit meū ſi mea contemplatōe eſt geſtū. h. d. ⁊ de hoc ponūtur duo exempla. vnū in debito exacto ꝙ erat oīo in debitū aliud in eo quod nō erat oīno indebitum. ſed reſpectu eius cuius nomine exigebatur. ⁊ iſtud ſm exemplū eſt in. §. idē ait ⁊ durat vſqꝫ ad. §. quid ergo ita loquitur hic. §. ⁊. §. idem ait. loquitur de eo genere negotioꝝ ꝙ ad nos ptinet ſola ratihitōne. ¶ In tex. i' ſoluerit ꝑ errorem. ¶ In tex. ibi cognouerit ideo hoc dicit. q: ꝙ quis ignorat ratificare non pōt. ¶ In tex. ibi q: nullū. ecce rō dubitationis. ⁊ niſi qs videat rōneꝫ dubitationis nō poteſt haberi verus itellectus ſiue verus caſus. ¶ In tex. ibi fecit actiue ⁊ paſſiue idest vt agas. ⁊ vt conueniaris. ¶ In tex. ibi ei. ſ. ſoluēti indebitum. ¶ In tex. ibi aduerſum me. ſ. geſtorem. ¶ In tex. ibi cōpeteret actio. ſ. ut preſtē quod exegi. ¶ In tex. ibi ⁊ ſic nunc cōcludit. ¶ Nō in. §. item. ꝙ ratihabitō facit dn̄m negotiorum cum q alias nō erat. ⁊. ff. in ſequenti. §. dr ꝙ ratihabitō negotium conualeſcit ēt poteſtas ratihabitionis vt actū inualiduꝫ firmet. vt. ff. de pēnis. l. ſi fundus. §. i. ⁊. C. ad maced. l. fi. ⁊ tunc aut iſte actus potuit retro tenere potentialr ⁊ trahitur retro. aut non potuit retro potentialr. ⁊ tunc non trahitur retro. vt ſupra de offō proconſulis. l. obſeruare. §. fi. ſemper ergo requiritur ad hoc. vt ratihitio retro fingat quod negotium potuerit retro valere potentialr lꝫ non valuerit actualr ⁊ de iſta potentialitate etiam glo. conſiderauit. ſ. in. §. ſi titij ſeruum.

Idem ait

In tex. ibi ſi titij. ſ. creditoris. ¶ In tex. ibi cui. ſ. titio creditōi. ¶ In tex. ibi exegero. ſ. de facto. ¶ In tex. ibi ſi putatiu° hēs. ¶ In tex. ibi aduerſus te. ſ. forte aliquid expendi in iſta exactiōe. ¶ In tex. ibi mutuam hoc eſt dicere hinc inde. ¶ In tex. ibi atquin op. q̄ro enim cum iſtud ſit negotiū veri heredis agit putatiu° contra geſtorem. ¶ In tex. ibi rato. ſ. putatiuo herede. ¶ In glo. ymo. ibi ſecūdū Bal. ad hoc facit. c. licet de ꝓcura. li. vj. ¶ In ca. ibi ⁊ ſi poſt tres tu dic ꝙ ratihabitio habetur pro mandato q̄tum ad actum roborandū ⁊ ei' effectum non q̄tum ad actionē vt nō dy. in. c. rati ō reg. iur. li. vi. ¶ In. e. ibi ex ratihabitione idem lꝫ dy ꝙ in eo genere

negotioꝝ quod eſt verum ī ratihabitōne cum ratihabitio ſit cū īmediata pariēdo actionis. Sed ia. de ra. ꝛ ia. bu. dicūt contra. q: tex. dicit ꝙ hec actō orit ex quaſi contractu. i. ex geſtione vt inſti. de oblig. ex quaſi cōtractu. § i. ❡ Item. q: dicit lex ꝙ vbi quis geſſit negotia i ꝺꝫ conueniri. vt. ĵ. ꝺ in di. l. heres abſens. ꝛ. l. argentariū vnde ſi tu geſſiſti negotia mea pſiſe. ꝛ ego ratū habeo perufij pſiſe ꝺꝫ agi. ꝛ non pufij ergo nō oritur actō ex ratihabitione ſed ex ipa geſtione. Item hoc dicit tex. ꝙ orit ex negotō geſto. vt in. l. iij. §. hec autem actio. ꝫ. eo. ad idem. ĵ. de ſol. l. diſpenſatorē. §. ſi. tu dic ꝙ vtraqꝫ bene dicit ꝙ pncipium agendi pendet ex negotio geſto. item ex ratihabitōne cum eo coniuncta. nō per ſe q: ratihabitō habet ſe per modū confirmationis agit ex cōfirmato. ꝛ in loco confirmati. arg. C. de re. permu. l. ex placito. ꝛ. ĵ. de fideiuſſoꝛ. l. ſi vt ꝓponit. habet ergo iſta actō duo pncipia. vnum in pſona geſtoꝛ quod eſt geſtō. aliud in perſona ratificantis ſeu dñi. quod eſt ratificatō. ꝛ ex neutro agitur p ſe. ex neutro principio ſed vnū cum altero iunctum parit actionē tamen ſicut ratificatō retro fingit. quo ad eſſentiam actionis. ꝛ quo ad voluntatē. item ꝛ quo ad locum. ꝛ p hoc etiam dico ꝙ in maleficijs non attendā locum ratificatōnis vel tempus ratificantis. ſed locum ꝛ tps maleficij ppetrati per. d. l. ſi vt ꝓponit. Bal.

Quid ergo. In negotō quod eſt noſtrum re ipa ratificatō eius ad quem res non ptꝫ ratificātē non obligat. h. d. ꝛ eſt ſingularis. §. ꝛ ſingularis glo. ❡ In tex. ibi qd ergo. ſupra dixi de negotō qō poteſt ad aliquem ptinere ſola ratihabitōne. hic re ipa vnō ratihitio nihil operat cum nō poſſit facere hoc negotium ratificantis. ❡ In tex. ibi putarem cū non eſſes. ❡ In tex. i' alter. i. verus hēs hō tu putatiuus heres. ❡ In text. ibi ꝙ alij. i. vero heredi. ❡ Nō in hoc. §. ꝙ qn̄do ex ratificatione nihil pōt queri ratificanti ꝓpter obſtaculum dñi quod permet ad 3ᵃᵐ perſonam ꝙ ibi ratificans non obligat ex ratificatione. ❡ Op. contra hūc. §. de. §. item queit. ꝛ de. §. itēꝫ ait. ſolutō ibi loquit in alio genere negotioꝝ q̄ hic. vnde vt hoc ſcias dic ꝙ quattuor ſunt genera. nam quoddā eſt negotium nr̄m cura ꝛ ſolicitudine. i. rōe officij quoddā eſt negotium re ipa. i. ratione dñij. ſeu rei nr̄e vel quaſi noſtre. quoddam eſt negotiū ratihabitione. i. ſola volūtate. q: ſola voluntas facit eſſe noſtrū ſub quo genere comprehendunt omēs cōtractus ꝛ omnes actus volūtarij. quoddā eſt negotiuꝫ ipſo geſta quod eſt nr̄m rōne perſonalis vel realis obligōnis vt. ĵ. e. l. ſoluendo. hꝫ ergo actio neg. ge. diuerſa extrema. nā q̄doqꝫ ad eam deuenit per extremum quod ē offm̄ quādo qꝫ p extremum quod eſt dñium vel quaſi dñium. quādoqꝫ p extremū quod eſt cōſenſus quandoqꝫ p extremum ꝙ eſt obligatō. ꝛ iſta ſunt fundamēta iſtius actōnis negotioꝝ ge. ridnedo ergo ad 3rium dico ꝙ ibi loquit in geſtione que ra nō inherēt. ꝛ ſicut nō transfert res per ratihabitionē ita non trāſfertur geſtio ꝛ ſic nō ob. cōtrarium. ꝛ dic vt p dy. in e. rati. ❡ I glo. ꝛ ipa i' cura. ꝛ ſolicitudinē ſi illud qō ptinet ad aliquē rōne officij alꝰ gerit. ꝛ hoc intellige qñ id qō geñ eſt p alium explicabille. ar. C. de caduc. tol. §. ſi aūt. ❡ In. e. ibi mei cōtemplatōne alias nō teneor ſm Ba. ꝛ in pnꝰ huius. l. ubi dixi. ꝛ glo. ſentit. ❡ In. e. ibi re ipſa duo facit glo. in hoc verſicu. primo declarat in hoc genere negotij quomodo cognoſcatur. 2ō declarat quiſ. ꝛ quatenus obligetur iſta eſt materia legis ſi quis in arcuam ꝛ materia. l. donam ꝛ dixi. ꝫ. e. l. §. ſi quis. ❡ In. e. ibi rem meā quid ſi in rem tuam que ad me ꝺꝫ reuerti ſi quidem ē res dotalis dic vt in magna diſtinctione in. l. diui. ĵ. de in peiſ. in rebus dotali. fac. Si vero ē alia res puta que ſubiacet reſtitutiōi dic vt. ĵ. de condic. indebi. l. qui exceptionē. §. ſi pars. ꝛ. ĵ. de le. i. l. domos cum. l. ſe. in emphiteota quando res ptinꝫ ad dominū vtrū recuper expenſ. dic vt in. l. ij. C. de iure emphi. in inquilino faciente expenſas in domo quid iur ſit dic vt in. l. ij. C. de iur emphi. ĵ. locati. l. ſed addes. §. ſi inquilinus hoſtium eum. §. ſe. ꝫ cōtra quādo dominꝰ cōtēplatiōe ſcholaris melius aptat domū vtꝫ hāc expenſaꝫ repatat. dic vt. ĵ. mandati. l. ſi quis mandauerit. ꝛ facit. ꝫ. e. l. §. ſi quis ita ſimpliciter. ❡ In. e. ibi domuꝫ dic vt ibi nō per cy. 13. ꝛ alios. ❡ In. e. ibi vt fundo. dic plene vt ibi. ❡ In. e. a. ibi habitatōe ſupple dicit negotium meum. ❡ In. ea. ibi docetis poſſumus ergo per nos ipſos inuenire vocabula ratōe doctrine que non repiunt. ❡ In. ea. ibi Bal. ideꝫ tenet Bar. per. l. ſi tibi dederi. ĵ. de donat. ſed ego diſtinguo q: aut recipiens pro vero debitore tunc ſit vera opyꝰ Bal. ꝛ ſic eſt caſus in. l. ſi tibi aut recipiens geſſit aīo recipiendi ꝓ falſo debitore tunc iſta ſo. nō poteſt reconciliari q: nata fuit efficax condictō indebiti ꝛ iſta eſt opyꝰ Azo. ꝛ adde quod nō. ĵ. ſi cer. pe. l. ſi ego. ❡ In. e. in fi. adde dicit Bar. ꝙ ſunt plura alia genera negotioꝝ. nam eſt quintū genus quod ptꝫ ad nos cōſuetudine vt. ĵ. de admi. tu. l. cum plures. § ſi. quoddam pietate vt. ĵ. ſo. ma. l. ſi ideo quoddā ex quadam cōiectura vt. ĵ. e. l. ex facto ſecūdū Bar. ꝫ. ptꝫ ad noſ negotiū dignitate vt. ĵ. de nouat. l. filius vel dic ꝙ iſta non ſunt genera ſed ſunt caſus illius generis quādo ratihabitiōe ꝟc negotiū pertinet ad nos quaſi fingat vult geſtū ꝛ ideo ſit ratum hēduꝫ vt. ĵ. e. l. pompoꝰ. B. querit hic de quibuſdaꝫ que non recito ſed vide per te.

Videamus. Geſtor tenet ꝺ obmiſſis q̄ alias erat geſturus reddere rationeꝫ non tamen ab iſto tenet exigere ſed ab ipo. ꝛ in actōe negotiorum geſtoꝝ veniunt vſure officio iudicis. ❡ Item venit reſtitueri. etiam id quod p obreptionē eſt exactuꝫ hoc dicit vſqꝫ ad. l. ſi autem. §. ſi quocunqꝫ mō. ❡ In tex. ibi quendā geſſit ex primeuo ꝓpoſito. ❡ I tex. i' contēplatione. id eſt occaſione. ❡ In tex. i' ad hec. ſ. gerenda. ❡ I tex. i' que non geſſit nec querere gerere ꝓpoſuit. ❡ I tex. i' verum. q: lꝫ gerere non ꝓpoſuerit debuit tamen hoc ꝓponere ex q̄ ſciebat ꝙ ob hoc alius nō erat geſturus ſecus ſi ignoraret. q: ignorans non tenet ꝓ non geſtis ſm gui. de cu. q ita modificat hanc lr̄am quod nō. ❡ In text. ibi intendere potuit ꝓpter carentiā mandati nō caſum hunc ſingularē in quo ratione pticularis geſtionis qs tenet de vniuerſo reddere ratōnem regulr eſt contra q: pticularis actus coartatā parit actionem. vt. C. e. l. tutor. ❡ Scdo nō ꝙ in geſtione requirit diligentia. ❡ 3ᵒ nō ꝙ quis durius obligat in eo quod reſpicit ſe ipm̄ q̄ in eo ꝙ reſpicit alium. ❡ 4ᵒ nō ꝙ nemo pōt alieno nomine exigere ſine mādato. ❡ 5ᵒ nō ꝙ nemo artat ad impoſſibile facit. C. de lega. l. ab adminiſtratione. ꝛ. ĵ. de excu. tu. l. neius in fi. ꝛ i' nō ia. ꝙ impoſſibile nō debꝫ ipōi Glo. ſunt faciles. ꝛ ideo nō eſt neceſſe eas ſcribi nō gl. ſcienti am intempate. īterpellat. ❡ I ca. i' hoc nō placꝫ. q: in tali petitione requirit mandatum vl' cautio mādati vt. ꝫ. ꝺ ꝓcur. l. mutuſ. §. is qui. ❡ In ea. ibi bonam fidē agnoſcet. bonam fidē agnoſcere ē non allegat mādatū vbi nō eſt. ❡ I ca. ibi artauerat. vnde ibi nō fuerat ab initio impoſſibile. ſed p ſuam artatonē. ❡ I. e. ibi. l. pſonam ille ē cāus ſpecialis odio violēti. Item in alio cāu fallit. vt. ĵ. de inoffi. teſta. l. pꝰ hanꝰ. §. ſi quis ex hijs. ꝛ. ĵ. famil. her. l. computatē. ꝛ. ĵ. ad Trebel. l. debitor. §. ſi.

Quod ſi forte. Summatus ē cum pcedenti. vel ſuma ſic officium iudicis idem opatur quod contractus. ꝛ idem ꝙ actio vera.

q

Via tantundem. hic pō ratio quare veniant vſure ex mora ꝛ ſigna hanc glo. q: ſemper allegatur. ❡ Nō in. ꝟ. ſed ſi forte i fi. glo. ꝙ verba cōdictionalia non inducūt mandatuꝫ vnde ſi dominꝰ dicit amico ſuo ſi cōtinget te gerere negotia mea nollo ꝙ tenearis ad aliquas vſas per hoc geſtor ñ intelligeretur habere mandatū q: verba condictionalia non inducūt diſpoſitionē vt hic ꝛ. ĵ. ſi quis omiſſa cā teſta. l. ſi qs ſub cōdictiōe ꝙ nō. ❡ 2ᵒ nō ꝙ futurꝫ officiū iudicis ſine ius ꝺ fu

imo pōt remitti per quā remiſſionē ius non tollitur ſed eiuſ natiuitati obuiaſ quod tene menti ꝓpter materiā.l.pactus ne peteret ⁊ iſta eſt intētio huius glo. ¶ 3° nō ꝙ officiū iudicis equiparatur cōtractui ſeu ſtipulationi ⁊ tantū poteſt iudex quantum cōuentio vel collige nōbile hoc modo ꝙ officiū iudicis ⁊ accuſatio parificanſ ⁊ hoc in ciuilib⁹ in criminalib⁹ vero vtrū paribus paſſibus ambulent officiū iudicis ⁊ accuſatio dic vt nō inſti.de plu.iudi.in prin. ⁊.l.ij.§.fi.de adulteř.per dy.

I autem. Dictum eſt ſupra ꝙ geſtor ſine mandato nō tenetur exigere ab alio hic dicit ꝙ ſi iſte geſtor ſit coniuncta perſona imputatur ei ꝙ nō agit ſi de facili poteſt ſatiſdare ⁊ hoc dicit.⁊ adde quod notatur .ff.ſo.ma.l.non ſolum ⁊.ff.de ſolu.l.vero procur. vbi nō ꝙ lz coniuncta pſona poſſet agere tñ non pōt exigere ex hoc tex hic.H.ſed ia.ō are.dicit ꝙ lz non poſſz agere vt ſibi ſoluatur pōt agere vt deponatur quod nō bene ⁊ tene menti. ⁊ non tangiſ hic punctus alibi p aliquos ēt per eos qui viderunt.H.⁊ rō huius dci eſt ꝙ illa petitio ē petitō cuiuſdā ſequeſtrationis que non ꝓcedit niſi ex cā ſuſpicionis ſcōm eum. ¶ In tex.ibi eum.i.debitorem dñi. ¶ In tex.i facile nō quem non aſtringi ad id quod eſt difficile.⁊ adde ꝙ nō in.l.i.ō.qui ſatiſda.cogun.

Certe. Certe.nō tres effectus ſi geſtor nō exegit a ſe.primus qꝛ veniunt vſure.ſe qꝛ actio erit ꝑpetua.tertius qꝛ erit tranſitoria ad heredes ⁊ ſic actō ſubrogata ex mora ſoluendi habz alteram materiā ab actōne ꝑmeua quod eſt nō.Bal.

Item ſi fundum. In tex.ibi conſecutuſ vna cum re petita.

¶ Nō ꝙ ſic pōt ratificare ciuitas factum eius noīe per falſum ꝓcuratorem ſicut ſingularis pſona. ¶ 2° nō ꝙ ꝓceſſus falſi ꝓcuratoris dicitur obreptitius.⁊ ideo dicit bar.ꝙ falſ⁹ ꝓcurator teneſ nomine falſi.per.l.ſi qs obrepſerit.ff.de fal. tamen euadit hanc penam ſine crīe ſi dñs ratificet quia per hoc iuſtificaſ ꝓceſſus ſm eum quod eſt nō. vel poteſt dici ꝙ imo nō tollit cōmiſſam in mendacio ꝓhibito iudici ⁊ qꝛ in penā mendacij ꝓceſſus erat nullus.vt.d.l. ſi qs obrepſerit.non tñ ex defectu mandati non pōt talis ꝓceſſus ratificari n' in preiudicium falſi ꝓcuratoris vt hic. ¶ 3° nō ꝙ nō ſolum ꝓceſſus ſnīe.ſed ēt exactio ſeu executio falſi ꝓcuris poteſt ratificari per dñm.vnde videſ hic cāus contra Pe. ⁊ cy.in eo quod nō per eos in qbus cāis in integrū reſti.nō eſt ne.l.tutor.⁊ facit.ff.ō excep.rei iudi.l.ſi mater.§.hoc in tex.⁊ quod i' nō.ſed poteſt dici ꝙ hic loquiſ in preiudiciū falſi ꝓcuratoris.vt contra eū agi poſſit.non autē quo ad robur ꝓceſſus. ¶ Item nō ꝙ lz in conſtitutōne ſindici requiratur ſolennitas.tamē factū a minus legiptimo ſindico pōt ratificari quemadmodū factū a minus iuſto vel falſo procuratore.⁊ hoc nō.

Si quocunqz. Interlocutoria per quā excluditur ius excipiendi nō derogat iuri agendi n' ſit lata ex plena cāe cognitione.h.d. vel ſic interlocutoria lata ſup exceptione nō parit exceptiōē rei iudi.ſecus in diffinitiua.h.d.ſm glo.⁊ lz glo.ſit notabilis tñ primus intellectus ē verior ⁊ iſte eſt.§.ſingularis.Et ad euidentiam huius.§.nō ꝙ geſtor conſequiſ duo iura contra dñm.nam pōt contra dominum agentē excipere p modum cōpenſationis.Item pōt ꝯ eum agere contraria actiōe neg.geſt.vnde iſte.§.declarat vtrū ſi ſuccūbit in excep.ꝑdat ius agendi in eadem cā.⁊ eſt iſte.§.ſingularis.⁊ glo.nō alias cōcordantias.qꝛ in tribus locis ē iſte.§. ¶ Nō in iſto.§.ꝙ ſententia lata ſup exceptiōe nō examinata nec diſcuſſa valet q̄ ad excludendam exceptionem.ſed non quo ad excludendū ius agendi.ſecus ſi ſuper exceptione plenarie examinata ſit lata ſententia.⁊ intelligit glo.ſcilicz diffinitiua qꝛ interlocutoria nō parit in alia inſtātia ⁊ in alio modo cauſandi exceptō nē rei.iudi.ſm glo.Ego nō facio vim vtrū diffinitiue ſit pnūciatum vna cum principali an interlocutorie. qꝛ interlocutoria ō ſui natura parit excep.rei iudi.vt nō in.c.cū dilecti.in fi.de elec.nec tex.iſte diſtinguit vtrū interlocutorie an diffinitiue.ſed diſtinguit vtrū examinata cā condēnationis vel non ſit ꝓnunciatū.⁊ facit.ff.de cōpenſa.l.ꝙ iudicem.§.ſi rōnem. ⁊ vide.Inno.extra ō teſta.c.raynaldus. ¶ In glo.miraz.⁊ in.c.ſuper extra de or.cogni. ¶ Item nō ꝙ exceptō compēſationis nō perimit debitū ſi eſt p iudicem reprobata.qꝛ nō trahit ſecum ſuū effectum ſi iudex exceptionē non admittat vel reprobat.hīi dicit ꝙ compenſatō tollit ipo iure.vt inſti. de act.§.in bone fidei.eſt verū n' iudex reprobet exceptōz. vt hic. ¶ Item nō ꝙ idem operaſ excipere ⁊ agere.ergo p exceptionē interrumpiſ preſcriptō ſm bar.de hoc nō in gl. ordi.in.c.ij.de ordi.cogni. ¶ Glo.opponit ꝯ hunc.§.ō.l.vēdicantem cū.l.ſe.ff.de euic.vbi ſnīa lata contra exceptē actōnem excludit.ſo.ibi alius erat effect⁹ excipiendi. alius agendi hic erat vnus ⁊ idem effectus ſm pe.⁊ cy. qui ita nō in .l.i.C.ō or.iudi.⁊ in.l.i.C.quando ciuilis actō.preiu.cri.⁊ ibi vide.⁊ cōclude tria mēbra. nam quādoqz variaſ mod⁹ ⁊ effectus.tunc nō ob.exceptio rei iudi.vt.l.vendicātē cum .l.ſe.q̄doqz variaſ modus nō effectus.tunc dic vt ī nſo.§. q̄doqz nec modus nec effect⁹.tūc ſemp obſtat exceptio rei iudi.⁊ adde quod nō per Ja.ff.ſo.ma.l.ex diuerſo.⁊ p ar chi.xij.q.ij.c.ſi quos in glo.que icipit diffinitiua. Nō ſniā latam ſup exceptione ꝑemptoria eſſe diffinitiuam ſm hanc glo.quod eſt verū ſi feraſ vna cum principali ⁊ adde quod notaſ in.c.vltimo.de appel.in clem.⁊ ibi oīno vide ⁊ facit .C.qñ ⁊ q̄do iu.l.preſes quaſi deſertaz ⁊ ꝙ nō.C.de tc. credi.l.generalr in prin.Bal.

I ex duobus. Prohibitio vnius ex ſocijs impedit actionem negotioꝝ geſtoꝝ.quo ad ipſum prohibentē tantū non quo ad ſocium alteꝝ.h.d. ⁊ eſt nō caſus iſte. ¶ In tex.ibi ſocijs negotiantōis rei vł obligōnis rei de hoc tñ vltimo. dic vt nō.ff.c.l.ſoluendo qꝛ in hoc ſunt opiniones ⁊ facit.ff.mandati.l.ſi per te. ¶ In tex.ibi mouetur. eo.l.ex eo. ¶ In tex.ibi neceſſe per quandam cōſequentiā ꝓpter regreſſum quod habet vnus ſoci⁹ cōtra alteꝝ. ¶ Nō in hac.l.ꝙ ꝓteſtatō prohibitoria vnius ſocij alteri ſocio non ꝓdeſt nec obſtat.l.vltima.C.de duobus reis.vbi factum vnius reputatur factum vtriuſqz qꝛ illud quod fiebat ptinebat ad naturam cōmuniſ oblōnis h' non. ¶ 2° nō in.ꝟ.nam ⁊ ſi.quod eſt bonū argumētū ō vero cōtractu ad quaſi cōtractum. ¶ 3° ⁊ vltimo nō in.ꝟ.ita tamen ꝙ illud ꝙ obuiat oblōni directe.obuiat oblōni oblique ⁊ indirecte. ¶ Et hanc legem diuido in qnqz ptes.qꝛ in prima pte poniſ thema ⁊ qō.in ſecunda poniſ rō ad pte negatiuā.in tertia ponūtur rōes ad pte affirmatiuā.i.quarta ponitur reſponſio queſtiōis in quinta ponitur reſponſio ad obiectionē ad quam reſpondeſ per interemptiōnē. ſed i' moueſ.ſecūda ibi.ſed illud.quarta ibi ⁊ puto.quinta ibi ita tamen. ¶ Quero hic de tribus qōnibus.prima queſtio eſt vtrū lex noſtra loquaſ in ſocijs pticularib⁹ an in ſocijs omnium bonoꝝ ⁊ videt glo.ꝙ loquiſ in ſocijs pticularib⁹ omnium bonoꝝ qꝛ impoſſibile eſt quod dānū non eſſet cōmune ⁊ idem tenet.H.de eu.tunc ergo videſ ꝙ rōne ꝓhibentis etiā ille qui non ꝓhibuit releuaſ ⁊ eſt argumētū ad hoc.ff.ō li.le.l.ſi is qui duos. ¶ 2° quero vtrū in cāu iſtius legis qui non ꝓhibuit ſciebat an ignorabat adminiſtrari. quidā dicūt ꝙ ſciebat.H.dicit ꝙ ignorabat.qꝛ ſcientia haberet vim mandati.⁊ ſic nō eſſet tractandum de ac.ne.geſtoꝝ.ſed mādati. vt.ff.mā.l.qui patiſ ſm.H.iſta ē differentia quo ad ſpeciez actionis.nō quo ad effectū repetitionis. ¶ 2° qſ vtrum iſte q nō prohibuit ſoluendo aliquid repetat a ſocio.glo.determinat ꝙ non per cāum iſtius.l.⁊ qꝛ qui directo nō teneſ nec p obliquum dz teneri.⁊ hoc tz odofre.⁊ allegat in argumētū .l.i.C.de ꝓtrario iudi. ¶ Extra addo ꝙ vt.ō.tetigi triplex

eſt ſocietas.ſ.rei cōis.nacius cōis ſiue negotiatiōis ⁊ eſt ſocietas ſine contunctio obligatōis.⁊ de hac vide ꝙ hēs in.l. lege fal.hoc obſeruandū.ꝟ.ad.l.fal.q aūt preſēdūt aliquod ius gliber inſolidum nō rōne cōmunis ꝯtus ſed rōne rei ĩdiuiſibilis vt ſuturis non dicunť ſocij nec dicunť corei. vt .ꝟ.de euicť.l.rem hēditariā que eſt ad hoc nō. ¶ Vltimo collige ex hac.l.ar.quid iurꝭ ſit ſi vnus reoꝝ confiteť alť negat nam cuiuſlibet factum ꝑ ſe decerniť ⁊ ſic cōfitenti nocet confeſſio.⁊ neganti ꝓdeſt negatio.Bal.

Ed an ultro.§.is autem actō negō.geſtoꝝ ꝓponitur ſi negotium ſit vtilř ceptum lꝫ per cāum ſupuenientem nō habuerit finalem effectū nō tñ dř vtilř ceptum ꝙ attento prīn° geſtionis dño negotioꝝ nō expedit ⁊ an ſit vtilř ceptum nec ne ꝑpendiť ex vera exiſtētia rei nō ex opinione geſtoř.h.d.vſqꝫ ad.l.ſi negotia ⁊ ſunt caſus nō.⁊ diuide in.v.partes. nam in pma parte ponitur quoddam dictuꝫ per modū regule ⁊ eius exempla .in ſcōa parte poniť quoddam ꝓculi contrariū ⁊ exceptuatū a rgula.in 3° poniť opi° celſi reprehendētis ꝓculum.⁊ reſpondētis ad rōnem ꝓculi.in quarta parte poniť confirmatō per dictū iulliani.in 5° ⁊ vltima parte formať quedam noua qō ⁊ poniť eius ſolutō. ſecunda i° ſed vt celſus.3° ibi ſed iſtaꝫ ſnīaꝫ.quarta ibi iuxta hoc.5° ibi ego quero.Et nō ꝙ iſte.§. loquiť in eo genere negotiōrum quod pertinet ad nos vtilitate ſeu re ipa. ¶ Jn tex.ibi effectu durabilitatis ſiue durātis vtilitatis. ¶ Jn tex.i° vtilř geſſit.i. ſufficit momentanea vtilitas.i.que nō durauerit n° momento. ¶ Jn tex.ibi fulſit .ſ.geſtor ſuo ſumptu. ¶ Jn text.i° onerauit.ſ.geſtor. ¶ Jn tex.ibi ſm labeonis ſnīam quod eſſet incōueniens per ratōnem que ſequiť. ¶ Jn tex. ibi aggrediť q: vtilř vel inutilř accipiť reſpectu dñi negotiorum nō reſpectu rei ſecundum Barto .q ad hoc mulū nō hunc tex.dicit tñ ꝙ id quod eſt vtile reſpectu rei pſumiť eſſe vtile reſpectu pſone quod eſt nō. ¶ Jn tex.ibi ſecut° q: actio neg.ge. fuit a prīn° nata.⁊ ĩ eſſe ꝑducta ⁊ ideo non tolliť rōne cāus fortuiti ſupuenietꝭ. ¶ Jn tex.ibi hunc.ſ.geſtorē. ¶ Jn tex.i° ceptū quo ad ipaꝫ veritatem. ¶ Juxta hunc.§.reuoco in dubiū ſi feci expēſaꝫ in re dñi.verum dñs liberať cedendo rei ⁊ videť ꝙ ſic.vt ĩ .ꝟ.cum vnicuiqꝫ.⁊.ꝟ.de vſufruc.l.cū fructuarius.⁊.ꝟ.ō dāno infec.l.ꝓtor.§.hoc edictū.⁊.ꝟ.ſi ſer.ven.l.⁊ ſi forte .§.labeo.in ꝯtrium vř q: quotiens ꝯtitas eſt in obligatōe reſpectu ſpēi.interitus ſpēi liberat debitorē .vt.ꝟ. locati.l.in naue ſaufelli.ſed hoc cōtra iſtum tex.ſo.q negotiū fuit vtilř ceptū non liberať dñs cedendo rei nec liberať per interitum rei caſus eſt h° nō ob.leges cōtrarie q: loquunť qñ debitū cōcernit rem.ſecus in pſonali oblōne.vt innuit tex.in dcō.§.labeo. ¶ Et faciunt hec ad.q.vtꝝ ille qui dꝫ collectā ꝓpter rem libereť ſi vult illam rem dimittere in cōmuni.⁊ eſt ar™ ꝙ libereť.ꝟ.de publica.l.cōmiſſa. ¶ Jn gloſa vnde boetius in fine alibi tamen dicitur.exitus acta probat finis non pugna coronat.Baldus.

Jnegotia.Jn actōe negotioruꝫ geſtorum regulř venit dol° ⁊ culpa.tamē qui geſſit inſolita teneť de cāu. lucrum tñ cum dāno caſuali ꝯpenſat hoc .d. ¶ Diuidiť in tres ptes.q: primo ponit regulā.ſo ponit exceptionē ⁊ exempla exceptionis.3°ponit quoddā dictum ō cōpenſatione ſa ibi ſed ꝓculus.3° i° ꝙ ſi in ꝯbuſdaꝫ. ¶ Jn tex.ibi cum geſtorē. ¶ Jn tex.i° abſens.ſ.dñs. ¶ Jn tex.i° ⁊.ſ.geſtorem. ¶ Jn tex.i° abſentem.ſ.dñm.⁊ hoc verū vbi ē damnū tm̄.ſed ſi eſt vtrunqꝫ permixtum qd iurꝭ ſit ſequitur ꝙ ſi tē. ¶ Jn tex.i° ĩ ꝯbuſdam damnū non culpa.ſed cāu q: mitius agiť cum eo qui teneť ō cāu ꝙ cum eo qui teneť de culpa.⁊ ſic nō obſtat.ꝟ.ꝑ ſocio.l.de illo.⁊ hec eſt opi° azo.⁊ vera ſm Jaco.bu.⁊ alios hoc tenementi. ¶ Nō ꝙ dutius agiť cum eo q inſolita aggrediť q: ad cāum fortuituꝫ ſe vř aſtringere q: circa iſolita negotiať. ¶ Jtem nō cōſuetudinem dñi negotioꝝ ſpectari ⁊ ſic facit ad queſtionē ō eo qui conduxit rōcinum.vt cū duceret ad domum dñi forte q: inuenit oſtiū clauſum dimiſit rōcinū in paſcuis quem tñ lup° occidit.nam ſi dñs non erat cōſuetus dimittere ĩ paſcuis ꝯductor teneť de iſto cāu fortuito.ſi aūt dñs erat conſuetus ſic dimittere nō teneť ꝯductor. Jdem ſi dimiſit ĩ ſtabulo ſin̄ cuſtode vt habeať diſtinctō ex cōſuetudine dñi. ⁊ de h° nō .C.de epi.au.l.nemo ꝑ cy.C.de pigno.actō.l.pignus .⁊ in ſpec.de locato.§.poſtꝙ.v.qd ſi locaui i° boues ⁊ hic ꝑ.G. ¶ Jn glo.nō tria i° noua negotia. ¶ Nō ad ſtatutuꝫ dans arbitrium ſuper nouis factis vel negotijs ꝙ intelligiť ideſt ſuper inſolitis contingere. ¶ Gloſa que incipit ſed cum iſta debet recitari per tres oppoſitiones ⁊ per vnā.q. Prima oppoſitio eſt clara ſecūda oppoſitio eſt de litera ad ſe ipaꝫ tercia oppoſitio eſt de.l.de illo. ¶ Nō glo. eſt clara ⁊ ſo.eius vera q: in inſolitis obligatio deſcendit ex culpa ⁊ iō geſtor non habet beneficiū cōpenſatiōis vt.l.de illo vt c°pa purgetur ſed ecōtra ĩ iſolitis vbi obl° deſcendit ex cāu vn̄ cāus cum caſu vel cum induſtria cōpenſatur ⁊ mitius agiť in iſta actōe irregulari ꝙ in actione nego.geſto. ¶ Jn glo.ſꝫ cum ibi in diuerſis truſſa eſt q: fortior eſt cōpenſatio vnius cauſe ad ſe ipam ꝙ ad alterā ar.ꝟ.famil.her.l.meuius.§.arbiter. ¶ Jn.⁊.glo.ibi vel poteſt dici hec vera . ¶ Jn.⁊ .glo. ibi ſi ex duobus i° loquiť de diuiſione reſpectu diuerſarum pſonaꝝ hic reſpectu eiuſdem pſone que oīo dꝫ diuerſo iure cenſeri. ¶ Jn.⁊.glo.ibi male facit iſta tñ fuit culpa remota ñ ꝓxima.ar.eius ꝙ nō.ꝟ.reꝝ amotaꝝ.l.ſi mulier. ¶ Jn.⁊. gloſa i° azo.hec vera.ſo.quantum ad.l.de illo.Baldus.

Accessori.Actio negotioꝝ geſt.ꝯpetit ei qui ſuccedit ex fict.iuř ⁊ ſic ſufficit negotium hēditariū eſſe vtiliter inchoatū ſic in negotio viuētis .h.d. ¶ Nō h° ꝙ paria ſūt aliqd fieri aliq° viuēte vel fieri hēditate iacente ⁊ facit.ꝟ.⁊.debitor .§.ſi vero.

d **Ebitor**. Jmputatur curatori dato hereditati iacenti ſi ab ipis bōis ſeu hereditate non exigat cum pecuniā habeat ſolutioni parataꝫ niſi hoc fecerit ex legiptimam cā.h.d. ¶ Jn tex.ibi rei hēditarie puta fructuū q poſſunt a curatore vendi. ¶ Jn tex.ibi ne ꝑdia.ſ.hēditaria. ¶ Jn tex.i° cōſequi poſſe ⁊ nō ꝑtinebit ad me dānū pecūie ꝑdite. ¶ Nō p° curatorem dari hereditati iacenti ſaē.ꝟ.de heredi inſti.l.ſi quis inſtituať. Jtem datur curator bōis abſentis vt.ꝟ.qui.ex cau.ma.l.ab hoſtibus in principio ⁊ facit .ꝟ.de cura.fu.l.cuius bonis. ¶ Secūdo ꝙ iſte curator pōt eſſe creditor ipoꝝ bonoꝝ nec eſt correctum per aūt. minoř debi.C.qui dari tu.po.q: illa loquitur in curatore vel tutoř dato perſone hic loquitur in curatore qui datur reb° ſeu bonis in quo nil eſt cōrectum ſecūdū .G.de cu.quod eſt nō. ¶ 3° nō ꝙ curator bonoꝝ poteſt ſibi ipi ſoluere id quod ōbet recipe ab ipis bonis ⁊ auctoritate iuris trāſfert dñium in ſe ipm vnde id quod poteſt in perſona creditoris poteſt in ſua propria perſona ad hoc.ꝟ.de cōtrahē.emp.l.fiſtulas .§.fundum . ¶ 4° nō ꝙ culpa eſt non ſoluere ꝙdo pecūia eſt ſolutōi parata ⁊ nō hoc ſecūdū Bar. ¶ 5° nō ꝙ mora recipiendi trahit ſecum periculū interitus etiā mora irregularis que inducitur rōne officij nō rōne oblatōis nam ſicut ex parte debitoř eſt duplex mora.ſ.regularis ⁊ irregularis vt nō.ꝟ.de vſis.l.mora. Jſta eſt ex parte creditoris mora regularis eſt per oblatōem .irregularis rōne officij vt hic. ¶ 6° nō ꝙ hereditas iacēs teneť ad datas ⁊ collectas ⁊ tributa . Jtem ꝙ bona hereditaria vel que non habēt dñium poſſunt incidere in cōmiſſum ſic ergo hereditas iacēs patiť penas tam legales ꝙ cōuentiōnales ꝙ tene menti. ¶ Querit hic .G.de cu.vtrū pro nō ſoluto tributo dñs cadat a dñio ſicut emphiteotha dicit ipe ꝙ nō licet nō ſoluatur tributum vel collecta non tamē perditur dñium ſed fiſcus poteſt reꝫ vendere ſuata ſolemnitate vt.ꝟ.de reſcin.ven.l.fund° ⁊ .ꝟ.

de act.emp.l.creditor fundum ⁊ ita bene nō. In emphiteo
ta est secus qui non soluit canonē qꝛ emphiteota habꝫ vtile
dñium quod de facili cōsolidat̄ ꝓprietari sed predia tribu
toria sunt ꝓpria ⁊ sunt ad lodiū nō feudū secūdū. G.de cu.
¶ Ultimo nō hic quādo est timor incursionis alicuius pene
debet quis sibi de pecunia prouidere ⁊ quasi nihil valet
patrimonium sine pecunia vt.ꝫ.de le.iij.l.si chorus.§. primo
⁊ dicit Aristoteles quod nummus est fideiussor future ne
cessitatis.Baldus.

Sifilius.Ex quasi ꝯtractu filij pater d̄ peculio
tenetur.h.d.

POmponius Ista est subtilis lex
⁊ habet tres lec. an
tiquoꝝ.h.d.¶ Qualitas persone dñi negocio
ruꝫ gestione pendente mutata nō mutat qualitatē actōis ori
ginalem ⁊ primitiuā.secus si nō est eadem gestio ſꝫ diuersa.
qꝛ tūc resultant plures quasi ꝯtcus.⁊ diuerse agendi forme
fm initium temporis cuiuslibet gestionis.h.d.cum.l.seq̄ue.
sed secundū lec.io.h.d.mutata qualitate ꝑsone mutat̄ quali
tas actionis nascentis.⁊ fm diuersitatem temporū agit̄ diu̾
so modo.⁊ h̄ vbi ē vna gestio sed vbi sunt plures t̄ nō con
tingit alteratiō sed est penitus noua actō.h.d.secundū tertiā
lec.h.d.ex diuersitate tempoꝝ resultat diuisitas modi.⁊ for
me agendi.⁊ tot initia inspiciunt̄ quot fm tempora.⁊ rōne
distincta.h.d.Et diuidit̄ hec.l.cum.l.se.in.vi.partes qꝛ pri
mo ponit̄ dictum pomp.2° ponūt̄ tria exempla.3° ponit̄
approbatō pauli 4° ponit̄ quedam modificatō .quinto po
nitur rō modificationis seu distinctionis.Sexto ponit̄ ratō
tam dicti pomponij quā dicti pauli.2ᵃ ibi quid enim.3ᵃ ibi
hoc ergo.quarta ibi n̄ .quinta ibi hoc enim.sexta ibi sed cuꝫ
aliquis.¶ Ad euidentiam p̄mitte q̄ in actione nego.gesto.
aliter tenet̄ pupillus alr̄ tenet̄ adultus vel maior . item alit̄
tenet̄ filiusfamil.alr̄ emancipatus.alr̄ tenet̄ seruus.al̄r ma
numissus vult ergo pomp.q̄ si gestio capit d̄ vno tempore
ita sit ad agendū ꝓ fine gestionis sicut ꝓ principio.⁊ q̄ vni
formis sit absolutō ⁊ idem adprobat paulus.ſꝫ si sunt disti
cte actiones facte in diuersis qualitatib⁹ tempoꝝ de prima
gestione non infert̄ ad secundā sed vtraqꝫ hꝫ naturam sepa
ratam ꝑ se ⁊ ista ē prima lec.antiquoꝝ que est antica littere
⁊ tam ꝗ pe.fm glo. Jo.inspicit̄ initium ꝗtuꝫ ad hoc vt sit
vna qualitas ipsius actionis.qꝛ scōm Jo . mutata qualitate
ꝑsone ⁊ tp̄re mutat̄ qualitas actionis . sic erit vna actio nu
mero ꝓ tota gestione totius temporis nō tamē intempetabi
tur sub eadē qualitate.sed censebit̄ diuerso iure.vt sicut rō
iur̄ patit̄ sic ꝓponatur fm io.differentia ergo que ponitur
hic vtrū sit vna gestio vel plures ꝗtum ad essentiam ei⁹dē
actionis vel pluriū non ꝗtum ad effectū exactionis. qꝛ nū
quam exactio ē vniformis vbi qualitas ē difformis secūdū
eum.⁊ dicit ia.bu.q̄ ista lec.ē verior sed Guil.de cu .ꝗ pri
mam lec.qꝛ ratihitio trahit a princ⁹ gestionis totam oblōnē
fm eum ⁊ ideo inspicit̄ extremum a quo.nō extremum ad
quod ꝓpter fictionem translatiuā de tempore ad tempus
fm Guil.¶ 3ᵃ lec.est q̄ vna gestio fingat̄ esse plures.⁊ hr̄e
plura initia q̄do ea pendente cōdictō persone est mutata.⁊
facit ꝓ eis.ꝫ.de acquir.hered.paulus.§.fi.de publi.l. licita
tio.§.vltimo.⁊.C.de impo.lucra.descrip.l.i.circa medium
tamē istam tertiā lec.omnes reprobant.qꝛ est contra lr̄aꝫ no
stram.⁊ ideo disputandū est solum d̄ prima lec.⁊ de secūda
que eaꝝ sit verior.¶ In tex.ibi sperandā ait.i.dīc inspicit̄
princip᷑ gestionis ⁊ princ᷑ tp̄is trahit hic ad se medium
⁊ finē. In tex.iᵗ ⁊ inter moras.i.ꝓcessu tp̄is eadem gestio
ne durante.¶ In tex.ibi interea.i.pendēte administratiōe.
¶ In tex.ibi effectus sit.supple dicit pōponius principiuꝫ
esse spectandū ꝗ gestio inciderit ⁊ ptractanda fuerit in aliō
tp̄s.¶ In tex.ibi altero animo.i.nouo ꝓposito.⁊ nō aīum
inspici metā cui gestioni faciende aīus imponit.vt.C.ea.l.
tutori.¶ Nō inspici initium tp̄is.⁊ hoc facit in ar᷑ ad plu
ra.primo dicit statutū q̄ faciens rixam de die puniat̄ in.x.

faciens de nocte puniat̄ in.xx.cepta est rixa de die ⁊ conti
nuata in nocte quod cōdemnatō debeat fieri tanquā facta
d̄ die.¶ Item dicit statutū q̄ retinens vxorem alterius pu
niat̄ in centum.Aliud statutū dicit q̄ pene duplicent̄ de noc
te.modo quidaꝫ icipit tenere d̄ die.⁊ ꝯtinuauit de nocte q̄
debeat puniri tanq̄ de die.qꝛ vnum ē maleficiū cōtinuatuꝫ
ar.istius.l.secus si maleficia essent distincta puta d̄ die fugo
aliquem.⁊ cōtinuata fuga in nocte ꝑcutiō eum. Nam aliud
ē delictum ꝑcussionis q̄ fugationis ⁊ ideo in quolibet per
se attendit̄ qualitas temporis vt hic in.v.nᵗ ⁊ in.l.sed cum
aliqs. Item facit ad qōnem de statuto q imponit penā pro
ludo azardi si inceptus est ludus ī die.⁊ cōtinuatus ī nocte
vt puniat̄ tanq̄ d̄ die.⁊ facit ad hoc q̄ sit vnum factū glo .
que ē.ꝫ.de iureiurando.l.cum q.§.in popularibus. ⁊ q̄ in
spiciat̄ initium facit.ꝫ.de acquir̄.poss.l.clam possidere ī pn
cipio.⁊.ꝫ.de adulter̄.l.q̄ ait lex.§.vltimo.⁊.d.bar .inducit
hanc.l.ad hanc.q.d̄ ludo.¶ Scdō nō distinctionem ex aio.
qꝛ inspiciendū est ꝓpositum gerentis.⁊ vbi dictū propositū
incidit in tp̄a diuersa censet̄ eodem iure fm lec.antiquorū .
Et hoc facit ad materiam substitutionū.vt substitutō vnifor
mis complectens v̄ formiter plura tempora ꝑ eandē for
mam verboꝝ reputet̄ vna substitutō nō plures . secus si di
stinguat tp̄a ꝓut lex distinguit eo qꝛ talis distinctō tempoꝝ
inducit plures spēs substōnum.vt nō in.l.p̄cibus.C .de im
pub.⁊ alijs substi.non ob.ad pᵐ dictum.l.pr̄ seuerinam. §.
conditionē de condic. ⁊ demo.qꝛ iᵗ ratio iur̄ non patit̄ q̄
verba interpretent̄ vniformiter.sed hic bene patit̄ hoc ratō
iur̄ qꝛ substitutio pōt esse vniformis intelligendo q̄ sit fidei
cōmissaria omni tp̄re ⁊ est opinio cōmunis quod hic nō exa
mino.¶ 3° nō q̄ libellus dꝫ formari fm qualitatem persone
⁊ sic qualitas persone inspicit̄ nisi in se iur̄ habet .¶ 4° nō
q̄ scōm formam libelli est sn̄ia ferenda.⁊ condemnatio mo
deranda.⁊ sic sn̄ia condemnationis debet esse conformis li
bello de fideicom.li.l.fi.⁊.ff.cōi diuid.l.vt fundus ⁊ scōm
formam siue naturam iudicij.vt nota.ꝫ.de trītica.l. in hac .
¶ 5° ⁊ vltimo nō q̄ posita pluralitate cōtractuū vel quasi
cōtractuum statim sequit̄ pluralitas actionū ⁊ distictio tem
porum ⁊ sic pluralitas cāꝝ dinumerat pluralitatē effectuū.
¶ Op.contra lec.antiquoꝝ duobus modis .Et primo q̄
non inspiciatur initium tempor̄ sed inspiciatur illud temp⁹
quo obligatio potest esse efficacior vnde videtur obstare.ꝫ.
de posi.l.si apud primo ⁊ secūdo misso.so.ibi loquitur quo
ad rei vendicationē non quo ad actionē ex contractu. Nā
rei vendicatio ex priti domino ⁊ ex priti possione ꝓponit̄
⁊ ideo tempus quo agitur inspicitur vt.ꝫ.de iudi .l.non ali
us.§.i.sed actio ex contractu ꝓponitur ex cā de preterito ⁊
ideo principiuꝫ est spectandū ar.in .l.vlt.ꝫ. de stip.suo.sed
ista est vna so.que tamen est diuinatio .sᵃ so.est q̄ ē spāle iᵗ
in actione depositi que augetur ⁊ roboratur ꝓpter equita
tem frequentis casus ⁊ qꝛ actō depositi quodāmodo imita
tur naturam realium actionū vt.ꝫ.depositi.l.i.§.si apō duos
facit q̄ nō oy.ꝫ.ad.l.fal.l.qui fundū .§.si tu ex pte ⁊ hanc
so.q̄ sit spāle in actōe depositi tenet pe.⁊ glo.tangit in.l. cō
traria .¶ 2ᵃ op.⁊ videtur q̄ mutato statu ⁊ mutata cōdic
tione que infert ex diuerso effectu mutetur modus agendi
vnde videtur obstare.ꝫ.de admi.tu.l.tutorem q tutellaꝫ vt
dicamus q̄ secūdum diuersitatē tp̄orum diuerso modo sit
agendum vt.ꝫ.e.cum actū.§.deniqꝫ ⁊.l.at q natura.§.secus
la.so.in legibus cōtrarijs erat mutata cōdictio gestor̄ .in.l.
nostra erat mutata cōdictio dñi negotioꝝ rō dr̄e est qꝛ quo
ad gestorem inspicitur prim⁹ consensus quo accessit ad ad
ministrandū nam inde nascitur quasi cōtractus vt.ꝫ.c.si cū
quib⁹ .sed quo ad dñum negōꝝ nō inspicit̄ consensus ei⁹
qꝛ gerebantur negotio ignorantia secūdū Odofre.⁊ alios.
sed domin⁹ Jaco.bu.reddit aliam rōnem qꝛ vbi est mutata
conditio gestoris vbi fingitur noua persona ⁊ per cōsequēs
nou⁹ ꝯsensus vnde merito tanq̄ ex nouo negotō agitur sub
noua forma separata a forma prima secūdū Jaco.bu. ¶ Et

tra op.cōtra quia ratihabitō retro fingit vnde cū retro fin
gat ſequitur ꝙ debeamus inſpicere initiū tempōis inchoa
te geſtiōis non ſtatus mutatōem .ſ.ratihabitio retro fingit ꝗ
tenus rō iuř patitur ſed vbi ē mutata cōditio geſtoris ratō
iuř non patiř verba iſta ſunt tex.in ſimili.ꝟ.de ſtip.ſuo.l.ſi
ſeru⁹ cōis meuī ꝛ caſtrēſis peculij.§.vltimo ꝛ ad hoc facit
ꝙ nō.ꝟ.de le.i.l.talis ſcriptura .ꝛ.ꝟ.de ſolu.l.ſi quis offeren
ti ꝛ.l.cum.x.§.fi.¶3⁹ op.glo.de.l.ſi filius de tu.ꝛ ra.di.v'
diuerſitas tp̄ris facit eandē adminiſtratōeꝫ diuerſo iure cē
ſeri.ſo.eodēmō q: ibi erat diuerſificata cōditō geſtoris h'
erat diuerſificata cōditio dn̄i negotioꝝ .¶Extra ꝯtra iſtō
op.de .d.l.tutorem qui tutellā.ꝟ.ſi enim a cōtrario ſenſu de
admi.tu.ibi tex.innuit ꝙ mutata cōditione domini mutetur
modus agēdi.ſo.ibi erat talis mutatō que finiebat tutellam
ꝛ adminiſtrationē tutoris.q: ſi pupillus eſt fact⁹ pubes tu
tella finiř.ꝛ ideo vniformiter non pōt agi de quolibet tp̄re
hic aūt erat adminiſtratō geſtoř que nō finiř pubertate.vñ
pōt eſſe actō vniformis ꝑ quolibet tp̄re.ꝛ ſic nō ob. ¶4⁹
opponit glo.ď.l.ſi id quod.§.ſi filius.ꝟ.pro ſo. vbi dicit ꝙ
mutato ſtatu ſocij variař forma agendi ſo.ibi loquiř in ꝯo
contractu ꝙ pudet ex conſenſu duoꝝ vnde qui mutato ſuo
ſtatu conſentit fingiř conſentire de nouo.hic autem loquiř i
quaſi ꝯtu vel ibi loquiř in ſocijs quorum vterqꝫ eſt admi
niſtrator ꝛ dominus ex natura ſocietatis.vnde ſimul cōtin
git variatō in perſona geſtoris.ꝛ in perſona dn̄i negotiorū
hic autem cōtingebat variatio in perſona domini negotiorū
tm̄.ꝛ ſic non obſtat.Et cōcludit ꝙ interdum variař ꝯditio
domini tm̄.interdum geſtoris tm̄.interdum geſtoris ꝛ dn̄i.
vt appꝫ ex predictꝭ.¶5⁹ opponit glo.ꝛ iſta rō magis vigꝫ
ꝙ aliqua lex allegata.ꝛ eſt ar^m ab abſurdo quod eſt multū
validum.vt.ſ.e.l.pomponius.ꝛ arguiř ſic ſi inſpiciř initiū
geſtionis ergo ſequiř ꝙ ſi incepi gerere negotia peculiaria
ſui.ꝛ ipſe ſit manumiſſus cōceſſo ſibi peculio in eadem ge
ſtione ꝑſeuerans impendi ꝙ illam īpenſaꝫ non reperā. Nā
non repeto a manumiſſo.q: ſi inſpiciř origo.ꝛ principiū ge
ſtionis nō fuit nata actō.q: actō non cadit contra ſuū. Itē
contra dn̄m non agā q: illud negotium nō pertinet ad dn̄m
ergo ſequiř ꝙ impenſam ꝑdam.ꝛ ꝙ manumiſſus lucretur
cum ea natura quod ē iniquū ꝛ abſonum.vt.ꝟ.ſi cer.pe.l.ſi
me ꝛ titiū.ꝛ.ꝟ.de condic.inde.l.nā natura.ſo.dixit vgo. de
porta rauanenſi ꝙ imputet ſibi geſtor.q: ſciens manumiſſio
non ꝑſeuerauit in gerendo.glo.reprobat illam rōnem quia
poteſt eſſe ꝙ geſtor ignorauit ſtatum mutatum.vt.ꝟ.de ſo
lu.l.diſpenſatorem.ꝛ.ꝟ.ſi cer.pe.l.cius q in ꝓuinciam .Se
cundo modo ſoluiř in.ꝟ.vel ſi velis ꝛc̄.ꝙ dn̄s ſerui conue
nitur ꝓ toto tempore.ꝛ teneř quatenus fuit in peculio . q:
ita fuit iſta actō formata a principio ſicut ergo geſtor non ꝑ
dit expenſas.ꝛ ceſſabit abſurditas.ꝛ ita dixit azo.Sed cō
tra hoc op.q: ex hoc ſeqtur maior abſurditas.ſ.ꝙ dominus
condam teneař ꝓ negotio quod nullo modo ē ſuū. Nam nō
eſt ſuum re ipa cū peculiū ſit manumiſſi.ergo ꝛc̄.vt.ſ.eo.ſi
pupilli.§.quid ergo inquit.opꝫ dicere ꝙ ſit ſuū ratihabitōe
inſpecto principio nō inſpecto euentu ꝛ illud quod domin⁹
ſoluit recuperabit a manumiſſo.ar.ꝟ.ď pecul.l.quotienſ.§.
d.ꝛ.ꝟ.de inſti.l.idem erit ſm Bal.de cu.Ego ſubſtinendo
lec.antiquoꝝ.R⁹ ad iſtud abſurdum ꝙ manumiſſus nō cō
ueniř actione nego.geſtorū tamen conueniř actōe in factum
ſubſidiaria que oriř ex diuerſis ſiguris cārum quotiens eq
tas ſuadet.ꝛ alia actō deficit.vt.ꝟ.de preſ.ꝟ.l.quotiens vł
teneběř manumiſſus cōditione ſine cā .vel certi cōdictione
generali vt dicta.l.ſi me ꝛ titiū.ꝛ iſta cōtraria reſpiciūt lec.
antiquorum.Sed Jo.vt omnia iſta ꝯtraria euitet pōit faꝫ
lec.ꝛ dicit ꝙ mutato ſtatu mutař qualitas actionis ꝛ ita in
telligit hanc.l.ſm leges ꝯrias.Et ſi tu dicis ergo nō reffert
vtrum ſit vna geſtio vel plures.R⁹ imo reffert q: primo ca
ſu eſt vna actō lꝫ varieř qualitas ſc.ꝟ.de heredi.inſti.l.ij.
§.qui fideicōmiſſū.Sō ſunt plures actōnes q: pluralitas
quaſi ꝯtuuꝫ inducit pluralitatē actionum.vt in.l.ſꝫ cū aliqſ

.ꝟ.eodē.vnde eſt iſta dr̄ia in ſubtilitate iur is ſm ſo.¶Sed
ꝯ eum op.ſi cepi gerere negotia ꝑticularia ſui ꝛ ꝑſeuerauī
eo manumiſſo ꝛ impendi aut actō quam ꝓponā contra ma
numiſſum erat actō p⁹ que cōpetebat de peculio ꝯ dn̄ꝫ aut
erat actō noua prima non q: ſequereř ꝙ actō eſſet ambula
toria.ſed hoc ē contra naturā perſonaliū actionū.q: cū a pri
cipio ſunt erradicate.ꝛ in ꝑſonam nō ſunt ambulatorie. niſi
in vniuerſalem ſucceſſorē.vt.ſ.de infami.l.ſuus ď ſtippul.
ſuo.ſi ſuus cōis meuī.§.fi.aut nō eſt illa eadē actō.ſed no
ua actō ꝛ tunc ſequiř ꝙ nō ſit dr̄ia inter vnum negotium ꝛ
plura negotia quod ē contra tex.Et ad hoc dixit Jo.ꝙ eſt
eadem actō que cōpetebat contra dn̄m de peculio.nunc cō
petit ꝯ manumiſſum ſimplr̄.ꝛ ꝙ iſta actō eſt hoc cāu ābula
toria.nam ꝗdoqꝫ ē hoc ꝙ actō pſonalis ambulat de vna ꝑ
ſona in alterā.vt.ꝟ.ď vſufruc.l.ſꝫ ꝛ ſi quis.§.ſi operas Pe.
dicit ꝙ nō eſt verū ꝙ actō ambulet q: eſt inſeꝑabilis a pſo
na ꝛ ī iuribus inſeꝑabilibus a pſona verus tranſit⁹ īterueni
re non pōt.vt.ꝟ.ď noua.l.ſi vſuſfruct⁹.ꝛ fateř ꝙ ē actō no
ua.tñ de cā de pr̄o continuata in pn̄ti tempore .ꝛ ī hoc dif
fert a nouo negotō.q: ibi eſt noua actō ꝛ noua cā.hic non
iuř intellectu ſm pe.Similis ſubtilis diſputatō poniř .ꝟ.de
dolo.l.heredibus.hec lec.Jo.magis placet Jaco.bu.q: cū
mutatio ſtatus inferat ī diuerſo effectu ꝛ nō in eodē merito
mutař mod⁹ agēdi.ar.in.l.pe.ſ.ſi ex no.cā aga.non ob.ar.
ꝯ in.l.i.ꝟ.de penis.q: ibi loquitur in cā de pr̄o conſumata.
hic autē in cā.que erat in fieri. vnde quādiu cā eſt in fieri
pōt recipere nouā qualitatē.ar.C.de dona.que ſubmo .l.ꝑ
fecta .¶Extra quero ſecūdū.H.de cu rectā lec.antiquoꝝ
verū ꝙ hec.l.dicit in eadem perſona habeat locum in diuer
ſis exemplum cepi gerere negotia pupilli ille deceſſit ſucceſ
ſit ei maior continuaui geſtionē ꝛ impendi nunqđ inſpiciař
initium ꝛ videř ꝙ non q: ratione noue perſone videtur ꝙ
debeat iuř priuilegiū variari vt.ꝟ.de publica.l.licitatio .§.
fiſcus.de acqr.heredi.paulus.§.fi.ꝛ ar.de le.ij.l .cūꝫ patro
nus.de col.bono.l i.§.ſi impuberi.C.ď impo.lucra.ďſcrip.
.l.i.circa medium.Contrariū determinat.H.q: hic cōſidera
tur cōſenſus magis ꝙ perſona.vnde forma pmi conſenſus
eſt inuenda.ſ qualis fuit.vel qualis debuit eſſe .allegat .ꝟ.
ꝓ emp.l.ij.§.ſi defunct⁹ quod enim iuris ē in eadem perſo
na idem in diuerſis ꝛ econtra.vt.ꝟ.ſi cer.peta.l.ſingularia.
Item eſt argumentum ad hoc quod dicit.H.ꝟ. de mino .l.
emilius.Baldus.

¶ *e* **Vm actum**. Sic dicas ꝙ aliquā
do dn̄i negotiorum
mutař cōditō ꝛ loquiř .l.pompon⁹ ī nego
tijs aliquādo mutař conditō geſtoris.ꝛ loq
tur.l.noſtra.ꝛ hoc cāu quādo mutatur cōditō geſtoř tres
ſunt cāus in eo qui cepit gerere in ſuitute. Nam aut liber
factus nihil ceſſit.ꝛ nō poteſt cōueniri vllo modo vt hac.l.
p⁹ reſpōſo.ꝛ iſte caſus non recipit dubitationem .Aut in li
bertate geſſit aliquod negotium nouum ſeparatim a primo
ꝛ tunc pro iſto primo nouo negotio cōuenitur cum effectu
vt in.§ deniqꝫ ꝛ ſimiř iſte cāus non recipit dubitationem.
Aut liber factus ꝓceſſit cōtinuare in veteri geſtione vel in
actu cōnexo tunc iſte cāus habꝫ diuerſas opiniones que tñ
omnes ad cōſonantiā reducūtur Prima ē opinio ꝙ cōueia
tur de tota adminiſtratione vt in.ꝟ.plane.ſecūda eſt opinio
ꝙ hoc ſit verum ſi poteſt ſibi imputari mora cur nō exegit
a ſe in libertate debitum naturale.quando cōtraxit in ſuitu
te vt in l. penius tercia opinio eſt ꝙ cōueniatur de tota ad
miniſtratione vt tota adminiſtratio examinetur a principio
vſqꝫ ad finem ſed non vt de tota cōdemneř ſed tantū quate
n⁹ geſſit in libertate vt in.§.ſcenola que opiniones ſic ad cō
ſonantiam reducūtur poruit a ſe exigere de peculio vł aliun
de ꝛ tota adminiſtratio venit in cōdēnatione aut non potuit
a ſe exigere tunc tota adminiſtratio venit ventillatione ī cō
demnatione vero nō venit niſi adminiſtratō facta in liberta
te ꝛ ſic ſeparat vna pars adminiſtratiōis ab altera parte ꝛ

fiet cōdēnatio pro ea pte tm̄ pro qua eſt actio nata vt ī.§. ſceuola ſecūdū Jaco.bu.⁊ alios ⁊ hoc volūt iſte leges vſqꝫ ad.§.ſi libero.¶ Jn tex.ibi fundum locauerit ecce actum a primo oīo ſeparatum ⁊ dic ꝙ locauit nomīe dn̄i male gerēdo ¶ Nō primo in.l.eum actum ꝙ obl° naturalis cōtracta in ſeruitute non eſt tāte efficacie ꝙ cōtra manumiſſuꝫ agi poſſit vnde rōne libertatis nō augeṫ effectus oblōnis ⁊ hoc in cōtractibus ⁊ quaſi cōtractib⁹ in delictis autē quo ad ciui lem actiōem dic vt ſupra ꝺ infami.fu⁹.inſti.de noxa.§.oīs ⁊ hic in gl.nōbili quo ad criminalē vero punitionē dic vt.ſ. ſi ex noxa.cā aga.l.pe.⁊.ĩ.de accu.l.hos accuſare.§.oībus ¶ 2° nō ꝙ plura que ad inuicem ſunt cōnexa reputātur tā ꝙ vnum ⁊ idem ⁊ facit.ĩ.de minoꝛ.l.etiam.§.i. ¶ Ex hoc nō ꝙ cōnexoꝝ idem debet eſſe iudiciuꝫ ⁊ ad hoc quotidie allegatur ⁊ de vno connexorum arguitur ad reliquū quatenus tamen ratio iuṙ patitur vt.ĩ.co.ti.l.at qui natura.§. ſceuola.¶ 3° nō in.vſic.deniqꝫ ꝙ ſeparatorum ſeparata dꝫ eſſe rō.⁊ ꝙ de vno ad alterum nō infertur cōcordat.C.de dona.inter virum ⁊ vxoꝛē.l.ſi maritus.⁊ ibi nō.¶ Quarto nō in.l.eum actū ī fi.ꝙ vtile trahit ad ſe inutile.⁊ finis trahit ad ſe principiū.¶ 5° nō in.l.proculus ꝙ licꝫ naturalis obl° nō poſſit intemptari contra 3ᵐ.tamē geſtoꝛ vt dixeritꝫ ita dꝫ eam intēptare contra ſeipm ⁊ exigere a ſeipō.voſ habuiſtis.ſ.co.l.iij.§.pupillus.ꝙ vnus effectus oblōnis naturalis eſt compenſatō.hic poniṫ alius effectus.ſ.exactō a ſe ipſo.¶ 6° nō in.l.atq natura in principio ꝙ nunꝗ teneṫ qs exigere a ſeipō niſi ſuppetant facultates.¶ Jn iſta ergo ex actione irregulari requiriṫ non ſolum obl° ſed facultas.alſ autem dicit tex.ꝙ de iſta facultate nō eſt curandū.vt.ĩ.de vbo.ob.l.cōtinuus.§.cum qs.quandoqꝫ tamen ꝺ facultate curandum eſt vbi ad eam habeṫ reſpectus.vt.ĩ.de fideicō.li.l.tbais.§.i.de verborum ſigni.l.nepos .pculo.⁊ quod nō Jnno.de offō dele.c.P.⁊.H.7°nō in.v.ſicut is ꝙ lꝫ quis ſit in mora.tam̄ cōplet preſcriptionem.vnde lꝫ geſtoꝛ ſit in mora exigendi a ſeipō preſcribit tamē veteri actioni.ſed rōne culpe teneṫ actione neg.geſtorum.¶ Ultimo nō in.§.ſceuola ꝙ rō debet reddi a capite.⁊ ꝙ quedā veniunt ad ventilationē ⁊ in examinatione que tn̄ non veniunt in ꝯdemnatione.⁊ tene menti.Jn.§.ſceuola.¶ Jn fa glo.ibi.§.omnis ⁊ rō dīe parꝫ per legem ⁊ ſi cert⁹.§.ſi appetitis.ĩ.ad ſille. ¶ Jn.e.glo.iꝰ.§.per contrariū.adde quod nō.ſ.e.l.pomponi.in negotijs.¶ Jn glo.facile iꝰ circa eandē rem vꝰ circa appendices.vt nō.ſ.de acqui.hered.l.ſi quis heres.⁊.ſ.de procur.q pprio.§.item queritur.¶ Querit glo.ī.l.eum actum.§.fi.pone ꝙ ſuus cepit aliqd gerere in ſuitute poſtea cōtinuauit in libertate agiṫ contra eum ⁊ .pbatur geſtio ⁊ culpa.non tn̄ probaṫ tpus.ſ.quo tempoꝛe iſta culpa fuerit cōmiſſa.vtrum in ſuitute an in libertate queriṫ vtꝝ ex iſto .pceſſu debeat ſequi cōdemnatō vel abſolutō.nam tex.in.§. ſceuola diſtinguit tpa.ſed hic non pōt tempus diſtingui qꝛ nō apparet de tempoꝛe queriṫ ergo quid iuṙ.⁊ eadēꝫ qſtio formatur pone quod ſuus vnum negotiū culpabiliṙ geſſit in ſeruitute.aliud diuerſum negotiū culpabiliṙ geſſit in libertate cōuentus eſt geſtoꝛ de vtroqꝫ negotio.⁊ probaṫ culpa ſed non tps queritur an de vtroqꝫ debeat cōdemnari vel ꝺ vtroqꝫ abſolui dicit azo.ꝙ in iſto dubio dꝫ in totū abſolui. alij dicunt ꝙ dꝫ in totū condemnari doc.cōmuniter approbant opi.azo.qꝛ hic tpꝰ ē de ſubſtantia actionis ergo ꝺ ſubſtantia .pbationis.⁊ quotiēs vis qōnis eſt in tempoꝛe iꝰ oꝫ ꝙ duo .pbentur factum ⁊ tps nec ſufficit .pbare factū ſine tempoꝛe vt.C.de .pba.l.maritum tuā.⁊ nō.ĩ.de teſti.l.ob carmen.§.fi.⁊.C.ꝺ peti.herꝺi.l.ſi poſt morā.⁊ per Jnno. extra de accuſa.c.qualṙ ⁊ idem in loco.vt.ĩ.de no.op.nū. .l.nō ſolum.§.ſed vt .pbari.⁊ hoc tꝫ Ja.bu.⁊ bar.etiam q dicit hoc eſſe menti tenendū.non ergo ſufficit conſtare ꝺ veritate facti vbi tempus ē de ſubſtantia nꝰ conſtet de tempoꝛ ⁊ hoc verum quādo tempus requiriṫ ad initiū oblōnis ⁊ actionem fundandā a principio ſed vbi nō requiriṫ ad initium oblōnis.ſed potius venit ad exceptionē fundandā ſufficit actoꝛ probare factum ſine tpe verbigratia .pbo mutuum ſine tpe.lꝫ poſſet eſſe preſcriptuꝫ ⁊ nō preſcriptū.ego tam̄ actoꝛ vinco niſi .pbetur preſcriptō.qꝛ tempus hic non requiriṫ ad originem petitionis.imo magis ad originēꝫ exceptionis.vnde ego actoꝛ habeo intentionē fundatam.vt.ĩ. de act.⁊ ob.l.oblōnum fere.§.placet.C.de .pbationibꝰ.l. ſiue poſſideris vnum tn̄ opoꝛtet .pbare.ſ.ꝙ factum ex quo ago pcedat liṫ.conṫ.vt nō in.c.abbate ad finem de re iudi. li.vi.vbi eſt glo.nō.tene menti iſta verba.

a **Tqui natura.** Quero in hac.l. verum ille qui tenet naturalṙ tantum eo ꝙ preſcripſit teneaṫ exigere a ſeipō dicit gl.ꝙ nō ſi preſcripſit aū officium.ſecus ſi in offō ⁊ ex hac glo.pꝫ ꝙ preſcriptio non tollit naturalē oblōnem.qꝛ naturalis obl°nō ſubiacet pſcriptioni.⁊ hoc in naturali vera que naſciṫ ex conſenſu.vt in.l. fi.infra rem ratam ha.ſecus in quaſi naturali que oriṫ ex delicto.vt.ĩ.de iniuṙ.l.lꝫ ſi vnus.§.ſi aū.verus enim cōſenſus non tolliṫ per preſcriptionem.qꝛ pſcriptō non habet in ſe cōſenſum creditoris.vt nō.ĩ.de dolo.l.i.§.pe.⁊ adde qō nō per Guil.de cu.ſ.ꝙ quiſqꝫ iuṙ.l.iij.§.fi.⁊ facit.ĩ.de le.i.l.nemo pōt ⁊ quod nō cy.C.de iuṙ.⁊ fac.igno.l.cū quis in.vij.q.⁊ hoc in perſonalibus oblōibus.ſed in reali pcedēte dic.vt.ĩ.e.l.§.cum me.¶ 3° quero in.§.ſceuola.ſu⁹ gerens negotia .pmiſit cuidam fabro .p hedificatione domus cēū ⁊ in hoc male adminiſtrauit fcā mea.qꝛ plus equo promiſit iſte nondum pfecto opere manumiſſus ē poſtea ē in opere .pceſſum queritur qualṙ ⁊ qñtum ſuus puniaṫ de iſta cl̄pa. Jſta enim culpa fuit momentanea cōmiſſa in primo iſtāti .pmiſſionis ⁊ ideo non vꝫ ꝙ iſte manumiſſuſ teneaṫ.qꝛ fuit iſta culpa cōmiſſa in ſuitute glo.nōbiliter dicit ꝯrium dicit enim ꝙ ē conſiderādū tpm opus ⁊ .p rata tempus facti ī ſuitute .p eadem rata mercedis nō condemnaṫ manumiſſ⁹ ſed bene cōdemnabiṫ .p rata tpris poſterioris.videtur ergo iſta culpa diuiſibilis.qꝛ laboꝛ ⁊ pecunia diuiſionē recipiūt vt.ĩ.de an.lega.l.ſcio in prin.⁊.ĩ.de ſtip.ſuorum.l.ſi ſuus cōmunis meuij.⁊ caſtren.pec.§.vltimo.⁊ ar.ĩ.loca.l.q illam.§.qui eadem.⁊.ĩ.ſo.ma.l.diuortio.⁊ hoc facit ad nō.p Jaco.de are.⁊ glo.ĩ.de vſufruc.lega.l.in fructu.Bald.

Sceuola. Jn glo. que incipit ſententia ibi dic.i.abſoluiṫ a iudice.¶ Nō ꝙ ſi agiṫ ex ſola naturali obligatione iudex dꝫ abſoluere reū que abſolutoria habet potius naturam abſolutoꝛie ab obſuatione iudicij ꝙ ab ipa obligatione naturali cum oblō naturalis p ſentētia nō poſſit tolli vt.ĩ.de cōdic.inde.l.iulian⁹⁊ nō hūc paſſum qꝛ per hoc declaratur que ſūt ptes iudicis quando agens .pbat de ſola naturali ⁊ nō de obligatione efficaci ad agēdum quod raro ita clare alibi repies lꝫ ſit de mente multaꝝ legūꝫ vt.ſ.e.l.iij.§.pupillus de ac.⁊ ob.naturales de fideiuſſ.l.fideiuſſoꝛ obligari.§.fideiuſſoꝛ.de ſol.ſi is cui.§. flauius cum ſy.

Si libero. Juſſus domini puratiui ū parit actionēꝫ mandati ſed ex negotio geſto oritur nego.ge.actio.h.d.¶ Nō ꝙ inut le mandatū rō impedit actione nego.geſt.vel ſic nō ꝙ inutilis cōtractus non impedit vtilem quaſi cōtractū.¶ Secūdo nō ꝙ eſt natura mandati ꝙ libera voluntate non neceſſitate ſuſcipiatur. ¶ Nō tertio ꝙ qdam habent hic quādaꝫ glo.ſupeꝛ verbo bona fide que dicit iſta bona fides de qua ſepe fit mētio exigitur a pte poſſidentis tantū vt.ĩ.de ſtip.ſuo.l.ſuus teſtamento.alij non habent qꝛ fuit additio fran.accur.tamē verum eſt ꝙ dicit ꝙ in poſſeſſionibus pſonaꝝ.⁊ in poſſeſſione iurſdictiōis ſemper bona fides referenda ē ad poſſidētē ⁊ nō ad poſſeſſuꝫ nō enī reſſert quo aīo qs poſſideat ſꝫ q aīo ſic poſſidet qꝛ ex pſona poſſidētis ⁊ qualitate poſſeſſionis ius metimur ⁊ adde ꝙ nō.ĩ.de fideicō.li.l.mutius qō tene menti.

Cum me. Scientia ſuperueniēs geſtori poſt pre
ſcriptionē cōpletam ei non efficit ſed ſi
preſcriptio eſt inſieri tenetur a ſe exigere petitor fideiuſſo.
h.d. ¶ Diuiditur in tres partes. nam in pma parte loquitur
de ſcia poſt ius queſitum geſtori. in ſecunda loquitur de ſcien
tia ante ꝙ geſtori ſit ius radicatū. in 3ª reſpondet tacite qōi
ſa ſed ſi ante. 3ª ibi nec videris. ¶ In tex. i' noīe tuo emiſti
fran. accur. ¶ In tex. ibi obligatus non eſt. l3 poſt preſcrip
tionem ſcire ceperis ꝙ res fuerit mea. ¶ In tex. ibi vſuca
pias poſt emptionē tm̄. tamen ꝛ traditionem tibi factam.
¶ In tex. ibi meo noīe iſtud conſilium ſaluat ius dn̄i. ꝛ ius
geſtoris. ¶ In tex. i' nec videris. hec eſt 3' pars in qua rn̄
det tacite obiectioni que ſic formatur. dictum eſt ꝙ iſte nego
tior geſtor re euicta agit de euictione. contra . qꝛ res ē euic
ta dolo tuo ꝛ te ꝓcuratore. ergo de euictōe nō aget. ad hec
reſpondetur ꝙ non ita eſt ꝙ ſit in dolo cū hoc facias ne ius
tuū perdas. ꝛ ne in oblōnem negotiorum geſtorum incidas in
quā incideres ſi huius. §. cōſilium nō ſeruares. ¶ Nota ꝙ
ſcia ſuperueniens poſt pſcriptionem cōpletā nō inducit ma
lam fidem. qꝛ eſt ſcia dn̄ij de pſo nō dominij de preſenti. ſi
enim induceret malā fidem geſtor a ſe exigere teneretur. vt
ſ. eodem. l. penult. ꝛ quod hic dicitur in reali idem in perſo
nali. vt nō. ſ. e. l. in glo. que incipit. l. in eandē per hoc ergo
determinatur quod legitur. ꝛ nō extra de preſ. c. fi. ¶ Secūdo
nō ꝙ l3 negotiorum geſtor teneatur a ſe exigere iſtud eſt ver
um tali modo ꝙ cōſeruet ſibi ius ſuū ſaluo enim iure ſuo d3
ſuum offm̄ operari. ꝛ ideo tenetur hic a ſe exigere iudicio me
diante. qꝛ actō de euictione iudiciū deſiderat. vt. j. ō rei vē.
vtiq3. ꝛ. j. de euic. h're licere hoc eſt verum n' venditor fue
rit in bona fide ſed v' ſcienter vēdidit rem alienam actō ad
intereſſe nō requirit iudicium nec ſn̄iam. vt. j. de act. emp.
l. Iulianus quem. §. fi. ſm Bar. ꝛ dicit ray. de for. ꝙ ille caſus
non ē alibi. ꝛ tene menti. ¶ 3° nō conſilium legis de perſona
interponenda ad agendū. ¶ 4° nō ꝙ ille qui ſuo nomie ꝓ
ſpicit dolum cōmittere nō videtur ad hoc. j. de le. i. l. cu3 pr
§. titio. ¶ Vltimo nō ꝙ hic eſt reperire cāum . ꝛ in q̄ euic
tio facta ad ꝓcuratorem emptoris pateat ſibi regreſſu3 euic
tionis ꝛ ſic factum eo ꝓcurante. tamen ſibi ꝓdeſt ꝛ rō eſt
qꝛ d3 agnoſcere bonā fidem ar. j. de le. i. l. ſi ſuus plurium
§. ſi quis ait. ꝛ quod i' per Ja. de arc. ꝛ adde quod nō p
eandem iaco. de aucto. tu. l. accipientis. ꝛ facit ꝙ nō. xliij°.
di. c. generalis. ¶ Modo venio ad apparatū. ꝛ op. dicitur h'
quod ad hoc vt de euict. agatur neceſſarium eſt iudiciū. ꝯtra
j. de act. emp. l. emptorem. ſo reſponſo. So. dicit glo. ꝙ i'
erat notorium. ideo non requiritur iudicium vel ſententia. hic
autē non erat notorium rō iſtius ſolutionis eſt qꝛ notorium
ꝛ ſn̄ia equiparantur vt nō. in. l. ꝯtria. Subdit gl. ꝙ iſtud notoriū
requiritur ꝙ ſit notorium emptori. ꝛ iudici. ꝛ tūc non requirit
ſn̄ia. Item addit ꝙ ſufficit ꝙ ſit notorium p publicā famam
multum ergo valet publica fama circa ꝓbationem dn̄ij . ꝛ
facit ꝙ nō. C. de probat. l. ꝓprietat. ꝛ quomodo probetur
quod aliqs poſſedit tanꝙ dn̄s habes. j. de ſolu. l. titia per
quam legē aduocati formant articulum ſm An. de piſſ. qō
etiam publica fama multum operetur habes. j. de fluminib'
. l. i. §. i. tu dic ꝙ veritas eſt ꝙ ſola fama differt a notorio'.
fama pōt etiam eē de eo quod nō eſt verum. vt. j. de acqr.
hered. l. cum qdam. §. quod dr. ſed notoriū non poteſt eſſe
n' de eo quod verū eſt ꝛ clarum. dr ēt notorium. qꝛ alia ō
monſtratione vel ꝓbatur non indiget. vt in. l. q̄ vero. §. i. qui
ſatiſda. cog. ¶ 2° ſo. ad. l. emptorem ē ꝙ iſte. §. intelligitur
ſm illam. l. qꝛ h' non eſt neceſſaria ſn̄ia . ſed ſufficit ſola con
uictio. nam cū geſtor ſciat rem alienā pōt bonam fidē agno
ſcere. ꝛ eam ſine ſn̄ia reſtituere. ſed ego dico ꝙ ex quo req
ritur iudicium requiritur ſn̄ia vel preceptū. ar. j. de iudicijs
. l. de quare. ꝛ. j. de ſolu. l. ſi ſtipulatus. §. ſi lancem. nō tamē
requiritur ꝓbatio. qꝛ pōt emptor agnoſcere bonā fidem. ſ. cō
fitendo veritatem per modū iudicij . non tn̄ deb3 reſtituere
niſi mandato iudicis. qꝛ iſtud ē de natura actionis ō euictio

ne que deſiderat ſn̄iam. vt. d. l. vtiq3. ꝛ hec ſo. pōit. d. l. em
ptorem. ꝙ notorium facit i' ꝙ non ſit neceſſaria proba ō. ꝛ
facit hic agnoſcere bonam fidem tamen ſententia vel ꝓcep
tum iudicis ſuper reſtituenda requiritur. ꝛ iſta eſt vera ſo.
¶ Iuxta hoc incidenter queritur emptor poteſt agnoſcere
bonam fidem. ſed quomodo ꝓbatur hoc quod fecit agno
ſcendo bonam fidem Reſpondet glo. nōbiliter ꝙ cū hoc ſtet i aīo
emptoris qꝛ eſt qualitas mentis probatur p ſuum ſacramētu3
Ecce cāus in quo ſcientia rei aliene ꝓbatur per ſacramētū
Item ignorantia ꝓbatur per ſacramentū . j. de accuſa . l. ſi
cui. §. i. Item vbicūq3 aliquid poteſt fieri duplici intētione
probatur intentio per ſacramentū facientis vt. j. de acqui.
hered. per Ja. de arc. ¶ Aucte qualitas mentis bene ꝓba
tur per iuramentū ſed veritas dn̄ij ꝙ re vera euincēs eſſet
dominus iſtud reqrit ꝓbationē teſtium op3 ergo ꝙ emptor
hic verum probet per teſtes vel inſtr̄a. ſ. dn̄ium alterius aut. ſ.
ꝙ fuerit cōfeſſus ꝓpter cōſcientiā rei aliene. iſtud probabit
per ſuū ſacramentū ſicut enī3 ꝓprium dn̄iu3 nō ꝓbatur ſolo
iuramēto ita nec dn̄ium tertij ꝛ facit. j. mandati quintus in
ratione ſui . Item facit quod nō inſtitu. de actōibus . §. alie
tene menti . ¶ 2° op. cōtra cōſilium iſtius . §. dicitur hic ꝙ iō
aliquis eſt ſubmittendus vt agat ꝛ euincat . contra iſto agē
te oſtendo ꝙ non poſſit in cā ꝓcedi qꝛ emptor non poterit
iurare de calumnia nam iuramentū de calumnia eſt iuramē
tum cōtradictionis vt. C. de iudi. l. rem nō nouam ꝛ h ex fō
ma mandati ꝓpenditur vt. C. de iur . cal. l. ſecūda circa pn̄ .
ſed iſtud iuramētum cōtradcōis non poterit emptor ſalua
cōſcientia preſtare ergo non poterit in cā procedi niſi tu di
ceres ꝙ procederetur tanꝙ cōtra cōtumacē in nolendo iura
re ſed iſtud non poteſt dici qꝛ cōtumacia excluderet regreſ
ſum euictionis vt nō . j. de euic. l. ſi per imprudentiam . ſo.
dicit glo. nōbiliter ꝙ hic procedetur in cā abſq3 iuramento ca
lumnie ꝙ enim dicitur ꝙ debet iurari de calūnia habet locu3
vbi lit. cōte. fit negando ſecus autē vbi fit p cōfeſſionē quia
tunc non requiritur iuramentū calumnie vt . j. de cōfeſſ . l.
Iulianus . poſt cōfeſſionē enī puenitur ad ſn̄iam omnibus aliis
medijs omiſſis qꝛ nulle ſunt ptes iudicis in cōfeſſum niſi i
pronūtiando vt in. l. proinde . ad l. acquil. ꝛ nō hoc dictum
glo. ¶ 3° op. ꝙ cōſiliū iſtius. l. ſit ridiculoſu3 qꝛ amicus iter
poſitus ad agendū non habet mandatū ergo ei agenti debet
opponi exceptio ꝙ nō eſt procurator ꝛ ſi nō opponitur ex
ceptio emptor eſt i culpa ergo de euic. nō agit. Reſpondeo ſpā
le eſt hic ꝙ obmittens exceptionem non ē in culpa . qꝛ facit
hoc ex eo ꝙ opponere exceptionē eſſet ſibi preiudiciale iō
enim nō opponit vt ius ſuū teneatur . Ecce vna ſo. que ē mal
tum nō ſm Bar. qui dicit ꝙ vbicunq3 eſt piculoſum vel pe
nale vel preiudiciale opponere exceptionē non pōt emptō
redargui de culpa quod talem exceptionē nō opponit. vbi
gratia ſi eſſ3 penale. ſi qs opponeret exceptionē non ſolute
gabelle ex forma ſtatuti. nō enim tenetur emptor vel alius ſilis
aſtringere ſe ad id quod pōt eſſe penale ſm Bar. quod non
inuenies alibi. ¶ 2° ſo. eſt ꝙ obmittere exceptionem ꝓcura
toriam nō eſt culpa que reſpiciat factū principale. ꝛ iō non
excludit regreſſum euictōis. vt. j. mā. l. ſi fideiuſſor . §. q̄d ſ.
ex hoc dicit Bar. notandū eſſe quod iura que loquuntur de
regreſſu fideiuſſor habent locum in regreſſu emptoris .
¶ 3° reſpondetur ad contrarium ꝙ hic non poteſt opponi
exceptio. qꝛ hic eſt ſpeciale cum periculum exceptionis eſt
in mora vt amicus admittatur ſine mandato ſimile in. l. i. ſi
per vim vel alio modo. quod nō credo verum per finē eiuſ
dem. l. niſi dicas cum cautione de rato. vt. ſ. de procur. pom
ponius. §. ſed ꝛ ſi. ¶ Extra op. iſte eſt falſus procurator.
ergo proceſſus nullus. Reſpondeo ratihabitio domini ipm con
firmat vt. ſ. e. ſi autē . §. pe. ¶ Item op. quia non ſufficit ſen
tentia niſi fiat reſtitutio poſſeſſionis vt. j. de euict. habere li
cere . ſed nō hn̄ti mandatū nō poteſt fieri reſtitutō poſſeſſio
nis vt. ſ. e. nō ſolum. §. i. ergo nō poteſt cōmitti ſtipulatō ſo.
non fiet reſtitutō agenti ſed exiget geſtor a ſeipſo ꝛ ſic ñ ob.

¶ Ulti͂o q̃ro vtr̄ i iſto ꝓceſſu citād⁹ ſit vēditō ⁊ dico ꝙ ſic
q: h̄ꝫ ius ↄ̃radicēdi ⁊ ꝓbādi ↄ̃trariū vt. ĩ. ō euict. l. herem⁹
. ĩ. mādati gn̄⁹ ō inoffi. te. ſi ſuſpecta. C. ō litigio. aūt. n̄ūc ſi
heres. Baldus.

Nō tantum . In actōe negotioꝝ. geſt. tā dir
ecta ꝙ̃ contraria uenīūt vſe
ꝑcipiende. h. d. ¶ In tex. ibi p̄ſtabimus . facit. ſ̃ . de ꝓcu
ratoribus . l. qui proprio . §. vſqꝫ adeo . ⁊. §. procur . ¶ In
tex. ibi. potuim⁹ vbicūqꝫ de ꝑcipiendis tractaſ ad dominū
ipm reſpectus habeſ q̃tum percipere potuiſſet. vt. ĩ. ō rei
ven. l. ſi nauis. lꝫ hic innuat ꝙ habeaſ reſpectus ad geſtorē.
¶ In tex. ibi ſuabimus. vide hic. c. ij. extra ō fideiu. ⁊ adō
ad hunc. §. ꝙ habes. ĩ. e. l. q ſine vſur. ¶ In glo. i. i' peccatū
fenerare. ⁊ ideo non teneſ geſtor de ꝑcipiendis. ⁊ adde qō
legiſ ⁊ nō. xlvi. diſt. ſicut nec ſuo.

Dum apud . Lꝫ dñs negotiorum ſit apud ho
ſtes tamen ex negotō geſto actō
oritur lꝫ inſpecta veritate ſint geſta negotia hῑoꝝ vacātū
⁊ iſtud eſt quod faciebat dubitationem. q: ē extra ambo ca
pita edicti. Et adde hic quod habes in. l. ab hoſtibus. i pri.
. ĩ. qui. ex cau. maioſ. Bal.

n **Am et ſeruus** . Qui ſtetit vel re
manſit obſes pro
aliquo pōt repetere quicqd ſoluit ꝓ illo. h. d.
⁊ eſt hoc nōbile. ⁊ lꝫ omnes ſciāt hanc. l. tam̄
iſte cāus non eſt alibi. ¶ Nō captis in bello imponi taliā .
⁊ ſi bellum ē iuſtum pōt iſta talia imponi ō iure ſi vō bellū
nō ē iuſtum iſta talia imponi nō poteſt. vnde latrūcullatoꝛs
nō poſſunt imponere talias ad hoc facit ꝙ nō. Inno. extra
de iure iur. c. ſicut. ¶ 2° nō hic de obſide ꝙ quando plures
ſunt capti pōt vnus remanere obſes ꝓ alio de iſtis obſidib⁹
hic vt legiſ ⁊ nō extra ō iuriur. c. ex reſcripto facit. l. ij. C.
de patri. qui fi. diſ. v' dicit ꝙ vſurpatum eſt ꝙ obſides den
tur. ⁊ adde quod nō. C. de ac. ⁊ ob. l. obſes. ¶ 3° nō ꝙ illō
quod ſoluit obſes repetit ab eo ꝓ quo ſoluit quod eſt verū
quando ſtetit obſes ꝓ eo ipſius voluntate. ſecus ſi ſine eius
voluntate. q: tūc non repetit ſm glo. nōbilem que eſt h' que
glo. eſt in ar͂ᵐ ꝙ captus ꝓ repreſalijs id quod ſoluit non re
petat ab eo cuius occaſione ſoluit q: illius voluntate nihil
fecit vel ꝓmiſit ꝙ verum ē ſi repreſalie ſint iuſte. i. ſine ratō
nabili cā conceſſe. ſecus ſi ꝓpter iuſtam cām. i. ꝓpter dolū
vel culpam vel debitū alterius. q: tūc ab illo repeti pōt qō
eſt ſolutū vt nō Ja. de are. ĩ. de. v̄. ob. l. ij. §. fi. facit. ĩ. de li.
cā igitur. ¶ In glo. ij. i' ꝙ rediret ſupple. ⁊ nō redit. ¶ In
. c. glo. i' ſoluit. x. ⁊ ſic ſoluit totā taliam vtriuſqꝫ. ¶ In ca.
glo. ibi ꝙ nō vtiliter. Ex hoc apparet ꝙ lꝫ p̄ſtiterit ſacra
mentum de reuertendo tamē non teneſ reuerti. q: ſi teneref
negotium ſuū eſſet vtiꝉ geſtum. vt. ſ̃. eo. l. ſi pupilli. §. ſi tm̄
ſuū de conſuetudine tñ iſti homines armoꝝ multum faciūt
iſta iuramenta. vnde forte tūc poſſet dici ꝙ inſpecta conſue
tudine dareſ repetitō. q: ꝓ liberando capite iurantis ſolutū
eſt. Tu nō recedaſ a glo. quā omnes approbant. ¶ In. ca.
glo. ibi ſm vgolinū ꝙ ſola naturalis obligatō faciat ipſo ge
ſtu negotiū obligari non eſt verum. vt. ĩ. ō ſolutō. l. ſi is cui
. §. flauius niſi q̃do ꝓ libertate vt hic. ¶ In. c. glo. i' agiſ
mandati. Ex hoc nō ꝙ tenet mandatū ⁊ ꝓcuratio facta in
carcere. ⁊ hoc eſt veꝝ quando fit ad vtilitatem carcerati. ſe
cus q̃do fit ad vtilitatem carcerātis. vt. ĩ. ꝙ me. cā. l. qui i
carcere. ⁊ adde ꝙ nō. Ja. de are. ĩ. de verbo. ſigni. l. q neqꝫ
¶ Ex hoc patet quod ille q eſt in carcere pōt conſtituere ꝓ
curatorem ad ſe defendendū item ad vendenda bona ꝓ ſui
ex carceratōne. ⁊ tene menti ſꝫ cum ipſo carcerante nō pōt
contrahere . vt in. l . qui i carcere. n' eſſet carcer iuſtus ⁊
ſubeſſet iuſta cā ſm Jaco. de are. in. d. l. qui neqꝫ. ¶ In gl.
ſe. ibi nō habeāt exceptionē. ſalli duo detenti a latrūculis q
ꝓmiſerunt ꝓ ſe ⁊ 3°. ¶ In. c. glo. ibi coguntſ de facto. ⁊ ſic
nō ꝙ paria ſunt nō habere exceptionē ⁊ cā opponeſ ñ poſ
ſe ꝑ facti coactionem. ¶ In. c. glo. i' . ꝓpter illius factū hēnt

⁊ ſic nō quod ſi iniuria fit mihi ꝓ te repeto a te. ⁊ facit. ĩ. lo
ca. l. ſi merces. §. culpe.

h **Qui negotia** . Cum negotium h̄ditariū ge
riſ futuri heredis qualitas vł
priuilegiū nō curaſ. h. d. vel ſic h̄ditas iacēs nō vtitur p̄ui
legio. ⁊ ius interim formatū ex perſona h̄dis non mutatur
. h. d. ¶ Nō ꝙ ex ꝑſona ſucceſſoris obl°nō mutaſ. ſiue fue
rit oblō celebrata cū defuncto. vt. C. ō re iud. l. que a patre
ſiue cū h̄ditate iacente. vt h' . ¶ 2°nō actionē neg. geſto. na
ſci geſtione durante ſecus dicit glo. in actōne tutelle. ⁊ adde
quod nō. ſ̃. de ꝓcuſ. l. qui ꝓprio. §. fi. ¶ In glo. prima i' . l.
h̄ditas. ⁊. ĩ. de fideiuſſoſ. l. mortuo. ¶ In eadē glo. i' ipu
beris. hoc ē notandū. ⁊ in hoc differt cura impuberis ab eᵒ
tutella. quo ad natiuitatē actionis. tene menti. ¶ In eadē i'
cū curatore. vñ adminiſtratōe durante cū curatore nō debꝫ
formari libellus in genere ſꝫ ſpāľr. ¶ In. ca. glo. i' . §. ſi qs .
hic adō qō nō. ey. C. ō ſuſpec. tu. l. curatores. ⁊. C. ō admi.
ni. tu. l. fi. in pri. ⁊ fac. ĩ. de adminiſt. tu. l. ita autē. §. i. Bald⁹ .

Si uiuo . Geſtio inchoata ↄ̃templatōe perſone
ē conſumanda poſt mortem ſed nō in
choanda. h. d. nō. ¶ In tex. ibi cum accidit ꝓbat ꝑ ſimile.
¶ In tex. ibi geruntur a ſuperuēiente vt ſit melior ſimilitu
do cū p̄cedēti lꝫ glo. dicat ō h̄de mortui lꝫ glo. ſit vera i ſe.
¶ Nō ꝙ ſicut mandatū finiſ morte ita geſtio ſine mādato
niſi in ichoatis geri. ¶ 2° nō ꝙ id quod fit cōtemplatōne ꝑ
ſone nō trāſit ad ſucceſſorē. ¶ 3° nō ꝙ lꝫ ſocietas finiaſ mor
te tñ in ichoatis ñ finiſ ꝑ mortem ſocietatis effectuſ. ¶ 4°
nō. ⁊ vltimo ꝙ in cōnexis inſpiciſ principiū. ⁊ ꝙ ad euꝫ ꝑ
tinet offm̄ explicandi ad quē ꝑtinuit offm̄ ichoandi fac. C.
arbitriū tu. l. tutor. ⁊ eſt ar͂ᵐ ad tabellionē qui poſtea ē fact⁹
monacus vel frat minor ꝙ poſſit ꝑficere veteres rogatio
nes lꝫ deſierit eē tabellio. ō h̄ nō i ſpe. ō ſtatu. mo. v̄. xxvij.
facit. ĩ. ō op. liber. l. ⁊ demū. ⁊. C. ō falſis. l. ſi qs decurio ſꝫ
vnā expoſitōnē adde ad hūc. §. quod nō i. c. vltimo ō ꝑeni.
i cle. ⁊ ꝑ Jaco. ō are. ō ali. lega. a filio. §. i. ⁊ ad. l. fal. l. mari
t⁹ ⁊ facit in ratione ſui . ĩ. decur. ſurio . l. cuius bonis. ⁊. C.
ſi quis ignorans rem minoris cauerit. l. i. Item ꝙ factuꝫ cō
templatione perſone nō tranſeat ad ſucceſſores . facit quod
nō extra de inſtitutōibus . c. cum veniſſet ⁊ . xvj. q. i. c . poſ
ſeſſiones. Baldus.

Mādato . Geſtor teneſ ō cl̄pa ſua ⁊ ō cl̄pa ſubſti
tuti ab eo ⁊ q teneſ r ō culpe ñ libe
ratur iura cedendo . ⁊ nō. Ille autem qui teneſ rōne actōis
quam habet ille liberaſ cedēdo iura vt. ĩ. de peculio. l. quod
debetur. ¶ Nō ꝙ ſicut ꝓcurator poteſt ſubſtituere ad ne
gotia ita geſtor. ¶ 2°: nō ꝙ culpa eſt iſufficiētē eligeſ. ſ. igno
rātē ſciēter vō eſſꝫ dol⁹. ¶ 3° ⁊ vltīo nō ex gl. ꝙ illō qō fit
ꝑ ſubſtitutū vꝫ fieri ꝑ ſubſtituentē. ⁊ facit ille. §. ad id ꝙ nō
Inno. extra vt lit. nō cōte. c. i.

r **Ius hereditaria** . Neceſſa
ria impē
ſa repetitur nō obſtante caſu ſupueniente niſi
cāuꝫ culpa geſtoris precedat . h. d. ¶ Vel ſic
qui meretur cōdēnari per ↄ̃ñia agere ꝓhibetur ad hoc alle
gatur . ¶ In tex. ibi cum . ſ. geſtorem . ¶ In tex. ibi cōſum
pte Caſu quem culpa preceſſit . ¶ Nō ꝙ expenſa alimen
toꝝ dicit expenſa neceſſaria ⁊ duo principaliter cōtineri in
alimentis. ſ. frumentū ⁊ vinū ⁊ hoc facit pro abbate vt ꝓ ali
mentis monachoꝝ poſſit accipere mutuū q: eſt expēſa neceſ
ſaria monachi enim ſunt de eius familia vt in aūt. de mona
chis. §. cogitandū. ¶ 2° nō ꝙ cāus ſuperuēiens circa reꝫ nō
tollit actionē iam natam occaſione rei nō ob. ĩ. locati . l. i na
ue ſauffei q: ibi erat in ſolutione genuſ ſubalternū quod ꝑijt
hic autem in obligatione ⁊ in ſolutōe q̃titatis que nō pōt ꝑi
re vt. C. ſi cer. pe. l. incendiū ⁊ hoc eſt verū niſi caſus cōtin
gat culpa creditoris q: tunc etiā in obligatōe generis ñ ſub
alterni obſtat exceptio quod eſt nōndum ⁊ menti tenendū
¶ 3° ⁊ vltimo nō ꝙ nō debet quis ex eadē cauſa cōtrarias

ſententias reportare ne penaȝ ⁊ premiũ imo vnũ contrario
rũ excludit reliquũ ⁊ ad hoc allegaſ. ¶ In glo. ſecũda ibi
non ergo reperet hec vera. ¶ In glo. que incipit. i. nõ repe
tit ibi expenſas nõ nomĩe expenſi rei pretiũ cõtineri alibi ti
cõtinetur vt. ꝭ. de cõdic. ⁊ demõ. l. quibus diebus. §. i. ⁊ ibi
per dy. ¶ In eadem glo. ibi damnetſ. ſ. geſtor. ¶ In eadeȝ
glo. ibi intelligitur vt ſiquidẽ extimatio ſoluta cõcurrat cum
extimatione preſenti tunc geſtor nõ agit nec cõuenitur nam
ipſa cũ precedẽti oblõe cõpenſaſ ſi autẽ maior ẽ extimatio
ꝙ preſens intereſſe. ſ. tempore interitus tunc q꞉ cõpenſatio
non fit niſi vſqȝ ad cõcurrentem q̃titateȝ geſtor petit reſidu
um. ⁊ econtra ſi plus eſſet in itereſſe ꝙ in extimatione pre
ſtita condemnareſ geſtor in illo pluri ſm gui. de cu. ⁊ Bar.
¶ Nõ ergo ꝙ lȝ compenſatõ oriaſ ex culpa tamen non fit
n꞉ vſqȝ ad cõcurrentem q̃titatem. ¶ In. e. glo. ibi hic autẽ
circa idem. Ex hac glo. nõ diſtiam verum culpa cõmittaſ cir
ca idem an circa aliud item in. l. cõtraria fuit culpa a cãu re
mota hic ꝓxima. ⁊ ordinata ad cãum. ¶ In glo. ibi. §. ſed
ignominia illud potius occaȝ. ꝙ rõne contingit nec eſt i꞉ p
modum premij ſed quaſi p modum impoſſibilitatis. Bald.

ſ Jquis. Contrarioꝝ nõ eſt eadeȝ diſci
plina ad hoc allegaſ. ⁊ vt dicit
glo. hoc eſt ideo. q꞉ termini nõ ſunt pares. nã
in primo riſo cum geſtione ratihabitõ eſt cõ
iuncta in ſo riſo non.

ſ Jego. Solutio facta geſtori gerenti ne
gotia creditoris nõ liberat debito
rem. q꞉ nõ transfert in creditorem dñium niſi
creditor ratificet ⁊ habet ius ratificandi etiã
inuito ſoluẽte hoc. d. notabilr̃. ¶ Et ad euidentiam huius. l.
nõ ꝙ vbi genus eſt in oblõne. de natura liberationis eſt ꝙ
dominiũ transferaſ in creditorem. alias nõ contingit libera
tio debitori. vt. ꝭ. de ſolu. l. cum qs. §. i. ⁊ nõ. ꝭ. de le. i. l. ſi do
mus. §. de euictione in glo. magna. ⁊ ideo. l. noſtra primo õ
terminat de tranſlatõne dñij. ſecundo õ iure ratificandi. 3° õ
liberationis effectu. ¶ In text. ibi ꝓcuratori. i. geſtori nego
tiorum creditoris. ꝗcunqȝ ſit iſte geſtor ſiue coniuncta pſona
ſiue nõ coniuncta. vt nõ. ꝭ. de ſolu. l. vero ꝓcuratori. ⁊ l. filie
⁊. ꝭ. ſolu. ma. l. nõ ſolum. cũ ſi. ¶ In tex. ibi nõ accipiſ. ſ. cre
ditori. ¶ In tex. i꞉ me. ſ. debitore ſoluente. ¶ In tex. i꞉ libe
ror ẽt inuitus. ¶ Nõ primo ꝙ per ſolutionẽ factam ꝓcu
ratori creditoris nõ queriſ creditori dñium niſi ratificet ⁊
intellige de ꝓcuratore. i. de ꝓcurante ſine mandato vel itelli
ge de ꝓcuratore q non habebat ſufficiens mandatũ. alias nõ
requireretſ ratihabitõ. ⁊ iſte eſt verus intellectus nec enim
plus operaſ ratihabitõ ꝙ ſufficiens mandatũ q꞉ ſufficiens
mandatũ operaſ per veritatem ⁊ ratihabitio operaſ per fic
tione ꝫ ⁊ fictio nõ operatur pluſꝙ veritas. vt. ꝭ. locati. l. q
ad certum. ¶ Scõo nõ ꝙ ratihabitio dependet mere ⁊ libe
re ex conſenſu ratificantis. nec in hoc põt per aduerſarium
ꝓhiberi q꞉ eſt ius quod reſidet i ſolo ratificante. ⁊ facit. ꝭ.
rem ra. haberi. l. bonoꝝ. ¶ 3° nõ ꝙ in ſolutione non hȝ locuȝ
penitentia. ſecus in mãdato. vt. ꝭ. de donaſ. l. ij. §. ſi tibi õde
rim. Item ſecus i pacto inutili. vt. ꝭ. de ſolu. l. ſi cũ corneli꞉
Item ſecus i depoſito. vt. C. de vſuris. l. acceptõ in fine. ⁊
facit. ã. de pactis. l. ſi cum fundũ. ¶ 4° ⁊ vltimo nõ libera
tionem que pendebat ex ratificatõne per ratificationẽ recõ
ſiliari ⁊ retro fingi. facit. ꝭ. de ſolu. ſi qs offerente. §. fi. ⁊ l.
cum. x. §. vltimo. ⁊ quod nõ. ꝭ. rem ra. ha. l. ſi in debitum.
¶ In glo. ſ. debitoris ibi vt dicit. ⁊ male vt patȝ in tex. ibi
creditoris dñi erat negotium geſſit. ¶ In. e. glo. ibi ſecũduȝ
azo. hec vera. ¶ In glo. y. no ſm azo. hec vera. ¶ In. e. gl.
ibi hic erat generalis iſti volunt ꝙ generale mandatum non
ſufficiat ad recipiẽdi. ſolutionem. ¶ In eadem glo. ibi ꝓprie
ꝟ uo improprie. q꞉ improprie dr̃ ꝓcur. ille qui non hȝ ſuffi
ciens mandatum. ¶ In glo. ſed an i꞉ retro trahiſ ſȝ an traha
tur re꞉ quo ad vſucapionem dic vt hic p. G. de cun. ¶ In
eadem glo. ibi ⁊. q꞉ talia que ſunt ſeꝑabilia a perſona. ⁊ fac

. ꝭ. de acquir. re. do. l. ea que ciuiſr. ⁊ quod nõ. ã. de ꝓcura. l.
in cãe. §. fina. ¶ In eadem glo. ibi ſtndeo debitoris forte
hec vera. vt. ꝭ. de ſolu. l. cum qs. §. i. lȝ aliter noteſ. e. ti. l. qui
hominem. §. i. ſm. G. de cu. ⁊ Bar. ¶ In eadem glo. ibi re
pudiaſſe. nõ opinionẽ glo. ꝙ lapſus tp̃ris habet vim renun
ciationis ⁊ quandoqȝ operatur pl꞉ ꝙ renunciatõ expreſſa.
vt. ꝭ. ad trebel. l. facta. §. ſi quis ⁊ ibi per iaco. de are. ¶ In
glo. ſed an cum ibi ratihabitõ retro. q꞉ non tenet ratificatio
ex quo tacita repudiatõ preceſſit. vt. ꝭ. de ſolu. l. diſpẽſatorẽ
⁊. ꝭ. de ap. reci. l. i. in prin. ⁊ nõ dy. in. c. rati. de reg. iur. li. vi.
¶ In eadem glo. i꞉ nullius ẽ interim ymo interim dñium ẽ
debitoris. nõ enim diſcedit ab eo donec alij acquiraſ. vt. ꝭ. õ
ſolu. l. cum quis. §. i. ⁊ facit. ꝭ. de iure dot. l. ſi ego. §. i. ⁊. ꝭ.
de le. ſo. l. cũ pr̃. §. mcuio. ⁊. ꝭ. de donaſ. l. qui mihi dõatũ.
de acquir. poſſ. l. q abſentt. §. ſi quis. ⁊ extra de prebẽ. acce
dens. ⁊ adde quod nõ. ꝭ. de condic. ob. cãm. l. ſi ꝓcuri falſo
⁊ l. falſus. C. de fur. Baldus.

ſ Jquis Geſtor reperit expenſaȝ quaſ
expendere debuit ⁊ nõ plus fa
cit. ꝭ. eo. l. qui aliena. §. liberos. ⁊ vide q̃ nõ
. ꝭ. man. l. idemqȝ. §. labeo. ⁊ vide gl. i꞉ poſitã.
¶ Nõ non inſpici quod factũ eſt ſed quod debuit fieri. q̃ſ
aũt iſte expenſe ꝓbentur vide. C. de dona. l. ſi qs ꝓ redemp
tione. ⁊ nõ. C. de iuſ deli. l. fi. §. iij. ⁊ extra de accuſat. c. q̃li
ter in principio. Baldus.

c Tam alicui. Curatiui adminiſtra
tores rei publice re ꝟa
priuatum negotiũ gerentes dño negotiorum
teneſ ꝓ partibus pro quibus geſſerunt nec
vnus teneſ ꝓ altero. ⁊ eſt iſta. l. notabilis. ¶ In tex. ibi ad
quos an ad collegas vel ad ſemproniũ. ¶ In tex. ibi perti
nere non autẽ teneſ collegę ꝓ ipſo qui non eſt ſoluendo q꞉
non conueniunſ tanꝙ adminiſtratores publici ſed tanꝙ pri
uati. ⁊ a priuata perſona. ¶ Nota primo actorem dari bo
nis. ¶ 2° nota actorem bonis ciuitatis creari p magiſtratus
per hoc tamen non excludiſ quin etiam ipſi decuriones non
poſſint creare. vt. ꝭ. e. l. ex facto. ¶ 3° nota ꝙ cã nullitatis te
ſtamenti eſt ordinarium iudicium ⁊ pro tribunali examinã
dum vt ibi in verbo pro tribunali. ¶ Quarto nota ꝙ ille q
dicit teſtamentum irritum vel nullum debet hoc probare
vt hic in verbo probatum vt nõ. C. de iuſ ⁊ facti ig꞉. l. ſi p꞉
diuiſionem vbi glo. dicit ꝙ teſtm̃ in dubio ꝓſumitur validũ
⁊ ſolenne. ¶ 5° nõ ꝙ cauſa nullitatis eſt preambulum ad
actiões fiendaȝ a legiptimo vt pȝ hic ex cõſequentia lr̃e dũ
dicit atqȝ ab inteſtõ ⁊c̃. quod dicit vt nõ. C. õ repu. heredi.
ſuus ⁊ facit. ꝭ. de bo. poſ. ſu. l. cum qdam ⁊. ꝭ. de acqr. here
di. l. cum falſum. ¶ 6° nõ ꝙ ille qui euincit hereditate a re.
pu. ciuitatis non ſuccedit in priuilegiũ ipſius ciuitatis quod
eſt vt vnus collegaꝝ ꝓ alio in ſubſidium teneatur. ſecus eſt
in eo qui nõ euincit per ſentẽtiaȝ ſeu per reſtitutionẽ princi
pis vt. ꝭ. de admi. tu. l. lucius. §. ſempronij. ¶ Vltimo nõ re
gulam in priuatis adminiſtratorib꞉ vnũȝ pro alio nõ teneri.
¶ Glo. opponit de. §. ſempronij. ſed. ã. ſolui q꞉ i꞉ actores fue
runt creati bonis rei publice que bona poſtea p reſtitutiõeȝ
principis ad alium ꝑuenerũt hic aũt bona non ꝑtinebãt ad
rem publicam ⁊ ideo euincẽs nõ habet a re publica cãȝ nec
res publica eſt actõ ipſius ar. eoꝝ que legũtur ⁊ nõ ſupra õ
pac. l. ſi tibi. § cum poſſ. ſſor. ¶ Extra querit hic. G. de cu.
q꞉ tex. iſte vult ꝙ poſſit agi ⁊ formari libellus principaliter
ſuper nulitate teſtamẽti cõtra quã iſte libellus formabiſ cõ
tra inſtitutuȝ an cõtra fideicõmiſſariũ vniuerſalẽ ⁊ reſpõdet
ꝙ hereditate nõ reſtituta cõtra inſtitutũ agatur ⁊ ꝓiudicabi
tur fideicõmiſſario ſed poſt hr̃ditatem reſtitutam eſt agẽdũ
cõtra fideicõmiſſariũ vniuerſalẽ ⁊ ſi ageretſ cõtra heredem
inſtitutũ nõ ꝓiudicaretſ tũc fideicõmiſſo vniuerſali ad hoc. ꝭ.
de pig. l. ſi ſepar꞉. §. fi. ã. de tranſ. l. vltia quẽadmõȝ ſui. ami.
. l. preȝ. §. i. ⁊ ad treb. l. facta. §. i. cũ ſy. ſecũdũ. G. õ cu. quod
tene menti. Baldus.

c **Ex duobus.** Impenſa voluntaria quam fecit frater maior in rebus cõibus a fratre minore nõ repetitur. h. d. Intelligo vbi ſola fraternitas eſt in cã ſed vbi ſocietas eſſet tunc de cõmuni debet intelligi eſſe facta impenſa. ¶ In tex. ibi ſue. i. legitime vt. ÿ. de le. iij. l. cum filio ¶ Nõ in ſumptib⁹ repetẽdis nõ affectionẽ q̃ habetur ad res que fuerunt ſuorum maiorũ ſed vtilitatem ponderari. ¶ Querit glo. vtrum iſte qui fecit iſta hedificia poſſit ea eleuare. et videtur ꝙ non q: cedunt ſolo. glo. tñ dicit cõtrarium q: permittitur abraſio ſeu eleuatio. ¶ Item dicit gl. ꝙ ſi iſte ſaltem eſſet venalis et ꝑ iſtas habitationes plus vẽderetur ꝙ tunc expenſa poſſet repeti. Intelligo ꝓ rata illius temporis q: eatenus expenſa eſt vtilis. ¶ Deinde nõ rõne fraternitatis actionem negotiorum geſtorum nõ augeri nec aliud ius fuari inter fratres q̃ inter alias pſonas. fraternitas enim quandoqz ẽ cauſa liberatiõis. vt. ÿ. de probat. ꝓcula. non tñ eſt cã obligationis vel agendi vt hic. ¶ Ultimo nota hic a cõtrario ſenſu ꝙ ſi eſſ3 hedificata turris ex neceſſitate puta ꝓpter guerram ꝓ tuendo ſalu cõmuni ꝙ iſta diceretur neceſſaria expenſa et poſſet repeti argu. ſumpto a contrario ſenſu huius lr̃e que dicit nulla re vrgente &c. et nõ iſtud principium. Baldus.

Titium. Nota pietatẽ verſari circa filiam ſororis et nõ glo. hic poſitam quod ex qualitate pſonarum et ex ſumptibus factis preſumitur vel non pſumitur pietas tene menti gloſam.

f **Si quis.** Qui gerit negotia ꝑ alium perinde videtur ac ſi geſſiſſet ꝑ ſe. et dicitur abeſſe alicui id in quo ẽ alteri obligatus. h. d. In tex. ibi ſi quis puta ſempronius. ¶ In tex. ibi eximari d3 contra geſtorem. ¶ In tex. ſ. ſcio dño negotiõ. ¶ In tex. ibi cui. ſ. domino. ¶ Nõ ꝙ ſubſtituens ꝓcuratorem ad negotia tenetur ex facto illius ſubſtituti domino negotiorum. vt. ſ. e. nam et ſuus. §. fi. ¶ Secũdo nota ꝙ iſte ſubſtituens h3 actionem contra iſtũ ſubſtitutũ ad itereſſe. ¶ 3° nõ ꝙ equale ẽ intereſſe dñi. et ſubſtituentis. q: quatenus conſtituens tenetur dño eatenus ſubſtitut. tenetur ſubſtituenti. ¶ 4° nõ ꝙ ſubſtituens põt agere contra ſubſtitutum ꝓcuratorem etiam anteq̃ ſubſtituens conueniatur a dño negotiorum. et rõ redditur in littera. q: de primonio ſubſtituentis diminutum videtur quatenus dñs negotiorum tenetur non ergo ẽ expectandũ. q: conueniatur nã põt prius agere. et exigere quã conueniatur. et hoc dicit lr̃a. intelligo tñ extra glo. et doct. ꝙ ſi iſte ſubſtituens q ſoluit ſubſtituenti petat cautionem deffenſionis a dño negotiorum ꝙ iſta cautio ſit preſtanda ne a duob⁹ conueniatur. vt. ſ. e. l. iij. §. apud marcellum cõiuncta. l. de le. iij. l. fideicõmiſſa. §. pleruncz. et de dote prelega. l. pater.
¶ Ultimo nõ h' ꝙ obl° diminuit primonium alicuius ipſo iure. et facit. ÿ. ad. l. fal. in lege fal. hoc obſeruãdũ. ¶ Querit gloſa hic anteq̃ iſte titius ſoluat ad qd agat contra ſeiu3. reſpõde vt extrahatur ab obligatione ſeu vt ab obligatõe cõſeruetur indemnis. ¶ Et nõ formã libelli in eo qui agit an̄ q̃ ſoluat. et facit ad libellum formandũ per fideiuſſorem cõtra principalẽ a quo d3 indemnis cõſeruari. ¶ Item querit gl. pone ꝙ cõuentus eſt cõtumax qualr̃ procedatur. Rndet gl. et dicit ꝙ fiet miſſio in poſſeſſionẽ. ita ꝙ ibi patitur conſeruatio idẽptitatis. et reus eſt cõtumax d3 actor mitti in poſſeſſionẽ non declarat glo. ꝓ qua q̃titate. ſed declarat text. qui dicit ꝓ intereſſe l3 ergo ille q petit ↄſeruationem idemnitatis videatur factum petere. tamen dici põt ꝙ iſtud eſt factũ extimatum. i. ꝙ habet certam q̃titatem. et reſpectu illius q̃titatis d3 ꝓcedere miſſio. et etiã eodem reſpectu fieri captura ꝑſone et adde hic quod nõ. C. de ſen. que ſine certa q̃titate. l. ij. et. C. de ſen. et interlo. o. iudi. l. cum eorum. ¶ Item queritur vtrum eſt dĩa inter venditorem et fideiuſſorem i tempore agendi et dicit glo. ꝙ ſic. et adde quod notatur ſ. eodem l. ſed videamus.

c **Cum pater.** Geſtũ a futuro tutore poſthumi eo nõ nato venit in actione ne. geſto. ſed eo poſtea nato deuoluitur ſeu venit in actione tutelle. h. d. notabilis. l. ¶ Et ad euidentiã premitto ꝙ pater põt relinquere tutorem in teſtamento. ¶ In tex. ſ. agendum ꝑ legiptimam hr̃dem vel ſubſtitutũ et adde ad id ꝙ dicit gl. õ ſubſtituto. ÿ. de ven. inſpi. l. pe. ¶ Nõ hic an id ꝙ tutor geſſit de facto veniat in actõne tutelle. q: aut nunq̃ cepit eſſe loc⁹ tutelle tunc eſt locus actõni tutelle. et ſic nõ bona tutoris ẽ obligata ꝓ eo ꝙ geſſit anteq̃ poſſet puta ante ſatiſdationẽ vel confirmatione iſtud eſt verum quãdo geſſit ſpe future tutelle dic. vt. ÿ. de eo qui ꝓ tu. l. queto ſic nõ ꝙ ille qui eſt in ventro habetur ꝓ iam nato etiam i preiudiciũ tertij. ar. ſ. e. l. nam et ſuus. §. qui negotia. ¶ Ultimo nõ hic qualr̃ hic tenetur gerens ſeu adminiſtrãs negotia ventris. Bal.

e **Ex facto.** Principalis curator cõuenit⁹ ex facto curatoris ſecũdarij ſeu ſubalterni quod ſoluit ꝓ eo repetit ꝑ actionem nego. geſt. ad ſimilitudinem cõtutoris et college n' ei obuiet conſciẽtia fraudis hoc. d. ¶ In tex. ibi ſubcuratorem. i. ſubalternu3 curatorẽ q erat datus a decurionibus vt principali obediret. et eũ iuuaret in gerendis. et ſic quilibz erat publica auctoritate cõſtitutus ſm Bar. ꝙ ex ipſo nomine patz. q: curator. et ſubcurator nomina ſunt publicorum officialium. ¶ In tex. ſ. curatori. ſ. principali. ¶ In tex. ibi inflictum eſſe. i. fuit coactus ſoluere rei publice iſtud intereſſe. ¶ In tex. ibi reſpondit primo ponendo ſimilia ſecundo inferendo ad ſolutõne3 qõnis Et nõ in officijs procedi et argui de ſimilibus ad ſimilia. ¶ In tex. ibi cõtutori ꝓ eo ſoluenti. ¶ In tex. ibi ſecundũ que hic determiãt queſtionem principalem. ¶ Nõ in cõſtitutione curatoris rei publice ſufficere decretũ magiſtratuũ idem pari ratõe in cõſtitutione ſindici ſecũdũ. ſ. de cu. ꝑ hoc tamen nõ excluditur q: et ipſe magiſtratus poſſet creare tales curatores ad negotia publica quod intellige de cõſcientia vel cõſilio decurionũ vt. C. de naui. l. cum nauarcarũ li. xj. et nõ in. l. i. §. i. ſ. ꝙ quiſqz iur. et in. l. i. §. i. de iuſti. et iure ꝑ. ſ. de cu. et. ÿ. ꝙ vi aut clam. l. prohibere. §. plane. ¶ 2° nõ principalẽ officialez teneri de facto officialis ſub alterni. Item et de facto coequalis officialis ſeu college et intelligo ꝙ eodez ordine cõueniatur vtrobiqz per hãc legem. ſi autẽ principalis officialis ſua auctoritate aſſumeret ſibi coadiutorez teneretur ſimpliciter ex facto ipo. vt. ſ. e. nam et ſuus. §. fi. Itez inter iſtũ principalem et iſtum coadiutorẽ tunc eſſet actio mandati ſecũdum. Bar. ¶ Item nõ hanc. l. ꝯ corrumpentes frumẽta publicã ꝙ tenentur ad intereſſe rei publice et dicũtur corrumpe q imiſcent non imiſcenda. ¶ 4° nõ ſtatutum in vno ſpali porrigi ad ſimiles officiales hoc verum niſi illud ſtatutũ haberet ſingularem rõnem in illum officialem q: ius ſingulare non porrigitur ad conſequẽtias vt. l. ius ſingulare. ſ. de legi. et facit ad ſtatuta loquẽtia de capitãeo vtrũ porrigãtur ad poteſtatez vel ſindicum. ¶ 5° nõ ꝙ damnũ quod mihi infligitur ꝓpter te tu debes reffundere hoc verũ niſi ego ſim particeps delicti et facit me participem ſola cõſcientia fraudis quod eſt nõ dignum. Querit hic gloſa. que eſt ratio quod vnus officialis repetit ab alio et vnus fideiuſſor non repetit a fideiuſſore niſi veniat ex iure ceſſo vt infra de fideiuſſoribus. l. vt fideiuſſor. reſpondet glo. q: fideiuſſor obligatur ſponte publici officiales obligantur inuiti vnde magis eis ſuccurritur iſta ratio non eſt bona q: duo rei principales obligantur ſponte et tamen vnus agit contra alterũ niſi ſint correi ex cã lucratiua vt. C. de du. reis. l. i. in glo. de le. iij. l. ille aut ille ad l. fal. in. l. falcidia hoc obſeruandũ et ꝙ nõ. ÿ. ad veleya. l. vir vxori. §. fi. ſecũda ratio diuerſitatis aſſignatur in gl. q: quãdo vnus officialis ſoluit pro alio principalr̃ directe tendit ad ipſum liberandũ et ſic gerit ſuũ negotium ſed in fideiuſſorib⁹ non eſt ſic q: fideiuſſor ſoluẽs non tendit adliberandũ cõſi

deiuſſorem ſed reum principalē quo liberato quilibet fide iuſſor eſt liberatus q2 ſublata obligatione principali eſt ſub lata acceſſoria vt. ff. de re. iuris cum principalis ⁊ nō. ff. ad trebe. l. ſi heres pecuniā iſta ergo liberatio non oritur ex ne go. geſto. ſed q2 vera fideiuſſio eſt ꝙ non durat ſublata pri cipali cum ergo non ſit geſtum negotiū fideiuſſoris merito ꝯfideiuſſor non tenetur actiōe nego. geſt. ⁊ iſta ē mens glo. q2 confideiuſſor non liberatur beneficio geſtionis. ſed per quan dam ꝯſequentiam. ſ. interitus principalis oblōnis ⁊ adde qđ nō per gl. ⁊ cy. C. de tranſac. l. i. ꝫ rō diuerſitatis eſt ꝙ fideiuſſori eſt regreſſus contra principalem. ſed collegę nullus eſſet re greſſus ꝯ aliquem niſi haberet regreſſum ꝯ collegā ⁊ adde quod dixi in ſimili. ſ. e. nam ⁊ ſeruus in prin. Baldus.

r **Iliberto.** Repoſitus ad vnam ſpe ciē negationis obligat do minum vtili inſtitoria. ſed vbi ad certā ſpēm hꝫ locum vtilis ⁊ hoc vult iſtud principium.

Inter ·Serens negotia que ptinent ad aliquē iure ꝓprietatis ⁊ officij ei vtroqꝫ noīe obligatur ⁊ nihilominus dn̄o negotiorum ⁊ ꝯuento caueri ē de idem nitate. vel ſic vbi negotiū ſpectat ad vnum re ipſa ⁊ ad aliū cura ⁊ ſolicitudine. vterqꝫ pōt conueniri. ⁊ agere. hoc. d. ¶ Nō ꝙ vna geſtio quādoqꝫ implicat duo genera negotiorꝫ. ſ. re ipſa. ⁊ cura. ⁊ ſolicitudine. ¶ Item nō ꝙ quādoqꝫ ex eo dem quaſi ꝯtractu fiunt plures rei credendi inſolidū vn⁹ agēs dꝫ cauere de indemnitate aduerſus reliquū ad idem. ff. ē le. iij. l. fideicōmiſſa. §. plerunqꝫ ⁊ facit ad id quod dixi. ſ. e. l. ſi quis mandato. Bal.

Litem in iudicio. Qui allegat cāꝫ abſē tie non cōdemnatur nec appellare tenetur. ſed qui obicit ſe deffenſioni plenarie. ⁊ cō demnatur appellare tenetur. h. d. notabiliter. ¶ Diuidit in duas partes in pͣma parte amicus cōparebat ad abſentiā excu ſandā. ¶ In ſcđa parte cōparebat ad cām cāe. ſcđa ibi ceterū ¶ In tex. i° egit eo modo q ſequitur. ſ. allegando cās abſētie. ¶ In tex. i° deffenderet. ſ. plenarie. ſm̄ accur. ¶ Nō pri mo ꝙ comparitiō allegātis cās abſentie nō reddit diffinitiuā ſniam latam in abſentē nullā ipſo iure hoc verum. q̄i iudici tamē iudici eſſꝫ ꝓbatum impedimentū. vt nō. ff. ē re iudi. quęſitum. ¶ 2° nō ꝙ ſnīa diffinitiua nō eſt formanda ꝯtra deffenſorē q allegat ſolam cām abſētie. q2 iſte nō comparet ad articulū principalē cāe ſed ē ſnīa formanda ꝯ dn̄um ab ſentem. ¶ 3° nō ꝙ non tenetur qs appellare a ſnīa que nō for matur ꝯ ſe nec ſub ꝓprio noīe. nec ſub nomine officij. ¶ 4° nō ꝙ allegatiō cāꝫ abſentie pōt fieri in qualibet pte ꝓceſ ſus ⁊ an̄ lit. conſ. ⁊ poſt vt datur aperte intelligi per nſm̄. §. ¶ 5° nō in. §. ceterꝫ ꝙ ēt poſt lit. conſ. ⁊ in qualibet parte ꝓ ceſſus pōt deffenſor ſine mādato venire ⁊ cōparere ad ple nam deffenſionē abſentis. ¶ 6° nō ꝙ quicūqꝫ cōparens ad plenā deffenſionem. nō eſt condēnandus deffenſorio noīe. ⁊ ſic nō ſnīam formari in deffenſore ſine mādato. lꝫ nō fue rit lis conte. cum ipſo ſed cum dn̄o. Iſtud ē verꝫ ſi qualitas ſcī ⁊ cāe patitur ſecus ſi non patitur vt ī cā criali. ⁊ in cā matri moniali q2 ſnīa eſt formanda tunc ꝯ dn̄m. vt. C. de iniur. l. fi. ⁊ quod nō per can. ex. de elec. c. querellā. ⁊ q filij ſint le gitimi. c. cām q ue. ⁊ rō eſt q2 non pōt ſumere initiū niſi in principali pſona ⁊ non ꝑ miniſtrū. ar. C. de caducis tol. §. ne aūt ⁊ adde quod nō per cy. C. de procur. l. nihil arbitra mur. ⁊ quod nō in. l. i. C. ē ſen. ⁊ interlo. o. iudi. ¶ Vlterius nō ꝙ culpa eſt nō appellare ab iniq̄ ſnīa. ⁊ adde quod nō ſ. ꝙ quiqꝫ iur. l. i. §. i. ⁊ facit. ff. de euic. l. herennius. §. gaya. ¶ Ex hoc et habes ꝙ ille q ſuſcipit in ſe plenā deffenſionē vr̄ artaſſe ſe ad appellandū ſi opus erit. ⁊ adde quod nō. ſ. de pcur. l. qui ꝓprio. §. item queritur. ¶ Glo. tangit hic duo puncta. pͥmū punctū eſt verum ꝓcur. cōparens poſt lit. cō teſ. ſit condēnandus. ⁊ veritas eſt ꝙ ſic quādocunqꝫ cōpare at ante cōcluſum in cā. nam quicūqꝫ actus reſtet fieri cum ꝓcuratore vel deffenſore ſnīa poſtea debebit ferri in eū pro

curatorio vel deffenſorio noīe ⁊ hoc probatur ꝑ hunc tex. ſi aūt comparet iam ꝯcluſo in cā ad audiendā ſniam tūc ſnīa poſſet formari in ipm̄ dn̄m abſentem. ar. C. ē adulter. l. ꝙ uis indubitati. q2 ex quo ꝓcur. nihil egit non ē factus dn̄s inſtantie. Item nec ipſe ꝓcur. fuit citatus ſed ipſe dn̄s doc. tamen ſimplr̄ dicunt ꝙ quandocūqꝫ compareat ipſe ꝓcur. ē condēnandus. ⁊ hoc ꝑ hunc tex. qui nō diſtinguit tempus cōparitiōis. ⁊ facit ꝙ nō. ſ. de infami. l. furti. §. ſi qs aliena. ¶ Sm̄ punctum eſt verū inuito actore poſſit reus ꝑ nūcium deffendi venientem aīo nouādi. ⁊ liberandi ipm̄ reum. glo. dicit hic ꝙ ſic. dn̄s Iacobus dicit ꝙ reus liberatur. i. non co gitur ꝯparere ipſe ex quo deffenditur legiptime. vt. l. neqꝫ in fantes. §. fi. ſ. de in ius voc. Item ſnīa contra deffenſorem ſine mandato nō mandabitur executioni in ipſum reum vt. ſ. de ꝓcur. l. ſi ꝓcura. meus in fi. ⁊ ſic per hoc pōt dici ꝙ exi matur a periculo inſtantie non tū liberatur ab obligatione pͥn cipali. q2 creditor non cogitur nouare. vt. ff. mandati. l. ſi māda to meo ſm̄ Iaco. bu. ⁊ Bar. quod dic vt dixi. ſ. de ꝓcur. l. ſi actor malit. ¶ Vltimo nō in hoc. §. quod videtur iudex per uertiſſe ordinem ꝓceſſus lꝫ exceptionem abſētie non admi ſerit. ⁊ idē in qualibet declinatoria. q2 ordo ꝓuerſus circa dē clinatoriam nō reddit ꝓceſſum nullum vt extra de ap. c. ex parte. Vꝫ. Item nō comparentē ad certum articulū extra illum articulū appellare nō teneri item nec etiam ſup illo ar ticulo ſi nō tangit ſubſtantiā pͥncipalis negotij. ⁊ vide ꝙ nō in. l. i. C. ubi in rem actiō. ¶ Item ex hoc. §. colligitur rō qua re allegans cās abſentie non ſatiſdat. vt nō. ff. de reg. iur. l. i cum. §. nemo rō enim eſt. q2 contra eum nō fertur ſnīa vt hic. ¶ Item collige ex hoc. §. ꝙ lꝫ quis habeat litem ꝓ derelic ta vel deſerta tamē ſi velet poſſꝫ appellare a ſnīa dum tamē n̄ eſſꝫ verus contumax. vt. ff. ē in integrū reſti. l. diuus. ¶ Vl timo adde ad hunc. §. quod nō Innocē. extra ē re iudi. c. cum ſup. Bal.

q **Vi aliena.** Compenſatio quantū ad curſum vſurarū fit ipſo iure. h. dicit.

Libertos. Quod cum limitatiōe ꝑmittitur. ſ. limites diffinitos videtur eſſe prohi bitū. h. d. ⁊ loquitur hic circa ꝗtitatem ⁊ tpſ. ff. man. l. ſi mandauero tibi vt pro me. ¶ In tex. ibi fecerit. i. limitaue rit. ¶ Nō ꝙ executor teſtamenti debet ſeruare formam man dati ſeu formā teſtamēti ⁊ ſi plus facit nō vꝫ in ꝑiudicium heredis. ¶ Glo. querit quid ſi min⁹ expenderet dicit glo. ꝙ repetit quātū expēdit ⁊ nō ⁊ adde ꝙ habes. ff. de au. ⁊ ar. le. l. medico. §. fi. ¶ Item nō ꝙ idem eſt dicere volo ꝙ ex pendantur centum ⁊ dicere volo ꝙ expendātur centum ⁊ nō vl tra. ⁊ hoc eſt verꝫ in actu diſpoſitiuo ſecus in actu ꝓbatorio q2 aliud ſi teſtis dicit ꝓmiſit centū. aliud eſt ſi dicit promiſit centum ⁊ non vltra vt. C. de ꝓbatis rōnes. ⁊ adde quod nō. ff. de arbi. l. diem ꝓferre. §. ſi plures. ¶ Vlterius nō ex hoc. §. ꝙ executor illud quod expēdit nomine ſuo ītra modū a teſtatore ꝑmiſſum ab herede repetit vel per actionē neg. geſtorꝫ vel per act. ex teſtamēto. vt hic a ꝯtrario ſenſu lre ⁊ ad de quod habes. ff. mā. l. ſi vo n̄ remune. §. fi. ¶ Vltimo adđ qđ nō in ſpec. de arbi. §. ſequitur. §. quid ergo ſi dicatur vt poſſit condemnare ⁊ per Inno. de fideiuſſ. ꝙ quibuſdā in vltima glo. Baldus.

Tutoris. Si tutor heredis tutellam teſtatoris exequitur heres ex hoc non obligatur q2 in patris officio non ſuccedit. h. d. tex. cum glo. vel ſic of ficium non tranſit ad heredem. ad idem. ff. de tutellis. l. de tutella. ⁊ ratio redditur. ff. de cura. fur. l. cuius bonis ⁊ fac. l. i. C. ſi quis igno. rē mi. eme. ¶ Op. ⁊ videtur ꝙ iſte ſeruus pu pill⁹ teneatur q2 debuit inchoata pficere ar. ſ. l. nā ⁊ ſeru⁹. §. ſi vi uo. ſo. illo verꝫ niſi eſſꝫ legiptime etatis ſꝫ ſi n̄ eſſꝫ in legip' etatis nō teneretur pficere vt hic.

Q.uanque .Actor cõſtitutus a matre non exi
ſtente tutrice non poteſt actiões
mouere nec alienare nec ſolutionez recipe qꝛ nec ipſa mater
poterat .h.d.vel ſic impugnata tutella impugnatur per con
ſequens actoria ⁊ nõ.§.nobilem .¶ Nõ primo ꝙ per hec
verba teſtamẽti p̃ni relinquo filium meũ mr̃i ſue vel in cu
ſtodia matris nõ tamẽ videt̃ mater eſſe relicta tutrix iſtõ gⁿ
nomen cuſtodis nõ trahitur ad officium tutelle.⁊ hoc dicit
iſte tex.cum glo.cõiunctis ⁊ facit .ĵ.de cõdic.⁊ demon.l.ſʒ
ſi hoc.§.fi.quod eſt bene notãdum . ¶ 2° nõ ꝙ mater que
gerit negotia filij nõ tamen eſt tutrix preſumit̃ gerere fidu
cie pietatis non ergo preſumit̃ dolus cõtra matrem ſed pie
tas .¶ 3° nõ ꝙ mater que nõ eſt tutrix non poteſt actorem
cõſtituere ⁊ decretum ſr̃ actoria interpoſitũz eſt ipſo iur̃ nul
lum.qꝛ caret fundamento.nam cum actoria deſcendat a tu
tella vel cura.vt inſti.de cur.§.fi.vbi nulla eſt tutella vel cu
ra.ibi nulla ẽ actoria.⁊ ſic nõ ꝙ exceptio que infringit tutel
lam infringit actoriam.¶ 4° nõ ꝙ non põt plus coniuncta
pſona per alium ꝙ̃ p ſeipſum.¶ 5° nõ ꝙ coniuncta perſona
nõ alienat nec recipit ſolutionẽ.¶ Vltimo nõ .⁊ hec tria po
no tanq̃ paria que tñ eſſentialr̃ ſunt diuerſa.ſ.actionem mo
uere alienare.⁊ ſolutionẽ recipere . ⁊ intellige ꝙ ſunt paria
vbi par eſt rõ.vt.ĵ.de iure deli.l.ait pretor.ſed vbi diuerſa
ẽ ratio tunc nõ ſunt paria.vt.C.de bo.mater.l.i. ⁊ ibi tene
menti.¶ Extra collige ex hoc.§.ꝙ nõ ſufficit produci ĩ iu
dicio inſtr̃m actorie niſi producat̃ inſtrumentum tutelle.

¶ Item extra collige ꝙ executori vel diſpenſatori vltime
voluntatis non põt teſtator permittere agere .ſicut apparet
hic in iſta mate fallit ad pias cãs.iſta nõ per.H.de cu .per
hunc tex.C.de epi.⁊ clericis.l.nulli ꝙ non videt̃ verum.qꝛ
mandatum põt conferri poſt mortem.vt.ĵ.mandati ſi vero
non.§.fi.heres tamẽ forte poſſet reuocare hoc mandatum
deffuncti.ar.ſ̃.de procur.l.poſt litem.niſi ad piaſ cauſas vl̃
quaſi pias cãs.qꝛ tunc cogit̃ heres cõſentire ei ꝙ deffunctꝰ
voluit.vt.ĵ.de iure do.l.ſi ego.§.i. ꝙ hic vlterius non exa
mino.Glo.noſtra facit duas oppoſitiones.p̃ma oppoſitio ẽ
ꝙ tenuerit conſtitutõ actorit̃.qꝛ mater erat tutrix vt ĩ autẽ.
matri ⁊ aue.ſo.iſtud eſt ius vetus.vt.ĵ.de teſta.tu.l.iur̃ no
ſtro.⁊ de admi.tu.l.qdam decedens in principio illud autẽ
ẽ ius nouiſſimuz.⁊ hec ẽ vera ſo.vel hic mater gerebat fidu
ciam pietatis non tanq̃ tutrix nec etiã erat relicta tutrix in
teſtamento ſʒ cuſtos.⁊ pedagoga filij vt ſic dixerim vnde
etiam ſm iura nouiſſima iſte.ĵ.continet veritatẽ iur̃.iſta eſt
alia ſo.⁊ notabilis.¶ Secundo op.ꝙ mater poſſit recipere
ſolut̃.vt.ĵ.de ſolut̃.l.filie ſo .ibi matri ſoluebat̃ ex proprio
ꝯtu ꝙ etiam nudo miniſtro fieri põt vt.ĵ.depoſiti .l.ꝙ ſer
uus. hic autem mater nõ contraxerat.⁊ facit ad hanc ſo.ĵ.
de condic.indebi.l.ſi vrbana in rõne ſui.Et iſta faciunt in ar
gumentum an ſolutões facte prelato putatiuo.liberẽt ſoluẽ
tem.⁊ de hoc tangit Inno.ex̃ de elec.c.querella.⁊.c.nihil.

Uno Sumptus facti in lite cõmuni.p parte vẽiunt
repetendi.h.d.¶ In tex.ibi cõis aqua.i.ſui
tutis aque ducende que eſt ſuitus predialis.¶ In tex . ibi
predio datur.i.verba ſñie que debent eſſe verba declarato
ria.vt.ĵ.ſi ſui.ven.l.ſicuti.§.ſi queraſ̃ debent reſſerri. ⁊ dir
rigi ad ipm predium hoc modo declaro p̃dio deberi vel ñ
deberi ſuitutem quod nõ eſt in rebus corporalibus qa re
ferunt̃ ad pſonam vt declaro titium dñm talis fundi vt in
ſti.de actioni.§.omnium.⁊ nõ hunc tex.qui ſemp allegat̃ ꝙ
in iuribus reſidentibus in re ipſa ſñia eſt ferenda in rem ip
ſam verbis mere realibus quod tene menti.¶ Ex h̃ appa
ret qualr̃ formaſ̃ ſñia niſi agit̃ de ſubiectione puta ꝙ vnus
locus ſit ſubiectus alteri loco ſicut in monaſterijs principa
libus ⁊ ſubalternis ⁊ in iuriſdictionibꝰ terrax.puta ſi dicat̃
caſtruz eſſe ſub iuriſdictõe ciuitatis.vt in aut.q.mo.na.effi.
le.§.ſi quis igit̃ ex qualibet iſtam formã pnunciandi ĩ iſtis
iuribus corporalibus.non habes ita bene alibi . ¶ Ex hoc
etiam appʒ ꝙ valet iſta ſñia in iſtis iuribus realibꝰ cõdẽno

p̃dium.⁊ abſoluo p̃dium.melior tamen forma eſt ꝙ verba
dirigant̃ in rem ꝯtum ad verbum declaratiuũ. vt declaro
ſuitutem deberi predio.vel nõ deberi predio.Illud autem
verbum condẽno vel abſoluo adaptandum eſt pſone.que ẽ
in iudicio.⁊ in ſine qua non põt eſſe iudicium nec ſñia ⁊ fac
.ĵ.ſi ſerui ven.l.harum.¶ Nõ in hoc.§.ꝙ quando plures
ſunt cõſortes eiuſdem litis rõne rei indiuidue.ſumptus fac
ti veniunt p p̃te reſarciendi.⁊ facit.C.de bo.auc.iudi.poſ.
.l.fi.§.primo.¶ In gl.fa ibi.§.ſciendum.ar.ĵ.de euic.l.rẽ
hereditariam.Bal.

f **Ideiuſſor** .Inter fideiuſſorem ⁊
principalem p eo ꝙ ex
tra fideiuſſionem geſtũ eſt actor nego .geſto.
etiam ⁊ qui cedit ius ſuam vel poſſeſſionem
quã de iure tʒ dolum cõmittere non videt̃ .h.d.notabilr̃.
¶ In tex.ibi nõ contingebat. lʒ ergo pignus datum in vno
ꝯtu detineat̃ p alio contractu.vt hic.⁊.C.et poſt cirogra.
pe.l.i.tamẽ ſecus eſt in fideiuſſore.vt hic habes expreſſum
⁊ facit.C.loca.l.ſi cum hermes.¶ In text.ibi fruſtra.qꝛ ẽ
actio inepta ⁊ q inepte agit fruſtra agit vt hic cum ſi.¶ In
tex.ibi qꝛ predo bona rõ.nam ex quo ñ arguit̃ de dolo ſeq
tur ꝙ nõ tenetur de cãu.Bal.

Creditor .Superius determinauit de actione
que vertit̃ inter fideiuſſorem ⁊ reuz
⁊ determinauit ẽt quid veniat in ea actione. Nunc reſpõdz
ad quoddam dubium quod poſſet moueri.An debitor poſ
ſit agere ꝯ̃ creditorem pignoratitia in cãu predicto quando
creditor non hʒ penes ſe pignora ſi ius ſuũ ceſſit fideiuſſori
vel ſimplr̃ pignora tradidit ⁊ determinat̃ hic ꝙ ipſe creditõ
non tenet̃ .qꝛ licite potuit iura ſua cedere vel etiã cedere ſolã
poſſeſſionem pignox cui incũbebat.¶ Ex hoc nõ ꝙ cuicun
qʒ ſoluenti debitum põt creditor tradere pignora.⁊ tunc ð
bitor dʒ agere ꝯ̃ poſſidentem pignora non ꝯ̃ creditorem qð
eſt nõ dignum.⁊ ſatis mirabile.⁊ ſingulare.¶ In glo. imo
ſ.§.paulus ibi fideiuſſor emit iure dominij quod ẽ cõtra fi
deiuſſorem ſuſceptũ hic iure creditor̃.vel hic nõ emit ima ſʒ
tradita fuit ſibi nuda poſſeſſio facti.¶ Item collige hic ar
gumentum ꝙ põt cedi ypothecaria ſine pſonali de hoc nõ
.ĵ.fa.hercifcun.l.ſi pignora de pig.l.i.§.cum predium ð pi
gno.act.l.ſolutũ.§.ſolutã.⁊ p dy.ĵ.ð fideiuſſ.l.fideiuſſor ob
ligari.⁊ in ſpecu. de ceſſione actionis.§.i.v.quid ſi ceſſi.

Ignorante .In tex.ibi agit̃ ideſt filia repetit
a matre res donatas per actionẽ
negotiorum.

b **Eres** .Vxor que pſeuerat in detentione
poſt mortem mariti non dicit̃ here
ditatem expilare hoc dicit nõ .¶ In tex. ibi
põtate . ſ.adminiſtratoria .¶ In tex.ibi non
debet licet poſſeſſionẽ non reſtitueret heredi nõ enim obmit
tendo ſed cõmittendo crimen hereditatis expilate ppetrat̃ .
¶ In hac.l.nõ ꝙ cõparatiuũ nõ ſemp preſuppõit poſitiuũ
⁊ hic eſt glo.

a **Eſenius** .Vbi eſt alia pbabilis cõiec
tura non preſumit̃ donatio
etiam alimẽtox.h.d.Et diuiditur iſta lex pri
cipaliter in duas partes qꝛ primo ponitur te
nor epiſtolaris pagine cum puncto queſtiõis ⁊ allegationi
bus vtriuſqʒ partis.In ſecũda parte ponit̃ reſponſio iuricõ
ſulti quibuſdaʒ primiſſis cõcludentis ⁊ ſoluẽtis dubiũ prin
cipalis propoſite qõis ſecũda ibi rñdi.Prima ſubdiuiditur
in.v.nam in prima parte ponit̃ ſalutatio.in ſecũda parte po
nitur punctus queſtionis.in tertia parte ponit̃ allegatõ pro
parte actoris .in quarta ponit̃ allegatõ p parte rei. in quin
ta mouet̃ quoddã nouũ dubium .ſecũda ibi aiis .3ᵃ ibi rñ
debatur ſiue ibi nec eaʒ.4ᵃ ibi ecõtrario .5ᵃ ibi tractatuʒ.
¶ Item ſecũda pars principalis ſubdiuidit̃ in tres partes
qꝛ in prima parte declarat ꝙdam cõſtitutionẽ ⁊ eam interp
tatur ĩ ſecũda parte rñdet qõi formate.in 3ᵃ parte rñdet ad

illud dubium formatū.ſecūda ibi igitur.tercia ibi illud quo
q3.¶ In tex.ibi negotioꝝ geſtoꝝ actiōe forte ad fruct⁹ red
ditus ⁊ punctus quos auia pcepat de bonis nepotis vl' ad
aliquā ꝗtitatem de bonis nepotis ad auiā peruentam.
¶ In tex.ibi reputabant ſupra poſita eſt petitō hic ponitur
excep⁹ ſeu tenor exceptionis.¶ In tex.i' preſtita nepoti di
cebant enim ꝙ in alimētis erat expenſum quod erat ex red
ditibus redactū vel ꝙ erat expenſa pars.q2 non curo ō to
to vel parte.¶ In tex.i' reſpondebaſ.ſ.replicando. ¶ In
tex.i' nec enim.prima rō ꝓ heredibus nepotis qui erant ac
tores.¶ Et nō aduocatos actoris primo debeſ recipere al
legaſ.⁊ iſta prima rō fundat ſe in quadam cōiectura. Naꝫ
in hijs que pēdent ex animo multū valent rōnes ſumpte a
cōiectura.vt probaſ per hanc legē.⁊.j.de ſolu.l.ſi cū aurꝫ.
¶ In tex.i' preterea ſa ratio ſeu allegatō quaſi per cāum
.l.¶ Et nō moduꝫ allegādi.q2 primo aduocatus dꝫ allega
re rōnes.ſo cāus legum per quas dicit qōnem determiari.
¶ In tex.i' repetere ex hoc quod ſtatutū erat in mr̄e inferre
batur ad auiam.q2 de mr̄e ⁊ auia idem eſt iudiciū.⁊ hec al
legatio facit ad ſtatutū ꝙ mr̄ non ſuccedat extantib⁹ f̄ribus
vt nec etiā auia ſuccedat ſicut ſtatutū ꝙ mr̄ non repetat ali
menta interpretaſ.ꝙ nec auia repetat.nec habemus in iur̄
tex.qui melius faciat ad hanc qōnem . ⁊ vide quod nō cy.
in.l.i.C.que ſit lon.conſue.¶ In tex.i' econtrario.hic poni
tur allegatō ꝓ parte heredum auie.⁊ reſponſio que in cōtra
rium allegabaſ ⁊ eſt rn̄ſio notabilis.¶ In tex.i' negotia ad
miniſtrabat.hoc eſt multū ponderandum.vt nō.C.de doliſ
ꝓ.l.ſi.⁊ ſic factum videſ ſimpl'r factum adminiſtratōis no
mine.tene menti hoc in factis.ſed in ꝓmiſſis dic vt in.l.pro
cur.qui ꝓ euictione.¶ In tex. i' nam ⁊ illud.h' ali⁹ expo
ditur.vt poſtea declaret.¶ In tex.ibi ppetuo .i.indiſtincte
¶ In tex.i' conuenire certe ſi ē ꝓſtata ꝙ facit animo ſpe
tendi ſine dubio hꝫ ius repetendi.¶ In tex.i' pone ecce ali
us cāus in quo ceſſat cōiectura tacite donatōnis .¶ Nota
ꝙ ſtatutū in matre porrigiſ ad auiaꝫ q2 mater ⁊ auia proce
dunt ꝑ eandem rōnem vbi ponderaſ naturalis affectō.facit
.j.de ver.ſigni.l.ſi liberorū ⁊ hoc ꝓ conſtanti ponit hec .l.
¶ Secundo nō tres cāus.ꝗdo mr̄ impendit in alimenta fi
lij maioris triēnio.⁊ auia īpedit in alimēta nepoꝫ.aut ꝯſtat
ꝙ impendit ō ꝓprio.⁊ preſumiſ cā pietatis. ⁊ ceſſat repe
titio vt hic in.v̄.preterea.⁊.C.e.alimenta. aut cōſtat ꝙ nol
lait alimentare de ꝓprio ſed de bonis filij vel nepotis tunc
nō eſt functa officio pietatis nec preſumiſ donatō. Nuduꝫ
enim miniſteriū prebuit.q2 nihil de ſuo cōtulit vt colligitur
hic in.v̄.econtrario.⁊ ar.j.de donaſ.inter vi.⁊ vxo.l.mulr̄
⁊.j.man.l.creditor.§.ſi inter aut dubitaſ vtrum iſta alimē
ta ſint erogata de ꝓprio p̄rimonio matris vel auie an de
p̄rimonio filij vel nepotis tunc ī dubio preſumiſ ꝙ iſta im
penſa ſit facta ō p̄rimonio ipſius filij vel nepotis .ſ. de red
ditibus ꝗtenus redditus ſufficiunt ſeu ꝯcurrunt .⁊ iſta p̄ſu
mitur eſſe mens.⁊ intentō alimentātis qui adminiſtrat nego
tia alimentādi.⁊ hoc probaſ hic in illo.v̄.ecōtrario.⁊ ita ō
terminatur a paulo in.v̄.igiſ.⁊ hoc eſt bñ notandum ꝙ ali
mētator qui alias preſumereſ donare . tñ ratione amniſtra
tionis non p̄ſumiſ donare.vt hic.⁊.j.de peti.here.l.ſi.⁊ nō
.C.de do.ꝓ.l.ſi.ad idem.ff.de le.iij.l.vxorem.§.pr̄ natura
lis ⁊ quod dixi in mr̄e ⁊ auia.idem dico in f̄re ⁊ patruo ⁊
auunculo.vt.ſ.e.ex duobus.§.titium.¶ Ex hoc inducitur
in ar.ad.q.vtrum f̄r qui ꝓmiſit dotem ꝓ ſorore intelligaſ ꝓ
miſiſſe de ꝓprio.an de legato relicto ſorori in teſtamēto pa
terno.nam cum hoc ipo ꝙ dotat gerat negotia ſororis ñ vr̄
habere animū donandi.ſed reputandi cum legato ⁊ hoc de
terminatur aperte per caſum in .d.l.vxorem.§.pater natu
turalis ſecūdum Ja.de ra.⁊ cy.⁊ hoc veruꝫ quando dos ⁊
legatum recipiunt inuicem functōeꝫ vt q2 vtrūqꝫ cōſiſtat in
qūātitate ſed ſi nō reciperent inuicem functōeꝫ vt q2 vnum
cōſiſtit in ſpē alterum in ꝗtitate tunc preſumereſ donatō q.
non admittitur cōpenſatio in hijs in quibus nō cadit functō

ar.ad hoc.j.de le.primo.l.plane .§.i.⁊.j.ō vſufruc.l.ſi alij
.§.vtꝫ de dot.preleg.l.ſa .§.melia.ſo.ma.ſi cum doteꝫ.§.ſi
cum pater ⁊ adde quod nō.cy.in.l.ſi.C.de dot.promiſſ.in
tertia queſtione .¶ Sed pone f̄r ꝓmittit ꝓ dote ſororis cē
tum .deinde ex interuallo ipa ſoror promittit pro dote ſua
centum maritus vult ducētum queritur vtꝝ debeat habere
ducentum an vero centū tanꝗ a duob⁹ reis debendi eiuſdē
ꝗtitatis ⁊ videtur ꝙ centū tantū vt.j.de noua.l.ſi ſtichum
.§.ſi ab alio nam q2 ob candē cāꝫ eſt facta vtraqꝫ promiſſio
non preſumitur duplicatio vt.j.de ali.le.l.libertis in princi
pio ⁊ ꝙ nō.j.de ꝓbaſ.l.quinquaginta cōtrariū ſentit. Jac.
de are.in dicto.§.ſi ab alio q2 iſte promiſſiōes ſunt diſſepate
⁊ vna non habet rellationeꝫ ad aliam vnde ex qualibet agi
poteſt ar.j.de ac.⁊ ob.l.lutio ſecūdū Jaco.de are. ¶ Que
ro an id quod dicit hic in alimentis habeat locum quando
mater vel auia redimit filiuꝫ vel nepotē a carcere vel a mō
te .⁊ dic ꝙ ſic tex.eſt nō.C.de capti.l.liber captus.⁊ adde
quod nō.B.de cu.j.de condic .indebi.l.frater a fratre. In
dño vero nō preſumiſ donatio ſi ſuus vel vaſallus aliquid
hꝫ in peculio.vt.j.de pec.le.l.ſtichum ⁊ vide ibi per Jaco
bum de are.¶ 3⁹ nō ꝙ ꝓteſtatio rem dubiam facit certaꝫ ⁊
excludit donationem preſumptā.⁊ hic colligiſ cautella illo
rum qui quādo ſoluūt ꝓ alio ꝓteſtanſ ꝙ ſoluunt animo re
petendi tene menti.¶ Ex hoc ēt nō ꝙ in dependētibus ab
animo multū operaſ ꝓteſtatō.hoc verum in hijs que depē
dent ab animo vnius.vt hic.⁊.j.de acquit.here.l.celſus.ſed
in hijs que dependent a pluribus.ꝓteſtatio vnius operaſ.
niſi alia pars tacite vel expreſſe cōſentiat.C.de condic . ob
cām.l.ſi repetendi.j.qui ſat .cog.l.ſi fideiuſſor.in principio
⁊ ſufficit ꝙ de ꝓteſtatione ſit rogatus tabellio a ſolo prote
ſtante.vt nō in aūt.de tabel.§.nos aūt.adde tamen quod ꝓ
teſtatō nihil operaſ ſi ab ea recediſ per factum contrarium
vt nō.C.de pac.l.pacta nouiſſima.nam facta derogāt ver
bis vt extra de conſtit.cum.M.ferrarien. ⁊.j. locati .l.cū
in plures.§.locator orrei.quedam etiā ſunt in qbus nō ope
ratur proteſtatio ſicut ſunt illa que ſunt diſpoſita certo mō
per legem vel que ō neceſſitate imminent vel vbi iudex re
probat ꝓteſtationē que ſit ſibi hec ꝓbanſ ꝓ parte hic ī glo.
que incipit ſed nec.⁊ ꝓ parte ꝓbantur ꝑ.l.quod in dieꝫ.§.
ſi rōnem de compenſaſ.¶ Et per hoc dic̄ hic bar .ꝙ illa ꝓ
teſtatio que ſit ī libellis ſaluo iure addēdi.⁊ minuendi nihil
operatur.q2 hoc ē diſpoſitū certo modo per.l.edita.C .de
edē .de ꝓteſtatione ponit text .extra ō ꝓbaſ.c .in preſen
tia.hoſtien.dicit ꝙ operatur hoc quod ille qui ſic proteſta
tur.non videtur agere cōiexim ſed diuiſim.vnde non vide
tur ſe aſtringere ſecundum hoſtien.quod eſt nō.¶ Quarto
nō in.v̄.pone quod abſente marito cura familie pertinet ad
vxorem que habet alimētare familiaꝫ de bonis mariti nō ō
bonis ꝓprijs ⁊ hoc dicit nobiliter tex. hic iſtam ergo dña
tum habet vxor.ſ.adminiſtrationis ⁊ ſuperioritatis poſt mor
tem etiam mariti habet eundeꝫ dñatum ſi mari⁹ relinquat
eam dñam alias non facit.ſ.co.l.qui aliēa.§.ꝗꝗ ⁊ ꝙ nō in
.l.i.C.ſi ſo nupſerit nu.¶ 5⁹ nō in.v̄.igitur ꝙ per priuatū
librum rōnum ⁊ expēſaꝝ probaſ animus ⁊ ꝙ ille qui ſac
fieri ſcripturaꝫ de expēſ.p̄ſumitur hr̄e animū repetendi.
¶ 6⁹ nō ex v̄bo maxime ꝙ ſiue ſit facta iſta ſcriptura ſiue ñ
nō ꝑdit quis ius repetendi expenſas ſi hoc ius ſibi alias cō
petit.¶ Vltimo nō.contra ruſticos qui determināt .q.diui
dēdas ꝑ mediuꝫ etiā cōtra arbitratores q ſequūtur hanc vi
am quaſi per viam cōpoſitiones q2 vbi eſt certa iur̄ determi
natio via iuris eſt ſequēda non via facti ita probatur hic in
.v̄.illud cum glo.ſua .¶ Expedita ſunt textualia .⁊ glo .ſūt
multū clare. Pro ōclaratione vero materie diſtingue vt nō.
cy.C.e.l.alimenta ⁊ vide ꝙ nō in.l.i.ſ.co.ti.⁊.l. ꝙ in vxo
rem per cy.¶ In glo.ſi ab heredib⁹ ibi ⁊ de hoc eſt veriſſi
mile quando expedit ſoluenti ꝙ preſumaſ ſoluiſſe de aliēo
preſumitur de alieno vt hic ſed ſi eſſet ei vtilis preſumptio
contraria preſumereſ de ſuo ſoluiſſe quia fauendum eſt

repetitioni potius q̄ aduentitio lucro. vt dicit regula iuris. ⁊ ad hoc. C. de ali. pupillor. l. fi. ⁊ de priuile. cre. l. veter. §. vltimo. ¶ In glo. ſed nec q̄ i' neceſſe. Idem ſi filius ſit mi nor triennio. Item idē in patre. vt non operet̄ preſtatio ius repetendi. quādo preſtat alimenta ex neceſſitate ſm .S. de cu. ¶ In glo. ſ. de ſuo reddi. nō poſſit. ¶ Nō q̄ vbi nō po teſt reddi rō diuerſitatis in m̄re ⁊ auia ſtatutū in matre pō rigit̄ ad auiam. ¶ In ea. glo. ibi alimentor. q2 circa res nō cadit pietas ⁊ ideo aliud eſt in expenſ̄ circa pſonam. aliud ē in expenſ̄ circa res vbi expenſa eſt monaſtica. vt. j. de do nat. inter vir. ⁊ vxorem. l. vir. ¶ In gl. nō ꝯ. i' concordat̄. iſtud verbum continue ponit̄ in laudis. ſ. p bono pacis ⁊ ꝯ cordie ⁊ habes extra de preben. c. n' eſſent. Bal.

d **Diuortio**. Debitum precedens in ac tione nego. geſto. deuoluit̄ duobus ꝯcurrentibus q̄ geſtor a ſe cōmode exigere potuerit ⁊ debuerit ⁊ q̄ dn̄i negotio rum interſit hanc deuolutionem fieri. alias nō fit deuolutio .h. d. hec. lex nō ⁊ ſubtilis. ¶ In text. i' maritus ⁊ durante geſtione dotem a ſe non exegit. ſubaudi fran. ac. querit̄ qua actiōe teneat̄. ad hoc r̄ndet dos ⁊c. ¶ In tex. ibi dotis ac tione que eſt actō primaria ⁊ originalis. ¶ In tex. ibi ſuari .i. perit fran. ¶ In tex. i' hec ita q̄ indiſtincte dixerat. nunc declarat ⁊ diſtinguit. ¶ In tex. i' dū geſſit. ſ. ſemper. ¶ In tex. ibi alias. j. e. contra ſi nunq̄. Bald.

Sed et poſtea. Iſte. ꝟ. loquit̄ quando p parte tempoꝛ fuit ſoluen do p parte non. nam inopia ſupueniens nō minuit actionē negotiorum ge. que formata erat inſolidum ar. ad idē. j. de ali. le. lutius. Bal.

Sed et hic. Hic ſubdiſtinguit ⁊ declarat q̄ nunc p̄rime dixerat in. ꝟ. ꝫ ⁊ po ſtea. ſ. quando p parte tempoꝛ fuit ſoluendo p parte ſi nā ita demum tenet̄ actione negotiorum ge. ſi tempus quo fuit ſoluendo habuit debitā intercapedinē. ita q̄ induxerit taci tam morā vel culpam. ſi enī fuit paruum temp⁹ non eſt im putandū marito q̄ facta ſua nō precipitauit p exigen̄ a ſe ⁊ hoc vult lr̄a. ¶ Et ſic nō q̄ nemo cogit̄ facta ſua precipi tare. ¶ In tex. i' potuit. ſ. diu fran. ſuple tunc tenet̄ actione nego. geſtor. ſecus ſi breui tempore lapſus ē facultatibus ſi enim ⁊c. ¶ In tex. i' eueſtigio i' ſubito. ¶ In tex. ibi deniq; .i. certe. ¶ In tex. ibi videat̄ ad inducendam ergo tacitam morā per interpellationē legalem requirit̄ moderati tempo ris intercapedo ⁊ facit quod legit̄ ⁊ notatur. j. de minor. l. emilius largianus. ⁊. j. ſo. ma. l. ſi mora. de ver. ob. cōtinuus. §. illud de fideicō. liber. l. thays. §. i. ¶ In tex. ibi amiſſa. ſ. in ꝯtinenti. ¶ In tex. i' nunq̄. Nō modicum tempus pro nullo reputari. ¶ In tex. i' ſed ⁊ ſi facere poſſit. ſ. ſemper ⁊ durante geſtione ⁊ poſtea cum conuenit̄. ¶ In tex. i' diuer ſum a ſimplici geſtore cui⁹ bona ñ ſunt tacite obligata. ¶ In tex. i' interfuit ppter tacitam ypothecam. Baldus.

d **Diuortio**. Actō de dote ex mora ma riti gerentis negotia cōdā vxoris ſue deuoluit̄ in actione negotiorū ge ſtorum que erit ſolidi pſecutoria. ſed redhibi toria vel pignoratitia nō deuoluit̄. niſi q̄ viceuerſa geſtor re cipere potuit ſibi cōmode ſoluere potuerit. at ibi cā ppetue obligationis non deuoluit̄ n' ppter acceſſionem vſurarū vl' tacite ypothece hoc. d. ¶ Et diuidit̄ in quinq; partes. prio loquit̄ in actione de dote. ſo in pignoratitia. 3° i redhibitōia 4° generalr̄ in qualibet actione ppetua. 5° in deuolutiōe ac tionis tutelle. 2° i' illum autem. 3° ibi ꝫ nec redhibitoriē. qr ta ibi ceter. ſi. 5° ibi diuerſumq; iter. prima ſubdiuiditur in quatuor. q2 primo ponit̄ dictum. ſo effectus dicti. 3° q̄dam modificatō. 4° adducet̄ quedam ratō. ſa prime ibi ꝫ ⁊ po ſtea. 3° prime ibi ſed ſic. quarta p̄me ibi ſed ⁊ ſi facer̄. ¶ In tex. ibi maritus durāte geſtione dotem a ſe nō exigit. ¶ In tex. ibi ſuari. i. peri franc. accur. ¶ In tex. ibi alias enim. i.

ppter impotentiā imputari non pōt cui a ſe non exigit. ¶ In tex. ibi plena. i. ſolida pſecutoria. ¶ In text. ibi abſol uendum. ſ. permiſſiue nam ꝯdemnatō fiet inſolidum ꝫ per mittit iudex marito vt ſoluat quatenus facere pōt nō vltra ⁊ ſic lex conſiderat hic exactionē ſicut i alijs qui ꝯueniunt̄ quatenus facere poſſunt pꝫ in. l. pe. q̄ cū eo cy. in addi. ⁊ i' dixi. adde. l. ex diuerſo in prin. ſolu. ma. ¶ In tex. ibi potuit .ſ. diu. ¶ In tex. ibi veſtigio. i. exordio geſtionis. ¶ In tex. ibi interea. i. j. modicum tps. ¶ In tex. ibi res. i. ſubſtantia. q2 factus ē non ſoluendo. ¶ In tex. i' perire nec fit deuolu tio. ¶ Nō q̄ maritus q poſt diuortiū bona gr̄a facta remā ſit in amicicia vxoris. ⁊ ideo gerit negotia eius tenet̄ exiger̄ dotem a ſe. ſ. lapſo termino dot. reddende. nam interi durā te dilatione nō tenet̄ ſoluere vt. j. ſo. ma. l. ſi cōſtante. §. quo tiens ⁊. l. ſi mādauero tibi in princ. j. manda. ¶ Scdō nota q̄tuor cāus nā aut maritus fuit ſoluēdo i tota geſtione tūc debuit a ſe exigere vt hac. l. primo riſo. ⁊ in. ꝟ. ſed ſi facere aut in parte fuit ſoluendo in pte temporis diu ⁊ tunc idem. vt in. ꝟ. ſed hic ibi vt ſi illo. ⁊c. ſi autem nullo tpre geſtionis fuit ſoluendo vel quodam tpre paruo in principio geſtionis q2 illud temp⁹ p nullo reputat̄ quo ad moram inducendā tunc nō poteſt imputari ei quare a ſe non exegit vt in. ꝟ. q̄ ſi interea. ⁊ in. ꝟſicu. non enim. Et per hoc apparet text. de claratus. ⁊ glo. hoc. d. ¶ Item nota q̄ deuolutio exigit mo ram. ¶ Item nō q̄ mora non cōmittitur in principio nec ſtatim ſed in curſu temporis ¶ Et nō q̄ ad rem propriam vendendam ⁊ ad ſoluendam quis debet habere terminum competentem non autem debet precipitari vel prohiberi res ſuas. ¶ Item nō q̄ vbi non eſt mora non fit deuolutio.

¶ Item nō q̄ per deuolutionē non fit nouatio ſed cumula tio patet in tex. in. ꝟ. ſed ⁊ poſtea. ¶ Item nō q̄ actio deuo luta non ſapit eandem naturā cum prima ⁊ eſt ratio q2 non eſt ſubrogatio ſed acceſſio ad augendū ppter morā. ¶ Itē nō q̄ ille q dꝫ recipe ſiue ſit quid principale ſiue ſit quid ac ceſſorium non tenet̄ ſoluer̄ niſi prius illud recipiat facit. j. de act. emp. l. iullianus. §. offerri de reſcindenda venditōe. l. fi. §. fi. j. loca. quero. §. inter locatorē ⁊ nō in. l. i. in fi. de loco pu. frue. ¶ Item nō inſpici quod euenire poteſt etiam ſi ſit caſus de aduerſa fortuna ⁊ hoc operatur natura officij ⁊ p cedentis ob lōis. ¶ Item nō q̄ quattuor modis dicit̄ auge ri effectus quibus modis ⁊ cauſis fit deuolutō reſpectu q̄ titatis q2 actō prima non erat ſolidi perſecutoria. ſa fit reſ pectu durationis q2 actio erat prima originalis temporal' ac tio ſecūda ppetua reſpectu acceſſionis vt q2 prima non erat vſuraria cā. ſecūda ſic propter naturam bone fidei ⁊ reſpectu ſecuritatis ſeu oblōnis bonoꝝ q2 prima cauſa erat nuda. ſa habet tacitam ypothecam hec quattuor per ordinē hac. l. p bantur. primum in prima pte. ſecundū in verſiculo ſed nec redhibitoria. 3ᵐ in verſiculo ceterū quartū in verſi. diuerſū. ¶ Ex his appꝫ q̄ niſi augeatur effectus nunq̄ fit deuolu tio actionū q2 nō debet fieri fruſtra. Modo hēs. l. e ſuam mſiam declaratā q̄ aliquā aliam. ¶ In glo. tres ibi quat tuor cāus ſi ſecūdū ſubdiſtinguas in duos ⁊ idem nō i glo. que incipit .i. inſolidum. ¶ In. e. glo. ibi eſſe diuortium q̄ fuit primitus introductū a quodam ſpurco. Carbino q fecit diuortium cauſa ſterilitatis. ⁊ fuit poſt .cl. ānos ab vrbe cō dita vt reffert valerius maximus in libro de inſtitutis anti quis ⁊ egidius de regimine principū. ¶ In eadem glo. ibi debitum .i. carnalem copulam. item tūc nō tenetur redder̄ dotem vt in. l. rei iudicate. §. i. j. ſo. ma. C. de adul. l. fi.

¶ In glo. inſolidum ibi. l. ſi vn⁹. §. fi. Item hic nō ſubroga tur actio ſed adiicit̄ cy. ¶ In glo. i. ſtatim ibi promiſſor ex tra op. dies dotis reſtituende ꝯſtituit maritū in mora nō. j. ſo. ma. l. ſi mora ergo non deſiderat̄ alius terminus nec opꝫ tranſir̄ aliud tempus. C. de cōtrahen. ⁊ cōt. ſtip. l. magnā ſed procedit reſpectu actionis de dote iam nate. ſi vero reſ pectu actionis negotioꝝ geſtoꝝ naſcentis cū officio iudicis non ſit cōmiſſa mora ſed extra officium que nō debet purga

ri per actionē ex officio naſcentē ar.l.iij.§.queri de ſuſpec.
tu. Et ſic nō ꝙ ei qui eſt in mora inde datur alia dillatio qȯ
tenet menti. ¶ In glo.reddit.in fine nō ꝙ vbi culpa prece
dit caſum ibi eſt bꝛida ratio caſus foꝛtuiti ⁊ aduerſe foꝛtūe
alias non ⁊ iſta glo.allegatur per cy.in addit.cy. C. de ꝑi.
impu.offi.l.vniuerſa in fi.q.⁊ quod nō in.l.ij.℣.nec cogitur
.ȷ.ſo.ma. ¶ In glo.vt.ȷ.de peculio ibi de cōtrahen.emp.l.
filiulas.§.i. ¶ Nō ꝙ vbicūqꝫ quis poteſt ſibi ſoluere etiā
ſine mandato transfert dominiū in ſeipo alias non pateret
liberatōem domino nego.geſt.ſ.e.l.ſi ego in rōne ſui. ¶ In
eadem glo.in fine ibi ſoluendo ⁊c. Itē cū ſit in moꝛa red
dendi pignus tenebꝛ de interitu rei pignoꝛaticia actōe ſtati.
accur. ¶ In glo.ſ.quam ibi non ne poteſt.iſtud exemplum
non procedit qꝛ nec in tempoꝛali tenetur a ſe exigere .ȷ.tā
modicum tempus vt.ȷ.in verſiculo non enim ⁊ ideo pone
exemplū in maioꝛi numero dicꝫ. ¶ In eadem glo.ibi ſecū
dum io.⁊ male. ¶ In eadem glo .ibi ſecūdū azo. iſte vadit
ad cōpendiū acceſſionis queſtio aūt querit de cōpendio tē
poris ⁊ ideo dic ꝙ in actione tꝑali attendit cōmodū pꝛe
ſcriptionis ſed non in ꝑpetua actiōe.l.pater.ȷ.de caſtren.pe
cul.facit.ȷ.mandati.l.ſi mandatro .§.intendū ⁊ ꝙ nō.doc.
in.l.qui bis idem.de verb.ob.⁊ .l.ſi fundum ꝺ fundo dota
li. ¶ In eadem glo.ibi in fi . alias enim nō fit deuolutio qꝛ
non intereſt creditoꝛis ar.l.ij.§.ea obl°.ſ. de ꝓcurato .
¶ Extra nō ꝙ eſt quedam deuolutō de actione ad actionē
⁊ iſta mutat naturā deuoluti.vt in.l.noſtra. Quedam eſt de
uolutio de pſona ad perſonā.vt qn̄ ius capituli deuoluitur
ad epm̄.vel ius maioꝛ partis ad minoꝛē.⁊ iſta nō mutat na
turam deuoluti.qꝛ eſt idem ius numero penes vtrūqꝫ. iſta
eſt materia canoniſtaꝝ. ¶ Vltimo iſta.l.inducit in argumē
tum ad.q.ꝙ id quod fuit pōt fieri ac ſi nunc eſſꝫ vnde pōt
dici vxoꝛ tua que tam diuerteret codē mō dicit cy .ſi tabel
lio moꝛtuo patre dicat ego filius talis tamen verificatur in
ſtrumentum qm̄ intelligit condam rōne precedētis pſtie po
teſtatis facit de publi.l.quotiens.§.diis. Itē facit. ſ.e.l.ꝓ
cultus.vbi finita eā peculij dr peculium. Item remanent re
liquie.ȷ.de here.inſti.l.talem.§.fi.ad idem facit.ȷ.de acqui.
re.do.l.inſulam in fi. C. de ſuis expoꝛ.l.ij.ſecundū cy.de ꝭ
nō.ȷ.ſi cer.pe.l.eius qui.in glo.ſub bijs. ¶ Item nō in.§.vl
ſūum tamē in glo.ꝙ pupillus nō habet bona debitoꝛ obli
gata.niſi alias gerat offm̄ publicum auctoꝛitate facit. C. de
iudic.l.ꝑperandum in fi. Bal.

r **I liber homo**. Etiam qui nō hꝫ animum repeten
di rōne erroꝛ in ꝯditōne perſone repetit ex
pēſ per actionē negotioꝝ geſtoꝝum.⁊ ſoluēs
creditoꝛi creditoꝛis liberat ſe ⁊ ſuū creditoꝛem ꝑ eandem ſo
lutionem hoc.d. ¶ In text.i° debeam.ſ.huic libero homini
bona fide poſſeſſo. ¶ In tex.ibi non rō dubitatōnis. ¶ In
tex.ibi geſſit.i.augeꝛ dubitatio.qꝛ non animo repetendi.
¶ In tex.ibi ſed nego.geſt.hic reſpōdet. ¶ In tex.ibi que
.ſ.actio nego.geſt. ¶ In tex.ibi creditoꝛi.ſ.mutuanti. ¶ In
tex.ibi ſoluta.ſ.a dn̄o putatiuo. ¶ Nō ꝙ non habens aīū
repetendi.tamē repetit.ſed cōtra.ſ.e.l.nenſenius.⁊.ȷ.e.l.is
ꝗ amicicia.ſo.aut iſte qui nō habet animū repetendi ꝓcedit
ex neceſſaria ſcia.⁊ tunc non pōt repetere.aut per erroꝛē.
⁊ tunc pōt.qꝛ erroꝛ preſumptionē donationis excludit.nā
in actione nego.geſt.ſi eſt indebite ſolutum pōt repetere.vt
.ȷ.de reg.iur.l.cuius ꝑ erroꝛē. ¶ Secūdo nō ꝙ ſi domin⁹
neg.ſoluit ei ꝗ mutuauit geſtoꝛi tollit ope exceptionis.ȷ.de
excep.doli.l.ſi opera idem ſi offert.l.i. C. ꝺ excep.⁊ ibi nō.
ſo.aut iſte ſoluens tenebat ex eadem cā principali vel acceſ
ſoꝛie.⁊ tunc liberat ipſo iure vt hic aut tenebat ex diuerſa
cā non autē contemplatōne eiuſdem cāe.⁊ tunc liberat ope
exceptionis vt dicta.l.⁊ ſi opa ſm̄.ſ qui ita nō .ȷ.ꝺ pig°.
act.l.ſolutam.§.domū loquoꝛ de liberatione ſoluentis a ſuo
creditoꝛe ſed ille ꝓ quo ſoluit nō eſt dubium ꝙ liberat ipſo
iure.ȷ.e.l.ſoluendo.⁊ hic vt ibi ſicut ergo notā iſta. primus

⁊ ſecundus.⁊ terti⁹ .ſoluit tertius primo ꝓ obligatione ſi.
certum eſt ꝙ liberat ſcḋs a primo ipſo iure an ſe tertius libe
rat a ſcḋo ipſo iure tunc refert aut ſcḋs ⁊ tertius tenent ex ea
dem cā ſeu occaſione ⁊ tunc ipo iure . vt hic.aut ex cauſis
ſeparatis non contingentibus ſe ad inuicē.tūc ope exceptio
nis.vt.d.l.ſi opera.⁊ facit ad.q.maritus accepit nomen ꝺ
bitoꝛis in dotē ꝗ pmiſit vſas ⁊ illas vſas mari⁹ exegit.tādē
maritus conſcia ductus illas vſas reſtituit.queꝛit vtrū ſo.
ma.poſſit conueniri actione ꝺ dote ad vſuras pꝛoſuppoſito
ſtatuto ꝙ contra executionē inſtrumenti reſtitutionis n̄ poſ
ſit opponi aliqua excep°.⁊ videt determinari per hanc le
gem qꝛ ipo iure liberat ſoluendo.vnde nō per modū excep
tionis.⁊ ſic nō obſtat ſtatutū. ¶ Quid autem ſi maritus nū
dum reſtituit ſoluenti vꝫ poſſit cōueniri ab heredibus mu
lieris ad illas vſuras extoꝛtas ab illo nomie debitoꝛis nunc
ē de facto in ciuitate aſtij.facit quod dixi ī.l.at qui natura
.§.non tm̄.ſ.e.per Inno.ī.c.qꝛ fur de fur.⁊ in.c.qꝛ fruſtra
extra de vſuris.

l **Itis conteſtate**. Quando aliquē eſſe locu
pletem eſt cā dande actionis inſpicit tempus
lit.conte.h.d. Quādo eſſet cā moderande ac
tionis inſpicit tempus ſnīe vt.l.queſitum.ȷ.ꝺ peculio. Quā
do ergo oppoſita impedit ꝓceſſum inſpicit temp⁹ lit.conſ.
quando impedit cōdemnationē.⁊ non ꝓceſſum inſpicit tem
pus ſnīe.⁊ iſte ē alius modus ſed primus ē melioꝛ.⁊ erant
verba Bar.in.l.in pupillo.ȷ.ꝺ ſolut.⁊ vī tex.in.l.pompo. ī
negotijs.ſ.eo. ¶ In tex.ibi parit actionē.i.conuenit.

r **I pecunie**. Qui ꝓ alio feneratur te
net de piculo contingēte
per culpā eo ꝙ nō idoneis pecuniā colloca
uit.h.d. ¶ In tex.i° periculū iſtud verbū po
nitur hic ꝓ culpa nō ꝓ cāu. Et ideo inducit ad.q. ꝙ ille ꝗ
ſuſcip periculum nō videat ꝓmiſiſſe de cāu foꝛtuito vt nō
in.l.ſed ⁊ ſi quis.§.queſitum.ſ.ſi quis caut. ¶ Nō ꝙ nomē
ꝑiculi adaptat ad culpam.⁊ nō ad cāum.tn̄ iſtud nomen ꝓ
fereba hic a lege ⁊ ideo intelligit ſcḋm nomen actionis.
¶ 2° nō ꝙ contrahere cū non idoneo debitoꝛe eſt culpa. ſe
cus ſi a principio erat idoneus ſꝫ cōtraria foꝛtuna ſit ꝺpau
peratus.qꝛ cāus.⁊ aduerſa foꝛtuna nō dꝫ imputari geſtoꝛi .
⁊ adde hic ꝙ nō.ȷ.de priuile.credit.l.ſi creditoꝛes . ¶ In
tex.i° pecunie.ſ.fenerande. Bal.

Pater. Pater qui rem donatā filio emancipato
adminiſtrat tenetur eidē actiōe negotio .
geſto.hoc dicit. ¶ Et nō hunc caſum ꝙ ſi pater donauit fi
lio fundū in premiū emācipatōis ⁊ poſtea poſſideat ⁊ fruc
tus ꝑcipiat ꝙ tenetur reſtituere fructus ⁊ ideo multotiens
apponitur in inſtris ꝙ pr̄ reſeruat ſibi vſumfructum ad hoc
nō veniat reſtitutio fructuū . ¶ In glo.venia in fi.vel ꝓpē
oblōnem ad antidora vt infra de fideiuſſoꝛ .l. ſi teſtamēto
.§.primo ſed non obſtat ꝙ obligatio ibi nihil opat n̄ ī eo ꝗ
ſponte eam agnoſcit vt .ȷ. de peti. hereditā.l.ſed ſi lege. §.
conſuluit. Baldus.

q **Vi ſine**. Geſtoꝛ negotioꝝ tenetur a ſe
exigere debitum pꝛꝫ vel ī di
em vel poſt diei lapſum .alioqn̄ tenetur vſas
non cēteſſimas qꝛ pecuniā dn̄i in pꝛopꝛia cō
moda nō cōuertit ſed ſua pꝛopꝛia nō exigit ſed ad vſas cō
munes tenebꝛ hoc.d. ¶ Diuidit in duas ꝑtes qꝛ primo exa
minat an veniāt vſe.ſcḋo quāte ⁊ que ſunt iſte vſe ſecun
da ibi ſed quas vſas. ¶ In tex.ibi non debitum.ſ.ante diē.
¶ In tex.ibi quoniā ratio ad ꝓbandū ꝙ ad centeſſimas.
¶ In tex.ibi ſed iſtius nūc ꝛndet qōi ⁊ obiectōi.⁊ dic iſti
us .ſ.geſtionis . ¶ In tex.ibi acceſſit.ſ.mutuo.vnde hꝫ cāꝫ
recte a domino ⁊ ē cā licita. ¶ In tex.i° nā pꝛobat hic apte
rōnem dicti. ¶ In tex.ibi cōſtitutum eſt vt.ſ.in.℣. quoniā.
¶ In tex.ibi vel hic vero .ſ.geſtoꝛ . ¶ In tex. ibi qꝛ hic cō
ludendo loquit . ¶ Nō ꝙ debitoꝛ in diē aduenientē dic

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

tenetur a ſe exigere q: ſtatim eſt in mora ⁊ ita intelligit glo. ¶ Extra glo.op.q: videt' q ibi etiam quedã alia dilatõ de tur a iure vnde videt' obſtare.ſ.e.l.diuortio.ᵹ.ſed hic q̃daʒ in ſecundo reſpõſo. Solutõ quidam dicunt q ibi loquit' in die tacita appoſita cã miſerationis a lege hic loquit' i die expreſſe appoſita ab homine.nam durius agit' cum homine q̃ cum lege ſm omnes.B.de ca.dicit q vbicũqʒ apponit' dies certa ſiue ab homine ſiue a lege ſemp dies interpellat ꝑ homine.nec recordatus fuit de glo.ordinaria que hoc di cit.j.ſo.ma.l.ſi mora quomodo ergo reſpondet' ad ꝯ̃rium dicit ipſe q hoc eſt verum regulr'.⁊ q̃tum ad curſum vſura rum.⁊ ad acceſſiones vt hic ſed q̃tum ad expiratioñ beñ ficij a lege cõceſſi ſecus vt.l.ꝯ̃ria nam ibi agit' de expiratiõe beneficij quod hʒ maritus ne conueniat' niſi inq̃tum facere põt.vbi vertit' magnum preiudiciũ.nam ibi auget obl° pri cipalis.h' vero reſpectu acceſſorij ſm Guil. Idem tãgit h' cy.recitando.Vñ ibi vi' q Bar.ponat in.l.ſtipulla'.la gran de.j.de vbo.ob.ego tetigi in.l.diuortio ⁊ ſolui al'r tamẽ mo uet animũ auctoritas Guil. ⁊ tenendũ eſt quod ipſe dicit.⁊ ibi adde hoc. ¶ 2° nõ q adminiſtrator publicus vel priua tus dʒ preſtare integraʒ fidẽ.⁊ abſtinere ab omni lucro.nec dʒ pecuniã domini ad ꝓprios vſus cõuertere ⁊ ſi conuertit loco cuiuſdã pene tenet' ad vſuras centeſſimas . ¶ Ex hoc etiã habes qñ vſura dr' pena .item habes q ille qui ex of ficio ſuo praue vtit' ⁊ licentia adminiſtratoris abutitur dʒ puniri ita dicit tex.⁊ glo. ¶ Item nõ q aliud eſt debitum nõ ſoluere aliud pecuniam dñi cõtractare.q: ille qui nõ ſol uit habuit a prin° cãm a dño.ſed non ille q cõtractat.vt lr̃a iſta omnia dicit. ¶ Item nõ q ꝓ minori debito debetur mi nor pena. ¶ In glo.ſ.q conductõe.ibi erit verum.⁊ ſic in telligit q ille qui a ſe nõ exigit tenet' ad vſuras ſecundũ mo rem regionis ⁊ iſte intellectus ꝓbatur infra man.l.idemqʒ .§.ſi pecunia.cy.nõ ob.hec lr̃a.q: querendo nõ decidendo loquit'. ¶ In glo.i.centeſſimas in fi.ſed hec ſo.ẽ directe cõ tra hanc lr̃am ⁊ ideo ia.de ra.teñʒ primam ſo.vt nõ in.l.nõ exiſtimo.cy.⁊ hoc pʒ eſſe verum . q: hic nõ diſtinguit' inter officia publica vel p̃uata ſed diſtinguit' inter delictuʒ ⁊ ſim plicem moram. ¶ In glo.ar^m in fine pone enim q tutor a marito vel a patre mariti cui nuptui tradidit habuit certuʒ ꝓ eo q eã ſibi maritauit poſtea mulier vult repetere iſta cẽ tũ a tutore an poſſit iſta qõ format' in queſtionibus pylei. ⁊ facit hec lex in rõne ſui q non repetat.q: nõ ex adminiſtra tione ſʒ ab amico ſuo recepit. Item.q: ſua induſtria.j.ð he redi.ven.l.venditor ex hereditate.⁊ ad.l.fal.l.iij.econtra ð beat reſtituere.q: nullum lucrũ debet apud eũ remanere.vt .ſ.e.l.ſinc.§.item ſi.⁊ de ꝓcur.l.qui ꝓprio.§.procur.⁊ .j. ſo.ma.l.ſi vero.⁊ de vul.⁊ ſubſti.l ſi plures.§. in arrogato ſoluit' duobus modis.vno modo q dʒ reſtituere per .l. qc quid arbi.tu.alio modo vt diſtinguat' an maritauit cũ ido neo marito.an minus idoneo.primo cãu non repetit' argu mento.j.de rei ven.l.in fundo.ſo caſu de admi.tu.l.cũ plu res.⁊ l.ſe.de tute.⁊ ra.di.l.i.§.i.ſecundũ odofre . Moder niores tenent indiſtincte p̃mam ſolutionem.ſ.vt teneat' reſti tuere per p̃allegatam.l.qcquid.contrarium nõ. j. ad muni cip.l.titio in prin.glo.ſed reſpondet vt ibi nõ in fi.ꝓ ſaluan da glo.l.quicqd.⁊.j.de le.ſo.l.lutius.§.ſempronio.pro h facit q: puella non põt ſponſa fieri ſine tutor' auctoritate.j. de ſpon.l.ſi pupillus ergo ex negotõ ipſius pupille accipit' ⁊ ſic tenet' reſtituere per.l.noſtram que facit ꝓ hac parte ſic inducendo.preterea ſi tenet' auctorizari gratis.vt.l.a tutori bus.de admi.tuto.turpiter facit accipiendo pecuniã . vt.l. .ij.in fine de condic.ob tur.cãm.Sed tu dices q hoc ar° ꝯ cludit' q applicet' fiſco.j.ð iure fi.l.lutius.ſed certe imo debet' ipſi mulieri.j.titu.p̃mo.l.general'r.⁊.j.de litigio.l.fi. ⁊.l.poſt legatum.§.amittere.j.de hijs qui vt indig.C.ð le ga.l.penul.cy.in addi.ipſe ergo qui tranſduxit puellam .fa ciat q puella repetat ab ipſo tutore.⁊ ſic erit tutor digne ex cluſus q: non debuit lucrum ꝓcurare ex offõ quod dʒ gra tis facere. Extra facit iſta lex in ar^m q ſi premium eſt ꝓpo ſitum in genere capientibus exbãnitum q publicus officia lis hoc faciens non mereat' hoc premium.q: nõ ſponte.ſed ex neceſſitate officij hoc facit q: dʒ hoc gratis rei publice i pendere argumento iſtius lr̃e.quidam dicunt contrariũ iſtõ premium eſt licitum ex quo eſt poſituʒ cuilibʒ capienti per .l.Baldus.

r **Soluendo**. Põt quis ſoluere q ab alio debet' ſed nõ exiget' q alij debet' niſi ex voluntate creditoris . h. dicit rõ dñe reddit' in tex . ¶ In tex.ibi na turalis enim rõ diuerſitatis. ¶ I tex.ibi melioꝛẽ vt in prio dicto. ¶ In tex.ibi deteriorem vt in ſcdo dicto. ¶ Nõ q li beratõ querit' ignoranti.⁊ inuito.2° nõ q alienum debitum qs non põt exigere ſine volũtate creditoris vnde cõiuncta pſona nõ põt exigere lʒ poſſit agere vt dixi.ſ.e.l.ſin autem fac.C.de ſolut.l.cũ maritus. ¶ Item nõ q melior ꝯditio alterius fieri põt deterior non põt q: nõ eſt eadem rõ cõtra rioꝝ vt nõ.ſ.e.l.ſi quis negotia. ¶ In glo.vnde repetit h° referas ad ignorantẽ idem dicit mar.i inuito in hoc genere negotioꝝ quod ẽ nr̃m ipo geſtu.ſec° i ali js generib°.⁊ ita i telligas.l.fi.ſ.e.q: illud eſt negotiũ neceſſarium.B.dicit q quedã ſunt negotia que poſſunt ꝓhiberi tũc ꝓhibitõ impe dit actionem nego.ge.vt dicta.l.fi.quedã ſunt negotia que poſſunt fieri ꝯ̃ ꝓhibitionem tunc ꝓhibitõ nõ impedit actio nem nego.geſto.allegat glo.tamẽ in contrariuʒ.j.de nouat. .l.ſi ſticum.§.fi.vnde caſus eſt pro illa glo. j.mandati.l.ſi p te que loquitur non ſolum in eo qui ſtetit in terminis ſi deinhendi ſed etiam in ſoluente debet intelligi niſi dicas q ibi fideiuſſit aio donandi quaſi cõtra ꝓhibitionem ⁊ ideo ñ repetit vel diſtingue Aut qui prohibet habet iuſtam cauſaʒ ꝓhibendi puta q: ſoluẽs eſt rixoſus ⁊ expedit ſibi non ha bere cõmunicare quicq̃ cum eo ⁊ tũc non repetat aut nõ hʒ cãm ꝓhibendi ⁊ tunc repetat per.l.fi.C.e.fingitur donare quid in maleficijs ſi aliquis ſoluat pro futura cõdemnatiõe alterius an repetat dic vt nõ in.l.apud antiquos in vltima glo.C.ð furtis . ¶ Extra queritur verũ ſi quis poteſt ſolue re pro inuito ⁊ ignorante .ita poſſit offerre glo.ſentit q non in.l.obſignationẽ.C.de ſolu t. In cõtrarium videtur caſus .j.de ſolu.l.qui.x.§.i.⁊.C.de capti.l.cum poſtliminij ſecũ dum .B.⁊ nõ q hec lex habet locum in iudicio ſiue in ſolu tione nam in vno articulo poteſt qs cõparere pro inuito ne dum ad totã cãʒ ar.l.liberto.§.fi.p°reſpõſo.ſ.e.⁊.l.ij.C.e. ¶ In glo.nõ inuito in fi.contraria loquũtur in contractu vl' quaſi hic in diſtractu qui non fit per modum conſenſus ſed re ipſa per ſolutionem facit.j .de iure iuran. l.labeo.⁊ ibi per.B.Baldus.

r **I communes**. Expẽſa que po tuit pro parte fie ri inſolidum facta pro parte parit actionem nego.geſto.contra cõſortes.h.d. ¶ Nõ q ne mo cogitur deffendere niſi partem ſuam ⁊ hoc veruʒ quan do cõmode recipit diuiſionẽ ⁊ qñ plres ſũt dñi nã i eadẽ ꝑ ſona deffenſio ẽ idiuidua ⁊ ita loqur .l.i ſtippul. allegata i glo.ſuper hac lege.

q **Ui ſeruum**. Super hac lege nihil dicit.Bal.

r **I ſerui mei**. Admonitio ſeu conſi lium non excludit ac tionem nego.geſto.ſed mandatũ ſic q: tũc dʒ agi mandati.h.d.l.nõbilis. ¶ Nõ q aliud ẽ iſtituere aliud mãdare adde quod dixi.ſ.ð offi.pre.l.ſpe. ¶ In glo.ibi inſolidum non de peculio q: nõ geſſit negotia peculiaria ſʒ domini. ¶ In eadem ibi iuli.dicit hec vera ⁊ eſt iſta glo .argumentum q quando notarius dicit ego notarius rogatus nam tantum eſt dicere quantum ſi ex mã dato pertinet vt.l.ſi quis ex argentarijs.§. pertinere ſupra de edendo.Baldus.

c **Vm pecuniam**. Soluens debituʒ repetit niſi debitoris intereſſuerit illud nō eſſe ſolutuʒ. h.d. pone exemplū ꝑ .l.ſi is cui.§.flauius.ff. de ſol. Nō ꝙ poteſt eſſe alicuius negotiū ipſo geſtū quod eſt inutiliter incohatuʒ ⁊ iſta.l. eſt limitatio .l. ſoluendo.ſ. eodem.Baldus.

i **S qui amicia**. Amicicia impedit actionem negotiorum̄ geſtoruʒ ſed non leuis amicicia hoc dicit .Baldus.

q **Ve vtiliter**. Sumptus factus ꝓ honore alterius intelligitur vtiliter fieri ⁊ per actionē nego.geſto. repetiᷓ.h.d. Nō ꝙ illud quod cauſa honoᷓ alterius fit diciᷓ vtiliter fieri.¶ 2° nō ꝙ honores ſūt adipiſcendi gradatim .Et eſt argumētū cōtra nouitios doc.qui ꝓcurant ſedem ordinariā q2 p° debet legere volumē ⁊ gradatim aſcēdere.¶ Item nō ſecūdū glo.ꝙ cāuʒ appetit q poſt poſitis gradibus per abrupta petit aſcenſum. ¶ Et nō hāc legeʒ precipue pro experti que fiūt in milicia ⁊ doctorari alterius ꝙ ſepe cōtingit in fr̄ibus ⁊ cōiunctis tamen illi nō ſemper repetunt q2 ſi pro honore proprio faciunt nō repetunt vt.ff.mandati.l.creditor.§.p°.¶ In glo.ſumptus ibi.l.prīa .§.p°.hoc dic vt nō doc.in.l.barbarius.¶ In eadem glo.i° expreſſe incidentes equoꝝ vel etiam indumentoꝝ vel ſimilium que tantā maioritatem exigūt ꝗto quiſ eſt in maiori honore facit.l.filia.§.honoris.ff.famil.her.⁊.l. publius ð ꝯdi. ⁊ demon.¶ In eadem glo.i° actionem ad repetendū ab eo quod dedi.¶ In eadem glo.i° rideo nō.q2 ſicut nō ẽ mādatum rei turpis ita nec ẽ ratihabitio rei turpis quantū ad actionē naſcendam inter ipſos.ad hoc facit lr̄a noſtra dū dicit honeſte ⁊ per gradus.i.nō prepoſtere.vt ꝑ ſymoniam . Et eſt argumentū ꝙ ille q ſoluit ꝓ indigno dʒ amittere illō quod ſoluit.¶ In ea.glo.i° expreſſe.q2 i° libertas debetur ſuo diſpenſatiue ⁊ ita ſicut diſpenſaᷓ pro ita.contra.

Titius pecuniam. Gerenſ negotia tertij credenſ eſſe ſororis dʒ agere contra illum 3m̄ ne ille locupletetᷓ indebite cum alterius detrimento hoc.d.§.nō.¶ In tex.i° feciſſet ñ facturus alias nō facit dubium.¶ In glo.verſari.alias nō. ¶ Ibi nomine ꝓprio ⁊ in hoc diſtinguitᷓ.an nomine tertij ⁊ an noīe ſuo ꝓprio.ſed nō hoc diſtinguitᷓ ꝗdo nomine appellatiuo.¶ Quidam poſſidebat ꝗdam rem emphiteoticaʒ q nō pertinebat ad eū ſed ad aliuʒ iſte poſſeſſor ſoluit canonē verus emphiteota nō ſoluit ꝑ multos annos. qᷓ vtꝝ incideret in cōmiſſum.⁊ vᷓ ꝙ ſic.q2 ille qui ſoluit ſuo nomīe.ergo alij non ꝓdeſt.vt hac.l.ꝯtrium determinat.Ŝ .q2 iſte ſoluit noīe rei poſſeſſe non noīe ꝓprio.ſ.e.l.q aliena.§.fi.vnō quaſi ẽ realis omnib° prodeſt.ff.quēadmodū ſeruit.amit.l. vſuſ tenetᷓ eū.l.ſe.ſm guil.⁊ ꝓbatᷓ ex teorica nr̄e glo.

m **Andaſti**. Pater exequēs mandatuʒ collatū in filium tenetᷓ ex ꝑſona filij actione mādati de peculio .ſed ſi nō geſſit vt executor mādati ſʒ mera contemplatione mandātis tenetᷓ actione nego.geſto.ex ſua pſona.h.d. Eādem diſtinctō inter extraneos locum hʒ nam ſi mādatuʒ tuū exequitᷓ ſeius facit actionē mandati verſari inter mādantem.⁊ mandatariū. Si autem ꝯtemplatione mādantis facit actionē verſari inter ſe.⁊ dn̄m negotioꝝ.Et predicta vera i mādato cuiuſlibet generis.⁊ forme ſiue ſit mandatū ð emēdo ſiue de fideiubēdo hʒ locum hec lex vnde facit ꝓ opy. Jo.que ponitᷓ.ſ.e.l.ſi pupilli.§.ſi t°. Premittatis ꝙ ſicut ꝓcur.ad negotia pōt alium ſubſtituere ita pōt ſuo noīe factū ratificare.⁊ tunc vᷓ executū mandatū ꝑ illum ſiue bene ſiū male ille tertius geſſerit. Iſta lex ponit octo cāus quattuor in mādato de emendo.⁊ quattuor in mādato ſi miles ð fideiubendo. In mādato de emendo ponit p° in patre cuius filius mandatū ſuſcepit ſed pater geſſerat mera ꝯtemplatōe mandantis Ibi ſi ꝓpterea ⁊c̄.Scdo quando pater gerit ꝯtemplatōne filij q mandatū ſuſceperat in vᷓſi.ſi vero .tertio qui mandatū de emendo ſuſcepit extraneus .⁊ mera cōtemplatione mandātis tertius emit 4° ꝗdo mandatū ſuſceptū ab extraneo alius ē executus cōtemplatōe mandatarij i.v̄ . q2 ⁊ ſi.in.v̄.idē eſt tacite repetit eadē quattuor mēbra i mādato fideiubendi.⁊ ſic ſunt octo cāus .¶ Deinde nō diſtinctionē de cōtemplatōne ⁊ mente gerētis.¶ Item hec lex ꝓſupponit duo ꝙ ꝓcuř ad emendū poſſit ꝑ alium ſiue cōiunctam pſonam vt eſt pr̄ ſiue per extraneū.⁊ ideʒ pſupponit i eo cui eſt mandatū ð fideiubendo.facit.ff.mādati.l.fi. ⁊.l.apud celſum.§.nā diu.ð doli excep.¶ Item nō ꝙ hec lex id quod dic̄ in pr̄e ꝓbat per id ꝙ dicit i extraneo.⁊ ſic eos ꝑificat quo ad qd.¶ In glo.i.i° ſi filius.ſo.i° i publico offō ⁊ fauorabili.vbi pr̄ tenetᷓ ex diſpoſitōne legali.h° in officio ꝑuato facit quod in.l.i.C.ð decurio.li.x.¶ In eadeʒ glo.i° cautius.nō ꝙ emēs in caute ē in culpa.ſed in mādato fideiubēdo que culpa pōt eſſe aut qs exceſſus modi Rndʒ q2 forte creditor erat ꝯtentus ſine fideiuſſione. ⁊ ideo nō debuit fruſtra fideiuberi.

a **Ctio nego**. Actio vtilis ⁊ directa ſunt eadem in ſubſtātia h.d.vel ſic eiuſdem effect° eſt actō que ꝓponitᷓ cum ſolēnitate ātiqua.⁊ illa que ſimplicitᷓ ſine ſolēnitate ꝓcedit.h.d.¶ In tex.i° in extraordinarijs. hodie oīa ſūt.act.¶ Nō ꝙ non reffert ſi agatᷓ vtili vᷓl directa.⁊ vtꝝ agatᷓ ſolemniter vel ſimplᷓ ſm p^m intellectū.vel .i. vtrum agatᷓ directa que cōpetit ex verbis vel etiā ex mente.an vtili q competit ad exemplū directe.vt in glo .vᷓl ibi vtꝝ agat ille in cuius pſona ē orta actō. an ille cui ē fcā ceſſio que dᷓ vtilis.Et iſta.l.ſm diuerſos intellect° allegatᷓ vtꝝ actō vtilis ⁊ directa ſint eadē i ſubſtantia.tāgit cy .de act.⁊ ob.l.i.⁊ Bar.in.l.i.ff.ð act.⁊ ob.eſt quedā vtilis que naſcitᷓ ex eadē cā cū directa ſicut ē vtilis que datᷓ ceſſionario ⁊ tunc ē eadē actō i ſubſtantia inſpecta cā pricipali. C. de ꝓcur.l.q ſtipendia nō inſpecta cōcluſione.¶ Itē ꝗque obſtat excep° in vna nō in altera.vt nō in.l. quotiēs i prin. .ff.de admi.tu.⁊ vtilis de q dixi deſcēdit a directa.¶ Queritur ſpe.vtꝝ ceſſionarius dʒ exprimere vtꝝ agat vtili ex pſona ſua an directa ex pſona cedentis in ſpe.ð ac.⁊ peti.§.ſequitᷓ.v̄.qd ſi poſuit.dy.ff.ð ſolu.l.ſi duo.Quedā eſt vtilis q ꝯtiatur directe.iſta nō eſt eadē in ſubſtantia q2 rō ꝯtoriorum nō patitᷓ vt ſint idē.C.de pſcrip.xxx.anno.l.ſi qs emptōis. Quedam eſt vtilis que datᷓ in ſubſidiū quādo deficit directa.nec ē in rerum natura.⁊ ibi nō pōt dici eadem in ſubſtātia cū directa que nō eſt.ſed ē quaſi eadē cum directa ad cuius exemplū ⁊ ſimilitudinē inuenta ē.vt in.l.nr̄a ſecūduʒ vnum intellectum.Bal.

i **Gnorante**. Frater qui ſtipulatur dotem nomine ſororis tenetᷓ ð ipſa ſtipulatōe facerᷓ id qð placʒ ſorori hoc dicit adde ꝙ nō.ff.ſo.ma.l.ſecūda.v̄.nec cogitur.Baldus.

r **Item quam**. Re perempta vel preſcripta hʒ locū ratihitio in ſubſidiū hoc p° q ſoluit ad vtilitateʒ tertij repetit ŝ ſo in ſa parte principali q incipit ſicut ſecūdū azo.¶ In tex.ibi geſſiſſe vendendo reʒ meam que tamen eſt preſcripta ſecūdū azo. ¶ In tex.ibi ſicut .ſ.dixit de obligatione geſtoᷓ hic de obligatiōe domini negotioꝝ.¶ Nō ꝙ re pempta vt in primo reſponſo vᷓl preſcripta vt in ſecūdo poteſt dn̄s rei hr̄e ratum in ſubſidium licet nō fuerit ſuo nomine geſtuʒ eſt ergo i iſto cāu actō ne. geſto.ſubſidiaria ⁊ ideo nō cōpetit niſi quādo non eſt recurſus ad rem ipſam .¶ Item vt cōpetat oportet ꝙ ille q vendidit non habuit in re cām vel habuit lucratiuā.l.ſi eū ſuū

.ſ.ſi cer.pe.ſecus ſi onerosam q2 tunc geſſit negotiuʒ ꝓpriū quod nō pōt fingi alterius vnde q2 tractat de dāno vitādo ſic agens melior eſt cōditio rei.l.ſi ſeruum .§. ſequitur.ī .de .vbo.ob.quod dic vt plene nō.C.de rei ven.l.ſi mater.

¶ Queri.ꝟ.quid ſi res non eſt ꝑempta nec preſcripta tamē eſt irrecuperabilis in aliū tranſlata puta in hoīem potentē a quo nō poſſet euinci ſaltē ſ͂ ſcō ꝟ.dic ꝙ hʒ locū rānbabitrō ac ſi eſſet perempta vel preſcripta quia eadem eſt ratio ſecunduʒ.ꝟ.¶ In tex.ibi ſicut ex cōtrario dic vt nō.ſ.e.l. q vtiliter .§.fi.Baldus.

¶ De calumniatoribus .Rica.

i **R** **eum qui**.Primo dicit in quēʒ detur actō et in quātuʒ.ſecundo in quibꝰ iudicijs locum habet.3ꝰ quando locum habet.4ꝰ dicit ꝙ non ſoluʒ hoc edictū imo ſpeciales cōſtitutōes prouiderūt.5ꝰ iuxta predicta mouet caſum dubiū.6ꝰ quādo dicat̃ accepiſſe pecuniā ſa ibi hoc autem.3ꝰ ibi q autem.4ꝰ i ſed et cōſtitutō.5ꝰ ibi nam tractan.6ꝰ i pecuniam.Nō ꝙ ille q accepit pecuniaʒ vt cōmittat calūniam vel vt deſiſtat a calūnia vel a priñ tenet̃ in q̄druplum.poſt annum vero in ſimplū.et hoc verum ſiue occaſione litis pecuniarie.ſiue criminalis ſiue lite mota ſiue nō mota.ſo nō ꝙ corrumpēs iudicem pdit cām.et ideʒ ſi corrūpat ꝓcuratorem vel aduocatum.¶ Item nō ꝙ trāſactōes ſunt licite et de genere pmiſſoꝝ ſed cōcuſſiones et intimoratōes ſunt ſordide et de genere prohibitoꝝ.¶ 4ꝰ nō ꝙ appellatione pecunie omīs vtilitas cōtinetur.et ſpecialr̃ nō contra mutuantē pecuniā officiali q2 iſta eſt corruptela quedam .¶ In glo.ſuper verbo in eum ibi actōe in factū generali non ſpāli q2 infamatet ſed cy.hic dicit ꝙ nulla actio originalr̃ pretoria infamat vt.ī .de vi et vi ar.l.neq3 vni vi naʒ hoc non eſt iure cautū ergo vt ē in aūt.de trien.et ſemiſ.§.cōſideremus.tñ q2 contenti eſſe debemus penis legalibus ſ͂ verbo.ob.l .ſtippulatus.Item q2 pene ſunt molliende.vt l.interpretatus.ī.de penis ſm cy.in addit.ergo quare ñ dat̃ ſpālis que infamat.Rꝰ q2 in ea concludit̃ aſr.vt.ī.de dolo .l.cum.ſm.ꝟ.Ex hoc apparet ꝙ ē magis ponderāda concluſio q̄ narratio.¶ In glo.eum facere.¶ Nō ꝙ pene ſtatute contra aliqd accipientes ꝑ baratariā videntur inſtitute contra dantes.facit.l.i.C.de cuꝑſſis.li.x.¶ I glo.crīnali ibi ſimplici.vt.ī.ad.l.corneliā de ſic.l.i.§.i.¶ In eadem gl.ibi ꝙ accepiſti.nō ꝙ eſt multum cauendum teſtibus ne accipiant pecuniam ꝓ teſtimonio ſiue vero.ſiue falſo .¶ In ea.glo.ibi ꝓſequamur lex retua punit calūniam cōmiſſam accuſando.et inſiſtendo nō calumniā cōmiſſam pecuniam accipiendo.et ideo diuerſe calūnie et diuerſe cāe ſunt.¶ In e.glo.ibi.ſed illud cōclude ꝙ ciuile iudicium nō tollit criminale.q̄do eſt de re familiari.ſed vnū criminale tollit aliud criminale q̄do ex eadem cā deſcendunt.ſecus ſi ex diuerſa.

¶ Et nō ex iſta glo.ꝙ nō omnis cōdemnatus ſ͂ barataria intelligit̃ cōdemnatus ſ͂ falſo niſi ſit cōdemnatus.l.cōnelia.¶ In glo.nꝰ ille in fi.nō q̄tum ad tranſactionē ꝙ tranſactō regulr̃ eſt permiſſa et licita in cā ciuili ſed in criminali quiq3 non lʒ actori nec reo.et tunc reus habet̃ ꝓ confeſſo.q̄doque lʒ reo nō actori tunc reo ꝓdeſt.ſed actor punit̃ tanquā deſiſtens.Et nō ꝙ quedā ſunt delicta.in q̄bus cōcordia poteſt fieri ꝑ pecuniā.quedam in q̄bus non pōt fieri.vt hac glo.et .C.de tranſact.l.tranſigere.Et hoc verum quando accuſatio eſt inſtituta bona fide.ſed ſi per calumniam tunc habet locum titulus iſte.vt in verſiculo qui autem.¶ In glo.nam in fine mutuantes ſcholaribus vt intrent ſub eis . ſic et vſurarij dici debent illi qui emunt frumentum vel vinum ante tempus forte quando eſt in herba.vel vinum garbum . hoc dic vt extra de vſuris capitulo nauiganti.
Baldus.

q **U** **in etiam**.Nō ꝙ ille q liberat aliquem gratis videt̃ donare et ſic debeat fieri inſinuatio hoc eſt veritas ar.hums .l.facit.ī.de reg.iu.ſ.l.ſi quis obligatus et hoc tenet dy.per.l.cum querebat̃ ad legeʒ fal. et videt̃.ī.qui.mo.py.vel ypo.ſol.l.i.in prin.cy.in addi.
¶ Nō ſ͂ dictū q2 loquit̃ multū ꝑeſſe et tāgit̃ ꝑ Iac.bu.i.l. tale pactū i principio .ſ.de pac.

c **T** **generaliter**.§.ſi igitur.Nō ꝙ non habet locum pena in eo qui perpetrauit baratariam etiā re integra .¶ Secūdo nō ꝙ nō ſolum q accipit ſed qui recipit ꝓmiſſionē tenet̃ ex hoc edicto.¶ Ite nō ꝙ offenſo datur actō ex hoc edicto nō autē cōmittenti baratariam .¶ Item nō ꝙ circa eandē perſonā poſſūt cōmitti plures baratarie.¶ Et ꝑ tex.huꝰ.ꝟ.ſi igit̃ et ꝑ.l.i.§.beſtias ſ͂ poſtu.fuit determinatū ſlor.cōtra quēdā q i officio cōmiſerat baratariam et re integra penituerat et hec penitētia ſibi non profuit.

b **E** **t actio**.Heredi eius qui miſericordia ductus dedit pecuniam ne alius calūniam pateret̃ non in quadruplū ſed in ſimplum ex hoc edicto cōpetit actō.h.
.d.Allegat̃ iſte tex.cum glo.iunctꝰ ꝙ in legibus ſequētia reſtringunt ꝑcedentia ꝙ rō legis artat dictū generale legis ſiue affirmatiuū ſiue negatiuum dic vt nō Ja.et cy.in.l.i.ī.ſolu.ma.Et apparatū huius.l.recitabo ꝑ tres op.nam primo in nube ꝙ hec actō non dat̃ heredi.rō reddit̃ in lr̃a.q2 ſufficit ꝙ pōt repetere datū a deffuncto.¶ Op.ꝙ iſta rō cōtrariet̃ dicto.q2 rō concludit ꝙ in aliquo det̃ actio dictum vero negat ex toto.ergo lr̃a contrariat̃ ſibiipſi. Soluūt quidam ꝙ rō preſupponit de vna actōne dictū negat de alia. hoc ē nulla actō competit heredi ex hoc edicto.ſed hn̄ competit condictō ob turpem cām.Sed contra hāc ſo.op.iſta actō cōpetit danti.ī.e.l.ſi quis ab aꝰ.§.pꝰ ergo tranſmittit̃ ad hr̄dem ſoluunt gdā ꝙ hoc erat verꝫ ſi eſſʒ de re familiari ſed iſta actō eſt aduendicatiua.iſta ſo.reprobat̃ in fi.glo .q2 vꝰ habet̃ reſpectum mere ad rē.talis actō non pōt dici aduendicatiua ſi mere ad pſonam.vt.l.cū emancipati.§.emācipatus de colla.bo.et nō dy.de iniurijs.l.ſenatꝰ .Preterea qūo eſt aduendicatiua.vbi venit ſola perſecutio.vt hic.Preterea ſi eſſʒ aduendicatiua iudicium hoc ciuile tolleret criminale.quod eſt contra nō.ſ.e.l.i.§.i.et ideo non placet iſta rō . vnde adducunt aliam rōnem ex hoc edicto nō debent due actiones ꝑſecutorie naſci.vt.l.ij.§.pe.ī.vi.bo.rap .ꝓſertim in extraordinarijs actionibus vt nō.ī.l.prox.§.ſed etiā .ſed hec ratio non ꝓcedit.q2 condictō ob turpem cām eſt generalis vnde cōcurrit cū iſta ſpeciali actione vt ibi patʒ reprobat ergo gl. hanc primam lec.et riidet ad contrariū dicens ꝙ hec actio non dat̃ heredi.ſ.in quadruplo.vt in dicto.§.ſed in ſimpluʒ ſic vt in ratione.et expone litteram ibi non cōpetit .ſ.in quadruplum.¶ In tex.ibi q2 ſufficeret reſtringit ꝙ competat in ſimplum et hoc tʒ fran.accur.et cy.et ſic pʒ ꝙ ratio includens affirmationem reſtringit dictum vniuerſale negatiuū. et ad hoc allegatur.l.iſta.et.l.ſi is q.animo.ī.ſ͂ acquirē poſſeſſ.Sed contra hanc lec.op.et videt̃ ꝙ non det̃ repetitio ſoluti ſ.l.prox.§.illud erit ſo.ibi turpiter dedit ex odio . hic non fuit turpitudo quo ad dantem . motus caritate . et ſic non obſtat.Sed op.ꝙ habes hanc actōem quadrupli ſicut habes eius ob cuius bonū vel malū datur.glo.cōcedit i illo herede ſed hic loquitur de herede dantis vnde non ob.
¶ Ultimo queritur verum heredi cōpetat condictio ob turpem cauſam. Rndet glo.ꝙ non quod verum eſt quia non eius nomine datur vnde nullaʒ negotiuʒ gerit̃ et oēs cōdictiones ex negotio geſto oriuntur vt.l.ſi in area infra de condic.indebiti.Baldus.

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

i **A heredem.** Ex turpitudine deſuncti heres lucrari nõ debet hoc.d. dictum eſt.ſ. de herede dãtis h' dicit̃ de herede recipiẽtis. ¶ In tex. ibi extin guunt̃ facit.j. ad ſill.l.gat'. ¶ In glo. vt hic ibi.l.fi. que lex eſt multum notabi. p hoc quia iſta actio eſt repetitoria ergo applicatur agenti ex natura repetitõnis non obſtat .l. tu tius q2 ibi rõne turpitudinis non oriebatur actio priuato ſ3 fiſco facit.l.ei qui.de hijs qui .vt idig.⁊ quod nõ.j. famil. her.l.hijs cõſequẽter.ſ.i.⁊ iſta .l.eſt argumẽtũ q heredes vſurarij non tenẽãtur ad reſtitutiõe3 vſurarũ niſi quaſ ad eos puenit facit.j. famil.her.l.cetere.ſ.i.⁊ quod nõ d dolo.l.he redibus ⁊.j.de rei ven.l.cum añt.ſed tu dic q inſolidu3 q2 agitur ex quaſi cõtractu m3 per cõdictionẽ indebiti repetũ tur vt extra d iure iur. C. debitores ⁊ decretalis determiat q teneant̃ vſq3 ad vires tot' hẽditatis ex de ſepulturis.c. pochianos nõ ob.hec.l.q2 hic agebatur ex delicto nõ ex q̃ſi ɔtu ſpe.alfat hãc legẽ d iudi.dleg.ſ.rſtat.v.gd ſi ĩpetrauit

Sed etiam. Actiones pſecutorie ſe tollũt ad inuicem penales autẽ non toll' p rei pſecutoriam ſed minuit' vt nõ contineat ſimplũ quod ei inherat tanq̃ rei perſecutõ.h.d.ſm verum intellectum. ¶ Nõ q interdum cõdictõ ob turpẽ cãm cõpetit cũ actio ne in factum ex hoc edicto ſed tunc querit' vtrũ per condic tionem ob cãm tollat̃ actõ in factum.⁊ ẽ hec queſtio trinẽ bris.ſ.an tollat̃ in totum an in parte.⁊ in ſimplo vt remane at triplũ an in exilio vt in furto lra confuxe reſpondet.⁊ di cit q ſufficit altera actõ quod eſt intelligendũ vſq3 ad ɔcur rentem q̃titatem.i.in pſecutoriam.⁊ ſic nõ eſt verum q in totũ nec q in exilium ſed media qõ vera.ſ.quãdo in aliquo ⁊ ſic forma agendi ad quadruplũ reducit̃ ad formam agẽdi ad triplum q̃ſi altera actõ pſecutoria exemit de quadruplo illud vnum ſimplũ q erat rei pſecutio iſte ẽ verus itellect' ſ3o.alij dicunt q in totũ tollit̃ ſed male. ¶ Querit̃ vtru3 qñ lex imponit penã p nomina multiplicatiua ſiue reſpectiua pu ta dupli vel tripli vel ſimilia vtrum in dubio totum cẽ pena mera an intelligat̃ ineſſe ſimplum quod ẽ rei pſecutio gda3 tenent q totum intelligit̃ mera pena.glo.t3 q in dubio inſit ſimplum hec ſecunda ẽ vera quando actõ eſt prodita ei cui aliquid abeſt ſed cũ nihil abeſt agenti tunc totum ẽ mera pe na.j.e.l.ſi quis ab alio facit.j.de publicanis.l.hoc edicto.⁊ ⁊ q nõ ad.l.iul.pecula.l.as qui.predam. ⁊ hoc ẽ vtile ſcire p ſtatutis imponentibus has penas multiplicatiuas ſi autẽ nõ ſunt nomina multiplicatiua ſed ſpãlia puta cõdemnet̃ in tantum tunc nunq̃ rei pſecutõ intelligit̃ ineſſe ſed ẽ preciſe mera pena fac.j.determino mo.l.agraria. ¶ In glo.magna ſ vel põt diſtingui.hanc tenent Jacob.de ra.⁊ cy.

e **Anus autẽ.** Tempuſ ad agẽdũ nõ currit ignoranti que ignorantia in ſuo facto non h3 locu3 .ſed in facto alieno preſumit̃ hoc.d. ¶ Nõ q v' quis agit ex ſuo facto ſtatĩ currit ei terminus.ſ3 vbi ex alie no nõ currit niſi ex die ſcie.⁊ facit ad.q.dĩc ſtatutu3 q dõa tio d3 inſinuari infra ſex menſes. Modo determinat̃ p hanc .l.q ſi donatõ fuit facta pſenti ſtatim currit tpſ.ſed abſenti aliquo recipiente p eo currit a die ſcie.⁊ idem dicemus i i ſinuatione teſtamentoꝝ.⁊ ita ſoluit bar. p hanc legem ⁊ per legẽ quinquaginta.de excu.tu. ¶ Item nõ ar. ad talem .q. Cauet̃ ſtatuto q ſindici villaꝝ debeant denũciat̃ malleficia .j.decem dies.⁊ ſi.j.dictũ tempus non denũciant q puniã tur in centũ. Modo qdam fuit interfectus clã in domo ſua. ⁊ ibi ſepultus fuit ita q ſindicus ⁊ alij de villa neſciũt illu3 mortui. Modo p.xv.dies ſciuit ſindicus.⁊ illi de villa illũ fuiſſe interfectũ ⁊ denunciauit malleficiũ cõmiſſum i ſua vil la.petebat̃ ab eo pena q2 non denũciauit.j.decem dies . qrit̃ an debeat cõdemnari.⁊ determinat̃ q non p hanc.l.facit.j. q vi aut clam.l.ſi alius.cy.in additi.⁊ p Jac.de are.in .l .i. ſ.occiſſor ad ſyl.dixi.ſ.de infami.l.genero.facit quod nõ . archi.ij.q.vj.anterior ⁊ ideo q̃do ſindicus denunciat poſt terminũ ponat in denunciatione q de nouo puenit ad ſuam noticiam. ¶ In glo.erit ergo in fi. Nõ q vbi lex dixit tpſ ſimplr̃ eſſe vtile intelligit̃ quo ad principium ⁊ pceſſu3 quo ad principium tm̃. Baldus.

f **J quis ab alio.** ¶ In tex.ibi intelligo. ⁊ ideo ſoluo ego.⁊ nõ diſtinctionem huius. l.q aut tertius dedit noĩe alterius.aut ſuo.ſi alteri'. aut ratificauit.aut non vbi noĩe alterius ⁊ ratificat̃ vel pre ceſſit mandatũ ſoli dño dat̃ actio q2 fingit̃ datum ab eo.vbi non ratificat̃ vel nõ eſt ſuo noĩe geſtũ dans agit in ſimplũ dominus in quadruplum. ¶ In glo.q dedit in fi. vtraque ſo.vera eſt ⁊ nõ. ¶ In glo.ſ.j.annũ ibi .ſ.fi. Nõ has alle gationes.ergo licet noua lex nouam imponat penam niſi ſit clauſula derrogatiua aliquaꝝ legum non intelligit̃ ſublatus alius modus agẽdi quod eſt nõ p ſtatutis imponentib' di uerſas penas a iure cõmuni vt nõ cy.i.l.qui ſepulchra. C. de ſepul.vio .Baldus .

Cum publicanus. Publicanus turpẽ queſtum faciẽs hac actõe tenet̃.h.d.⁊ nõ cõtra emptores gabellaꝝ q dicũtur pu blicani.⁊ iſte .ſ.preſertim eſt factus contra eos qui tenent̃ in quadruplũ ex hoc edicto ex eo q exceſſerunt. ¶ In tex. ibi pecunia eſſet vt non facerent negotium per calumniam puta vt non detraherent ruſticum ad iudiciu3 rõne gabelle .

f **J labeo.** Allegatur q code3 proceſſu fit reſtitutio rei ⁊ ɔdemnatõ criminalis inducitur pro cõtra .j.d furtis.l. interdum.ſ.qui furem de varijs ⁊ extraor dinarijs cogni .l.medicus.nõ. Inno.extra de accuſa .c .cu3 oporteat ⁊ ad hoc allegabat Bar.hanc .l.⁊ videt ad.l.i. C. quãdo ciuilis actio q2 ibi principaliter nõ cumullant̃ ſed in cidenter ſic vt hic .B.dicit alr̃ in.l.i.ſi quis aliquẽ teſta.pro hi.⁊ tangitur per cy.in.l.fin.ſ.de offi.pſi.in lec. ¶ In tex. ibi interroget non apit q eaden inſtantia ſ3 doctores intelli gunt quod ex eadẽ inſtantia ⁊ tunc ẽ notandum. Jaco. bu. dicit q quando ciuile iudiciũ ⁊ criminale deſcẽt ex eadem .l.tunc poſſunt cumulari ſecus ex diuerſis legibus adde q dixi in.l.qd ergo.ſ.pena grauior.ſ.de hijs q nõ infa. ¶ In glo.nam ſi vo q q pbauit delictum non põt accuſari d calũ nia.ſ.cõmiſſa agendo.ſecus ſi agẽdo puta. q2 pducit falſu3 teſtem vel ſubornatum.⁊ fac̃ q nõ notat.in ti .de ſenatuſcõ ſulto turboniano. Baldus.

d **E ſeruo qui.** In tex .ibi ſ3.⁊ citra .i.vltra iſtud duplum Nõ q non ſemp torquendus cõdemnat̃ ſed interdum abſoluit̃ quando ex tortura ñ põt crimẽ inueniri. ¶ 2' nõ q l3 iudicia debeant pcedere ad tor turam.vt.j.de pbat.l.cu3 pbatõ tñ h nõ releuat accuſantẽ a calũnia.q2 ſola iudicia nõ releuant eũ.vt.j.in.v.ſ3 citra. ¶ 3' ẽ nõ q ſeparat delictoꝝ ſepara d3 eſſe rõ ibi dum dĩc ſeparatum eſt enim.⁊c. ¶ 3' ẽ nõ q dãnũ per torturã contin gens indebite d3 emendari leſo.quod dic vt hic glo. magna facit.l.penultima.j.de condict.ob cauſa3. Baldus.

Explicit liber terti'.icipit q̃rt' lecture dñi baldi de vbal dis de peruſio.

De in integrum reſtitutionibus Rica.

v **Tilitas.** Cõmendat edictu3 diuidit tractatũ inten tionem ſtoris breuiter oſtendẽs.Et iſta tria facit in titulo ibi huius tituli generalis. ¶ Nõ q illud quod eſt euidens alia demonſtratõe non eget facit.j.de dote ple.l.i.in fi. ¶ 2' nõ q ſub iſto titulo generali d in itegrũ